॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ

ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗਟੀਕਾ

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਰਮ੍ਭੇ ਰਤਨਤ੍ਤਯਵਨ੍ਦਨਾ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਭਵਨਿਸ੍ਸਯਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਟਿਵੇਦਨਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਬਹੁਮਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤੇਸਂ ਉਗ੍ਗਹਣਧਾਰਣਾਦਿਕ੍ਕਮਲਦ੍ਧਬ੍ਬਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਹਿਤਸੁਖਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਭਾਵਤੋ, ਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਸੁ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਭਾਵਤੋ, ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਸਮਾਚਰਿਤਭਾਵਤੋ, ਆਯਤਿਂ ਪਰੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ਚ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਕਿਰਿਯਾਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪਣਾਮਕਰਣਂ ਪੂਜਨੀਯਪੂਜਾਪੁਞ੍ਞਵਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਲਦ੍ਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬਲਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥਂ, ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਅਸਂਕੋਚਾਪਨਤ੍ਥਂ, ਤਦੁਭਯਂ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਚ ਪਯੋਜਨਂ ਆਚਰਿਯੇਨ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਇਤਿ ਮੇ ਪਸਨ੍ਨਮਤਿਨੋ…ਪੇ॰… ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ। ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਪੂਜਾ ਹਿ ਨਿਰਤਿਸਯਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਸਂਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਪਰਿਮੇਯਜਪਭਾਵੋ ਪੁਞ੍ਞਾਤਿਸਯੋਤਿ ਬਹੁਵਿਧਨ੍ਤਰਾਯੇਪਿ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਨਿਬਨ੍ਧਨਸਕਲਸਂਕਿਲੇਸਵਿਦ੍ਧਂਸਨਾਯ ਪਹੋਤਿ, ਭਯਾਦਿਉਪਦ੍ਦਵਞ੍ਚ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਪੂਜਾਰਹੇ ਪੂਜਯਤੋ''ਤਿਆਦਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੯੫; ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧੦.੧), ਤਥਾ ''ਯੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਸਨ੍ਨਾ, ਅਗ੍ਗੇ ਤੇ ਪਸਨ੍ਨਾ, ਅਗ੍ਗੇ ਖੋ ਪਨ ਪਸਨ੍ਨਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਵਿਪਾਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦)।

''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਕਿਤ੍ਤਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਾਯੇ ਭਵਤਿ ਯਾ ਪੀਤਿ।
ਵਰਮੇਵ ਹਿ ਸਾ ਪੀਤਿ, ਕਸਿਣੇਨਪਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ।
ਧਮ੍ਮੋਤਿ…ਪੇ॰…, ਸਙ੍ਘੋਤਿ…ਪੇ॰…, ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸਾ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੬)।

ਤਥਾ ''ਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਤਥਾਗਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸ…ਪੇ॰… ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੦; ੧੧.੧੧)। ''ਅਰਞ੍ਞੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ…ਪੇ॰… ਭਯਂ ਵਾ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਵਾ ਲੋਮਹਂਸੋ ਨ ਹੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯) ਚ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਾਤਿਸਯਯੋਗਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **"ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਥਤ੍ਤਯਮਾਹ। ਗੁਣਾਤਿਸਯਯੋਗੇਨ ਹਿ ਵਨ੍ਦਨਾਰਹਭਾਵੋ, ਵਨ੍ਦਨਾਰਹੇ ਚ ਕਤਾ ਵਨ੍ਦਨਾ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਪਯੋਜਨਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਸਾ ਨ ਵਿਨਯਦੇਸਨਾ ਵਿਯ ਕਰੁਣਾਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਨਾਪਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਅਥ ਖੋ ਕਰੁਣਾਪਞ੍ਞਾਪ੍ਪਧਾਨਾਤਿ ਤਦੁਭਯਪ੍ਪਧਾਨਮੇਵ ਤਾਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਥੋਮਨਂ ਕਾਤੁਂ ਤਮ੍ਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਸੇਸਰਤਨਾਨਂ **"ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰਤੀਤਿ **ਕਰੁਣਾ,** ਪਰਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਕ੍ਖਿਪਤਿ ਅਪਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਕਿਣਾਤੀਤਿ **ਕਰੁਣਾ,** ਪਰਦੁਕ੍ਖੇ ਸਤਿ ਕਾਰੁਣਿਕਂ ਹਿਂਸਤਿ ਵਿਬਾਧਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਰਦੁਕ੍ਖੇ ਸਤਿ ਸਾਧੂਨਂ ਕਮ੍ਪਨਂ ਹਦਯਖੇਦਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਾ **ਕਰੁਣਾ**। ਅਥ ਵਾ ਕਮਿਤਿ ਸੁਖਂ, ਤਂ ਰੁਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਕਰੁਣਾ**। ਏਸਾ ਹਿ ਪਰਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਕਾਮਤਾਲਕ੍ਖਣਾ ਅਤ੍ਤਸੁਖਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਕਾਰੁਣਿਕਾਨਂ ਸੁਖਂ ਰੁਨ੍ਧਤਿ ਵਿਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਰੁਣਾਯ ਸੀਤਲਂ **ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਂ,** ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਂ ਹਦਯਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯੋ,** ਤਂ ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯਂ।

ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਰੇਸੰ ਹਿਤੋਪਸੰਹਾਰਸੁਖਾਦਿਅਪਰਿਹਾਨਿਚ੍ਛਨਸਭਾਵਤਾਯ, ਬਜਾਪਾਦਾਰਤੀਨੰ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾਯ ਚ ਸਤ੍ਤੁਸਨ੍ਤਾਨਗਤਸਨ੍ਤਾਪਵਿਚ੍ਛੇਦਨਾਕਾਰਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਮੇਤ੍ਤਾਮੁਦਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਸੀਤਲਭਾਵਕਾਰਣਤਾ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਪਰਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰੂਪਤਾਪਾਸਹਨਰਸਾ ਅਵਿਹਿੰਸਾਭੂਤਾ ਕਰੁਣਾਵ ਵਿਸੇਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਵਿਯ ਸੀਤਿਭਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯ**"ਨ੍ਤਿ। ਕਰੁਣਾਮੁਖੇਨ ਵਾ ਮੇਤ੍ਤਾਮੁਦਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਹਦਯਸੀਤਲਭਾਵਕਾਰਣਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਅਥ ਵਾ ਛਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਵਿਸੇਸਨਿਬਨ੍ਧਨਭੂਤਾ ਸਾਤਿਸਯੰ ਨਿਰਵਸੇਸਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਵਿਯ ਸਵਿਸਯਬਜਾਪਿਤਾਯ ਮਹਾਕਰੁਣਾਭਾਵਮੁਪਗਤਾ ਕਰੁਣਾਵ ਭਗਵਤੋ ਅਭਿਸਯੇਨ ਹਦਯਸੀਤਲਭਾਵਹੇਤੂਤਿ ਆਹ "**ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯ**"ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਸਤਿਪਿ ਮੇਤ੍ਤਾਮੁਦਿਤਾਨੰ ਸਾਤਿਸਯੇ ਹਦਯਸੀਤਿਭਾਵਨਿਬਨ੍ਧਨਤ੍ਤੇ ਸਕਲਬੁਦ੍ਧਗੁਣਵਿਸੇਸਕਾਰਣਤਾਯ ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਕਰੁਣਾਵ ਭਗਵਤੋ ''ਹਦਯਸੀਤਲਭਾਵਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਰੁਣਾਨਿਦਾਨਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ, ਕਰੁਣਾਨੁਭਾਵਨਿਬ੍ਬਾਪਿਯਮਾਨਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਪਸ੍ਸ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਪਰਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਕਾਮਤਾਯ ਅਨੇਕਾਨਿਪਿ ਅਸਙ੍ਖਜੇਯਜਾਨਿ ਕਪ੍ਪਾਨੰ ਅਕਿਲਨ੍ਤਰੂਪਸ੍ਸੇਵ ਨਿਰਵਸੇਸਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮਸਮ੍ਭਰਣਨਿਯਤਸ੍ਸ ਸਮਧਿਗਤਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤੇਯਜਸ੍ਸ ਚ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਸੁਪਿ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਘਾਟਸਮੁਪਨੀਤਹਦਯੂਪਤਾਪਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਨ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਸੀਤਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਮਹੋਸੀਤਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਤੀਸੁਪਿ ਅਵਤ੍ਥਾਸੁ ਭਗਵਤੋ ਕਰੁਣਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾ,** ਯਥਾਸਭਾਵੰ ਪਕਾਰੇਹਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਞ੍ਞਾਵ ਞੇਯਜਾਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਤੋ ਪਕਾਰੇਹਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਜੋਤਨਟ੍ਠੇਨ ਪਜ੍ਜੋਤੋਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤੋ**। ਸਵਾਸਨਪ੍ਪਹਾਨਤੋ ਵਿਸੇਸੇਨ ਹਤੰ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤੰ **ਵਿਹਤੰ**। ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤੇਨ ਵਿਹਤੰ **ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤੰ**। ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਤੇਨ, ਸਯੰ ਵਾ ਮੁਯ੍ਹਤਿ, ਮੋਹਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਤਨ੍ਤਿ **ਮੋਹੋ,** ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਸ੍ਵੇਵ ਵਿਸਯਸਭਾਵਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਰਣਤੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰਸਰਿਕ੍ਖਤਾਯ ਤਮੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਤਮੋ**। ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤੋ ਮੋਹਤਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮੋ,** ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮੰ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿ ਖੀਣਾਸਵਾਨੰ ਸਤਿਪਿ ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਹਤਭਾਵੇ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਯ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਸਾਵਕੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਚ ਸਵਾਸਨਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਾਤਿਸਯੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮ**"ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਪਰੋਪਦੇਸੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰਵਿਗਮਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਯ ਬਲੇਸੁ ਚ ਵਸੀਭਾਵਸ੍ਸ ਸਮਧਿਗਤਤ੍ਤਾ, ਪਰਸਨ੍ਤਤਿਯਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਤਿਸਯਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾਵ ਵਿਸੇਸਤੋ ਮੋਹਤਮਵਿਗਮੇਨ ਥੋਮੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ "**ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ''ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤੋ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾ ਵਿਯ ਦੇਸਨਾਪਞ੍ਞਾਪਿ ਸਾਮਞ੍ਞਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ, ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਅਥ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਞੇਯਜਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਸਕਲਞੇਯਜਧਮ੍ਮਸਭਾਵਾਵਬੋਧਨਸਮਤ੍ਥੇਨ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤੇਨ ਸਬ੍ਬਞੇਯਜਧਮ੍ਮਸਭਾਵਚ੍ਛਾਦਕਸ੍ਸ ਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਧਮਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੋ ਭਗਵਤੋ ਮੋਹਤਮਵਿਨਾਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮੋਹਤਮਵਿਧਮਨਨ੍ਤੇ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣੰ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ ਸਸਨ੍ਤਾਨੇ ਮੋਹਤਮਵਿਧਮਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਵਾਸਨਪ੍ਪਹਾਨਮੇਵ ਹਿ

ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਞੇਯਜਾਵਰਣਪਹਾਨਨ੍ਤਿ, ਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਨ ਮੋਹਤਮਵਿਧਮਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣੰ ''ਮੋਹਤਮਵਿਧਮਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਕਿੰ ਪਨ ਕਾਰਣੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋਯੇਵੇਕੋ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਥੋਮਨਾਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਾਤਿਸਯੰ ਨਿਰਵਸੇਸਕਿਲੇਸਪਹਾਨਨ੍ਤਿ? ਤਪ੍ਪਹਾਨਵਚਨੇਨੇਵ ਤਦੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਸਕਲਸੰਕਿਲੇਸਗਣਸਮੁਗ੍ਘਾਤਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਕਿਲੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਯੋ ਨਿਰਵਸੇਸਅਵਿਜ੍ਜਾਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਨ ਪਹੀਯਤੀਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਯ ਸਕਲਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਰਵਸੇਸਾਕੁਸਲਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਸੰਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਧਾਨਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਤਬ੍ਬਿਘਾਤਵਚਨੇਨ ਸਕਲਸੰਕਿਲੇਸਗਣਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮ**"ਨ੍ਤਿ।

ਨਰਾ ਚ ਅਮਰਾ ਚ **ਨਰਾਮਰਾ**, ਸਹ ਨਰਾਮਰੇਹੀਤਿ **ਸਨਰਾਮਰੋ**, ਸਨਰਾਮਰੋ ਚ ਸੋ ਲੋਕੋ ਚਾਤਿ **ਸਨਰਾਮਰਲੋਕੋ**, ਤਸ੍ਸ ਗਰੂਤਿ **ਸਨਰਾਮਰਲੋਕਗਰੁ**, ਤੰ ਸਨਰਾਮਰਲੋਕਗਰੁਂ। ਏਤੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਵਿਯ ਤਦਵਸਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾਰਹਂ ਗੁਣਵਿਸੇਸਾਵਹਤਾਯ ਭਗਵਤੋ ਉਪਕਾਰਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪਧਾਨਾਪ੍ਪਧਾਨਭਾਵੋ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞੋ ਹਿ ਸਦ੍ਦਕ੍ਕਮੋ, ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਥਕ੍ਕਮੋ। ਏਦਿਸੇਸੁ ਹਿ ਸਮਾਸਪਦੇਸੁ ਪਧਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਧਾਨੰ ਵਿਯ ਨਿਦ੍ਦਿਸੀਯਤਿ ਯਥਾ ''ਸਰਾਜਿਕਾਯ ਪਰਿਸਾਯਾ''ਤਿ (ਅਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੮੨)। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੋਕਾਸਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧੋ ਲੋਕੋ, ਗਰੁਭਾਵਸ੍ਸ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਗਰੁਕਰਣਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਹਿ ਲੋਕੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਪਾਪਾਨਿ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕੋ ਚਾਤਿ ''ਲੋਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਮਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਅਥ ਵਾ ਸਮੂਹਤ੍ਥੋ **ਲੋਕ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਦਾਯਵਸੇਨ ਲੋਕੀਯਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤੀਤਿ। ਸਹ ਨਰੇਹੀਤਿ **ਸਨਰਾ**, ਸਨਰਾ ਚ ਤੇ ਅਮਰਾ ਚਾਤਿ **ਸਨਰਾਮਰਾ**, ਤੇਸੰ ਲੋਕੋਤਿ **ਸਨਰਾਮਰਲੋਕੋ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਮਰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਮਰਣਾਭਾਵਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਮਰਾ, ਨਰਾਮਰਾਨੰਯੇਵ ਗਹਣੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਯਥਾ ''ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੭)। ਤਥਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਪਰਿਹਰਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਨਿਰਵਸੇਸਹਿਤਸੁਖਵਿਧਾਨਤਪ੍ਪਰਾਯ ਨਿਰਤਿਸਯਾਯ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਪਜਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੁਪਕਾਰਿਤਾਯ ਅਪਰਿਮਿਤਨਿਰੁਪਮਪ੍ਪਭਾਵਗੁਣਵਿਸੇਸਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਚ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮੋ ਭਗਵਾ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਅਪਰਿਮਾਣਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਤ੍ਤਮੰ ਗਾਰਵਟ੍ਠਾਨੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਨਰਾਮਰਲੋਕਗਰੁ**"ਨ੍ਤਿ।

ਸੋਭਨੰ ਗਤੰ ਗਮਨੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਗਤੋ**। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਵੇਨੇਯਜਜਨੁਪਸਙ੍ਕਮਨੰ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਤੇਸੰ ਹਿਤਸੁਖਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ ਸੋਭਨੰ, ਤਥਾ ਲਕ੍ਖਣਾਨੁਬਜ੍ਞਜਨਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਰੂਪਕਾਯਤਾਯ ਦੁਤਵਿਲਮ੍ਬਿਤਖਲਿਤਾਨੁਕਡ੍ਢਨਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਨੁਕ੍ਕੁਟਿਕਕੁਟਿਲਾਕੁਲਤਾਦਿ-ਦੋਸਰਹਿਤਮਵਹਸਿਤਰਾਜਹੰਸਵਸਭਵਾਰਣਮਿਗਰਾਜਗਮਨੰ ਕਾਯਗਮਨੰ ਞਾਣਗਮਨਞ੍ਚ ਵਿਪੁਲਨਿਮ੍ਮਲਕਰੁਣਾਸਤਿਵੀਰਿਯਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸਸਹਿਤਮਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਯਾਵ ਮਹਾਬੋਧਿ ਨਿਰਵਜ੍ਜਤਾਯ ਸੋਭਨਮੇਵਾਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਸਯਮ੍ਭੂਞਾਣੇਨ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਲੋਕੰ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਗਤੋ ਅਵਗਤੋਤਿ **ਸੁਗਤੋ**, ਤਥਾ ਲੋਕਸਮੁਦਯੰ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤੰ ਆਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾ ਗਤੋ ਅਤੀਤੋਤਿ **ਸੁਗਤੋ**, ਲੋਕਨਿਰੋਧੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਗਤੋ ਅਧਿਗਤੋਤਿ **ਸੁਗਤੋ**, ਲੋਕਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿੰ ਪਟਿਪਦੰ ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਗਤੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ **ਸੁਗਤੋ**। ''ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਯੇ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਨਾ, ਤੇ ਕਿਲੇਸੇ ਨ ਪੁਨੇਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚੇਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸੁਗਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ (ਮਹਾਨਿ॰ ੩੮) ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਵਾ ਗਤੋ ਅਧਿਗਤੋਤਿ **ਸੁਗਤੋ**। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਭੂਤੰ ਤਚ੍ਛੰ ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤੰ ਵੇਨੇਯਜਾਨੰ ਯਥਾਰਹਂ ਕਾਲਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਚ ਧਮ੍ਮੰ ਭਾਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾ ਗਦਤਿ ਵਦਤੀਤਿ **ਸੁਗਤੋ** ਦ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਤ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ।

ਇਤਿ ਸੋਭਨਗਮਨਤਾਦੀਹਿ **ਸੁਗਤੋ,** ਤਂ ਸੁਗਤਂ।

ਪੁਬ੍ਬਪਾਪਕੇਹਿ ਉਪਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ **ਗਤਿਯੋ,** ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵ◌ਵਿਸੇਸਾ। ਤਾ ਪਨ ਨਿਰਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ। ਤਾ ਹਿ ਸਕਲਸ੍ਸਪਿ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਵਿਪਾਕਾਰਹਭਾਵਕਰਣੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵ◌ਾ ਪਞ੍ਚਹਿਪਿ ਗਤੀਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਗਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨ ਭਗਵਤੋ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਯਤੋ ਭਗਵ◌ਾ ''ਦੇਵ◌ਾਤਿਦੇਵੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ –

> ''ਯੇਨ ਦੇਵੂਪਪਤ੍ਯਸ੍ਸ, ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ ਵ◌ਾ ਵਿਹਙ੍ਗਮੋ।
> ਯਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਯੇਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਬ੍ਬਜੇ।
> ਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਆਸਵ◌ਾ ਖੀਣਾ, ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਾ ਵਿਨਲੀਕਤਾ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੬)।

ਤਂਤਂਗਤਿਸਂਵਤ੍ਤਨਕਾਨਞ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ ਭਗਵਤੋ ਗਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਭਗਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਭਵਯੋਨਿਗਤਿਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਸਤ੍ਤਾਵ◌ਾਸਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇਹਿ ਸੁਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਤਂ ਗਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। **ਵਨ੍ਦੇ**ਤਿ ਨਮਾਮਿ, ਥੋਮੇਮੀਤਿ ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਵ◌ਾ **ਗਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੋਮੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਥੋਮਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ। ਤੇਸੁ **ਅਤ੍ਤਹਿਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ** ਅਨਾਵਰਣਞ੍ਞਾਣਾਧਿਗਮਤੋ, ਸਵ◌ਾਸਨਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਹਾਨਤੋ, ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ** ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਨਿਰਪੇਕ੍ਖਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤੋ, ਵਿਰੁਦ੍ਧੇਸੁਪਿ ਨਿਚ੍ਚਂ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਕਾਲਾਗਮਨਤੋ ਚ। ਸਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਸਯਤੋ ਪਯੋਗਤੋ ਚ ਦੁਵਿਧਾ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਤਿਵਿਧਾ ਚ ਅਤ੍ਤਹਿਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ? ''ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਆਸਯਤੋ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਗਦਨਤ੍ਥੇਨ ਸੁਗਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਯੋਗਤੋ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ''ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮਂ ਗਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਤ੍ਥੇਨ ਚ ਸੁਗਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਿਵਿਧਾਪਿ ਅਤ੍ਤਹਿਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਵਸਿਟ੍ਠਤ੍ਥੇਨ ਤੇਨ ''ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਅਤ੍ਤਹਿਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ।

ਅਥ ਵ◌ਾ ਤੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਭਗਵਤੋ ਥੋਮਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਹੇਤੁਤੋ ਫਲਤੋ ਉਪਕਾਰਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ **ਹੇਤੁ** ਮਹਾਕਰੁਣਾ, ਸਾ ਪਠਮਪਦੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਫਲਂ** ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਞਾਣਸਮ੍ਪਦਾ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾ ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਦਾ ਰੂਪਕਾਯਸਮ੍ਪਦਾ ਚਾਤਿ। ਤਾਸੁ ਞਾਣਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾ ਦੁਤਿਯਪਦੇਨ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਤ੍ਥੇਨ ਚ ਸੁਗਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਦਾ ਪਨ ਤਤਿਯਪਦੇਨ, ਰੂਪਕਾਯਸਮ੍ਪਦਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਯਗਮਨਸੋਭਨਤ੍ਥੇਨ ਸੁਗਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਲਕ੍ਖਣਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਵਿਨਾ ਤਦਭਾਵਤੋ । **ਉਪਕਾਰੋ** ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਅਬਾਹਿਰਂ ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਵਿਧਯਾਨਮੁਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ। ਸੋ ਸਮ੍ਮਾਗਦਨਤ੍ਥੇਨ ਸੁਗਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ ''ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਮੂਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਞ੍ਚੋਦਿਤਮਾਨਸੋ ਹਿ ਭਗਵ◌ਾ ਸਂਸਾਰਪਙ੍ਕਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮੁਦ੍ਧਰਣਤ੍ਥਂ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਕਰੁਣਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਮੂਲਂ। ''ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਨਾਵਰਣਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਂ, ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਨਾਵਰਣਞ੍ਞਾਣਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਗਮਨਤ੍ਥੇਨ ਸੁਗਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗ-ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਾਭਿਨਿਵੇਸਾਦਿ-ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਰਹਿਤਾਯ ਕਰੁਣਾਪਞ੍ਞਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਯ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਕਾਸਨਤੋ ਸੁਗਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। ਇਤਰੇਹਿ

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਪਧਾਨਾਪ੍ਪਧਾਨਭੇਦਂ ਪਯੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਤੋ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਰਣਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਪਧਾਨਂ ਪਯੋਜਨਂ, ਤਦਞ੍ਞਮਪ੍ਪਧਾਨਂ। ਤੇਸੁ ਪਧਾਨੇਨ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਇਤਰੇਨ ਅਤ੍ਤਹਿਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਤਦੁਭਯੇਨ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਪੁਗ੍ਗਲਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵਂ, ਉਤ੍ਤਮਵਨ੍ਦਨੀਯਭਾਵਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਵਨ੍ਦਨਕਿਰਿਯਾਯ ਖੇਤ੍ਤਙ੍ਗਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਲੋਕਿਯੇਸੁ ਮਹਗ੍ਗਤਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾਸਾਧਾਰਣਗੁਣਦੀਪਨਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਦੀਪਨਤੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਤਦੁਭਯਗ੍ਗਹਣਸਿਦ੍ਧੋ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ ''ਸਨਰਾਮਰਲੋਕਗਰੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਪਞ੍ਚੀਯਤੀਤਿ। ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਚ ਉਪਗਮਨਂ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਅਪਗਮਨਂ। ਤਥਾ ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਾਨੁਰੂਪਂ ਭਗਵਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਕਰੁਣਾਯ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਸਮਞ੍ਞਾਯ ਅਨਤਿਧਾਵਨਂ। ਸਭਾਵਾਨਵਬੋਧੇਨ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਞ੍ਞਂ ਅਤਿਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਦਿਪਰਾਮਸਨਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਥਾ ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞ੍ਞਾਣਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਞ੍ਞਾਣਂ ਚਤੁਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਞ੍ਞਾਣਂ ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞ੍ਞਾਣਂ, ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਾਧਾਰਣਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਅਕਮ੍ਪਨਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਦਸ ਬਲਾਨਿ ਚੁਦ੍ਦਸ ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਸੋਲ਼ਸ ਞਾਣਚਰਿਯਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਾ ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਅਨੇਕੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਪਭੇਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਞਾਣਚਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਥਾ ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਚਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਾਧਿਪਤਿਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤਿਤਾ। ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਲੋਕਨਾਥਭਾਵੋ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾਥਭਾਵੋ। ਤਥਾ ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਪੁਬ੍ਬਕਾਰਿਭਾਵੋ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ। ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਅਪਰਨ੍ਤਪਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪਤਾ। ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿ। ਤਥਾ ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਪਰੇਸਂ ਤਾਰਣਂ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਸਯਂ ਤਾਰਣਂ। ਤਥਾ ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨੁਗ੍ਗਹਚਿਤ੍ਤਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਕਰੁਣਾ ਆਦਿ ਤਨ੍ਨਿਦਾਨਭਾਵਤੋ, ਪਞ੍ਞਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯਾਭਾਵਤੋ। ਇਤਿ ਆਦਿਪਰਿਯੋਸਾਨਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਕਰੁਣਾਗਹਣੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਰੁਣਾਨਿਦਾਨਞ੍ਹਿ ਸੀਲਂ ਤਤੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਵਿਰਤਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ, ਸਾ ਚ ਝਾਨਤ੍ਤਯਸਮ੍ਪਯੋਗਿਨੀਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਵਚਨੇਨ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਸੀਲਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਆਦਿ, ਸਮਾਧਿ ਮਜ੍ਝੇ, ਪਞ੍ਞਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨਯਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਸੋ ਏਵ ਹਿ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨੁਪਾਯੋ, ਯਦਿਦਂ ਨਯਗ੍ਗਹਣਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਕੋ ਨਾਮ ਸਮਤ੍ਥੋ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣੇ ਅਨੁਪਦਂ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ –

''ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਣੇਯ੍ਯ ਵਣ੍ਣਂ,
ਕਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਚੇ ਅਞ੍ਞਮਭਾਸਮਾਨੋ।
ਖੀਯੇਥ ਕਪ੍ਪੋ ਚਿਰਦੀਘਮਨ੍ਤਰੇ,
ਵਣ੍ਣੋ ਨ ਖੀਯੇਥ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੦੪; ੩.੧੪੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੪੨੫; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੩; ਬੁ॰ ਵਂ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪.੫; ਚਰਿਯਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ, ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾ; ਅਪ॰ ੨.੭.੨੦) –

ਤੇਨੇਵ ਚ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨਪਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਂ ਪਤਿ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੇਨ ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਅਪਿ ਚ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਵਿਦਿਤੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੬) ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨. ਏਵੰ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਸਕਲਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੰ ਥੋਮੇਤੁੰ **“ਬੁਦ੍ਧੋਪੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਬੁਦ੍ਧਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍**ਵਾਤਿ ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਯਮਤੋ ਕਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਉਪਗਤੋ**ਤਿ ਅਪਰਕਾਲਕਿਰਿਯਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਵ**ਨ੍ਦੇ**ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮਨੰ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਗਤਮਲੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ** ਚ ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਨੰ।

ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਾਵ – ‘‘ਬੁਜ੍ਝਿਤਾ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਬੋਧੇਤਾ ਪਜਾਯਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸਨਯੇਨ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੨; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਤ੍ਥੁਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੯੭) ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਵਾਸਨਾਯ ਅਞ੍ਞਾਣਨਿਦ੍ਦਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਗਮਤੋ, ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਵਿਕਸਿਤਭਾਵਤੋ ਬੁਦ੍ਧਵਾਤਿ **ਬੁਦ੍ਧੋ** ਜਾਗਰਣਵਿਕਸਨਤ੍ਥਵਸੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਵਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਞੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਭਾਵੇਨ ਅਗ੍ਗਹਣਤੋ ਕਮ੍ਮਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਅਵਗਮਨਤ੍ਥਵਸੇਨੇਵ ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧਵਾਤਿ **ਬੁਦ੍ਧੋ** ਯਥਾ ‘‘ਦਿਕ੍ਖਿਤੋ ਨ ਦਦਾਤੀ’’ਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਪਾਰਮਿਤਾਪਰਿਭਾਵਿਤੋ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਸਹ ਵਾਸਨਾਯ ਵਿਹਤਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਨਿਰਵਸੇਸਕਿਲੇਸੋ ਮਹਾਕਰੁਣਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਦਿਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯਗੁਣਗਣਾਧਾਰੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧੋ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਯੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਯਮ੍ਭੂ ਅਨਾਚਰਿਯਕੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਾਮੰ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਬਲੇਸੁ ਚ ਵਸੀਭਾਵ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੨)। **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਭਾਵਨੇ। ਤੇਨ ‘‘ਏਵੰ ਗੁਣਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋਪਿ ਨਾਮ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਗੁਣੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਭਾਵਨੰ ਦੀਪੇਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ। **ਭਾਵੇਤ੍**ਵਾਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਚ। **ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍**ਵਾਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਉਪਗਤੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤਸ੍ਸ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਭਾਵ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਗਤਮਲ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਮਲੰ, ਨਿਦ੍ਦੋਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵ**ਨ੍ਦੇ**ਤਿ ਪਣਮਾਮਿ, ਥੋਮੇਮਿ ਵਾ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਰਹਿਤੰ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਅਪਾਯਤੋ ਸੰਸਾਰਤੋ ਚ ਅਪਤਮਾਨੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮੋ**।

ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਏਵੰ ਵਿਵਿਧਗੁਣਗਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਭਗਵਾ ਯੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਨ ਧਮ੍ਮੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਧਿਗਤੋ, ਤਮੇਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਹੇਤੁਭੂਤੰ ਸਬ੍ਬਦੋਸਮਲਰਹਿਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾਭਾਵੇਨ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਪਟਿਵੇਧਸਦ੍ਧਮ੍ਮੰ ਨਮਾਮੀਤਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਪਿ ਤਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਤਾ ਇਧ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯਸਮੁਦ੍ਦੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿ, ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਸਮ੍ਮਸੀ’’ਤਿ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸਪਿ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਸਮ੍ਮਸਨਪਰਿਯਾਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸੋਪਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਤਥਾ ‘‘ਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮਭੂਤਾਹਿ ਪਾਰਮਿਤਾਹਿ ਸਹ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦਯੋਪਿ ਇਧ ਧਮ੍ਮ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਾਪਿ ਹਿ ਮਲਪਟਿਪਕ੍ਖਤਾਯ ਗਤਮਲਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਤਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਚਾਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਰਣਤ੍ਥਾਯ ਕਤਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਮਹਾਕਰੁਣਾਧਿਵਾਸਪੇਸਲਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪਞ੍ਞਾਵਿਸੇਸਪਰਿਯੋਦਾਤਨਿਮ੍ਮਲਾਨੰ ਦਾਨਦਮਸਞ੍ਞਮਾਦੀਨੰ ਉਤ੍ਤਮਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਕਪ੍ਪਾਨੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਨਿਰਵਸੇਸਾਨੰ ਭਾਵਨਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੇਹਿ ਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਅਧਿਗਤਵਸੀਭਾਵੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਅਧਿਸੀਲਾਧਿਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮੁਖੇਨ ਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਸਮ੍ਪਦਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਥੋਮੇਤਿ, ‘‘ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਯ। ਤਥਾ ਪਠਮੇਨ ਝਾਨਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਪਦਾਯ। ਪਠਮੇਨ ਵਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਯ। ਅਥ ਵਾ ਪਠਮੇਨ ਖਯੇਞਾਣਭਾਵੇਨ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਞਾਣਭਾਵੇਨ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜੂਪਮਤਾਯ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਜਿਰੂਪਮਤਾਯ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਵਿਰਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਨਿਰੋਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਤਥਾ ਪਠਮੇਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਭਾਵੇਨ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਨਿਸ੍ਸਰਣਭਾਵੇਨ। ਪਠਮੇਨ ਵਾ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਸਙ੍ਖਤਭਾਵੇਨ। ਪਠਮੇਨ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ, ਦੁਤਿਯੇਨ

ਵਿਵੇਕਭਾਵੇਨ। ਪਠਮੇਨ ਵਾ ਅਧਿਪਤਿਭਾਵੇਨ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਮਤਭਾਵੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਥੋਮੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਉਪਗਤੋ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਥੋਮੇਤਿ, ‘‘ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਤਾਯ। ਤਥਾ ਪੁਰਿਮੇਨ ਅਕਾਲਿਕਤਾਯ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਏਹਿਪਸ੍ਸਿਕਤਾਯ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਓਪਨੇਯ੍ਯਿਕਤਾਯ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਥੋਮੇਤਿ। ‘‘ਗਤਮਲ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਂਕਿਲੇਸਾਭਾਵਦੀਪਨੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਅਨੁਤ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਸਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਭਾਵਦੀਪਨੇਨ ਵਿਪੁਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਂ। ਪਠਮੇਨ ਵਾ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਸਭਾਵਸਮ੍ਪਦਂ। ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਤਮਲਭਾਵੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਹਿ ਸੋ ਦੋਸਾਨਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਕੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਅਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਹਿ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯਾਭਾਵਤੋ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਤਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋਤਿ। ਤਥਾ ‘‘ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਹ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸੀਲਾਦੀਹਿ ਸੇਕ੍ਖਾ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਹ ਅਸਙ੍ਖਤਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

੩. ਏਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਗੁਣੇਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਂ ਥੋਮੇਤੁਂ "**ਸੁਗਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨਿਦ੍ਦੇਸੋ । ਤਸ੍ਸ ‘‘ਪੁਤ੍ਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ । **ਓਰਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸਨਂ। **ਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਭਾਵੇ ਕਾਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤੇਨ ਕਿਲੇਸਪਹਾਨਮੇਵ ਭਗਵਤੋ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਭਾਵੇ ਕਾਰਣਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਟ੍ਠਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤੇਨ ਚ ਸਤਿਪਿ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸਭਾਵੇਨ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾਭਾਵੇ ਇਮਂ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਫਲਟ੍ਠਭਾਵਾਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਸਮੂਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਦਾਯਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਅਰਿਯਸਙ੍ਘ**ਨ੍ਤਿ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਤਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤੇਨ ਅਸਤਿਪਿ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਯਂ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਂਹਤਭਾਵਤੋ।

ਤਤ੍ਥ ਉਰਸਿ ਭਵਾ ਜਾਤਾ ਸਂਵਦ੍ਧਾ ਚ ਓਰਸਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਜਾਤਤਾਯ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਦਾਯਜ੍ਜਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੇਨ ਭਾਗਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਤੇਪਿ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਨ੍ਤੇ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤਤਾਯ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਸ੍ਸ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਰਤਨਸ੍ਸ ਚ ਏਕਨ੍ਤਭਾਗਿਨੋਤਿ ਓਰਸਾ ਵਿਯ **ਓਰਸਾ**। ਅਥ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਨੁਭਾਵੇਨੇਵ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਮਾਨਾ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਚ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਭਗਵਤੋ ਉਰੇਨ ਵਾਯਾਮਜਨਿਤਾਭਿਜਾਤਿਤਾਯ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਓਰਸਾ ਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ। ਸਾਵਕੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾਪਿ ਹਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ‘‘ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਮ੍ਮੂਲਿਕਤ੍ਤਾ ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ ਚ।

ਯਦਿਪਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਸਮਯੇ ਭਗਵਤੋ ਵਿਯ ਤਦਨ੍ਤਰਾਯਕਰਣਤ੍ਥਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰੋ, ਮਾਰਵਾਹਿਨੀ ਵਾ ਨ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਪਸਾਦੇਤਿ, ਤੇਹਿ ਪਨ ਅਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਕਾਰਣੇ ਵਿਮਥਿਤੇ ਤੇਪਿ ਵਿਮਥਿਤਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ ‘‘ਮਾਰਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ **ਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਖਨ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਾਰਾਨਂ ਵਿਯ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਸ੍ਸਪਿ ਗੁਣਮਾਰਣੇ ਸਹਾਯਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ ਕਿਲੇਸਬਲਕਾਯੋ ‘‘ਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਕਾਮਾ ਤੇ ਪਠਮਾ ਸੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੩੮)। ਸਾ ਚ ਤੇਹਿ ਦਿਯਡ੍ਢਸਹਸ੍ਸਭੇਦਾ, ਅਨਨ੍ਤਭੇਦਾ ਵਾ ਕਿਲੇਸਵਾਹਿਨੀ ਸਤਿਧਮ੍ਮਵਿਚਯਵੀਰਿਯਸਮਥਾਦਿਗੁਣਪਹਰਣੇਹਿ ਓਧਿਸੋ ਵਿਮਥਿਤਾ ਵਿਹਤਾ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਾ ਚਾਤਿ **ਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾ,** ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ। ਏਤੇਨ ਤੇਸਂ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਜਾਤਪੁਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸੇਹਿ, ਅਨਯੇ ਨ ਇਰਿਯਨਤੋ, ਅਯੇ ਚ ਇਰਿਯਨਤੋ **ਅਰਿਯਾ** ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ। ਅਥ ਵਾ ਸਦੇਵਕੇਨ ਲੋਕੇਨ ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਅਰਣੀਯਤੋ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਉਪਗਤਾਨਞ੍ਚ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ **ਅਰਿਯਾ**। ਅਰਿਯਾਨਂ ਸਙ੍ਘੋਤਿ **ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੋ**। ਅਰਿਯੋ ਚ ਸੋ ਸਙ੍ਘੋ ਚਾਤਿ ਵਾ **ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੋ**। ਭਗਵਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਰਤਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮਧਿਗਮੋ ਸਙ੍ਘਰਤਨਾਧੀਨੋਤਿ ਅਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਧੇਵ "**ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦੇ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਓਰਸਾਨੰ ਪੁਤ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਭਵਸਮ੍ਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ''ਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਂ ਸਕਲਸਂਕਿਲੇਸਪਹਾਨਦੀਪਨਤੋ, ''ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮੂਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਞਾਣਸਮ੍ਪਦਂ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਫਲਟ੍ਠਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। ''ਅਰਿਯਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਭਵਸਮ੍ਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘਾਨਂ ਅਗ੍ਗਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਓਰਸਾਨਂ ਪੁਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਦੀਪਨਂ। **ਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਉਜੁਞਾਯਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਭਾਵਦੀਪਨਂ। **ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮੂਹ**ਨ੍ਤਿ ਆਹੁਨੇਯਜਾਦਿਭਾਵਦੀਪਨਂ। **ਅਰਿਯਸਙ੍ਘ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਪੁਞ੍ਞਖੇਤ੍ਤਭਾਵਦੀਪਨਂ। ਤਥਾ ''ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਓਰਸਾਨਂ ਪੁਤ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਰਣਗਮਨਸਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਰਣਗਮਨੇਨ ਹਿ ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਾ ਜਾਤਾ। ''ਮਾਰਸੇਨਮਥਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਿਦ੍ਧਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰਾ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮਾਰਂ ਮਾਰਪਰਿਸਂ ਵਾ ਅਭਿਵਿਜਿਨਨ੍ਤਿ। ''ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮੂਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸੁਵਿਪਕ੍ਖੇ ਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਅਰਿਯਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਰਣਗਮਨਞ੍ਚ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬਗੁਣਾਨਂ ਆਦਿ, ਸਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਸੇਕ੍ਖਾ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਮਜ੍ਝੇ, ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਬ੍ਬੇ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਗੁਣਾ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੪. ਏਵਂ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਕਲਗੁਣਸਂਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਪਣਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤੇ ਪਯੋਜਨੇ ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤੋ **"ਇਤਿ ਮੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨ **ਰਤਨਂ,** ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਭੂਤਗੁਣੇ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਮਤਾਧਿਗਮਹੇਤੁਭੂਤਂ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਤਥਾਗਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤਂ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੦; ੧੧.੧੧)।

ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਦਿਭਾਵੋ ਵਾ ਰਤਨਟ੍ਠੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਮਹਗ੍ਘਞ੍ਚ, ਅਤੁਲਂ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਂ।
> ਅਨੋਮਸਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਂ, ਰਤਨਂ ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੩; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬.੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੬; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੦) –

ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਭਾਵਾਦਯੋ ਚ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਏਵ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ।

ਵਨ੍ਦਨਾਵ **ਵਨ੍ਦਨਾਮਯਂ** ਯਥਾ ''ਦਾਨਮਯਂ ਸੀਲਮਯ''ਨ੍ਤਿ। ਵਨ੍ਦਨਾ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਰਤਨਾਨਂ ਗੁਣਨਿਨ੍ਨਤਾ, ਥੋਮਨਾ ਵਾ। ਪੁਜ੍ਜਭਵਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ **ਪੁਞ੍ਞਂ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪੁਨਾਤੀਤਿ ਵਾ। **ਸੁਵਿਹਤਨ੍ਤਰਾਯੋ**ਤਿ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਹਤਨ੍ਤਰਾਯੋ। ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਾਦਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਚ ਖੇਤ੍ਤਭਾਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਸ੍ਸ ਉਪਘਾਤਕਉਪਦ੍ਦਵਾਨਂ ਵਿਹਨਨੇ ਸਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਾ। ਤਸ੍ਸ ''ਅਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਵਨ੍ਦਨਾਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਤਸ੍ਸ। **ਆਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਬਲੇਨ।

੫. ਏਵਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੇ ਪਯੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਤ੍ਥਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਤਾਵ ਗੁਣਾਭਿਤ੍ਥਵਨਵਸੇਨ ਉਪਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ **"ਸਂਯੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦੇਵਤਾਸਂਯੁਤ੍ਤਾਦਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚੇਵ ਨਲ਼ਵਗ੍ਗਾਦਿਵਗ੍ਗੇਹਿ ਚ ਵਿਭੂਸਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਂਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ''ਸਂਯੋਗੋ''ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। ਕੇਸਂ ਸਂਯੁਤ੍ਤਂ? ਸੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਾਨਂ। ਯਥਾ ਹਿ

ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮੁਦਾਯੋ ਪਦਂ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਕਤਾਵਧਿਕੋ ਪਦਸਮੁਦਾਯੋ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਵਾਕ੍ਯਸਮੁਦਾਯੋ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਸੁਤ੍ਤਸਮੁਦਾਯੇ ਵਗ੍ਗੋਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਥਾ ਸੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਸਮੁਦਾਯੇ ਸਂਯੁਤ੍ਤਸਮਞ੍ਞਾ। ਸਂਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਾਤਿ **ਸਂਯੁਤ੍ਤਂ**। ਯਦਿਪਿ ਅਵਯਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸਮੁਦਾਯੋ ਨਾਮ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਵਯਵਾ ਏਵ ਤਂਤਂਸਨ੍ਨਿਵੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠੇ ਉਪਾਦਾਯ ਪਦਾਦਿਸਮਞ੍ਞਾ ਵਿਯ ਸੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਸਮਞ੍ਞਾ ਸਂਯੁਤ੍ਤਸਮਞ੍ਞਾ ਆਗਮਸਮਞ੍ਞਾ ਚ, ਤਥਾਪਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਸਮੁਦਾਯੋ ਬੁਦ੍ਧਿਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਰੂਪੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਵਿਯ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਅਵਯਵਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ ਵੋਹਰੀਯਤਿ ਯਥਾ ''ਰੁਕ੍ਖੇ ਸਾਖਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਂਯੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ।

ਨਨੁ ਸਂਯੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗੋ ਏਵ ਆਗਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਕੇਹਿ ਮਣ੍ਡਨਨ੍ਤਿ? ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਮੇਤਂ। ਭਵਤਿ ਹਿ ਅਭਿਨ੍ਨੇਪਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਵਿਸੇਸਾਵਬੋਧਨਤੋ ਭੇਦਕਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਯਥਾ ''ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰ''ਨ੍ਤਿ। ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨ, ਏਤਸ੍ਮਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਪਰਤ੍ਥਾਦਯੋਤਿ **ਆਗਮੋ**, ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਤਂਤਂਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤਸਮਿਦ੍ਧਿਹੇਤੁਤਾਯ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵਰਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਵਰੋ**, ਆਗਮੋ ਚ ਸੋ ਵਰੋ ਚਾਤਿ **ਆਗਮਵਰੋ**। ਆਗਮਸਮ੍ਮਤੇਹਿ ਵਾ ਵਰੋਤਿ **ਆਗਮਵਰੋ**, ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਆਗਮਵਰੋ ਚਾਤਿ **ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਗਮਵਰੋ**, ਤਸ੍ਸ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧਾ **ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧਾ**, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਂ ਅਨੁਗਮ੍ਮ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਦਯੋ ਅਰਿਯਾ। ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਗੁਣਸਂਵਣ੍ਣਨਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਸ੍ਸ**।

ਅਥ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧਾ ਚ **ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨੇਵ ਹਿ ਵਿਨਯਸੁਤ੍ਤਅਭਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਦੇਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਯੋ ਪਠਮਂ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਭਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਏਵ ਪਚ੍ਛਾ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੋਪਿਤੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਵਗ੍ਗਾ ਸਮੂਹਾਤਿ **ਸਂਯੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਾ**, ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗਾਦਯੋ। ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਯ ਸਂਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵਗ੍ਗਾ **ਸਂਯੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਾ**, ਨਲ਼ਵਗ੍ਗਾਦਯੋ। ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਵ ਵਗ੍ਗਾ **ਸਂਯੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਾ**। ਤਿਵਿਧੇਪਿ ਤੇ ਏਕਸੇਸਨਯੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਂਯੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗੇ ਤਾਵ ਏਕਾਦਸ ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸ ਵਗ੍ਗਾ। ਨਿਦਾਨਵਗ੍ਗੇ ਨਵ ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਏਕੂਨਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਗ੍ਗਾ। ਖਨ੍ਧਵਗ੍ਗੇ ਏਕਾਦਸ ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਏਕੂਨਸਟ੍ਠਿ ਵਗ੍ਗਾ। ਸਲ਼ਾਯਤਨਵਗ੍ਗੇ ਨਵ ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸ ਵਗ੍ਗਾ। ਮਹਾਵਗ੍ਗੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਗ੍ਗਾ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਂਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰਵਗ੍ਗਾਨਂ ਪਰਿਮਾਣਂ।

ਞਾਣਪ੍ਪਭੇਦਜਨਨਸ੍ਸਾਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਕਥਾਬਹੁਲਤਾਯ ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣਚਰਿਯਾਵਿਭਾਵਨਤੋ ਪਞ੍ਞਾਵਿਭਾਗਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਸ੍ਸ। ਇਧ ਪਨ ''ਪਞ੍ਞਾਪ੍ਪਭੇਦਜਨਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸ੍ਵਾਯਮਾਗਮੋ ਥੋਮਿਤੋ, ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ ਚਾਯਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਕਤਿ, ਯਦਿਦਂ ਤਂਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਨਂ ਆਦਿਤੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਥੋਮਨਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨੀਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨੀਮਨੋਰਥਪੂਰਣੀਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨੀਆਦੀਸੁ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ''ਸਦ੍ਧਾਵਹਗੁਣਸ੍ਸ, ਪਰਵਾਦਮਥਨਸ੍ਸ, ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਪੁਙ੍ਗਵਾਨਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨਜਨਨਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਞਾਣੇਹਿ ਓਗਾਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ ਨਾਨਾਨਯਵਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਥੋਮਨਾ ਕਤਾ।

੬. ਅਤ੍ਥੋ ਕਥੀਯਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਅਤ੍ਥਕਥਾ**, ਅਤ੍ਥਕਥਾਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ** ਤ੍ਥ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਟ੍ਠ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ''ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੋ''ਤਿ। **ਆਦਿਤੋ**ਤਿ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਠਮਸਙ੍ਗੀਤਿਯਂ। ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਤਾਯ ਪਰਮੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਸਿਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਵਿਧਵਸਿਤਾਸਮ੍ਭਾਵਤੋ ਚ **ਵਸਿਨੋ**, ਥੇਰਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦਯੋ । ਤੇਸਂ ਸਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ। **ਯਾ**ਤਿ ਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾ। **ਸਙ੍ਗੀਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਕਥੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ''ਅਯਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਯਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਨੁਸਙ੍ਗੀਤਾ ਚ** ਯਸਤ੍ਥੇਰਾਦੀਹਿ **ਪਚ੍ਛਾਪਿ** ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤੀਸੁ। ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਆਗਮਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੭. ਸੀਹਸ੍ਸ ਲਾਨਤੋ ਗਹਣਤੋ **ਸੀਹਲ਼ੋ**, ਸੀਹਕੁਮਾਰੋ, ਤਬ੍ਬਂਸਜਾਤਤਾਯ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸਤਾਯ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਸ੍ਸ ਚ ਸੀਹਲ਼ਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਭਤਾ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤੋ ਆਨੀਤਾ। **ਅਥਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਹਿ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਲਦ੍ਧੀਹਿ ਅਸਙ੍ਕਰਤ੍ਥਂ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਠਪਿਤਾਤਿ। ਤੇਨ ਮੂਲਟ੍ਠਕਥਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਂ

ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਦੀਪਵਾਸੀਨਮਤ੍ਥਾਯਾ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਦੀਪਵਾਸੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸੀਨਂ, ਸੀਹਲਦੀਪਵਾਸੀਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ ਠਪਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮. **ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਞ੍ਚੁਕਸਦਿਸਂ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ। **ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। **ਮਨੋਰਮਂ ਭਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਗਧਭਾਸਂ। ਸਾ ਹਿ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਭੂਤਾ ਪਣ੍ਡਿਤਮਨਂ ਰਮਯਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਤਨ੍ਤਿਨਯਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕ**”ਨ੍ਤਿ, ਪਾਲ਼ਿਗਤਿਯਾ ਅਨੁਲੋਮਿਕਂ ਪਾਲ਼ਿਛਾਯਾਨੁਵਿਧਾਯਿਨਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਗਤਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਭਾਸਨ੍ਤਰਰਹਿਤਂ।

੯. **ਸਮਯਂ ਅਵਿਲੋਮੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਂ ਅਵਿਰੋਧੇਨ੍ਤੋ। ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਥਦੋਸਾਭਾਵਮਾਹ। ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹਿ ਥੇਰਵਾਦਾਪਿ ਇਧ ਪਕਾਸੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਥੇਰਵਂਸਦੀਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਰੇਹਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਥੇਰਾ,** ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦਯੋ। ਤੇਹਿ ਆਗਤਾ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾ **ਥੇਰਵਂਸੋ,** ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਮਾਧਿਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਜ੍ਜਲਨਤੋ **ਥੇਰਵਂਸਦੀਪਾ,** ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨੋ, ਤੇਸਂ। ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਨਿਚ੍ਛੀਯਤੀਤਿ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ,** ਗਣ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਖਿਲਮਦ੍ਦਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨੀ ਕਥਾ। ਸੁਟ੍ਠੁਨਿਪੁਣੋ ਸਣ੍ਹੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਸੁਨਿਪੁਣਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ**। ਅਥ ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨੋਤੀਤਿ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਵਿਸਯਂ ਞਾਣਂ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਪੁਣੋ ਛੇਕੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤੇਨ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦਿਥੇਰਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਚ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਸਣ੍ਹੋ ਸੁਖੁਮੋ ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਣਭੂਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੦. **ਸੁਜਨਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ‘‘ਨ ਕੇਵਲਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸੀਨਮੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ , ਅਥ ਖੋ ਸਾਧੁਜਨਤੋਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਚ ‘‘ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਵਾਸੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਉਗ੍ਗਹਣਾਦਿਸੁਕਰਤਾਯ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਬਹੁਕਾਰਤ੍ਤਾ। **ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਅਤ੍ਥਂ, ਚਿਰਕਾਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਂ ਅਵਿਪਰੀਤਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੁਨਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸੁਨਯਸ੍ਸ ਚ ਉਪਾਯਭਾਵਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਠਿਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰਧਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਦ੍ਵੇ? ਸੁਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਸੁਨੀਤੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦)।

੧੧-੧੨. ਯਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਮਹਤ੍ਤਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ “**ਸਾਵਤ੍ਥਿਪਭੁਤੀਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ – “**ਨ ਇਧ ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਤਂ ਇਧ ਵਿਚਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮੀ**”ਤਿ ਚ। **ਸਙ੍ਗੀਤੀਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯਾਨਂ।

੧੩. ‘‘ਨ ਇਧ ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੪. ਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਤਦੇਕਦੇਸਭਾਵੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਕਥਿਕਾਨਂ ਉਪਦੇਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰਿਤਧਮ੍ਮੇ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ “**ਸੀਲਕਥਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸੀਲਕਥਾ**ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਾਰਿਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸੀਲਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ। **ਧੁਤਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਾਦਯੋ ਤੇਰਸ ਕਿਲੇਸਧੁਨਨਕਧਮ੍ਮਾ। **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਤ੍ਤਿਂਸ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਦ੍ਵੇਤਿ ਨਿਰਵਸੇਸਾਨਿ ਯੋਗਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। **ਚਰਿਯਾਵਿਧਾਨਸਹਿਤੋ**ਤਿ ਰਾਗਚਰਿਯਾਦੀਨਂ ਸਭਾਗਾਦਿਵਿਧਾਨੇਨ ਸਹਿਤੋ। **ਝਾਨਾਨਿ** ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ, **ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ** ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਅਟ੍ਠਪਿ ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾਨਿ **ਝਾਨਾਨਿ,** ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਝਾਨਾਨਿ** ਵਾ ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ, **ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ** ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ।

੧੫. ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭੇਦਾ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ **ਸਬ੍ਬਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ**। ਞਾਣਵਿਭਙ੍ਗਾਦੀਸੁ ਆਗਤਨਯੇਨ ਏਕਵਿਧਾਦਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਙ੍ਕਲੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਯੋ **ਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਕਲਨਨਿਚ੍ਛਯੋ**।

੧੬. ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਹੇਤੁਆਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਨਂ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾਦਿਭਾਵੋ **ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ**, ਤਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾ **ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਦੇਸਨਾ**, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾ ਪਨ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਲਦ੍ਧਿਸਙ੍ਕਰਰਹਿਤਤਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ, ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਸ੍ਸ ਚ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਤਾਯ ਨਿਪੁਣਾ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਾ, ਏਕਤ੍ਤਨਯਾਦਿਸਹਿਤਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰਿਤਾਤਿ ਆਹ **"ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਨਿਪੁਣਨਯਾ"**ਤਿ। ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦੀਸੁ ਆਗਤਨਯਂ ਅਵਿਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਤਨ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾ**।

੧੭. **ਇਤਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਸਮਾਪਨੇ, **ਪਨ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਚਨਾਲਙ੍ਕਾਰੇ, ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ। **ਨ ਤਂ ਵਿਚਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮਿ** ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੮. ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਵਿਚਾਰਣਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਕਾਰਣਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ **"ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਮਜ੍ਝੇ ਠਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਭਾਵਦੀਪਨੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਆਗਮਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਟ੍ਠਕਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ, ਨ ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਆਦਯੋ ਵਿਯ ਅਸਾਧਾਰਣਟ੍ਠਕਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਵਿਸੇਸਤੋ''ਤਿ ਚ ਇਦਂ ਵਿਨਯਾਭਿਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ ਯਥਾਰਹਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਹੋਤਿ ਏਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੯. **ਇਚ੍ਚੇ**ਵਾਤਿ ਇਤਿ ਏਵ। **ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ। **ਏਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸੀਹਲ਼ਦੀਪਂ ਆਭਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਕਰਣਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ''ਦੀਪਵਾਸੀਨਮਤ੍ਥਾਯ ਸੁਜਨਸ੍ਸ ਚ ਤੁਟ੍ਠਤ੍ਥਂ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਪਯੋਜਨਂ, ''ਸਂਯੁਤ੍ਤਾਗਮਵਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਂ, ''ਅਪਨੇਤ੍ਵਾਨ ਤਤੋਹਂ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਸਾਵਤ੍ਥਿਪਭੂਤੀਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਸੀਲਕਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰਂ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਨਿਕਾਯੇਸੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਚ ਵਿਚਾਰਿਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਅਵਿਚਾਰਣਮ੍ਪਿ ਹਿ ਇਧ ਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੋ ਏਵਾਤਿ।

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧. ਦੇਵਤਾਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਨਲ਼ਵਗ੍ਗੋ

੧. ਓਘਤਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਿਭਾਗਵਨ੍ਤਾਨੰ ਸਭਾਵਵਿਭਾਵਨੰ ਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਪਠਮੰ ਤਾਵ ਸੰਯੁਤ੍ਤਵਗ੍ਗਸੁਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸੰਯੁਤ੍ਤਾਗਮਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਤਤ੍ਥ ਸੰਯੁਤ੍ਤਾਗਮੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸੰਯੁਤ੍ਤਾਗਮਵਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਚਨੇ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਵਾ ''ਏਤਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਜਾਨਾਥ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਅਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਸੰਯੁਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤੰ, ਤਤ੍ਥ। ਪਞ੍ਚ ਵਗ੍ਗਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੋ**। ਅਵਯਵੇਨ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਸਮੁਦਾਯੋ ਸਮਾਸਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੰਵਣ੍ਣੇਤੁਕਾਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯ ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਯੰ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ, **"ਤਸ੍ਸ ਵਗ੍ਗੇਸੁ ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗੋ ਆਦੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਾਨੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਯਨੰ ਕਥਨੰ **ਸਙ੍ਗੀਤਿ,** ਮਹਾਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਪੂਜਨਿਯਤ੍ਤਾ ਚ ਮਹਤੀ ਸਙ੍ਗੀਤਿ **ਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿ**। ਪਠਮਾ ਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿ **ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿ,** ਤਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਕਾਲੋ **ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੋ,** ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ।

ਨਿਦਦਾਤਿ ਦੇਸਨੰ ਦੇਸਕਾਲਾਦਿਵਸੇਨ ਅਵਿਦਿਤੰ ਵਿਦਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ **ਨਿਦਾਨੰ**। ਯੋ ਲੋਕੇ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪੋਗ੍ਘਾਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸ੍ਵਾਯਮੇਤ੍ਥ ''ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ-ਆਦਿਕੋ ਗਨ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਨ ''ਸਨਿਦਾਨਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਮੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੬) ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿਦੇਸਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ-ਆਦਿਕੰ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ **ਵੁਤ੍ਤੰ ਨਿਦਾਨਮਾਦੀ"**ਤਿ। ਕਾਮञ्चेत्थ ਯਸ੍ਸੰ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਯੰ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸੰਵਣ੍ਣਨੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਸਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯੰ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯ ਮਹਤ੍ਤੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ **"ਸਾ ਪਨੇਸਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੧. ਏਵੰ ਬਾਹਿਰਨਿਦਾਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਤਿਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਨਿਦਾਨੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੰਵਣ੍ਣੇਤੁੰ **"ਯੰ ਪਨੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਸੰਵਣ੍ਣਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਸੰਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਦਵਿਭਾਗੰ ਪਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾਦਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਾਨਿ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਵਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਪਦ"**ਨ੍ਤਿ-ਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਦਵਿਭਾਗੋ**ਤਿ ਪਦਾਨੰ ਵਿਸੇਸੋ, ਨ ਪਦਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਦਾਨਿ ਚ ਪਦਵਿਭਾਗੋ ਚ **ਪਦਵਿਭਾਗੋ**। ਪਦਵਿਗ੍ਗਹੋ ਚ ਪਦਵਿਭਾਗੋ ਚ **ਪਦਵਿਭਾਗੋ**ਤਿ ਵਾ ਏਕਸੇਸਵਸੇਨ ਪਦਪਦਵਿਗ੍ਗਹਾ ਪਦਵਿਭਾਗਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਦਵਿਗ੍ਗਹੋ ''ਜੇਤਸ੍ਸ ਵਨੰ ਜੇਤਵਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਾਸਪਦੇਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਤ੍ਥਤੋਤਿ ਪਦਤ੍ਥਤੋ। ਤੰ ਪਨ ਪਦਤ੍ਥੰ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਕ੍ਕਮੇਨ ਪਠਮੰ ਏਵੰਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਵੰਸਦ੍ਦੋ ਤਾਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਵਧਾਰਣਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਦਮਤ੍ਥਪੁਚ੍ਛਾਪਰਿਮਾਣਾਦਿਅਤ੍ਥਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਏਵੰਗਤਾਨਿ ਪੁਥੁਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨਾਨਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੩, ੧੬੫), ਏਵੰਵਿਧੋ ਏਵਮਾਕਾਰੋ''ਤਿ ਚ ਆਦੀਸੁ ਇਦੰ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੋ। ਗਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਪਕਾਰਪਰਿਯਾਯੋ, ਤਥਾ ਵਿਧਾਕਾਰ-ਸਦ੍ਦੋ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਗਤਵਿਧਆਕਾਰਸਦ੍ਦੇ ਲੋਕਿਯਾ ਪਕਾਰਤ੍ਥੇ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਏਵੰ ਸੁ ਤੇ ਸੁਨ੍ਹਾਤਾ ਸੁਵਿਲਿਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ ਆਮੁਤ੍ਤਮਾਲਾਭਰਣਾ ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਵਸਨਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਾ

ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਤ੍ਵੰ ਏਤਰਹਿ ਸਾਚਰਿਯਕੋਤਿ। ਨੋ ਹਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੬) ਪੁਚ੍ਛਾਯੰ, ‘‘ਏਵੰ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤੰ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੮), ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੨) ਚ ਆਦੀਸੁ ਪਰਿਮਾਣੇ।

ਨਨੁ ਚ ‘‘ਏਵੰ ਸੁ ਤੇ ਸੁਨ੍ਹਾਤਾ ਸੁਵਿਲਿਤ੍ਤਾ, ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪੁਚ੍ਛਨਾਕਾਰਪਰਿਮਾਣਾਕਾਰਾਨੰ ਵੁੱਤੱਤਾ ਆਕਾਰਤ੍ਥੋ ਏਵ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ? ਨ, ਵਿਸੇਸਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਆਕਾਰਮਤ੍ਤਵਾਚਕੋ ਹਿ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੋ, ਆਕਾਰਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਯਥਾ ‘‘ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਖੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ, ਨ ਪਨ ਆਕਾਰਵਿਸੇਸਵਾਚਕੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ, ‘‘ਏਵੰ ਜਾਤੇਨ ਮਚ੍ਚੇਨਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੩) ਉਪਮਾਦੀਸੁ ਉਦਾਹਰਣਾਨਿ ਉਪਪਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਯਥਾਪਿ...ਪੇ॰... ਬਹੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੩)? ਏਤ੍ਥ ਪੁਪ੍ਫਰਾਸਿਟ੍ਠਾਨਿਯਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸੁਪਪਤ੍ਤਿਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯ-ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨ- ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰ-ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਦਾਨਾਦਿਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਹੇਤੁਸਮੁਦਾਯਤੋ ਸੋਭਾਸੁਗਨ੍ਧਤਾਦਿਗੁਣਯੋਗਤੋ ਮਾਲਾਗੁਲ਼ਸਦਿਸਿਯੋ ਪਹੂਤਾ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾ ਮਰਿਤਬ੍ਬਸਭਾਵਤਾਯ ਮਚ੍ਚੇਨ ਸਤ੍ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਪ੍ਫਰਾਸਿਮਾਲਾਗੁਲ਼ਾਵ ਉਪਮਾ, ਤੇਸੰ ਉਪਮਾਕਾਰੋ ਯਥਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨਿਯਮਤੋ ਵੁੱਤੋਤਿ ‘‘ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੋ ਉਪਮਾਕਾਰਨਿਗਮਨਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤੰ, ਸੋ ਪਨ ਉਪਮਾਕਾਰੋ ਨਿਯਮਿਯਮਾਨੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਪਮਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਉਪਮਾਯੰ ਆਗਤੋ”**ਤਿ। ਤਥਾ ‘‘ਏਵੰ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਪਦਿਸਿਯਮਾਨਾਯ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਾਯ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਉਪਦਿਸਨਾਕਾਰੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਪਦੇਸੋ ਏਵਾਤਿ ਵੁੱਤੰ, **“ਏਵੰ ਤੇ...ਪੇ॰... ਉਪਦੇਸੇ”**ਤਿ। ਤਥਾ ‘‘ਏਵਮੇਤੰ ਭਗਵਾ, ਏਵਮੇਤੰ ਸੁਗਤਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਭਗਵਤਾ ਯਥਾਵੁੱਤਮਤ੍ਥੰ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਕਤੰ ਤਤ੍ਥ ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਾਨੰ ਪਕਾਰੇਹਿ ਹੰਸਨੰ ਉਦਗ੍ਗਤਾਕਰਣੰ ਸਮ੍ਪਹੰਸਨੰ। ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਹੰਸਨਾਕਾਰੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਏਵਮੇਵੰ ਪਨਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਰਹਣਾਕਾਰੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ, ਸੋ ਚ ਗਰਹਣਾਕਾਰੋ ਵਸਲੀਤਿ-ਆਦਿਖੁੰਸਨਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ ਇਧ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵੰ ਉਪਮਾਕਾਰਾਦਯੋਪਿ ਉਪਮਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁੱਤਾਨੰ ਪੁਪ੍ਫਰਾਸਿਆਦਿਸਦ੍ਦਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਧੁਕੰ ਸਵਨਮਨਸਿਕਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਯੋਜਿਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਪਟਿਜਾਨਨਵਸੇਨ ਵੁੱਤੱਤਾ ਏਤ੍ਥ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੋ **“ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥੋ”**ਤਿ ਵੁੱਤੋ। ਤੇਨ **ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਟ੍ਠੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹੀ**ਤਿ ਯਥਾਹੰ ਵਦਾਮਿ, ਏਵੰ ਸਮਣੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਵਦੇਹੀਤਿ ਯੋ ਏਵੰ ਵਦਨਾਕਾਰੋ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸੀਯਤੀਤਿ **“ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ”**ਤਿ ਵੁੱਤੋਤਿ। **ਏਵੰ ਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਨੇਸੰ ਯਥਾਵੁੱਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਹਿਤਦੁਕ੍ਖਾਵਹਭਾਵੇ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਜਨਨਤ੍ਥੰ ਅਨੁਮਤਿਗਹਣਵਸੇਨ ‘‘ਸੰਵੱਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨੋ ਵਾ, ਕਥੰ ਵੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਕਤਾਯ ‘‘ਏਵੰ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ ਤਦਾਕਾਰਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਭਾਵਿਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸੰਵੱਤਨਾਕਾਰੋ ਨਿਯਮਿਯਮਾਨੋ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – **“ਏਵੰ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਅਵਧਾਰਣੇ”**ਤਿ।

ਨਾਨਾਨਯਨਿਪੁਣਨ੍ਤਿ ਏਕੱਤਨਾਨੱਤਅਬ੍ਯਾਪਾਰਏਵੰਧਮ੍ਮਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾ, ਨਨ੍ਦਿਯਾਵੱਟਤਿਪੁਕ੍ਖਲਸੀਹਵਿਕ੍ਕੀਲ਼ਿਤਅਙ੍ਕੁਸਦਿਸਾਲੋਚਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਾ ਆਧਾਰਾਦਿਭੇਦਵਸੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧਾ ਨਯਾ **ਨਾਨਾਨਯਾ**। ਨਯਾ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਗਤਿਯੋ ਤਾ ਚ ਪਞ੍ਞੱਤਿਅਨੁਪਞ੍ਞੱਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਸੰਕਿਲੇਸਭਾਗਿਯਾਦਿਲੋਕਿਯਾਦਿਤਦੁਭਯਵੋਮਿਸ੍ਸਕਾਦਿਵਸੇਨ ਕੁਸਲਾਦਿਵਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮਯਵਿਮੁੱਤਾਦਿਵਸੇਨ ਠਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕੁਸਲਮੂਲਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਕਪ੍ਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਤਿ **ਨਾਨਾਨਯਾ**, ਤੇਹਿ ਨਿਪੁਣੰ ਸਣ੍ਹੰ ਸੁਖੁਮਨ੍ਤਿ **ਨਾਨਾਨਯਨਿਪੁਣੰ**। ਆਸਯੋਵ **ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ,** ਤੇ ਚ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਭੇਦੇਨ ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਤਾਦਿਭੇਦੇਨ **ਅਨੇਕੇ,** ਅੱਤਜ੍ਝਾਸਯਾਦਯੋ ਏਵ ਵਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਉਪ੍ਪੱਤਿਹੇਤੁ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਨੇਕਜ੍ਝਾਸਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ** । **ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ, ਸਙ੍ਕਾਸਨਪਕਾਸਨਵਿਵਰਣਵਿਭਜਨਉੱਤਾਨੀਕਰਣਪਞ੍ਞੱਤਿਵਸੇਨ ਛਹਿ ਅਤ੍ਥਪਦੇਹਿ ਅਕ੍ਖਰਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਕਾਰਨਿਰੁੱਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਛਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦੇਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਵਿਵਿਧਪਾਟਿਹਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਦਸ੍ਸ ਵਚਨਤ੍ਥੰ (ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧; ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ; ਧ॰ ਸ॰ ਮੂਲਟੀ॰ ੨) ''ਪਟਿਪਕ੍ਖਹਰਣਤੋ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਪਨਯਨਤੋ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਅਟ੍ਠਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਹਤਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਵੋਹਾਰੇਨ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਧ **''ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ''**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਗਤਾ ਚ ਕਿਲੇਸਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ, ਤੇਸੰ ਹਰਣਤੋ **''ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ''**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਸਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਚ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਤੇਸੰ ਹਰਣਤੋ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ**। ਤੇ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਹਰਣਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਕਾਸਨੇ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਚ ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨੀਹਿ ਹਰਿਤਾ ਅਪਨੀਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਪਟੀ**ਤਿ ਵਾ ਅਯੰ ਸਦ੍ਦੋ ''ਪਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਬੋਧੇਤਿ ''ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਟਿਪਵਿਟ੍ਠਮ੍ਹਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਆਗਞ੍ਛਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੮੫; ਚੂਲਨਿ॰ ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ ੪) ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਕਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਪਚ੍ਛਾਹਰਿਤਬ੍ਬੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਟਿਹਾਰਿਯੰ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮਗ੍ਗੇਹਿ ਹਰਿਤੇਸੁ ਪਚ੍ਛਾ ਹਰਣੰ ਪਟਿਹਾਰਿਯੰ, ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨਿਯੋ ਚ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ ਕਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਚ ਸਤ੍ਤਹਿਤਤ੍ਥੰ ਪੁਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ, ਹਰਿਤੇਸੁ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਹਰਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਹਾਰਿਯਮੇਵ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ**। ਪਟਿਹਾਰਿਯੇ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਆਦੇਸਨਾਨੁਸਾਸਨਿਸਮੁਦਾਯੇ ਭਵੰ ਏਕੇਕੰ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਟਿਹਾਰਿਯੰ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਹਰਣਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਜਾਤੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੇ, ਤਤੋ ਵਾ ਆਗਤਨ੍ਤਿ **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ**। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਇਦ੍ਧਿਆਦਿਭੇਦੇਨ ਵਿਸਯਭੇਦੇਨ ਚ ਬਹੁਵਿਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾਯੰ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਆਹ ''ਵਿਵਿਧਪਾਟਿਹਾਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੁਤਾਕਾਰਤੋ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਿਤਾਕਾਰਤੋ। ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਨੁਭਾਵਾ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਕੋ ਸਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਵਚਨੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਭਵਤਿ, ਧਾਰਣਬਲਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਸੁਤਾਕਾਰਅਵਿਰਜ੍ਝਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਤਾਪਰਿਹਾਰੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਨੰ ਏਕਵਿਸਯਤ੍ਤਾ। ਇਤਰਥਾ ਥੇਰੋ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾਯ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ।

''ਯੋ ਪਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਸਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਮੇ-ਸਦ੍ਦੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਏਵ ਅਤ੍ਥੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾਨਸਾਮਿਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਪਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਭੇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, **''ਮੇ-ਸਦ੍ਦੋ ਤੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''**ਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਪਸਗ੍ਗੋ ਕਿਰਿਯੰ ਵਿਸੇਸੇਤਿ, ਜੋਤਕਭਾਵਤੋ ਪਨ ਸਤਿਪਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵ ਤੰ ਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਤੀਤਿ ਅਨੁਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ ਸਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਹਣੰ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਸਉਪਸਗ੍ਗੋ ਅਨੁਪਸਗ੍ਗੋ ਚਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। ਕਮ੍ਮਭਾਵਸਾਧਨਾਨਿ ਇਧ ਸੁਤਸਦ੍ਦੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **''ਉਪਧਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਉਪਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ''**ਤਿ। **ਮਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਯਦਾ ਮੇ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਵਸੇਨ ਕਰਣਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਤਦਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਯਦਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਾਮਿਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਤਦਾ।

ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਜੋਤਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **''ਏਵਨ੍ਤਿ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਵਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਨਿਦਸ੍ਸਨ''**ਨ੍ਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਾਦੀਨੰ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਤਦਭਿਨੀਹਟਾਨਞ੍ਚ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾਕ੍ਯਾਨੰ ਏਵਕਾਰਤ੍ਥਸਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸੁਤਮੇਵਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ **''ਅਸ੍ਸਵਨਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ''**ਤਿ। ਏਤੇਨ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਸੁਤੰ ਸੁਤਮੇਵਾਤਿ ਨਿਯਮੇਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਸਮ੍ਮਾ ਸੁਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **''ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਾਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਹਣਨਿਦਸ੍ਸਨ''**ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਰਤ੍ਥਾਪੋਹਨਵਸੇਨ ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਤੀਤਿ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਸੁਤੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **''ਅਸ੍ਸਵਨਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ''**ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਿਨਿਵਤ੍ਤਨੰ ਕਰੋਤਿ।

ਇਦੰ ਵ◌ੁੱਤੁੰ ਹੋਤਿ – ਨ ਇਦੰ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਨ ਸਯਮ੍ਭੂਞਾਣੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤੰ, ਅਥ ਖੋ ਸੁਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ◌ਾਤਿ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ “**ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਾਵ◌ਿਪਰੀਤਗ੍ਗਹਣਨਿਦਸ੍ਸਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ ਵ◌ਾ ਏਵ◌ੰ-ਸਦ੍ਦੇ ਅਯਮਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਕਰੀਯਤੀਤਿ ਤਦਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵ◌ੁੱਤੋ “**ਅਸ੍ਸਵਨਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**”ਤਿ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ “**ਅਨੂਨਾਨਧਿਕਾਵ◌ਿਪਰੀਤਗ੍ਗਹਣਨਿਦਸ੍ਸਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਸਵਨਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਸੁਯ੍ਯਤੀ’’ਤਿ।

ਏਵ◌ੰ ਸਵਨਹੇਤੁਸਵਨਵ◌ਿਸੇਸਵਸੇਨ ਪਦਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਏਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਹਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਤਥਾ ਏਵ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁੱਤੁੰ। ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਾ ਸਾ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਮਨੋਦ੍ਵ◌ਾਰਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਵ◌ੀਥਿ, ਤਸ੍ਸਾ। ਸਾ ਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾ। ਤਥਾ ਚ ਵ◌ੁੱਤੁੰ “**ਸੋਤਦ੍ਵ◌ਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨਾ**”ਤਿ। **ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਨੰ ਅਨੇਕਵ◌ਿਹਿਤਾਨੰ ਬਜ੍ਞਜਨਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਾਨੰ ਨਾਨਾਕਾਰੇਨ। ਏਤੇਨ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਯੋਜਨਾਯ ਆਕਾਰਤ੍ਥੋ ਏਵ◌ੰ-ਸਦ੍ਦੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਥਿਤਾਪਕਾਸਨੰ। **ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਕਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵ◌ੁੱਤੁਪ੍ਪਕਾਰਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਵ◌ੀਥਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਵ◌ੁੱਤੁੰ, ਨ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾ। ਵ◌ੁੱਤੁਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਕਟੀਕਰਣੰ “**ਅਯੰ ਹੇਤ੍ਥਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿ**ਞ੍ਞਾਣਵ◌ੀਥਿਯਾ**ਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨੰ, **ਮਯਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਅਤ੍ਥੇ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਸਨਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ◌ੰ ਸਦ੍ਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁੱਤੁੰ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਭਾਵ◌ਾਭਾਵਤੋ। ਤੇਨ ਏਵ◌ੰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਾਮਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਸਦ੍ਦਤ੍ਤਾ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਸਾਧਾਰਣਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਬਨ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਵ◌ੋਹਾਰੋਤਿ ਵ◌ੁੱਤੁੰ “**ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਵ◌ੋਹਾਰਰਹਿਤੇ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਬਨ੍ਧੇ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ।

ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿਪਿ ਆਕਾਰਤ੍ਥਮੇਵ ਏਵ◌ੰ-ਸਦ੍ਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਮਯੋਜਨਾਯ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵ◌ੁੱਤੁੰ। ਤਤ੍ਥ **ਆਕਾਰਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਾਦਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰੁਪਾਦਾਨਵਸੇਨ ਤਥਾ ਵ◌ੁੱਤਾ। **ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸਯਨਿਦ੍ਦੇਸੋ**ਤਿ ਸੋਤਬ੍ਬਭੂਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਕਤ੍ਤੁਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁੱਤੁੰ। ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਵ◌ਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਤ੍ਤੁ ਅਭਾਵ◌ੇਪਿ ਸਦ੍ਦਵ◌ੋਹਾਰੇਨ ਬੁਦ੍ਧਿਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਭੇਦਵਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਵ◌ਿਯ ਤੰਸਮਙ੍ਗਿੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁੱਤੁੰ “**ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਨ ਤੰਸਮਙ੍ਗੀਨੋ**”ਤਿ। ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਵ◌ਿਸਯੋਪਿ ਸੋਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੋ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਇਧ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵਤੋ, ਸਵਨਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਵ◌ਾ ਸਵਨਕਿਰਿਯਾਭਾਵਤੋ ਤੰਕਿਰਿਯਾਕਤ੍ਤੁ ਚ ਵ◌ਿਸਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵ◌ੁੱਤੁੰ “**ਤੰਸਮਙ੍ਗੀਨੋ ਕਤ੍ਤੁਵ◌ਿਸਯੇ**”ਤਿ। ਸੁਤਾਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਨਿਚ੍ਛਿਤਭਾਵਤੋ ਆਹ “**ਗਹਣਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ**”ਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨ ਵ◌ਾ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੰ ਏਵ◌ੰ-ਸਦ੍ਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਯਮਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਕਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਤਾਨੰ ਨਾਨਾਵ◌ਿਹਿਤਾਨੰ ਸੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਅਤ੍ਥਬਜ੍ਞਜਨਾਨੰ ਉਪਧਾਰਿਤਰੂਪਸ੍ਸ ਆਕਾਰਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ, ਅਵਧਾਰਣਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਪਕਾਸਨਸਭਾਵ◌ੋ ਏਵ◌ੰ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਤਦਾਕਾਰਾਦਿਉਪਧਾਰਣਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਾਦਾਨਭੂਤਧਮ੍ਮਪ੍ਪਬਨ੍ਧਬਜਾਪਾਰਤਾਯ ਵ◌ੁੱਤੁੰ “**ਏਵਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ**”ਤਿ। ਸਵਨਕਿਰਿਯਾ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਵ◌ਾਦਿਨੋਪਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰਪੇਕ੍ਖਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਬਜਾਪਾਰੋਤਿ ਆਹ “**ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ**”ਤਿ। **ਮੇਤਿ** ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਵ◌ਿਸਯਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਮੋਦਹਿਤਬ੍ਬਤੋ “**ਮੇਤਿ ਉਭਯਕਿਚ੍ਚਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸੋ**”ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੁੰ। ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਭਾਵ◌ਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਏਵ◌ੰ-ਸਦ੍ਦਸੁਤ-ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਤਿ ਤੇ ਤਥਾਰੂਪ-ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ-ਉਪਾਦਾਨਭੂਤ-ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਬਨ੍ਧਬਜਾਪਾਰਭਾਵ◌ੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – “**ਏਵਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ**”ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਰਣਕਿਰਿਯਾਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਮ-ਵ◌ਿਸੇਸਪ੍ਪਕਾਸਨਵਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਬਜਾਪਾਰਵ◌ਿਸਯ-ਪੁਗ੍ਗਲਬਜਾਪਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਗਹਣਾਕਾਰਗਾਹਕਤਬ੍ਬਿਸਯਵ◌ਿਸੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਕਤ੍ਤੁਕਰਣਬਜਾਪਾਰ-ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਚ ਦੁਤਿਯਾਦਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਸਦ੍ਦਾਧਿਗਮਨੀਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮੁਖੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨਞ੍ਚ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਛਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭੇਦੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਤੇਸੁ ‘‘ਏਵ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨਂ ਸਰੂਪਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਏਵਨ੍ਤਿ ਚ ਮੇਤਿ ਚਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਵਨ੍ਤਿ ਚ ਮੇਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਕਾਰਾਦਿਨੋ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਸਲਕ੍ਖਣਭਾਵਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵੋਤਿ ਆਹ **“ਸਚ੍ਛਿਕਟ੍ਠਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਚ੍ਛਿਕਟ੍ਠਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਭੂਤਤ੍ਥਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਵਸੇਨ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯੋ ਮਾਯਾਮਰੀਚਿਆਦਯੋ ਵਿਯ ਅਭੂਤਤ੍ਥੋ, ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਦੀਹਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਵਿਯ ਅਨੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੋ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਰੂਪਸਦ੍ਦਾਦਿਸਭਾਵੋ, ਰੁਪ੍ਪਨਾਨੁਭਵਨਾਦਿਸਭਾਵੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਸਚ੍ਛਿਕਟ੍ਠੋ ਪਰਮਤ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਏਵਂ ਮੇਤਿ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। ਏਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਾਤੁਂ **“ਕਿਞ੍ਹੇਤ੍ਥ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪਨ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **“ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ”**ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ **“ਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਏਤ੍ਥ ਸੋਤੇਨ ਉਪਲਦ੍ਧ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ। **ਤਂ ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਸੋਤਪਥਮਾਗਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪਾਦਾਯ ਤੇਸਂ ਉਪਧਾਰਿਤਾਕਾਰਾਦਿਨੋ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨਵਸੇਨ ਏਵਨ੍ਤਿ, ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਖਨ੍ਧੇ ਉਪਾਦਾਯ ਮੇਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਸਭਾਵਰਹਿਤੇ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋਪਿ ਸੁਤਵੋਹਾਰੋ ‘‘ਦੁਤਿਯਂ ਤਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਵਿਯ ਪਠਮਾਦੀਨਿ ਦਿਟ੍ਠਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **“ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਉਪਨਿਧਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ”**ਤਿ। ਅਸੁਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਹਿ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤੋਯਮਤ੍ਥੋਤਿ।

ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਕਾਰਵਿਸੇਸਾ ਏਵਨ੍ਤਿ ਥੇਰੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਟ੍ਠਾਤਿ ਆਹ **“ਅਸਮ੍ਮੋਹਂ ਦੀਪੇਤੀ”**ਤਿ। **ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪਟਿਵੇਧਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤਂ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੁਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਸਂ ਦੀਪੇਤੀ**ਤਿ ਸੁਤਾਕਾਰਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸਮ੍ਮੋਹੇਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹਾਭਾਵੇਨ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਵਾ ਸਵਨਕਾਲਸਮ੍ਭੂਤਾਯ ਤਦੁਤ੍ਤਰਕਾਲਪਞ੍ਞਾਸਿਦ੍ਧਿ । ਏਵਂ **ਅਸਮ੍ਮੋਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ ਆਕਾਰੋ ਨਾਤਿਗਮ੍ਭੀਰੋ ਯਥਾਸੁਤਧਾਰਣਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਅਧਿਕੋ, ਪਞ੍ਞਾ ਤਤ੍ਥ ਗੁਣੀਭੂਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਪਧਾਨਤਾ ‘‘ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾਯ ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਸੁ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਞਾ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ , ਸਙ੍ਕਾਸਨ-ਪਕਾਸਨ-ਵਿਵਰਣ-ਵਿਭਜਨ-ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਛਹਿ ਅਤ੍ਥਪਦੇਹਿ, ਅਕ੍ਖਰਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਕਾਰਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਛਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਦੇਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਦੀਪੇਤਿ ਏਵਂ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਨਂ ਆਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਾਵਧਾਰਣਤ੍ਥਾਨਂ ਅਵਿਪਰੀਤਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਸਯਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦੀਪੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਓਘਤਰਣਸੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਥ ਭਾਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਕਰਣਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਵਨਂ ਸਮਾਧਾਨਮਨ੍ਤਰੇਨ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮਤ੍ਥਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਦੇਸਕ-ਪਯੋਜਨਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਅਵਿਪਰੀਤਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਸਯੇਹਿ ਵਿਯ ਆਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਾਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇਹਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇਨ ਵਿਯ ਚ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਯਥਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਫਲਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧਿਪੁਬ੍ਬੇਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾਨਂ ਸਿਦ੍ਧਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਤੋ, ਏਵਂ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਫਲਭੂਤੇਨ ਕਾਰਣਭੂਤਾਨਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਸਿਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ ਅਸ੍ਸੁਤਵਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਰਹਿਤਸ੍ਸ ਚ ਤਦਭਾਵਤੋ। ‘‘ਨ ਹਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਤ੍ਥਨਵਚਨੇਨ ਪਨ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਕਾਰਣਭੂਤੇਨ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਚ ਫਲਭੂਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾ ਨ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਬਾਹਿਰਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਨ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਵਿਯ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਕਾਰਣਨ੍ਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ

ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਿਦ੍ਧਿਜੋਤਨਾ ਨ ਸਮਤ੍ਥਿਤਾਵ, ਨੋ ਨ ਸਮਤ੍ਥਿਤਾ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਪਯਿਰੂਪਾਸਨਾਭਾਵਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਰਿਮੰ ਫਲੇਨ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨੰ ਨਦੀਪੂਰੇਨ ਵਿਯ ਉਪਰਿ ਵੁਟ੍ਠਿਸਬ੍ਭਾਵਸ੍ਸ। ਦੁਤਿਯੰ ਕਾਰਣੇਨ ਫਲਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਏਕਨ੍ਤਵਸ੍ਸਿਨਾ ਵਿਯ ਮੇਘਵੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ।

ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਭੇਦ-ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਸਕਲਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ-ਓਗਾਹਨਾਕਾਰੋ ਨਿਰਵਸੇਸਪਰਹਿਤ-ਪਾਰਿਪੂਰਿਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਏਵੰ ਭਦ੍ਦਕੋ ਆਕਾਰੋ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧਿ-ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾ-ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਗੁਣਦ੍ਵਯੰ। ਅਪਰਾਪਰਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚੇਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਭਾਵੋ, ਚਰਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵੇਸੂਤਿ ਵਾ। ਯੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਕ੍ਕਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਚਤੁਚਕ੍ਕੰ ਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੧)। ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਭਾਵੋ ਚੇਤ੍ਥ ਦੇਸਨਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ। ਸਮ੍ਮਾਪਣਿਹਿਤਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞੋ ਸੁਦ੍ਧਾਸਯੋ ਹੋਤਿ ਤਦਸੁਦ੍ਧਿਹੇਤੂਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਦੂਰੀਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸਮ੍ਮਾਪਣਿਹਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਸੇਯ੍ਯਸੋ ਨੰ ਤਤੋ ਕਰੇ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੩) ''ਕਤਪੁਞ੍ਞੋਸਿ, ਤ੍ਵੰ ਆਨਨ੍ਦ, ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜ, ਖਿਪ੍ਪੰ ਹੋਹਿਸਿ ਅਨਾਸਵੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੭) ਚ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਧਿਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧੀ**"ਤਿ। **ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਪਯੋਗਸ੍ਸ ਵਿਸਦਭਾਵੇਨ। ਤਥਾ ਚਾਹ "**ਆਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧੀ**"ਤਿ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੋਸਭਾਵੇਨ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗੋ ਹਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਭਾਵਤੋ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯੰ ਵਿਸਾਰਦੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪਟਿਵੇਧਦੀਪਕੇਨਾਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਸੁ ਥੇਰਸ੍ਸ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦਸੁਤ-ਸਦ੍ਦਾਨੰ ਅਸਮ੍ਮੋਹਾਸਮ੍ਮੋਸਦੀਪਨਤੋ ਚਤੁਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੋਤਬ੍ਬਭੇਦਪਟਿਵੇਧਦੀਪਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਯੰ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ, ਵਕ੍ਖਮਾਨਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨੇਵ ਸੋਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਵਿਸੇਸੰ ਆਮਸਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਮਨੋਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਨਸੁਪ੍ਪਟਿਵੇਧਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰਪਟਿਬਦ੍ਧਾਤਿ ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਦੀਪਕੇਨ ਏਵੰ ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ, ਸਵਨਧਾਰਣਵਚੀਪਰਿਚਯਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਿਸੇਸੇਨ ਸੋਤਾਵਧਾਨਪਟਿਬਦ੍ਧਾਤਿ ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਦੀਪਕੇਨ ਸੁਤ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਜਨੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ। **ਮਨਸਾ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ''ਇਧ ਸੀਲੰ ਕਥਿਤੰ, ਇਧ ਸਮਾਧਿ, ਇਧ ਪਞ੍ਞਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਨਸਾ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ। **ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾਯ, ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ''ਇਤਿ ਰੂਪੰ, ਏਤ੍ਤਕੰ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ।

ਸਕਲੇਨ ਵਚਨੇਨਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਯੋਜਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਦਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਮਮੇਦ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਚੇਤੰ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭੂਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਤਞ੍ਞੁਤੰ। ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਹਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੯੫) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰਾਵਤ੍ਥੰ, ਸਾ ਏਵ ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰਾਵਤ੍ਥਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ। ਨਨੁ ਚ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ''ਮਮੇਦੰ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮਾਨਸ੍ਸ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਾਦੀਨਞ੍ਚ ਤਦਾਸਙ੍ਕਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭੂਮਿ-ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਦਿਵਚਨੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ? ਨਯਿਦਮੇਵੰ। ''ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਦੇਵਤਾਨੰ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਾਪੇਕ੍ਖੰ ਤਥਾਵਚਨਨ੍ਤਿ ਏਦਿਸੀ ਚੋਦਨਾ ਅਨਵਕਾਸਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਿਰ ਖਣੇ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ ''ਭਗਵਾ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲੋ ਇਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਸਕ੍ਯਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਭਾਤਾ ਚੂਲਪਿਤੁਪੁਤ੍ਤੋ। ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਸਯੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ? ਉਦਾਹੁ ਭਗਵਤੋ ਏਵ ਵਚਨੰ ਯਥਾਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਤਦਾਸਙ੍ਕਿਤਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਸਮੋਕ੍ਕਮਾਦਿਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਦਿ ਵਿਭਾਵਿਤਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕ-ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕ-ਪਰਮਤ੍ਥੇਸੁ ਯਥਾਰਹੰ ਸਤ੍ਤੇ ਨੇਤੀਤਿ ਨੇਤ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ ਨੇਤ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਨੇਤ੍ਤਿ**।

ਦਲ੍ਹਤਰਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ **ਕਙ੍ਖਾ**, ਨਾਤਿਸੰਸਪ੍ਪਨਾ ਮਤਿਭੇਦਮਤ੍ਤਾ **ਵਿਮਤਿ। ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੰ ਵਿਨਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਖਲਿਤਦੁਰੁਤ੍ਤਾਦਿਗਹਣਦੋਸਾਭਾਵਤੋ ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮਾਦਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਆਕਾਰਾਦਿਅਤ੍ਥੇਸੁ ਅਗ੍ਗਹਿਤਵਿਸੇਸਮੇਵ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਤੋ ਪਰਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਕਾਰਤ੍ਥਮੇਵ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਿਤਾ। ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਆਕਾਰਤ੍ਥੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਏਵੰ-ਸਦ੍ਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਏਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਞ੍ਞਸੇਟ੍ਠਅਸਹਾਯਸਙ੍ਖ੍ਯਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥੇਕੇ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭) ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੮; ਪਾਰਾ॰ ੧੧) ਸੇਟ੍ਠੇ, ''ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੫) ਅਸਹਾਯੇ, ''ਏਕੋਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਖਣੋ ਚ ਸਮਯੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੯) ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯੰ। ਇਧਾਪਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਏਕਨ੍ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਦ੍ਦੇਸੋ"**ਤਿ। **ਕਾਲਞ੍ਚ ਸਮਯਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਕਾਲਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਸਾਮਗ੍ਗਿਞ੍ਚ। **ਖਣੋ**ਤਿ ਓਕਾਸੋ। ਤਥਾਗਤੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਕੋ ਹਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤ੍ਤਾ। ਖਣੋ ਏਵ ਚ ਸਮਯੋ, ਯੋ ਖਣੋਤਿ ਚ ਸਮਯੋਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਏਕੋ ਏਵਾਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਾਸਮਯੋ**ਤਿ ਮਹਾਸਮੂਹੋ। **ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪੂਰਣਸ੍ਸ ਹੇਤੁਪਿ। **ਸਮਯਪ੍ਪਵਾਦਕੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਵਾਦਕੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯੰ ਪਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਥਾਭਿਸਮਯਾ**ਤਿ ਹਿਤਪਟਿਲਾਭਾ। ਅਭਿਸਮੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਭਿਸਮਯੋ, ਅਭਿਸਮਯੋ ਅਤ੍ਥੋ **ਅਭਿਸਮਯਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪੀਲ਼ਨਾਦੀਨਿ ਅਭਿਸਮੇਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਏਕੀਭਾਵੰ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਭਿਸਮਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤੋ ਅਤ੍ਥੋ **ਅਭਿਸਮਯਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਤਾਨੇਵ ਤਥਾ ਏਕਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪੀਲ਼ਨੰ** ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਤੰਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਹਿੰਸਨੰ ਅਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾਕਰਣੰ, **ਸਨ੍ਤਾਪੋ** ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਾਪਨੰ ਪਰਿਦਹਨੰ।

ਤਤ੍ਥ ਸਹਕਾਰਿਕਾਰਣੰ ਸਨ੍ਨਿਜ੍ਝੰ ਸਮੇਤਿ ਸਮਵੇਤੀਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਸਮਵਾਯੋ। ਸਮੇਤਿ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਤਦਾਧਾਰਪੁਗ੍ਗਲੇਹੀਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਖਣੋ। ਸਮੇਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨ ਵਾ ਸੰਗਚ੍ਛਤਿ ਸਤ੍ਤੋ, ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੋ ਵਾ ਸਹਜਾਤਾਦੀਹਿ, ਉਪ੍ਪਾਦਾਦੀਹਿ ਵਾਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਕਾਲੋ। ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਭੂਤੋਪਿ ਹਿ ਕਾਲੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਕਰਣੰ ਕਰਣੰ ਵਿਯ ਚ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾਮਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੇਨ ਰੂਪੇਨ ਵੋਹਰੀਯਤੀਤਿ। ਸਮੰ, ਸਹ ਵਾ ਅਵਯਵਾਨੰ ਅਯਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਵਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਸਮੂਹੋ ਯਥਾ ''ਸਮੁਦਾਯੋ''ਤਿ। ਅਵਯਵਸਹਾਵਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਹਿ ਸਮੂਹੋਤਿ। ਅਵਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਸਮਾਗਮੇ ਏਤਿ ਫਲੰ ਏਤਸ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਚਾਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਹੇਤੁ ਯਥਾ ''ਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ। ਸਮੇਤਿ ਸੰਯੋਜਨਭਾਵਤੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਏਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਹਣਭਾਵਤੋ ਵਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਯਥਾਭਿਨਿਵੇਸੰ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਦਿਟ੍ਠਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਸੰਯੋਜਨੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ। ਸਮਿਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸਮੋਧਾਨਨ੍ਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਪਟਿਲਾਭੋ। ਸਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਯਾਨੰ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਾ ਯਾਨੰ ਅਪਗਮੋ ਅਪਵਤ੍ਤਿ **ਸਮਯੋ,** ਪਹਾਨੰ। ਅਭਿਮੁਖੰ ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਏਤਬ੍ਬੋ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਅਭਿਸਮਯੋ,** ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤੋ ਸਭਾਵੋ। ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਏਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਅਭਿਸਮਯੋ,** ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵਾਵਬੋਧੋ । ਏਵੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਸਮਯਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੇ ਅਭਿਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਦਾਹਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। **ਕਾਲੋ ਅਤ੍ਥੋ** ਸਮਵਾਯਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਨੰ ਇਧ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਦੇਸਦੇਸਕਪਰਿਸਾਨੰ ਵਿਯ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨਭਾਵੇਨ ਕਾਲਸ੍ਸ ਅਪਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਚ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨਿਯਮਿਤਵਸੇਨੇਵ ਕਾਲੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ? ਨ ਉਤੁਸੰਵਚ੍ਛਰਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਯਮਿਤੋਤਿ ਆਹ **"ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਉਤੁਸੰਵਚ੍ਛਰਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਯਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਅਯਮ੍ਪਿ ਗੁਣੋ ਲਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੇ ਵਾ ਇਮੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾ ਹਿ ਵਿਸੇਸੇ ਅਵਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਸਮਯੋ** ਦੇਵਸਿਕੰ ਝਾਨਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੀਤਿਨਾਮਨਕਾਲੋ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ। **ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਾ**ਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਪਕਮ੍ਪਨ-ਓਭਾਸਪਾਤੁਭਾਵਾਦੀਹਿ ਪਾਕਟਾ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੇਸੁ ਏਵ ਸਮਯੇਸੁ ਏਕਦੇਸੰ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਯੇ**

ਚਾਯ"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਥਾ ਹਿ ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਸਮਯੋ, ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮਯੋ ਚ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਸਮਯੋ, ਅਰਿਯਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਸਮਯੋ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਸਮਯੋ, ਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੀਕਥਾਸਮਯਾ, ਦੇਸਨਾਸਮਯੋ ਏਵ।

ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤਦਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਪਦਵਿਨਯੇਸੁ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਕਰਣੇਹਿ। **ਅਧਿਕਰਣਤ੍ਥੋ** ਆਧਾਰਤ੍ਥੋ। ਭਾਵੋ ਨਾਮ ਕਿਰਿਯਾ, ਤਾਯ ਕਿਰਿਯਨ੍ਤਰਲਕ੍ਖਣੰ **ਭਾਵੇਨਭਾਵਲਕ੍ਖਣੰ**। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਕਾਲੋ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਸਯੰ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਆਧਾਰਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਞਾਤੋ ਤਙ੍ਖਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਤੋ ਚ ਅਭਾਵਤੋ ''ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਜਾਤੋ, ਸਾਯਨ੍ਹੇ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਚ ਆਦੀਸੁ, ਸਮੂਹੋ ਚ ਅਵਯਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਸੁੰ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਕਪ੍ਪਨਾਮਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੋ ਅਵਯਵਾਨੰ ਆਧਾਰਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤਿ ਯਥਾ ''ਰੁਕ੍ਖੇ ਸਾਖਾ, ਯਵਰਾਸਿਯੰ ਸਮ੍ਭੂਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ, ਏਵੰ ਇਧਾਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਹਿ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ, ਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜੇ ਵਾ ਕਾਮਾਵਚਰੰ ਕੁਸਲੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਏਵ ਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜੇ ਚ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯੰ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਚ ''ਗਾਵੀਸੁ ਦੁਯ੍ਹਮਾਨਾਸੁ ਗਤੋ, ਦੁਦ੍ਧਾਸੁ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਦੋਹਨਕਿਰਿਯਾਯ ਗਮਨਕਿਰਿਯਾ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ, ਏਵੰ ਇਧਾਪਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਸਤੀ''ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨੋ ਏਵ ਹੋਤਿ ਪਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਵਿਰਹਾਭਾਵਤੋਤਿ ਸਮਯਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਕਿਰਿਯਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕਿਰਿਯਾ ਫਸ੍ਸਾਦਿਭਵਨਕਿਰਿਯਾ ਚ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ। **ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਨਵਮੇ ਖਣੇ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਦਿਹੇਤੁਮ੍ਹਿ, ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਵਾ ਸਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰੰ ਕੁਸਲੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ, ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ, ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਵਾ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਸਮਯਸਦ੍ਦੇ ਭੁਮ੍ਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ ਲਕ੍ਖਣਭੂਤਭਾਵਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਖਣ...ਪੇ॰... ਲਕ੍ਖੀਯਤੀ**"ਤਿ।

ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ''ਅਨ੍ਨੇਨ ਵਸਤਿ, ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਵਸਤਿ, ਫਰਸੁਨਾ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਕੁਦਾਲੇਨ ਖਣਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਞ੍ਹਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਓਤਿਣ੍ਣਵਤ੍ਥੁਕੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਤੰ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁਓਤਿਣ੍ਣਕਾਲੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਕਾਲੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਹੇਤੁਞ੍ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ਵਿਯ।

ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਆਰਮ੍ਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦੇਸਨਾਨਿਟ੍ਠਾਨੰ। ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨ **ਕਰੁਣਾਵਿਹਾਰੇਨ। ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗਤ੍ਥਜੋਤਨਤ੍ਥੰ। **ਉਪਯੋਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ** ਯਥਾ ''ਮਾਸੰ ਸਜ੍ਝਾਯਤੀ''ਤਿ । **ਪੋਰਾਣਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ। **ਅਭਿਲਾਪਮਤ੍ਤਭੇਦੋ**ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਵਿਸੇਸੋ। ਤੇਨ ਸੁਤ੍ਤਵਿਨਯੇਸੁ ਵਿਭਤ੍ਤਿਬਜਤ੍ਤਯੋ ਕਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸੇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਵਾਚਕੰ ਵਚਨੰ ''ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸੇਟ੍ਠਗੁਣਸਹਚਰਣਤੋ, ਤਥਾ "**ਉਤ੍ਤਮ**"ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। **ਗਾਰਵਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਰੁਭਾਵਯੁਤ੍ਤੋ ਗਰੁਗੁਣਯੋਗਤੋ, ਗਰੁਕਰਣਾਰਹਤਾਯ ਵਾ ਗਾਰਵਯੁਤ੍ਤੋ। **ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ,** ਨ ਪਨ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਏਕਦੇਸਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ; ਸਾਰਤ੍ਥ॰ ਟੀ॰ ੧.੧.ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ; ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਮਹਾਟੀ॰ ੧.੧੪੪) – ਭਾਗਵਾਤਿ ਭਗਵਾ, ਭਤਵਾਤਿ ਭਗਵਾ, ਭਾਗੇ ਵਨੀਤਿ ਭਗਵਾ, ਭਗੇ ਵਨੀਤਿ ਭਗਵਾ, ਭਤ੍ਤਵਾਤਿ ਭਗਵਾ, ਭਗੇ ਵਮੀਤਿ ਭਗਵਾ, ਭਾਗੇ ਵਮੀਤਿ ਭਗਵਾ।

''ਭਾਗਵਾ ਭਤਵਾ ਭਾਗੇ, ਭਗੇ ਚ ਵਨਿ ਭਤ੍ਤਵਾ।
ਭਗੇ ਵਮਿ ਤਥਾ ਭਾਗੇ, ਵਮੀਤਿ ਭਗਵਾ ਜਿਨੋ''॥

ਤਤ੍ਥ ਕਥੰ **ਭਾਗਵਾਤਿ ਭਗਵਾ**? ਯੇ ਤੇ ਸੀਲਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਗੁਣਭਾਗਾ ਗੁਣਕੋਟ੍ਠਾਸਾ, ਤੇ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾ ਨਿਰਤਿਸਯਾ ਤਥਾਗਤੇ ਅਤ੍ਥਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਸੀਲੰ ਸਮਾਧਿ ਪਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ, ਹਿਰੀ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੰ,

ਸਦ੍ਧਾ ਵੀਰਿਯੰ, ਸਤਿ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੰ, ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਸਮਥੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਤੀਣਿ ਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ, ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ, ਤਯੋ ਸਮ੍ਮਾਵਿਤਕ੍ਕਾ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਨਵਜ੍ਜਸਞ੍ਞਾ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਫਲਾਨਿ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ, ਚਤੁਯੋਨਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਵਂਸਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਞਾਣਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ, ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਪਞ੍ਚਞਾਣਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਾ ਧਾਤੁਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਞਾਣਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ ਸਞ੍ਞਾ, ਛ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਛ ਗਾਰਵਾ, ਛ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਾ ਧਾਤੁਯੋ, ਛ ਸਤਤਵਿਹਾਰਾ, ਛ ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨਿ, ਛ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾ ਸਞ੍ਞਾ, ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਛ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਾ, ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਧਨਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਸਤ੍ਤ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮਾ, ਸਤ੍ਤ ਨਿਜ੍ਜਰਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਸਞ੍ਞਾ, ਸਤ੍ਤਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਦੇਸਨਾ, ਸਤ੍ਤਖੀਣਾਸਵਬਲਦੇਸਨਾ, ਅਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਦੇਸਨਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਟ੍ਠਲੋਕਧਮ੍ਮਾਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਅਟ੍ਠ ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਅਟ੍ਠਅਕ੍ਖਣਦੇਸਨਾ, ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕਾ, ਅਟ੍ਠਅਭਿਭਾਯਤਨਦੇਸਨਾ, ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ, ਨਵ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਨਵ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ, ਨਵਸਤ੍ਤਾਵਾਸਦੇਸਨਾ, ਨਵ ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਾ, ਨਵ ਸਞ੍ਞਾ, ਨਵਨਾਨਤ੍ਤਾ, ਨਵ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾ, ਦਸ ਨਾਥਕਰਣਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਦਸ ਕਸਿਣਾਯਤਨਾਨਿ, ਦਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ, ਦਸ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਦਸ ਅਰਿਯਵਾਸਾ, ਦਸ ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾ, ਦਸ ਤਥਾਗਤਬਲਾਨਿ, ਏਕਾਦਸ ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਸਂਸਾ, ਦ੍ਵਾਦਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਾਕਾਰਾ, ਤੇਰਸ ਧੁਤਗੁਣਾ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਾਨਿ, ਪਞ੍ਚਦਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ, ਸੋਲ਼ਸ ਅਪਰਨ੍ਤਪਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਾ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਾਨਿ, ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਪਞ੍ਞਾਸ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਾਨਿ, ਪਰੋਪਞ੍ਞਾਸ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਚਾਰਿਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣੰ , ਅਨਨ੍ਤਨਯਸਮਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨ-ਪਵਿਚਯ-ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਦੇਸਨਾਞਾਣਾਨਿ, ਤਥਾ ਅਨਨ੍ਤਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਅਨਨ੍ਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਆਸਯਾਦਿਵਿਭਾਵਨਞਾਣਾਨਿ ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮਾਣਭੇਦਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾ ਨਿਰਤਿਸਯਾ ਗੁਣਭਾਗਾ ਗੁਣਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਭਾਗਾ ਗੁਣਭਾਗਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ‘‘ਭਾਗਵਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਆਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਭਾਗਵਾਤਿ **ਭਗਵਾ**।

‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਸੀਲਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ, ਗੁਣਭਾਗਾ ਅਸੇਸਤੋ।
ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸੁਗਤੇ ਤਸ੍ਮਾ, ਭਗਵਾਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ’’॥

ਕਥਂ **ਭਤਵਾਤਿ ਭਗਵਾ**? ਯੇ ਤੇ ਸਬ੍ਬਲੋਕਹਿਤਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਮਾਪਨ੍ਨੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਾਦਿਕੇ ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਕਤਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੇਹਿ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਹਿ ਪਰਿਪੂਰਿਤਬ੍ਬਾ ਦਾਨਪਾਰਮੀ, ਸੀਲ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਪਞ੍ਞਾ, ਵੀਰਿਯ, ਖਨ੍ਤਿ, ਸਚ੍ਚ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ, ਮੇਤ੍ਤਾ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਾਰਮੀਤਿ ਦਸ ਪਾਰਮਿਯੋ, ਦਸ ਉਪਪਾਰਮਿਯੋ, ਦਸ ਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮਿਯੋਤਿ ਸਮਤਿਂਸ ਪਾਰਮਿਯੋ, ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਸਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਅਙ੍ਗਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਜੀਵਿਤ, ਰਜ੍ਜ, ਪੁਤ੍ਤ, ਦਾਰਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ, ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੋ, ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਾ, ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਾਨੰ, ਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾ, ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਾ, ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਯਾਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ, ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪੁਞ੍ਞਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਾ ਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮਾ, ਤੇ ਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਪ੍ਪਾਨੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਯਥਾ ਹਾਨਭਾਗਿਯਾ ਸਂਕਿਲੇਸਭਾਗਿਯਾ ਠਿਤਿਭਾਗਿਯਾ ਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਿ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਭਤਾ ਸਮ੍ਭਤਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ‘‘ਭਤਵਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਤ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਗ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ । ਅਥ ਵਾ **ਭਤ**ਵਾਤਿ ਤੇਯੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਭਰਿ, ਸਮ੍ਭਰਿ, ਪਰਿਪੂਰੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਤਵਾਤਿ **ਭਗਵਾ**।

‘‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਦਾਨਪਾਰਮਿਆਦਿਕੇ।
ਸਮ੍ਭਾਰੇ ਭਤਵਾ ਨਾਥੋ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਭਗਵਾ ਮਤੋ’’॥

ਕਥੰ **ਭਾਗੇ ਵਨੀਤਿ ਭਗਵਾ**? ਯੇ ਤੇ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾ ਦੇਵਸਿਕੰ ਵਲਞ੍ਜਨਕਸਮਾਪਤ੍ਤਿਭਾਗਾ, ਤੇ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਲੋਕਹਿਤਤ੍ਥੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪੰ ਵਨਿ, ਭਜਿ, ਸੇਵਿ, ਬਹੁਲਮਕਾਸੀਤਿ ਭਾਗੇ ਵਨੀਤਿ **ਭਗਵਾ**। ਅਥ ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕੁਸਲਾਦੀਸੁ ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਚ ਯੇ ਤੇ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਅਭਿਸਮਯਭਾਗਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ''ਚਕ੍ਖੁ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਸੋਤੰ...ਪੇ॰... ਜਰਾਮਰਣੰ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੨੧) ਅਨੇਕੇ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਭਾਗਾ, ''ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਭਾਗਾ, ''ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ...ਪੇ॰... ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਭਾਗਾ, ''ਚਕ੍ਖੁਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀਪਟਿਪਦਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਅਨੇਕਭੇਦਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਭਾਗਾ ਚ ਧਮ੍ਮਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਵਨਿ, ਭਜਿ, ਯਥਾਰਹੰ ਗੋਚਰਭਾਵਨਾਸੇਵਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸੇਵਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਾਗੇ ਵਨੀਤਿ **ਭਗਵਾ**। ਅਥ ਵਾ ''ਯੇ ਇਮੇ ਸੀਲਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਸਾਵਕੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਾ ਗੁਣਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਗੁਣਭਾਗਾ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ ਤੇ ਵਿਨੇਯ੍ਯਸਨ੍ਤਾਨੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਵਨਿ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਿ, ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਅਭਿਪਤ੍ਥਨਾ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਫਲਾਵਹਾ ਅਹੋਸਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਾਗੇ ਵਨੀਤਿ **ਭਗਵਾ**।

> ''ਯਸ੍ਮਾ ਞੇਯ੍ਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿ-ਗੁਣਭਾਗੇ ਤਥਾਗਤੋ।
> ਭਜਿ ਪਤ੍ਥਯਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ, ਹਿਤਾਯ ਭਗਵਾ ਤਤੋ''॥

ਕਥੰ **ਭਗੇ ਵਨੀਤਿ ਭਗਵਾ**? ਸਮਾਸਤੋ ਤਾਵ ਕਤਪੁਞ੍ਞੇਹਿ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਯਥਾਵਿਭਵੰ ਭਜੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਭਗਾ, ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯੇ ਤਾਵ ਤਥਾਗਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਤੋ ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਗਤੇ, ਵਨਿ, ਭਜਿ, ਸੇਵਿ, ਯਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਬੁਦ੍ਧਕਰਧਮ੍ਮੇ ਸਮਨ੍ਨਾਨੇਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਪਾਚੇਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਭੂਤੋ ਪਨ ਤੇ ਨਿਰਵਜ੍ਜੇਸੁ ਉਪਸੰਹਿਤੇ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਪਿ, ਵਨਿ, ਭਜਿ, ਸੇਵਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਪਦੇਸਰਜ੍ਜ-ਇਸ੍ਸਰਿਯਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ-ਦੇਵਰਜ੍ਜਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਝਾਨ-ਵਿਮੋਕ੍ਖ-ਸਮਾਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤਿ-ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ-ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ-ਫਲਸਚ੍ਛਿ-ਕਿਰਿਯਾਦਿ-ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਚ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੇ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇ, ਭਗੇ, ਵਨਿ, ਭਜਿ, ਸੇਵਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗੇ ਵਨੀਤਿ **ਭਗਵਾ**।

> ''ਯਾ ਤਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਲੋਕੇ, ਯਾ ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਪੁਥੁ।
> ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ ਭਜਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਭਗਵਾ ਮਤੋ''॥

ਕਥੰ **ਸਤ੍ਤਵਾਤਿ ਭਗਵਾ**? ਭਤ੍ਤਾ ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿਕਾ ਅਸ੍ਸ ਬਹੂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਭਤ੍ਤਵਾ। ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਦਿ-ਅਪਰਿਮਿਤਨਿਰੁਪਮਪ੍ਪਭਾਵ-ਗੁਣਵਿਸੇਸਸਮਙ੍ਗਿਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮੋ, ਸਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਪਰਿਹਾਰਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਨਿਰਵਸੇਸਹਿਤਸੁਖਵਿਧਾਨਤਪ੍ਪਰਾਯ ਨਿਰਤਿਸਯਾਯ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਪਜਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੁਪਕਾਰਿਤਾਯ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਅਸੀਤਿ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਦਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਵਿਸੇਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਰੂਪਕਾਯਤਾਯ ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗੁਣਾਧਿਗਤੇਨ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਲੋਕਤ੍ਤਯਬ੍ਯਾਪਿਨਾ ਸੁਵਿਪੁਲੇਨ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚ ਥੁਤਿਘੋਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਉਕ੍ਕੰਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਸੁ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਆਦੀਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਤੋ ਦਸਬਲਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਾਦਿ-ਨਿਰਤਿਸਯਗੁਣਵਿਸੇਸ-ਸਮਙ੍ਗੀਭਾਵਤੋ ਚ ਰੂਪਪ੍ਪਮਾਣੋ ਰੂਪਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਘੋਸਪ੍ਪਮਾਣੋ ਘੋਸਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਲੂਖਪ੍ਪਮਾਣੋ ਲੂਖਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਮਾਣੋ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋਤਿ ਏਵੰ ਚਤੁਪ੍ਪਮਾਣਿਕੇ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਪਸਾਦਾਵਹਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਮਾਣਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਆਦਰਬਹੁਮਾਨਗਾਰਵਾਯਤਨਤਾਯ ਪਰਮਪੇਮਸਮ੍ਭਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੰ। ਯੇ ਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਨਚਿ ਅਸੰਹਾਰਿਯਾ ਤੇਸੰ ਪਸਾਦਭਤ੍ਤਿ ਸਮਣੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਦੇਵੇਨ ਵਾ ਮਾਰੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਵਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਸਾਦੰ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਆਣੰ ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ।

ਤੇਨੇਵਾਹ –

''ਯੋ ਵੇ ਕਤਞ੍ਞੂ ਕਤਵੇਦਿ ਧੀਰੋ।
ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੭੮)।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਠਿਤਧਮ੍ਮੋ ਵੇਲਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੪੫; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੫) ਚ। –

ਏਵਂ ਭਤ੍ਤਵਾਤਿ **ਭਗਵਾ** ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਏਕਸ੍ਸ ਤ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਗ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ।

''ਗੁਣਾਤਿਸਯਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਯਸ੍ਮਾ ਲੋਕਹਿਤੇਸਿਨੋ।
ਸਮ੍ਭਤ੍ਤਾ ਬਹਵੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਭਗਵਾ ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥

ਕਥਂ **ਭਗੇ ਵਮੀਤਿ ਭਗਵਾ**? ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਤੋਪਿ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਭਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਿਰਿਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਯਸਞ੍ਚ ਵਮਿ ਉਗ੍ਗਿਰਿ, ਖੇਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ ਵਿਯ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਛਡ੍ਡਯਿ, ਚਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇਪਿ ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਿਰਿਂ ਦੇਵਲੋਕਾਧਿਪਚ੍ਚਸਦਿਸਂ ਚਤੁਦੀਪਿਸ੍ਸਰਿਯਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਯਸਞ੍ਚ ਤਿਣਾਯਪਿ ਅਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਪਹਾਯ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਸਿਰੀਆਦਿਕੇ ਭਗੇ ਵਮੀਤਿ **ਭਗਵਾ**। ਅਥ ਵਾ ਭਾਨਿ ਨਾਮ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਸਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਭਗਾ, ਸਿਨੇਰੁਯੁਗਨ੍ਧਰਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਹਿਮਵਨ੍ਤਾਦਿਭਾਜਨਲੋਕਵਿਸੇਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾ ਸੋਭਾ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਯਭਾਵਤੋ, ਤੇਪਿ ਭਗਵਾ ਵਮਿ ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਿਸਤ੍ਤਾਵਾਸਸਮਤਿਕ੍ਕਮਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਜਹੀਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਗੇ ਵਮੀਤਿ **ਭਗਵਾ**।

''ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਿਰਿਂ ਯਸ੍ਮਾ, ਯਸਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਸੁਖਂ।
ਪਹਾਸਿ ਲੋਕਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਸੁਗਤੋ ਭਗਵਾ ਤਤੋ''॥

ਕਥਂ **ਭਾਗੇ ਵਮੀਤਿ ਭਗਵਾ**? ਭਾਗਾ ਨਾਮ ਸਭਾਗਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸਾ, ਤੇ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤਾਦਿਵਸੇਨ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਰੂਪਵੇਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਥਵਿਯਾਦਿਵਸੇਨ ਅਤੀਤਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਅਨੇਕਵਿਧਾ, ਤੇ ਚ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਪਪਞ੍ਚਂ ਸਬ੍ਬਂ ਯੋਗਂ ਸਬ੍ਬਂ ਗਨ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਂਯੋਜਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਮਤਧਾਤੁਂ ਸਮਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਮਿ ਉਗ੍ਗਿਰਿ, ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਛਡ੍ਡਯਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਵਮਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਰਕਮੇਵ ਪਥਵਿਂ ਆਪਂ ਤੇਜਂ ਵਾਯਂ, ਚਕ੍ਖੁਂ ਸੋਤਂ ਘਾਨਂ ਜਿਵ੍ਹਂ ਕਾਯਂ ਮਨਂ, ਰੂਪੇ ਸਦ੍ਦੇ ਗਨ੍ਧੇ ਰਸੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ, ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਵੇਦਨਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਵੇਦਨਂ, ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਸਞ੍ਞਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਸਞ੍ਞਂ, ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਚੇਤਨਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਚੇਤਨਂ, ਰੂਪਤਣ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਤਣ੍ਹਂ, ਰੂਪਵਿਤਕ੍ਕਂ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਂ, ਰੂਪਵਿਚਾਰਂ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਵਿਚਾਰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਪਦਧਮ੍ਮਵਿਭਾਗਵਸੇਨਪਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਵਮਿ ਉਗ੍ਗਿਰਿ, ਅਨਪੇਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਛਡ੍ਡਯਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਯਂ ਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਚਤ੍ਤਂ ਵਨ੍ਤਂ ਮੁਤ੍ਤਂ ਪਹੀਨਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ, ਤਂ ਤਥਾਗਤੋ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚਾਵਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੩)। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਾਗੇ ਵਮੀਤਿ **ਭਗਵਾ**। ਅਥ ਵਾ **ਭਾਗੇ ਵਮੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲੇ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜੇ ਹੀਨਪਣੀਤੇ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਮੁਖੇਨ ਵਮਿ ਉਗ੍ਗਿਰਿ, ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿ ਪਜਹਿ, ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਧਮ੍ਮਾਪਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਪਗੇਵ ਅਧਮ੍ਮਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੦)। ਕੁਲ੍ਲੂਪਮਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ, ਨੋ ਗਹਣਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੦)। ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਾਗੇ ਵਮੀਤਿ **ਭਗਵਾ**।

‘‘ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤਾਦਿ-ਧਮ੍ਮਭਾਗਾ-ਮਹੇਸਿਨਾ।
ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾ ਯਤੋ ੵਨ੍ਤਾ, ਤਤੋਪਿ ਭਗੵਾ ਮਤੋ’’॥

ਤੇਨ ੵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਭਾਗੵਾ ਭਤੵਾ ਭਾਗੇ, ਭਗੇ ਚ ੵਨਿ ਭਤ੍ਤੵਾ।
ਭਗੇ ੵਮਿ ਤਥਾ ਭਾਗੇ, ੵਮੀਤਿ ਭਗੵਾ ਜਿਨੋ’’ਤਿ॥

ਧਮ੍ਮਸਰੀਰਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ‘‘ਯੋ ੵੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ੵਿਨਯੋ ਚ ਦੇਸਿਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਸੋ ੵੋ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ੵਚਨਤੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਭਾੵਪਰਿਯਾਯੋ ੵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਕਤ੍ੵਾ ੵੁਤ੍ਤਂ। **ੵਜਿਰਸਙ੍ਘਾਤਸਮਾਨਕਾਯੋ** ਪਰੇਹਿ ਅਭੇਜ੍ਜਸਰੀਰਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਭਗੵਤੋ ਰੂਪਕਾਯੇ ਕੇਨਚਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ। **ਦੇਸਨਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ** ੵਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਸਕਲਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ **"ਏੵ"**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਸਾੵਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ** ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਭਗੵਤਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੇਨ ਮਯਾ ਮਹਾਸਾੵਕੇਨ ਸੁਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਮਯਾੵ ਸੁਤਂ, ਨ ਅਨੁਸ੍ਸੁਤਂ ਨ ਪਰਂਪਰਾਭਤਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਨਤੋ। **ਕਾਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ** ਭਗੵਾਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨੇ ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਭਾੵਦੀਪਨਤੋ। ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਪਰਮਾ ਹਿ ਕਾਲਸਮ੍ਪਦਾ। ਤੇਨੇਤਂ ੵੁਚ੍ਚਤਿ –

‘‘ਕਪ੍ਪਕਸਾਯੇ ਕਲਿਯੁਗੇ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋ ਅਹੋ ਮਹਚ੍ਛਰਿਯਂ।
ਹੁਤਾੵਹਮਜ੍ਝੇ ਜਾਤਂ, ਸਮੁਦਿਤਮਕਰਨ੍ਦਮਰੵਿਨ੍ਦ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਭਗੵਾਤਿ ਦੇਸਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ ਗੁਣੵਿਸਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮਭਾੵਦੀਪਨਤੋ ਗਰੁਗਾਰੵਾਧਿੵਚਨਭਾੵਤੋ।

ਅੵਿਸੇਸੇਨਾਤਿ ਨ ੵਿਸੇਸੇਨ, ੵਿਹਾਰਭਾੵਸਾਮਞ੍ਞੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਰਿਯਾਪਥ...ਪੇ॰... ੵਿਹਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥੵਿਹਾਰੋ, ਦਿਬ੍ਬੵਿਹਾਰੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੵਿਹਾਰੋ, ਅਰਿਯੵਿਹਾਰੋਤਿ ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ੵਿਹਾਰੇਸੁ। **ਸਮਙ੍ਗੀਪਰਿਦੀਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਙ੍ਗੀਭਾੵਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ੵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ ਏਤਂ ਪਦਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ‘‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਗਿਹੀਹਿ ਸਂਸਟ੍ਠੋ ੵਿਹਰਤਿ ਸਹਨਨ੍ਦੀ ਸਹਸੋਕੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੧) ਇਰਿਯਾਪਥੵਿਹਾਰੇ ਆਗਤਂ। ‘‘ਯਸ੍ਮਿਂ, ਭਿਕ੍ਖੵੋ, ਸਮਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ੵਿੵਿਚ੍ਚੇੵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ੵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੬੦; ੵਿਭ॰ ੬੨੪) ਏਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬੵਿਹਾਰੇ। ‘‘ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ੵਾ ੵਿਹਰਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੫੬; ੩.੩੦੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੭; ੨.੩੦੯; ੩.੨੩੦) ਬ੍ਰਹ੍ਮੵਿਹਾਰੇ। ‘‘ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਅਗ੍ਗਿੵੇਸ੍ਸਨ, ਤਸ੍ਸਾਯੇੵ ਕਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਏੵ ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇੵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਣ੍ਠਪੇਮਿ ਸਨ੍ਨਿਸਾਦੇਮਿ ਏਕੋਦਿਂ ਕਰੋਮਿ ਸਮਾਦਹਾਮਿ, ਯੇਨ ਸੁਦਂ ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪਂ ੵਿਹਰਾਮੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੭) ਅਰਿਯੵਿਹਾਰੇ।

ਤਤ੍ਥ ਇਰਿਯਨਂ ੵਤ੍ਤਨਂ **ਇਰਿਯਾ,** ਕਾਯਪ੍ਪਯੋਗੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਪੵਤ੍ਤਨੁਪਾਯਭਾੵਤੋ ਠਾਨਾਦਿ **ਇਰਿਯਾਪਥੋ**। ਠਾਨਸਮਙ੍ਗੀ ੵਾ ਹਿ ਕਾਯੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰੇਯ੍ਯ ਗਮਨਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸਮਙ੍ਗੀ ੵਾ। ਅਥ ੵਾ ਇਰਿਯਤਿ ਪੵਤ੍ਤਤਿ ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾੵੋ ਕਾਯਕਿਚ੍ਚਂ ੵਾਤਿ **ਇਰਿਯਾ,** ਤਸ੍ਸਾ ਪੵਤ੍ਤਿਉਪਾਯਭਾੵਤੋ ਇਰਿਯਾ ਚ ਸੋ ਪਥੋ ਚਾਤਿ **ਇਰਿਯਾਪਥੋ,** ਠਾਨਾਦਿ ਏੵ। ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਗਤਿਨਿੵਤ੍ਤਿਆਦਿਆਕਾਰੇਨ ਪੵਤ੍ਤੋ ਚਤੁਸਨ੍ਤਤਿਰੂਪਪਬਨ੍ਧੋ ਏੵ। ੵਿਹਰਣਂ, ੵਿਹਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ੵਾ **ੵਿਹਾਰੋ,** ਇਰਿਯਾਪਥੋ ਏੵ ੵਿਹਾਰੋ **ਇਰਿਯਾਪਥੵਿਹਾਰੋ**। ਦਿੵਿ ਭੵੋ **ਦਿਬ੍ਬੋ,** ਤਤ੍ਥ ਬਹੁਲਪ੍ਪੵਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾਦਿਦੇੵਲੋਕੇ ਭੵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਦਿਬ੍ਬਾਨੁਭਾੵੋ, ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਂੵਤ੍ਤਤੀਤਿ ੵਾ **ਦਿਬ੍ਬੋ,** ਅਭਿਞ੍ਞਾਭਿਨੀਹਾਰੵਸੇਨ ਮਹਾਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ੵਾ **ਦਿਬ੍ਬੋ,** ਦਿਬ੍ਬੋ ਚ ਸੋ ੵਿਹਾਰੋ ਚਾਤਿ **ਦਿਬ੍ਬੵਿਹਾਰੋ,** ਚਤਸ੍ਸੋ ਰੂਪਾੵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਆਰੁਪ੍ਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਏਤ੍ਥੇੵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ੵਾ ੵਿਹਾਰਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮੵਿਹਾਰਾ,** ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ। ਅਰਿਯਾਨਂ, ਅਰਿਯਾ ੵਾ ੵਿਹਾਰਾ **ਅਰਿਯੵਿਹਾਰਾ,**

ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ। **ਸੋ ਹਿ ਏਕੰ ਇਰਿਯਾਪਥਬਾਧਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਯਦਿਪਿ ਭਗਵਾ ਏਕੇਨਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਚਿਰਤਰੰ ਕਾਲੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਰੀਰਸ੍ਸ ਨਾਮ ਅਯੰ ਸਭਾਵੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵੁੱਤੰ । ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਭਗਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਸਨ੍ਤੋ ਵਿਨੇਯਜਨਾਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ, ਨਾਨਾਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚ ਕਾਲੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਵਸਤੀਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਵਿਵਿਧੰ ਹਿਤਸੁਖੰ ਹਰਤਿ ਉਪਨੇਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਵਿਧੰ ਹਰਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਜਿਨਾਤੀਤਿ **ਜੇਤੋ**। ਜੇਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਸੋਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨੋਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨੰ ਜਿਤਕਾਲੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਜੇਤੋ**। ਰਞ੍ਞੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਯੰ ਤਤ੍ਥ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਜਿਤਵਾਤਿ ਜੇਤੋਤਿ ਕੁਮਾਰੋ ਵੁੱਤੋ। ਮਙ੍ਗਲਕਾਮਤਾਯ ਵਾ ਜੇਤੋਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਕਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਜੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ''ਜੇਤੋ''ਤਿ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਸ ਜੇਤਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ। **ਵਨੇ**ਤਿਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯੇਵ ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਤੰ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਤਾਯ ਵਿਗਤਮਲਮਚ੍ਛੇਰਤਾਯ ਕਰੁਣਾਦਿਗੁਣਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਚ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਉਪਟ੍ਠਪਿਤੋ ਅਨਾਥਾਨੰ ਪਿਣ੍ਡੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ,** ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ। ਯਦਿ ਜੇਤਵਨੰ, ਕਥੰ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੋਤਿ ਆਹ **"ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਪਞ੍ਚਵਿਧਸੇਨਾਸਨਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ **ਆਰਾਮੋ,** ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਰਾਮੇ। ਯਦਿਪਿ ਸੋ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਕੋਟਿਸਨ੍ਥਰੇਨ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਕੀਤੋ, ਰੁਕ੍ਖਾ ਪਨ ਜੇਤੇਨ ਨ ਵਿਕ੍ਕੀਤਾਤਿ ਤੰ ''ਜੇਤਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਲਭਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵਿਸੇਸਕਿਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ ਉਭਯਵਚਨੰ, ਜੇਤੇਨਪਿ ਹਿ ਭੂਮਿਭਾਗਵਿਕ੍ਕਯੇਨ ਲਦ੍ਧਧਨੰ ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਕਰਣਵਸੇਨ ਵਿਨਿਯੁਤ੍ਤੰ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਜੇਤਵਨਾਨੰ ਭੂਮਿਭਾਗਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁੱਤੰ **"ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਵਿਹਰਿਤੁ**"ਨ੍ਤਿ।

ਅਪਾਕਟਾਤਿ ਸਕ੍ਕੋ ਸੁਯਾਮੋਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਤਾ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸਦ੍ਦੋ ਦਿਸ੍ਸਤੇਵ ਏਕਸਦਿਸਾਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ ਨੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। **ਅਹੁਨਾ** ਇਦਾਨੇਵ। **ਸਾਧਾਰਣਵਚਨੰ** ਦਿਬ੍ਬਤੰ ਅਨ੍ਤੋਨੀਤੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਦੇਵੋ ਏਵ **ਦੇਵਤਾ** ਪੁਰਿਸੇਪਿ ਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨਤ੍ਥੇ**"ਤਿਆਦਿ। ਨਨੁ ਚ ਰੂਪਾਵਚਰਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੇਨ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਤਿ ਵੁੱਚੇਯ੍ਯੁੰ? ਯਦਿਪਿ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਰਿਸਸਣ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਰਿਸਵੇਸਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਾਤ੍ਵੇਵ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਪਕਤਿਭਾਵਤੋ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਵਿਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **"ਖਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ **"ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ**"ਤਿ ਉਪਰਿ ਵੁੱਤੰ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਨ੍ਤਤਰੋ। ਤਾਦਿਸੋ ਚ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਭਦ੍ਦਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸੁਨ੍ਦਰੇ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ। **ਕੋ**ਤਿ ਦੇਵਨਾਗਯਕ੍ਖਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾਦੀਸੁ ਕੋ ਕਤਮੋ? **ਮੇ**ਤਿ ਮਮ। **ਪਾਦਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਦੇ। **ਇਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਇਮਾਯ ਏਵਰੂਪਾਯ ਦੇਵਿਦ੍ਧਿਯਾ। **ਯਸਸਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਦਿਸੇਨ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਦੇਨ ਚ। **ਜਲ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨੋ। **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਨ੍ਤੇਨ ਕਮਨਿਯੇਨ ਅਭਿਰੂਪੇਨ। **ਵਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਛਵਿਵਣ੍ਣੇਨ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣਨਿਭਾਯ। **ਸਬ੍ਬਾ ਓਭਾਸਯੰ ਦਿਸਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਦਿਸਾ ਪਭਾਸੇਨ੍ਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕੋਭਾਸੰ ਏਕਾਲੋਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋਤਿ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਰੂਪੇ**ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਰੂਪੇ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪੇ।

ਕਞ੍ਚਨਸਨ੍ਨਿਭਤ੍ਤਚਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ **"ਛਵਿਯਾ**"ਨ੍ਤਿ। ਛਵਿਗਤਾ ਪਨ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁ ਏਵ ''ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਅਪਰੇ। ਵਣ੍ਣਨੰ ਕਿਤ੍ਤਿਯਾ ਉਗ੍ਘੋਸਨਨ੍ਤਿ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਥੁਤਿ। ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਵਤ੍ਥਪੀਯਤੀਤਿ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਕੁਲਵਗ੍ਗੋ। ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ ਫਲੰ ਏਤੇਨ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਵਿਭਾਵੀਯਤੀਤਿ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਕਾਰਣੰ। ਵਣ੍ਣਨੰ ਦੀਘਰਸ੍ਸਾਦਿਵਸੇਨ ਸਣ੍ਠਹਨਨ੍ਤਿ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਸਣ੍ਠਾਨੰ। ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ ਅਣੁਮਹਨ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਮੀਯਤੀਤਿ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਪਮਾਣੰ। ਵਣ੍ਣੇਤਿ ਵਿਕਾਰੰ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਹਦਯਙ੍ਗਤਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ **ਵਣ੍ਣੋ,** ਰੂਪਾਯਤਨੰ। ਏਵੰ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਵਣ੍ਣਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਇਦ੍ਧਿੰ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਕਾਯਾਦੀਹਿ ਓਭਾਸਮੁਞ੍ਚਨਾਦਿਵਸੇਨ ਦਿਬ੍ਬੰ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੰ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ। **ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਅਨਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ** ਓਲ਼ਾਰਿਕਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਭਕ੍ਖਾ। **ਰੂਪਾਵਚਰਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ** ਤਤੋ ਸੁਖੁਮਤਰਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਤੇਸੰ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਤਿਸੁਖੁਮੋ''ਤਿ ਮੂਲਪਟਿਸਨ੍ਧਿਰੂਪੰ ਸਨ੍ਧਾਯ

ਵਦਤਿ। **ਨ ਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਕਪ੍ਪਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤਰੂਪੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਤਰਥ੍ਹਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਖੁਮਂ ਰੂਪਂ ਕੇਵਲਂ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਾਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਸਣ੍ਠਾਨਵਨ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਅਨਵਸੇਸਤ੍ਤਂ ਸਕਲਤਾ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾ** ਬਹੁਲਭਾਵੋ। **ਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸਤਾ** ਵਿਜਾਤਿਯੇਨ ਅਸਙ੍ਕਰੋ। ਸੁਖੇਨ ਹਿ ਅਵੋਕਿਣ੍ਣਤਾ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ । **ਅਨਤਿਰੇਕਤਾ** ਤਂਪਰਮਤਾ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵੋ। **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ** ਕੇਵਲਂ ਦਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਵਾਦਾਯ, ਵਿਵਾਦੁਪ੍ਪਾਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਵਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਵਿਵਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਏਤਸ੍ਸ ਤਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੇਵਲੀ,** ਸਚ੍ਛਿਕਤਨਿਰੋਧੋ ਖੀਣਾਸਵੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਿਸਂਯੋਗੋ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ।

ਕਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਪਨਾਯਂ ਸਉਪਸਗ੍ਗੋ ਅਨੁਪਸਗ੍ਗੋ ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਪਦੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਕਪ੍ਪਸਦ੍ਦਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਪ੍ਪਪਦਂ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਸਿਯਾ। **ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਨਯਸਿਦ੍ਧੇਹਿ ਸਮਣਵੋਹਾਰੇਹਿ। **ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ** ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਾਮਂ। ਨਾਮਞ੍ਹੇਤਂ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ, ਯਦਿਦਂ ਕਪ੍ਪੋਤਿ। **ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਰਿਕਾਯ ਛੇਦਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੁ। **ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਵੇਲਾਯ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਤਾਵਿਕਪ੍ਪੋ। **ਲੇਸੋ**ਤਿ ਅਪਦੇਸੋ। ਅਨਵਸੇਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਂ ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸਪਿ ਓਭਾਸਸ੍ਸ ਕੇਨਚਿਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਕਦੇਸਫਰਣਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋਵ ਫਰਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਮਨ੍ਤਤ੍ਥੋ ਕਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ "**ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ**"ਤਿ। ਈਸਂ ਅਸਮਤ੍ਤਂ, ਕੇਵਲਂ ਵਾ **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ**। ਭਗਵਤੋ ਆਭਾਯ ਅਨੋਭਾਸਿਤਮੇਵ ਹਿ ਪਦੇਸਂ ਦੇਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਭਾਯ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਪਭਾ ਕਾਯਚਿ ਪਭਾਯ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਿ, ਸੂਰਿਯਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਭਂ ਸਾ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ।

ਯੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਇਦਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਹਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕਾਰਣਂ, ਨ ਕਰਣਂ ਵਿਯ ਕਿਰਿਯਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰ-ਗੁਣਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਨਤ੍ਥਾ ਇਧ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਕਿਰਿਯਾਤਿ ''ਅਨ੍ਨੇਨ ਵਸਤਿ, ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਵਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਮੇਵ ਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਨ ਕਰਣਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਸ ਅਯੁਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ। ਭਗਵਤੋ ਸਤਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਿਰਤਿਸਯ-ਸਾਦੁਵਿਪੁਲਮਤਰਸ-ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਫਲਤਾਯ ਸਾਦੁਫਲਨਿਚ੍ਚਫਲਿਤਮਹਾਰੁਕ੍ਖੇਨ ਭਗਵਾ ਉਪਮਿਤੋ। ਸਾਦੁਫਲੂਪਭੋਗਾਧਿਪ੍ਪਾਯਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਹਿ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸ ਸਾਦੁਫਲਤਾ ਗਹਿਤਾਤਿ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕਾਮਤਾਯ ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਂਤਂਪਦੇਸਾਤਿਕ੍ਕਮਨੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਲਭਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਗਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ, ਉਪਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ "**ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਪਰਿਯੋਸਾਨਦੀਪਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਯਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਤਾ ''ਉਪਸਙ੍ਕਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਉਪਗਤਟ੍ਠਾਨਤੋ।

ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਤੋ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਆਸਨਮ੍ਪਿ ਠਾਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਆਸਨਕੁਸਲਤਾਯ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਹਿ ਗਮਨਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ ਠਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋਪਿ ਆਸਨੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ। ਅਤਿਦੂਰਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਨਾਤਿਦੂਰਨਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਗਹਿਤਂ। ਤਂ ਪਨ ਅਵਕਂਸਤੋ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਸਾਰਿਤਹਤ੍ਥਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਗੀਵਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗੀਵਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ।

ਕਾਮਂ ''ਕਥ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਮਾਕਾਰਪੁਚ੍ਛਾ, ਤਰਣਾਕਾਰੋ ਇਧ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ। ਸੋ ਪਨ ਤਰਣਾਕਾਰੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਾਰਣਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਕਥਂ ਨੁਤਿ ਕਾਰਣਪੁਚ੍ਛਾ**"ਤਿ? **ਪਾਕਟੋ** ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯਂ ਮਹਾਪਥਵੀਕਮ੍ਪਨਾਦਿਅਨੇਕਚ੍ਛਰਿਯਪਾਤੁਭਾਵਾਦਿਨਾ।

ਮਰਿਸਨਟ੍ਠੇਨ ਪਾਪਾਨਂ ਰੋਗਾਦਿਅਨਤ੍ਥਾਨਂ ਅਭਿਭਵਨਟ੍ਠੇਨ **ਮਾਰਿਸੋ,** ਦੁਕ੍ਖਰਹਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਨਿਰਯਪਕ੍ਖੇ ਪਿਯਾਲਪਨਵਚਨਵਸੇਨ ਉਪਚਾਰਵਚਨਞ੍ਹੇਤਂ ਯਥਾ ''ਦੇਵਾਨਂ ਪਿਯਾ''ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਯਦਿ ਏਵ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਙ੍ਕੁਨਾ ਸਙ੍ਕੂ**ਤਿ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਸਮਕੋਟ੍ਟਿਤੇਨ ਯਾਵ ਹਦਯਪਦੇਸਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਓਤਿਣ੍ਣੇਨ ਸਙ੍ਕੁਨਾ ਪਾਦਤਲਤੋ ਸਮਕੋਟ੍ਟਿਤੋ ਸਙ੍ਕੁ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਹਨ੍ਤੋ **ਹਦਯੇ** ਹਦਯਸ੍ਸ ਪਦੇਸੇ ਸਮਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਨੇਸਂ ਸਙ੍ਕੂਨਂ ਸਮਾਗਮਸਮਕਾਲੇ **ਨਂ**

ਯਥਾਤਿਕ੍ਕਨੁਸਙ੍ਕੁਕਰਣਕਾਲਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥੇ ਪਵਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਰਹਿਤੇ ਪਵਤ੍ਤਿ ਰੁਲ੍ਹੀ ਨਾਮ ਗਮਨਕਿਰਿਯਾਰਹਿਤੇ ਸਾਸਨਾਦਿਮਤਿ ਪਟਿਪਿਣ੍ਡੇ ਯਥਾ ਗੋਸਦ੍ਦਸ੍ਸ।

ਓਘਮਤਰੀਤਿ ਯੇਸਂ ਓਘਾਨਂ ਤਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ, ਤੇ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਸਰੂਪਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਚਤ੍ਤਾਰੋ**”ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਏਵ ਓਘਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਚ ਕਾਮਾਦਯੋ ਏਵ◌ਾਤਿ? ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਮੇਤਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਭਾਵਕਿਚ੍ਚਵ◌ਿਸੇਸਞ੍ਞੁਨਾ ਭਗਵਤਾ ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯ੍ਯਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਤ੍ਤਕਾਵ ਓਘਾ ਦੇਸਿਤਾ, ਇਮੇ ਏਵ ਚ ਦੇਸਿਤਾਤਿ। ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਂ ਓਹਨਨ੍ਤਿ ਓਸੀਦਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਓਘਾ, ਓਹਨਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਹਨਨ੍ਤਿ ਗਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਭੂਤਾ ਸਤ੍ਤੇ ਅਧੋ ਗਾਮੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ‘‘ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚੇਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਾਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਕਾਮੋ,** ਕਾਮੋ ਚ ਸੋ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਓਘੋ ਚਾਤਿ, ਕਾਮੇਸੁ ਓਘੋਤਿ ਵ◌ਾ **ਕਾਮੋਘੋ**। ਭਵ◌ੋਘੋ ਨਾਮ ਭਵਰਾਗੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਰੂਪਾਰੂਪਭਵ◌ੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿ ਚਾ**”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਮਙ੍ਗਲਵ◌ਿਲਾਸਿਨੀ**ਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੩੧੨) ਪਨ ‘‘ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਰਾਗੋ ਚਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵ◌ੇਸੁ ਰਾਗੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਕਮ੍ਮਭਵ◌ੇ। ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਵ◌ਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। “**ਦ੍ਵ◌ਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਦਿਟ੍ਠੋਘੋ**”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਞੇਯ੍ਯਸ੍ਸ “**ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜੋਘੋ**”ਤਿ ਆਹ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਓਘਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤਤ੍ਥਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਕਾਮਗੁਣਾਦਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਏਵ। ‘‘ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਕਾਮੋਘੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਵ◌ੋਘਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਭੋ ਕਾਮੋਘੋਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਰਾਗੋ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਵ◌ੋਘੋਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ, ਭਵ◌ੋਘੋ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵ◌ਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ – “**ਭਵ◌ੋਘੋ ਚਤੂਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਵ◌ਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**”ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਲੋਭੋਪਿ ਕਾਮੋਘੋਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਾਨਞ੍ਚ ਕਾਰਣਭੂਤਾ ਕਾਮਾਸਵ◌ਾਦਯੋਪਿ ਦ੍ਵ◌ਿਧਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਆਸਵ◌ਾ ਏਵ ਚ ਓਘਾ। ਕਾਮਾਸਵਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਚ ਕਾਮੇਸੂਤਿ ਕਾਮਰਾਗਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗਾਦੀਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤੇਸੁ ਤੇਭੂਮਕੇਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਾਯਂ ਤਣ੍ਹਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਨਾਮਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ।

ਯਦਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਚ ਰਾਗੋ ਕਾਮੋਘੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਵ◌ਿਮਾਨਾਦੀਸੁ ਰਾਗਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗਸ੍ਸ ਚ ਕਾਮੋਘਭਾਵ◌ੋ ਪਟਿਸੇਧਿਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਏਵ◌ਂ ਸਤਿ ਕਾਮੋਘਭਵ◌ੋਘਵ◌ਿਨਿਮੁਤ੍ਤੇਨ ਨਾਮ ਲੋਭੇਨ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬਂ । ਸੋ ਯਦਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵ◌ਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜੋਘੋ ਓਘਵ◌ਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਵ◌ਿਚਿਕਿਚ੍ਛੁਦ੍ਧਚ੍ਚਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਯ ਤਸ੍ਸਪਿ ਓਘਵ◌ਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ ‘‘ਚਤੂਸੁਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵ◌ਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਲੋਭਸਹਗਤੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮੋਹੋ ਸਿਯਾ ਓਘਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ ਓਘਵ◌ਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ। ‘‘ਕਾਮੋਘੋ ਅਟ੍ਠਸੁ ਲੋਭਸਹਗਤੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ, ‘‘ਕਾਮੋਘਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੋਘੋ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜੋਘੋ’’ਤਿ ਚ ਵਚਨਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਕਾਮੋਘੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਤਥਾ ਹੇਤ੍ਥ ‘‘ਰੂਪਾਰੂਪਭਵ◌ੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿ ਚ ਭਵ◌ੋਘੋ ਨਾਮਾਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਰਾਗੋ’’ਤਿ।

ਅਧੋਗਮਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ। ਹੇਟ੍ਠਾਪਵਤ੍ਤਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਪਾਯਗਮਨਿਯਭਾਵ◌ੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਸਂਸਾਰਤਰਕਾਵਰੋਧਨੇਨਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਉਪਰਿਭਵਞ੍ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਰੂਪਿਭਾਵ◌ਾ ਅਦੇਸਂ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਠਾਨਵਸੇਨ ਉਪਰਿਗਹਣਂ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਵ◌ਿਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਭਵਸ੍ਸ ਉਪਰੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ “**ਉਪਰਿਭਵ◌ਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ**”ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਮਹਾਉਦਕੋਘੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਰਾਸਟ੍ਠੋ ਓਘ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ‘‘ਮਹਾ ਹੇਸੋ ਕਿਲੇਸਰਾਸੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **ਸੇਸੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਭਵ◌ੋਘਾਦੀਸੁਪਿ।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਤਿ ਕਿਲੇਸਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਅਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ, ਅਸੰਸੀਦਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਨ ਆਯੂਹਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮੰ ਪਟਿਪਦੰ ਵਿਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ – “**ਅਵਾਯਮਨ੍ਤੋ**”ਤਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਯਾਮਵਸੇਨ ਅਵਾਯਮਨ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਗੂਲ੍ਹਨ੍ਤਿ ਸੰਵੁਤੰ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਾ ਸੰਵੁਤ੍ਤੰ **ਗੂਲ੍ਹੰ,** ਸਦ੍ਦਵਸੇਨਪਿ ਅਪਾਕਟੰ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ** ਅਨੁਰਦੀਪਾਦਿਕੇ **ਠਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ। ਆਯੂਹਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਚ ਪਾਦੇਹਿ ਚ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾ। **ਏਤੰ** ਅਤ੍ਥਜਾਤੰ, **ਏਤੰ** ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਤਥਾਗੂਲ੍ਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹੋ ਕਥਿਤੋ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਕਿੰ ਪਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਗ੍ਗਹਮੁਖੇਨਾ**ਤਿ ਵੇਨੇਯਜਾਨੰ ਵਿਨਯਉਪਾਯਭੂਤਨਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ **ਯੇ ਪਣ੍ਡਿਤਮਾਨਿਨੋ**”ਤਿਆਦਿ। **ਪਵਯ੍ਹ ਪਵਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਓਫੁਣਿਤ੍ਵਾ ਓਫੁਣਿਤ੍ਵਾ।

ਸੋਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ **ਨਿਹਤਮਾਨੋ** ਅਹੋਸਿ ਯਥਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਯਥਾ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਵਚਨੰ ਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਹੋਤਿ, ਤੰਸਮ੍ਬਨ੍ਧਞ੍ਚ ਕਥਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨਨ੍ਤਿ ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯਥਾਹੰ ਜਾਨਾਮਿ, ਏਵੰ ਮੇ ਕਥੇਹੀ**”ਤਿ ਆਹ।

ਯਦਾਸ੍ਵਾਹਨ੍ਤਿ ਯਦਾ ਸੁ ਅਹੰ, ਸੁ-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ ‘‘ਯਦਿਦੰ ਕਥੰ ਸੂ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੂ**ਤਿ ‘‘ਤਦਾਸ੍ਸੁ ਸੰਸੀਦਾਮੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਤੀਸੁਪਿ ਪਦੇਸੁ। **ਅਤਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਓਘਾਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥੰ ਤਰਣਪ੍ਪਯੋਗੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਓਘਨਿਯਓਘੇਸੁ ਏਵ। **ਓਸੀਦਾਮੀ**ਤਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਾਮਿ ਓਘੇਹਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ ਹੋਮਿ। **ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਾਮੀ**ਤਿ ਓਘੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬੂਲ੍ਹੋ ਹੋਮਿ। **ਠਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ** ਅਸੰਸੀਦਨ੍ਤੋ। **ਅਤਿਵਤ੍ਤਾਮੀ**ਤਿ ਅਨੁਪਯੋਗੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਮਿ, ਅਪਨਿਧਾਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਵਿਰਾਧੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਠਾਨੇ ਚ ਵਾਯਾਮੇ ਚਾ**ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਵਿਭਾਗੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨੇ ਵਾਯਾਮੇ ਚ **ਦੋਸੰ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨੇਸੁ ਸੰਸੀਦਨਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਰਣਸ੍ਸ ਵਿਬਨ੍ਧਨਭੂਤੰ ਆਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾਨ। ਇਦੰ ਭਗਵਤਾ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤ-ਪੁਬ੍ਬਭਾਗ-ਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਅਵਾਯਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਕਰਣਕਿਲੇਸਾਦੀਨੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਅਸੰਸੀਦਨ੍ਤੋ ਅਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨ੍ਤੋ। **ਦੇਵਤਾਯਪਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ** ਤਦਤ੍ਥੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ। **ਨ ਪਨ ਪਾਕਟੋ** ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂਆਦੀਨੰ, ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਨੰ ਪਨ ਯਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ, ਤਥਾ ਪਾਕਟੋ ਏਵਾਤਿ। **ਸਤ੍ਤ ਦੁਕਾ** ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਰੂਪਾ **ਦਸ੍ਸਿਤਾ** ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਯੰ। **ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਲੋਭਾਦੀਹਿ ਅਭਿਭੂਤਤਾਯ ਸੰਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸੰਸੀਦਤਿ ਨਾਮ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਚੇਤਨਾਯ ਚੇਤੇਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੋਗਜਸ੍ਸ ਖਣਸ੍ਸ ਅਤਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਤਿ ਨਾਮ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਦੁਕੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਾ ਕਿਲੇਸਾਤਿ ਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਸੰਸਾਰੇ ਅਵਟ੍ਠਾਨੰ ਤੰਤੰਕਮ੍ਮੁਨਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਕਿਲੇਸਾ ਪਨ ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯਮਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਅਪਰਾਪਰੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਸੰਸਾਰੇ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ **ਪਠਮਦੁਕੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੰਸਾਰੇ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਾ ਦੁਵਿਧਾ ਤਣ੍ਹਾਚਰਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਚਰਿਤਾ ਚਾਤਿ ਤੇਸੰ ਸੰਸਾਰਨਾਯਿਕਭੂਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨੰ, ਤਦਞ੍ਞੇਸੰ ਪਵਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਵਸੇਨ ਆਯੂਹਨਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ **ਦੁਤਿਯਦੁਕੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੰਯੋਜਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਦਸ੍ਸਨਸਭਾਵਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੰ, ਅਮੁਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇ ਮੁਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਪਰਾਮਾਸਤੋ ਤਥਾ ਆਯੂਹਨਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਸੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਤਤਿਯਦੁਕੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਚਤੁਤ੍ਥਦੁਕੇ** ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਏਵ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤੋ ਅਰੂਪਰਾਗੰ, ਅਸਞ੍ਞੂਪਗੰ ਵਾ ਅਵਿਮੋਕ੍ਖੰਯੇਵ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੰਸਾਰੇ ਏਵ ਓਲੀਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਓਲੀਯਨਾਭਿਨਿਵੇਸਾ ਹਿ ਭਵਦਿਟ੍ਠੀ**”ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਭਵੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਹੋਤਿ ਪਰੰ ਮਰਣਾਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤੋ ਭਵਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਾਵਹਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ ਤੰ ਅਤਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਅਤਿਧਾਵਨਾਭਿਨਿਵੇਸਾ ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠੀ**”ਤਿ।

ਲੀਨਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋਤਿ ਕੋਸਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਸੰਕੋਚਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ। **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਵਸੇਨ ਆਯੂਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਨੋ ਅਭਾਵੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ **ਪਞ੍ਚਮੋ ਦੁਕੋ** ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਥਾ ਕਾਮਸੁਖੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਮਾਧਾਨੰ ਨਤ੍ਥਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ

ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਇਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਾਯਪਰਿਕ੍ਕਿਲੇਸਕਰਾ ਦ੍ਵੇ ਅਨ੍ਤਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਤਾਯ ਸੰਸੀਦਨਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਵੁੱਤਾ **ਛਟ੍ਠਦੁਕੇ**। ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਪ੍ਪਦੇਸਤੋਵ ਸੰਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾ ''ਸੰਸੀਦਨਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਇਦਾਨਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਧਮ੍ਮਾ ''ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਏਵ ''ਆਯੂਹਨਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ **ਸਤ੍ਤਮਦੁਕੋ** ਵੁੱਤੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਸੁਗਤੂਪਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸੰਸੀਦਨਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨਾਨਿ ਵਿਭਜ੍ਜ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਵੁੱਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਅਧੋਭਾਗਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਧੋਭਾਗਙ੍ਗਮਨੀਯਾ** ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਉਪਰਿਭਾਗਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਪਰਿਭਾਗਙ੍ਗਮਨੀਯਾ**।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਓਘਤਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਭਗਵਤਾ "**ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹ**"ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਙ੍ਗਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਨ ਸਮ੍ਪਯੋਗਙ੍ਗਨ੍ਤਿ? ਨ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਯਾਵਤਾ ਯੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਆਯੂਹਨਂ, ਤਦੁਭਯਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੁਖੇਨ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਮੇਤਨ੍ਤਿ। ਨ ਹੇਸ ਅ-ਕਾਰੋ ਕੇਵਲਂ ਪਟਿਸੇਧੇ, ਅਥ ਖੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ''ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਹਿਤੋ, ਅਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੂਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੋ**ਤਿ ਚ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ ''ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧) ਵਿਯ। ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਏਕੰਸਿਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੋਯਂ ਖੋ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਨਾਯੂਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਅਨਾਯੂਹਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਏਕੰਸਿਕਮੇਵਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। ਤੇਨ ਹਿ ਓਘਤਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਏਵਮਯਂ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਦੇਸਨਾ ਕਤਾ, ਦੇਵਤਾ ਚ ਸਹਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਤਿ ਪਠਮਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ "**ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

''ਚਿਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਪਦਨ੍ਤਰਮੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਚਿਰਸ੍ਸ ਕਾਲਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਯਥਾ ''ਮਮਂ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੫-੬) ਏਤ੍ਥ ''ਮਮਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਪਦਨ੍ਤਰਂ ਮਮਨ੍ਤਿ। **ਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ। ਅਦਸ੍ਸਾਵਿਤਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਸਿਦ੍ਧਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸਾ ਦੇਵਤਾ, ਯਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨ ਦਿਟ੍ਠਵਤੀ? ਤੇਨਾਹ "**ਕਿਂ ਪਨਿਮਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਯਦਾ ਕਦਾਚਿ ਕਞ੍ਚਿ ਪਿਯਜਾਤਿਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਚਿਰੇਨ ਵਤ ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਂ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਂ ਵਾ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ ਲੋਕੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਵਾ ਵੁੱਚਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਣਨਤੋ ਜਾਨਨਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**। **ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮੁਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ **ਨਿਬ੍ਬੁਤਂ** ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵੂਪਸਨ੍ਤ-ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥ-ਪਰਿਲ਼ਾਹਂ। **ਆਸਤ੍ਤਵਿਸਤ੍ਤਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸਤਾਦਿਆਕਾਰੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਵਿਸਤਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਟਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਾਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਕ੍ਕਤੀਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਂਵਾਦਿਕਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਂ ਹਰਤੀਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਮੂਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਫਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਾਲਾ ਵਾ ਪਨ ਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਰੂਪੇ ਸਦ੍ਦੇ ਗਨ੍ਧੇ ਰਸੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ ਕੁਲੇ ਗਣੇ ਵਿਸਤਾ ਵਿਤ੍ਥਤਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੩)।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਸਤਾ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਤਾ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਭਿਬ੍ਯਾਪਨਵਸੇਨ **ਵਿਸਟਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਵਚਨਮੇਵ ਤ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਟ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤਂ। **ਵਿਸਾਲਾ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਾ। **ਵਿਸਕ੍ਕਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਸਕ੍ਕਤਿ, ਸਹਤਿ ਵਾ। ਰਤ੍ਤੋ ਹਿ ਰਾਗਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਾਦੇਨ ਤਾਲ਼ਿਯਮਾਨੋਪਿ ਸਹਤੀਤਿ। ਓਸਕ੍ਕਨਂ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਂ ਵਾ "**ਵਿਸਕ੍ਕਨ**"ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਂ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ। ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਵਿਸਂਵਾਦਿਕਾ** ਹੋਤਿ। **ਵਿਸਂ ਹਰਤੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਕਾਮੇਸੁ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਭਿਮੁਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਂਹਰਤਿ ਸਂਖਿਪਤਿ, ਵਿਸਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਤਂ ਹਰਤਿ, ਵਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋ **ਵਿਸਮੂਲਾ**। ਵਿਸਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਭਿਭੂਤਾ ਵੇਦਨਾ ਮੂਲਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਸਮੂਲਾ**। ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਤ੍ਤਾ ਵਿਸਂ ਫਲਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਸਫਲਾ**। ਤਣ੍ਹਾਯ ਰੂਪਾਦਿਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਭੋਗੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਮਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਸਪਰਿਭੋਗੋ**ਤਿ ਵੁੱਤਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ

ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਧਾਨੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ''ਵਿਸਾਲਾ ਵਾ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤਿਣ੍ਣਂ** ਪਠਮਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ। **ਨਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣਂ** ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ। **ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਂ** ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ।

ਸਮਨੁਵ੍ਵੋਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਕਤਾਨੁਵ੍ਵੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਕਜ੍ਝਾਸਯੋ ਅਹੋਸੀ**"ਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਧਾਯੀ**ਤਿ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਕਾਯ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾਲੇਹੀ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਮਾਲਾਹੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ''ਮਲਜੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਯ-ਕਾਰਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

ਨੇਤ੍ਤਿਨਯਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਦਾਨਿ ਪਕਰਣਨਯੇਨ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ। ਸਾ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਯਸ੍ਮਾ ਦੇਸਨਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਯੋਜਨਭਾਜਨੇਸੁ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤੇਸੁ ਸੁਕਰਾ ਹੋਤਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਪਠਮਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ** ਤਾਵ ਦੇਸਨਾਨਿਦਾਨਂ, ਤਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਅਸਾਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧਾਰਣਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਮਹਾਕਰੁਣਾ। ਤਾਯ ਹਿ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦਪਾਦਿ, ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਸੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੨; ਮਹਾਵ॰ ੯)। ਏਤ੍ਥ ਚ ਹੇਤੁਅਵਤ੍ਥਾਯਪਿ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਯਾਵਦੇਵ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਹਤ੍ਥਦਾਨੇਹਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਰਣਤ੍ਥਂ ਤਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਯਥਾ ਚ ਮਹਾਕਰੁਣਾ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਦਸਬਲਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿ ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਤੇਸਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਆਸਯਾਨੁਸਯਾਦਿਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲੇਨ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤਨਯਦੇਸਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸੀਤਿ। **ਬਾਹਿਰਂ** ਪਨ **ਸਾਧਾਰਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ** ਦਸਸਹਸ੍ਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਪਰਿਵਾਰ-ਸਹਮ੍ਪਤਿਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਅਜ੍ਝੇਸਨਂ। ਤਦਜ੍ਝੇਸਨੁਤ੍ਤਰਕਾਲਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਜਨਿਤਂ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮੀ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਸਾਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ** ਯਾਯ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਯੇਨ ਚ ਦੇਸਨਾਞਾਣੇਨ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ, ਤਦੁਭਯਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ **ਬਾਹਿਰਂ** ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾ, ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ ਹੇਸ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਤਯਿਦਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਮੇਵ।

ਪਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਤੋ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧਾਰਣਂ** ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਯਾਵ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾਯ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਏਤਦਤ੍ਥਾ ਕਥਾ, ਏਤਦਤ੍ਥਾ ਮਨ੍ਤਨਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਰਿ॰ ੩੬੬)। **ਅਸਾਧਾਰਣਂ** ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗਸਮਧਿਗਮੋ, ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਬਾਹਿਰਮੇਵ। ਸਚੇ ਪਨ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਨ੍ਤਾਨਗਤਮ੍ਪਿ ਦੇਸਨਾਬਲਸਿਦ੍ਧਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਯੋਜਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵਤੋ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋਪਿ ਪਯੋਜਨਮੇਵਾਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤਾਪਿ ਸਿਯਾ।

ਅਪਿਚ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਓਘਤਰਣਾਕਾਰਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਨਵਬੋਧੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਦਵਬੋਧੋ ਪਯੋਜਨਂ। ਸੋ ਹਿ ਇਮਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਯੋਜੇਤਿ ਤਨ੍ਨਿਪ੍ਫਾਦਨਪਰਾਯਂ ਦੇਸਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਯਞ੍ਹਿ ਦੇਸਨਾਯ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਂ ਫਲਂ, ਤਂ ਆਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਦੇਸਕਂ ਦੇਸਨਾਯ ਪਯੋਜੇਤੀਤਿ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾ ਦੇਵਤਾਯ ਤਦਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਵਿਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਞ੍ਞੇਤ੍ਥ ਪਯੋਜਨਂ । ਤਥਾ ਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਨਿਵਤ੍ਤਿ-ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਸਸ੍ਸਤਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰ-ਨਿਰਾਕਰਣਂ ਸਮ੍ਮਾਵਾਦਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਸਮੂਹਨਨਂ ਕੁਸਲਮੂਲਸਮਾਰੋਪਨਂ ਅਪਾਯਦ੍ਵਾਰਪਿਦਹਨਂ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਦ੍ਵਾਰਵਿਵਰਣਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਵੂਪਸਮਨਂ ਅਨੁਸਯਸਮੁਗ੍ਘਾਤਨਂ ''ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ

ਪੁਰਿਮਪਟਿਞ੍ਞਾਅਵਿਸੰਵਾਦਨੰ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਮਾਰਮਨੋਰਥਵਿਸੰਵਾਦਨੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਯਨਿਮ੍ਮਥਨੰ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿਪਿ ਪਯੋਜਨਾਨਿ ਇਧ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਯਥਾ ਦੇਵਤਾ ਓਘਤਰਣੇ ਸੰਸਯਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ, ਤਾਦਿਸਾ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨ-ਧਾਰਣ-ਪਰਿਚਯ-ਮਨਸਿਕਾਰਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਬੁਦ੍ਧਿਕਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨ-ਧਾਰਣ-ਪਰਿਚਯਵਿਮੁਖਾ ਚ ਭਵਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸਿਨੋ ਵਿਨੇਯਜਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ **ਭਾਜਨੰ**।

ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾ ਪਨ ''ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਅਨਾਯੂਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲੀਕਾਰੋ ਕੁਸਲਮੂਲਸਮਾਯੋਗੋ ਓਲੀਯਨਾਤਿਧਾਵਨਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਉਪਾਯਵਿਨਿਬਨ੍ਧਵਿਧਮਨੰ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਦੂਰੀਭਾਵੋ ਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾਵਿਸੋਧਨੰ ਵਟ੍ਟਤ੍ਤਯਵਿਚ੍ਛੇਦਨੁਪਾਯੋ ਆਸਵੋਘ-ਯੋਗ-ਗਨ੍ਥਾਗਤਿ-ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦੁਪਾਦਾਨਵਿਯੋਗੋ ਚੇਤੋਖਿਲਵਿਵੇਚਨੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਨਿਵਾਰਣੰ ਸੰਸਗ੍ਗਾਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਿਵਾਦਮੂਲਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਿਦ੍ਧੰਸਨੰ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਾਤਿਵਤ੍ਤਨੰ ਅਨੁਸਯਮੂਲਚ੍ਛੇਦੋ। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸ-ਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹ-ਸਾਰਮ੍ਭਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨੰ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵਿਜ੍ਜੂਪਮਵਜਿਰੂਪਮਧਮ੍ਮਾਪਦੇਸੋ ਅਪਚਯਗਾਮਿਧਮ੍ਮਵਿਭਾਵਨਾ ਪਹਾਨਤ੍ਤਯਦੀਪਨਾ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਾਨੁਯੋਗੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨੁਟ੍ਠਾਨੰ ਭਾਵਨਾਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਸਿਦ੍ਧਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ ਯੇਸੰ ਕਿਲੇਸਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ ਸੰਸੀਦਤਿ, ਯੇਸਞ੍ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਆਯੂਹਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਤਿ, ਉਭਯਮੇਤੰ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚੰ, ਤਪ੍ਪਭਾਵਿਤਾ ਤਦੁਭਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਚ ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ, ਤਦੁਭਯਮਤ੍ਥੋ, ''ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਅਨਾਯੂਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾ ਉਪਾਯੋ ਮਾਨਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋਪਦੇਸੇਨ ਚਤੁਰੋਘਨਿਰਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਰਹਿਤਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਆਣਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯੰ **ਦੇਸਨਾਹਾਰੋ**।

ਪਰਸੰਸਯਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਤਾਯ ਞਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਚ **ਕਥੰ ਨੂ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ? ਅਭਿਮੁਖਭਾਵਤੋ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਭਾਵਤੋ ਚ ''ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਗਤਸ੍ਸ ਗਰੁਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨਞ੍ਞਯੋਗਜਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਧੁਰਸ੍ਸ ਪਰਿਦੀਪਨਤੋ ਸਾਧੂਤਿ ਮਰਿਸਸੀਲਾਦਿਗੁਣਤਾਯ **“ਮਾਰਿਸਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ । ਅਵਹਨਨਤੋ ਰਾਸਿਭਾਵਤੋ ਚ **“ਓਘ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਞਾਤੁੰ ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯੋਸਾਪਿਤਤ੍ਤਾ **“ਇਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੰਸੀਦਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਕਾਤਬ੍ਬਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਚ ਅਕਤਤ੍ਤਾ। **“ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਯਿਦੰ ਅਕਰਣੰ ਏਕੰਸਿਕਨ੍ਤਿ **ਖੋ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਸਸਨ੍ਤਤਿਗਤਤ੍ਤਾ ''ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ **“ਅਹ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦੇਵਤਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਨਤੋ ਪਿਯਾਲਪਨਤੋ ਚ, **“ਆਵੁਸੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਆਯੂਹਨਸ੍ਸ ਅਕਾਤਬ੍ਬਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਚ ਅਕਤਤ੍ਤਾ **ਅਨਾਯੂਹ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਿਣ੍ਣਾਕਾਰਸ੍ਸ ਓਘਾਨੰ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਭਾਵਤੋ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਸੰਸਯਸ੍ਸ ਅਨਪਗਤਤ੍ਤਾ ਓਘਤਰਣਸ੍ਸ ਚ ਅਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾ **“ਯਥਾ ਕਥੰ ਪਨਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਸੰਸੀਦਨਲਕ੍ਖਣੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਸੰਸਾਰੇ ਚ ਸਣ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਅਭਿਨ੍ਨਕਾਲਿਕੰ। ਤਥਾ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨਲਕ੍ਖਣੰ ਆਯੂਹਨੰ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤਿਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਅਭਿਨ੍ਨਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਯਦਾ ਸ੍ਵਾਹੰ…ਪੇ॰… ਤਦਾਸ੍ਸੁ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਾਮੀ”**ਤਿ। ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਪਟਿਬਾਹਨਤੋ ਚ ਓਘਾਤਿਣ੍ਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **“ਏਵੰ ਖ੍ਵਾਹੰ…ਪੇ॰… ਓਘਮਤਰਿ”**ਨ੍ਤਿ।

ਏਕਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਤਾ ਸੁਦੂਰਕਾਲਿਕਤਾਯ **“ਚਿਰਸ੍ਸ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਤਾਯ ਵਿਮ੍ਹਯਨੀਯਤਾਯ ਚ **“ਵਤਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਦਾ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨਤਾਯ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾਯ ਚ **“ਪਸ੍ਸਾਮੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਬਾਹਿਤਪਾਪਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਣਨਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ **“ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਵੂਪਸਮਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਪਵੂਪਸਮਨਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤਾ **“ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਰਣਪਯੋਗਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪਰਿ ਤਰਿਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਚ **“ਤਿਣ੍ਣ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ

ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਤੋ ਲੁਜ੍ਜਨਤੋ ਪਲੁਜ੍ਜਨਤੋ ਚ ''ਲੋਕੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਸਯੇਸੁ ਸਞ੍ਜਨਤੋ ਜਾਤਭਾਵਤੋ "**ਵਿਸਤ੍ਤਿਕ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਨਿਗਮਨਤੋ ਚ "**ਇਦ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ "**ਅਵੋਚਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਠਮੰ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨਤੋ ਚ ''ਸਾ ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨੁਮੋਦਿਤਬ੍ਬਤੋ "**ਸਮਨੁਞ੍ਞੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਨੇਯ੍ਯਜਾਨੰ ਸਾਸਨਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ "**ਸਤ੍ਥਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਚਕ੍ਖੁਪਥਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਤਿਰੋਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ "**ਅਨ੍ਤਰਧਾਯੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਅਨੁਪਦਵਿਚਯਤੋ **ਵਿਚਯਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਾਯੂਹਨੇਹਿ ਓਘਤਰਣੰ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਜਹਨੇਨ ਪਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਿਜ੍ਝਨਤੋ। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸ-ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿ-ਤਣ੍ਹਾਯਤਨ-ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਸੰਸਾਰੇ ਸੰਸੀਦਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਤੋ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਕਿਚ੍ਚੇ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸ-ਅਤਿਧਾਵਨਾਭਿਨਿਵੇਸਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਆਯੂਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੰਸਾਰਮਹੋਘੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਣਨਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵੋ ਯੁਜ੍ਜਜ੍ਜਤਿ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ। ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਨ੍ਤਧਮ੍ਮਸਮਧਿਗਮਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਵਾਸਨਪਹੀਨਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਚ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਯ ਤਿਣ੍ਣਭਾਵੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਯਥਾ ਯਾਯ ਲੇਸੋਪਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵੰ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯੰ **ਯੁਤ੍ਤਿਹਾਰੋ**।

ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਆਯੂਹਨਞ੍ਚ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਾਯੂਹਨਾਨਿ ਓਘਤਰਣਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ, ਓਘਤਰਣੰ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ। ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਤਾ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਸੰਯੋਜਨਿਯੇਸੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਤਣ੍ਹਾ ਪਵਡ੍ਢਤੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੨, ੫੬)।

ਖਨ੍ਧਾਵਿਜ੍ਜਾ-ਫਸ੍ਸ-ਸਞ੍ਞਾ-ਵਿਤਕ੍ਕਾਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰ-ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਪਰਤੋਘੋਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਯਥਾਹ – **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ** (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੨੪) ''ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨੰ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਨ੍ਦਨਅਵਸੇਸਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਆਯੂਹਨਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਥਾਰਹੰ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਾਨੰ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਏਵ ਸੁਨਿਦ੍ਧਾਰਿਯੰ। ਅਯੰ **ਪਦਟ੍ਠਾਨਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਾਵਹਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਗਹਿਤਾ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਓਘਨਿਤ੍ਥਰਣੂਪਾਯਭਾਵਤੋ। ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਏਕਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯੰ **ਲਕ੍ਖਣਹਾਰੋ**।

ਨਿਦਾਨਮਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਓਘਤਰਣਾਕਾਰਸ੍ਸ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਨਵਬੋਧੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਵਾਯਮਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਯੇ ਇਮੰ ਦੇਸਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਓਘਤਰਣੂਪਾਯੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ''ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ ਇਮੰ ਦੇਸਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਓਘੰ ਤਰਨ੍ਤਾ ਸਕਲਸੰਸਾਰਮਹੋਘਤੋ ਨਿਤ੍ਥਰੇਯ੍ਯੁੰ, ਪਰੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**। ਪਦਨਿਬ੍ਬਚਨੰ **ਨਿਰੁਤ੍ਤੰ,** ਤੰ ''ਏਵ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਿਦਾਨਪਦਾਨੰ ''ਕਥ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਪਦਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਲੀਨਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੁਕਰਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਭਯੇਨ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਿਮ੍ਹ।

ਪਦ-ਪਦਤ੍ਥ-ਦੇਸਨਾ-ਨਿਕ੍ਖੇਪ-ਸੁਤ੍ਤਸਨ੍ਧਿ-ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ **ਸਨ੍ਧਿ**। ਤਤ੍ਥ ਪਦਸ੍ਸ ਪਦਨ੍ਤਰੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ **ਪਦਸਨ੍ਧਿ**। ਤਥਾ ਪਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਦਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ **ਪਦਤ੍ਥਸਨ੍ਧਿ,** ਯੋ ''ਕਿਰਿਯਾਕਾਰਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਨਾਨਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਤੰਤੰਅਨੁਸਨ੍ਧੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਏਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ **ਦੇਸਨਾਸਨ੍ਧਿ,** ਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਸਨ੍ਧਿ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧੀ''ਤਿ ਤਿਧਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੋਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨਿਕ੍ਖੇਪਸਨ੍ਧਿ**

ਚਤੂਨ੍ਨਂ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨੀਟੀਕਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸੁਤ੍ਤਸਨ੍ਧਿ** ਇਧ ਪਠਮਨਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

''ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਓਘਤਰਣਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਠਮਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਯਮਨੁਯੋਗੋ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ? ਅਪਿਚ ''ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਂ ਓਘਮਤਰਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਵਿਵਜ੍ਜਨਮੁਖੇਨ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਵਿਭਾਵਨਤੋ ਸਬ੍ਬਪਠਮਮਿਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਂ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਕਾਸਨਪਰਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਦੇਸਨਨ੍ਤਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਨ੍ਦਨਂ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਦੇਸਨਾਸਨ੍ਧਿ। ਸਾ ਇਧ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ –

''ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ...ਪੇ॰... ਅਨਾਯੂਹਂ ਓਘਮਤਰਿ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ –

''ਸਬ੍ਬਦਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪਞ੍ਞਵਾ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ, ਓਘਂ ਤਰਤਿ ਦੁਤ੍ਤਰਂ॥

''ਵਿਰਤੋ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਯ, ਰੂਪਸਂਯੋਜਨਾਤਿਗੋ।
ਨਨ੍ਦੀਰਾਗਪਰਿਕ੍ਖੀਣੋ, ਸੋ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਨ ਸੀਦਤਿ। (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੬)।
ਸਦ੍ਧਾਯ ਤਰਤਿ ਓਘਂ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਅਣ੍ਣਵਂ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੬)।

''ਪਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦੇ ਪਞ੍ਚ ਜਹੇ, ਪਞ੍ਚ ਚੁਤ੍ਤਰਿ ਭਾਵਯੇ।
ਪਞ੍ਚਸਙ੍ਗਾਤਿਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਓਘਤਿਣ੍ਣੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੫; ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੦)।

''ਤਸ੍ਮਾ ਜਨ੍ਤੁ ਸਦਾ ਸਤੋ, ਕਾਮਾਨਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯੇ।
ਤੇ ਪਹਾਯ ਤਰੇ ਓਘਂ, ਨਾਵਂ ਸਿਤ੍ਵਾਵ ਪਾਰਗੂ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੭੧; ਮਹਾਨਿ॰ ੬; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੫)।

''ਏਕਾਯਨਂ ਜਾਤਿਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ, ਮਗ੍ਗਂ ਪਜਾਨਾਤਿ ਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ।
ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਤਰਿਂਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਤਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਚ ਤਰਨ੍ਤਿ ਓਘ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੮੪, ੪੦੯; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੧; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਾਨੁਗੀਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੦੭; ਪਠਮਵਗ੍ਗ ੧੨੧; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੭੦) –

ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਦੇਸਨਾਹਿ ਸਂਸਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਯਂ **ਚਤੁਬ੍ਯੂਹੋ ਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਂਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਆਯੂਹਨਞ੍ਚ। ਤੇਨ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਦੀਪਿਤੋ, ਸਨ੍ਤਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਅਨਾਯੂਹਨੇਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾ ਪਵਡ੍ਢਤਿ। ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਗਹਣੇਨ ਚ ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਹਣੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਮੂਲਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਭਵਚਕ੍ਕਂ ਆਵਤ੍ਤਤਿ। ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕਂ। ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਾ, ਸਾ ਚ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸੀਲਾਦਿਸਙ੍ਗਹਾ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਕਾਦਸ ਸੀਲਾਨਿਸਂਸਾ ਆਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਸਮਾਧਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਪਞ੍ਚਞ੍ਞਾਣਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਚ ਆਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਪਞ੍ਞਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸੁਦਸ੍ਸਨਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਆਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ **ਆਵਤ੍ਤੋ ਹਾਰੋ**।

ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਦਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ। ਆਯੂਹਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ। ਤਥਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨਾਯੂਹਨਞ੍ਚ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਵਿਭਤ੍ਤਿ। ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਮਿਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਂ

ਵਿਭਤ੍ਤਿਹਾਰੋ।

ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਯੁਗਨਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਂ ਉਸ੍ਸਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸਾਦੀਨਂ ਦੂਰੀਕਰਣਤੋ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਅਸਂਸੀਦਨ੍ਤੋ ਅਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਂ ਓਘਂ ਤਰਤਿ। ਕਿਲੇਸਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਪਨ ਸਂਸੀਦਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨ੍ਤੋ ਸਂਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਆਯੂਹਨਤੋ ਓਘਂ ਨ ਤਰਤੀਤਿ ਅਯਂ **ਪਰਿਵਤ੍ਤੋ ਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਅਸਂਸੀਦਨ੍ਤੋ ਅਨਿਬ੍ਬਿਸਂ ਅਨਵਿਨਿਬ੍ਬਿਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ, ਅਨਾਯੂਹਂ ਅਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਚੇਤੇਨ੍ਤੋ ਅਪਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ, ਓਘਂ ਕਿਲੇਸਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ, ਅਤਰਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿ ਅਚ੍ਚਵਾਯੀਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਂ **ਵੇਵਚਨੋ ਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਆਯੂਹਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਵਿਭਾਵਨਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਵਿਰੁਹਨਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਸ੍ਸਾਦਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਭਵਾਭਿਨਿਵੇਸਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਕਾਮਸੁਖਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਕਾਮੇਸੁ ਅਨੁਗਿਜ੍ਝਨਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤਿ ਪਨ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਓਘਮਤਰਿਨ੍ਤਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਵ੍ਵਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ **ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਓਘਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਗਹਿਤਂ। ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਂ ਅਤਰਿਨ੍ਤਿ ਪਨ ਪਦਤ੍ਤਯੇਨ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਗਹਿਤਂ, ਹੇਤੁਗਹਣੇਨ ਚ ਹੇਤੁਮਤੋ ਗਹਣਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਗਹਿਤਾਨੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਸਚ੍ਚੇਹਿ ਓਤਰਣਾ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਲੋਕਿਯਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਯੇਸਂ ਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਸਿਦ੍ਧਿ। ਯੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾ, ਯੇਸਂ ਵਸੇਨ ਓਘਤਰਣਸਿਦ੍ਧਿ। ਅਯਂ ਖਨ੍ਧਮੁਖੇਨ ਓਤਰਣਾ। ਯੇ ਏਵ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ, ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾ ਦ੍ਵਾਯਤਨਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਧਾਤੁਯੋਤਿ ਅਯਂ ਆਯਤਨਮੁਖੇਨ ਧਾਤੁਮੁਖੇਨ ਚ ਓਤਰਣਾ। ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ। ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਯੋ ਓਘਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ ਚ, ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਾਯੂਹਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਓਘਤਰਣਵਚਨੇਨ ਚ ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ ਚ ਗਹਿਤਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਖਨ੍ਧਮੁਖੇਨ ਆਯਤਨਮੁਖੇਨ ਧਾਤੁਮੁਖੇਨ ਓਤਰਣਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਮੁਖੇਨ ਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖਂ, ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਚੇ, ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖਂ, ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਚੇ, ਸੁਞ੍ਞਤਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖੇਨ ਓਤਰਣਂ। ਮਗ੍ਗੇ ਸੇਕ੍ਖਾ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਧਮ੍ਮਧਾਤੂ ਅਨਾਸਵਾ ਚ ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ ਖਨ੍ਧਾਦਿਮੁਖੇਨ ਓਤਰਣਾਤਿ ਅਯਂ **ਓਤਰਣੋ ਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਭੋ। **ਅਨਾਯੂਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਸੁਦ੍ਧਿ, ਨੋ ਆਰਮ੍ਭਸੁਦ੍ਧਿ, ਤਥਾ **ਓਘ**ਨ੍ਤਿ। **ਅਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਪਦਸੁਦ੍ਧਿ ਚੇਵ ਆਰਮ੍ਭਸੁਦ੍ਧਿ ਚਾਤਿ ਅਯਂ **ਸੋਧਨੋ ਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਚੋਦਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਓਘਮਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਵਚਨਂ। ਓਘਤਰਣਞ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗਾ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠੋਘਤਰਣਂ, ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੋ ਕਾਮੋਘਤਰਣਂ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ ਸੇਸੋਘਤਰਣਨ੍ਤਿ ਅਯਂ **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੋ ਹਾਰੋ**।

ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਹੇਤੁ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਆਯੂਹਨਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਾ ਹੇਤੂ। ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਾਯੂਹਨਾਨਂ ਪਨ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪਹਾਨਾਨਿ ਹੇਤੂ। ਸਂਯੋਜਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ

ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੂ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਸਂਯੋਜਨਿਯੇਸੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਤਣ੍ਹਾ ਪਵਡ੍ਢਤੀ’’ਤਿ। ਖਨ੍ਧਾਵਿਜ੍ਜਾਫਸ੍ਸਸਞ੍ਞਾਵਿਤਕ੍ਕਾਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪਾਪਮਿਤ੍ਤਪਰਤੋਘੋਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਹੇਤੂ। ਤੇਨਾਹ – **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ** ‘‘ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਣ੍ਹਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾ ਅਵਸੇਸਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਆਯੂਹਨਸ੍ਸ ਹੇਤੂ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਥਾਰਹਂ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਾਨਂ ਹੇਤੁਵਿਭਾਗੋ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਾਯੂਹਨਾਨਂ। ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਾਦਨੇ ਹਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਂ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਹੇਤੂ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣੇ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਂ ਅਨਾਯੂਹਨਸ੍ਸ ਹੇਤੂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪਨਂ ਓਘਤਰਣਸ੍ਸ ਹੇਤੂਤਿ ਅਯਂ **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਹਾਰੋ**।

ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਭਾਗੇਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨੇਹਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਓਘਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਾਯੂਹਨੇਹਿ ਪਨ ਸੋਤਾਨਂ ਸਂਵਰੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਿਧਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਓਘਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਿਧਾਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਰਣਂ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ ਹਿ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਆਯੂਹਨਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਓਘਾ ਤਿਣ੍ਣਾ ਸਮ੍ਮਤਿਣ੍ਣਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ **ਸਮਾਰੋਪਨੋ ਹਾਰੋ**।

ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਗਹਣੇਨ ਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾ ਗਹਿਤਾ। ਤਾਸਂ ਹਿ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਆਯੂਹਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਿਸੇਸਤੋ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਸਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸਮਥੋ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ, ਤੇ ‘‘ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਯੂਹਂ ਓਘਮਤਰਿ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਸਮਥਸ੍ਸ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਫਲਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸਾ ‘‘ਰਾਗਵਿਰਾਗਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਰਾਗਾ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਚ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਤੇਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ, ਨਿਰੋਧਪਜਾਨਨਾ ਪਟਿਪਦਾ ਓਘਤਰਣਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ। ਤਣ੍ਹਾਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਮਾਯਾ-ਸਾਠੇਯ੍ਯਮਾਨਾਤਿਮਾਨ-ਮਦਪ੍ਪਮਾਦ-ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ-ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾ-ਅਹਿਰਿਕਾਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਦਿਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਹਣੇਨ ਵਿਪਰੀਤਮਨਸਿਕਾਰ-ਕੋਧੂਪਨਾਹ-ਮਕ੍ਖਪਲਾਸ-ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯ-ਸਾਰਮ੍ਭ- ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾ-ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਮਾਯਾਅਸਾਠੇਯ੍ਯਾਦਿਅਵਿਪਰੀਤਮਨਸਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨ। ਤਥਾ ਸਮਥਪਕ੍ਖਿਯਾਨਂ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਕ੍ਖਿਯਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਦੀਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਯਂ **ਨਨ੍ਦਿਯਾਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਯਸ੍ਸ ਭੂਮਿ**।

ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਹਿਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾਤਪ੍ਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾ ਲੋਭੋ, ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਮੋਹੋ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਲੋਹਿਤੇ ਸਤਿ ਪੁਬ੍ਬੋ ਵਿਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਤਿ ਸਿਜ੍ਝਮਾਨੋ ਆਘਾਤੋ ਦੋਸੋ ਇਤਿ ਤੀਹਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲੇਹਿ ਗਹਿਤੇਹਿ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ‘‘ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਹਿ ਚ ਤੀਣਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਤੀਣਿ ਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਚ ਸਿਦ੍ਧਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਧਾਪਿ ਲੋਭੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸਾਸਵਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਆਯੂਹਨਧਮ੍ਮਾ ਚ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਤਨ੍ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਗੋਚਰਭੂਤਾ ਚ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਚ੍ਚਯੋਜਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਫਲਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਮੋਕ੍ਖਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਤੀਹਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲੇਹਿ ਤਿਵਿਧਦੁਚ੍ਚਰਿਤ-ਸਂਕਿਲੇਸਮਲਵਿਸਮਅਕੁਸਲਸਞ੍ਞਾ-ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਤੀਹਿ ਕੁਸਲਮੂਲੇਹਿ ਤਿਵਿਧਸੁਚਰਿਤ-ਸਮਕੁਸਲਸਞ੍ਞਾ-ਵਿਤਕ੍ਕ-ਸਮਾਧਿ-ਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖਾਦਿਵਸੇਨ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਯਂ **ਤਿਪੁਕ੍ਖਲਸ੍ਸ ਨਯਸ੍ਸ ਭੂਮਿ**।

ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਹਿਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾਤਪ੍ਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਸੁਭੇ ‘‘ਸੁਭ’’ਨ੍ਤਿ, ਦੁਕ੍ਖੇ ‘‘ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਵਸੇਨ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਨਿ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ''ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਹਿ ਚ ਲਦ੍ਧੇਹਿ ਸਤਿਵੀਰਿਯਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਿਦ੍ਧਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਚਤੂਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ? ਦੁਵਿਧੋ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਚਰਿਤੋ ਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋਤਿ, ਤਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਚਰਿਤੋ। ਤੇਸੁ ਪਠਮੋ ਅਸੁਭੇ ''ਸੁਭ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਰਿਯੇਸਗ੍ਗਾਹੀ ਸਤਿਬਲੇਨ ਯਥਾਭੂਤਂ ਕਾਯਸਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਤਂ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਦੁਤਿਯੋ ਅਸੁਖੇ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਰਿਯੇਸਗ੍ਗਾਹੀ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਵੀਰਿਯਸਂਵਰਭੂਤੇਨ ਵੀਰਿਯਬਲੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੋ ਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਤਂ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਂ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਤਿਯੋ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ''ਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਾਥਾਵਗ੍ਗਾਹੀ ਸਮਥਬਲੇਨ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਤਙ੍ਖਣਿਕਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਤਂ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਸਨ੍ਤਤਿ-ਸਮੂਹ-ਕਿਚ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣ-ਘਨਵਞ੍ਚਿਤਤਾਯ ਫਸ੍ਸਾਦਿਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜਮਤ੍ਤੇ ਅਨਤ੍ਤਨਿ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸੀ ਚਤੁਕੋਟਿਕਸੁਞ੍ਞਤਾਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਂ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ। ਸੁਭਸਞ੍ਞਾਸੁਖਸਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਵਾ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਹਿ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਤੇਸਮਧਿਟ੍ਠਾਨਾਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਚ੍ਚਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਫਲਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ, ਚਤੂਹਿ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਹਿ ਚਤੁਰਾਸਵੋਘਯੋਗ-ਕਾਯਗਨ੍ਥ-ਅਗਤਿ-ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦੁਪਾਦਾਨ-ਸਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿ-ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਚਤੂਹਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਝਾਨ-ਵਿਹਾਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨ-ਸੁਖਭਾਗਿਯਧਮ੍ਮ-ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਿਦ੍ਧਿਪਾਦਾਦਿਵਸੇਨ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਯਂ **ਸੀਹਵਿਕ੍ਕੀਲ਼ਿਤਸ੍ਸ ਨਯਸ੍ਸ ਭੂਮਿ**।

ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਂ ਅਤ੍ਥਨਯਾਨਂ ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵੋਹਾਰਨਯਦ੍ਵਯਂ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਤ੍ਥਨਯਾਨਂ ਦਿਸਾਭੂਤਧਮ੍ਮਾਲੋਚਨਂ **ਦਿਸਾਲੋਚਨਂ**, ਤੇਸਂ ਸਮਾਨਯਨਂ **ਅਙ੍ਕੁਸੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਪਿ ਨਯਾ ਇਧ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਦਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬੇਧਸੇਕ੍ਖਭਾਗਿਯਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਯੂਹਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਸਂਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬੇਧਸੇਕ੍ਖਭਾਗਿਯਂ ਚਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਵਿਧੇ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨੇ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਸਤ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਞਾਣਞੇਯ੍ਯਂ ਦਸ੍ਸਨਭਾਵਨਂ ਸਕਵਚਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੀਯਂ ਕੁਸਲਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਓਘਤਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਨਿਮੋਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨. ਪਠਮਮਾਗਤਨ੍ਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਵਸੇਨ ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਪਠਮਂ ਆਗਤਪਦਂ। **ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਤ੍ਥਂ। ਅਪੁਬ੍ਬਂਯੇਵ ਹਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਦਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤਬ੍ਬਂ। **ਨੋਤਿ** ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ **ਨੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ ਨਿਪਾਤੋਤਿ ਆਹ **"ਜਾਨਾਸਿ ਨੋਤਿ ਜਾਨਾਸਿ ਨੂ"**ਤਿ। ਵਟ੍ਟਤੋ ਨਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾਤਿ **ਨਿਮੋਕ੍ਖੋ,** ਮਗ੍ਗੋ। ਸੋ ਚ ਪਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਤੇਨਾਤਿ **ਪਮੋਕ੍ਖੋ,** ਪਮੁਚ੍ਚਨਨ੍ਤੇ ਪਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਫਲਂ ''ਪਮੋਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ''ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ ਦੋਸਕ੍ਖਯੋ ਮੋਹਕ੍ਖਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ। **ਵਿਵਿਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਵਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਵਿਚ੍ਚਤਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਵਿਵੇਕੋ**। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਪਨ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਨਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ **ਨਿਮੋਕ੍ਖੋ ਪਮੋਕ੍ਖੋ ਵਿਵੇਕੋ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ **ਖੋ**-ਕਾਰੋ ''ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ।

ਨਨ੍ਦੀਮੂਲਕੋ ਭਵੋ **ਨਨ੍ਦੀਭਵੋ** ਪੁਰਿਮਪਦੇ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ''ਸਾਕਭਕ੍ਖੋ ਪਤ੍ਥਵੋ ਸਾਕਪਤ੍ਥਵੋ''ਤਿ ਯਥਾ। ਪਠਮਂ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਪਧਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਸੇਨ ਉਭਯਪ੍ਪਧਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤੋ **"ਨਨ੍ਦਿਯਾ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇ**ਤਿ ਨਨ੍ਦੀਮੂਲਕੋ ਕਮ੍ਮਭਵੋ ਨਨ੍ਦੀਭਵੋਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ। **ਨਨ੍ਦੀਭਵੇਨਾ**ਤਿ ਨਨ੍ਦੀਭਵਪਦੇਨ। **ਤਿਵਿਧਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ

ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। **ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਗਹਿਤੋ** ਚੇਤਨਾਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ। **ਸਞ੍ਞਾਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹੀ**ਤਿ ''ਸਞ੍ਞਾਵਿਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਯਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਵਿਞ੍ਞਾਣਪਦੇਹਿ। **ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮੰ ਯੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। **ਦ੍ਵੇ ਖਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧਾ।

ਨਨੁ ਏਤ੍ਥ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ? ਨੋ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤੇਹਿ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ। **ਗਹਿਤਾ**ਵ ਅਵਿਨਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਵੇਦਨਾਰਹਿਤੋ ਕੋਚਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਅਤ੍ਥਿ। **ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਨੰ। ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਕਿਰਿਯਾਖਨ੍ਧਾਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੇਹਿ ਉਪਾਦੀਯਤੀਤਿ **ਉਪਾਦਿ**, ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਉਪਾਦਿਨੋ ਸੇਸੋ **ਉਪਾਦਿਸੇਸੋ**, ਸਹ ਉਪਾਦਿਸੇਸੇਨਾਤਿ **ਸਉਪਾਦਿਸੇਸੰ**। **ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਕਥਿਤੰ** ਸਕਲਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਗਹਿਤਾਤਿ ''ਵੇਦਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਗ੍ਗਹਣੰ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਵੇਦਨਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਨਿਰੋਧੇਨਾ**ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਨਿਰੋਧਵਸੇਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨੇਨ। **ਉਪਸਮੇਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੁਪਸਮੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਚ-ਸਦ੍ਦਗ੍ਗਹਣੰ ਸਮਤ੍ਥਿਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵੇਦਨਾਯ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਤਿਣ੍ਣੰ ਖਨ੍ਧਾਨੰ। **ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਨੰ ਛਨ੍ਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸੇਨ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ? ਵਿਸੇਸਭਾਵਤੋ। ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਹਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਿਯ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਦੁਤਿਯਨਯੇ**ਤਿ ਨਨ੍ਦਿਯਾ ਚ ਭਵਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ। ਨਨ੍ਦਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਗਹਿਤੋ ਤੰਸਹਚਰਣਤੋ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਰੂਪਧਮ੍ਮਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਉਤੁਆਹਾਰਜਾਨਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤਜਾਨੀਤਿ ਚਤੁਸਨ੍ਤਤਿਰੂਪਸ੍ਸਪੇਤ੍ਥ ਗਹਿਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਞ੍ਞਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਵਿਞ੍ਞਾਣਵੇਦਨਾਗਹਣੇਹਿ ਤਯੋ ਖਨ੍ਧਾ ਗਹਿਤਾ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਾਤਿ ਵਿਭਾਗੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਸੇਸਤੋ। ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਹਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਵੰ...ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਕਥਿਤੰ ਹੋਤੀ"**ਤਿ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਇਧ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। **ਇਮਮੇਵ ਚ ਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਦੁਤਿਯਮੇਵ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਨਿਕਾਯੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਚਤੁਨਿਕਾਯਿਕੋ**। ਭਣ੍ਡਿਕਨਾਮਕੋ ਥੇਰੋ **ਭਣ੍ਡਿਕਤ੍ਥੇਰੋ। ਇਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਪਰਾਮਸਨੰ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਸੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਪਠਮਨਯੇ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਚ, ਦੁਤਿਯੇ ਪਨ ''ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਭਗਵਾ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ ਸਮਾਪੇਸੀਤਿ।

ਨਿਮੋਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਉਪਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩. ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੁਸਦ੍ਦਾਨੰ ਉਪਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਵਾਚਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਉਪਨੀਯਤੀਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੀਯਤਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ"**ਤਿ। ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪਨੀਯਤੀਤਿ ਵਾ ਸਰਸੇਨੇਵ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਮਰਣੂਪਗਮਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ – **"ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਵਾ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਮਰਣੰ ਉਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ''ਉਪਨੀਯਤੀ''ਤਿ ਪਦੰ ਅਪਾਕਟਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾ ਪਨ ''ਸਬ੍ਬੰ ਆਰੋਗਜੰ ਬਜਾਧਿਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਯੋਬ੍ਬਨੰ ਜਰਾਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਜੀਵਿਤੰ ਮਰਣਪਰਿਯੋਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ, ''ਉਪਨੀਯਤਿ ਜੀਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਮਰਣੰ ਉਪੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁਵਸੇਨ ਹੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਇਦਾਨਿ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਥਾ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਗੋਪਾਲੇਨ ਗੋਗਣੋ ਨੀਯਤਿ** ਯਥਿਚ੍ਛਿਤੰ ਠਾਨੰ। ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਸਤ੍ਤਾ, ਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮਾ ਵਾਤਿ **ਜੀਵਿਤੰ,** ਤਦੇਵ ਤੇਸੰ ਅਨੁਪਾਲਨੇ ਆਧਿਪਚ੍ਚਸਬ੍ਭਾਵਤੋ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿ **ਪਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਤਰੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਥੋਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਪਬਨ੍ਧਾਨੁਪਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਇਧ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਮਰਣਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਰਸਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਆਯੂ**ਤਿ ਚ ਪਰਮਾਯੁ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਜਕਾਲਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਯੰ ਕਥਾਤਿ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਅਤਿਇਤ੍ਤਰਭਾਵਦੀਪਨਪਰਾ ਅਯੰ ਦੇਸਨਾ। ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੰ ਨਿਯਮੇਨ੍ਤੋ "**ਏਕਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੋਯੇਵ**ਾ"ਤਿ ਆਹ, ਏਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਉਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ "**ਯਥਾ ਨਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਪਵਤ੍ਤਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨੇਮਿਰਥੀਸਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ ਏਕੇਨੇਵ ਨੇਮਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। "**ਏਕੇਨੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**"ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਵਨ੍ਤੰ। **ਤਸ੍ਮਿੰ ਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਚਿਤ੍ਤੇ। **ਨਿਰੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਨਿਰੁਦ੍ਧਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ। **ਨਿਰੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਮਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤੰਸਮਙ੍ਗੀ ਸਤ੍ਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ। ਅਵਿਸੇਸਵਿਦੂਨੇ ਪਨ ਅਵਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਨ੍ਤਰੇਨ ਅਨੁਸਨ੍ਧਾਨਸ੍ਸ ਨਿਰੁਦ੍ਧਨੰ ਨਿਰੋਧੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ "**ਯਥਾਹਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਤੀਸੁਪਿ ਕਾਲੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਜੀਵਨੰ ਮਰਣੰ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ। **ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਵੇਦਨਾਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਪਿ ਇਧ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਸ੍ਵੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। **ਕੇਵਲਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ, ਨਿਚ੍ਚਭਾਵੇਨ ਵਾ ਅਵੋਮਿਸ੍ਸਾ। **ਏਕਚਿਤ੍ਤਸਮਾਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਕਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹਿਤਾ। **ਲਹੁਸੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਖਣੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਤਾਯ ਲਹੁਕੋ ਅਤਿਇਤ੍ਤਰੋ ਜੀਵਿਤਾਦੀਨੰ ਖਣੋ ਵਤ੍ਤਤਿ।

ਯੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਮਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚੁਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਯੇ ਖਨ੍ਧਾ। **ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਸ੍ਸ** ਵਾ **ਇਧਾ**ਤਿ ਯੇ ਵਾ ਇਧ ਪਵਤ੍ਤਿਯੰ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਸ੍ਸ ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਖਨ੍ਧਾ, **ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਦਿਸਾ** ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਏਕਸਦਿਸਾ **ਗਤਾ** ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਾ **ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ** ਪੁਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਾਨਾਭਾਵੇਨ ਵਿਗਤਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਚੁਤਿਖਨ੍ਧਾ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਖਨ੍ਧਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਨ ਜਾਤੋਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਜਾਤੋ ਨ ਹੋਤਿ ''ਅਨਾਗਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ ਨ ਜੀਵਤਿ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ** ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਜੀਵਤਿ** ਜੀਵਮਾਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ ਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਭਙ੍ਗਾ ਮਤੋ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯੰ ਲੋਕੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਮਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ''ਅਤੀਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਜੀਵਿਤ੍ਥ ਨ ਜੀਵਤਿ ਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਨਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਿਯਾ,** ਯਾਯੰ ਤੰ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਾਦਾਯ ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਜੀਵਤਿ, ਫੁਸ੍ਸੋ ਜੀਵਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸਯਭੂਤਾ ਸਨ੍ਤਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਏਤ੍ਥ ਪਰਮਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਮਤ੍ਥਭੂਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ ਨ ਜੀਰਤੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੬)।

ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਤਾਣਾਤਿ ਜਰੰ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਤਤੋ ਤੰਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਯੰ ਵਾ ਪਾਪਕਾਰਿਨੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਾਰਿਨੋ ਪਿਯਵਿਪ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖੰ ਉਭਯੇਸਮ੍ਪਿ ਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛੇਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਤ੍ਤੁਜ੍ਜਮਾਨੰ ਅਨਪ੍ਪਕੰ ਸਰੀਰਦੁਕ੍ਖੰ ਸਮ੍ਮੋਹਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਤਾਯਨ੍ਤਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – "**ਤਾਣੰ ਲੇਣੰ ਸਰਣੰ ਭਵਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾ ਨਾਮ ਕੇਚਿ ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿ। ਭਾਯਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਭਯੰ,** ਭਯਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਭਯਵਤ੍ਥੂ**"ਤਿ। ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਲਕ੍ਖਣੰ ਭਯੰ ਗਹਿਤਮੇਵ, ਸਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਨੇਮਿਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਤੁਮੇਵਾਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਚੇਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾਵਜ੍ਜਨਵੀਥਿਯੰ ਨਾਨਾਵਜ੍ਜਨਵੀਥਿਯੰ ਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤੰ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਚੇਤਨੰ। **ਅਪਰਚੇਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਸੀਭਾਵਾਪਾਦਨਵਸੇਨ ਪਰਤੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਚੇਤਨੰ। **ਮੁਞ੍ਚਚੇਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ

ਪਠਮਪ੍ਪਨਾਚੇਤਨਂ। ਕੁਸਲਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਜ੍ਝਾਨੇਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਸੁਖਂ **ਝਾਨਸੁਖਂ**। ਇਟ੍ਠਪਰਿਯਾਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਖ-ਸਦ੍ਦੋ। ਝਾਨੇ ਅਪੇਕ੍ਖਾ **ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿ**। ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਲੋਭੋ **ਝਾਨਸ੍ਸਾਦੋ**। ਯੇਨ ਤੇ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਝਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ''ਅਹੋ ਸੁਖਂ ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸੁਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਦੇਵਾ ਸੁਖਬਹੁਲਾ ਤਿਹੇਤੁਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਵਾਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਝਾਨਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਭਬ੍ਬਾ, ਨ ਇਤਰੇਤਿ **“ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇਸੂ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਚ ਉਪਰਿਦੇਵਾ ਚ **ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਾ**ਤਿ ਏਕਦੇਸਸਰੂਪੇਕਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਪਤ੍ਥਨਾਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਵਿਸਯਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਹੋ ਵਤਿਮੇ ਚ... ਪੇ॰... ਤਿਟ੍ਠੇਯਜੁ”**ਨ੍ਤਿ। ਥੁਲ੍ਲਾਨਿ ਫੁਸਿਤਾਨਿ ਵਿਪ੍ਫੁਰਾਨਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਥੁਲ੍ਲਫੁਸਿਤਕੋ, ਕਾਲੋ, ਦੇਸੋ ਵਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ **ਥੁਲ੍ਲਫੁਸਿਤਕੇ**।

''ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਯਿਰਾਥ ਸੁਖਾਵਹਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **“ਅਨਿਯਜਾਨਿਕਂ ਵਟ੍ਟਕਥਂ ਕਥੇਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਲੋਕੋ, ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਆਮਿਸਞ੍ਚਾਤਿ **ਲੋਕਾਮਿਸਂ**। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਂ ਪਨ ਲੋਕੇ ਆਮਿਸਨ੍ਤਿਪਿ **ਲੋਕਾਮਿਸਂ**। ਪਰਿਯਾਯੇਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਞਾਪੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਰਿਯਾਯੋ, ਲੇਸੋ, ਕਾਰਣਂ ਵਾਤਿ ਆਹ **“ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ”**ਤਿ, ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਬਾਲਲੋਕੇਹੇਵ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਪਰਿਯਾਯਾਮਿਸਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਇਧ ਪਰਿ..ਪੇ॰... ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ** ਵਿਵਟ੍ਟਪਟਿਯੋਗਿਨੋ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਾਪੇਕ੍ਖਞ੍ਹਿ ਪਹਾਨਂ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਕਲਵਟ੍ਟਾਪੇਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸਪਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ **“ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ”**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਂ ਵਦਤਿ। ਵੂਪਸਮਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ **ਸਨ੍ਤਿ,** ਅਸਙ੍ਖਤਧਾਤੂਤਿ ਆਹ **“ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾ”**ਨ੍ਤਿ।

ਉਪਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪. ਕਾਲਯਨ੍ਤਿ ਖੇਪੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਾਲਾ**। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦਯੋ ਹਿ ਕਾਲਾ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤਮਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਾ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਗਤਗਤਾਯ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਤੋ ਤਂ ਤਂ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਖੇਪੇਨ੍ਤਾ ਵਿਨਾਸਯਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਸਯਞ੍ਚ ਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਕਾਲੋ ਘਸਤਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਸਹਤ੍ਤਨਾ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੨.੧੯੦)। **“ਤਰਯਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੋ”**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਏਤਂ ਭਯਂ ਮਰਣੇ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਮਰਣੂਪਗਮਨਾਯ ਤਰਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਵਯੋਗੁਣਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਗੁਣਾ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਹਿ ਚਰਿਮਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਕਲਚਿਤ੍ਤੇ ਵਯਸਮੂਹੇ ਵਯਸਮਞ੍ਞਾਤਿ ਆਹ – **“ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮਪਚ੍ਛਿਮਵਯਾਨਂ ਗੁਣਾ, ਰਾਸਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ”**ਤਿ। **ਆਨਿਸਂਸਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ** ''ਵਾਕਚਿਰਂ ਨਿਵਾਸੇਸਿਂ, ਦ੍ਵਾਦਸਗੁਣਮੁਪਾਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੨.੩੦) ਵਿਯ। ''ਤਨ੍ਤਿਗੁਣਾਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਦਿਗੁਣਂ ਦਿਗੁਣਂ ਵਦ੍ਧੇਯਜਾ''ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪਨ **ਤਬ੍ਭਾਵਵੁਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ**।

> ''ਅਸਙ੍ਖੇਯਜਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਸਗੁਣੇਨ ਮਹੇਸਿਨੋ।
> ਗੁਣੇਨ ਨਾਮਮੁਦ੍ਧੇਯਜਂ, ਅਪਿ ਨਾਮ ਸਹਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੧੩; ਉਦਾ॰ ਪ੩; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੭੬) –

ਆਦੀਸੁ **ਪਸਂਸਟ੍ਠੋ ਗੁਣਟ੍ਠੋ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਵਯੋਗੁਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਜਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ''ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਏਵ। **ਪਠਮਮਜ੍ਝਿਮਵਯਾ**ਤਿ ਪਠਮਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵਯਸ੍ਸ ਗਤਸ੍ਸ ਅਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਕਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **“ਮਰਣਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਤਯੋਪਿ ਵਯਾ ਜਹਨ੍ਤੇਵਾ”**ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਕਾਲਾ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਕਾਲਸ੍ਸ ਅਪਗਮਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਪੁਨ ਤਂ ਵਿਸੇਸਤੋਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਤਰਦ੍ਵਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ''ਵਯੋਗੁਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਜਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਜ੍ਝਿਮਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ''ਤਰਯਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **“ਕਾਲਾਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦਯੋ ਕਾਲਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਪਠਮਯਾਮ-

ਮੁਹੁਤ੍ਤਕਾਲਾਦਿ-ਕਾਲਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਏਵ ਅਣੁਪਭੇਦੋ ਕਾਲਵਿਭਾਗੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗਾਥਾਸੁ ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਹਿ ਇਧ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਦਿਸਿਤੋ।

ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਕਤਿਛਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫. **ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ। **ਕਤਿ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਜਾ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕੇ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਂ ਪਾਪੇਯ੍ਯ। **ਸੇਸਪਦੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਦੇਸੁ। ਜਹਨ੍ਤੋ ਕਤਿ ਜਹੇਯ੍ਯ, ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਕਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ **"ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਪਦਸ੍ਸ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਤ੍ਥ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਸਦ੍ਦਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਂ ਵਜ੍ਜਯਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਸਙ੍ਗਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਯਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਗਾਤਿਗੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ"**ਤਿ।

ਓਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਧਾਤੁ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਤਞ੍ਚ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ**। ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕਂ ਸਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਿਪਾਕਂ, ਸਤ੍ਤੇਨ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ,** ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ-ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ-ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸ-ਕਾਮਰਾਗ-ਪਟਿਘਾ। ਉਦ੍ਧਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਰੂਪਧਾਤੁਯੋ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਂ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ, ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ** ਰੂਪਾਰੂਪਰਾਗਮਾਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਾਵਿਜ੍ਜਾ। **ਆਰੋਪਿਤਵਚਨਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਪਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦੇ ਪਞ੍ਚ ਜਹੇ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਥੇਸਿ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਾਯ ਦੇਵਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਾਨੁਰੂਪਤੋ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਤੇਸੁ ਸਂਯੋਜਨੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਥ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਨਾਮ ਗਰੂਨਿ ਦੁਚ੍ਛੇਦਾਨਿ ਗਾਲ੍ਹਬਨ੍ਧਨਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਪਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦੇ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਪਨ ਲਹੂਨਿ ਸੁਚ੍ਛੇਦਾਨਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਭਾਵਨਾਨਯੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਪਞ੍ਚ ਜਹੇ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਾਦੇਸੁ ਬਦ੍ਧਪਾਸਸਕੁਣੋ ਵਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਨਂ ਵਿਸੇਸਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਂ **ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ** ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਪਚ੍ਚੇਨ੍ਤੋ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਚ। ਸਂਸਾਰਪਙ੍ਕੇ ਸਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਰਾਗੋ ਏਵ ਸਙ੍ਗੋ **"ਰਾਗਸਙ੍ਗੋ"**। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਰਾਗ-ਮੋਹ-ਦਿਟ੍ਠਿ-ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ-ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸ-ਕਾਮਰਾਗਾਵਿਜ੍ਜਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਓਘਾ ਏਵ, ਇਤਰੇ ਤਦੇਕਟ੍ਠਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਸਂਯੋਜਨਪ੍ਪਹਾਨਸਙ੍ਗਾਤਿਕ੍ਕਮੇਹਿ ਓਘਤਰਣਂ ਕਥੇਸਿ। **ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ** ''ਭਾਵਯੇ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾਯ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ।

ਕਤਿਛਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਜਾਗਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬. **ਜਾਗਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਜਾਗਰਨ੍ਤੇਸੂ"**ਤਿ। ''ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾਯਂ ਪਨਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ''ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾਯ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਞ੍ਚ ਜਾਗਰਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **ਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ''ਜਾਗਰਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਵਸੇਨ ਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬਂ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਜਾਗਰਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **"ਪਞ੍ਚਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਜਾਗਰਨ੍ਤੇਸੂ"**ਤਿ, ਜਾਗਰਨ੍ਤੇਸੁ ਬਦ੍ਧਾਭਾਵੇਨ ਸਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਸੁਤਤਾਯ ਸਕਿਚ੍ਚਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋਤ੍ਤੁਂਵ **ਸੁਤ੍ਤਾ** ਪਮਾਦਨਿਦ੍ਦਾਭਾਵਤੋ। ਤਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਭਾਵਂ

ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਕਥਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਕਸ੍ਮਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਮਜ੍ਜਤਿ, ਪਮਾਦੋ ਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਮਾਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਪਮਾਦਤਾ,** ਤਾਯ, ਪਮਤ੍ਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮਸ੍ਸ ਪਾਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਵਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁੰ “**ਏਵੰ ਸੁਤ੍ਤੇਸੂ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਸੁਪਨਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਸਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗਰਜਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਨੀਵਰਣੇਹੇਵ ਕਿਲੇਸਰਜੰ ਆਦਿਯਤੀ**”ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ “**ਪੁਰਿਮਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਪੁਰਿਮਾਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨੰ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਹੇਤ੍ਥ ਆਦਿਯਨੰ। **ਪਞ੍ਚਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਸਕਲਸੰਕਿਲੇਸਤੋ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ। ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੇਵ ਹਿ ਅਨਞ੍ਞਾਤਞ੍ਞਸ੍ਸਾਮੀਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦੀਨਿ, ਇਤਰਾਨਿ ਚ ਅਨ੍ਵਯਾਨੀਤਿ।

ਜਾਗਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭. ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਦੁਭਯਹੇਤੁਵਿਭਾਗਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਪਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ ਆਹ “**ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ**”ਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਹਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਨ੍ਤੋਗਧਾਨਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨਭਿਸਮਿਤਾ। **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵਾਦੇਸੂ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸਞ੍ਞਿਤੇਸੁ ਵਾਦੇਸੁ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਹਿ ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ। **ਇਤੋ ਪਰੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਸਾਸਨਿਕੇਹਿ ਪਰੇਸੰ ਅਞ੍ਞੇਸੰ। **ਧਮ੍ਮਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਭਾਵੇਨ, ਸਯਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਾਦੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਪਰੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇਨ। **ਨੀਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਾਦਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨੇ ਉਯ੍ਯੋਜੀਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਤ੍ਥਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਪਬੁਜ੍ਝਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਦਨਿਦ੍ਦਾਯ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤੁੰ। **ਪਟਿਪਦਾ** ਯਥਾਦੇਸਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਥਿਤਤਾਯ, ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤੁੰ ਯੋਨਿਸੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ **ਭਦ੍ਦਿਕਾ**।

ਹੇਤੁਨਾਤਿ ਞਾਯੇਨ। **ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਾਨੰ ਸਮ੍ਬੋਧਯੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਆਮਲਕੰ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬੰ ਞੇਯ੍ਯੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਤੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋ**। ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਪਰੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤਾਯ ਵਿਸੁੰ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਵਾਤਿ **ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ**। ਪਰੋਪਦੇਸੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚੰ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ **ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਦ੍ਧੋ**। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਸਯਮ੍ਭੁਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਕੇਵਲੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੁਤੇਨ ਸੁਤਮਯਞਾਣੇਨ ਖਨ੍ਧਾਦਿਭੇਦੰ ਞੇਯ੍ਯੰ ਬੁਦ੍ਧਵਾਤਿ **ਸੁਤਬੁਦ੍ਧੋ**। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਮਹਾਸਾਵਕਾਪਿ ਪਕਤਿਸਾਵਕਾਪਿ ਵੀਤਰਾਗਾ **ਅਵਸੇਸਾ ਖੀਣਾਸਵਾ। ਤਯੋਪਿ ਪੁਰਿਮਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ** ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ। ਸਨ੍ਨਿਵਸਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ, ਚਰਿਤੰ। ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ **ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ,** ਤਸ੍ਮਿੰ। ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਭੇਦੇ **ਵਿਸਮੇ**। ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੇਨ **ਵਿਸਮੇ ਵਾ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ**। ਸੋ ਹਿ ਵਿਸਮਯੋਗਤੋ ਵਿਸਮੋ। ਰਾਗਵਿਸਮਾਦਿਕੇ **ਵਿਸਮੇ ਵਾ ਕਿਲੇਸਜਾਤੇ**। ਤੰ ਵਿਸਮੰ ਪਹਾਯ ਤੰ ਵਿਸਮੰ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **ਸਮੰ** ਸਦਿਸੰ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪੰ, ਪੁਰਿਮਕੇਹਿ ਵਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ **ਸਮੰ** ਸਦਿਸੰ **ਚਰਨ੍ਤਿ** ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸੁਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮. **ਸੁਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਤਿਵਿਯ ਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ। ਸਤ੍ਤੁ ਸੇਕ੍ਖਾ ਹਿ ਸੁਸਮ੍ਮੁਸਿਤਾ ਵਿਨਟ੍ਠਾ। ਕਥੰ ਪਨ ਤੇ ਅਨਧਿਗਤਾ ਨਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਯਥਾ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਧਿਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਤੋ ਅਸ੍ਸ। ਸੋ ਵਦਨ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇ**ਵਾਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ।

ਸੁਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮਾਨਕਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯. ਸੇਯ੍ਯਾਦਿਭੇਦੰ ਮਾਨੰ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਤੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਮਾਨੰ ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। ਦਮਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਮੋ**, ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦਿਕੋ ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਕੋ ਦਮੋ। ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਦਮੇਤੀਤਿ **ਦਮੋ**, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੋ। ਕਿਲੇਸੇ ਦਮੇਤਿ ਪਜਹਤੀਤਿ **ਦਮੋ**, ਪਞ੍ਞਾ। ਉਪਵਸਨਵਸੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿੰ ਦਮੇਤੀਤਿ **ਦਮੋ**, ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮੰ। ਕੋਧੂਪਨਾਹਮਕ੍ਖਮਾਨਾਦਿਕੇ ਦਮੇਤਿ ਵਿਨੇਤੀਤਿ **ਦਮੋ**, ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿ। **ਤੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਦਮੋ''ਤਿ ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਕਧਮ੍ਮਾਨੰ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ । ''ਨ ਮੋਨੰ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ। **ਅਸਮਾਹਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਜੋਤਿਤੋ।

ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਾਰਤਰਣਸ੍ਸ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ **"ਮੋਨਨ੍ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਤੰ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। **ਜਾਨਾਤਿ** ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਚ੍ਚੁ ਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯੰ**, ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਮਰਣਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। **ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸੇਵ। **ਪਾਰੰ** ਪਰਤੀਰਭੂਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। **ਤਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਰਣੰ ਨਾਮ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਬ੍ਯਾਪਾਰੋਤਿ ਆਹ **"ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਪਟਿਵੇਧਤਰਣੰ ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਨ ਤਰੇਯ੍ਯ ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਨ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ ਵਾ''ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਾਠੋ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। **ਏਕੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਕਾਕੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਾਮੰ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿਪਿ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਮਾਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨੰ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ – **"ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਨਵਵਿਧਮਾਨੰ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਪੁਬ੍ਬਕੋ ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧੀਹੀ"**ਤਿ, ਨ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮਾਧਿਮਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਵਾਕ੍ਯਪਰਿਸਮਾਪਨਸ੍ਸ ਅਯੁਜ੍ਜਨਤੋ। ਨ ਹਿ ਅਪ੍ਪਨੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਜ੍ਝਾਨੰ ਅਤ੍ਥਿ। **"ਸੁਚੇਤਸੋ"**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸਹਿਤਤਾਯ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਸੁਚੇਤਸੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਞਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ''ਤਿ। **"ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭਵਾਦੀਸੁ ਵਿਸੰਸਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੋ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਪਟਿਵੇਧੇਨ ਵਿਨਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਤੇਭੂਮਕ…ਪੇ॰… ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ।

ਮਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਚਰਣਤੋ **ਮਾਨੋ ਨਾਮਾਯੰ ਸੀਲਭੇਦਨੋ**। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਾਨਸ੍ਸ ਸੀਲਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ। **ਇਮਿਨਾ** ਪਟਿਪਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨਕਿਤ੍ਤਨੇਨ। **ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ ਕਥਿਤਾ** ਸਰੂਪਤੋ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਤ੍ਥ **ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੁ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਸੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ''ਸੁਚੇਤਸੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ। ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਤਿ ਸੀਲਾਦੀਨਿਪਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਸਮ੍ਭਵੇ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੇ ਚ ਵਿਸੇਸਨਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਤਾਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਧਿਸੀਲਞ੍ਚ ਨਾਮ ਸੀਲੇ ਸਤਿ ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿੰ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦੁਭਯੰ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਤਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਠਮਨਯੋ ਸਙ੍ਕਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਅਸਙ੍ਕਰਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੁਤਿਯਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **"ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ"**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਾਦਕਭਾਵੰ ਅਨੁਪਗਤਾਪਿ ਤਦਤ੍ਥੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਨਯਤੋ ਵਿਸੇਸੋ। ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਯ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਨਯਤੋ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਾ ਅਨੁਦ੍ਧਟਾ। **ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਸਰੂਪਤੋ ਚ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਸਕਲਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੰ ਸਕਲਸਾਸਨੰ ਕਥਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ।

ਮਾਨਕਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਅਰਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦. ਸਨੁਕਿਲੇਸਾਨਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਨੁਕਿਲੇਸਪਰਿਲਾਹਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਭਵਂ ਤਤੋ ਏਵ ਭਯਸਨੁਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ''ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਵਾ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਨ੍ਤੋ ਹਵੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਸੇਟ੍ਠਚਾਰੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਾਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ ਵਸਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਨ ਮੁਖਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਸੀਦਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ। **ਵਿਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਵਿਕ੍ਖੇਪਬਯਾਕੁਲਤਾਯ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਵਿਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤਿ। **ਓਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਸਭਾਗਾ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿ ਸਮਥਵੀਥਿਂ ਅਨੁਪਵਿਸਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤਂ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ਤਂ ਪਸਨ੍ਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਲੋਹਿਤਂ ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ ਲੋਹਿਤਂ ਅਨਾਵਿਲਂ ਹੋਤਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵਤੋ। **ਤਾਲਫਲਮੁਖਸ੍ਸ ਵਿਯ ਮੁਖਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮੁਖ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਮੁਤ੍ਤਪਦੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਚਸ੍ਸ ਪਮੁਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ ਤਾਲਫਲਮੁਖਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਦਾਸਦਿਸਤ੍ਤਾ। ਤਿਭੂਮਕੋ **ਏਵ ਤੇਭੂਮਕੋ**।

ਅਤੀਤਂ ਨਾਨੁਸੋਚਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤਂ ਪਚ੍ਚਯਲਾਭਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਨ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤਿ। ਜਪ੍ਪਨਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸੇਨ ਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੀ**"ਤਿ । **ਯੇਨ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਇਤਰੀਤਰੇਨ। **ਤਙ੍ਖਣੇ ਲਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਪਰਿਭੋਗਾਭਾਵਮਾਹ। **ਤਿਵਿਧੇਨਪਿ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਹੇਤੁਨਾ, ਤਿਲਕ੍ਖਣਸਨ੍ਤੋਸਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਨਾਸਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸਨਹੇਤੁਂ। ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਵਿਨਾਸੋ,** ਲੋਭਦੋਸਾ ਤਦੇਕਟ੍ਠਾ ਚ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ । ਅਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਵਿਯ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸਪਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸੁਕ੍ਖਭਾਵਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਏਤੇਨ ਕਾਰਣਦ੍ਵਯੇਨਾ**"ਤਿ। **ਲੁਤੋ**ਤਿ ਲੂਨੋ।

ਅਰਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਲ੍ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਨਨ੍ਦਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਨਨ੍ਦਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. ''ਤਤ੍ਰ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਤਥਾ ਬਯਞ੍ਜਨਾਨਂ ਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾ, ਯਥਾ ''ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਤਿ ਆਹ "**ਬਯਞ੍ਜਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਵਸੇਨਾ**"ਤਿ। **ਪਰਿਸਜੇਟ੍ਠਕੇ**ਤਿ ਪਰਿਸਾਯ ਜੇਟ੍ਠਕੇ, ਯੇ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਵਿਸੇਸਤੋ ਭਾਜਨਭੂਤਾ। **ਪਰਿਸਜੇਟ੍ਠਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਚਤੁਪਰਿਸਜੇਟ੍ਠਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਹਿ ਪਰਿਸਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਾ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧੇਸਿ, ਸਮ੍ਬੋਧਨਞ੍ਚ ਜਾਨਾਪਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਜਾਨਾਪੇਸੀ**"ਤਿ। **ਭਦਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਗਰੁਗਾਰਵਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਵਵਚਨਮੇਤਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ **ਭਦਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਭਦ੍ਦਂ ਤਵ ਹੋਤੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਤਾਵਹਤ੍ਤਾ। **ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਭਗਵਤੋ**ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਆਮਨ੍ਤਨਮੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਅਤ੍ਥਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ "**ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਪਤਿਅਸ੍ਸੋਸੁ**"ਨ੍ਤਿ। **ਭਗਵਤੋ**ਤਿ ਪਨ ਇਦਂ ਪਤਿਸ੍ਸਵਨਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ ਯਥਾ ''ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਾਤੀ''ਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਨਿਦਾਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਦਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

ਤਾਵਤਿਂਸਕਾਯੋਤਿ ਤਾਵਤਿਂਸਸਞ੍ਞਿਤੋ ਦੇਵਨਿਕਾਯੋ। **ਦੁਤਿਯਦੇਵਲੋਕੋ**ਤਿ ਛਸੁ ਕਾਮਲੋਕੇਸੁ ਦੁਤਿਯੋ ਦੇਵਲੋਕੋ। ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਜਨਾ ਸਹਪੁਞ੍ਞਕਾਰਿਨੋ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਂਸਹਚਰਿਤਟ੍ਠਾਨਂ **ਤਾਵਤਿਂਸਂ** , ਤਨ੍ਨਿਵਾਸਿਨੋਪਿ ਤਾਵਤਿਂਸਨਾਮਕਾ ਸਹਚਰਣਞ੍ਞਾਯੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਮਘੇਨ ਮਾਣਵੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਕੇਚਿਵਾਦੋ ਬਯਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤਂ ਅਰੋਚੇਨ੍ਤੇਨ "**ਵਦਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਬਯਾਪਨ੍ਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ

“ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾ”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਹਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ ਪਦਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। **ਨਾਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੇ**ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਨਿਰੁਲ੍ਲਸਮਵ੍ਹਵਾ ਏਵ।

ਤਂ ਵਨਨ੍ਤਿ ਤਂ ਉਪਵਨਂ। ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਨ੍ਦਯਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਪਞ੍ਚਸੁ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ। **ਪਵੇਸਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਕੋਟ੍ਠਵਾਰੇਨ ਪਵੇਸਿਤਾਨਮ੍ਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਚਵਨਕਾਲੇਯੇਵ ਥੋਕਂ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਵਿਕਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਵਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ **“ਹਿਮਪਿਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਵਿਲੀਯਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਯੇ ਪਨ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਵਿਕਾਰਾ ਸਹਸਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ **“ਦੀਪਸਿਖਾ ਵਿਯ ਵਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਨ੍ਦਯਤਿ** ਪਕਤਿਯਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਤਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤਞ੍ਚ। **ਨਨ੍ਦਨੇ**ਤਿ ਏਵਂਅਨ੍ਵਤ੍ਥਨਾਮਕੇ ਉਯ੍ਯਾਨੇ। **ਪਰਿਵੁੱਤਾ**ਤਿ ‘‘ਦੇਵਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵੁੱਤਂ। ਦੇਵਪੁੱਤੋ ਹਿ ਸੋ।

ਦਿਵਿ ਭਵਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ **“ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਹੀ”**ਤਿ। ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਤਾਯ **ਕਾਮਬਨ੍ਧਨੇਹਿ,** ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਸਭਾਵਤਾਯ **ਕਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ। ਉਪੇਤਾ**ਤਿ ਉਪਗਤਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਰਮਮਾਨਾ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਾਮਗੁਣੇਹੀ’’ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਹਯੋਗੇ। ਰਮਮਾਨਾ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤਂ **“ਰਮਮਾਨਾ”**ਤਿ। **ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਪਰਿਤੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚਾਰਯਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **“ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਞ੍ਚਾਰਯਮਾਨਾ”**ਤਿ। ਪਠਮਨਯੇ ਹਿ ਅਨੁਭਵਨਤ੍ਥੋ ਪਰਿਚਰਣਸਦ੍ਦੋ, ਦੁਤਿਯਨਯੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੋ। **ਸੋ ਪਨਾ**ਤਿ ‘‘ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਕਾਲੋ। **ਅਧੁਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤਿ। ਸੋ ਵਿਚਰੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਕਾਮਗੁਣੇਹੀ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਓਵੁੱਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਨ ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਪਿਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਨਿਵੁੱਤੋ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਲੋਕਾਭਿਭੂਤੋ”**ਤਿ। **ਆਸਭਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਂ ‘‘ਅਗ੍ਗੋਹਮਸ੍ਮਿ ਲੋਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੦੭) **ਭਾਸਨ੍ਤੋ** ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਵਿਯ।

ਕੇਵਲਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ – **“ਯੇ…ਪੇ॰… ਵਸੇਨਾ”**ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਨ੍ਦਨਵਨੇ ਅਵਟ੍ਠਿਤਕਾਮਭਾਗਾਨੁਭਵਨਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਰਦੇਵਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਭੂਤਦੇਵਤਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਦੇਵਪੁਰਿਸਾਨ”**ਨ੍ਤਿ। ਅਪ੍ਪਕਂ ਅਧਿਕਂ ਊਨਂ ਵਾ ਗਣਨੂਪਗਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ **“ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦਸਨ੍ਨ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ‘‘ਤੇਤ੍ਤਿਂਸਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਯਂ ਰੁਲ੍ਹੀ। **ਪਰਿਵਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ,** ਨ ਕਿਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੀਲਾਚਾਰਾਦਿਗੁਣਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕਾ ਹਿ ਕਿਤ੍ਤਿ। ‘‘ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਦੇਵਾ ਦੀਘਾਯੁਕਾ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੋ ਸੁਖਬਹੁਲਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਵਚਨੇਨ ਯਸੇ ਇਚ੍ਛਿਤੇ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾਵ **“ਯਸੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨ”**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ।

ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ। ‘‘ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੀ’’ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਅਨ੍ਧਬਾਲੇ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਮ੍ਮਸਭਾਵੋ ਏਵਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਸੁਖਂ ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ। ਕਾਮਾ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਤਸ੍ਸਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**। ਕਾਮਂ ਚਤੁਤ੍ਥਭੂਮਕਾਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਏਵ, ਤੇ ਪਨ ਸਮ੍ਮਸਨੂਪਗਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਤੇਭੂਮਕ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਸਮ੍ਮਸਨਯੋਗ੍ਗੇਨ। **ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇਨ ਭਵਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਨ ਨੇਸਂ ਭਾਵਭਾਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। **ਅਭਾਵਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਸਰਸਨਿਰੋਧਭੂਤੇਨ ਵਿਦ੍ਧਂਸਨਭਾਵੇਨ।

ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਦ੍ਧੁਵਾ, ਤਤੋ ਏਵ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਇਮੇ ਸੁਖਾ’’ਤਿ ਵਾ ਨ ਇਚ੍ਚਾਤਿ **ਅਨਿਚ੍ਚਾ। ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਸਭਾਵਾ**ਤਿ ਖਣੇ ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਨਿਰੁਜ੍ਝਨਸਭਾਵਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਉਪ੍ਪ…ਪੇ॰… ਵੇਵਚਨਾ”**ਨ੍ਤਿ। ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਕਾਰਣਵੇਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਤਦਨਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ। ਵੇ**ਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣਂ ਵਦਤਿ। ਯੇ ਪਨ ‘‘ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਠਿਤਿ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਵਤ੍ਥਾਯ ਭਿਨ੍ਨਾ ਭਙ੍ਗਾਵਤ੍ਥਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਾਭਿਮੁਖਾਵਤ੍ਥਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਾਵ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੋ। ਨ

ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ। ਵੂ**ਪਸਮਸਙ੍ਖਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਵੂਪਸਮਸਙ੍ਖਾਤੰ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਸੁਖੰ,** ਨ ਤਯਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਕਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਨਨ੍ਦਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਨਨ੍ਦਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. **ਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਨ੍ਦਨੰ ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਕਾਮਤਣ੍ਹਾਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਆਹ – "**ਤੁਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਪਰਿਤੋਸੇਨ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਵਾ। ਪਹੂਤੇ ਚਾਯੰ ਮਾ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ "**ਬਹੁਪੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿ। ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਤਾਗਹਣੇਨ ਇਦੰ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਸ੍ਸ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪੂਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਦੰ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **ਧਞ੍ਞਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਇਤਿ ਆਹਾ**ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ਏਵਂਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗੋਸਾਮਿਕੋ**ਤਿ ਗੋਮਾ। ਇਧਾਪਿ ਪਹੂਤੇ ਮਾ-ਸਦ੍ਦੋ। **ਗੋਰਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਰਸੇਹਿ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ। **ਉਪਧੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨੰ। **ਹੀ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਨਨ੍ਦਯਨ੍ਤਿ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਜਨਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਨ੍ਦਨਾ**। ਕਾਮੰ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਕਾਮਾ ''ਉਪਧੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਦੇਵਤਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨਾਹ "**ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ**"ਤਿ। ਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੁਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਬ੍ਬੰ ਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖੰ ਕਿਲੇਸਹੇਤੁਕੰ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਅਪਾਯੂਪਪਤ੍ਤਿੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਕਿਲੇਸਾਪਿ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ**"ਤਿ। **ਉਪਸੰਹਰਮਾਨਾ**ਤਿ ਉਪਨੇਨ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ। ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੋਪਿ ਦੁਲ੍ਲਭਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲੋ ਪੇਤੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਮਨੁਸ੍ਸਪੇਤੋ**। ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੋਪਿ ਵਤ੍ਤਰੂਪੋ ਅਨਤ੍ਥਪਾਤਿਤੋ ਪਰੇਹਿ ਹਿੰਸਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਨੇਰਯਿਕੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਮਨੁਸ੍ਸਨੇਰਯਿਕੋ**।

ਫਲੇਨ ਰੁਕ੍ਖਤੋ **ਫਲੰ** ਪਾਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ। **ਤਥੇਵ ਨਵਹਾਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਨਾਸਮਰਣਭੇਦਨਵਸੇਨ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ ਪੁਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਤਥੇਵ ਗੋਮਾ ਗੋਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸੋਚਤਿ ਨਵਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ। ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੋਪਧੀਪਿ ਨਰੰ ਸੋਚੇਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਨੁਗਿਜ੍ਝਤਿ ਤਸ੍ਸ। **ਕਾਮਯਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ। **ਜਨ੍ਤੁਨੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਚੇ** ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇ। **ਸਲ੍ਲਵਿਦ੍ਧੋਵਾ**ਤਿ ਸਲ੍ਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧੋ ਵਿਯ। **ਰੁਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਵਿਕਾਰੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਰਸ੍ਸ ਸੋਚਨਾ** ਸੋਕਘਟ੍ਟਨਪਚ੍ਚਯੋ। **ਉਪਧਯੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਕਾਮੰ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੂਪਧਯੋ ਤਾਵ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੇਵ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਨਿਰੋਧਿਤਤ੍ਤਾ, ਖਨ੍ਧੂਪਧਯੋ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਕਾਲੇਪਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਾ ਨ ਸਨ੍ਤੇਵ, ਅਯਞ੍ਚ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਕਾਲੇ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੋ ਨਿਰੁਪਧਿ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵੋ**"ਤਿ।

ਨਨ੍ਦਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਨਤ੍ਥਿਪੁਤ੍ਤਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. ਪੁਤ੍ਤਪੇਮੰ ਪੁਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤੰ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਪੁਤ੍ਤਪੇਮਸਮਾ**"ਨ੍ਤਿ। **ਗੋਸਮਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਹਿ ਸਮੰ ਕਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਗੋਹਿ ਸਮਾ**"ਨ੍ਤਿ। ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਸਮਾਤਿ **ਸੂਰਿਯਸਮਾ**। ਅਵਯਵਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਚੇਤੰ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਅਵਯਵੋ ਚੇਤ੍ਥ ਆਭਾ ਏਵਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ''ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਆਭਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ "**ਸੂਰਿਯਾਭਾਯ ਸਮਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਮਹੋਘਭਾਵੇਨ ਸਰਨ੍ਤਿ ਸਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਰਾ,** ਮਹਨ੍ਤਾ ਜਲਾਸਯਾ। **ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਸਮੁਦ੍ਦਪਰਮਾ** ਓਰਿਮਜਨੇਹਿ ਅਦਿਟ੍ਠਪਰਤੀਰਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ।

ਨਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਤਸਮੰ ਪੇਮਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮਗਾਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਤਪੇਮੇਨ ਸਮੰ ਪੇਮੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। ਅਨੁਦਕਕਨ੍ਤਾਰੇ ਘਮ੍ਮਸਨ੍ਤਾਪੰ ਅਸਹਨ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਕੇ ਠਪਿਤਪੁਤ੍ਤਕੰ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੰ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਠਤ੍ਵਾ ਮਤਇਤ੍ਥਿਵਤ੍ਥੁਨਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨਾਹ – "**ਮਾਤਾਪਿਤਾਦਯੋ ਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਦਯੋ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਚਾਹ –

''ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਅਨੁਪਰਿਗਮ੍ਮ ਚੇਤਸਾ,

ਨੇਵਜ੍ਝਗਾ ਪਿਯਤਰਮਤ੍ਤਨਾ ਕ੍ਵਚਿ।
ਏਵਂ ਪਿਯੋ ਪੁਥੁ ਅਤ੍ਤਾ ਪਰੇਸਂ,
ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਹਿਂਸੇ ਪਰਮਤ੍ਤਕਾਮੋ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੯; ਉਦਾ॰ ੪੧; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੧੩)।

ਧਞ੍ਞੇਨ ਸਮਂ ਧਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਆਹਾਰੂਪਜੀਵੀਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿ। **ਤਥਾਰੂਪੇ ਕਾਲੇ**ਤਿ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਕਾਲੇ। **ਏਕਦੇਸਂਯੇਵ ਓਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਦੀਪੇਸੁ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸਪਿ, ਪਗੇਵ ਇਤਰੇਸਂ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦਯਬ੍ਬਯਸ੍ਸ ਞਾਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਕਲਜਾਤਿਖੇਤ੍ਤਂ ਏਕਾਲੋਕਂ ਅਹੋਸੀਤਿ ਆਹ **"ਪਞ੍ਞਾ…ਪੇ॰… ਸਕ੍ਕੋਤੀ"**ਤਿ। **ਤਮਂ ਵਿਧਮਤੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਾਦਯੋ ਪਞ੍ਞਾ ਯਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਮਨਵਸੇਸਂ ਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। "**ਵੁਟ੍ਠਿਯਾ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਯਾਵ ਆਭਸ੍ਸਰਭਵਨਾ**"ਤਿ ਪਚੁਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਤ੍ਥਿਪੁਤ੍ਤਸਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਖਤ੍ਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪. ਖੇਤ੍ਤਤੋ ਵਿਵਾਦਾ ਸਤ੍ਤੇ ਤਾਯਤੀਤਿ **ਖਤ੍ਤਿਯੋ**। **ਵਦਤਿ** ਦੇਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ। **ਦ੍ਵਿਪਦਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚਤੁਪ੍ਪਦਭਰਿਯਪੁਤ੍ਤਾ ਗਹਿਤਾ। **ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਜਾਨੀਯਸੁਸ੍ਸੂਸਭਰਿਯਸ੍ਸਵਪੁਤ੍ਤਾ। **ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਂ ਏਵ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਨਾਯਂ ਨਿਯਮੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਸੇਟ੍ਠੋ ਏਵਾਤਿ ਪਨ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਦ੍ਵਿਪਦੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਪਨੇਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਂ ਆਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਆਜਾਨੀਯੋ। ਗਣ੍ਹਾਪੇਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਉਦਕੋ ਨ ਤੇਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਵਾਲਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਥ। ''ਅਸੁਸ੍ਸੂਸਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਆਸੁਣਮਾਨੋ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਟਿਸ੍ਸਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਕੋ।

ਖਤ੍ਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸਣਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. **ਠਿਤੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਦ੍ਧਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹੇ। **ਸਨ੍ਨਿਸੀਵੇਸੂ**ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਮਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਨ੍ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੇਸੁ। ਦ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਹਿ ਵ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਵਿਸ੍ਸਮਮਾਨੇਸੂ"**ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਚ ਆਹਾਰੂਪਜੀਵਿਤਸਤ੍ਤਾਨਂ ਘਮ੍ਮਤਾਪਨੇ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤਕਾਯਾਨਂ **ਇਰਿਯਾਪਥਦੁਬ੍ਬਲਜਕਾਲੋ**ਤਿ ਠਾਨਾਦਿਇਰਿਯਾਪਥਸ੍ਸ ਅਸਮਤ੍ਥਕਾਲੋ। **ਸਣਤਿ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤਿ ਵਿਯ, ਯਥਾ ਤਂ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਮਹਾਵਨਂ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਨਾਮੇਤਾ"**ਨ੍ਤਿ **ਛਿਦ੍ਦਵੇਣੁਪਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਨ੍ਧਜਾਤਕੀਚਕਮਹਾਵੇਲੁਪਬ੍ਬਾਨਂ। **ਦੁਤਿਯਕਂ** ਸਹਾਯਂ ਅਲਭਨ੍ਤੀ ਅਨਭਿਰਤਿਪਰਿਤਸ੍ਸਨਾਯ ਏਵਮਾਹ। **ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪੁਲਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਵਿਵੇਕਸੁਖਂ।

ਏਕਵਿਹਾਰਤਾਯ **ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ**। ਤੇਨ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਦਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨ **ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ**। ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਂਸਾਰੇ ਭਯਂ ਇਕ੍ਖਨਤੋ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ** ਉਭਯਵਿਵੇਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਤਤੋ ਏਵ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਤੋ ਰਤਿਂ ਲਾਭਿਨੋ। **ਅਮਾਨੁਸੀ ਰਤੀ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਰਤਿ। **ਪੁਰਤੋ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਭਾਗੇ। **ਪਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਭਾਗੇ। **ਅਪਰੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ। **ਪੁਰਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਅਨਾਗਤੇ, ਅਨਾਗਤਂ ਆਰਬ੍ਭਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਅਤੀਤੇ ਅਤੀਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਬਾਧਨਤੋ। **ਪਰੋ**ਤਿ ਕੋਧੋ ਚਿਤ੍ਤਪਟਿਦੁਸ੍ਸਨਤਾਯ। ਨ ਪਰੋਤਿ **ਅਪਰੇ,** ਲੋਭੋ, ਸੋ **ਚੇ ਨ**

ਵ◌ਿ**ਜ੍ਜਤਿ**। ਏਤੇਨ ਅਨਾਗਤਪ੍ਪਜਪ੍ਪਨਾਯ ਅਤੀਤਾਨੁਸੋਚਨਾਯ ਚ ਅਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਤੀਵ ਫਾਸੁ ਭਵਤੀ**ਤਿ ਨੀਵਰਣਜੇਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਵ◌ਿਗਮੇਨ ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਫਾਸੁਵ◌ਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। **ਏਕਸ੍ਸ ਵਸਤੋ ਵਨੇ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦੁਤਿਯਿਕਾਭਾਵ◌ੇਨ ਏਕਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕਵ◌ਾਸਂ ਵਸਤੋ। **ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵ**◌ਾਤਿ ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਠਮਗਾਥਾਯਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ।

ਸਣਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਨਿਦ੍ਦਾਤਨ੍ਦੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬. ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਾਠਂ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ "**ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤਾ**"ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਰਿਯਾਮਯਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਅਵ◌ੋਮਿਸ੍ਸੋ ਭਵਙ੍ਗਸੋਤੋ **ਅਬਜਾਕਤਨਿਦ੍ਦਾ**। ਸਾ ਹਿ ਖੀਣਾਸਵ◌ਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾਪਰਭਾਗੇਸੁ...ਪੇ॰... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਨਿਦ੍ਦਾ, ਸਾ ਅਖੀਣਾਸਵ◌ਾਨਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਨਿਯਤਕਾਲਾ, ਤਬ੍ਬਿਧੁਰਨਿਯਤਸਬ੍ਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਤਿਚ੍ਛਾਤ...ਪੇ॰... ਆਗਨ੍ਤੁਕਂ ਆਲਸਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਕਾਯਾਲਸਿਯਪਚ੍ਚਯਾ ਵ◌ੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਕੁਸਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾ **ਤਨ੍ਦੀ** ਨਾਮ। **ਤਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਸਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਤਨ੍ਦਿਯਨਾ**ਤਿ ਆਕਾਰਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਤਨ੍ਦੀਮਨਤਾ**ਤਿ ਤਨ੍ਦੀਭੂਤਚਿਤ੍ਤਤਾ। **ਆਲਸਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਸਭਾਵ◌ਾਹਰਣਂ। **ਆਲਸਜਾਯਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਸਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਕਾਯਵ◌ਿਜਮ੍ਭਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਵ◌ਿਨਾਮਨਾ। **ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖਾ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਤਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖਿਯਾ ਅਨਭਿਰਤਿ। **ਭਤ੍ਤਕਿਲਮਥੋ**ਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਕਸ੍ਸ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਰੀਰੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਖੇਦੋ। **ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇਨ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਨਿਵ◌ਾਰਿਤਪਾਤੁਭਾਵ**◌ੋ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਜੋਤਨਂ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਮੇਵ◌ਾਤਿ ਆਹ "**ਨ ਜੋਤਤਿ , ਨ ਪਾਤੁਭਵਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਜੋਤਿਅਜੋਤਿਨਾਮੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਮਗ੍ਗਸਹਜਾਤਵ◌ੀਰਿਯੇਨਾਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਸਹਜਾਤਵ◌ੀਰਿਯੇਨ। ਮਿਸ੍ਸਕਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਨੀਹਰਣਹੇਤੁ। ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ **ਤ੍ਵ◌ਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੧) ਵ◌ਿਯ। ਤੇਨ ''ਮਗ੍ਗੋ ਵ◌ਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਵ◌ਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ।

ਨਿਦ੍ਦਾਤਨ੍ਦੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਦੁਕ੍ਕਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭. ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਿਤਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ **ਦੁਤ੍ਤਿਤਿਕ੍ਖਂ**। ਤਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਮਂ ਦੁਸ੍ਸਹਨਂ ਆਰਮ੍ਭਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਦੁਤ੍ਤਿਤਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਅਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਾਨੁਪਕਾਰੇ ਧਮ੍ਮੇ ਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥਾਯ ਵ◌ੇਯਤ੍ਤਿਯਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਨ ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਬਾਲੇਨਾ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਸਤਿ ਸਮਣੋਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਸਾਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿ। **ਇਮਿਨਾ**ਤਿ ''ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਦੁਤ੍ਤਿਤਿਕ੍ਖਞ੍ਚ, ਅਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਚ ਸਾਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਥਦ੍ਧੇਨ **ਇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਇਦਾਨਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਭਿਦਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਭਵਨਦਨ੍ਤਂ, ਉਪਰਿਦਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਹਿ ਇਤਰਂ ਮੁਸਲਂ ਵ◌ਿਯ ਉਦੁਕ੍ਖਲਂ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਖਾਦਨਕਾਲੇ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਆਧਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪੀਲਨਵਸੇਨੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਾਲੁਪਦੇਸਮਾਹਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਯ। **ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ। **ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਯਥਾ ਅਤਿਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਿਬਾਧਨਵਸੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਆਪਾਣਕੋਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਕੋਟਿਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਪਰਿਜੀਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਬਾਧੇਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਬਾਧੋ,** ਅਨੁਰਾਯਿਕੋ। **ਬਹੂ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ**ਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਕਾਮਵ◌ਿਤਕ੍ਕਾਦਿਵਸੇਨ।

ਪਜਜਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਤ੍ਥਾਤਿ ਪਦਂ, ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਏਵ ਪਦਂ **ਇਰਿਯਾਪਥਪਦਂ**।

ਗੀਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦਾਤਿ **ਗੀਵਪਞ੍ਚਮਾਨਿ। ਸਮੋਦਹ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਮੋਧਾਨਹੇਤੂਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ – "**ਸਮੋਦਹਿਤ੍ਵਾ** ਵਾ"ਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਓਧਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਕੇ ਆਰਮ੍ਮਣਕਪਾਲੇ**ਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਦਤਿ। **ਸਮੋਦਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੋਦਹਨ੍ਤੋ। **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਅਵਿਹਿਂਸਮਾਨੋ** ਵਿਹਿਂਸਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਜਹਨੇਨ। **ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪਨਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਲਬ੍ਯਸਨਤੋ ਉਦ੍ਧਰਣਰੂਪੇ ਸਣ੍ਠਿਤੇਨ, ਕਰੁਣਾਯੁਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**"ਤਿ।

ਦੁਕ੍ਕਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਹਿਰੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮. **ਨਿਸੇਧੇਤੀ**ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ। **ਪੁਚ੍ਛਤਿ** ਦੇਵਤਾ। **ਅਪਹਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਪਨੇਨ੍ਤੋ, ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੁ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬੁਜ੍ਝਤਿ** ਸਾਰਥਿਵਿਧਂ। **ਅਤ੍ਤਨਿ ਨਿਪਾਤਂ ਨ ਦੇਤਿ,** ਆਜਾਨੀਯੋ ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਭੂਤੇਨ **ਅਭੂਤਕ੍ਕੋਸੇਨ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਬਾਲਾਨਞ੍ਚ ਜਨਾਨਂ ਪਰਾਪਵਾਦੇ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

''ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਤੁਣ੍ਹਿਮਾਸੀਨਂ, ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਬਹੁਭਾਣਿਨਂ।
ਮਿਤਭਾਣਿਮ੍ਪਿ ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਕੇ ਅਨਿਨ੍ਦਿਤੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੨੭)।

ਤਨੁਯਾਤਿ ਵਾ ਕਤਿਪਯਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਪ੍ਪਕਾ**"ਤਿ। **ਸਦਾ ਸਤਾ**ਤਿ ਹਿਰਿਨਿਸੇਧਭਾਵੇ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। **ਪਪ੍ਪੁਯਜਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਵਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ,** ਅਸਙ੍ਖਤਧਾਤੁ।

ਹਿਰੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਕੁਟਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯. **ਅਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। ਵ**ਸਨਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਵਸਨਭਾਵੇਨ। **ਕੁਲਪਵੇਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਾਚਾਰਂ ਕੁਲਤਨ੍ਤਿਂ। **ਸਨ੍ਤਾਨਕਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਲਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਬਨ੍ਧਨਭਾਵੇਨ । ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨੁਜਾਨਨਵਸੇਨ "**ਏਕਂਸਵਚਨੇ ਨਿਪਾਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਪਾਦਿਕਾ ਪੋਸਿਕਾ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਮਾਤਾ ਏਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ "**ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪੁਨ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਵਾਸਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਵਚਨੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਮ੍ਹਿ ਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਗਹਿਤੋ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਦੇਵਤਾ ਯਥਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਗੁਣੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਮਯਾ ਸਨ੍ਨਾਹਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਕੁਟਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਮਿਦ੍ਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦. ਤਪਨਭਾਵੇਨ ਤਪਨੋਦਕਤ੍ਤਾ **ਤਪੋਦਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰਹਦਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਤੋਦਕਸ੍ਸ ਰਹਦਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਨਾਗਭਵਨੇ ਉਦਕਰਹਦਤੋ ਤਪੋਦਾ ਨਾਮ ਨਦੀ ਸਨ੍ਦਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਨਦੀ ਭੂਮਿਤਲਂ ਆਰੋਹਤਿ। ''ਏਦਿਸਾ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਪੇਤਲੋਕੋ**ਤਿ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭਿਨਿਰਯਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਰਹਦਸ੍ਸ ਪਨ ਆਦਿਤੋ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦਵਨਨ੍ਤਰੇਸੁ ਬਹੂ ਪੇਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ,

ਸ੍ਵ◌ਾਯਮਤ੍ਤੇ **ਪੇਤਵਤ੍ਥੁਪਾਲ਼ਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣਸੰਯੁਤ੍ਤੇਨ** ਚ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਯਤਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਤੋ ਰਹਦਤੋ ਅਯਂ। **ਸਾਤੋਦਕੋ**ਤਿ ਮਧੁਰੋਦਕੋ। **ਸੇਤੋਦਕੋ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋਦਕੋ, ਅਨਾਵ◌ਿਲੋਦਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਪੋਦਾਨਦਿਤੋ।

ਸਮਿਦ੍ਧੋਤਿ ਅਵਯਵ◌ਾਨਂ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਸਂਸਿਦ੍ਧਿਯਾਵ ਸਮ੍ਮਾ ਇਦ੍ਧੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਭਿਰੂਪੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਪਧਾਨੇ ਸਮ੍ਮਸਨਧਮ੍ਮੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ, ਤਂ ਵ◌ਾ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪਧਾਨਿਕੋ**। ਸੇਨਾਸਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁਪਿਤਦ੍ਵ◌ਾਰਵ◌ਾਤਪਾਨਂ, ਤੇਸਂ ਪਿਦਹਨੇਨ **ਉਤੁਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ**।

ਪੁਬ੍ਬਾਪਯਮਾਨੇਤਿ ਨ੍ਹਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵ◌ਿਯ ਵ◌ੋਦਕਭਾਵ◌ਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਗਮੇਨ੍ਤੋ। ਅਵਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਨ ਓਤਰਿਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਪਲੋਕਨਂ** ਯਥਾ ਨ੍ਹਾਯਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਵ◌ਿਵ◌ਿਤ੍ਤਭਾਵਜਾਨਨਤ੍ਥਂ। **ਖਾਣੁਆਦਿਵਵਤ੍ਥਾਪਨਂ** ਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਠਪਨਤ੍ਥਂ ਉਦਕਸਮੀਪੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਕ੍ਕਾਸਨਂ** ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਪਗਮਨਤ੍ਥਂ। **ਅਵਕੁਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਂ** ਤਙ੍ਖਣੇਪਿ ਉਪਰਿਮਕਾਯਸ੍ਸ ਉਜੁਕਂ ਅਵ◌ਿਵਟਕਰਣਤ੍ਥਂ। **ਚੀਵਰਪਿਟ੍ਠੇਯੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ** ਯਤ੍ਥ ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਾ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਉਦਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਦਕਸਮੀਪੇ। **ਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਦਗਤਪਦੇਸੋ। **ਪਸਾਰੇਤਬ੍ਬਂ** ਤਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਖਾਪਨਤ੍ਥਂ। **ਸਂਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪਨਂ** ਪੁਨ ਸੁਖੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਵ◌ਾਸਨਤ੍ਥਂ। **ਨਾਭਿਪ੍ਪਮਾਣਮਤ੍ਤਂ ਓਤਰਣਂ** ਤਾਵਤਾ ਉਦਕਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਤੋ। ਵ◌ੀਚਿਂ **ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਸਂਯਤਕਾਰਿਤਾਦਸ੍ਸਨਂ। **ਨਿਵ◌ਾਸਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵ◌ਾਸਕਂ ਕਟਿਪ੍ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਯਥਾ ਪਰਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾ।

ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋਪਿ ਵ◌ਿਪ੍ਪਸੀਦਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਭਾਵਨਾਨੁਸ੍ਸਤਿਮ੍ਪਿ ਵ◌ਿਨ੍ਨੁਨ੍ਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਮਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਸਂ ਗਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ। **ਕਾਮੂਪਨੀਤਾ**ਤਿ ਕਾਮਂ ਉਪਗਤਚਿਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਥੇਰੇ ਉਪਨੀਤਚਿਤ੍ਤਾ।

ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਨਨੁਭੋਤ੍ਵ◌ਾ। ਅਨੁਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਆਪਨ੍ਨਮੇਵ◌ਾਤਿ ਆਹ "**ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇ**"ਤਿ । **ਭਿਕ੍ਖਸੀ**ਤਿ ਯਾਚਸਿ। ਤਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ "**ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਸੀ**"ਤਿ। ਕਾਮਪਰਿਭੋਗਗਰੁਗਮਨਕਾਲੋ ਨਾਮ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਪਠਮਯੋਬ੍ਬਨਾਵਤ੍ਥਾਤਿ ਆਹ "**ਦਹਰਯੋਬ੍ਬਨਕਾਲੋ**"ਤਿ। **ਓਭਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਸਂਭਗ੍ਗਕਾਯੇਨ। ਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕਟਿਯਂ ਕਾਯੋ ਓਭਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ।

ਵ◌ੋਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ ''ਯੇ ਹਿ ਵ◌ੋ ਅਰਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯ। **ਸਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨਂ, ਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਏਵ। **ਦੇਹਨਿਕ੍ਖੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਲ਼ੇਵਰਟ੍ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ,** ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਅਯਂ ਜੀਵਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਞ੍ਜਾਨਨਨਿਮਿਤ੍ਤਰਹਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਨਾਯਰੇ**ਤਿ ਨ ਞਾਯਨ੍ਤਿ। **ਇਤੋ ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਲਂ। ਤੇਨ ਓਰਕਾਲਸ੍ਸਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਪਰਮਾਯੁਨੋ ਓਰਕਾਲੇ ਏਵ ਚੇਤ੍ਥ ਪਰਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਤਤੋ ਪਰਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵ◌ਿਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਵਵਤ੍ਥਾਨਾਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਕਾਲਵਸੇਨ ਵਵਤ੍ਥਾਨਾਭਾਵਤੋ। **ਵਵਤ੍ਥਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ, ਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵ◌ਾ। **ਅਬ੍ਬੁਦਪੇਸੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਬ੍ਬੁਦਕਾਲੇ ਪੇਸਿਕਾਲੋਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਲ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਕਾਲੋ**ਤਿ ਇਧ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਾਦਿਵ◌ੇਲਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਨਾਹ **ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇਪਿ ਹੀ**ਤਿਆਦਿ । ਇਧੇਵ ਦੇਹੇਨ ਪਤਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਤੋ**ਤਿ ਨਗਰੇ ਜਾਤਾਨਂ ਗਾਮੇ, ਗਾਮੇ ਜਾਤਾਨਂ ਨਗਰੇ, ਵਨੇ ਜਾਤਾਨਂ ਜਨਪਦੇ, ਜਨਪਦੇ ਜਾਤਾਨਂ ਵਨੇਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਤੋ। **ਇਤੋ ਚੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਗਤਿਤੋ ਚੁਤੇਨ। **ਇਧ** ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਗਤਿਯਂ। **ਯਨ੍ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਗੋਣੋ** ਵ◌ਿਯਾਤਿ ਯਥਾ ਯਨ੍ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਗੋਣੋ ਯਨ੍ਤਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਕਾਲੋ ਗਤਿਪਞ੍ਚਕਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਉਪਮਾਸਂਸਨ੍ਦਨਂ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਯਂ ਕਾਲੋਤਿ ਅਯਂ ਮਰਣਕਾਲੋ। **ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਵਯੇ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਯੋਸੀਮਾ**ਤਿ। ਪਠਮਾਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਯਸ੍ਸ ਸੀਮਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ। ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਹਿ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਂ ਵਯਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸੀਮਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਆਦਿਸੀਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। "**ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ...ਪੇ॰... ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਦਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਗਣ੍ਹਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਹਦਯੇ ਠਪਨਵਸੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ। **ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਪਰਿਹਰਣਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵ◌ਿਤੁਂ। ਏਕਸ੍ਸ ਕਥਨਤੋ ਪਠਮਂ

ਗਾਥੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਇਤਰੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਤੰਯੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਤਿ, ਅਯੰ **ਸਰਭਾਣਧਮ੍ਮਕਥਾ**। ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਜਾਨੁਸਾਰੇਨ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਉਸ੍ਸਾਰਣੰ **ਸਰਭਞ੍ਞਧਮ੍ਮਕਥਾ**। **"ਮਾ ਮੰ ਕਾਲੇ ਉਪਚ੍ਚਗਾ"**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਸਮਣਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣਸ੍ਸ ਅਯੰ ਮੇ ਕਾਲੋ''ਤਿ ਕਥੇਤਿ, ਤਤੋ ਪਰੋ ''ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੋ ਅਞ੍ਞੋ ਕਾਲੋ''ਤਿ ਕਥੇਤਿ। **"ਕਾਲੰ ਵੋਹੰ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਮਾ ਅਭੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਮੀ"**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਹੇਤੁਕੰ ਸਾਨਿਸੰਸੰ ਕਥੇਤਿ।

ਤੰ ਗਾਰਵਕਾਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਪਥਵਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦਹਰੋ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ** ਲੋਭਾਭਿਭੂਤਤਾਯ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। **ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਦਾ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਅਲਙ੍ਕਾਰਪਰਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਕਰਣੰ। **ਅਨਿਕ੍ਕੀਲ਼ਿਤਾਵੀ**ਤਿ ਅਕੀਲ਼ਿਤਪੁਬ੍ਬੋ। ਕੀਲ਼ਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਮਾਨੰ ਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਆਹ **"ਅਭੁਤ੍ਵਾਵੀ"**ਤਿ। **ਅਕਤਕਾਮਕੀਲ਼ੋ**ਤਿ ਅਕਤਕਾਮਾਨੁਭਵਨਪ੍ਪਯੋਗੋ। ਸਯੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਾ **ਏਵ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਾ,** ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਾ। ਪਕਟ੍ਠੋ ਕਾਲੋ ਪਤ੍ਤੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਕਾਲਿਕਾ, ਤੇ **ਕਾਲਿਕੇ**।

ਚਿਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਚਿਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਰੰ, ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਾਰਮ੍ਮਣਾਕਾਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਚਿਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਰੰ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਾਰਮ੍ਮਣਾਨੁਭਵਨੰ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਚਿਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਰੰ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਿਤਸਮਾਧਿਚਿਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਰੰ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਫਲਤਾਯ। **ਸਮੋਹਿਤੇਸੁਪੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਤੇਸੁਪਿ। **ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਕਾਮਸ੍ਸ। **ਚਿਤ੍ਤਕਾਰਾ** ਰੂਪਲਾਭੇਨ, **ਪੋਤ੍ਥਕਾਰਾ** ਪਟਿਮਾਕਾਰਕਾ, **ਰੂਪਕਾਰਾ** ਦਨ੍ਤਰੂਪਕਟ੍ਠਰੂਪ-ਲੋਹਰੂਪਾਦਿਕਾਰਕਾ। **ਆਦਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਾਨਾਰੂਪਵੇਸਧਾਰੀਨੰ ਨਟਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਸੇਸਦ੍ਵਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਮਾਲਾਕਾਰਸੂਪਕਾਰਾਦਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ।

ਸੋਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰੋ। **ਸਮੋਹਿਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਭੋਗੂਪਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਾ। **ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਮਾਨੰ ਆਪਜ੍ਜਨਰਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਉਪਾਯਾਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਲ਼੍ਹਪਰਿਸ੍ਸਮਸ੍ਸ ਵਿਰਤਸ੍ਸ। ''ਵਿਸ੍ਸਾਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **"ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨਾ"**ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਅਸੁਕਸ੍ਮਿੰ ਨਾਮ ਕਾਲੇ ਫਲੰ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵੰ ਉਦਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ ਨਸ੍ਸ ਕਾਲੋਤਿ **ਅਕਾਲੋ। ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਨਵਸੁ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਏਹਿਪਸ੍ਸਵਿਧਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਹਿ ਪਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਵਿਧਿਵਚਨੰ। ਉਪਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵਾ ਉਪਨੇਯ੍ਯੋ, ਸੋ ਏਵ **ਓਪਨੇਯ੍ਯਿਕੋ। ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ**ਤਿ ਵਿਦੂਹਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚੇਹਿ। ਤੇ ਏਕੰਸਤੋ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਆਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਆਦੀਹੀ"**ਤਿ। ''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਤਿਅਤ੍ਤਨੀਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ **"ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਤਨੀ"**ਤਿ।

ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਤਿ ''ਕਥੰ ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ, ਕਥੰ ਅਕਾਲਿਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਨਵੋਤਿ ਤਰੁਣੋ ਨ ਚਿਰਵਸ੍ਸੋ। ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਥੇਰੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਧ ਸਾਸਨੰ ਨਾਮ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੰ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਧਮ੍ਮੇਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਯੋ ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਾ ਦਣ੍ਡਸਤ੍ਥੇਹੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ**। ਧਮ੍ਮਾਯ ਵਿਨਯੋ ਏਤ੍ਥ ਨ ਆਮਿਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ। ਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਨਯੋ ਨ ਅਧਮ੍ਮਤੋਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ। ਧਮ੍ਮੋ ਵਾ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮੀ ਧਮ੍ਮਕਾਯਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਿਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਵਿਨਯੋ, ਨ ਤਕ੍ਕਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ। ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਨਯੋ ਨ ਅਧਮ੍ਮੇ ਵਿਨਯੋ। ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਸੋ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਪਾਯੇਸੁ ਅਪਤਮਾਨੇ ਧਾਰੇਤੀਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਸੰਕਿਲੇਸਤੋ ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਵਿਨਯੋ ਚਾਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਸਾਸਨਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਾ"**ਨ੍ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਨਯੋਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਆਜਞ੍ਞਰਥੋ ਵਿਯ। ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚਾਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ, ਤੰ **ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ**। ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾਨਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਥੁਭਾਵਵਚਨਤੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਤ੍ਤਸੰਸਿਦ੍ਧਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਵਿਸੇਸਨਤੋ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇਪਿ ਵਿਨਯਵਚਨਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿ, ਦੇਸਿਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਚਨਤੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਿਦ੍ਧਿ। ਧਮ੍ਮੋ

ਚਤੁਧਾ ਦੇਸਿਤੋ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨ-ਸਮਾਦਾਪਨ-ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਨ-ਸਮ੍ਪਹੰਸਨਵਸੇਨ, ਵਿਨਯੋ ਚਤੁਧਾ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤੋ ਸੀਲਾਚਾਰਤੋ ਪਰਾਜਿਤਵਸੇਨ। ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ ਸਕਵਿਸਯੋ, ਵਿਨਯਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੋ। ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਦੇਸਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤੋ ਵਿਨਯੋ। ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਥਪ੍ਪਧਾਨਾ, ਵਿਨਯਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥਪ੍ਪਧਾਨਾ। ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਪ੍ਪਧਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚਪ੍ਪਧਾਨੋ ਵਿਨਯੋ। ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨੋ ਵਿਨਯੋ।

ਕਿਰਿਯਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਿਦ੍ਧਿ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਹਿ ਅਨੁਸਾਸਨਸਿਦ੍ਧਿ, ਵਿਨਯੇਨ ਓਵਾਦਸਿਦ੍ਧਿ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਧਮ੍ਮਕਥਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਵਿਨਯੇਨ ਅਰਿਯਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿ। ਸਾਵਜ੍ਜਦ੍ਵਯਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਿਦ੍ਧਿ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਹਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਕਤਿਸਾਵਜ੍ਜਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸਿਦ੍ਧਿ, ਵਿਨਯੇਨ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਸਾਵਜ੍ਜਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸਿਦ੍ਧਿ। ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਗੁਣਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿ। ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸੁਤਪਸਨ੍ਨਦ੍ਵਯਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ-ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ-ਧਮ੍ਮਵਿਹਾਰ-ਵਿਭਾਗਤੋ ਧਮ੍ਮਧਰਵਿਨਯਧਰਵਿਭਾਗਤੋ ਚ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿ, ਸਰਣਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿ। ਇਧ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਦੁਵਿਧੰ ਸਰਣੰ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਚਿਣ੍ਣੋ ਸਰਣੰ। ''ਧਮ੍ਮੋ ਹਵੇ ਰਕ੍ਖਤਿ ਧਮ੍ਮਚਾਰਿ''ਨ੍ਤਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ੩੦੩; ਜਾ॰ ੧.੧੦.੧੦੨; ੧.੧੫.੩੮੫) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੁਦਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਸਰਣੰ ''ਅਤ੍ਤਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਥੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੬੦, ੩੮੦) ਵਚਨਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਰਣਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਿਦ੍ਧੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿ, ਯਤੋ ਚ ਵਿਨਯਸਿਦ੍ਧਿ, ਤਦੁਭਯੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – "**ਧਮ੍ਮੇਨ ਹੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਪਿਟਕਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਵਿਨਯੇਨ ਵਿਨਯਪਿਟਕ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਧੁਨਾ ਆਗਤੋ** ਇਦਾਨੇਵ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਉਪਗਤੋ।

ਮਹਨ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਮਹਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਤਭਾਵੰ ਪਵੇਦੇਤ੍ਵਾ। **ਮਹਤਿਯਾ**ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਵਨ੍ਦਨਾਦਿਵਚਨਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸਮਾਚਿਣ੍ਣਾਯ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਿਰ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਾ ਤੰ ਠਾਨੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। **ਥਿਰਕਰਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਦਲ੍ਹੀਕਰਣਵਸੇਨ। ਅਯੰ ਕਿਰ ਦੇਵਤਾ ਞਾਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਾਨਜਾਤਿਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਯੰ ਮਾਨੰ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਮਮ ਦੇਸਨੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਮਾਨਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ ਆਦਿਤੋ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ''ਅਕ੍ਖੇਯ੍ਯਸਞ੍ਞਿਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਾਯ ਞਾਤੁਮਿਚ੍ਛਿਤਕਾਮਾਨੰ ਕਾਲਿਕਾਦਿਭਾਵੰ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਾਦਿਭਾਵੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਅਕ੍ਖੇਯ੍ਯਤੋਤਿ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗਪਰਿਯਾਯਨਾਮਵਿਸੇਸਾਦਿਵਸੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਕ੍ਖਾਤਬ੍ਬਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਥਾਨੰ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਤੋ**"ਤਿ। **ਏਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਆਸਤ੍ਤਾ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਆਸਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਇਤਰੇਸੰ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਅਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋਪਿ ਹਿ ''ਇਦੰ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਙ੍ਖਤੋ ਤਤ੍ਥ ਆਸਤ੍ਤੋ ਏਵ ਨਾਮ ਅਵਿਜਹਨਤੋ, ਤਥਾ ਵਿਕ੍ਖੇਪਗਤੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ, ਅਨੁਸਯਾਨੰ ਪਨ ਆਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ, ਮਚ੍ਚੁਬਨ੍ਧਨੰ, ਮਰਣਧਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਅਨਤੀਤਮਰਣਤ੍ਤਾ ਮਚ੍ਚੁਨਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪਰੂਪਰਿ ਚ ਖਿਪਿਤਾਯ ਆਣਾਯ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਪਯੋਗੰ...ਪੇ॰... ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ, ਨੇਸਮ੍ਪਿ ਕਾਲਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤਾਯ ਕਾਲਿਕਤਾ ਇਧ ਅਕ੍ਖੇਯ੍ਯਵਚਨੇਨ ਪਵੇਦਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ – "**ਏਵਮਿਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਕਾਲਿਕਾ ਕਾਮਾ ਕਥਿਤਾ**"ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਮਨੀਯਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਕਾਲਿਕਾਨੰ ਕਾਮਾਨੰ ਤਥਾਸਭਾਵਤਾ ਕਥਿਤਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਗਾਥਾ ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਇਮਾਯ ਤੇ ਕਥਿਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ''ਇਤ੍ਥੀ, ਪੁਰਿਸੋ, ਅਹੰ, ਮਮਾ''ਤਿ ਚ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਯ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਮਰਣੰ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਕਾਮਾਨੰ ਕਾਲਿਕਤ੍ਥੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਆਹ "**ਕਾਲਿਕਾ ਕਾਮਾ ਕਥਿਤਾ**"ਤਿ।

ਅਯੰ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਤੋ ਞਾਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਪਞ੍ਞਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਵੰ ਞਾਤੰ ਕਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਪਦਟ੍ਠਾਨਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਤੇਸੰ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਤੀਰੇਤਿ ਤੁਲੇਤਿ ਵੀਮੰਸਤਿ। **ਦ੍ਵਾਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਮਹਾਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਆਕਾਰਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇਪਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਹਾਨੰ ਲਬ੍ਭਤੇਵ, ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਨ ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ... ਪੇ॰... ਅਯੰ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾ"**ਤਿ। ਤਥਾ ਚ ਆਹ **"ਏਵੰ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਅਕ੍ਖਾਤਾਰਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਅਕ੍ਖੇਯ੍ਯਕੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਕਾਰਕ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਸਾਧਨਮਾਹ। **ਨ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਮਞ੍ਞਨੰ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ **ਅਕ੍ਖਾਤਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਣਾਸਵੰ। ਅਥ ਵਾ **ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, **ਯੇਨ** ਦਿਟ੍ਠਿਤਣ੍ਹਾਦਿਕਾਰਣੇਨ **ਅਕ੍ਖੇਯ੍ਯਂ** ਖਣ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ''ਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਫੁਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਵਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਨਾਗਾਦੀਹਿ ਪੂਜਨੀਯਤ੍ਤਾ ''ਯਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਦੇਵਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦੇਵਧੀਤਾਪਿ ''ਯਕ੍ਖੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਕ੍ਖੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਹਾਨਮਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤੰ। **ਨ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸ ਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨਵਵਿਧੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਕਥਿਤੋ"**ਤਿ।

ਵਿਸੇਸੀਤਿ ਵਿਸੇਸਜਾਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇਸੁ ਗਹਿਤੇਸੂ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਸੇਯ੍ਯਮਾਨਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਮਾਨੇਸੁ ਗਹਿਤੇਸੁ। ਤਯੋ ਸੇਯ੍ਯਮਾਨਾ, ਤਯੋ ਸਦਿਸਮਾਨਾ, ਤਯੋ ਹੀਨਮਾਨਾ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਸੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨਮਞ੍ਞਨਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਤੇਨੇਵ ਮਾਨੇਨ** ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ। **ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਦ੍ਧੇਨ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਕਾਲਿਕਾ ਕਾਮਾ ਕਥਿਤਾ"**ਤਿ।

ਵਿਧੀਯਤਿ ਵਿਸਦਿਸਾਕਾਰੇਨ ਠਪੀਯਤੀਤਿ **ਵਿਧਾ,** ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। **ਕਥੰਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਕਥੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ, ਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਦਹਨਤੋ ਹੀਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਦਹਨਤੋ ਉਪਧਾਰਣਤੋ **ਵਿਧਾ,** ਮਾਨੋ। **ਮਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮੰ, ਮਾਨਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਚਲਤੀ**ਤਿ ਨ ਵੇਧਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਕਤਿੰ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋ।

ਪਞ੍ਞਾ "ਸਙ੍ਖਾ"ਤਿ ਆਗਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੰ। **ਸਙ੍ਖਾਯਕੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਕਲਨਪਦੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿ-ਪਿਣ੍ਡਗਣਨਾਵਸੇਨ ਗਣਕੋ **ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਮਾਨਾਦਿਪਪਞ੍ਚਭਾਗਾ। ਤੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਸਙ੍ਖਾਯਨ੍ਤਿ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਙ੍ਖਾ,** ਪਞ੍ਞਾ। ਏਕੰ ਦ੍ਵੇਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਖਾਨੰ ਗਣਨੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ **ਸਙ੍ਖਾ,** ਗਣਨਾ। ਸਙ੍ਖਾਯਤਿ ਭਾਗਸੋ ਕਥੀਯਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਖਾ** , ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। ਸਙ੍ਖਾਨੰ ਸਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਞ੍ਞਾਪਨਨ੍ਤਿ **ਸਙ੍ਖਾ,** ਰਤ੍ਤੋਤਿਆਦਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ। **ਖੀਣਾਸਵੋ ਜਹਿ ਪਜਹਿ** ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। **ਨਵਭੇਦਂ** ਪਭੇਦਤੋ, ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ **ਤਿਵਿਧਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਵਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੇ ਨਵਭੇਦਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਭੇਦਵਸੇਨ ਨਵਵਿਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਹਿ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਾਦਿਵਿਸੇਸੇਹਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਮਾਨੀਯਤਿ ਗਬ੍ਭੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਿਮਾਨੰ,** ਗਬ੍ਭਾਸਯੋ। **ਨ ਉਪਗਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਨ ਉਪਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਨਾਗਤਤ੍ਥੇ ਅਤੀਤਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਨਾਜ੍ਝਗਾ''ਤਿ ਹਿ ਅਤੀਤੰ ''ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਿਨ੍ਦਿ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ। **ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ** ਉਪਪਤ੍ਤੀਸੁ। **ਸਤ੍ਤਨਿਵੇਸਨੇਸੂ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪਪਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। **ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਮੇਵ ਕਥੇਸਿ** ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵੇਦਿਤਤ੍ਤਾ।

''ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੰ ਕਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥ-ਸਦ੍ਦੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਗ੍ਗਵਸੇਨਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਨਾਮ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨੁਯੋਗੇ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਕਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਚ ਗਾਥਾਅਤ੍ਥਵਚਨੇ **ਅਯੰ** ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰ-**ਨਯੋ**। **ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਿਰ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਿਰ ਦੇਵਤਾਯ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੇ। ਦੇਵਤਾਯ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਾਮੁਕ੍ਕੰਸਿਕਦੇਸਨਾ ਮਹਤੀ **ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਅਹੋਸਿ। ਞਾਣੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਟਿਪਾਟਿਪਵਤ੍ਤੰ ਭਾਵਨਾਞਾਣੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ

ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਤ੍ਤਾ ਪਠਮਂ ਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ। **ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ਏਵਂ ''ਪਾਪਂ ਨ ਕਯਿਰਾ''ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਗਾਥਮਾਹ। **ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ,** ਆਜੀਵੋ ਯਥਾ ਕੁਪ੍ਪਮਾਨੋ ਵਾਚਾਕਮ੍ਮਨ੍ਵਸੇਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਤਥਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋਪੀਤਿ। ਸੋ ਵਾਚਾਕਮ੍ਮਨੁਪਕ੍ਖਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ **ਗਹਿਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਵਾਯਾਮਸਤਿਸਮਾਧਯੋ ਗਹਿਤਾ** ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਤੋ। **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਗਹਿਤਾ** ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਤੋ। **ਅਨੁਦ੍ਦਵਯਵਿਵਜ੍ਜਨਂ ਗਹਿਤਂ** ਸਰੂਪੇਨੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਇਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਨਿਗਮਨਂ।

ਸਮਿਦ੍ਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਨ੍ਦਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਤ੍ਤਿਵਗ੍ਗੋ

੧.ਸਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧. **ਦੇਸਨਾਸੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਪਦੇਸਲਕ੍ਖਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਓਮਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਅਧੋਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਪ੍ਪਹਾਰੋ। ਇਮਿਨਾ ਏਵ ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਪਹਾਰੇ ਵਿਭਾਗਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ । **ਉਪਰਿ ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਨਂ ਉਪਰਿ ਠਤ੍ਵਾ। **ਅਧੋਮੁਖਂ ਦਿਨ੍ਨਪ੍ਪਹਾਰੋ**ਤਿ ਖਗ੍ਗਕਰਵਾਲਾਦੀਨਂ ਅਧੋਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਹਤਪਹਾਰੋ। **ਉਮ੍ਮਟ੍ਠੋ** ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਵਿਧਪ੍ਪਹਾਰੋ **ਵਿਮਟ੍ਠੋ। "ਓਮਟ੍ਠੋ ਗਹਿਤੋ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣੇ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਕਿਮਿਆਦੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਅਨ੍ਤੋਦੋਸੋ। ਮਞ੍ਚੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਮਞ੍ਚੇ ਵਣਿਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਿਪਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਸੁਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਂ ਉਦ੍ਧਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਸਟ੍ਠਾਨਂ ਅਧੋ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਧੋਸਿਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ। **ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ। ਸਾ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਵਿਹਾਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ।

ਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ਉਬ੍ਬਹਨਂ **ਸਲ੍ਲੁਬ੍ਬਹਨਂ। ਅਤ੍ਥਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ** ਉਪਮਾਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਨੁਬਨ੍ਧੋਵ ਹੋਤਿ** ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਤੋ ਦੇਵਤਾਯ ਕਾਮਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਜੋਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਨਨੁ ਭਗਵਤਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਦੇਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਨ, ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ ਞਾਣਬਲਾਨੁਰੂਪਦੇਸਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤੋ। ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਕੂਲਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮੀ ਦੇਸੇਤੀਤਿ।

ਸਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਫੁਸਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨. **ਕਮ੍ਮਂ ਅਫੁਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਫਸ੍ਸਂ ਅਫੁਸਨ੍ਤਂ, ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪਾਕੋ ਨ ਫੁਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਾਕਫਸ੍ਸੋ ਨ ਫੁਸਤਿ, ਵਿਪਾਕੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇਵ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਏਵਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟੇਨ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕੇਵਲਂ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤੋ **"ਕਮ੍ਮਮੇਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਕਰੋਤੋ ਕਰਿਯਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕੁਬ੍ਬਤੋ ਨ ਕਯਿਰਤਿ, ਅਨਭਿਸਨ੍ਧਿਕਤਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਫੁਸਨ੍ਤਞ੍ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤੋ**ਤਿ ਫੁਸਨਹੇਤੁ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਕਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਠਿਤਵਸੇਨ ਵਿਭੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤਸ੍ਮਾ ਫੁਸਨ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਧਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਾਨੁਬਨ੍ਧੋ, ਨਾਕਾਰਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯਂ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਾਨਂ ਸਭਾਵੋ।

ਪਚ੍ਚੇਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ। **ਪਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਫਲਞ੍ਚ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯੋਜਨਾਯ ਸੁਨਖੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਯੇਨ ਰੁਕ੍ਖਂ ਆਰੁਲ੍ਹਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ ਲੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪਤਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਸੁਨਖੇਹਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ

ਮਾਰਿਤਵਤ੍ਥੁਨਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਫੁਸਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਜਟਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩. ਯੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਤਣ੍ਹਾ ''ਜਟਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਜਾਲਿਨਿਯਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾ ਹਿ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਪਭੇਦਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਯਵਭੂਤਾ ਏਵ ਜਾਲਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਜਾਲਿਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸਾ ਜਟਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੂ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ତਿਟ੍ਠਾਨਮਾਹ ਰੂਪਾਦਿਛਲਾਰਮ੍ਮਣਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇ ਕਦਾਚਿ ਯਾਵ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਾ, ਕਦਾਚਿ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣੇ ਕਦਾਚਿ ਯਾਵ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਤਿ ਏਵੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਪਰਿ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠੁਪਰਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਕਾਮਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਖਣਿਕਭਾਵਤੋ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੰਸਿਬ੍ਬਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਸੰਸਿਬ੍ਬਨਟ੍ਠੇਨਾ"**ਤਿ। ਇਦੰ ਯੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ **ਜਟਾ ਵਿਯਾਤਿ ਜਟਾ**ਤਿ ਜਟਾਤਣ੍ਹਾਨੰ ਉਪਮੂਪਮੇਯਜਤਾ, ਤੰਦਸ੍ਸਨੰ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਜਾਲਿਨੀ ਵੇਲੁਗੁਮ੍ਬਸ੍ਸ ਸਾਖਾ, ਤਾਸੰ ਸਞ੍ਞਾਦਯੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਯਵੇਹਿ ਸੰਸਿਬ੍ਬਿਤਾ ਵਿਨਦ੍ਧਾ ''ਜਟਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਤਣ੍ਹਾਪਿ ਸੰਸਿਬ੍ਬਨਸਭਾਵੇਨਾਤਿ।

ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ''ਮਮ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸੰ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਿਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਟ੍ਠੋ ਚ ਅਨ੍ਤੋ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਸਕਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਮਾਨਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ ''ਅਨ੍ਤੋਜਟਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਾਦਿ, ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਆਦਿ **ਸਕਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ**। ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਭਵਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਮਾਨੋਤਿ **ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ**, ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ। ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ''ਮਮ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ, ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਮਮ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਕਅਤ੍ਤਭਾਵਾਦੀਸੁ ਤਣ੍ਹਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਕਾਰੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਾਨਿ**, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਰੂਪਾਦੀਨਿ **ਬਾਹਿਰਾਯਤਨਾਨਿ**, ਪਰੇਸੰ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਵਾ। ਸਪਰਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਿ ਵਾ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਾਨਿ**, ਤਥਾ ਰੂਪਾਦੀਨਿ **ਬਾਹਿਰਾਯਤਨਾਨਿ**। ਪਰਿਤ੍ਤਮਹਗ੍ਗਤਭਵੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਨ੍ਤੋਜਟਾਬਹਿਜਟਾਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਾਮਭਵੋ ਹਿ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੋ ''ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਬਹੀ''ਤਿ ਚ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸੰਯੋਜਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਬਹਿਦ੍ਧਾਸੰਯੋਜਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭)।

ਵਿਸਯਭੇਦੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਭੇਦੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹੰ ਜਟਾਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **"ਤਾਯ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਜਟਾਯਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾ ਪਨ ਪਜਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਤੰ ਜਟੇਨ੍ਤੀ ਵਿਨਨ੍ਧਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਆਹ **"ਜਟਾਯ ਜਟਿਤਾ ਪਜਾ"**ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਯਦਿਪਿ ਅਵਯਵਬ੍ਯਤਿਰੇਕੇਨ ਸਮੁਦਾਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਕਦੇਸੋ ਪਨ ਸਮੁਦਾਯੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਵਯਵਤੋ ਸਮੁਦਾਯੰ ਭਿਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਮੂਪਮੇਯ੍ਯੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਥਾ ਨਾਮ ਵੇਲੁਜਟਾਦੀਹਿ... ਪੇ॰... ਸੰਸਿਬ੍ਬਿਤਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਇਮੰ ਜਟਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੀਸੁ ਧਾਤੂਸੁ ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸੰਸਿਬ੍ਬਨੇਨ **ਤੇਧਾਤੁਕੰ ਜਟੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ**। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਮਹਾਵਿਸਯਤੰ ਵਿਜਟਨਸ੍ਸ ਚ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਮਾਹ। **ਵਿਜਟੇਤੁੰ ਕੋ ਸਮਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਵਿਜਟਯੇ''ਤਿ ਪਦੰ ਸਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੰ, ਨ ਵਿਧਿਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵੰ ''ਅਨ੍ਤੋਜਟਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਟ੍ਠੋ ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **"ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ **ਸੀਲੇ**ਤਿ ਕੁਸਲਸੀਲੇ। ਤੰ ਪਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ"**ਤਿ।

ਨਰਤਿ ਨੇਤੀਤਿ **ਨਰੋ,** ਪੁਰਿਸੋ। ਕਾਮਂ ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਤਣ੍ਹਾਜਟਾਵਿਜਟਨੇ ਸਮਤ੍ਥਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਪਧਾਨਮੇਵ ਪਨ ਸਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਨਰੋ''ਤਿ ਆਹ ਯਥਾ ''ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਅਵਿਭਾਗੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਯਾਯੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨਰੋਤਿ ਸਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਪਾਕਭੂਤਾਯ ਸਹ ਪਞ੍ਞਾਯ ਭਵਤੀਤਿ **ਸਪਞ੍ਞੋ**। ਤਾਯ ਹਿ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਨ੍ਤਾਨਵਸੇਨ ਬਹੁਲਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ ਸਵਿਸੇਸਂ ਸਪਞ੍ਞੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ। ਵਿਪਾਕਪਞ੍ਞਾਪਿ ਹਿ ਸਨ੍ਤਾਨਵਿਸੇਸੇਨ ਭਾਵਨਾਪਞ੍ਞੁਪ੍ਪਤ੍ତਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ ਅਹੇਤੁਕਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਾਨਂ ਤਦਭਾਵਤੋ। **ਕਮ੍ਮਜਤਿਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਾਯ ਤਿਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਏਵਂ ਤਿਹੇਤੁਕਸਦ੍ਦੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦੇਨ। ਨ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾ ਤਿਹੇਤੁਕਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪਞ੍ਞਾ ''ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਂਮੂਲਕਤ੍ਤਾ, ਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਏਵ।

ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਂ,** ਸਮਾਧਿ। ਸੋ ਹਿ ਸਾਤਿਸਯਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਨਕਿਚ੍ਚੋ। ਨ ਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਵਿਨਾ ਸਮਾਧਿਨਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਸਮਾਧਿ ਪਨ ਤੇਹਿ ਵਿਨਾਪਿ ਸਾਧੇਤੀਤਿ। ਪਗੁਣਬਲਵਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਚਿਨੋਤੀਤਿਪਿ **ਚਿਤ੍ਤਂ,** ਸਮਾਧਿ। ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਦਿਚਿਤ੍ਤਕਰਣੇਨ ਚ ਸਮਾਧਿ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਪਿ ਪਰੋਪਦੇਸੇਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੋ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚਿਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਹੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਕਥਿਤਾ"**ਤਿ। ਯਥਾਸਭਾਵਂ ਪਕਾਰੇਹਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾ**। ਸਾ ਯਦਿਪਿ ਕੁਸਲਾਦਿਭੇਦਤੋ ਬਹੁਵਿਧਾ, ''ਭਾਵਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਵਚਨਤੋ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਞ੍ਞਾਨਾਮੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਥਿਤਾ"**ਤਿ। ਯਦਿਪਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹਾਨਂ ਆਤਾਪਨਂ, ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੇਵ, ਆਤਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਪਨ ਆਤਾਪ-ਸਦ੍ਦੋ ਵੀਰਿਯੇ ਏਵ ਨਿਰੁਲ੍ਹੋਤਿ ਆਹ **"ਆਤਾਪੀਤਿ ਵੀਰਿਯਵਾ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਤੋ ਹਰੀਯਤਿ ਪਵਤ੍ତੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਸਾਪਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਯੋਗਿਨਾਤਿ ਆਹ **"ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਪਞ੍ਞਾ"**ਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਨੇਤੀਤਿ **ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਪਰਿਣਾਯਿਕਾ**।

ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਉਪਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਨਿਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਸਿਤਂ, ਅਤਿਵਿਯ ਤਿਖਿਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਸਿਤਤਰਭਾਵਕਰਣਂ ਨਿਸਾਨਸਿਲਾਯਂ, ਬਾਹੁਬਲੇਨ ਚਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਪਨਨ੍ਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਅਤ੍ਥਾਪਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਤਦੁਭਯਂ ਉਪਮੇਯਜਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਮਾਧਿਸਿਲਾਯਂ ਸੁਨਿਸਿਤਂ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਞਾਹਤ੍ਥੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਸਮਾਧਿਗੁਣੇਨ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵੋ। ਯਥਾਹ ''ਸਮਾਹਿਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੫; ੪.੯੯; ੫.੧੦੭੧)। ਵੀਰਿਯਞ੍ਚਸ੍ਸਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ। **ਵਿਜਟੇਯ੍ਯਜਾ**ਤਿ ਵਿਜਟੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ। ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਹਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਤਣ੍ਹਾਜਟਂ ਵਿਜਟੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ। ਵਿਜਟਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ – ''ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਜ ਸਮ੍ਪਦਾਲੇਯ੍ਯਜਾ''ਤਿ।

ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨੇਸ **ਵਿਜਟੇਤਿ** ਨਾਮ, ਅਗ੍ਗਫਲਕ੍ਖਣੇ ਸਬ੍ਬਸੋ **ਵਿਜਟਿਤਜਟੋ** ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ ''ਇਦਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਜਟਾਯ ਵਿਜਟਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਗਮ੍ਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਜਟਾਯ ਵਿਜਟਨੋਕਾਸ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਸਾ ਵਿਜਟੀਯਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਤ੍ਥ ਨਾਮਞ੍ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਪਟਿਘਂ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ ਚਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਂ ਸਾਨੁਨਾਸਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ''ਪਟਿਘਰੂਪਸਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਕਾਮਭਵੋ ਗਹਿਤੋ** ਕਾਮਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਾਯ। ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦਿਰੂਪੇ ਸਞ੍ਞਾ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਂ। **ਭਵਸਙ੍ਖੇਪੇਨਾਤਿ** ਭਵਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਤਾਯ, ਭਵਲਕ੍ਖਣੇਨ ਏਕਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰੂਪੇ ਵਾ ਵਿਰਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਚ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਜਾ ਇਧ **ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਤਿ** ਵੁਤ੍ਤਾ , ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਰੂਪਭਵਸ੍ਸ ਚ ਗਹਿਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **"ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨਾਮਰੂਪਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਰੂਪਭਵ-ਅਸਞ੍ਞਭਵਾਨਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਗਹਣਂ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਪਰਿਯਾਦਿਯਨਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਦਿਯਨਕਾਰਣੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖੇਪਨਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ। ਤੇਨਾਹ **"ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ...ਪੇ॰... ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ।

ਜਟਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਮਨੋਨਿਵਾਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪. **ਏਵੰਲਦ੍ਧਿਕਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਦੁਕ੍ਖਾ, ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਭਾਵੋ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਕਾ। **ਸੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ। **ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਕਥੰ ਕਥੇਤਿ** ਅਯੋਨਿਸੋ ਚਿਤ੍ਤਨਿਵਾਰਣੰ ਵਦਨ੍ਤੋ। **ਸੰਯਤਭਾਵੰ ਆਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਵਿਸੇਵਨਾਦਿਤੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸੰਯਤਭਾਵੰ ਓਤਰਭਾਵੰ। ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਸੇਨ ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਨਤ੍ਥਿ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਰਾਗਾਦਿਵਿਸੇਵਨੰ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਕੋਚਿ ਅਨਤ੍ਥੋ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਮਨੋ ਸਬ੍ਬਤੋ ਅਨਵਜ੍ਜਵੁਤ੍ਤਿਤੋ ਨ ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਦਾਨੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਯਤੋ ਯਤੋ**ਤਿ ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਾਵਜ੍ਜਵੁਤ੍ਤਿਤੋ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੋ **ਨਿਵਾਰੇਤਬ੍ਬੰ** ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤ੍ਤਾ।

ਮਨੋਨਿਵਾਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਰਹਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫. **ਕਤਾਵੀ**ਤਿ ਕਤਵਾ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ**”ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਅਰਹਨ੍ਤਆਦਿਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਏਵੰ** ‘‘ਅਹੰ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਆਕਾਰੇਨ **ਪੁਚ੍ਛਤਿ**।

ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਕੁਸਲੋਤਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਸਲਕ੍ਖਣਾਦੀਸੁ ਚ ਸਮੂਹਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਛੇਕੋ ਯਥਾਭੂਤਵੇਦੀ। **ਉਪਲਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਿਤਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਪਲਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਿਤਕਥੰ ਹਿਤ੍ਵਾ। **ਵੋਹਾਰਭੇਦੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ‘‘ਅਹੰ ਪਰਮਤ੍ਥੰ ਜਾਨਾਮੀ’’ਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੋ ਲੋਕੇ ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ “**ਅਹੰ, ਮਮਾ**”**ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਖਨ੍ਧਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੋਹਾਰਭੇਦੰ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਆਦੀਨਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਮਾਨੋ ਨਾਮ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਧੁਰੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕੇ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਯਦਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਸੇਨ ਨ ਵਦਤਿ, ਮਾਨਵਸੇਨ ਨੁ ਖੋ ਵਦਤੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। **ਵਿਧੂਪਿਤਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਪਿਤਾ ਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਾ। ਤੇ ਪਨ ਵਿਦ੍ਧੰਸਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਵਿਧਮਿਤਾ**”ਤਿ। ਮਮਙ੍ਕਾਰਾਦਯੋ ਮਯਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਮਯੋ, ਮਞ੍ਞਨਾ। ਮਯੋ ਏਵ **ਮਯਤਾ**ਤਿ ਆਹ “**ਮਯਤਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ**”ਨ੍ਤਿ।

ਅਰਹਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਜ੍ਜੋਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬. **ਦਿਵਾਰਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਵਿਯ ਦਿਵਾ ਏਵ, ਨ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਿੰ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਦਿਵਾ ਚ ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਦੇਸੇ, ਨ ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ ਸਕਲੰ ਮਹਾਦਿਸੰ ਦਿਸਨ੍ਤਰਾਲਞ੍ਚ। ਞਾਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਲੋਕੋ **ਞਾਣਾਲੋਕੋ**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁੰ ਉਦਪਾਦਿ ਞਾਣੰ ਉਦਪਾਦਿ ਪਞ੍ਞਾ ਉਦਪਾਦਿ ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਦਪਾਦਿ ਆਲੋਕੋ ਉਦਪਾਦੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੫; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੩੦) ਪਨ ਵਚਨਤੋ ਮਗ੍ਗੋ **ਞਾਣਾਲੋਕੋ**। ‘‘ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੬; ਪਾਰਾ॰ ੧੨) ਵਾ ਵਚਨਤੋ ਵਿਜ੍ਜਤ੍ਤਯਾਲੋਕੋ **ਞਾਣਾਲੋਕੋ**। ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯੰ ਵਿਯ ਸਞ੍ਜਾਤਪੀਤਿਵਿਪ੍ਫਾਰੇ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਰਤਨਘਰੇ ਸਮਨ੍ਤਪਟ੍ਠਾਨਵਿਚਿਨਨੇ ਸਞ੍ਜਾਤਪੀਤਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਰੀਰੋਭਾਸੋ ਵਾ **ਪੀਤਿਆਲੋਕੋ**। ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਸਾਦਵਸੇਨ ਸਞ੍ਜਾਤਆਲੋਕੋਵ **ਪਸਾਦਾਲੋਕੋ**।

ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪਵਤ੍ਤਨੇ ''ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਵਤ, ਭੋ, ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਸਾਦਾਲੋਕੋਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਦਯਤਮਂ ਵਿਧਮਨ੍ਤੀ **ਧਮ੍ਮਕਥਾਆਲੋਕੋ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਾਤੁਭਾਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਆਲੋਕੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਦੇਸਨਾਯ ਸਞ੍ਜਾਤਧਮ੍ਮਾਲੋਕੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਜ੍ਜੋਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭. ਸਰਣਤੋ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਪਟਿਪਾਟਿ **ਸਰਾ**। ਤੇਨਾਹ **"ਇਮੇ ਸਂਸਾਰਸਰਾ"**ਤਿ। **ਕੁਤੋ**ਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ, ਕਿਮ੍ਹਿ ਵਾ? ਤੇਨਾਹ **"ਕਿਂ ਆਗਮ੍ਮਾ"**ਤਿ? **ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ** ਪਚ੍ਚਯਾਭਾਵਤੋ। **ਆਪੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਪਦੇਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਰੂਪਭਵਾਨਂ ਅਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤਦੁਭਯਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਰੂਪਭਵਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਹਿਤਾ, ਗਹਿਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਥੋ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ।

ਸਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਮਹਦ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮. ਨਿਧੀਯਤੀਤਿ **ਨਿਧਾਨਂ**। ਨਿਧਾਤਬ੍ਬਤਂ ਗਤਂ ਨਿਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਤ੍ਤਸਾਰਾਦੀ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਵੇਲ਼ੁਰਿਯਪਵਾਲ਼ਰਜਤਜਾਤਰੂਪਾਦਿ। **ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਭਾਜਨਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਹਾਪਣ-ਧਞ੍ਞਕੋਟ੍ਠਭਣ੍ਡਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਨਿਚ੍ਚਪਰਿਬ੍ਬਯਵਸੇਨ ਭੁਞ੍ਜੀਯਤੀਤਿ **"ਭੋਗੋ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਭਿਗਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਭਿਗਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਅਨਲਙ੍ਕਤਾ**ਤਿ ਨ ਅਲਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਕਤਚਿਤ੍ਤਾ, ਅਤਿਚ੍ਛਤਾਮਹਿਚ੍ਛਤਾਹਿ ਅਭਿਭੂਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਤਿਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਯਤ੍ਤਜਾਤਾ"**ਤਿ। **ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਜਾਤੇਸੂ**ਤਿ ਤਂਤਂਕਿਚ੍ਚੇ ਸਞ੍ਜਾਤਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੇਸੁ। **ਨਾਨਾਕਿਚ੍ਚਜਾਤੇਸੂ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਕਿਚ੍ਚੇਸੁ, ਸਞ੍ਜਾਤਨਾਨਾਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਵਾ। ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕਪਸੁਤੇਨ **ਵਟ੍ਟਸੋਤਂ ਅਨੁਸਰਨ੍ਤੇਸੁ**। ਤਣ੍ਹਾਨਿਵਾਸਤਾਯ ਗੇਹਨ੍ਤਿਪਿ ਅਗਾਰਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗੇਹ"**ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਰਾਜਿਯਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਪਦਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ, **ਤ੍ਵਾ**-ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਚਾਯਂ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋਤਿ।

ਮਹਦ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਚਤੁਚਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯. ਇਰਿਯਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਯੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ **ਇਰਿਯਾਪਥੋ,** ਗਮਨਾਦਿ। ਤਂ ਅਪਰਾਪਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਚਕ੍ਕਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਚਤੁਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥ"**ਨ੍ਤਿ। **ਨਵਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਜਕਾਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਚ ਕੇਸਾਦਿਅਸੁਚਿਪਰਿਪੂਰੋਤਿ ਆਹ **"ਪੁਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਅਸੁਚਿਪੂਰ"**ਨ੍ਤਿ। **ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਂਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਹਿਤਂ। ਤੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਭਾਵਤੋ **ਏਵ,** ਅਥ ਖੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਧਮ੍ਮੋ ਚ ਅਸੁਚਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਸੁਚਿਪਙ੍ਕੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਪਙ੍ਕਜਾਤਂ,** ਕੇਸਾਦਿਅਸੁਚਿਪਙ੍ਕਜਾਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਪਙ੍ਕਜਾਤਂ। ਯਾਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਅਪਗਮੋ। ਤੇਨ ਸਭਾਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਧਮ੍ਮਤੋ ਚ ਅਸੁਚਿਸਭਾਵਤੋ ਕਾਯਤੋ ਕਥਂ ਅਪਗਮੋ ਸਿਯਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਨਹਨਟ੍ਠੇਨ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਨਦ੍ਧੀਤਿ ਉਪਨਾਹੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ ''ਨਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਉਪਨਾਹ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ ਕੋਧੋਤਿ ਆਹ "**ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ**"ਤਿਆਦਿ । **ਪਾਲ਼ਿਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਉਪਨਾਹਇਚ੍ਛਾਦਿਕੇ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ **ਕਿਲੇਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ** ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਕਿਲੇਸਾ ਦੁਮ੍ਮੋਚਯਤਾਯ ਵਰਤ੍ਤਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਵਰਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ**। ਆਰਮ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਸਭਾਵਤੋ **ਏਕੋ** ਏਵੇਸ ਧਮ੍ਮੋ, ਪਵਤ੍ਤਿ-ਆਕਾਰਭੇਦੇਨ ਪਨ **ਇਚ੍ਛਨਟ੍ਠੇਨ** ਪਤ੍ਥਨਟ੍ਠੇਨ **ਇਚ੍ਛਾ, ਲੁਬ੍ਭਨਟ੍ਠੇਨ** ਗਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ **ਲੋਭੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ, ਵਾਰੇ ਵਾ ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਕੋ। **ਅਲਦ੍ਧਪਤ੍ਥਨਾ** ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਆਸਤ੍ਤਿ ਲੋਭੋ। **ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ।

ਚਤੁਚਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਏਣਿਜਙ੍ਘਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦. **ਏਣਿਮਿਗਸ੍ਸ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਏਣਿਮਿਗਸ੍ਸ ਜਙ੍ਘਾ ਵਿਯ। ਅਵਯਵੀਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਹਿ ਇਦਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਪਿਣ੍ਡਿਮਂਸਸ੍ਸ ਪਰਿਤੋ ਸਮਸਣ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਵਟ੍ਟਿਤਜਙ੍ਘੋ। ਕਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਥੂਲਭਾਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਰਾਜੋਤਨਾ, ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਿਸਭਾਵਦੀਪਨਪਰਾਤਿ ਆਹ "**ਅਥੂਲਂ ਸਮਸਰੀਰ**"ਨ੍ਤਿ। **ਆਤਪੇਨ ਮਿਲਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਪਸਾ ਮਿਲਾਤਕਾਯਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪਨਭਾਵਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ – "**ਤਪੋ ਮਿਲਾਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ, ਤਥਾ ਚਾਹ ਪਾਲ਼ਿਯਂ "**ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਂ ਅਲੋਲੁਪ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ''ਵੀਰਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਵੀਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੀਰਭਾਵੇਨ ਵੀਰਿਯਂ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਭਵੇਨ ਵੀਰਭਾਵੋਤਿ ਆਹ "**ਵੀਰਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚ ਆਲੋਪੇ, ਅਭੁਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਿਵੇ''ਤਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ੯੮੩; ਮਿ॰ ਪ॰ ੬.੫.੧੦) ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨ ਪਰਿਮਿਤਭੋਜਿਤਾਯ ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾ **ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ। "ਮਿਤਾਹਾਰ**"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਭੋਜਿਤਾਯਪਿ ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਿਕਾਲ...ਪੇ॰... ਪਰਿਤ੍ਤਾਹਾਰ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਲੋਲੁਪ੍ਪਵਿਰਹਿਤਂ** ਬੋਧਿਮੂਲੇ **ਏਵ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਲੋਲੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ''ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੂ''ਤਿ ਹਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲੋਲੁਪ੍ਪਵਿਗਮੋ ਦੀਪਿਤੋਵਾਤਿ। **ਰਸਤਣ੍ਹਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਾ ਏਸ** ''ਅਪ੍ਪਾਹਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਲੋਲੁਪ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਸੀਹਂ ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਚਰਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਇਵ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ''ਨਾਗ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ – "**ਏਕਚਰਂ ਸੀਹਂ ਵਿਯ, ਏਕਚਰਂ ਨਾਗਂ ਵਿਯਾ**"ਤਿ। **ਏਕਚਰਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ** ਏਕੀਕਤਾਯ।

ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਵਸੇਨ ਰੂਪਂ ਗਹਿਤਂ ਤੇਸਂ ਰੂਪਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। **ਮਨੇਨ ਨਾਮਂ ਗਹਿਤਂ** ਮਨਸ੍ਸ ਨਾਮਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। **ਅਵਿਨਿਭੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਅਵਿਨਾਭਾਵਧਮ੍ਮੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਯਤਨਧਾਤੁਆਦਯੋ ਗਹਿਤਾ। ਕਾਮਗੁਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹੇਤ੍ਥ ਰੂਪਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਨੋਗਹਣੇਨ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ, ਏਵਂ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਧਾਤੁਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਤਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨਪੇਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ਕਾਮਵਤ੍ਥੁ **ਭੁਮ੍ਮਂ**।

ਏਣਿਜਙ੍ਘਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਤ੍ਤਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਤੁਲ੍ਲਪਕਾਯਿਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਬ੍ਭਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧. ਸਤਂ ਸਾਧੂਨਂ ਸਰਣਗਮਨਸੀਲਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਲ੍ਲਪਨਤੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਲ੍ਲਪਨਤੋ ਕਥਨਤੋ ਸਤੁਲ੍ਲਪਾ, ਦੇਵਤਾ, ਤਾਸਂ ਕਾਯੋ ਸਮੂਹੋ, ਤਤ੍ਥ ਭਵਾਤਿ **ਸਤੁਲ੍ਲਪਕਾਯਿਕਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਸਤਂ**

ਧਮ੍ਮ"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਉਲ੍ਲਪੇਤ੍ਵਾ,** ਨ ਵਣ੍ਣਨਾਕਥਨਮਤ੍ਤੇਨ **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਾਸਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤੁਲ੍ਲਪਕਾਯਿਕਭਾਵੇ। **ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਾਰਣਂ। **ਸਮੁਦ੍ਦਵਾਣਿਜਾ**ਤਿ ਸਂਯਤ੍ਤਿਕਾ। **ਖਿਤ੍ਤਸਰਵੇਗੇਨਾ**ਤਿ ਜਿਯਾਮੁਤ੍ਤਸਰਸਦਿਸਵੇਗੇਨ, ਸੀਘਓਘੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪ੍ਪਤਤੀਤਿ ਉਪ੍ਪਾਤੋ। ਉਪ੍ਪਾਤੇ ਭਵਂ ਬਜਸਨਂ **ਉਪ੍ਪਾਤਿਕਂ। ਪਤਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਹਿਤਪਤਿਟ੍ਠਾ। ਪਰਲੋਕੇ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਂ **ਅਭਯਕਾਰਣਂ। ਜਙ੍ਘਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਸਤਂ। ਜਙ੍ਘਾਸੀਸੇਨ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਦਤਿ ਸਹਚਾਰਿਭਾਵਤੋ। **ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ** ਪਞ੍ਚਸੀਲਾਨਿ। ਆਸਨ੍ਨਾਨਾਸਨ੍ਨੇਸੁ ਆਸਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਪਠਮਂ ਵਿਪਚ੍ਚਨਤੋ "**ਆਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਗਹਿਤਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਘਟਾਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਮੂਹਵਸੇਨ।

ਸਬ੍ਭੀਤਿ ਸਾਧੂਹਿ। ਤੇ ਹਿ ਸਪਰਹਿਤਸਾਧਨਤੋ ਪਾਸਂਸਤਾਯ ਸਨ੍ਤਗੁਣਤਾਯ ਚ ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਣ੍ਡਿਤਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਪਣ੍ਡਿਤੇਹੀ**"ਤਿ ਆਹ। **ਸਮਾਸੇਥਾ**ਤਿ ਸਂਵਸੇਥਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬਇਰਿਯਾਪਥੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥ**ਵਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਿਸਨ੍ਧਾਨਂ। ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਹਿਤੇਸਿਤਾਲਕ੍ਖਣਾ ਹਿ ਮੇਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਚ ਞਾਣਸਹਿਤਾ ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਵਾਤਿ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵੋ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੋ, ਇਤਰੋ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੋਤਿ ਆਹ "**ਨ ਕੇਨਚਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਹਿਤਾਵਹਂ ਸੁਨ੍ਦਰਧਮ੍ਮਂ। **ਸੇਯਜੋ**ਤਿ ਹਿਤਵਡ੍ਢਨਤਾਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵਡ੍ਢੀ**"ਤਿ।

ਸਤਂ ਸਾਧੂਨਂ, ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਪ੍ਪਟਿਯੋਗਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਞ੍ਞਤੋ ਅਨ੍ਧਬਾਲਤੋ**"ਤਿ। ਸੋਕਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸੋਕਕਾਰਣਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਇਧ ਸੋਕਸਦ੍ਦੇਨ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੋਕਵਤ੍ਥੂਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੋਕਵਤ੍ਥੂਨਿ** ਨਾਮ ਚੋਰਾਦਯੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰੇਸਂ ਸੋਕਕਰਣਤੋ। **ਸੋਕਾਨੁਗਤਾ** ਸੋਕਪ੍ਪਤ੍ਤਾ।

ਥੇਰਸ੍ਸਾਤਿ ਸਂਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਗਿਨਿਯਾ ਜੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ "**ਤੁਮ੍ਹੇ**"ਤਿ ਆਹ। ਅਯਂ ''ਇਧ ਚੋਰਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਂਸੂ''ਤਿ ਅਮ੍ਹੇ ਤਿਣਾਯਪਿ ਨ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ **ਏਕਚ੍ਚੇ "ਮਾਰੇਮ ਨ"ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ।** ਕਰੁਣਾਯ **ਏਕਚ੍ਚੇ** "**ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਮਾ**"ਤਿ ਆਹਂਸੁ। **ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਾਸੇਤ੍ਵਾ।

ਅਹੁ ਅਹੋਸਿ, ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹਾਵਨੇ**ਤਿ ਤਾਦਿਸੇ ਬ੍ਰਹਾਵਨੇ, ਮਹਾਰਞ੍ਞੇ ਨਿਵਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ **ਚੇਤੋ**ਤਿ ਬਜਾਯੋ। **ਕੂਟਾਨੀ**ਤਿ ਵਾਕੁਰਾਦਯੋ। **ਓਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। **ਸਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੇਲਕਂ **ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਭੀਤਤਸਿਤਾ। **ਏਕਰਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਰਤ੍ਤੇਨੇਵ। **ਧਨਜਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਬਯਵਸੇਨ ਅਦ੍ਧਿਕੇਹਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਧਨਤੋ ਹਾਨਿ, ''ਸਮਣਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਹਨ੍ਤਿ, ਕਿਂ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਦ੍ਧਿਕਾਨਂ ਅਨਾਗਮਨਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਪਰਿਬ੍ਬਯਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਞਾਤਯੋਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤੁਭਾਤੁਭਗਿਨਿਆਦਿਕੇ ਞਾਤਕੇ। ਤੇ ਕਿਰ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਿਨਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਤੇਨ ਸਮਾਗਤਾ, ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸਚ੍ਚਵਾਚਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਚੋਰਭਯਂ ਤੇਸਂ ਨਾਰੋਚੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਤੇਸਮ੍ਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ "**ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਕਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣੇਨ ਅਨੁਤ੍ਤਰਗੁਣਾਧਿਗਮੇਨ ਚ **ਞਾਤਿਮਜ੍ਝੇ ਵਿਰੋਚਤਿ**।

ਸਾਤਤਨ੍ਤਿ ਸਤਤਂ। ਸ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਇਧ ਸਾਭਾਵੋ ਯਥਾ ''ਸਾਰਾਗੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਸਾਤਭਾਵੋ ਵਾ **ਸਾਤਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੁਖਂ ਵਾ**"ਤਿ। **ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਤਾਸਂ ਵਚਨਂ ਸੁਭਾਸਿਤਂ, ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਸੁਭਾਸਿਤਮੇਵ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਤਂਤਂਗਾਥਾਪਦੇਨੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਤਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਨ ਕੇਵਲ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਸਂਸੇਵਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਭਿਯੋਗੋ ਯਥਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ ਕਾਰਣਂ, ਏਵਂ ਸੋਕਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਵਿਸੋਕਭਾਵਸ੍ਸ, ਞਾਤਿਮਜ੍ਝੇ ਸੋਭਾਯ, ਸੁਗਤਿਗਮਨਸ੍ਸ, ਚਿਰਂ ਸੁਖਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ, ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਮੋਚਨਸ੍ਸਪਿ ਅਞ੍ਞਾਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਭਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਮਚ੍ਛਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨. ਪਮਜ੍ਜਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਿ **ਪਮਾਦੋ**। ਤੇਨ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਸਤਿਰਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਲਕ੍ਖਣੇਨਾ**"ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਮਾਦੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਮਚ੍ਛਰਿਯਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਮਾਦਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦਾਨੰ ਨ ਦੀਯਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਏਕਚ੍ਚੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਭੋਗਪਰਿਹਾਨਿੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਖਿਡ੍ਡਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਣ੍ਡਨਵਿਭੂਸਨਛਣਨਕ੍ਖਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਬ੍ਯਸਨਾਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਯਸਦਾਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਯਸਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਯਸਸ੍ਸ ਚ ਦਾਯਕੰ। **ਸਿਰੀਦਾਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਭਗ੍ਗਦਾਯਕੰ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਾਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਭੋਗਰੂਪਭੋਗਸਮ੍ਪਦਾਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਾਯਕੰ। **ਪੁਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਇਧ ਪੁਞ੍ਞਫਲੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ''ਏਵਮਿਦੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਪਵਡ੍ਢਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦) ਵਿਯ। **ਅਤ੍ਥਿ ਦਾਨਸ੍ਸ ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਤੰ ਬਹੁਲਸਾਧਾਰਣਤੰ, ਤੰ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯਤੰ , ਤਬ੍ਬਿਸਯਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸਾਵਜ੍ਜਤੰ, ਦਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਤੰ ਅਨੁਗਾਮਿਕਤੰ, ਤਬ੍ਬਿਸਯਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਅਨਵਜ੍ਜਤੰ, ਲੋਭਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਿਨੋਦਨੰ, ਸੇਸਪੁਞ੍ਞਾਨੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਞ੍ਚ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ।

ਤੰਯੇਵ ਬਾਲਨ੍ਤਿ ਯੋ ਮਚ੍ਛਰੀ, ਤਮੇਵ। ਅਦਾਨਸੀਲਾ **ਬਾਲਾ**। ਏਕਚ੍ਚੋ ਧਨਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗਪਰਿਕ੍ਖਯਭਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਅਤਿਲੋਭਸੇਟ੍ਠਿ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕੇਸੂ**"ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਦਾਨਸੀਲੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਦ੍ਧਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਸੰ ਕਥੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਸੁਣੋਤਿ, ਸਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਕਥੇਤਿ, ਅਦਾਤੁਕਮ੍ਯਤਾਥਮ੍ਭੇ ਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਮਤਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਅਦਾਨਸੀਲਤਾਯ ਮਰਣੇਨ ਮਤੇਸੂ**"ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ਦਾਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਤੇਨਸ੍ਸ ਸਮਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦਾਨਸੀਲਸ੍ਸ ਪਨ ਅਮਤਲਿਙ੍ਗਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਵਜ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਤ੍ਤੇ ਏਕਵਚਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਹ ਵਜਨ੍ਤਾ**"ਤਿ। ਦਾਨਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮੋ ਪੁਰਾਤਨੋ, ਨ ਅਜ੍ਜਤਨੋਤਿ ਸਨਨ੍ਤਨੋ, ਸੋ ਏਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸਨਨ੍ਤਨਾ,** ਪਣ੍ਡਿਤਾ, ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਤੇਸੰ ਵਸੇਨਪਿ ਧਮ੍ਮੋ **ਸਨਨ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਸਨਨ੍ਤਨਾਨੰ ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇ** ਸਤਿ **ਏਕੇ** ਦਾਨੰ ਦਦਨ੍ਤਿ, **ਏਕੇ** ਨ ਦਦਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਭਾਵਾ। **ਸਹਸ੍ਸਦਾਨਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਏਕਾਪਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਚੇਤਨਾਯ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵਤੋ ਸਹਸ੍ਸਦਾਨਸਦਿਸਾ ਹੋਤਿ।

ਦੁਰਨੁਗਮਨੇਤਿ ਅਸਮਙ੍ਗਿਨਾ ਅਨੁਗਨ੍ਤੁੰ ਦੁਕ੍ਕਰੋ। ਅਨਨੁਗਮਨਞ੍ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਪੂਰਣਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਦੁਪ੍ਪੂਰੋ**"ਤਿ। ''ਧਮ੍ਮੰ ਚਰੇ''ਤਿ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧਾਤਿ ਆਹ "**ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮੰ ਚਰਤੀ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਦਾਰਞ੍ਚ ਪੋਸ**"ਨ੍ਤਿ। **ਸਮੁਞ੍ਜਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਕੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸਟ੍ਠਧਞ੍ਞਕਰਣਤੋ ਖਲੇ ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਵਸੇਨ ਸਮੁਞ੍ਜਨਿਆਦਿਨਾ ਛਡ੍ਡਿਤਧਞ੍ਞਸੰਹਰਣੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੋ ਅਪਿ…ਪੇ॰… ਸਮੁਞ੍ਜਕੰ ਚਰਤੀ**"ਤਿ। **ਏਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਯਾਗਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਕੋਟੀਨੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ''ਦਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਪਦੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਾ। **ਦਸਨ੍ਨੰ ਵਾ ਕਹਾਪਣਕੋਟੀਨੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ**ਤਿ ਦਸਨ੍ਨੰ ਕਹਾਪਣਕੋਟੀਨੰ ਵਿਨਿਯੁਞ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ। ਤਯਿਦੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਸਹਸ੍ਸਯਾਗੀਨੰ ਦਾਨੰ ਏਤ੍ਤਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਮੁਞ੍ਜਕੰ ਚਰਨ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ ਸਮੁਞ੍ਜਕੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾਪਿ, ਸਮੁਞ੍ਜਕਚਰਣਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਦਾਰੰ ਪੋਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਚਰਤਿ, ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਮਿੰ ਦਦਨ੍ਤੋਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਚਰਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਥਾਵਿਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਤਥਾਧਮ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਯਾ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਲਮ੍ਪਿ ਨਗ੍ਘਨ੍ਤਿ **ਏਤੇ ਸਹਸ੍ਸਯਾਗਿਨੋ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਸ੍ਸਯਾਗਿਤਾਯ। **ਯੰ ਤੇਨ ਦਲਿਦ੍ਦੇਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਵਰਣੰ। **ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਤੰਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਹਸ੍ਸਯਾਗਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ। **ਇਤਰੇਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਤਥਾਵਿਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੰ। **ਦਸਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਕੋਟਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਤੋ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਭੇਦਤਾਯ ਸਹਸ੍ਸਦਾਨੰ।

``ਕਲਂ ਨਗ੍ਘਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਤੇਸਂ ਦਾਨਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਦਾਨਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਤਰਭਾਵੇਨ ਵਿਪੁਲਤਰਭਾਵੇਨ ਵਿਪੁਲਤਰਫਲਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਏਤਂ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਨ ਮਹਤ੍ਤਂ ਗਤੋਤਿ **ਮਹਗ੍ਗਤੋ,** ਉਲ਼ਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਪੁਲਸ੍ਸੇਤਂ ਵੇਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਸਮੇਨਾ**ਤਿ ਞਾਯੇਨ, ਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਸਮੇ**ਤਿ ਨ ਸਮੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤੇ। **ਛੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ। ਤਂ ਪਨ ਪੀਲ਼ਨਂ ਪੋਥਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪੋਥੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਆਹ। **ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾ**ਤਿ ਤਿਨ੍ਤਅਸ੍ਸੁਮੁਖਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਾ ਪਰਂ ਰੋਦਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਮਹਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਬਹੁਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨੇਨ ਮਹਨ੍ਤਦਾਨਂ। **ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਗਵੇਸਨਾਯ ਚ ਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਮਲੀਨਤ੍ਤਾ। **ਇਤਰਂ** ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਦਾਨਂ। **ਪਰਿਤ੍ਤਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਰਿਤ੍ਤਦਾਨਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਗਵੇਸਨਾਯ ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ। **ਏਵਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ**ਤਿ ``ਏਵਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਯਾਗਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਸਹਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਂਸਹਸ੍ਸਾਨਂ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਸਤਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਕਤਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਮਚ੍ਛਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਾਧੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩. ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀਤਿ ਪੀਤਿਵੇਗੇਨ ਉਗ੍ਗਿਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਉਦਾਨਂ ਉਗ੍ਗਿਰਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਸਿ। ਤਯਿਦਂ ਯਸ੍ਮਾ ਪੀਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਂ ਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਉਦਾਹਾਰਂ ਉਦਾਹਰੀ"**ਤਿ । ਯਥਾ ਪਨ ਤਂ ਵਚਨਂ ``ਉਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯ**-ਕਾਰੋ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ। ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਚੇਤਨਾਯ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤਦਭਾਵਤੋ। **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ। **"ਸਾਹੂ"**ਤਿ ਪਦਂ ਸਾਧੁਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਯੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਿਪਕ੍ਖਸਭਾਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਤਂ ਉਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਂ ਯੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ। **ਜੀਵਿਤਭੀਰੁਕੋ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਵਿਨਾਸਭੀਰੁਕੋ। **ਖਯਭੀਰੁਕੋ**ਤਿ ਭੋਗਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਭੀਰੁਕੋ। **ਵਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਜੀਵਿਤੇ ਸਾਲਯਤਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਯੁਜ੍ਝਨੇ ਅਸਮਤ੍ਥਤਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ। **ਛੇਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਛੇਦੋ। **ਉਸ੍ਸਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਏਵਂ ਭੋਗੇ ਰਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਭੋਗੇ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। **ਵਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਧ ਭੋਗੇਸੁ ਲੋਭਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਦਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜੀਵਿਤਭੋਗਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਦਾਨਞ੍ਚ ਯੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸਮਂ ਹੋਤਿ। **ਸਦ੍ਧਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਧਮ੍ਮਜੀਵਿਤਾਵੀਮਂਸਾਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਦੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁਨੋ ਪਰਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਕਮ੍ਪਿ ਦਦਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਖੇਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਬਹੁਂ ਉਲ਼ਾਰਪੁਞ੍ਞਂ ਪਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਬਹੁਵਿਧਂ ਲੋਭ-ਦੋਸ-ਇਸ੍ਸਾ-ਮਚ੍ਛਰਿਯ-ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿਭੇਦਂ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਚ ਤਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ **"ਮਚ੍ਛੇਰਂ ਮਦ੍ਦਤਿ"**ਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਭਾਵਤੋ।

ਪਰਤ੍ਥਾਤਿ ਪਰਲੋਕੇ। **ਏਕਸਾਟਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁ** ਅਨ੍ਵਯਵਸੇਨ, ਅਙ੍ਕੁਰਵਤ੍ਥੁ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਧਮ੍ਮੋ ਲਦ੍ਧੋ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧੋ,** ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਅਗ੍ਗਿਆਹਿਤਪਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **"ਉਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਂ ਵੀਰਿਯਂ, **ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤਸਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੋਗੁਪ੍ਪਾਦੇ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਤਾ। **ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਜ੍ਜੋ ਉਸ੍ਸਾਹੋ। **ਯਮਸ੍ਸ** ਆਣਾਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਵੇਤਰਣਿਮ੍ਪਿ** ਇਤਰੇ ਨਿਰਯੇ ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ। ਤੇ ਪਨ ਅਬ੍ਬੁਦਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਵੀਚਿਂ ਦਸਧਾ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਮਹਾਨਿਰਯੇ ਸਤ੍ਤਪਿ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਭੇਦੇਨ ਤਯੋ ਤਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਤਿਂਸਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਞ੍ਜੀਵਾਦਿਨਿਰਯਸਂਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਮਜ੍ਝਮੁਦੁਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਤਿਵਿਧਤਾ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਪਰੇ ਪਨ ``ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਨਿਰਯਾ ਸੋਲ਼ਸ ਉਸ੍ਸਦਨਿਰਯਾ ਆਦਿਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਿਤਨਿਰਯੇ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਸਿਤਨਿਰਯਾਤਿ ਏਵਂ ਏਕਤਿਂਸ ਮਹਾਨਿਰਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਨਿਰਯਗ੍ਗਹਣਤੋ ਆਦਿਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਿਤਨਿਰਯਾ ਏਕੋ ਨਿਰਯੋ ਕਤੋਤਿ।

ਤੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਪਚ੍ਚਯਾਨਂ। **ਪਞ੍ਚਨਵੁਤਿਪਾਸਣ੍ਡਭੇਦਾ** ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਚਿਨਨੇਸੁ। **ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਚਿਨਨਂ ਆਹ,** ਉਪਮਾਨਾਨਿ ਹਿ ਨਾਮ ਯਾਵਦੇਵ ਉਪਮੇਯਜਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਨਿ। ਏਤੇਨ ਸੁਖੇਤ੍ਤਗਹਣਤੋਪਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਵਿਚਿਨਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪਾਣੇਸੁ ਸਂਯਮੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਪਾਣੇਸੁ ਸਂਯਮੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਾਵੋਰੋਪਨਤੋ ਸਂਯਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰਤੋ ਪਰਦਾਰਾਮਸਨਤੋ ਵਿਸਂਵਾਦਨਤੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਭੇਦਨਤੋ ਫਰੁਸਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਤੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਿਪ੍ਪਲਪਨਤੋ ਪਰਸਨ੍ਤਕਾਭਿਜ੍ਝਾਨਤੋ ਉਚ੍ਛੇਦਚਿਨ੍ਤਨਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਨਤੋ ਚ ਸਂਯਮੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੀਲਾਨਿਸਂਸਂ ਕਥੇਤੁਮਾਰਦ੍ਧਾ**"ਤਿ। ਫਰੁਸਵਚਨਸਂਯਮੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਪਰਸ੍ਸ ਉਪਵਾਦਭਯੇਨਾਤਿ ਪਾਪਕਿਰਿਯਹੇਤੁ ਪਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਉਪਵਾਦਭਯੇਨ। **ਉਪਵਾਦਭਯਾ**ਤਿ ਉਪਵਾਦਭਯਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਅਮ੍ਹੇ ਪਰੇ ਨ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਸੀਸਨ੍ਤਾ **ਪਾਪਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਪਦਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਏਵ **ਸੇਯ੍ਯੋ** ਸੇਟ੍ਠੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਖਯਧਮ੍ਮਂ ਵਯਧਮ੍ਮਂ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਕਰਣੀਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਸਦ੍ਦੋ ਕਾਲਵਿਸੇਸਵਿਸਯੋਤਿ ਆਹ "**ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਾਦਿਕਾਲੇਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਪੁਨ ਅਕਾਲਵਿਸੇਸੋ ਅਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੋ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥਵਿਸਯੋਵਾਤਿ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਲੋਕਨਾਥਾ **ਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮ** ਵੂਪਸਨ੍ਤਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਾ ਸਨ੍ਤਸਬ੍ਭੂਤਗੁਣਤ੍ਤਾ।

ਸਾਧੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਨਸਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪. **ਕਮਨੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਕਨ੍ਤਾਨਿ। ਤਤੋ ਏਵ ਏਤਾਨਿ **ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ** ਸੁਖਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ **ਰੂਪਾਦੀਨਿ,** ਤੇ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ, ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਕਿਲੇਸਕਾਮਾ ਵਾ। "**ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾ ਮਨੁਜੇਸੂ**"ਤਿ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮੇਤਂ, ਨਿਚ੍ਛਯੇਨ ਕਾਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਯੇਵ। ਮਚ੍ਚੁ ਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਂ**। ਨ ਪੁਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਂ **ਅਪੁਨਾਗਮਨਂ। ਅਪੁਨਾਗਮਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ** ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਨਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਵਰਣਂ। **ਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ। **ਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਮਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨੋ।

ਤਣ੍ਹਾਛਨ੍ਦਤੋ ਜਾਤਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ। ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਹਨਤੀਤਿ **ਅਘਂ,** ਦੁਕ੍ਖਂ। ਇਧ ਪਨ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਛਨ੍ਦਵਿਨਯਾ ਅਘਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਹੇਤੁਨਿਰੋਧੇਨ ਹਿ ਫਲਨਿਰੋਧੋ, ਏਵਂ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਤ੍ਵਾ **ਅਘਵਿਨਯਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਦਤਿ।

ਚਿਤ੍ਰਾਨੀਤਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮਾਪਿ ਵੇਦਨਾਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਯੋਗਭੇਦੇਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਕਾਰਭੇਦੇਨ ਚ ਅਤ੍ਥਿ ਸਵਿਘਾਤਾਵਿਘਾਤਾਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ "**ਆਰਮ੍ਮਣਚਿਤ੍ਤਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਿਤਰਾਗੋ**ਤਿ ਸੁਭਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਿਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਰਾਗੋ। **ਕਿਲੇਸਕਾਮੋ ਕਾਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ** ਤਸ੍ਸੇਵਿਧ ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਾਮਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। **ਪਸੂਰਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ** ''ਨ ਤੇ ਕਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ "**ਪਸੂਰਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨ ਤੇ ਕਾਮਾ ਯਾਨਿ ਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਤੇ ਚੇ ਕਾਮਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਾਨਿ ਲੋਕੇ ਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ। **ਵੇਦੇਸੀ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਰਾਗਞ੍ਚ ਕਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦੇਸਿ ਚੇ। **ਹੇਹਿਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਾਨਿ ਮਨੋਰਮਾਨਿ, ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤੇ ਹੇਹਿਤਿ ਕਾਮਭੋਗੀਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਗਾਥਾ, ਇਧ ਪਨ ਸਂਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਧੀਰਾ ਨਾਮ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਆਹ "**ਪਣ੍ਡਿਤਾ**"ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋ ਪਹੀਨਕੋਧਮਾਨੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਂਯੋਜਨਾਤਿਗੋ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਮਿਂ ਅਸਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਰਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ। **ਮੋਘਰਾਜਾ ਨਾਮ ਥੇਰੋ** ਬਾਵਰੀਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਕਾਨਂ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। **ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਂ** ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਾਵਸੇਸ-**ਅਤ੍ਥੋ,** ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਤਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਕਿਂ ਹੋਤਿ? ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੋ? **ਦਸਬਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਵਮਾਹ** ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ। **ਅਨੁਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ** ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ। **ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਤਂ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਤੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਪਹਾਯਾ**"ਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ **ਸਙ੍ਗਾਤਿਗਾਪਿ** ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ **ਪਸਂਸਿਯਾ** ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਸਂਸਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਨਮਸਨ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫. ਉਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਉਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞੀ। ਕਾਰਯੇ**ਤਿ ਕਤਾਨਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਾਰਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਾਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਰਿਤਂ ਪਰਿਮਿਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਂਸੁਕੂਲਾਦਿਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ **ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਦੁਕੁਲਾਦਿ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਾਮਂ ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਕਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਞ੍ਞੇਨਾਕਾਰੇਨ ਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਵੇਦਿਯਮਾਨਾਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਸੁਦ੍ਧੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ। **ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਲਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ। **ਤਸ੍ਸ** ਕੁਹਕਸ੍ਸ। **ਤਂ** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ। **ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਕਾਰਕੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤ੍ਤਾ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਨ੍ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਤਾਯ ਅਨੁਧਮ੍ਮਭੂਤਾ ਪਟਿਪਦਾ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨੇ ਅਸਿਥਿਲਤਾਯ **ਦਲ਼੍ਹਾ। ਭਾਸਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਚ ਸਵਨਮਤ੍ਤੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਨਿਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਸੁਤਸ੍ਸ ਚ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਲੋਕਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਰਿਵਿਧਮਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਪਰਾਵੁਤ੍ਤਿਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਸ੍ਸ ਉਦਯਬ੍ਬਯ**"ਨ੍ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧੇਨੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਾਯਾ**"ਤਿ । **ਏਵਂ ਨ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਗੁਣਂ ਅਨਾਵੀਕਰੋਨ੍ਤੋ ''ਯਥਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਦਥ, ਏਵਂ ਨ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਕਾਰਕਮੇਵਾਤਿ ਦੋਸਂ ਅਕਾਰਕਮੇਵ। ਅਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਨਾਮ ਅਧਿਵਾਸਨਂ, ਏਵਂ ਸੋ ਦੇਸਕੇਨ ਦੇਸਿਯਮਾਨੋ ਤਤੋ ਵਿਗਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੂਤਿ ਖਮਤੂ**"ਤਿ।

ਸਭਾਵੇਨਾਤਿ ਸਭਾਵਤੋ। **ਏਕਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਜਾਨਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਸਹ ਏਕਸਦਿਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ। **ਪਰਤੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ। **ਕਥਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ''ਕਸ੍ਸਚ੍ਚਯਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ''ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਬੁਦ੍ਧਬਲਂ** ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ। **ਖਮਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਯਦੇਸਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਤਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਹਿ ਇਧ ਖਮਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਸਤ੍ਥਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਖਮੋ ਏਵ।

ਕੋਪੋ ਅਨ੍ਤਰੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਕੋਪਨ੍ਤਰੋ**। ਦੋਸੋ ਗਰੁ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੋਸਗਰੁ**। ''ਪਟਿਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਸਾ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਿਰਿਯਾ। **ਨੇ ਚਿਧਾ**ਤਿ ਨੇ ਚੇ ਇਧ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਅਪਗਤਂ** ਅਪਨੀਤਂ।

ਦੋਸੋ ਨੇ ਚੇ ਸਿਯਾ, ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯਦਿ ਅਪਰਾਧੋ ਨਾਮ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ। **ਨ ਸਮ੍ਮੇਯ੍ਯੁਂ** ਨ ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯੁਂ। **ਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜੋ।

ਧੀਰੋ ਸਤੋਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਵਟ੍ਟਿਛਿਨ੍ਨਂ ਆਹ। **ਕੋ ਨਿਚ੍ਛਮੇਵ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ''ਕਸ੍ਸਚ੍ਚਯਾ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੀਘਮਜ੍ਝਿਮਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ ਤਥਾਗਤ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋਤਿ ਆਹ **"ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਬੋਧੇਤਾ ਪਜਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੨; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਤ੍ਥੁਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੯੭) ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਆਗਤਕਾਰਣਾਨਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਵਿਮੋਕ੍ਖਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ **ਅਨ੍ਤੋ** ਅਗ੍ਗਫਲਂ, ਤਤ੍ਥ ਭਵਾ **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ,** ਤਸ੍ਸਾ ਵਸੇਨ। ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧਬਲਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਖਿਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਸਂਹਰਾਪਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸਦ੍ਧਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਤਤ੍ਵਸ੍ਸਾਤਿ ਓ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਵ-ਕਾਰਾਦੇਸਂ ਅ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਤਤੋ ਅਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। ''ਤਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, **ਤਤੋ**ਤਿ ਚ ਸਦ੍ਧਾਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਨੁਪਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਪਮਾਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਕ੍ਖਣਾਨੀ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾਨਿ। **ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਅਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਗਤਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਆਹਤਕਿਚ੍ਚਂ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਸਾਧੇਤੀ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ, ਤਥਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਮਗ੍ਗੇਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਂ। ਅਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਵਸੇਸਾਨਞ੍ਚ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ, ਏਵਂ ਤੇਨ ਤਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ''ਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਰਮਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਰਮਸੁਖਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ**।

ਸਦ੍ਧਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਮਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭. ਉਦਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾਤਿ ਉਕ੍ਕਾਕਰਞ੍ਞਾ ਜਾਤਿਸਮ੍ਭੇਦਪਰਿਹਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਂਸਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪੀਤਿਉਦਾਹਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ **"ਸਕ੍ਕਾ"ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਂ**। ਯਦਿ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ, ਕਥਂ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨਾ"**ਤਿ। ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਹਿ ਈਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਸਲਿਙ੍ਗਵਚਨਾਨਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਰੁਲ਼੍ਹੀ ਯਥਾ ''ਅਵਨ੍ਤੀ ਕੁਰੂ''ਤਿ, ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਨੇ ਪਨ ਜਨਪਦਸਦ੍ਦੇ ਜਾਤਿਸਦ੍ਦਤਾਯ ਏਕਵਚਨਮੇਵ। **ਅਰੋਪਿਮੇ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਨ ਰੋਪਿਮੇ।

ਆਵਰਣੇਨਾਤਿ ਸੇਤੁਨਾ। **ਬਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਪਾਸਾਣਮਤ੍ਤਿਕਖਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਆਲਿਂ ਥਿਰਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਸਸ੍ਸਾਨਿ ਕਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸੇ ਕਿਰ ਘਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੇਨ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਹਿਮਂ ਵਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਰੋਹਿਣਿਂ ਨਦਿਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਸ੍ਸਾਨਿ ਕਾਰੇਨ੍ਤਿ। **"ਜਾਤਿਂ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਕਲਹਂ ਵਡ੍ਢਯਿਂਸੂ"**ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਾਤੁਂ **"ਕੋਲਿਯਕਮ੍ਮਕਰਾ ਵਦਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। **ਨਿਯੁਤ੍ਤਅਮਚ੍ਚਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਸ੍ਸਪਰਿਪਾਲਨਕਮ੍ਮੇ ਨਿਯੋਜਿਤਮਹਾਮਤ੍ਤਾਨਂ।

ਤੀਣਿ ਜਾਤਕਾਨੀਤਿ ''ਕੁਠਾਰਿਹਤ੍ਥੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਫਨ੍ਦਨਜਾਤਕਂ** (ਜਾ॰ ੧.੧੩.੧੪ ਆਦਯੋ) ''ਦੁਦ੍ਦੁਭਾਯਤਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਦੁਦ੍ਦੁਭਜਾਤਕਂ,** (ਜਾ॰ ੧.੪.੮੫ ਆਦਯੋ) ''ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਤਂ ਕੁਞ੍ਜਰਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ **ਲਟੁਕਿਕਜਾਤਕ**ਨ੍ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੫.੩੯ ਆਦਯੋ) ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਜਾਤਕਾਨਿ। **ਦ੍ਵੇ ਜਾਤਕਾਨੀ**ਤਿ –

‘‘ਸਾਧੁ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਞਾਤੀ, ਅਪਿ ਰੁਕ੍ਖਾ ਅਰਞ੍ਞਜਾ।
ਵਾਤੋ ਵਹਤਿ ਏਕਟ੍ਠਂ, ਬ੍ਰਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਨਪ੍ਪਤਿ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਦਿਨਾ **ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਜਾਤਕਂ** (ਜਾ॰ ੧.੧.੭੪)।

‘‘ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਜਾਲਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਖਿਨੋ।
ਯਦਾ ਤੇ ਵਿਵਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਏਹਿਨ੍ਤਿ ਮੇ ਵਸ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੩੩) –

ਆਦਿਨਾ **ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਜਾਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਜਾਤਕਾਨਿ।

‘‘ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਾ ਭਯਂ ਜਾਤਂ, ਜਨਂ ਪਸ੍ਸਥ ਮੇਧਗਂ।
ਸਂਵੇਗਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਸਂਵਿਜਿਤਂ ਮਯਾ’’ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੪੧) –

ਆਦਿਨਾ **ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਂ**।

ਤੇਨਾਤਿ ਭਗਵਤਾ। **ਕਲਹਕਰਣਭਾਵੋ**ਤਿ ਕਲਹਕਰਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋ। ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਮਹਗ੍ਘੇ ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਕਸ੍ਮਾ ਨਾਸੇਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਲਹਂ ਵੂਪਸਮੇਤੁਕਾਮੋ ਭਗਵਾ ਪਥਵਿਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ ਗਣ੍ਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਪਥਵੀ ਨਾਮ ਕਿਂ ਅਗ੍ਘਤੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਅਕਾਰਣੇ। **ਵੇਰਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਰੋਧਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ਤਂਤਂਪਲੋਭਨਕਿਰਿਯਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯੋ **“ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨ੍ਤੂ”ਤਿ ਸਾਸਨਂ ਪੇਸੇਨ੍ਤਿ**। **ਕੁਣਾਲਦਹੇ**ਤਿ ਕੁਣਾਲਦਹਤੀਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ। **ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਕਥੇਸਿ** ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕੁਣਾਲਸਕੁਣਰਾਜਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਪਸਙ੍ਗੇਨ **ਕੁਣਾਲਜਾਤਕਂ** (ਜਾ॰ ੨.੨੧.ਕੁਣਾਲਜਾਤਕ) ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। **ਅਨਭਿਰਤਿਂ ਵਿਨੋਦੇਸਿ** ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਦੋਸਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵੋਕਾਰਸਂਕਿਲੇਸਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ। **ਪੁਰਿਸਪੁਰਿਸੇਹੀ**ਤਿ ਕੋਸਜ੍ਜਂ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਥਾਮਬ੍ਰੂਹਨੇਨ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਹਿ ਨੋ ਭਵਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ । **ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਮਣਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ** ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਭਿਯੋਗਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਦੁਮਿਨਿਯਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਵਨੇ। **ਵਿਕਸਿਂਸੁ** ਗੁਣਗਣਵਿਬੋਧੇਨ। **ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਨ ਕਥੇਸੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਾਵਦੇਵ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਲਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਵਿਸੇਸਂ ਭਗਵਤੋ ਨਾਰੋਚੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਖੀਣਾਸਵਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ।

ਓਸਟਮਤ੍ਤੇਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤਮਤ੍ਤੇ। **ਅਰਿਯਮਣ੍ਡਲੇ**ਤਿ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹੇ। **ਪਾਚੀਨਯੁਗਨ੍ਧਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਯੁਗਨ੍ਧਰਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਪਾਚੀਨਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ, ਨ ਬਾਹਿਰਕੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਉਦਯਪਬ੍ਬਤਤੋ। **ਰਾਮਣੇਯਜਕਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਰਮਣੀਯਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਰਮਣੀਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਉਲ੍ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ। **ਏਵਰੂਪੇ ਖਣੇ ਲਯੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਿਤਕ੍ਖਣੇ ਉਟ੍ਠਿਤਵੇਲਾਯਂ ਉਟ੍ਠਿਤਮੁਹੁਤ੍ਤੇਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿਕਾਲਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਜਾਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਰੂਪਪਰਿਵਾਰਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਤ੍ਥਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਵਂਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿਆਦਿ ਕੁਲਵਂਸਸੁਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਖਤ੍ਤਿਯਗਬ੍ਭੇ ਜਾਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਤਿਪਿ ਜਾਤਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਵਸੇਨ ਅਵਿਸੁਦ੍ਧਤਾ ਸਿਯਾਤਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ‘‘ਅਵਿਸੁਦ੍ਧਤਾ ਨਤ੍ਥਿ ਇਮੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤਿਪਿ ਚ ਗਬ੍ਭਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਂ ਕਤਦੋਸੇਨ ਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ ਅਰਜ੍ਜਾਰਹਤਾਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ‘‘ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਇਮੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **“ਰਾਜਪਬ੍ਬਜਿਤਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਾਮਨ੍ਤਾਤਿ ਸਮੀਪੇ। **ਚਲਿਂਸੂ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਕੋਸਮਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ **ਸਦ੍ਦੁਨ੍ਤਰਂ,** ''ਸਦ੍ਦਸਵਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਸਦ੍ਦੁਨ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤੇਸਟ੍ਠਿਯਾ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਕਿਰ ਆਦਿਤੋ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਤੇਸਟ੍ਠਿ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤੇਸਟ੍ਠਿਯਾ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸੇਸੂ''ਤਿ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਤੋ ਪਰਂ ਨਵਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਅਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। **ਨਵਨਵੁਤਿਯਾ ਦੋਣਮੁਖਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਨਵਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕੇਸੁ ਨਵੁਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਦੋਣਮੁਖੇਸੁ। **ਦੋਣਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਮਹਾਨਗਰਸ੍ਸ ਆਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਪਾਦਨਗਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਛਨਵੁਤਿਯਾ ਪਟ੍ਟਨਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਛਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਅਧਿਕੇਸੁ ਨਵੁਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਪਟ੍ਟਨੇਸੁ। ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਾਦਿ**ਛਪਣ੍ਣਾਸਾਯ ਰਤਨਾਕਰੇਸੁ**। ਏਵਂ ਪਨ ਨਗਰ-ਦੋਣਮੁਖਪਟ੍ਟਨ-ਰਤਨਾਕਰਾਦਿਭਾਵੇਨ ਕਥਨਂ ਤਂਤਂਅਧਿਵਤ੍ਥਾਯ ਵਸਨ੍ਤੀਨਂ ਤਾਸਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਬਹੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਯਦਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਦੇਵਤਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਦਸਹਿ ਚ ਲੋਕਧਾਤੂਹੀ''ਤਿ? ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਦਸਸਹਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਇਧ ''ਏਕਾ ਲੋਕਧਾਤੂ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਲੋਹਪਾਸਾਦੇਤਿ ਸਬ੍ਬਪਠਮਕਤੇ ਲੋਹਪਾਸਾਦੇ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ। ਯਦਿ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਏਵਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾਨਂ ਓਕਾਸੋ ਏਵ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਯਥਾ ਖੋ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਕਾਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ **ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਕਾਯਿਕਾ**। ਤਾਸਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭੂਮਿ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਵਾਸੀਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਆਵਾਸਾ**ਤਿ ਆਵਾਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ। ਦੇਵਤਾ ਪਨ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਇਤਰੇਸਞ੍ਚ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠੇਨ ਸੁਦ੍ਧੋ ਆਵਾਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ**। **ਮਹਾਸਮਾਗਮਂ ਵਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਹਾਸਮਾਗਮਂ ਗਤਾਤਿ ਵਤ੍ਵਾ।

ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਂ ਓਤਰਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨੋ। ਏਵਂ ਸੇਸਾਪਿ। **ਮਣਿਵਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਣਿਮਯਂ ਕਵਚਂ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਭਿਮੁਖਭਾਗੋ **ਬੁਦ੍ਧਵੀਥਿ,** ਸਾ ਯਾਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲਾ **ਉਤ੍ਤਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਮਹਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਵੀਥਿਯਾਵਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮੇਹਿ ਵਲਞ੍ਜਿਤਬੁਦ੍ਧਵੀਥਿਯਾਵ।

ਸਮਿਤਿ ਸਙ੍ਗਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਸਮਯੋ, ਮਹਨ੍ਤੋ ਸਮਯੋ **ਮਹਾਸਮਯੋ**ਤਿ ਆਹ **"ਮਹਾਸਮੂਹੋ**"ਤਿ। ਪਵਦ੍ਧਂ ਵਨਂ **ਪਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਵਨਸਣ੍ਡੋ**"ਤਿ। **ਦੇਵਘਟਾ**ਤਿ ਦੇਵਸਮੂਹਾ। **ਸਮਾਦਹਂਸੂ**ਤਿ ਸਮਾਹਿਤਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਪ੍ਪਿਤਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਥਾ ਸਮਾਹਿਤਂ ਪਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਨਿਯੋਜਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਮਾਧਿਨਾ ਯੋਜੇਸੁ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਗੋਮੁਤ੍ਤਵਙ੍ਕਾਦੀਨਂ ਦੂਰਸਮੁਸ੍ਸਾਰਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਤ੍ਤਨੋ...ਪੇ॰... ਅਕਰਿਂਸੁ**। ਵਿਨਯਤਿ ਅਸ੍ਸੇ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਨੇਤ੍ਤਾਨਿ,** ਯੋਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਨਂ ਵੀਥਿਪਟਿਪਾਦਨਂ ਰਸ੍ਮਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹੋਤੀਤਿ **"ਯੋਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਚੋਦੇਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਨ ਅਚੋਦਨਂ ਅਵਾਰਣਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਅਚੋਦੇਨ੍ਤੋ ਅਵਾਰੇਨ੍ਤੋ**"ਤਿ।

ਯਥਾ ਖੀਲਂ ਭਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਆਕੋਟਿਤਂ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਂ, ਯਥਾ ਚ ਪਲਿਘਂ ਨਗਰਪ੍ਪਵੇਸਨਿਵਾਰਣਂ, ਯਥਾ ਚ ਇਨ੍ਦਖੀਲਂ ਗਮ੍ਭੀਰਨੇਮਿ ਸੁਨਿਖਾਤਂ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਂ, ਏਵਂ ਰਾਗਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਗਰਪ੍ਪਵੇਸਨਿਵਾਰਣਾ ਚਾਤਿ ਤੇ **"ਖੀਲਂ ਪਲਿਘਂ ਇਨ੍ਦਖੀਲ**"ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਊਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। ਤਣ੍ਹਾਏਜਾਯ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਨੇਜਾ**। ਪਰਮਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿ**। ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁ-ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ-ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ-ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ-ਪਕਤਿਚਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸੇਨ **ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ**। ਸੁਦਨ੍ਤਾ ਕੁਤੋਤਿ ਆਹ **"ਚਕ੍ਖੁਤੋਪੀ**"ਤਿ। **ਛਨ੍ਦਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ **ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਤੋ। **ਆਗੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਾਧਂ।

ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਗਾਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਂਯੋਗੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਵਿਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਏਵਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਇਮਾਯਪਿ ਗਾਥਾਯ ਵਸੇਨ ''ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਪਦੇ।

ਗਤਾਸੇਤਿ ਗਤਾ ਏਵ। **ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਰਣਗਮਨਤ੍ਤਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਰਣਗਮਨਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕਸਰਣਗਮਨੇਨ ਗਤਾ**"ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਨਿਯਮੇਨ ਅਪਾਯਂ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਕਾਯਞ੍ਚ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਲੋਕਿਯੇਨ ਸਰਣਗਮਨੇਨ ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਤਾ, ਨ ਤੇ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯਂ, ਸਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵਾਯੇ ਪਹਾਯ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ ਦੇਵਕਾਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ "**ਯੇ ਕੇਚਿ ਬੁਦ੍ਧਂ…ਪੇ॰… ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

ਸਮਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਕਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮. ਤਨ੍ਤਿ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਧਨੁਨਾ ਸਰੇਨ ਗਹਨ੍ਤਿ ਪੋਥਯਨ੍ਤਿ ਬਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਧਨੁਗ੍ਗਹਾ। ਤਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸਿਲਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇਨ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ। ਸਤ੍ਥੁ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਉਪਹਤਤ੍ਤਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਪਰਿਪਤਨ੍ਤੀ ਵਾਤਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤਿ। **ਅਭਿਹਨਿ** ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨਾਵਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਕਮ੍ਮਫਲਵਸੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਤੋ ਏਵ **ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਗਵਤੋ ਅਫਾਸੁ ਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਪਿ ਉਪਾਦਿਣ੍ਣਕਸਰੀਰੇ ਨਾਮ ਅਨਿਟ੍ਠਾਪਿ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸਕਾ ਪਤਨ੍ਤਿ ਏਵ ਤਥਾਰੂਪੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਕਤੋਕਾਸੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਯਂ ਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਵਿਹਾਰੋ। **ਉਜ੍ਜਙ੍ਗਲੇ** ਨ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਪਰੋ। **ਵਿਸਮੋ**ਤਿ ਭੂਮਿਭਾਗਵਸੇਨ ਵਿਸਮੋ। ਸਿਵਿਕਾਕਾਰੇਨ ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਮਞ੍ਚੋ ਏਵ **ਮਞ੍ਚਸਿਵਿਕਾ**।

ਭੁਸਾਤਿ ਦਲ੍ਹਾ। **ਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਮਾ ਦੁਤ੍ਤਿਤਿਕ੍ਖਾ। **ਖਰਾ**ਤਿ ਕਕ੍ਕਸਾ। **ਕਟੁਕਾ**ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਾ। **ਅਸਾਤਾ**ਤਿ ਨ ਸਾਤਾ ਅਪ੍ਪਿਯਾ। **ਨ ਅਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ। **ਨ ਅਪ੍ਪਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਖਮਨ੍ਤਿ। ਵੇਦਨਾਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾਹਾਰਸਮੁਦਯਵਤ੍ਥੁਜਾਤਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਨਿਸ੍ਸਰਣਾਨਂ ਪਗੇਵ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਭਿਭਵਤਿ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਵੇਦਨਾਧਿਵਾਸਨ…ਪੇ॰… ਹੁਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਅਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਬਾਧਿਯਮਾਨੋ। ਕਾਮਂ ਅਨਿਟ੍ਠਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਫੁਟ੍ਠੋ ਤਾਯ ਅਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ''ਅਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਸਾਯਿਤਾਯ ਵੇਦਨਾਨਂ ਵਸਂ ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ**"ਤਿ।

ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਯਨਂ ਸੇਯ੍ਯਾ, ਸੀਹਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸੇਯ੍ਯਾ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ, ਤਂ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ। ਅਥ ਵਾ **ਸੀਹਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਸੇਯ੍ਯਂ ਉਤ੍ਤਮਸੇਯ੍ਯਂ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਵਾਮੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਕਾਮਭੋਗਿਸੇਯ੍ਯਾ**। **ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਾਨੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਦਕ੍ਖਿਣਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਰੀਰਗ੍ਗਹਣਾਦਿਯੋਗਕ੍ਖਮਤੋ। ਪੁਰਿਸਵਸੇਨ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ** ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਅਯਂ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ। **ਤੇਜੁਸ੍ਸਦਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੀਹਸ੍ਸ ਅਭੀਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਭੀਰੁਕਜਾਤਿਕਾ ਹਿ ਸੇਸਮਿਗਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਸਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਰਾਸਬਹੁਲਾ ਸਨ੍ਤਾਸਪੁਬ੍ਬਕਂ ਯਥਾ ਤਥਾ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਸੀਹੋ ਪਨ ਅਭਿਰੁਕਭਾਵਤੋ ਸਤੋਕਾਰੀ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਯ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਸਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਦ੍ਵੇ ਪੁਰਿਮਪਾਦੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪੁਰਿਮਪਾਦੇ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਪੁਰਿਮਪਾਦੇ ਵਾਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਪਾਦਸ੍ਸ ਠਪਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪੁਰਿਮਪਾਦੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦੇ। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਇਧਾਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਪਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਠਿਤੋਕਾਸਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਂ** ਅਭੀਰੁਕਭਾਵੇਨੇਵ। **ਸੀਸਂ ਪਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਸੀਹਕਿਰਿਯਾ ਅਨੁਤ੍ਰਾਸਪਬੁਜ੍ਝਨਂ ਵਿਯ ਅਭੀਰੁਕਭਾਵਸਿਦ੍ਧਾ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੀਹਵਿਜਮ੍ਭਿਤਵਿਜਮ੍ਭਨਂ** ਅਤਿਵੇਲਂ ਏਕਾਕਾਰੇਨ ਠਪਿਤਾਨਂ ਸਰੀਰਾਵਯਵਾਨਂ ਗਮਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਸੁ ਯੋਗ੍ਗਭਾਵਾਪਾਦਨਤ੍ਥਂ। **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸੀਹਨਾਦਨਦਨਂ** ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਮਿਗਜਾਤਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ।

ਸੇਤਿ ਅਬ੍ਯਾਵਟਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸੇਯ੍ਯਾ, ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਸੇਯ੍ਯਾ **ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸੇਯ੍ਯਾ**। ਕਿਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ? ਆਨਾਪਾਨਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ। ਤਤੋ ਹਿ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋ ਜਾਤੋਤਿ। ''ਤਯਿਦਂ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ, ਨ ਸੇਯ੍ਯਾ, ਤਥਾਪਿ ਯਸ੍ਮਾ 'ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮਨਨ੍ਤਰਂ ਭਗਵਾ

ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ'ਤਿ **ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੯) ਆਗਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ **ਤਥਾਗਤਸੇਯ੍ਯਾ**'ਤਿ ਕੇਚਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲਿਕਾਵ ਤਥਾਗਤਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ; ਨ ਚ ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਜ੍ਜਨਬਹੁਲੋ ਵਿਹਾਸਿ। ਅਗ੍ਗਫਲਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਮਲਕ੍ਖਣਾ ਸੇਯ੍ਯਾ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਚ ਨੇਸੰ ਪਠਮੰ ਜਾਤਿਸਮਨ੍ਵਯਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵੁਤ੍ਤਿਕਾ, ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਅਰਿਯਜਾਤਿਸਮਨ੍ਵਯੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵੁਤ੍ਤਿਕੰ ਅਗ੍ਗਫਲਭੂਤੰ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ **ਤਥਾਗਤਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਾ** ਨਾਮ ਸੇਟ੍ਠਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ "**ਉਤ੍ਤਮਸੇਯ੍ਯਾ**"ਤਿ।

''ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਤਦਾ ਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਉਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞੰ ਮਨਸਿਕਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਉਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਗਿਲਾਨਸੇਯ੍ਯਾ ਹੇਸਾ**"ਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਚਿਰਕਾਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ ਹੋਤਿ।

ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਰਾਸਿਵਸੇਨ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਜ੍ਝੰ ਪੁਞ੍ਜਵਸੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਾ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਤ੍ਤਸਤਾ**"ਤਿ। **ਵਿਕਾਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਅਸਹਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। **ਸੁਸਮ੍ਮਟ੍ਠਕਞ੍ਚਨੰ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਟ੍ਠਸੁਸਜ੍ਜਿਤਸੁਵਣ੍ਣੰ ਵਿਯ।

ਧਮ੍ਮਾਲਪਨਨ੍ਤਿ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਭਾਵਾਲਪਨੰ। ਸਮੁਲ੍ਲਪਿਤਞ੍ਹਿ ਆਕਾਰਸਮਾਨਵਚਨਮੇਤੰ। ਨਾਗੋ ਵਿਯ ਵਾਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਨਾਗਵੋ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਨਾਗਵਤਾ**। ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪੇਨ ਹੇਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਮਹਾਨਾਗਹਤ੍ਥਿਸਦਿਸਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਜਤ੍ਤੁਪਰਿਚਰਣਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਬਜਤੁੰ ਉਪਰੂਪਰਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਰਿਯਾਚਰਣੇਨ। **ਆਜਾਨੀਯੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਤਿਤੰ **ਦੁਕ੍ਖੰ** ਸਹਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਰਿਯੰ ਧੀਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਤ੍ਥਾਰਕੋ। ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਜਾਨਨੇਨਾਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਕਰਣਞ੍ਞਾਤਤਾਯ। **ਤੇਨੇਵਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਮਟ੍ਠੇਨੇਵ। ''ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ **ਧੁਰਵਾਹਟ੍ਠੇਨ। ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਵਿਸਵਿਗਤਭਾਵੇਨ।

ਅਨਿਯਮਿਤਾਣਤ੍ਤੀਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਿਕੰ ਆਣਾਪਨੰ। ਸਾਮਞ੍ਞਕਤੋਪਿ ਸਮਾਧਿਸਦ੍ਦੋ ਪਕਰਣਤੋ ਇਧ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਸਮਾਧਿਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿ**"ਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤੰ। ਅਭਿਨਤੰ ਨਾਮ** ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। **ਅਪਨਤੰ** ਅਪਗਮਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਵਿਮੁਖਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਿਯ ਚ ਸਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਸਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪਹਾਨਵਸੇਨ ਚ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਨ ਅਧਿਗਤੰ ਨ ਠਪਿਤੰ, ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਿਨ੍ਨਤਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਤੰ ਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਾਹਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਲਙ੍ਘਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਾ ਪਨ ਲਙ੍ਘਨਾ ਆਸਾਦਨਾ ਘਟ੍ਟਨਾਤਿ ਆਹ "**ਘਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਵੇਦਾ ਨਾਮ – ਇਰੁਵੇਦੋ, ਯਜੁਵੇਦੋ, ਸਾਮਵੇਦੋ, ਆਥਬ੍ਬਣਵੇਦੋ, ਇਤਿਹਾਸੋ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨੰ ਵੇਦਾਨੰ। ''ਚਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਚਰਨ੍ਤਾ**"ਤਿ, ਤਪਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹੀਨਤ੍ਤਰੂਪਾ**ਤਿ ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਤਾਯ ਨਿਹੀਨਚਿਤ੍ਤਸਭਾਵਾ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਙ੍ਗਮਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ**। ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਬ੍ਬਤਾਯ **ਪਰਿਹੀਨਤ੍ਥਾ। ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਾ**ਤਿ ਅਭਿਭੂਤਾ। **ਤਾਦਿਸੇਹੇਵ ਸੀਲੇਹੀ**ਤਿ ਗੋਸੀਲਾਦੀਹਿ। **ਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਅਨੁਬਦ੍ਧਾ। **ਲੂਖੰ ਤਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੰ। ਤੰ ਪਨ ਏਕਦੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਞ੍ਚਾਤਪਤਾਪਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੋ ਮੁਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ ਸਾ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਭਾਵੋ ਕਥਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਆਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯੰ।

ਸਕਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਠਮਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਧੀਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯. **ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਕਾਯਿਕਸ੍ਸ। **ਧਮ੍ਮੋ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ। **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਰਪਤ੍ତਿਯਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਮਿ। ਧਮ੍ਮਂ ਗਰਹਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਸਦ੍ਦਦੋਸਵਸੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਥਦੋਸਵਸੇਨ ਵਾ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਹੀਨਕ੍ਖਰ...ਪੇ॰... ਕੋਤਿਵਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਪਨ ''ਤੇਸਂ ਵਿਗਰਹਾ ਦੁਮ੍ਮੇਧਤਾਯ ਮਹਾਨਤ੍ਥਾਵਹਾਵਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਦੇਵਤਾ ਆਹ **"ਦੁਮ੍ਮੇਧਾ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਰੋਰੁਵ"**ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਸੁਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯਤੋ ਵਿਸੁਂ ਏਵ ਹੋਤਿ। **ਖਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਞਾਣਖਨ੍ਤਿਯਾ। **ਉਪਸਮੇਨਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵੂਪਸਮੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਰੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਪਠਮਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਧੀਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਧੀਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦. **ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਂ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਞ੍ਚ ਞਤ੍ਵਾ ਤਦੁਭਯਂ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਸਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੇ ਚ ਪਸਨ੍ਨੋ ਏਵ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਜਾਨਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਗਾਥਾਯ ਚ-ਸਦ੍ਦਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਆਹ **ਅਤ੍ਥਵਤਿਯੋ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਅਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਣ੍ਹਨਤੋ। **ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਾ ਅਭਾਸੀ**ਤਿ ਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਸਾ ਮਹਾਕੋਕਨਦਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲਾਨੁਰੂਪਂ ਅਭਾਸਿ। **ਬਹੁਨਾ**ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਰਣੇਨ। **ਤਾਦਿਸੋ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੋ ਤਥਾਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚੋ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਕੁਸਲੋ ਏਕੇਕਂ ਪਦਮ੍ਪਿ ਉਦਾਹਰਣਹੇਤੁਨਿਗਮਨਾਨਿ ਨੀਹਰਨ੍ਤੋ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਦੇਸੇਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਪਠਪੇਤਿ ਵਿਵਰਤਿ ਵਿਭਜਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਯਂ ਭਗਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਏਤੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕ੍ਖਮੋ ਸੁਗਤਧਮ੍ਮੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਰਿਯਾਪੁਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਂ। ਏਵਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕ੍ਖਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਯਸ੍ਮਾ ਦੇਵਧੀਤਾ ''ਸਂਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਲਪਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਵੋਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤਸ੍ਸਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਦੁਤਿਯਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨਧੀਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਤੁਲ੍ਲਪਕਾਯਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਆਦਿਤ੍ਤਵਗ੍ਗੋ

੧. ਆਦਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧. **ਸੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਪਦੇਸੋ, ਦੇਸਨਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬੇਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿਦੇਵ ਸੀਸਭਾਗੇਨ ਅਪਦਿਸਨਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਰਾਗਾਦੀਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨੇਨ। ਤਂ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਂ ਚੇਤਨਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਦਾਨਚੇਤਨਾਯਾ"**ਤਿ **ਦਾਨਪੁਞ੍ਞਚੇਤਨਾ**ਤਿ ਦਾਨਮਯਾ ਪੁਞ੍ਞਚੇਤਨਾ **ਦਾਯਕਸ੍ਸੇ**ਵ **ਹੋਤਿ** ਤਂਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਨੀਹਤਭਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਤ੍ਤਗੇਹਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਾਮਿਤਂ ਭਣ੍ਡਕਂ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ। **ਅਦਿਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਦਾਨਮੁਖੇ ਅਨਿਯ੍ਯਾਤਿਤੇ ਭੋਗੇ। ''ਅਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਮਰਣੇਨਾ"**ਤਿ। ਮਮਾਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਪਰਿਗ੍ਗਹਾ**, ਭੋਗਾ। ਤੇਪਿ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਵਿਨਾਸਂ ਅਨੁਪਗਤਾ ਮਰਣੇਨ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚੋਰਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਵਿਨਟ੍ਠਭੋਗੇ"**ਤਿ। ਸੋਭਨਾ ਅਗ੍ਗਭੂਤਾ ਰੂਪਾਦਯੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਗ੍ਗੋ, ਤਂ **ਸਗ੍ਗਂ**।

ਆਦਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਕਿਂਦਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨. **ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਅਭੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਉਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਤੋ। **ਦੁਬ੍ਬਲੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੁਬ੍ਬਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਬਲਵਤਂ ਆਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਨਦੋ ਦਾਯਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਬਲਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਆਯਤਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੇ ਬਲਦੋ ਅਵਿਨਾਸਵਸੇਨ ਬਲਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਕੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਬਲਂ ਖੋ ਪਨ ਦਤ੍ਵਾ ਬਲਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭) ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸੁਰੂਪੋਪੀ**ਤਿ ਅਭਿਰੂਪੋਪਿ। **ਵਿਰੂਪੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਬੀਭਚ੍ਛਰੂਪੋ ਕੋਪੀਨਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਇਦਞ੍ਚ ਯਾਨਨ੍**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਪਾਹਨਾ**ਤਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਯਾਨਨ੍**ਤਿ ਛਤ੍ਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਯਾਨਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਾਨਦੋ ਸੁਖਦੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਦੋ ਨਾਮ** ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ਸਹਕਾਰੀਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਦੀਪਸ੍ਸ।

"**ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਬਲਾਦੀਨਂ ਦਾਯਕੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਗਾਮੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਸਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਪਤਿਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਤਿਸ੍ਸਯੋ,** ਵਿਹਾਰੋ। **ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ** ਪਰਿਸ੍ਸਮਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਿਤਤ੍ਤਾ। **ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਤਿਸ੍ਸਯਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਝਾਯਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਿਲਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦਿਵਿਰੋਧਿਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਸਸਨ੍ਤਾਨੇ **ਵਿਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤਿ,** ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤਿ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੁਖਂ ਨਾਮ ਦੁਕ੍ਖਪਚ੍ਚਯਪਰਿਹਾਰਤੋ ਸੁਖਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਦੁਭਯਂ ਪਤਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਲਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਧਮ੍ਮਪੀਤਿਸੁਖਨ੍**ਤਿ ਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੀਤਿਸੁਖਂ। **ਉਪਸਮਸੁਖਨ੍**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵੂਪਸਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸੁਖਂ। ਨਿਵਾਤਂ ਪਿਹਿਤਵਾਤਪਾਨਂ ਪਤਿਸ੍ਸਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਧਾਯ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਕੂਪੇ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਤਯਿਦਂ ਬਹਿਸਮਾਪਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਮਦੋਸੇਨ, ਨ ਚ ਪਤਿਸ੍ਸਯਦੋਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਮੁਹੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਨ ਮਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਮਰਣਂ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਾਦਯੋ। ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਧਮ੍ਮੂਪਦੇਸੋ, ਤਂ ਦੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੋ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਸਾਸਤੀ**"ਤਿ। ਤਯਿਦਂ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਸਨਂ ਕਥਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਟ੍ਠਕਥ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਵਟਪਾਠਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨਧੀਤਿਨੋ ਪਨ **ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਾਚੇਤਿ**। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ **ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ,** ਅਯਂ ਤਾਵ ਗਨ੍ਥਧੁਰੇ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਾਸਧੁਰੇ ਪਨ **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ,** ਉਭਯੇਸਮ੍ਪਿ **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਕਰੋਤਿ। ਸਬ੍ਬਦਾਨਨ੍**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਆਮਿਸਦਾਨਂ ਅਭਯਦਾਨਂ। **ਧਮ੍ਮਦਾਨਨ੍**ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ। **ਧਮ੍ਮਰਤੀ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਰਤਿ। **ਧਮ੍ਮਰਸੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ।

ਕਿਂਦਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਅਨ੍ਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩. **ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਿਹੇਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪਗਮਨਂ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਤਰਂ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਚਿਤ੍ਤਗਹਪਤਿਸੀਵਲਿਤ੍ਥੇਰਾਦਿਕੇ ਵਿਯਾ**"ਤਿ ਆਹ। **ਅਨ੍ਨਨ੍**ਤਿ ਅਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਤੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦਾਯਕੇ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਏਕਵਸੇਨ "**ਦਾਯਕਮੇਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਚਾਹ "**ਕੋ ਨਾਮ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ, ਯਂ ਅਨ੍ਨਂ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਤੀ**"ਤਿ? ਤਤ੍ਥ **ਯਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ। ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾ ਚ ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਥੁਅਤ੍ਥਵਿਸਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਯੇ ਨਂ ਦਦਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ। ਤਮੇਵ ਅਨ੍ਨਂ ਭਜਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਮ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਤੇ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਾਯਕਂ** ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਮੇਵ **ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ** ਚਕ੍ਕਂ ਵਿਯ ਕੁਬ੍ਬਰਂ।

ਅਨ੍ਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਏਕਮੂਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪. ਪਤਿਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਏਕਂ ਮੂਲਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਮੂਲਾ। ਤਂ **ਏਕਮੂਲਂ**। ਯਥਾ ਸਂਯੋਜਨੀਯੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਏਵਂ ਤਣ੍ਹਾਭਿਭਵਵਸੇਨ ਅਨਵਬੋਧੋਤਿ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲਂ, ਤਣ੍ਹਾ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਮੂਲਂ**। ਅਯਞ੍ਹਿ ਨਯੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਤਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਹਜਾਤਵਸੇਨ ਚਾਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੂਲਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋਯੇਵ। **ਇਧ ਪਨ** ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਗਾਥਾਯਂ **ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ** ''ਏਕਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਸਾ ਤਣ੍ਹਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਭਵਤਣ੍ਹਾ, ਸਾ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਆਵਟ੍ਟਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ, ਏਵਂ **ਦ੍ਵਿਰਾਵਟ੍ਟਾ। ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾ**ਤਿ ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾਪਿ, ਪਗੇਵ ਸਮ੍ਮੁਖਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਬਲਵਭਾਵੇਨ ਮਲੀਨਤਾ ਸਿਯਾ। **ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ**ਤਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾਵ ਸਹਜਾਤਕੋਟਿਯਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਪਤ੍ਥਰਣਟ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਮਿ । ਤੇਨਾਹ "**ਤੇਸੁ ਸਾ ਪਤ੍ਥਰਤੀ**"ਤਿ। ਸਮੁਦ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਮੁਦ੍ਦੋ**। ਉਤ੍ਤਰਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਪਤਾਯ ਅਲਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤੋਤਿ ਪਾਤਾਲੋ, ਅਯਂ ਪਨ ਪਾਤਾਲੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਪਾਤਾਲੇ**। ਤੇਨਾਹ "**ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੇਨਾ**"ਤਿ। ਅਗਾਧਗਮ੍ਭੀਰਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਕਮੂਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਨੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫. **ਅਨੋਮਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੂਨਨਾਮਂ। ਗੁਣਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਏਵ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਨਾਮਾਨਿ। ਗੁਣਾਨਞ੍ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਅਨੂਨਨਾਮਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਪਿਚ ਤਥਾ ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ, ਛਲਭਿਞ੍ਞੋਤਿਆਦੀਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਅਨੋਮਨਾਮਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਿਸਯਤ੍ਤਾ, ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿਆਦੀਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਅਨੋਮਨਾਮਾਨਿ ਨਾਮ ਮਹਾਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਨੂਨਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਵੇਕਲ੍ਲਨਾਮ**"ਨ੍ਤਿ। **ਖਨ੍ਧਨੁਰਾਦਯੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਵਿਸੇਸਾਦਿਕੇ। ਞਾਣੇਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਰਣੀਯਟ੍ਠੇਨ **ਅਤ੍ਥੇ। ਅਨ੍ਵਯਪਞ੍ਞਾਧਿਗਮਾਯਾ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਾਯ। **ਪਟਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਦਂ। ਕਿਲੇਸਕਾਮਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਲ੍ਲੀਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ ਏਵ **ਆਲਯੋ**। ਅਤੀਤਕਾਲੇਯੇਵ ਕਮਨਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਕਮਮਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਨ ਏਤਰਹਿ ਤਦਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਅਤੀਤਂ ਪਨ ਉਪਾਦਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਦਿਨਾ **ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ**।

ਅਨੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਚ੍ਛਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬. ''ਅਚ੍ਛਰਾਗਣਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇਨ ਯੇਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਗਾਯਿਤਾ, ਸੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾਯ ਵਿਨਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਤਂ ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਥੇਨ੍ਤੋ "**ਅਯਂ ਕਿਰ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ। **ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ। ਅਤ੍ਥਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਚ **ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤਿਕੋ। ਸਯਨਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ**ਤਿ ਦਿਵਸਂ ਪੁਰਿਮਯਾਮਞ੍ਚ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਕਿਲਨ੍ਤਕਾਯਸ੍ਸ ਸਮਸ੍ਸਾਸਨਤ੍ਥਂ ਸੇਯ੍ਯਾਯ ਉਪਗਮਨਭਾਗੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ।

ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਸਤ੍ਥਕਵਾਤਾ**ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਸਤ੍ਥਕਾ ਵਿਯ ਕਨ੍ਤਨਕਾ ਵਾਤਾ। **ਧੁਰਸ੍ਮਿਂਯੇਵਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰੇਨ ਯੁਦ੍ਧੇ ਏਵ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ **ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵਾ। ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਮਨ੍ਤਾਯ** ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਤਾਯ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਉਪਰਿ ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਾਵੇਨ ਦਿਬ੍ਬਦੁਸ੍ਸੂਪਰਿ ਠਿਤਂ। **ਤਥੇਵ ਅਟ੍ਠਾਸੀ**ਤਿ ਤਾਹਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਯਥਾ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਤਥੇਵ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਸੁਵਣ੍ਣਪਟ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਟਿਜਿਨਿਤ੍ਵਾ

ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟਂ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ **ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੇਨੇਵ ਸੀਲੇਨ**। ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਤਾਪਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਮਂਸੁ ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਙ੍ਘੋਸਿਤਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਘੋਸਿਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਚ੍ਛਰਾਨਂ ਗੀਤਸਦ੍ਦਵਸੇਨ ਘੋਸਿਤਂ। **ਪਿਸਾਚਗਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ** ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਰਾਗਤਾਯ। **ਨਿਯਾਮਚਿਤ੍ਤਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇ ਨਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤਾਯ। **ਗਰੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਤਾਸਂ ਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਨਤੋ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ। **ਯਾਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤਿ ਯਾਤ੍ਰਾ। ਤਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੋ ਨਿਗ੍ਗਮਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਕਥਂ ਨਿਗ੍ਗਮਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ।

ਅਤਿਸਲ੍ਲੇਖਤੇਵਾਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਲ੍ਲੇਖਿਤਵੁਤ੍ਤਿਕੋ। **ਅਕਤਾਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਮਨਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ। **ਕਾਰਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਗਤੋਵਾਦਕਾਰਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਤੋ। **ਸੁਵ੍ਵਤਾਵਿਪਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵ੍ਵਤਾਦੀਪਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਤਣ੍ਹਾਯ ਦੂਰੀਕਰਣੇਨ ਏਕਵਿਹਾਰਿਤਾਯ। **ਏਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੋ ਏਵ ਅਸ੍ਸ ਅਨਾਗਤੋ, ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਕਤਪਰਿਚਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਭਯਂ, ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਅਧਿਗਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਭਯਨ੍ਤਿ **ਅਭਯਂ ਨਾਮ**। ਸਂਸਾਰਕਨ੍ਤਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਖੇਮਂ ਅਮਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਮਨੇ ਸੁਗਤਸਾਰਥਿਨਾ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤਯਾਨਭਾਵਤੋ **ਰਥੋ ਅਕੂਜਨੇਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ**। ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤਾਯ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇਹਿ**।

ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ ਅਵਿਨਾਭਾਵਾ। **ਅਪਾਲਮ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਯੋ। **ਪਰਿਵਾਰੋ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਤੋ। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਧਮ੍ਮੋ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ **ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ। **ਸੋਧਿਤੇਸੁ** ਵਜ੍ਝਮਾਨੇਸੁ। **ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਵਟ੍ਟ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਟ੍ਟਂ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਭੂਮਿ ਨਾਮ, ਵਟ੍ਟਮਯਕਮ੍ਮਭਾਵਤੋ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਂ ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਵਟ੍ਟਂ। **ਪਰਿਜਾਨਮਾਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਸੇਨ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਜਾਨਮਾਨਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀ।

ਕਸ੍ਮਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇਯੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ, ਨਨੁ ਚ ਸਾ ਦੇਸਨਾ ਭਗਵਤਾ ਚਤੁਮਗ੍ਗਪ੍ਪਧਾਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਤਿ ਆਹ "**ਯਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਅਚ੍ਛਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵਨਰੋਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭. ਕੇਸਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਕਸਦ੍ਦੋ ''ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਵਸੇਨ ਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਹਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੋ। **ਕੇ ਜਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਕੇਸਦ੍ਦੋ ਸੀਹਵਿਲੋਕਨਨਯੇਨ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ "**ਕੇ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਾ, ਕੇ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**"ਤਿ? **ਪੁਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ। ਫਲਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਆਰਾਮੋ। ਆਰਾਮੇ ਰੋਪੇਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਰਾਮਰੋਪਾ**। ਵਨੀਯਤਿ ਛਾਯਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਜੀਯਤੀਤਿ **ਵਨਂ**। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਉਪਵਨਲਕ੍ਖਣਂ ਵਨਂ, ਤਂ ਆਰਾਮਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਤਪੋਵਨਲਕ੍ਖਣਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸੀਮਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵਿਸਮੇ**ਤਿ ਉਦਕਚਿਕ੍ਖਲ੍ਲੇਨ ਵਿਸਮੇ ਪਦੇਸੇ। ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਪਪਾ, ਤਂ **ਪਪਂ**। ਉਦਕਂ ਪੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ ਪਪਾ। **ਤਲ਼ਾਕਾਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਾਤਿਕਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਥਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਞ੍ਹਿ ਪੁਞ੍ਞਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਬਹੁਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ, ਨ ਪਨ ਯਥਾ ਕਤਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਸਯਮੇਵ ਪਵਡ੍ਢਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਾਮਰੋਪਨਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। **ਤੇਨਪਿ ਸੀਲੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਕਤਸੀਲੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਿਣ੍ਣੇਨ ਤਦਞ੍ਞੇਨਪਿ ਕਾਯਵਾਚਸਿਕਸਂਵਰਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ। **ਦਸ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ** ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਵਨਰੋਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਜੇਤਵਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮. ਏਸਿਤਗੁਣਤ੍ਤਾ ਏਸਿਯਮਾਨਗੁਣਤ੍ਤਾ ਚ ਇਸੀ, ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸੇਕ੍ਖਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਚ। ਇਸੀਨਂ ਸਙ੍ਘੋ **ਇਸਿਸਙ੍ਘੋ**। ਇਸਿਸਙ੍ਘੇਨ ਨਿਸੇਵਿਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਨਿਸੇਵਿਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਤਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਾਸਾਦਕੂਟਾਗਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਸਿਨਿਦ੍ਧਸਨ੍ਦਚ੍ਛਾਯਰੁਕ੍ਖਲਤਾਵਸੇਨ ਭੂਮਿਭਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਅਤਿਰਮਣੀਯਂ ਤਂ ਜੇਤਵਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤੋਸੇਤਿ, ਤਥਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਨਿਵਾਸਭਾਵੇਨਪੀਤਿ ਆਹ "**ਏਵਂ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਜੇਤਵਨਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਯਤ੍ਥ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਭੂਮਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੯੮; ਥੇਰਗਾ॰ ੯੯੧)। ਅਪਚਯਗਾਮਿਚੇਤਨਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਵਹਤਿ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ ਆਹ "**ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਚੇਤਨਾ**"ਤਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਵਿਜ੍ਜਾ** । ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਆਹ "**ਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ**"ਤਿ। **ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ** ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਸਤਿਸਮਾਧਯੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਗਿਯਾ, ਏਵਂ ਸਮਾਧਿਪਿ ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਕੋ। ਸੀਲਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ ਉਤ੍ਤਮ**"ਨ੍ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪਕਾਰਭਾਵੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਏਵਂ ਵਾਯਾਮਸਤਿਯੋ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਆਹ "**ਵਾਯਾਮਸਤਿਸਮਾਧਯੋ**"ਤਿ। ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਹਿ ਇਧ ਸਮਾਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ''ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਅਹੇਸੁ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੯੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭੮) ਵਿਯ। **ਵਾਚਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਜੀਵਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਜੀਵਾ। ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਏਵ ਹੇਤੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਤੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਗ੍ਗੇਨਾ**"ਤਿ।

ਉਪਾਯੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਪਕ੍ਖਿਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਞ੍ਚੇਵ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਞ੍ਚ। ''ਅਰਿਯਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਸਉਪਨਿਸਂ ਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੩੬) ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ। **ਵਿਚਿਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵੀਮਂਸੇਯ੍ਯ, ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਹੇਤੁਕਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀ**"ਤਿ। **ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮਂ ਵਿਚਿਨੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਵਿਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। ਤੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਿਯਮਾਨੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਾਯ ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਯਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਪਹਾਨਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਯਤਿ, ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਟਿਵੇਧੇਨ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਭਾਵਨਾਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀਯਤੀਤਿ ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਏਵ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਤੇਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਯਮਾਨੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਵਧਾਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵਵਤ੍ਥਾਪਨਵਚਨਂ, ਅਵਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਵਾ''ਤਿ ਚ ਅਵਧਾਰਣਂ ਸਾਵਕੇਸੁ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਵ ਸੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵੁਕ੍ਕਂਸਭਾਵਤੋ। **ਕਿਲੇਸਉਪਸਮੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸੋ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਹੋਸਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਯੋਪਿ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਤਾਵਪਰਮੋ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਞਾਣਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਵਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਨਤ੍ਤਾ ਤੀਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ ਪਾਰਙ੍ਗਤੇ

ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ – "**ਪਾਰਂ ਗਤੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਨ ਥੇਰੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ** ਲਬ੍ਭਤਿ, ਲਬ੍ਭਤਿ ਚੇ, ਏਵਮੇਵ ਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਜੇਤਵਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮਚ੍ਛਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. ਮਚ੍ਛਰਿਨੋਤਿ ਮਚ੍ਛੇਰਵਨ੍ਤੋ ਮਚ੍ਛੇਰਸਮਙ੍ਗਿਨੋਤਿ ਆਹ "**ਮਚ੍ਛੇਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ**"ਤਿ। ਮਚ੍ਛੇਰਂ ਮਚ੍ਛਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। **ਨ ਵਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਵਨ੍ਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਦਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ** ਮਧੁਰਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਦਂ ਤਾਵ ਮੁਦੁਮਚ੍ਛਰਿਯਂ** ਨ ਹਦਯਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਰਿਯਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਿਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਾਦਾ ਰੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਨਨੁ ਤੁਯ੍ਹਂਯੇਵ ਆਗਤਗਮਨੇਸੁ ਪਾਦਾ ਰੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੇ ਇਮੇ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਾਮੀਚਿਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ** ਕੁਤੋ ਦਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾਕਮ੍ਮਂ ਤਂਤਂਗਤਿਯੋ ਅਰਨ੍ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਰਿਯਾ, ਸਤ੍ਤਾ। ਇਮੇ ਪਨ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਰਿਯਾਤਿ **ਕਦਰਿਯਾ,** ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰਿਨੋ। ਮਚ੍ਛਰਿਯਸਦਿਸਞ੍ਹਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਸਬ੍ਬਹੀਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਗੁਣਾਭਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਮੂਲਭੂਤਸ੍ਸ ਦਾਨਸ੍ਸ ਨਿਸੇਧਤੋ। **ਇਤਿਆਦੀਹਿ** ਵਚਨੇਹਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਘਾਤਕੋ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਯਾਨੁਯੋਗੇਨ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਵਿਨਾਸਕੋ।

ਪੁਞ੍ਞਪਾਪਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਰੇਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ **ਸਮ੍ਪਰਾਯੋ,** ਪਰਲੋਕੋ। **ਕਾਮਗੁਣਰਤੀ**ਤਿ ਕਾਮਗੁਣਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਸ੍ਸਾਦੋ। **ਖਿਡ੍ਡਾ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਖਿਡ੍ਡਾ ਵਾਚਸਿਕਖਿਡ੍ਡਾ ਚੇਤਸਿਕਖਿਡ੍ਡਾਤਿ ਏਵਂ ਤਿਵਿਧਾ। **ਏਸ ਵਿਪਾਕੋ**ਤਿ ਚੋਲ਼ਾਦੀਨਂ ਕਿਚ੍ਛਲਾਭੋਤਿ ਏਸ ਏਵਰੂਪੋ ਵਿਪਾਕੋ। **ਯਮਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਲੋਕਂ। **ਉਪਪਜ੍ਜਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਕਾਰਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਿਰਯਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਰਿਯਯਾਚਨਾਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਰਿਯਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਅਰਿਯਾਨ ਯਾਚਨਾ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੭.੫੯)। ਯੇ ਸਂਵਿਭਜਨ੍ਤਿ, ਤੇ **ਵਦਞ੍ਞੂ** ਨਾਮ ਞਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਰਣਤੋ। **ਵਿਮਾਨਪ੍ਪਭਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਉਯ੍ਯਾਨਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਪ੍ਪਭਾਹਿ ਦੇਵਤਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਹਿਪਿ ਸਗ੍ਗੇ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਪਕਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਪਾਯਲੋਕੇ ਵਿਯ ਅਪਾਕਟਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਸਮ੍ਭਤੇਸੂ**ਤਿ ਸਯਂ ਸਮ੍ਭਤਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਹੇਵ ਸਮ੍ਭਰਿਤੇਸੁ ਸੁਖੂਪਕਰਣੇਸੁ। ਤੇਨਾਹ ਪਾਲ਼ਿਯਂ "**ਵਸਵਤ੍ਤੀਵ ਮੋਦਰੇ**"ਤਿ, ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਭੋਗੇਸੁ ਵਸਵਤ੍ਤੀ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਸੁਖਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਮੋਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਰਾਯੋ**ਤਿ ਏਤੇ ਸਗ੍ਗਾਤਿ ਏਵਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਪਰਾਯੋ। **ਉਭਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ** ਏਤੇਸਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਸੁਕਟਕਮ੍ਮਕਾਰੀਨਂ। **ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ** ਤਤੋ ਨਿਰਯਸਗ੍ਗਾਦਿਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਸੁ ਯੋ ਮਚ੍ਛਰੀ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਵਸੇਨ ਮਚ੍ਛਰੀਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੋ ਦਾਰਾਦਿਭਰਣਤ੍ਥਂ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾਦੀਨਿ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਇਤਰੋ ਸੁਦ੍ਧਾਸਯੋ ਸਮਿਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਾਵਸੇਨ ਪੁਨਪਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਪੁਨ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇਪਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਸੁਗਤਿਯੇਵ ਹੋਤੀ**"ਤਿ।

ਮਚ੍ਛਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਘਟੀਕਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ''ਉਪਪਨ੍ਨਾਸੇ''ਤਿ ਸੇ-ਕਾਰਾਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ''ਉਪਪਨ੍ਨਾ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਉਪਗਤਾ**"ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਵਿਹਾਨਤੋ ਅਵਿਹਾ, ਤੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ **ਅਵਿਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ,** ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਠਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਏਵ। **ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਸੇਕ੍ਖਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਅਵਿਹੂਪਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਗੇਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ।

ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਪਹਾਨਵਸੇਨਾਤਿ ਫਲੇਨ ਹੇਤੁਦਸ੍ਸਨਮਿਦਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਨ੍ਤਿ ਇਧ...ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤਾਨੀ**"ਤਿ। ਦਿਵਿ ਭਵਂ ਦਿਬ੍ਬਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਤ੍ਤਭਾਵਸਵ੍ਵਿਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਂਯੋਜਨਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਦਿਬ੍ਬਂ ਯੋਗਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਾਨੀ**"ਤਿ। **ਇਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **"ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਦਿਬ੍ਬਯੋਗਂ ਉਪਚ੍ਚਗੁ**"ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਤ੍ਵਂ ਕੁਸਲਂ ਸਬ੍ਬਾਵਜ੍ਜਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਅਨਵਜ੍ਜਤਂ ਭਾਸਤੀਤਿ ਕੁਸਲੀ ਵਦੇਸਿ। ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਭੇਦੋਪਚਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਮ੍ਭੀਰਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ ਗਮ੍ਭੀਰਤੋ, ਨ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਮਰਾਗਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਮਵਿਸਯਪ੍ਪਹਾਨੇਨ **ਨਿਰਾਮਿਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਨਾਮ ਅਨਾਗਾਮੀ**। ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ ਏਕੋ ਗਾਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ **"ਏਕਗਾਮਵਾਸੀ**"ਤਿ।

ਘਟੀਕਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਦਿਤ੍ਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਜਰਾਵਗ੍ਗੋ

੧. ਜਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧. ਹਿਤਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤੋ **ਸਾਧੁ,** ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ। ਤਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਕਾਮੇਨ ਲਭਿਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤੋ ਲਦ੍ਧਕਂ, ਕਲ੍ਯਾਣਟ੍ਠੇਨ ਭਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਾਧੂਤਿ ਲਦ੍ਧਕਂ ਭਦ੍ਦਕ**"ਨ੍ਤਿ। **"ਸੀਲਂ ਯਾਵ ਜਰਾ ਸਾਧੂ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ।

ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਲਦ੍ਧਪਤਿਟ੍ਠਾ, ਕੇਨਚਿ ਅਸਂਹਾਰਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਗ੍ਗੇਨ ਆਗਤਾ**"ਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਟ੍ਠਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਪੂਜਨੀਯਭਾਵਾਦੀਹਿ। **ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੇਤਂ** ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਯਂ। **ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਨ੍ਤਿ ਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਰਤਨਂ ਨਾਮ ਲੋਕੇ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਤਾਦਿਵਸੇਨ। **ਯੇਪਿ ਲੋਕੇ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾ** ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤ-ਚਤੁਮਹਾਰਾਜ-ਸਕ੍ਕ-ਸੁਯਾਮ-ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਦਯੋ, **ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤੋ** ਤੇਹਿ ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤਾਦਿਵਸੇਨ। **ਰਤਿਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਪੀਤਿਸੁਖਾਵਹਂ। **ਝਾਨਰਤਿਸੁਖੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਵਿਧੇਨਪਿ ਝਾਨਰਤਿਸੁਖੇਨ। **ਤੁਲੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ। **ਗੁਣਪਾਰਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਗੁਣਾਨਂ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਂ। **ਦੁਲ੍ਲਭੋ** ਅਨੇਕਾਨਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਅਤਿਧਾਵਿਤ੍ਵਾਪਿ ਲਦ੍ਧੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। **ਅਨੋਮੋ**ਤਿ ਅਨੂਨੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਨੋਮਸਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਤੋ ਤੇਹਿ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਬ੍ਬਤੋਤਿ ਆਹ **"ਭਗਵਾ ਅਨੋਮੋ ਸੀਲੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯੇਵ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ **"ਇਧ ਪਨ ਦੁਲ੍ਲਭਪਾਤੁਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਞਾ 'ਰਤਨ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਪੁਞ੍ਞਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪੁਨਾਤੀਤਿ ਚ ਪੁਞ੍ਞਚੇਤਨਾ **ਪੁਞ੍ਞਂ,** ਸਾ ਪਨ ਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਵੇਣਿਕਤਾਯ ਅਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਕੇਨਚਿਪਿ ਅਨਾਹਟਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ **"ਅਰੂਪਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਜਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਜਰਸਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨. **ਅਜੀਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਭਾਵਾਨਾਪਜ੍ਜਨੇਨ। ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਞ੍ਹੇਤਂ ਅਵਿਨਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਨਿਦ੍ਧਮਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਜਰਸਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩. ਸਹ ਅਤ੍ਥੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਤ੍ਥੋ,** ਭਣ੍ਡਮੂਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾਣਿਜ੍ਜਵਸੇਨ ਦੇਸਨ੍ਤਰਾਦੀਸੁ ਵਿਚਰਣਕਜਨਸਮੂਹੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਦ੍ਧਿਂਚਰੋ**”ਤਿ, ਸਹਚਰਣਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਨੇਹਯੋਗੇਨ ਮਿਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਯੁਤ੍ਤਂ । ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਰੋਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਥਾਰੂਪੇ**ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯੇ, ਦੁਤ੍ਤਿਕਿਚ੍ਛੇ ਵਾ। ਯਥਾ ਅਸਣ੍ਠਿਤਾਨਂ ਸਣ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਪਵਸਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਭੋਗਬ੍ਯਸਨੇ ਨਾਥਤਾ, ਏਵਂ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹਵਸੇਨ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਯਾ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਨਾਥਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਮਾਤਾ ਮਿਤ੍ਤਂ ਸਕੇ ਘਰੇ**”ਤਿ। **ਅਤ੍ਥਜਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤਪਯੋਜਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। **ਸਮ੍ਪਰਾਯਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਹਿਤਾਵਹਂ।

ਮਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਵਤ੍ਥੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪. **ਪਤਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਯੋ। **ਗੁਯ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗੁਹਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਰਹਸ੍ਸਸ੍ਸ। **ਪਰਮੋ ਸਖਾ ਨਾਮ** ਅਤਿਪਿਯਟ੍ਠਾਨਤਾਯ।

ਵਤ੍ਥੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਠਮਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. **ਵਿਧਾਵਤੀ**ਤਿ ਵਿਵਿਧਂ ਰੂਪਂ ਪਧਾਵਤਿ, ਯਥਾਕਾਮਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਠਮਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਦੁਤਿਯਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬. **ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ। ਸਂਸਾਰੋ ਹਿ ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਾਨਂ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤਾਯ ਵਿਧਾਵਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਮਤ੍ਤਾਯ ਨਾਨਾਵਿਧਦੁਕ੍ਖਰਾਸਿਭਾਵਤੋ।

ਦੁਤਿਯਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਤਤਿਯਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭. **ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਵਿਪਾਕਾਨਂ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਤੋ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਵਸ੍ਸਯੋ,** ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਤਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤਿਯਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਉਪ੍ਪਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮. **ਅਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਨ ਮਗ੍ਗੋ ਅਨੁਪਾਯੋ। **ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਕ੍ਖਯੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਯਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਪਾਕਟਭਾਵਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਪਿ ਹਿ ਸਯਂ ਖੀਯਤੇਵ। **ਸੋਸਂ ਬਾਹਿਰਮਲਂ** ਵਤ੍ਥਸਰੀਰਾਦਿਭੂਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ “**ਭਸ੍ਮਖਾਰਾਦੀਹਿ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਸੋਧੇਤੁ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਦੂਸਿਤੋ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ **ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਕਾਤੁਂ** ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮਲੀਨਭਾਵਾਪਾਦਨਤੋ। **ਇਤ੍ਥਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾਯਪਿ।

ਪਜਾਤਿ ਸਤ੍ਤਕਾਯੋ **ਸਜ੍ਜਤਿ** ਸਙ੍ਗਂ ਕਰੋਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਆਦੀਨਵਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਾਦਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਤਾਪਨਤੋ **ਤਪੋ,** ਤੇਨਾਹ "**ਸਬ੍ਬਾਪੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਉਪ੍ਪਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੯. **ਕਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਰਤੋ**"ਤਿ। ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਨਵਜ੍ਜਸਭਾਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਹਿਤਸੁਖਾਵਹਾਤਿ ਆਹ "**ਸੁਗਤਿਞ੍ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਿਕਾ**"ਤਿ। **ਅਨੁਸਾਸਤਿ** ਹਿਤਚਰਿਯਾਯ ਪਰਿਣਾਯਿਕਭਾਵਤੋ।

ਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕਵਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦. **ਗਾਯਤ੍ਤਿਆਦਿਕੋ**ਤਿ ਛਬ੍ਬੀਸਤਿਯਾ ਛਨ੍ਦੇਸੁ ਗਾਯਤ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਉਕ੍ਕਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨੋ **ਛਨ੍ਦੋ ਗਾਥਾਨਂ ਨਿਦਾਨਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ''ਸਮੁਟ੍ਠਹਤਿ ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਹਿ ਪਨ ਅਨੁਟ੍ਠੁਭਾਦਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਛਨ੍ਦੋ ਗਾਥਾਨਂ ਨਿਦਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਪਟ੍ਠਾਪਨਗਾਥਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਆਦਿਤੋ ਆਰੋਚਨਭਾਵਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਸਤਿਜਨਨਂ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤਗਾਥਾ। **ਅਕ੍ਖਰਞ੍ਚ ਪਦਂ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਕ੍ਖਰਸਮੁਦਾਯੋ ਪਦਂ, ਪਦਸਮੁਦਾਯੋ ਗਾਥਾ, ਸਮੁਦਾਯੋ ਚ ਸਮੁਦਾਯੀਹਿ ਬਜਞ੍ਜੀਯਤਿ ਤਂਪਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਜਞ੍ਜਨਭਾਵੇ ਠਿਤਂ ਅਕ੍ਖਰਂ, ਤਂਸਮੁਦਾਯੋ ਪਦਂ, ਪਦਂ ਤਂ ਵਿਯਞ੍ਜੇਤਾ ਜਨੇਤਾ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ''ਅਕ੍ਖਰਞ੍ਚ ਪਦਂ ਜਨੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਕ੍ਖਰਂ ਹਿ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਾਯ ਤਂਤਂਖਣਮਤ੍ਤਾਵਟ੍ਠਾਯੀਪਿ ਪਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਸਙ੍ਕਲਨਵਸੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਦਭਾਵੇਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨਂ ਯਥਾਸਙ੍ਕੇਤਮਤ੍ਥਂ ਬਜਞ੍ਜੇਤਿ। **ਪਦਂ ਗਾਥਂ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਸਞ੍ਞਿਤੋ ਪਦਸਮੁਦਾਯੋ ਕਿਰਿਯਾਕਾਰਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤੋ ਕਤ੍ਤੁਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਰੂਪਂ ਆਲੋਚਿਤਵਿਲੋਚਿਤਂ ਸਂਹਿਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾ** ਵੋਹਾਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਗਾਥਾ ਆਰਭਨ੍ਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਆਸਯੋ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਯੋਤਿ ਆਹ "**ਪਤਿਟ੍ਠਾ**"ਤਿ **ਕਵੀ**ਤੋਤਿ ਵਿਚਿਤ੍ਤਕਥੀਆਦਿਤੋ।

ਕਵਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਜਰਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਅਦ੍ਧਵਗ੍ਗੋ

੧. ਨਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧. **ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਨਾਮਾਦਿਭੇਦਂ ਨਾਮਂ। **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਥਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵੋਯਜਪਵਤ੍ਤਿਪਥਂ। **ਅਦ੍ਧਭਵੀ**ਤਿ ਕਾਮਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਤੀਤਕਾਲਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਤਂ ਪਨ ਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਂ। **ਅਭਿਭਵਤਿ ਅਨੁਪਤਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਭਿਭਵੋ ਅਨੁਪਤਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਅਭਿਭਵਨਂ ਅਪ੍ਪਵਿਸਯੇ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵਿਸਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਓਪਪਾਤਿਕੇਨ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਪਾਸਾਣਾਦਿਕਸ੍ਸ ਅਨਾਮਕੋਇਚ੍ਚੇਵ ਸਮਞ੍ਞਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਨਂ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਚਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨. **ਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕਾ, ਤੇਸਂਯੇਵ। **ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਗ੍ਗਹਣਂ। ਨ ਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ।

ਚਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਣ੍ਹਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੩. ਤਤਿਯੇ **"ਸਬ੍ਬੇਵ ਵਸਮਨ੍ਵਗੂ"**ਤਿ ਯੇ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਏਵ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ **"ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤਿਦਿਸ੍ਸਤਿ।

ਤਣ੍ਹਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਂਯੋਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. **ਕਿਂ ਸੁ ਸਂਯੋਜਨੋ**ਤਿ **ਸੂ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕਿਂ-ਸਂਯੋਜਨੋ"**ਤਿ? ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਵ**ਿਚਾਰਣਾ,** ਪਾਦਾ। ਬਹੁਵਚਨੇ ਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਏਕਵਚਨਂ ਕਤਂ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ।

ਸਂਯੋਜਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਆਗਤਅਤ੍ਥੋ ਏਵ ਅਨਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਪਞ੍ਚਮੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ"**ਤਿ।

ਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਤ੍ਤਹਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬. ''ਕੇਨਸ੍ਸੁਬ੍ਭਾਹਤੋ''ਤਿ ਪਾਠੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **"ਸੁ-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ, ''ਕੇਨਸ੍ਸਬ੍ਭਾਹਤੋ''ਤਿ ਪਨ ਪਾਠੇ ਉ-ਕਾਰਲੋਪੇਨ ਪਦਸਨ੍ਧਿ। **ਇਚ੍ਛਾਧੂਪਾਯਿਤੋ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਸਯਿਚ੍ਛਾਲਕ੍ਖਣਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਨ੍ਤਾਪਿਤੋ ਦਡ੍ਢੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਚ੍ਛਾਯ ਆਦਿਤ੍ਤੋ"**ਤਿ।

ਅਤ੍ਤਹਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਉਡ੍ਡਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭. **ਉਲ੍ਲਙ੍ਘਿਤੋ**ਤਿ ਉਬ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਲਙ੍ਘਿਤੋ। **ਸਞ੍ਞਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਦਿਨਾਗਦਨ੍ਤੇਸੁ **ਸੋਤਾਦੀਨਿ** ਉਡ੍ਡਿਤਾਨਿ **ਤਣ੍ਹਾਰਜ੍ਜੁਨਾ** ਦਲ੍ਹਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਦਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਲੋਕੋ**ਤਿ ਆਯਤਨਲੋਕੋ। ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾਯ ਕਤਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧਾਦਿਲੋਕਵਸੇਨਪਿ ਯੋਜਨਾ

ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਨ **ਦੂਰੰ** ਅਨਨੁਰਭਵਕਤ੍ਤਾ। ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਅਨੁਰਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਚਿਤ੍ਤਨੁਰਭਵਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਬੁਜ੍ਝਨੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਕਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾ ਨ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਬਲਵਤਿਯਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਉਙ੍ਡਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਿਹਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮. **ਪਞ੍ਹੋ**ਤਿ ਞਾਤੁੰ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਮਸੁਤ੍ਤੇ ਗਾਥਾਯ ਪੁਰਿਮਦ੍ਧੰ ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਧੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪੁਰਿਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤੇ ਦੇਵਤਾਯ ਪੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਹੇਟ੍ਠਪਰਿਯਾਯਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ**”ਤਿ। ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਤਨ੍ਤਿ ਅਨਾਹਟੰ।

ਪਿਹਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਇਚ੍ਛਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯. ਨਵਮੇ **ਵਿਨਯਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਨਯੇਨ। ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦੰ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨੰ। **ਕਿਸ੍ਸਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਸ, **ਸੁ**-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਸਬ੍ਬੰ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਬਨ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੰਯੋਜਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ਨ ਹਿ ਤੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਯੰ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਅਸ੍ਸਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਤਿ ਆਹ “**ਸਬ੍ਬੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾ**”ਤਿ।

ਇਚ੍ਛਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਲੋਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦. **ਕਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਨ੍ਤਭਾਵੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ**”ਤਿ? **ਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ** ਵੁ**ਚ੍ਚਤਿ** ਅਨੁਪਾਦਾਨਤ੍ਤਾ ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਾਯ। **ਛਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ **ਸਨ੍ਥਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਸਿਨੇਹੰ **ਕਰੋਤਿ** ਅਧਿਕਸਿਨੇਹਵਤ੍ਥੁਭਾਵਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨਾਨੰ। **ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਾ ਅਪਰਕਾਲਕਿਰਿਯੰ ਅਪੇਕ੍ਖਤੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸਵਸੇਨ ਕਿਰਿਯਾਪਦੰ ਗਹਿਤੰ “**ਪਵਤ੍ਤਤੀ**”ਤਿ। ਕਿੰ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ? ਲੋਕੋ, ਲੋਕਸਮਞ੍ਞਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਸੂ**ਤਿ ਇਦੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮੰ। ਛਲ਼ਾਯਤਨਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖੰ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ** ਛਲ਼ਾਯਤਨੰ ਨਾਮ ਮੂਲੰ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਬਾਹਿਰੇਸੁ** ਆਯਤਨੇਸੁ **ਸਨ੍ਥਵੰ ਕਰੋਤਿ** ਵਿਸੇਸਤੋ ਰੂਪਾਦੀਨੰ ਤਣ੍ਹਾਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਨਵਸੇਨ ਰੂਪਾਦੀਨੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਨਿਸੇਵਿਤਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਛਨ੍ਨੰ...ਪੇ॰... ਵਿਹਞ੍ਞਤੀ**”ਤਿ।

ਲੋਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਦ੍ਧਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਛੇਤ੍ਵਾਵਗ੍ਗੋ

੧. ਛੇਤ੍ਵਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. **ਵਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਅਪਰਿਦਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਤ੍ਤਾ। **ਵਿਨਟ੍ਠਦੋਮਨਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਨ ਸੋਚਤਿ** ਚੇਤੋਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ। ਵਿਸਂ ਨਾਮ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਕਾਰਣਂ ਕੋਧੋ ਅਨਿਟ੍ਠਫਲਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਵਿਸਮੂਲਸ੍ਸਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਾਪਰਾਧਸ੍ਸ। ਅਕ੍ਕੋਸਪਹਾਰਤ੍ਥਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਹਿ ''ਕੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ। **ਸੁਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ** ਕੋਧਂ ਨਸ੍ਸਤਿ। ਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਸ ਕੋਧੋ **"ਮਧੁਰਗ੍ਗੋ"ਤਿ** ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੁਖਾਵਸਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਛੇਤ੍ਵਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਰਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. **ਪਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੂਪਾਯੋ। **ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਹੇਤੁ। ''ਚੋਲ਼ਰਞ੍ਞੋ ਰਟ੍ਠਂ ਚੋਲ਼ਰਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ **ਰਟ੍ਠਂ ਰਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ**।

ਰਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਵਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. **ਸਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਹੇਤੁ। **ਕੁਲਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਤ੍ਤਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ **ਸਦ੍ਧਾਵਿਤ੍ਤਮੇ**ਵ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦ੍ਵਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ **"ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਸੁਖਂ। ਤਮੇਵ ਸਾਮਿਸਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਸੇਚਨਕਭਾਵੇਨ ਅਭਿਰੁਚਿਜਨਨਤੋ ਪਿਯਾਕਿਚ੍ਛਕਰਣਤੋ ਬਹੁਂ ਸੁਚਿਰਮ੍ਪਿ ਕਾਲਂ ਆਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦੋਸਾਵਹਤੋ **ਸਚ੍ਚਮੇਵ ਮਧੁਰਤਰਂ**। ਨ ਹਿ ਤਂ ਪਿਵਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਤੋ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਤੋ ਰਸੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੇਹਿਪਿ ਮਹਾਰਹਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਚ੍ਚਸ੍ਮਿਂ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਨਦੀਨਿਵਤ੍ਤਨਂ **ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਵਤ੍ਥੁਆਦੀਹਿ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ; ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੩੧; ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਾਨਿ **ਕਣ੍ਹਦੀਪਾਯਨਜਾਤਕ-** (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੬੨ ਆਦਯੋ) **ਸੁਤਸੋਮ-** (ਜਾ॰ ੨.੨੧.੩੭੧ ਆਦਯੋ) **ਮਚ੍ਛਜਾਤਕੇਹਿ** (ਜਾ॰ ੧.੧.੩੪, ੭੫; ੧.੨.੧੩੧ ਆਦਯੋ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਨਿਮ੍ਮਦ੍ਦੇਨ੍ਤਿ** ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਿ। **ਮਧੁਰਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰਂ ਸੇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਞਾਜੀਵੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਜੀਵਨਸੀਲੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਜੀਵੀ, ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਚਰਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਞਾਜੀਵੀ**ਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਇਰਿਯਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ ਜੀਵਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੋ ਪਞ੍ਞਾਜੀਵੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਜੀਵਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਜੀਵਨ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿਂ ਸੇਟ੍ਠਮਾਹੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਵੁਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪. **ਉਪ੍ਪਤਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਥਵਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਾਨਂ। ''ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ **"ਸਤ੍ਤਵਿਧ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰੇਸਂ ਵਾ ਤਦਨੁਲੋਮਤੋ। **ਖੇਮੋ ਹੋਤਿ** ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖੁਪਦ੍ਦਵਾਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸੁਭਿਕ੍ਖੋ"**ਤਿ। **ਨਿਪਤਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋਮੁਖਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨਂ। **ਪਵਜਮਾਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਜਨਸੀਲਾਨਂ। ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਜਙ੍ਗਮਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਰੁਕ੍ਖਾਦਯੋ ਵਿਯ ਥਾਵਰਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਜਙ੍ਗਮਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। **ਗਾਵੋ**ਤਿ ਧੇਨੁਯੋ। ਤੇਨ ਮਹਿਂਸਾਦਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਵਦਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਰੁਚਿਯਾ ਗਹਿਤਭਾਵੇਨ। **ਇਤਰਾ ਦੇਵਤਾ** ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਅਪਰਿਤੁਸ੍ਸਮਾਨਾ **ਆਹ। ਯਾਵ ਪਧਂਸੀ**ਤਿ ਗੁਣਧਂਸੀ ਸਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਯ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਗੁਣਨਾਸਨਤੋ। **ਪਗਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਯਥਾ ਵਚੀਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ ਅਖਰਾ, ਤਥਾ ਵਾਚਾਯ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮੁਖਰਾ**ਤਿ ਮੁਖਖਰਾ। **ਦਸਬਲਂ ਪੁਚ੍ਛਿ** ਸਣ੍ਹਂ ਸੁਖੁਮਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਸਂਹਿਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸੋਤੁਕਾਮਾ। **ਅਸ੍ਸਾ** ਦੇਵਤਾਯ **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ** ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ। **ਉਪ੍ਪਤਮਾਨਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤਨ੍ਤੀ **ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਤਿ** ਓਧਿਸੋ। **ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਮਹਾਅਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਭੂਤਕਥਨਵਿਸੇਸਨਂ। **ਓਸੀਦਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਧੋ ਸੀਦਨ੍ਤਾਨਂ, ਉਸ੍ਸਾਦਯਮਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਭੂਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ''ਪਦਸਾ ਚਰਮਾਨਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਿਵਰਣਵਸੇਨ ਭੂਤਕਥਨਵਿਸੇਸਨਂ। **ਯਾਦਿਸੋ ਪੁਤ੍ਤੋ** ਵਾ **ਹੋਤੂ**ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਰਿਮਪਦੇ ਦੇਵਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤਗਹਣਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵੁਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਭੀਤਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫. **ਕਿਂ ਸੂਧ ਭੀਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੁ-ਇਧਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਕਿਂ ਭੀਤਾ**"ਤਿ? **ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਨੇਕਾਯਤਨਪ੍ਪਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਨੇਕਕਾਰਣਂ ਨਾਨਾਵਿਧਾਧਿਗਮੋਕਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵੁਤ੍ਤੋ ਕਥਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਾਨੇਕਾਯਤਨੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਵੇਦਿਤਤ੍ਤਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਖੇਮੇ ਮਗ੍ਗੇ ਕਿਂ ਭੀਤਾਯਂ ਜਨਤਾ ਉਪ੍ਪਥਭੂਤਾ ਵਿਪਰੀਤਦਿਟ੍ਠਿਤੋ ਗਣ੍ਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ? ਏਵਂ ਦੇਵਤਾ ਯਥਿਚ੍ਛਾਯ ਪੁਰਿਮਦ੍ਧੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਾਚਿਨ੍ਤਿਤਮਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਥੁ ਪਵੇਦਿਤਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਧੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਂਸਯਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਬਹੁਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞ। **ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਪਞ੍ਞਾ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਂਯਮੇਤ੍ਵਾ। **ਸਂਵਿਭਾਗੀ**ਤਿ ਆਹਾਰਪਰਿਭੋਗੇ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਭਜਨਸੀਲੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਚ੍ਛਰਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇ**ਵ ਹੇਟ੍ਠਾ।

ਮਨੇਨਾਤਿ ਮਨੋਗਹਣੇਨ। **ਪੁਬ੍ਬਸੁਦ੍ਧਿਅਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸੁਦ੍ਧਿਭੂਤਂ ਅਙ੍ਗਂ। **ਚਤੂਸੂ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਅਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ। **ਯਞ੍ਞਉਪਕ੍ਖਰੋ**ਤਿ ਦਾਨਸ੍ਸ ਸਾਧਨਂ। **ਏਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾਦਿਗੁਣੇਸੁ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਦ੍ਧੋ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ ਕਮ੍ਮਫਲਸ੍ਸ ਪਰਲੋਕਸ੍ਸ ਚ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਵਿਯ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਨਤੋ, ਏਵਂ ਮੁਦੁਹਦਯੋ। ਮੁਦੁਹਦਯੋ ਹਿ ਅਨੁਦਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਰੇਸਂ ਦੇਤਿ। ਯੋ ਚ ਸਂਵਿਭਾਗਸੀਲੋ, ਸੋ ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇ ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਭੋਗੀ ਹੋਤਿ। ਵਦਞ੍ਞੂ ਵਦਾਨਿਯਤਾਯ ਯਾਗਿਨੋਵ ਯੁਤ੍ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਮਨੋਰਥਂ ਪੂਰੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਇਤਿ...ਪੇ॰... ਚਤੂਸੂਤਿ ਆਹਾ**"ਤਿ।

ਵਾਚਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਤਿਵਿਧਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤੋ। ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲੋ ਹਿ ਪਰਲੋਕਂ ਨ ਭਾਸੇਯਜ। **ਸਦ੍ਧੋ ਏਕਂ ਅਙ੍ਗਂ** ਪਯੋਗਾਸਯਸੁਦ੍ਧਿਦੀਪਨਤੋ। ਸੁਦ੍ਧਾਸਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਪਯੋਗੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਪਰਲੋਕਤੋ ਭਯਨ੍ਤਿ। ਦੁਕਵਸੇਨ ਚਤੁਰਙ੍ਗਯੋਜਨਾ **ਦੁਕਨਯੋ। ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੁਕਸਙ੍ਗਹੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਗੁਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਭੀਤਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਨਜੀਰਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੬. **ਨਾਮਗੋਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਗੋਤਮੋਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਨਾਮਞ੍ਚ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਨ ਜੀਰਤੀ**ਤਿ ਅਸਭਾਵਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਾਭਾਵਤੋ ਜਰਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਜੀਰਣਸਭਾਵੋ ਨ ਹੋਤੀ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਮਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇਪਿ ਤਂ ਸਮਞ੍ਞਾਯਤੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਤੀਤਬੁਦ੍ਧਾਨਂ...ਪੇ॰... ਨ ਜੀਰਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**"ਤਿ ਆਹ।

ਆਲਸਿਯਨ੍ਤਿ ਅਲਸਭਾਵੋ ਦਲ੍ਹਕੋਸਜ੍ਜਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਯੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਠਿਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਬਜਾਪਾਰਂ। **ਨਿਦ੍ਦਾਵਸੇਨ ਪਮਜ੍ਜਨਂ** ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ। **ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਪਮਜ੍ਜਨਂ** ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਰਣਮ੍ਪਿ। **ਕਮ੍ਮਸਮਯੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਕਾਲੇ। **ਕਮ੍ਮਕਰਣਵੀਰਿਯਾਭਾਵੋ**ਤਿ ਤਂਕਮ੍ਮਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਵੀਰਿਯਾਭਾਵੋ। ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੀਰਿਯਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਨ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਅਭਾਵਮਤ੍ਤਂ। **ਸੀਲਸਦ੍ਧਮਾਭਾਵੋ** ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਚਾਰਤਾ** ਨਾਮ ਅਨਾਚਾਰੋ। **ਸੋਪ੍ਪਬਹੁਲਤਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਾਲੁਤਾ । ਯਤੋ ਗਹਣਹਤ੍ਥੋਪਿ ਨ ਕਿਲਾਸੁਪਿ ਪੁਰਿਸੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਤਿਚ੍ਛਾਤਾਦੀਨੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਲਸਿਯਂ** ਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਆਲਸ੍ਯਂ ਵਿਯ ਪਕਤਿਸਿਦ੍ਧਂ। ‘‘ਤੇ ਛਿਦ੍ਦੇ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਤਾਨਿ ਛ ਛਿਦ੍ਦਾਨੀ**”ਤਿ। ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੋਕਾਸਭਾਵਤੋ **ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ**। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – “**ਯਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਤਂ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**”ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ** ਲੇਸਮਤ੍ਤਂ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਨਜੀਰਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਇਸ੍ਸਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੭. ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਮਲਨ੍ਤਿ **ਸਤ੍ਥਮਲਂ,** ਯੇਨ ਸਤ੍ਥਂ ਮਲੀਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਥਮਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਮਲੀਨਂ ਸਤ੍ਥਮੇਵ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਮਲਗ੍ਗਹਿਤਸਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿ। **ਆਣਾਪਵਤ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਕੇ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੇ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਣਾਯ ਪਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਵਸਨਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਮਣਿਰਤਨਮ੍ਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੀਯਪਕ੍ਖਿਕਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਮਂ ਭਣ੍ਡਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥੀ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਕੁਲਾਚਾਰਿਤ੍ਥਿਕਾਯਪਿ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੀਯਤਾਯ ਉਤ੍ਤਮਭਣ੍ਡਂ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ “**ਇਤ੍ਥੀ ਭਣ੍ਡਾਨਮੁਤ੍ਤਮਾ**”ਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਉਤ੍ਤਮਰਤਨਾਕਰਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥੀ ਭਣ੍ਡਾਨਮੁਤ੍ਤਮਂ। **ਮਲਗ੍ਗਹਿਤਸਤ੍ਥਸਦਿਸੋ** ਅਵਬੋਧਕਿਚ੍ਚਵਿਬਨ੍ਧਨਤੋ। ਸਤ੍ਥਮਲਂ ਵਿਯ ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗੁਣਾਭਾਵਕਰਣਤੋ **ਪਞ੍ਞਾਸਤ੍ਥਮਲਂ** । ਅਬ੍ਬੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਉਪਦ੍ਦਵਂ, ਤਂ ਦੇਤੀਤਿ **ਅਬ੍ਬੁਦਂ,** ਵਿਨਾਸਕਾਰਣਂ। ਨਨੁ ਹਰਣਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਯੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਯੁਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਇਸ੍ਸਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੮. ‘‘ਅਤ੍ਤਕਾਮੋ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ “**ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ**”ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਤ੍ਥਾਯ ਏਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਾ ਪਰਤ੍ਥਕਾਮਾ, ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਾ ਚ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਾਵਹਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਸਾਪਿ ਯਾਵਦੇਵ ਪਰਤ੍ਥਾ ਏਵਾਤਿ। **ਵੁਤ੍ਤਂ** ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਯਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਕਾਰਣਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰੇਸਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਯਾ ਪਰਿਪੂਰਣਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਪਿ “**ਸਬ੍ਬਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਕਲ੍ਯਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਭਦ੍ਦਕਂ। ਵਾਚਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਆਹ “**ਸਣ੍ਹਂ ਮੁਦੁਕ**”ਨ੍ਤਿ। **ਪਾਪਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕਂ ਨਿਹੀਨਂ। ਤਂ ਪਨ **ਫਰੁਸਂ ਵਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਾਥੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੯. **ਸਦ੍ਧਾ ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਾਥੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਰਣਵਸੇਨ ਮਹਾਪਥਂ ਸਂਵਜ੍ਜਤੋ ਮਹਾਕਨ੍ਤਾਰਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੋ ਮਹਾਵਿਦੁਗ੍ਗਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੋ ਪਾਥੇਯ੍ਯਪੁਟਂ ਬਨ੍ਧਤਿ ਸਮ੍ਬਲਂ ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਸਦ੍ਧਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਏਤਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ

‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਾਥੇਯਜ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਗਾਥਾਪਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਭਗਵਤਾ। **ਸਿਰੀ**ਤਿ ਕਤਪੁਞ੍ਞੇਹਿ ਸੇਵੀਯਤਿ ਤੇਹਿ ਪਟਿਲਭੀਯਤੀਤਿ ਸਿਰੀ। **ਇਸ੍ਸਰਿਯੰ** ਵਿਭਵੋ। ਆਸਯਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਆਸਯੋ, ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ** ਨਿਕੇਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਕਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਵਸਿਕੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪਕਡ੍ਢਤਿ।

ਪਾਥੇਯਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਪਜ੍ਜੋਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦. ਤੰ ਤੰ ਸਮਵਿਸਮੰ ਪਜ੍ਜੋਤਤੀਤਿ **ਪਜ੍ਜੋਤੋ**। ਪਦੀਪੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੰ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਰੂਪਗਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਏਵੰ ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰੰ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਰਮਤ੍ਥਭੂਤੰ ਰੂਪੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਜਾਗਰਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਜਾਗਰਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਿਯ। ਸੋ ਹਿ ਸਤਿਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਦਾਪਿ ਜਾਗਰੋ ਹੋਤਿ। **ਗਾਵੋ**ਤਿ ਗੋਜਾਤਿਯੋ। ਇਦੰ ਗੁਨ੍ਨੰ ਗੋਣਾਨਞ੍ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਗਹਣੰ। **ਕਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ। ਜੀਵਨੰ ਜੀਵੋ, ਸਹ ਜੀਵੇਨਾਤਿ **ਸਜੀਵਿਨੋ**। ਤੇਨਾਹ “**ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਹ ਜੀਵਨ੍ਤਾਨ**”ਨ੍ਤਿ, ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗੋਮਣ੍ਡਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਗਣੇਨ ਸਹ। ਨ ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਕਸਿਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਗੋਰਸਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਚੇਵ ਕਸਨਭਾਰਵਹਨਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਚ ਕਸਿਕਮ੍ਮਏਕਚ੍ਚਵਾਣਿਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। **ਸਤ੍ਤਕਾਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਹਾਰੁਪਜੀਵਿਨੋ ਸਤ੍ਤਕਾਯਸ੍ਸ ਕਸਿਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਕਸਿਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਮੂਲਕਾਰਣੰ ਫਲਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ। **ਇਰਿਯਾਪਥੋ** ਚ ਇਰਿਯਨਕਿਰਿਯਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਨੁਪਾਯੋ। “**ਸੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਙ੍ਗਲਸੀਤਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਜ੍ਜੋਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਅਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧. ਰਣਨ੍ਤਿ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਰਣਾ, ਰਾਗਾਦਯੋ। ਤੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤਤਾਯ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸੰ ਰਣਾਤਿ **ਅਰਣਾ। ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਾ** ਖੀਣਾਸਵਾ। **ਵੁਸਿਤਵਾਸੋ**ਤਿ ਵੁਸਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ। **ਭੋਜਿਸ੍ਸਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਦਾਸਭਾਵੋ**”ਤਿ। **ਸਮਣਾ**ਤਿ ਸਮਿਤਪਾਪਸਮਣਾਤਿ ਆਹ “**ਖੀਣਾਸਵਸਮਣਾ**”ਤਿ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਾਲੇ ਲੋਕਿਯਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, **ਸੇਕ੍ਖਾ** ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਲੋਕਿਯਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇ **ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ** ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਤੇਭੂਮਕੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ **ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤਿ** ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਖੀਣਾਸਵਾ ਪਨ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਸਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਵਨ੍ਦਨੀਯਭਾਵੋ ਚ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯਾਤਿ ਆਹ “**ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ। **ਖਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਨ ਕੇਵਲੰ ਖਤ੍ਤਿਯਾਵਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਅਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛੇਤ੍ਵਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਦੇਵਤਾਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੨. ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸਂਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਕਸ੍ਸਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੨. ਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ **ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ**। ਦੇਵਾਨਂ ਜਨਕਜਨੇਤਬ੍ਬਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਭਾਵਤੋ ਕਥਮਯਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **“ਦੇਵਾਨਂ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਅਪਾਕਟੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਾਕਟੋਪਿ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਦੇਵਤਾਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਅਪਾਕਟਾ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੇਵਤਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਧ ‘‘ਪਾਕਟੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ **ਕਸ੍ਸਪੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਨਾਮਂ ਗਹਿਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਸਿਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞਾਵਸੇਨ। ਅਨੁਸਾਸਨਂ ਅਨੁਸਾਸੋ, ਤਂ **ਅਨੁਸਾਸਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦ੍ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਓਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਵਹਂ ਓਵਾਦਂ। ਯਦਿ ਪਨ ਨ ਅਸ੍ਸੋਸਿ, ਕਥਮਯਂ ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਸੀਤਿ? ਅਞ੍ਞਤੋ ਸੁਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਸਿ, ਨ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੁਤਭਾਵੇਨ।

ਤੇਸਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ। **“ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ ਚੇਵਾ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਹਿ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਇਧ ਉਦ੍ਧਟਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਭਾਰਂ ਨ ਕਰੋਤਿ ਏਕੇਕਙ੍ਗਵੇਕਲ੍ਲਤੋ ਚੇਵ ਅਙ੍ਗਦ੍ਵਯਵੇਕਲ੍ਲਤੋ ਚ, ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਨ ਉਭਯਙ੍ਗਪਾਰਿਪੂਰਤ੍ਤਾ ਭਾਰਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਅਯਂ ਪਨਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਗਾਥਾਯਂ **“ਸੁਭਾਸਿਤਸ੍ਸਾ”**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿ। ਚਤੁਸਚ੍ਚਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ **“ਚਤੁਸਚ੍ਚਨਿਸ੍ਸਿਤਂ…ਪੇ॰… ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿ। ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਉਪਾਸਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਆਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਬਹੁਲੀਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਭੇਦਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਦਟ੍ਠਾਨਤਂ ਹਦਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਦੁਤਿਯਪਦੇਨ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ ਕਥਿਤਾ”**ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ‘‘ਦੁਤਿਯਪਦੇਨ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ ਚਿਤ੍ਤਵੂਪਸਮੇਨ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ’’ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਦੇਨ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਪ੍ਪਭੇਦਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਸਮਥਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਵ ਗਹਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਕਥਨ੍ਤਿ? ‘‘ਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਕਥਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਦੁਤਿਯਪਦੇਨ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਨਂ ਨਾਮ ਆਸੇਵਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ”**ਤਿ। **ਉਪਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਸ੍ਸੁਤਪਰਿਯਾਪੁਣਨਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੁਗ੍ਗਹਾਦਿਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਤਮ੍ਪੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ ਕਥਿਤਾ** ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਨਯੇਨ। ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸੀਲਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਤਦੇਕਲਕ੍ਖਣਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਮ੍ਪਿ ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਯ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਯ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਯ ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਕਥਿਤੋ, ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਪਨ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਗਹਿਤੋਤਿ ਤਿਵਿਧਸ੍ਸਪਿ ਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਪਠਮਕਸ੍ਸਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਕਸ੍ਸਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩. **ਦ੍ਵੀਹਿ ਝਾਨੇਹੀ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਝਾਨੇਹਿ। **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਲਦ੍ਧਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਤੇਨ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ ਵਦਤਿ। ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਸ੍ਸ ਹਦਯਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ **ਹਦਯਸ੍ਸ** ਮਾਨਸਸ੍ਸ, **ਅਨੁਪਤ੍ਤਿਂ** ਪਟਿਲਾਭਮਾਨਸਂ। ਤਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **“ਅਰਹਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਪਤ੍ਥੁਕਾਮੇਨ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਭਾਵੇ ਤਸ੍ਸ ਅਨਿਜ੍ਝਨਤੋ, ਤਦਭਾਵੇ ਇਜ੍ਝਨਤੋ ਚ ਤੇ ਉਪ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ

ਪਨਾਯਮ੍ਪਿ ਤੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਆਨਿਸੰਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਆਨਿਸੰਸੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਰਹਤ੍ਤਾਨਿਸੰਸੋ**। ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਬ੍ਬਪਠਮੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਅਤ੍ਤਾਨੁਯੋਗੋ, ਸੋ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਹ "**ਤਨ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਨ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ।

ਦੁਤਿਯਕਸ੍ਸਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਘਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪. **ਮਘੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮੰ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਅਨੁਗਤੰ। **ਸ੍ਵਾਵੇਵਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋ ਏਵ। **ਵਤੇਨਾ**ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੁਉਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਚਾਰਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਨ । **ਅਵ੍ਹਵੇ**ਤਿ ਉਪਧਿਵਿਪਕ੍ਕਪਾਪਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ। **ਅਸੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਨੂਸਤ੍ਤਭੂਤੰ ਅਸੁਰੰ।

ਮਘਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਮਾਗਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੫. **ਚਤੁਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵਾ**ਤਿ ਦੇਵਤਾਸੰਯੁਤ੍ਤੇ ਸੰਵਣ੍ਣਿਤਤ੍ਥਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਾਗਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ

੫. ਦਾਮਲਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬. **ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਪਧਾਨੇਨ ਕਾਰਣਭੂਤੇਨ, ਪਧਾਨਕਰਣਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ** ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹੀਨਮ੍ਪਿ ਪਣੀਤਮ੍ਪਿ **ਭਵੰ। ਆਯਤਪਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ। **ਕਿਚ੍ਚਵੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਨਿਟ੍ਠਾਨੰ। **ਤਥੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਤਥੇਵ ''ਬੁਦ੍ਧਿਪਗ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਵੀਰਿਯੰ ਦਲ੍ਹੰ ਕਰੋਤੂਤਿ ਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮੰ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਵਦਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਦਿਅਤ੍ਥੰ ਪਨ ਵੀਰਿਯਕਰਣੰ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵ।

ਅਸੰਕਿਣ੍ਣਾਤਿ ਅਵੋਮਿਸ੍ਸਾ ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਭਗਵਤਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਇਧੇਵ ਕਸ੍ਮਾ ਏਤੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਇਧ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਤਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਨਦੀ ਨਾਮ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਤੀਰਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ।

ਦਾਮਲਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਕਾਮਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੭. **ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਾਵਚਰੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਅਯੰ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਵ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਅਕਾਸਿ, ਨ ਪਨ ਵਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿ। ਤਮਤ੍ਥੰ ਕਾਰਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਬਹਲਕਿਲੇਸਤਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਵਿਸੇਸਾਵਹੋ ਹੋਤਿ , ਏਵੰ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਸ੍ਸ। **ਸੀਲੇਨ ਸਮਾਹਿਤਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੀਲੰ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਿਸੇਸਾਵਹੰ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਹਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਭੂਤਾ ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਮੁਪੇਤਾ**"ਤਿ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵਾ**ਤਿ ਸੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਏਵ ਯਥਾਧਿਗਤਧਮ੍ਮੇਨ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵਾ। ਮਯਾ ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਗਹਿਤਾਯ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ''ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਤੁਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤੀਤਿ ਭਗਵਾ ''ਤੁਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ ਸੁਖਾਵਹਾ''ਤਿ ਅਵੋਚਾਤਿ ਆਹ "**ਉਪਰਿ ਪਞ੍ਹਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕੋ

ਵਾ ਅਨਗਾਰਿਯੁਪੇਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸੇਨਾਸਨੇ ਪਨ ਵਸਨ੍ਤੋ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਸਤ੍ਤਭੂਮਿਕੇ**”ਤਿਆਦਿ। **ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੋ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਭਿਯੋਗਸਿਦ੍ਧੋ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵੂਪਸਮੇਨ ਤੁਟ੍ਠਿ ਲਦ੍ਧਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਵੂਪਸਮਭਾਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵੂਪਸਮਕਰਭਾਵਨਾਯ, ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਭਾਵਕਰਣੇਨ ਸਵਿਸੇਸੰ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਕਰਭਾਵਨਾਯ ਰਤੋ ਮਨੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੂਪਸਮੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਸ੍ਸ ਅਕਾਰਕਾਨੰ ਦੂਰੀਕਰਣਤੋ। ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨੇਨ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੋ ਸਵਿਸੇਸੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਚ ਹੋਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਅਲਾਭਲਾਭੇਸੁ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸਭਾਵਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਯਥਾਸਮਾਦਿਨ੍ਨੰ ਸੀਲੰ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿਞ੍ਚ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾਭੂਤੋ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਯੁਤ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ “**ਯੇ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਕਿੰ ਨ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ**? ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵਾਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨੰ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਾਸਙ੍ਕੰ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਯੰ ਪਨ ਦੁਗ੍ਗਮੋ ਭਗਵਾ ਵਿਸਮੋ ਮਗ੍ਗੋ**”ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ''ਅਯੰ ਪਨਾਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਤੋ 'ਅਰਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ 'ਦੁਗ੍ਗਮੋ ਭਗਵਾ'ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਸਚ੍ਚਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਰਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਯੰ ਪਨ ''ਦੁਗ੍ਗਮੋ ਭਗਵਾ ਵਿਸਮੋ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਆਹ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਕਾਮੰ ਕਦਾਚਿ ਅਤਿਦੁਕ੍ਖਾ ਪਟਿਪਦਾਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਵਸੇਨ, ਅਯੰ ਪਨ ਅਤੀਵ ਸੁਗਮੋ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦੁਗ੍ਗਵਿਵਜ੍ਜਨਤੋ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਵਿਸਮਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਵਿਸਮਸ੍ਸ ਚ ਦੂਰੀਕਰਣਤੋ ਨ ਵਿਸਮੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਪਰਿਬੁਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਬਹੂ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਦੁਗ੍ਗਮੋ ਵਿਸਮੋ''ਤਿ ਚ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਵੰਸਿਰਾਤਿ ਅਨੁਟ੍ਠਹਨੇਨ ਅਧੋਭੂਤਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਾ। ਕੁਸਲਙ੍ਗੇਸੁ ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਾ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ , ਤਞ੍ਚ ਅਨਰਿਯਾ ਪਤਨ੍ਤਿ ਨ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਵਾਣਸਿਰੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਅਨਰਿਯਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਮਗ੍ਗੇ। ਤੇਨਾਹ “**ਵਿਸਮੇ ਮਗ੍ਗੇ**”ਤਿ। ਤੰ ਮਗ੍ਗਨਤੋ ਅਨਰਿਯਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਮਗ੍ਗਤੋ ਅਪਾਪੁਣਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚੁਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯੇ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੇ ਚ ਪਤਨ੍ਤਿ। **ਸ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਸ੍ਵਾਯੰ ਅਨਰਿਯੇਹਿ ਕਦਾਚਿਪਿ ਗਨ੍ਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ ਮਗ੍ਗੋ ਅਰਿਯਾਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮਧਿਗਮੇਨ **ਸਮੋ ਹੋਤਿ**। ਕਾਯਵਿਸਮਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸਮੇ **ਸਤ੍ਤਕਾਯੇ** ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬਸੋਵ ਪਹਾਨੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ **ਸਮਾਯੇ**ਵ।

ਕਾਮਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਪਞ੍ਚਾਲਚਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮. **ਸਮ੍ਬਾਧੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਪੀਲ਼ਿਤਤਣ੍ਹਾਕਿਲੇਸਾਦਿਨਾ ਸਉਪ੍ਪੀਲ਼ਤਾਯ ਪਰਮਸਮ੍ਬਾਧੇ। ਅਤਿਵਿਯ ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਹਿ ਨੀਵਰਣਸਮ੍ਬਾਧੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਹਨੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਕਾਮਗੁਣਸਮ੍ਬਾਧੋ ਅਨਵਸਰੋ ਏਵ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦੀਨੰ। **ਓਕਾਸਨ੍ਤਿ ਝਾਨਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮੰ** ਨੀਵਰਣਸਮ੍ਬਾਧਾਭਾਵਤੋ। ਅਸਮ੍ਬਾਧਭਾਵੇਨ ਹਿ ਝਾਨੰ ਇਧ ''ਓਕਾਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਤਾਯ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਅਵਿਨ੍ਦੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਵਿਨ੍ਦਿ ਪਟਿਲਭਿ। **ਭੂਰਿਮੇਧਸੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ, ਸਪਞ੍ਞੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਬੁਜ੍ਝੀ**ਤਿ ਬੁਜ੍ਝਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ। ਪਟਿਲੀਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਪਟਿਲੀਨਾਨੰ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ **ਪਟਿਲੀਨਸੇਟ੍ਠੋ**। ਮਾਨੁਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਉਨ੍ਨਤਭਾਵਤੋ **ਪਟਿਲੀਨੋ ਨਾਮ ਪਹੀਨਮਾਨੋ**। **ਪਟਿਲਭਿੰਸੂ**ਤਿ ਕਾਮਗੁਣਸਮ੍ਬਾਧੇਪਿ ''ਇਮੇ ਕਾਮਗੁਣਾ ਮਾਦਿਸਾਨੰ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ਤੇ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿੰ ਪਟਿਲਭਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਨਾਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤਾ।

ਅਯਂ ਕਿਰ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਇਤੋ ਪੁਰਿਮਵਾਰੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਝਾਨਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਦਾਨਿ ਕਾਮਭਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਝਾਨਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਨਾਮ ਝਾਨਸੁਖਸ੍ਸ ਲਾਭੀ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਤੇਨ ਗੁਣੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤੋ **“ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਵਤਾ”**ਤਿ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਰਾਜਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਾਸਪੋ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮੇਯਜਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪਾਵਚਰਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯੇ ਸਤਿ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਗੁਣਾਧਿਗਮਂ ਪਵੇਦੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਤਿਂ। **ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਸਮਾਧਿਨਾ ਚੇਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਨਾ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ, ਨ ਝਾਨਮਤ੍ਤਲਾਭਿਨੋ ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਕੇਚਿ ‘‘ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ’’ਤਿ ਪਾਠਂ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਗ੍ਗਸਮਾਹਿਤਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਾਲਚਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਤਾਯਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯. ਅਤੀਤਜਾਤਿਯਂ ਸਯਂਕਾਰਵਸੇਨ ਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ **ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ**। ਤੇਨਾਹ **“ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ”**ਤਿ। ਅਪਰੇ ਆਹੁ ‘‘ਅਯਂ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾਤਿ ਗਹਣਵਸੇਨ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ,** ਅਤੀਤਤ੍ਤਭਾਵੇ ਤਿਤ੍ਥਕਰਸਾਵਕੋ’’ਤਿ। ਤੇ **“ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਆਦਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਿਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ** ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਦਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤਿਤ੍ਥੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਕਾ, ਤੇ ਏਵ **ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਲਜਾਣਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨਾ**ਤਿ ਫਲਭਾਵੇਨ। **ਵੀਰਿਯਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਦੀਪਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨਿਯਮਿਤਆਣਤ੍ਤੀਤਿ ਅਨਿਯਮਵਿਧਾਨਂ ਅਨਿਯਮਵਸੇਨ ਵਿਧਿਵਚਨਂ। **ਤਣ੍ਹਾਸੋਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਪ੍ਪਬਨ੍ਧਨਂ। **ਨੀਹਰਾ**ਤਿ ਸਮੇਹਿ ਪਜਹ। **ਏਕਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਗ੍ਗਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਝਾਨ”**ਨ੍ਤਿ। **ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਆਹ **“ਨ ਪਟਿਲਭਤੀ”**ਤਿ। **ਨ ਓਸਕ੍ਕੇਯਜਾ**ਤਿ ਨ ਸਙ੍ਕੋਚਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯਜ। ਘਰਾਵਾਸਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਜਨਂ ਪਰਿਤੋ ਅਪਗਮੋਤਿ **ਪਰਿਬ੍ਬਜੋ**। ਪਬ੍ਬਜਿਤਵਤਸਮਾਦਾਨਸ੍ਸ ਅਦਲ੍ਹਤਾਯ ਚ ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ **ਸਿਥਿਲਗਹਿਤਾ। ਅਤਿਰੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਪੁਰਿਮਕਾਲਤੋਪਿ ਅਧਿਕਂ। **ਉਪਰੀ**ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ। **ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਅਕਤਮੇਵ ਸੇਯਜੋ**ਤਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਕਤਮੇਵ ਹਿਤਾਵਹਂ।

ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ। **ਸਿਥਿਲਂ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਯ ਸਿਥਿਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ। **ਏਵਰੂਪਮੇਵਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਪਰਾਮਟ੍ਠਸਾਮਞ੍ਞਸਦਿਸਮੇਵ ਪਚ੍ਛਾਨੁਤਾਪਚਰਿਯਾਦਿਪਟਿਭਾਗਤੋ। **ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਮੇ**ਵ ਤਣ੍ਹਾਸਂਕਿਲੇਸਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। **ਆਸਙ੍ਕਿਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਤੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋਪਿ ਪਰੇਹਿ ਸਙ੍ਕਿਤਂ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਤਿ **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਿਕਾ**, ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤਾ”**ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਪਧਾਨਭੂਤਾ**ਤਿ ਪਠਮਾਰਮ੍ਭਭੂਤਾ।

ਤਾਯਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਚਨ੍ਦਿਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦. ਵਿਮਾਨੇ ਗਹਿਤੇ ਤਂਨਿਵਾਸੀਪਿ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨਵਾਸੀ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ”**ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਧੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਦੁਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਾ **ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋਸਿ** ਭਗਵਾ ਤ੍ਵਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਇਤੋ ਸਮ੍ਬਾਧਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਂ ਕਰੋਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ

“**ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਰਣਂ ਭਵ**ਾ”ਤਿ। **ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਕਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਏਤਸ੍ਸਪਿ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ। **ਤਾਦਿਸਾ ਏਵ**ਾਤਿ ਸਮਾਨਾ ਏਵ। ਪਮੁਞ੍ਚਸੀਤਿ ਪਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਥ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ।

ਚਨ੍ਦਿਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸੂਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧. **ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਰਣੇ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਕਰਣੇਤਿਪਿ ਅਪਰੇ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਮਸੀ**”ਤਿ। **ਵਿਰੋਚਤੀ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਤਿ। ਕਾਮਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਠਮਂ ਦੇਵਤਾ ਉਦ੍ਧਟਾ, ਰਾਹੁਨੋ ਪਨ ਪਯੋਗੋ ਤਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨੇਤਿ ਆਹ “**ਮਣ੍ਡਲੀਤਿ ਮਣ੍ਡਲਸਣ੍ਠਾਨੋ**”ਤਿ। **ਵਦਤਿ** ਤਦਾ ਮੁਖੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਮੁਖੇਨ ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਗਿਲੀ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਚ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਗਿਲੀਤਿ ਵਦਤੀ**”ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਮੁਖੇਨ ਗਹਣਸਮਤ੍ਥਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਰਾਹੁਸ੍ਸ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੋ**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਗਹਣਕਾਰਣਦਸ੍ਸਨਂ। **ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਚਾਰਕਦੇਵਤਾ। **ਵੇਗ**ਨ੍ਤਿ ਜਵਂ। ਸੋ ਹਿ ਕੇਨਚਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਅਤਿਦੁਨ੍ਨਿਵਾਰੋ ਕਮ੍ਮਨਿਯਾਮਸਿਦ੍ਧੋ। **ਮਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਠਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮਦੇਸਂ। ਕੇਚਿ ‘‘ਸੀਸਮਤ੍ਥਕਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਿਕ੍ਖਮੇਯ੍ਯ** ਵੇਗਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਸੀਘਥਾਮਭਾਵਤੋ। **ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਮਨਦਿਸਾਭਿਮੁਖਂ ਆਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ। **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਹੁਂ। ਉਦ੍ਧਂ ਉਲ੍ਲਙ੍ਘੇਤੁਕਾਮਮ੍ਪਿ **ਓਨਮੇਯ੍ਯ**। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਸੋ ਮਹਾਸਰੀਰੋ ਮਹਾਬਲੋ, ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਪਨ ਗਮਨਵੇਗੋ ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਦੁਨ੍ਨਿਵਾਰਿਯੋਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਿਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਗ੍ਗਹੇ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨੇਨ, ਸੂਰਿਯਗ੍ਗਹੇ ਸੂਰਿਯਵਿਮਾਨੇਨ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਿਮਾਨੇਨ ਸਹੇਵ। ਅਮਾਵਾਸਿਯਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਵਿਮਾਨਾਨਿ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਰਿਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਹੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਸੂਰਿਯਸੁਤ੍ਤੇ ਏਵ ‘‘ਪਜਂ ਮਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਚਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤੇਤਿ? ‘‘ਸੋ ਚ ਕਿਰ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞਾ ਏਵ ਚ ਦੇਵਤਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਚਨ੍ਦਗ੍ਗਹੇ ਭਗਵਾ ਤਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ, ਨ ਤਥਾ ਸੂਰਿਯੋ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਨ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਰਾਹੁਗ੍ਗਹੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸੂਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਚਨ੍ਦਿਮਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨. ਪਬ੍ਬਤਤਟਾ ਸਨ੍ਨਿਮਾਨੇ ਤਥਾਰੂਪੇ ਨਦੀਨਿਵਤ੍ਤਨਪਦੇਸੇਪਿ ਸਮ੍ਬਾਧਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਕਚ੍ਛੋ ਵਿਯਾਤਿ ਆਹ “**ਪਬ੍ਬਤਕਚ੍ਛੇਪੀ**”ਤਿ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵੇਨ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਚ ਏਕੋ ਉਦੇਤੀਤਿ ਏਕੋਦਿ, ਏਕਗ੍ਗਤਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਯੋਗਤੋ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਇਧ **ਏਕੋਦੀ**। ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਪਯਨ੍ਤਿ ਵਿਸੋਧੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਿਪਕਾ,** ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਚੇਵਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਕਾਯਾਦਿਭੇਦਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਸਾਤਿਸਯਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਤਾ**। ਤੇਨਾਹ “**ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ**”ਤਿ। **ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਦੇਸੇ ਮਗਾ ਸੋਤ੍ਥਿਮਨੁਪਦ੍ਦਵੇਨ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਝਾਨਲਾਭਿਨੋ ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਾ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਞ੍ਞੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਭਗਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮੀ ਸਮਾਨੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਸਞ੍ਞੀ, ਹਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨੋ ਦਸ੍ਸੇਮੀ’’ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਓਘਾਨਂ, ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਪਰਤੀਰਭਾਵਤੋ ਪਰਤੀਰਨ੍ਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ**। ਅਮ੍ਬੁਨਿ ਜਾਤੋ **ਅਮ੍ਬੁਜੋ,** ਮਚ੍ਛੋ। ਸੁਤ੍ਤਜਾਲਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਚ੍ਛਾ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਜਾਲਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ।

ਚਨ੍ਦਿਮਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਵੇਣ੍ਡੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੩. **ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਯਾ**ਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਹੇਤੁ। **ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਸਿਟ੍ਠਿਪਦੇ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਾਸਨਤੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਪਰਿਤ੍ਤਾਸਨਤੋ ਚ ਸਿਟ੍ਠਿਸਵ੍ਹਿਤੇ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਦੇ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਪਦੇ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ। **ਕਾਲੇ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਲੇ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ**ਨਾਮ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾ।

ਵੇਣ੍ਡੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਦੀਘਲਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪. **ਤਥੇਵ ਪਵ੍ਵਾਜੀ**ਤਿ ਦੀਘਲਟ੍ਠਿਤ੍ਵੇਵ ਪਵ੍ਵਾਜਿ, ਤਥਾਸਮਵ੍ਵਾ ਏਵ ਅਹੋਸਿ।

ਦੀਘਲਟ੍ਠਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਨਨ੍ਦਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੫. ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਆਵਟ੍ਟੰ ਆਵਰਣਨ੍ਤਿ **ਅਨਾਵਟੰ**। **ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੋ** ਵਾਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਕਤਿਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਵਰਣਭੂਤੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਚ ਅਭਿਭਵਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਵੇਯਜਾਵਰਣੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਕਥੰਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਕਥੰਸਣ੍ਠਿਤੰ, ਕਥੰਪਕਾਰੰ ਵਾ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ।

ਨਨ੍ਦਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚਨ੍ਦਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬. **ਹੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਕਾਮਭਵੇ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ ਸੰਸਾਰੋ। **ਉਪਰੀ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤਭਵੇ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਰੁਹਿਤੁੰ ਆਲਮ੍ਬਨਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ, ਝਾਨਾਭਿਰਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਬਲਵਤੀ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਰਿ ਅਨਾਲਮ੍ਬਨੋ ਸੰਸਾਰੋ। **ਪੇਸਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤਿ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਤਯੋ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਯੋ ਤਯੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਤੇਨ ‘‘ਨਨ੍ਦੀਪੁਬ੍ਬਕੋ ਕਮ੍ਮਭਵੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਨ੍ਦਿੰ ਜਨੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਗਹਣੰ, ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਪਮੁਖਾਨਿ ਚ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਆਹ “**ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸੰਯੋਜਨਾਨੀ**”ਤਿ। ਰੂਪਭਵੋ ਰੂਪੰ ਭਵਪਦਲੋਪੇਨ। ਰੂਪਭਵਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸੇਸਭਵਸ੍ਸਪਿ ਗਹਣੰ। ਤਸ੍ਸ ਸੰਯੋਜਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਮਹੋਘੇ**ਤਿ ਸੰਸਾਰਮਹੋਘੇ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦੀਨੰ **ਗਹਣੇਨ** ਭਵਭਾਵੇਨ ਤਦੇਕਲਕ੍ਖਣਤਾਯ। **ਅਰੂਪਭਵੋ ਗਹਿਤੋ** ਲਕ੍ਖਣਹਾਰਨਯੇਨ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਮੇਵ।

ਚਨ੍ਦਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਵਾਸੁਦਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭. **ਛਟ੍ਠੰ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਦੇਵਤਾਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ **ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ**।

ਵਾਸੁਦਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮. **ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੂਪਸਙ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੋ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਦੇਵ ਸੋਕਂ ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ**ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੇਨ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਵੁਤੋ। **ਨਨ੍ਦਨਕੀਲ਼ਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਨ੍ਦਨਵਨਕੀਲ਼ਿਕਂ। **ਹਤ੍ਥਂ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਗਯ੍ਹੂਪਗੋ ਹੋਤਿ। **ਗਨ੍ਥੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਾਲਾਵੇਠਨਮ੍ਪਿ ਖਿਡ੍ਡਾਪਸੁਤਤਾਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿਯੇਵ ਤਾਯ ਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਮਾਲਾਭਾਵੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ। **ਉਪਚ੍ਛੇਦਕਕਮ੍ਮਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਵਲੋਕੇ ਆਯੁਸੇਸੇ ਸਤਿ ਏਵ ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਉਪਘਾਤਕਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। ''ਪਹਾਰੋ''ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਤਿਯੋ ਭਾਗੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਏਕਵੇਲਾਯਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਕਸੋਕੇਨਾਤਿ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਿਮਿਤ੍ਤਕੇਨ ਸੋਕੇਨ। **ਰੁਪ੍ਪਮਾਨੇ**ਤਿ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੇ। **ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਗਣਨਾਯ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ। **ਤਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ** ਇਮਿਨਾ ਤਾਹਿ ਚ ਸਹੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ। **ਰੁਪ੍ਪੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਿ। **ਨਿਦ੍ਧਮਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਹਰਿਤੁਂ ਅਪਨੇਤੁਂ। **ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਤਾਹਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾਹਿ ਅਚ੍ਛਰਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ।

ਇਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਆਸਨ੍ਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋ। **ਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਦਾ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਨਿਚ੍ਚਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਦੇਵਲੋਕੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ** ਹੇਤੁਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਰਾਸਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇਸੁ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਗਾਥਾਯਂ **"ਕਿਚ੍ਛੇਸੂ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਕਿਚ੍ਛੇਸੂ**ਤਿ ਵਾ ਕਿਚ੍ਛਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਯਾਸਞ੍ਹਿ ਪਯੋਗਵਿਪਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਾ ਹਿ ਅਸ੍ਸ ਪਯੋਗਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਗਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਮਨੇਨ ਹਾਯੇਯ੍ਯੁਂ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ। **ਤੇਸੁ** ਚ ਦੁਕ੍ਖੇਸੁ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਡਯ੍ਹਮਾਨੇ** ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪੇਨ।

ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਬੋਧਿ, ਸਤਿਆਦਿਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਤਸ੍ਮਾ **ਬੋਜ੍ਝਾ** ਬੋਧਿਤੋ। ਸਾ ਪਨ ਬੋਧਿ ਭਾਵਨਾਕਾਰੇਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਸਦ੍ਦਯੋਗੇਨ ਚ ''ਬੋਜ੍ਝਾ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾਪਦਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **"ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਤਪੋਗੁਣ**ਨ੍ਤਿ ਧੁਤਧਮ੍ਮਮਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਲੋਲੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਤਪਨਤੋ **ਤਪੋ,** ਸਯਂ ਗੁਣਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਗੁਣਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਤੋ ਚ **ਗੁਣ**ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਧੁਤਙ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਪੋਗੁਣ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ,** ਅਸਙ੍ਖਤਧਾਤੂਤਿ ਆਹ **"ਸਬ੍ਬਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ"**ਤਿ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋਵ ਪਠਮਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਠਮਤ੍ਤਾ। ਤਂ ਪਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੇ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਏਵ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਤਿ ਆਹ **"ਸਹਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ"**ਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਥਾਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸ ਯੋਗਿਨੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਚ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਭਗਵਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਦੇਸਨਂ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਸੀ"**ਤਿ। **ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹੀ**ਤਿ ਕਾਮਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੋ ਇਧਾਗਤੋ, ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾਹਿ ਪਨ ਅਚ੍ਛਰਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੭੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੬) ''ਸੋ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਥਾਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕਮੇਵ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ।

ਸੁਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕਕੁਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੯. ''ਨਨ੍ਦਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਨ੍ਦੀ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਮਲਨ੍ਤਿ ਚੋਦੇਤੁਕਾਮੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ **"ਨਨ੍ਦਸੀ"**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ **"ਕਿਂ ਲਦ੍ਧਾ"**ਤਿ? ਆਹ। ਤੇਨ ''ਤਯਾ ਮਮ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨਨ੍ਦਿਯਾ ਇਧ ਪਚ੍ਚਯੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਸਾ ਨਨ੍ਦੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤੁਟ੍ਠਿ ਨਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਅਥ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਨਨ੍ਦਿਯਾ ਅਸਤਿ ਸੋਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਸੋਕੋ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਮਲਨ੍ਤਿ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮਣ, ਸੋਚਸੀ"**ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ **"ਕਿਂ ਜੀਯਿਤ੍ਥ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਿਂ ਮਂ ਜਿਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ?

ਯਦਿ ਤੇ ਨਨ੍ਦਿਸੋਕਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਹਾਸਵਤ੍ਥੁਨੋ ਲਾਭਸ੍ਸ ਜਾਨਿਯਾ ਚ ਅਭਾਵਤੋ, ਏਕਵਿਹਾਰਿਨੋ ਪਨ ਅਰਤਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ – **"ਕਚ੍ਚਿ ਤਂ ਏਕਮਾਸੀਨਂ, ਅਰਤੀ ਨਾਭਿਕੀਰਤੀ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਅਥ ਨੇਸਮ੍ਪਿ ਨਨ੍ਦਿਸੋਕਾਰਤੀਨਂ ਅਭਾਵੇ ਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਕਥਂ ਤ੍ਵ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ? ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ **"ਅਘਜਾਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਘਜਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਘੇ ਜਾਤਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਜਾਤਤਣ੍ਹਸ੍ਸ** ਅਪ੍ਪਹੀਨਤਣ੍ਹਸ੍ਸ **ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਆਗਤਮੇਵ** ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਦੁਕ੍ਖੀ ਸੁਖਂ ਪਤ੍ਥਯਤੀਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਤੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। **ਇਤੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕਕੁਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਉਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੦. ਨਵਮਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦੇਵਤਾਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਉਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੧. ਦਸਮੇ ਕਾਮਂ ਦੇਵਤਾਸਂਯੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਇਦਂ ਹਿ ਤਂ ਜੇਤਵਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਮਾ ਏਵ ਗਾਥਾ ਆਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਨਿਦਾਨਂ ਆਰੋਪਿਤਂ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਗਤਨਯਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨ ਲਿਖਿਤਂ, ਇਧ ਪਨ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸਂਯੁਤ੍ਤੇ **"ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਨਿਦਾਨੇ ਨਿਗਮੇ ਚ ਆਗਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਗੁਣਪਵੇਦਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤ੍ਥਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ **"ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਥਾ ਪਵੇਦਨੇ ਪਨ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਨੁਮਾਨਬੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਮਾਨਞਾਣਸ੍ਸ। **ਆਨੁਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਬਲਦੀਪਨਤ੍ਥਂ।

ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਿਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੨. ਤਤਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯਵਗ੍ਗੇ ਪਠਮਸੁਤ੍ਤਂ। **ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਤੁਲ੍ਲਪਕਾਯਿਕਵਗ੍ਗੇ ਪਠਮਸੁਤ੍ਤੇ।

ਸਿਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਖੇਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩. ਪਠਮੰਯੇਵਾਤਿ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਭਾਵਤੋ ਪਗੇਵ। **ਬਲਵਚਿਨ੍ਨੁਨਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਾਕਟਿਕੋ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਮੇ ਮਗ੍ਗੇ ਸਕਟਂ ਪਾਜੇਨ੍ਤੋ ਅਕ੍ਖੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ਪਤਿਕਾਤੁਂ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖੀ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਬਲਵਚਿਨ੍ਨੁਨਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਵਂ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਮਚ੍ਚੁਮੁਖਂ ਪਤ੍ਤੋ ਬਲਵਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਯ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਖੇਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸੇਰੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੪. ਯਂ ਦਾਨਂ ਦੇਮੀਤਿ ਯਂ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਂ ਪਰਸ੍ਸ ਦੇਮਿ। **ਤਸ੍ਸ ਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਬ੍ਬਿਸਯਂ ਲੋਭਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਮਿ ਤੇਨ ਅਨਾਕਡ੍ਢਨੀਯਤ੍ਤਾ। **“ਨ ਦਾਸੋ ਨ ਸਹਾਯੋ”**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦੁਭਯਂ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯੋ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਤਣ੍ਹਾਯ ਦਾਸਬਜਸ੍ਸ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ। **ਸਹਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਪਿਯਭਾਵਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ। **ਸਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬਜਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭੁਯਜ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਸਾਮਿਪਰਿਭੋਗਸਦਿਸਾ ਹੇਤਸ੍ਸਾਯਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਯੋ ਦਾਨਸੀਲਤਾਯ ਦਾਯਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸੋ ਦਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਦਾਨਦਾਸੋ ਦਾਨਸਹਾਯੋ ਦਾਨਪਤੀਤਿ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਦਸ੍ਸ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰਤਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯੋ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਦਾਨਂ,** ਅਨ੍ਨਪਾਨਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਤਣ੍ਹਾਧਿਪਨ੍ਨਤਾਯ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਨਤੋ ਦਾਸੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਦੀਯਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨ੍ਨਪਾਨਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ”**ਤਿ। **ਸਹਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਸਮਸਮਟ੍ਠਪਨੇਨ। **ਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ** ਸਯਂ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਪਨਤੋ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਣੀਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਨਿਹੀਨਂ ਦੇਤਿ, ਸੋ **ਦਾਨਦਾਸੋ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਨਿਹੀਨਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਯੋ ਯਾਦਿਸਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਪਰੇਸਂ ਦੇਤਿ, ਸੋ **ਦਾਨਸਹਾਯੋ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਨਿਹੀਨਾਧਿਕਭਾਵਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਸਦਿਸਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨਿਹੀਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਪਣੀਤਂ ਦੇਤਿ, ਸੋ **ਦਾਨਪਤਿ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕੋ ਹਿ ਵਿਪਾਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ **“ਦਾਨਪਤੀ”**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ **“ਅਹਂ ਤਾਦਿਸੋ ਅਹੋਸਿ”**ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

‘‘ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਦਾਨਂ ਦੀਯਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਿਟ੍ਠਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਸਮਣ ...ਪੇ॰... ਯਾਚਕਾਨ”**ਨ੍ਤਿ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਤਾ**ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਤਾ। **ਭੋਵਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਵਦਤਿ। **ਨਾਲਤ੍ਥ** ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਤਦਾ ਲੋਕਸ੍ਸ। **ਦੁਗ੍ਗਤਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਜੀਵਿਕਕਪ੍ਪਕਾ ਕਸਿਰਵੁਤ੍ਤਿਕਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਦਲਿਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾ”**ਤਿ। ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਜੀਵਿਕਂ ਅਨੁਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਇਧ ‘‘ਕਪਣਾ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ **“ਕਾਣਕੁਣਿਆਦਯੋ”**ਤਿ। **ਪਥਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਿਕਾ। **ਵਨਿਬ੍ਬਕਾ**ਤਿ ਦਾਯਕਾਨਂ ਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਕਮ੍ਮਫਲਕਿਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਯਾਚਕਾ ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਨਗ੍ਗਾਦਯੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਇਟ੍ਠਂ ਦਿਨ੍ਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਪਸਤਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਹਿਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਰਾਵਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ। ਯਥਾ ਗਾਮਲਾਭੋ ਗਾਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕੋ ਆਯਲਾਭੋ, ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰਲਾਭੋਤਿ ਆਹ **“ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸਤਸਹਸ੍ਸੇ”**ਤਿ। **ਮਹਨ੍ਤਤਰਂ ਦਾਨਂ ਅਦਂਸੁ** ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਪਿ ਧਨਸ੍ਸ ਵਿਨਿਯੋਗਂ ਗਤਤ੍ਤਾ। **ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਤਂ ਮਹਨ੍ਤਤਰਂ ਦਾਨਂ ਕਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਰਞ੍ਞੋ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਦਾਨਂ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਦਾਨੇਨ ਮਹਤਾ ਅਭਿਭੂਤਂ ਵਿਯ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਂ

ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਪਟਿਨਿਵੱਤੀ**”ਤਿ। **ਕੋਚੀ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਟ੍ਠੇ ਪਚ੍ਚੱਤਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਟ੍ਠਚੀ**”ਤਿ। ਅਨੇਕਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਕਾਲੇ ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੱਤਾ **ਅਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ** ਸੋ ਰਾਜਾ ਦਾਨਮਦਾਸੀਤਿ।

ਸੇਰੀਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਘਟੀਕਾਰਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫. **ਚਤੁੱਤਂ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਦੇਵਤਾਸਂਯੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁੱਤਨਯਮੇਵ।

ਘਟੀਕਾਰਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਜਨ੍ਤੁਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬. ਯੇ ਵਿਨਯੇ ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਨੋ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕੇਸੁ ਵੋਦਾਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨ ਕੁਸਲਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਕਾਰਿਨੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਬਹੁਲਾ। ਤੇਸਂ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧੱਚਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਂ ਵੇਪੁੱਲਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ “**ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾਯ...ਪੇ॰... ਉਦ੍ਧੱਚਪਕਤਿਕਾ**”ਤਿ। ਸਾਰਾਭਾਵੇਨ ਤੁਚ੍ਛੱਤਾ ਚ ਨਲ਼ੋ ਵਿਯਾਤਿ ਨਲ਼ੋ, ਮਾਨੋਤਿ ਆਹ “**ਉਨ੍ਨਲ਼ਾਤਿ ਉਗ੍ਗਤਨਲ਼ਾ**”ਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਉਟ੍ਠਿਤਤੁਚ੍ਛਮਾਨਾ**”ਤਿ। ਮਾਨੋ ਹਿ ਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਸਦਿਸੋਤਿ ਚ ਪਵੱਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਤੋ **ਤੁਚ੍ਛੋ। ਚਾਪਲ੍ਲੇਨਾ**ਤਿ ਚਪਲਭਾਵੇਨ, ਤਣ੍ਹਾਲੋਲੁਪ੍ਪੇਨਾਤਿ ਅੱਥੋ। **ਮੁਖਖਰਾ**ਤਿ ਮੁਖੇਨ ਫਰੁਸਾ, ਫਰੁਸਵਾਦਿਨੋਤਿ ਅੱਥੋ। **ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚਾ**ਤਿ ਵਿਸਟਵਚਨਾ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਤਾਯ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਵਚਨਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਸਂਯਤਵਚਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਚਣ੍ਡਸੋਤੇ ਬਦ੍ਧਨਾਵਾਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਕਿਰਿਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸੱਤਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਾਤੁਂ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। **ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਚਿੱਤਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨ ਅਵਟ੍ਠਿਤਚਿੱਤਾ। **ਵਿਵਟਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**ਤਿ ਅਸਂਵੁਤਚਕ੍ਖਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ।

ਗੁਣਕਥਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਿਯਮਾਨੋ ਨਿਗ੍ਗੁਣਸ੍ਸ ਅਗੁਣੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ ਜਾਤਿਮਣਿਸਮੀਪੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਕਾਚਮਣਿਨੋ ਦੋਸੋ। **ਸੁਖਜੀਵਿਨੋ**ਤਿ ਸੁਖੇ ਠਿਤਾ। ਯਥਾ ਦਾਯਕਾਨਂ ਸੁਭਰਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸੁਖੇਨ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ ਪਵੱਤੁਜੀਵਿਕਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**”ਤਿਆਦਿ।

ਅੱਤਨੋ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਗਾਮਕਿੱਚਂ ਨੇਤੀਤਿ ਗਾਮਣਿ, ਤੇ ਪਨ ਹੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ “**ਗਾਮਣਿਕਾ**”ਤਿ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਤਿਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ **ਕਿਲੇਸਮੁਚ੍ਛਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਮੁਚ੍ਛਾਯ। ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਹਿ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪੱਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਦੇਵਪੁੱਤੋ ਵਦਤਿ। **ਵੱਤਬ੍ਬਯੁੱਤਕੇਯੇਵਾ**ਤਿ ਓਵਾਦੇਨ ਮਯਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਛਡ੍ਡਿਤਕਾ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚੱਤਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਹਿ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਨਾਥਾ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾ। ਪੇਤਾ**ਤਿ ਵਿਗਤਜੀਵਿਤਾ ਮਤਾ। ਯਥਾ ਪੇਤਾ, **ਤਥੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਅੱਤਹਿਤਾਸਮੱਥਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਚ।

ਜਨ੍ਤੁਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਰੋਹਿਤਸ੍ਸਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭. **ਏਕੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤਸਞ੍ਞਿਤੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ। **ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿ** ‘‘ਯੱਥ’’ਤਿ ਇਦਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ, ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁੱਤਮ੍ਪਿ ‘‘ਸੋ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਸਿਟ੍ਠਵਿਸਯਮੇਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਨ ਜਾਯਤਿ ਨ ਮੀਯਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ‘‘ਨ ਚਵਤਿ ਨ

ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਇਦੰ ਅਪਰਾਪਰੰ...ਪੇ॰... ਗਹਿਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਪਦਗਮਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਦਸਾ ਗਮਨੇਨ। **ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ** ਉਪਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸੇਤੁਕਾਮੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ।

ਦਲ੍ਹੰ ਥਿਰੰ ਧਨੁ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਲ੍ਹਧਨ੍ਵਾ। ਸੋ ਏਵ **ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਦਲ੍ਹਧਨੂ"**ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਮਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਥਾਮਪ੍ਪਮਾਣੇਨ। ਧਨੁਸਿਪ੍ਪਸਿਕ੍ਖਿਤਤਾਯ ਧਨੁਗ੍ਗਹੋ, ਨ ਧਨੁਗ੍ਗਹਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਧਨੁਗ੍ਗਹੋਤਿ ਧਨੁਆਚਰਿਯੋ"**ਤਿ। ''ਧਨੁਗ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਧਨੁਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਿਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾ ਚ ਏਤ੍ਤਕੇ ਕਾਲੇ ਸਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕੰਸਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਦਸ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਧਨੁਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ"**ਤਿ। **ਉਸਭਪ੍ਪਮਾਣੇਪੀ**ਤਿ ਵੀਸਤਿਯਟ੍ਠਿਯੋ ਉਸਭੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਉਸਭਪ੍ਪਮਾਣੇ ਪਦੇਸੇ। **ਵਾਲਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਲਕੋਟਿੰ। **ਕਤਹਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਰਿਚਿਤਹਤ੍ਥੋ। **ਕਤਸਰਕ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਵਿਵਟਸਰਕ੍ਖੇਪਪਦੇਸਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸਰਕ੍ਖੇਪਕਤਾਵੀ। ਤੇਨਾਹ **"ਦਸ੍ਸਿਤਸਿਪ੍ਪੋ"**ਤਿ। ''ਕਤਸਿਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਅਸਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਸਨੰ,** ਕਣ੍ਡੋ। **ਤਾਲਚ੍ਛਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਚ੍ਛਾਦਿੰ, ਸਾ ਪਨ ਰਤਨਮਤ੍ਤਾ, ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾ ਵਾ।

ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਸਮੁਦ੍ਦਾਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲੇ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਸਮੁਦ੍ਦਾ। ਸਮੁਦ੍ਦਸੀਸੇਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਚਕ੍ਕਵਾਲਮੁਖਵਟ੍ਟਿੰ ਵਦਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਸਮੁਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਦਨ੍ਧਕਾਰਿਤੰ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਾਦਿਸੇਨ ਜਵੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ। **ਅਨੇਤਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਦੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਤਥਾ ''ਨਾਗਲਤਾਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੰ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। **ਤਦਾ**ਤਿ ਯਦਾ ਸੋ ਲੋਕਨ੍ਤਗਵੇਸਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਦਾ। **ਦੀਘਾਯੁਕਕਾਲੋ**ਤਿ ਅਨੇਕਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਕਾਲੋ। **ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਲੋਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਏਕਵਚਨੰ, ਚਕ੍ਕਵਾਲਲੋਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ** ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚਰਿਯਸਿਦ੍ਧਾਯ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ। **ਸਸਞ੍ਞਿਮ੍ਹਿ ਸਮਨਕੇ**ਤਿ ਨ ਰੂਪਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਕੇ, ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਸਮੁਦਾਯੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਮਿਤਪਾਪੋ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸੰਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮੋ।

ਰੋਹਿਤਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭-੮. ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਨਿਵਿਸਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮-੧੦੯. ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਿਸਾਲਸੁਤ੍ਤਾਨਿ **ਸਤ੍ਤਮਅਟ੍ਠਮਾਨਿ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੰਵਣ੍ਣਿਤਰੂਪਤ੍ਤਾ **ਉਤ੍ਤਾਨੇ**ਵ।

ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਨਿਵਿਸਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸੁਸਿਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦. **ਤੁਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਨੋ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਨੁ, ਨੁ-ਸਦ੍ਦੋ ਪੁਚ੍ਛਾਯੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਣ੍ਣੰ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, **ਕਥਿਤੋ**ਤਿ ਕਥੇਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ, ਤੇਨਾਹ **"ਮਤ੍ਥਕੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀ"**ਤਿ। ਤਮੇਵ ਮਤ੍ਥਕਾਪਾਪੁਣਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸੋ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਯੋਗਤੋ ਗੋਰੂਪਸੀਲੋ, ਮੂਲ੍ਹੋ ਖਲਿਤਪਞ੍ਞੋ, ਗੋਰੂਪਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸੀਲੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਹਿ **ਗੋਰੂਪਸੀਲੋ। ਸਭਾਗੋ** ਏਕਰੂਪਚਿਤ੍ਤਤਾਯ। ਅਰਿਯਾਨੰ ਸਭਾਗਤਾ ਨਾਮ ਗੁਣਵਨ੍ਤਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ **"ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗੁਣੇਸੁ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। **ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੰ ਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦਿਕਾ ਛ, ਨਵ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਞ੍ਞਾ, ਆਸਵਕ੍ਖਯਪਞ੍ਞਾਤਿ ਇਮੰ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੰ ਪਞ੍ਞੰ। ਤੇਸਟ੍ਠਿ ਸਾਵਕਸਾਧਾਰਣਞਾਣਾਨਿਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਸਮੋਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਆਨਨ੍ਦਾਤਿ ਥੇਰੰ ਆਹ। **ਆਚਾਰੋ**ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਮਾਹ। **ਗੋਚਰੋ**ਤਿ ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੋ। **ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੰ। **ਤੁਯ੍ਹਮ੍ਪੀਤਿ ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞੇਸੰ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਰੁਚ੍ਚਨਸਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਮਯ੍ਹੰ ਰੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਪਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਪਿ ਅਸੀਤਿਯਾ

ਮਹਾਥੇਰਾਨਂ ਅਨੋਗਧਭਾਵੋ ''ਅਸੀਤਿਯਾ ਮਹਾਥੇਰਾਨਂ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤੁਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥਾਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਾਟਕਨ੍ਤਰੇਤਿ ਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ। **ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਾਟਕਨ੍ਤਰੇ ਲਦ੍ਧਂ ਗਹੇਤੁਂ ਲਦ੍ਧਾਵਸਰੋ। **ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿਨੇ**ਤਿ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਤ। **ਦੀਪਧਜਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ ਧਜਭੂਤਂ। **ਪੁਗ੍ਗਲਪਲਾਪੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾਭਾਵਤੋ ਪਲਾਪਭੂਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਹਰਨ੍ਤੋ। **ਬਾਲਤਾਯਾ**ਤਿ ਰੁਚਿਖਨ੍ਤਿਆਦਿਅਭਾਵਤਾਯ। **ਦੋਸਤਾਯਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਕਭਾਵੇਨ। **ਮੋਹੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਮੂਲ੍ਯਤਾਯ। ਕੇਚਿ ਪਨ **"ਬਾਲੋ ਬਾਲਤਾਯਾ**ਤਿ ਮੂਲ੍ਯਤਾਯ ਪਕਤਿਬਾਲਭਾਵੇਨ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। **ਮੂਲ੍ਹੋ ਮੋਹੇਨਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਅਬਾਲੋ ਸਮਾਨੋਪਿ ਯਦਾ ਮੋਹੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਮੋਹੇਨ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਂ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਕ੍ਖੁਮ੍ਮਾਦੇਨ ਪਿਤ੍ਤੁਮ੍ਮਾਦੇਨ ਵਾ ਵਿਪਰੀਤਚਿਤ੍ਤੋ।

"ਚਤੂਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲੇਸੂ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਕੋਸਲ੍ਲਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਏਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ ਸਮੁਦਯਤੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਤੋ ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਆਦੀਨਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਂ **ਧਾਤੁਕੁਸਲੋ**। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਯਤਨੇਸੁ ਕੁਸਲੋ **ਆਯਤਨਕੁਸਲੋ**। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗੇਸੁ ਕੁਸਲੋ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕੁਸਲੋ**। ''ਇਦਂ ਇਮਸ੍ਸ ਫਲਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਕਾਰਣਂ, ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਾਨਂ ਅਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਠਾਨਞ੍ਚ ਠਾਨਤੋ, ਅਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਨਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਤੋ **ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲੋ**। ਯੋ ਪਨ ਇਮੇਸੁ ਧਾਤੁਆਦੀਸੁ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਗਤਿਯਾ ਪਣ੍ਡਾਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਨ ਞਾਣੇਨ ਇਤੋ ਗਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਅਯਂ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਨਾਮ।

ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਮਹਤੀ ਪਞ੍ਞਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ**। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ ਆਹ **"ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। **ਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਹਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਥੇਰੋ ''ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤੋ, ਤਾਸਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਇਦਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਅਯਂ ਵੇਮਤ੍ਤਤਾ। ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਮਹਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤਦਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਨਿਸ੍ਸਯਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਪਭੇਦਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਕਿਚ੍ਚਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਫਲਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਆਨਿਸਂਸਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਚ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਹੇਤੂ** ਅਲੋਭਾਦਯੋ। **ਪਚ੍ਚਯਾ** ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਸਦ੍ਧਾਸਤਿਵੀਰਿਯਾਦਯੋ। **ਨਿਸ੍ਸਯਾ** ਸਾਵਕਬੋਧਿਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਨਿਯਤਤਾ, ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਚ ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਾ। **ਪਭੇਦੋ** ਚਾਰਿਤ੍ਤਾਦਿਵਿਭਾਗੋ। **ਕਿਚ੍ਚਂ** ਤਦਙ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਿਧਮਨਂ। **ਫਲਂ** ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਦਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਦਾ ਚ। **ਆਨਿਸਂਸੋ** ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਦਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੮-੯) **ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਾ**ਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੪ ਆਦਯੋ) ਚ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ**ਦੀਨਮ੍ਪਿ ਮਹਨ੍ਤਤਾ ਯਥਾਰਹਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਾ**ਦੀਨਂ ਪਨ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾ ਬਹੁਧਾਤੁਕਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਆਗਤਨਯੇਨ, **ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ** ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਦ੍ਧਾਰਿਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ** ਸਕਲਸਾਸਨਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਸਚ੍ਚਵਿਭਙ੍ਗੇ (ਵਿਭ॰ ੧੮੯ ਆਦਯੋ) ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਸੁ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੯ ਆਦਯੋ) ਆਗਤਨਯੇਨ; **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ**ਦੀਨਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਿਭਙ੍ਗਾਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੩੫੫ ਆਦਯੋ) ਤਂਸਂਵਣ੍ਣਨਾਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੫੫ ਆਦਯੋ) ਚ ਆਗਤਨਯੇਨ; **ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਂ** ਮਹਤੋ ਹਿਤਸ੍ਸ ਮਹਤੋ ਸੁਖਸ੍ਸ ਮਹਤੋ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਮਹਤੋ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਨਿਪੁਣਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯਭਾਵਤੋ ਚ; **ਅਭਿਞ੍ਞਾਨਂ** ਮਹਾਸਮ੍ਭਾਰਤੋ ਮਹਾਵਿਸਯਤੋ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਤੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤੋ ਮਹਾਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਤੋ ਚ; **ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ** ਮਦਨਿਮ੍ਮਦਨਾਦਿਮਹਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਮਹਨ੍ਤਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਸਭਾਵਾਦਿਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾ।

ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨਾਨਾਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨਾਮ…ਪੇ॰… ਅਯਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਨਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਸੁ ਏਕਵਿਧੇਨ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਏਕਾਦਸਵਿਧੇਨ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਏਕਵਿਧੇਨ

ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਬਹੁਵਿਧੇਨ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਏਕਵਿਧੇਨ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋਤਿ ਏਵਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਏਕਵਿਧਾਦਿਵਸੇਨ ਅਤੀਤਾਦਿਵਸੇਨਪਿ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਥਾ ਇਦਂ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਂ ਨਾਮ… ਪੇ॰… ਇਦਂ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ ਨਾਮਂ। ਤਤ੍ਥ ਦਸਾਯਤਨਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਦ੍ਵੇ ਚਤੁਭੂਮਕਾਤਿ ਏਵਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਨਾਨਾਧਾਤੂਸੂ**ਤਿ ਅਯਂ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁ ਨਾਮ…ਪੇ॰… ਅਯਂ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਸੋਲਸ ਧਾਤੁਯੋ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਦ੍ਵੇ ਚਤੁਭੂਮਕਾਤਿ ਏਵਂ ਧਾਤੁਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਧਾਤੁਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਧਾਤੂਸੁ ਏਵ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕਦੇਸਮਤ੍ਤਤੋ, ਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ, ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਧਾਤੂਨਂ ਪਨ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵ। ਇਤਰਸਾਵਕੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਪਨ ਇਮਾਯ ਨਾਮ ਧਾਤੁਯਾ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧੋ ਸੇਤੋ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਲੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਮਟ੍ਠੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਬਹਲਤ੍ਤਚੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਤਨੁਤ੍ਤਚੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਏਵਰੂਪਂ; ਇਮਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਂ ਨੀਲਂ ਪੀਤਕਂ ਲੋਹਿਤਕਂ ਓਦਾਤਂ, ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ; ਫਲਂ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਦੀਘਂ ਵਟ੍ਟਂ ਸੁਸਣ੍ਠਾਨਂ ਮਟ੍ਠਂ ਫਰੁਸਂ ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਮਧੁਰਂ ਤਿਤ੍ਤਕਂ ਅਮ੍ਬਿਲਂ ਕਟੁਕਂ ਕਸਾਵਂ; ਕਣ੍ਟਕੋ ਤਿਖਿਣੋ ਅਤਿਖਿਣੋ ਉਜੁਕੋ ਕੁਟਿਲੋ ਤਮ੍ਬੋ ਲੋਹਿਤੋ ਓਦਾਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਅਤ੍ਥੇਸੂਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ। **ਨਾਨਾਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇਸੂ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਭੇਦਤੋ ਚ ਸਣ੍ਠਾਨਭੇਦਤੋ ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਭੇਦੇਸੁ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗੇਸੁ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਅਙ੍ਗਾਨਞ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸਞ੍ਞਿਤਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਸਙ੍ਖਾਰਪਿਟਕੇ ''ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾ''ਤਿ। **ਨਾਨਾਸੁਞ੍ਞਤਮਨੁਪਲਬ੍ਭੇਸੂ**ਤਿ ਨਾਨਾਸਭਾਵੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਸਾਰਾਦਿਵਿਰਹਤੋ ਸੁਞ੍ਞਸਭਾਵੇਸੁ, ਤਤੋ ਏਵ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਅਤ੍ਤਅਤ੍ਤਨਿਯਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੁਪਲਬ੍ਭੇਸੁ ਸਭਾਵੇਸੁ। ਮ-ਕਾਰੋ ਹੇਤ੍ਥ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਨਾਨਾਅਤ੍ਥੇਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਵਿਸਯੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਨਾਨਾਵਿਧੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ। **ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਵਿਸਯੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯਾਦਿਨਾਨਾਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਵਚਨਸਙ੍ਖਾਤਾਸੁ ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ। **ਪਟਿਭਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦੀਸੁ ਵਿਸਯਭੂਤੇਸੁ ''ਇਮਾਨਿ ਇਦਮਤ੍ਥਜੋਤਕਾਨੀ''ਤਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਟਿਭਾਨਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟਿਭਾਨਾਨੀਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਸੁ ਞਾਣੇਸੁ। **ਪੁਥੁ ਨਾਨਾਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੂ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੀਲਸ੍ਸ ਪੁਥੁਤ੍ਤਂ ਨਾਨਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਇਤਰੇਸਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਯਂ ਪਨ ਅਭਿਨ੍ਨਂ ਏਕਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਪੁਥੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪੁਥੁ ਜਨਸਾਧਾਰਣੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**"ਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਇਧ ਮਦਨਿਮ੍ਮਦਨਾਦਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪੁਥੁਤ੍ਤਂ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਵਿਸਯਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਮਹਤ੍ਤਂ ਪੁਥੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਹਾਸਭਾਵਂ, ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਵਸੇਨ ਜਵਨਭਾਵਂ, ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਤਿਕ੍ਖਾਦਿਭਾਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਕਤਮਾ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਹਾਸਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਪੀਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੇਸਪਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। **ਸੀਲਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀ**ਤਿ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠੋ ਉਦਗ੍ਗੁਦਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸਹਗਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹਾਸਨੀਯਤਰਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਇਤਰਂ ਤਿਵਿਧਂ ਸੀਲਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ। ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਾ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣੇ ਫੁਲ੍ਲਿਤਾ ਵਿਕਸਿਤਾ ਵਿਯ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਾ। **ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਥੇਰੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਿਦ੍ਧਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਾਸਪਞ੍ਞਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਬ੍ਬਂ ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਤੋ ਖਿਪ੍ਪਂ ਜਵਤੀਤਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸੀਘਵੇਗੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵੇਨ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ ਇਨ੍ਦੇਨ ਵਿਸਟ੍ਠਵਜਿਰਂ ਵਿਯ ਲਕ੍ਖਣਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀ ਅਦਨ੍ਧਾਯਨ੍ਤੀ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਵੇਗੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ **ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ** ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਵਂ ਲਕ੍ਖਣਾਰਮ੍ਮਣਿਕਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਜਵਨਪਞ੍ਞਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਰੂਪਂ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਖਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਖਣੇਨੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨਤੋ ਖਯਸਭਾਵਤੋ। **ਭਯਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਭਯਾਨਕਤੋ। **ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਸਾਰਵਿਰਹਤੋ ਨਿਚ੍ਚਸਾਰਾਦਿਵਿਰਹਤੋ ਚ। **ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੁਲਾਭੂਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ। **ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਏਵ ਤੀਰਣਭੂਤਾਯ ਤੀਰੇਤ੍ਵਾ। **ਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਂ **ਵਿਭੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾ** ਪਾਕਟਂ

ਕਤ੍ਵਾ। **ਰੂਪਨਿਰੋਧੇ**ਤਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਭੂਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਭਾਵੇਨ। ਇਦਾਨਿ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਜਵਨਪਵ੍ਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ "**ਰੂਪ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਞਾਣਤਿਕ੍ਖਭਾਵੋ ਨਾਮ ਸਵਿਸੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ "**ਖਿਪ੍ਪਂ ਕਿਲੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਨ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞੋ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਪਦਾ ਚਸ੍ਸ ਨ ਚਲਤੀਤਿ ਆਹ "**ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਸਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ ਅਧਿਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਥੇਰੋ ਚਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਤਾ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧੋ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਕਾਰਣਮੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਉਬ੍ਬੇਗਬਹੁਲੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਉਬ੍ਬੇਗਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਅਭਿਣ੍ਹਪ੍ਪਵਤ੍ਤਸਂਵੇਗੋ। **ਉਤ੍ਤਾਸਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਞਾਣੁਤ੍ਤਾਸਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਬਹੁਸੋ ਉਤ੍ਰਸ੍ਤਮਾਨਸੋ। ਤੇਨ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਮਾਹ। **ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਬਹੁਲੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਮਾਹ, **ਅਰਤਿਬਹੁਲੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। **ਬਹਿਮੁਖੋ** ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਤੋ ਬਹਿਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਞਾਣਮੁਖੋ, ਤਥਾ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖੋ। ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਨਂ ਨਿਬ੍ਬੇਧੋ, ਸੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੇਧਾ, ਸਾ ਏਵ ਪਞ੍ਞਾ **ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾ**। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਤਿ ਸਨ੍ਤਗੁਣਨਿਗੂਹਨਤਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਧੁਤਧਮ੍ਮਸੀਲਾਦਿਗੁਣਾਨਞ੍ਚੇਵ ਪਟਿਵੇਧਗੁਣਸ੍ਸ ਚ ਨਿਗੂਹਨਂ, **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਨੇਵ ਪਰਿਯੇਸਨਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਤੀਹਿ **ਸਨ੍ਤੋਸੇਹੀ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਤੀਹਿ ਸਨ੍ਤੋਸੇਹਿ , ਸਬ੍ਬੇ ਪਨ ਦ੍ਵਾਦਸ। ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨੇਨ **ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਾਨਂ** ਨ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਾਨਂ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਭਿਰਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਤਾਨਂ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਂ** ਵਿਗਤਚਿਤ੍ਤਸਂਕਿਲੇਸਾਨਂ। **ਪਰਮਵੋਦਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ** ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਧਿਗਮੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਵੋਦਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਤ੍ਤਾਨਂ। ਕਿਲੇਸੁਪਧਿਆਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ **ਨਿਰੁਪਧੀਨਂ**। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ **ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਉਪਗਤਾਨਂ, ਇਮੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਿਵੇਕਾਨਂ ਲਾਭੀ** ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ''ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਸਮਾਸਜ੍ਜਨਂ ਪਰਿਸਿਨੇਹੁਪ੍ਪਾਦੋ ਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਸਵਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸਂਸਗ੍ਗੋ **ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਂ** ਆਲਾਪਸਲ੍ਲਪਨਂ। ਸਂਸਗ੍ਗਵਤ੍ਥੁਨਾ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ **ਪਰਿਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ**।

ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ ਨਾਮ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਰਣਂ। ਤਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਓਧੁਨਨਵਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਾਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਓਧੁਨਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਭਿਕ੍ਖੁਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਓਤਿਣ੍ਣਂ** ਨਾਮ ਵਜ੍ਜਂ ਅਜ੍ਝਾਚਰਿਤਨ੍ਤਿ ਆਰੋਚਿਤਂ। **ਅਨੋਤਿਣ੍ਣਂ** ਅਨਾਰੋਚਿਤਂ। **ਤਨ੍ਤਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮਵਸੇਨ, ਯੁਤ੍ਤਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਾਪੇ ਲਾਮਕੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਗਰਹਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਪਾਪਗਰਹੀ**। ਤੇਨਾਹ "**ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਏਕਭਵਦਸ੍ਸੀ, ਇਧਲੋਕਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸੀ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸੁਖਮਤ੍ਤਾਪੇਕ੍ਖੀ। **ਸਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ, ਪਰਿਤੋ ਮੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ਮਾ ਅਹੂਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਪਦੇਹੀਤਿ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ। **ਅਕੁਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਕੋਪਨੀਯਂ। ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਗੁਣਕਥਾ ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਬ੍ਯਾਪਿਨੀ ਅਹੋਸਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਵਣ੍ਣਨਿਭਾ ਪਾਤੁਭਵਿ** ਉਲ਼ਾਰਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਭਾਸਤੀਤਿ **ਸੁਭੋ**। ਓਭਾਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਣਿਨੋ ਭਦ੍ਦਕਤਾਤਿ ਆਹ "**ਸੁਭੋਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੋ**"ਤਿ। **ਜਾਤਿਮਾ** ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਆਕਰਸਮੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਕੁਰੁਵਿਨ੍ਦਜਾਤਿਆਦਿਜਾਤਿਵਿਸੇਸੋਪਿ ਮਣਿ ਆਕਰਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮੂਲਕੋ ਏਵਾਤਿ

ਆਹ **“ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ”**ਤਿ। **ਧੋਵਨਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਾਸਾਣੇਸੁ ਧੋਵਨਦੋਸਨੀਹਰਣਤਾਪਨਸਣ੍ਹਕਰਣਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ। ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਭਾਵਵਣ੍ਣਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵੇਲੁਰਿਯਮਣਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸੋਭਤੀਤਿ ਆਹ **“ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ”**ਤਿ। **ਨਿਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਮਾਹ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਕੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਕਤੰ ਭਣ੍ਡਂ ਨ ਸੋਭਤਿ ਸੋਭਾਵਿਪੁਲੇਨਾਤਿ ਆਹ **“ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਕਤਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨ”**ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਧਰਣਸ੍ਸ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਸੁਵਣ੍ਣਸਾਰਿਯਾ ਵਿਚਿਤ੍ਤਆਭਰਣਂ ਇਧ **“ਨਿਕ੍ਖ”**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਪੁਲਂ ਨ ਪਰਿਤ੍ਤਕਂ। **ਮਹਾਜਮ੍ਬੁਸਾਖਾਯ ਪਵਤ੍ਤਨਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਜਮ੍ਬੁਸਾਖਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਞ੍ਜਾਤਨਦਿਯਂ। ਤਂ ਕਿਰ ਰਤਨਂ ਰਤ੍ਤਂ। **ਸੁਕੁਸਲੇਨ…ਪੇ॰… ਸਮ੍ਪਹਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕੁਸਲੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੇਨ ਉਕ੍ਕਾਯ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਹਟ੍ਠਂ ਮਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਕਤਪਰਿਕਮ੍ਮਂ। **ਧਾਤੁਵਿਭਙ੍ਗੇ**ਤਿ ਧਾਤੁਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤੇ। **ਕਤਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਆਭਰਣਭਾਵੇਨ ਕਤਂ ਭਣ੍ਡਂ।

ਨਾਤਿਉਚ੍ਚੋ ਨਾਤਿਨੀਚੋ **ਤਰੁਣਸੂਰਿਯੋ** ਨਾਮ। **ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਆਭਤਵਣ੍ਣੋ** ਉਬ੍ਭਤਗੁਣੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨੇਵ **ਮਰਣਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਮਰਣਂ ਨੇਵ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ ਅਤ੍ਤਵਿਨਿਪਾਤਸ੍ਸ ਸਾਵਜ੍ਜਭਾਵਤੋ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਪਨ ਪਰੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ ਕਰੁਣਾਵਸੇਨ, ਏਵਂ ਵੋਸਜ੍ਜਨਂ ਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮੀਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਾਵਕਾ ਨ ਤਥਾ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਤੋ। **ਨ ਜੀਵਿਤਂ ਪਤ੍ਥੇਤਿ** ਜੀਵਿਤਾਸਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਦਿਵਸਸਙ੍ਖੇਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਤ੍ਵਂ ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਹਿ, ਇਦਂ ਤੇ ਵੇਤਨਨ੍ਤਿ ਦਿਵਸਭਾਗੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵੇਤਨਂ। ਤਾਦਿਸੋ ਹਿ ਭਤਕੋ ਦਿਵਸਕ੍ਖਯਮੇਵ ਉਦਿਕ੍ਖਤਿ, ਨ ਕਮ੍ਮਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਨਿਬ੍ਬਿਸਂ **ਭਤਕੋ ਯਥਾ**ਤਿ ਵੇਤਨਂ ਭਤਿਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਕਾਲਕ੍ਖਯਂ ਉਦਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਭਤਕਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ।

ਸੁਸਿਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧. *ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਾ*ਤਿ ਪੁਥੁਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਸਾਵਕਾ। **ਛਿਨ੍ਦਤੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਛੇਦੇ। **ਮਾਰਿਤੇ**ਤਿ ਮਾਰਣੇ। **ਨ ਪਾਪਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਪਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਤਥਾ ਪਵੇਦੇਤਿ। **ਵਿਸ੍ਸਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਭਾਵਂ। ‘‘ਕਤਕਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਪਾਕੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਤਪਾਪਾਨਂ ਅਕਤਪੁਞ੍ਞਾਨਞ੍ਚ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਤਂ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਤਂ ਜਨੇਤਿ।

ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾਯਾਤਿ ਤਪਸਾ ਅਚੇਲਵਤਾਦਿਨਾ ਪਾਪਤੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੇਨ, ‘‘ਪਾਪਂ ਵਿਰਾਜਯਾਮਾ’’ਤਿ ਅਚੇਲਵਤਾਦਿਸਮਾਦਾਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਾਦਾਨੇ ਠਿਤੇਨ ਸਂਵਰੇਨ ਸਂਵੁਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਿਹਿਤੋ ਚ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ **“ਸੁਸਂਵੁਤਤ੍ਤੋ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਯਾਮਾ ਭਾਗਾ ਚਤੁਯਾਮਾ, ਚਤੁਯਾਮਾ ਏਵ **ਚਾਤੁਯਾਮਾ**। ਭਾਗਤ੍ਥੋ ਹਿ ਇਧ ਯਾਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ‘‘ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ’’ਤਿ। ਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਾਗੋ ਸਂਵਰਲਕ੍ਖਣੋਤਿ ਆਹ **“ਚਾਤੁਯਾਮੇਨ ਸੁਸਂਵੁਤੋ”**ਤਿ, ਚਤੁਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ ਸਂਵਰੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਵੁਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਬ੍ਬਸੀਤੋਦਕੋ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਬ੍ਬਸੀਤੁਦਕਪਰਿਭੋਗੋ। **ਸਬ੍ਬੇਨ ਪਾਪਵਾਰਣੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸਂਵਰਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਾਪਵਾਰਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਧੁਤਪਾਪੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਨਿਜ੍ਜਰਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਾਪਵਾਰਣੇਨਪਿ ਧੁਤਪਾਪੋ। **ਫੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਖੇਪਨੇਨ ਵਿਕ੍ਖੇਪਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਪਾਪਵਾਰਣੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ, ਤਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਨ ਨਿਗੂਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨ ਨਿਗੂਹਨਹੇਤੁ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੇ ਤਥੇਵ ਕਥੇਨ੍ਤੋ।

***ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂਯੇਵ* ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ**ਤਿ ਪਰਵਾਦੀਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ, ਤੇਸੁ ਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ। **ਕੋਟਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਗਮੇਨ ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਮਰਿਯਾਦਪ੍ਪਤ੍ਤਾ।

ਸਹਚਰਿਤਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਸੀਹਨਾਦੇਨ ਸਹ ਵਸ੍ਸਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨ। ਸੀਹੇਨ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੇਨ ਸਹੇਵ ਸਿਙ੍ਗਾਲੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਿਙ੍ਗਾਲਰਵਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨ। **ਕੋਤ੍ਥੁਕੋ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਕੋਤ੍ਥੁ। **ਆਸਙ੍ਕਿਤਸਮਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਪਰੇਹਿ ਚ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬਸਮਾਚਾਰੋ। **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੇਗਬ੍ਭਰਿਸ੍ਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਰੀਰੇ ਅਨੁਆਵਿਸੀ**ਤਿ ਸਰੀਰੇ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਆਵਿਸਿ। **ਅਧਿਮੁਚ੍ਚੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿ। **ਆਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸੰਯੁਤ੍ਤਾ । **ਪਵਿਵੇਕਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਕਵਤ੍ਥਭੁਞ੍ਜਨਸੇਨਾਸਨੇਹਿ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਭਾਵੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਤੇ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਰੂਪੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ"**ਤਿ। **ਦੇਵਲੋਕਪਤ੍ਥਨਕਾਮਾ**ਤਿ ਦੇਵਲੋਕਸ੍ਸੇਵ ਅਭਿਪਤ੍ਥਨਕਾਮਾ। ਮਰਣਧਮ੍ਮਤਾਯ **ਮਾਤਿਯਾ**। ਤੇਨਾਹ **"ਮਾਤਿਯਾਤਿ ਮਚ੍ਚਾ"**ਤਿ। **ਪਰਲੋਕਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਾਵਾਯ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ।

ਪਭਾਸਵਣ੍ਣਾਤਿ ਪਭਾਯ ਸਮਾਨਵਣ੍ਣਾ। ਕੇਸੰ ਪਭਾਯਾਤਿ ਆਹ **"ਚਨ੍ਦੋਭਾਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਜ੍ਝਾਰਾਗਪਭਾਸਵਣ੍ਣਾ ਇਨ੍ਦਧਨੁਪਭਾਸਵਣ੍ਣਾਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਯੋਜਨਾ। ਆਮੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਆਮਿਸੰ। ਵਧਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਦ੍ਧੰਸਿਤੁੰ। **ਰੂਪਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਯਤਨਾਦਿਰੂਪਿਧਮ੍ਮਾ।

ਰਾਜਗਹਸਮੀਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਨੰ **ਰਾਜਗਹਿਯਾਨੰ**। ''ਸੇਤੋ''ਤਿ ਕੇਲਾਸਕੂਟੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ **"ਸੇਤੋਤਿ ਕੇਲਾਸੋ"**ਤਿ। ਕੇਨਚਿ ਨ ਘਟ੍ਟੇਤੀਤਿ **ਅਘੰ,** ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਘਗਾਮੀਨਨ੍ਤਿ ਆਕਾਸਗਾਮੀਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਉਦਕੰ ਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਉਦਧਿ,** ਮਹੋਦਧਿ। **ਵਿਪੁਲੋ**ਤਿ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪਬ੍ਬਤੋ। **ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤਭਾਗਾਨੰ। **ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੇਟ੍ਠੋ** ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬਗੁਣੇਹਿ।

ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩. ਕੋਸਲਸਂਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਦਹਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੨. ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦੀਤਿ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕੋਸਲਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯਮਾਨੇਨ ਕੇਵਲਂ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਪਠਮਾਗਤੇ ਹਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਥਾ ਖਮਨੀਯਾਦੀਨਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਭਗਵਾ ''ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਖਮਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਠਮਂ ਪਵਤ੍ਤਮੋਦੋ ਅਹੋਸਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਸਿਤਾਯ, ਤਦਨੁਕਰਣੇਨ ਏਵਂ ਸੋਪਿ ਰਾਜਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮੋਦੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਂ ਪਨ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮੋਦਨਂ ਉਪਮਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੀਤੋਦਕਂ ਵਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮੋਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤਂ **ਏਕੀਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਦਨਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮਾਨਤਂ ਏਕਰੂਪਤਂ, **ਖਮਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਦਂ ਚਤੁਚਕ੍ਕਂ ਨਵਦ੍ਵਾਰਂ ਸਰੀਰਯਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਬਹੁਲਤਾਯ ਸਭਾਵਤੋ ਦੁਸ੍ਸਹਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਖਮਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਯਾਪਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਕਂ ਚਿਰਪਬਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਯਾਪਨਾਯ ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ। ਸੀਸਰੋਗਾਦਿਆਬਾਧਾਭਾਵੇਨ **ਕਚ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ**। ਦੁਕ੍ਖਜੀਵਿਕਾਭਾਵੇਨ **ਕਚ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ**। ਤਂਤਂਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇ ਉਟ੍ਠਾਨਸੁਖਤਾਯ **ਕਚ੍ਚਿ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ**। ਤਦਨੁਰੂਪਬਲਯੋਗਤੋ **ਕਚ੍ਚਿ ਬਲਂ**। ਸੁਖਵਿਹਾਰਸਮ੍ਭਵੇਨ **ਕਚ੍ਚਿ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕਚ੍ਚਿ-ਸਦ੍ਦਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਬਲਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪੀਤਿ **ਪੀਤਿ**ਯੇਵ। ਤਰੁਣਪੀਤਿ **ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ**। ਸਮ੍ਮੋਦਨਂ ਜਨੇਤਿ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ**। ਸਮ੍ਮੋਦਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਮ੍ਮੋਦਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਭਾਵਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਸਰਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ। ''ਸਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ **"ਸਾਰਣੀਯ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੁਯ੍ਯਮਾਨਸੁਖਤੋਤਿ ਆਪਾਥਮਧੁਰਤਂ ਆਹ, **ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਯਮਾਨਸੁਖਤੋ**ਤਿ ਵਿਮਦ੍ਦਰਮਣੀਯਤਂ। **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਕਥਾਯ ਵਚਨਚਾਤੁਰਿਯਮਾਹ, **ਅਤ੍ਥਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤਂ। **ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹੀ**ਤਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਅਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਵਸੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। **ਗੁਣਾਗੁਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਗੁਣਵਸੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਂ ਵਾ ਅਗੁਣਵਸੇਨ ਉਤ੍ਤਾਨਭਾਵਂ ਵਾ। **ਓਵਟ੍ਟਿਕਸਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਓਵਟ੍ਟਿਕਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਸਾਰਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਲੋਕਨਿਸ੍ਸਰਣਭਵੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਪਞ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਭਾਵਪਞ੍ਹਞ੍ਚੇਵ ਆਦਿਤੋ ਭਵੋਕ੍ਕਮਨਪਞ੍ਹਞ੍ਚ। ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹਿ ''ਕਿਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟੋ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਜੇਟ੍ਠੋ''ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਤਿ ਨਾਮ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤਾਯ ਲੋਕਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਹਿ ਜੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ **ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਸਾਦਸੁਤ੍ਤਾ**ਦੀਹਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪) ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ ਪਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਅਵਿਪਰੀਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਦੀਸੁ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਮਹਾਟੀ॰ ੧.੧੨੪) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਰਾਜਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਵਿਪਰੀਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਏਵਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ''ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਸੁਪਿ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵੇ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇ ਕਥਂ ਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ''ਕਿਂ ਪਨ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ''ਤਿਆਦਿਂ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਤੇਹਿ ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਮੁਸਾਵਾਦਿਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਦੀਨਂ ''ਬੁਦ੍ਧਾ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਲੋਕੇ ਮਹਾਜਨੇਨ ਗਹਿਤਪਟਿਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਤੀ"**ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਬੁਦ੍ਧਸੀਹਨਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਏਵ ਆਵੇਣਿਕਂ ਸੀਹਨਾਦਂ। ਕਾਮਂ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ, ਸਮ੍ਬੋਧਿਞਾਣੇ ਪਨ ਗਹਿਤੇ ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿ"**ਨ੍ਤਿ।

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਮਨੇਨਾਤਿ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਉਪਗਮਨਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮਣਾ, ਨ ਸਮਿਤਪਾਪਤਾਯ। **ਜਾਤਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਨ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤਾਯ। **ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਮੂਹਤਾਮਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੋ, ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਸਂਹਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਟਿਞ੍ਞਾਤਾਨਂ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤੋ ਅਤ੍ਥਿ। **ਸ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤੋ ਏਵ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਮੂਹਵਸੇਨ। ਸਙ੍ਘਿਨੋ, ਗਹਟ੍ਠਸਮੂਹਵਸੇਨ ਗਣਿਨੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ ਗਣੇ ਏਵ ਲੋਕੇ ਸਙ੍ਘਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ। **ਆਚਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਚੇਲਕਵਤਚਰਿਯਾਦਿ-ਆਚਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਨਵਸੇਨ। **ਪਾਕਟਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੀਆਦਿਭਾਵੇਨ ਪਕਾਸਿਤਾ। “**ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ**”ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਨ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਤੇਸੁ ਸਾਸਨਿਕੇਸੁ ਵਿਯ ਸਨ੍ਤੁਗੁਣਨਿਗੂਹਨਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ। **ਯਸੋ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ। ਤਰਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਂਸਾਰੋਘਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਤਿਤ੍ਥਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਲਦ੍ਧੀਤਿ ਆਹ “**ਤਿਤ੍ਥਕਰਾਤਿ ਲਦ੍ਧਿਕਰਾ**”ਤਿ। **ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਨ ਸਾਧੂਹਿ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਆਹ “**ਸਨ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸਾ**”ਤਿ।

ਕਪ੍ਪਕੋਲਾਹਲਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਤੋ ਕੋਲਾਹਲਂ, ''ਕਪ੍ਪੁਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤਮਹਾਸਦ੍ਦੋ। **ਇਮੇ**ਤਿ ਪੂਰਣਾਦਯੋ। **ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਘੋਸਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਂ। **ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਸੁਤਿਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਚਿਨ੍ਤਾਮਣਿਵਿਜ੍ਜਾ** ਨਾਮ ਪਰਚਿਤ੍ਤਜਾਨਾਪਨਵਿਜ੍ਜਾ। ਸਾ **ਕੇਵਟ੍ਟਸੁਤ੍ਤੇ** ''ਮਣਿਕਾ''ਤਿ ਆਗਤਾ, **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਗਨ੍ਧਾਰਿਸਮ੍ਭਵਵਿਜ੍ਜਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਧਾਰਿਯਾ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ**ਤਿ ਸਰੀਰੇ। **ਰਾਜੁਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਰਾਜਤੇਜੋ।

ਸੁਕ੍ਕਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੋ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾ। **ਇਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ''ਮਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ''ਨ ਮਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਤੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਯੇਪਿ ਤੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਨਵੋ ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਵੋਚ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨ ਮਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਈਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਕਿਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਟਿਸੇਧਵਾਚਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਕਿਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ?

ਨ ਉਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਨ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਾ। ਗਰਹਤ੍ਥੋ ਹਿ ਅਯਂ ਉ-ਸਦ੍ਦੋ। ''ਦਹਰੋ''ਤਿ ਅਧਿਕਤਤ੍ਤਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਚ “**ਖਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਰਸਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਉਰਗੋ,** ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਪ੍ਪੋ, ਇਧ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਆਸੀਵਿਸੋ**”ਤਿ ਆਹ। **ਸੀਲਵਨ੍ਤਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ** ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ। ਇਧ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ''ਭਵਮ੍ਪਿ ਨੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਅਕਾਸਿ। ਯਦਿਪਿ ਵਿਸੇਸੋ ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾਯ ਵਿਭਾਵਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਂਸਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੀਪਕਂ ਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਪਨ ਤਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਦੇਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। ਇਦਾਨਿ ਅਵਞ੍ਞਾਪਰਿਭਵੇ ਪਯੋਗਤੋ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ “**ਏਤ੍ਥ ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਕਾਰਵਸੇਨ ਅਵਞ੍ਞਾਯ ਪਾਕਟਭਾਵੋ, ਵਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਰਿਭਵਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਾਯਪਯੋਗਵਸੇਨ ਅਵਞ੍ਞਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਵਚੀਪਯੋਗਵਸੇਨ ਪਰਿਭਵੋ, ਉਭਯਂ ਪਨ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਭੇਦਤੋ ਗਹਿਤਂ, ਅਵਞ੍ਞਪਰਿਭਵਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਂ ਅਵਞ੍ਞਾਦਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ। ਚਤੂਸੁਪਿ ਤਂ **ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ** ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤ੍ਤਾ।

ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਨਾ। **ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਦੀਪਨਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਥਦੀਪਨਾ । ਖੇਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਪਤੀਤਿ **ਖਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਖੇਤ੍ਤਤੋ ਵਿਵਾਦਾ ਸਤ੍ਤੇ ਤਾਯਤੀਤਿ **ਖਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਾ ਕਥਯਨ੍ਤਿ। ''ਮਹਾਸਮ੍ਮਤੋ, ਖਤ੍ਤਿਯੋ, ਰਾਜਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਗਤੇਸੁ ਇਮੇਸੁ **ਦੁਤਿਯਂ। ਅਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ। ਸਾ ਹਿ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਭਾਵਤੋ ''ਨ ਕਦਾਚਿ ਖਰਤੀਤਿ ਅਕ੍ਖਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਨ ਜੀਰਤੀ**”ਤਿ। **ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਜਾਤਿਂ ਅਤਿਵਿਸੁਦ੍ਧਜਾਤਿਂ। **ਤੀਣਿ ਕੁਲਾਨੀ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਕੁਲਾਨਿ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ।

ਕੇਵਲੰ ਨਾਮਪਦੰ ਵੁੱਤੰ ਆਖਜਾਤਪਦੰ ਅਪੇਕ੍ਖਤੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਠਾਨੰ ਹੀਤਿ ਕਾਰਣੰ ਵਿਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿ। **ਉਦ੍ਧਟਦਣ੍ਡੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਉਬ੍ਭਤੇਨ ਦਣ੍ਡੇਨ ਸਾਸਨੇਨ, **ਬਲਵੰ ਉਪਕ੍ਕਮੰ** ਗਰੁਕੰ ਰਾਜਾਨਮ੍ਪਿ। **ਤੰ ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯਜਾ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਅਵਵ੍ਵਾਪਰਿਭਵਕਰਣਤੋ ਵਜ੍ਜੇਯਜ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਘਟ੍ਟੇਯਜਾ"**ਤਿ।

ਉਰਗਸ੍ਸ ਚ ਨਾਨਾਵਿਧਵਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇ ਕਾਰਣੰ ਵਦਤਿ **"ਯੇਨ ਯੇਨ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਬਹੁਭਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਭਕ੍ਖੰ ਸਬ੍ਬਭਕ੍ਖਖਾਦਕੰ। **ਪਾਵਕੰ** ਸੋਧਨਟ੍ਠੇਨ ਅਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸਪਿ ਦਹਨੇਨ। **ਸੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ। ਕਣ੍ਹੋ ਵਤ੍ਤਨੀ ਇਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਣ੍ਹਵਤ੍ਤਨੀ। ਮਹਨ੍ਤੋ** ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਯਾਵਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਪ੍ਪਮਾਣੋ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਵੁਟ੍ਠਾਨਕਾਲੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਗਹਿਤੇ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਏਵ ਕਟ੍ਠਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਾਰੋਹਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਡਹਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਚੁਕ੍ਕੋਸਨਾਦਿਨਾ। **ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਸਮਣਤੇਜਸਾ ਵਿਨਾਸਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਨ ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ-ਕਾਰੰ ''ਵਿਨ੍ਦਰੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਨ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। **ਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਾਵਸਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਠਾਨਮੇਵ ਨੇਸੰ ਅਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਯੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਹ ਧਨੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮਾਚਰੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਰਾਜਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮਾਚਰੇਯਜ, ਤੰ ਵਿਭਾਗੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਤਾਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਮੇਵ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਕੁਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯ-ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿ-ਮਹਾਸਾਲਕੁਲਾਨਿ ਵਦਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਰੂਪਿਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪੀਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਤਿ ਏਵੰ **ਨਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ** ਕਮ੍ਮਭਵਵਿਭਾਗੇਨ, ਸੇਸਾਨੰ ਗਣਨਾਨੰ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਵਿਭਾਗੇਨ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕਮਨੀਯੰ। ਸਾ ਪਨਸ੍ਸਾ ਕਨ੍ਤਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਇਟ੍ਠਤਾਯ ਮਨਵਡ੍ਢਨਤਾਯ ਸੋਭਨਤਾਯਾਤਿ ਆਹ **"ਅਤਿਇਟ੍ਠੰ ਅਤਿਮਨਾਪੰ ਅਤਿਸੁਨ੍ਦਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੰ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਪੁੰਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਵਚਨੰ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਤਿ ਤਥਾ ਵੁੱਤੰ। ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੰ ਵਾ ਏਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਲਿਙ੍ਗਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਧੋਮੁਖਠਪਿਤਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਧੋਮੁਖੰ ਠਪਿਤੰ। **ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖੰ ਜਾਤੰ। **ਉਗ੍ਘਾਟੇਯਜਾ**ਤਿ ਵਿਵਟੰ ਕਰੇਯਜ। **ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ ਉਤ੍ਤਰਾਭਿਮੁਖੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵਦੇਯਜ। **ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ। **ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੰ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯਜਾ**ਤਿ ਆਧੇਯਜਸ੍ਸ ਅਨਾਧਾਰਭੂਤੰ ਭਾਜਨੰ ਤਸ੍ਸ ਆਧਾਰਭਾਵਾਪਾਦਨਵਸੇਨ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯਜ। ਅਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖਤ੍ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਜਾਤਤਾਯ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਮੁਖੰ,** ਤਤੋ ਏਵ ਅਧੋਮੁਖਭਾਵੇਨ **ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਦਦ੍ਵਯੰ ਯਥਾਰਹੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਯਥਾਸਙ੍ਖਯੰ। ਕਾਮੰ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਯੋਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪਨ ਸਵਿਸੇਸੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾਤਿ ਆਹ **"ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਰਮਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਜ੍ਜੰ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੦)। ਸਬ੍ਬਾਪਾਯਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ **ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗੋ** ''ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨੰ ਉਜੁਪਟਿਪਕ੍ਖਤਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ **ਮਿਚ੍ਛਾਮਗ੍ਗੋ**। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਤਦੁਭਯਪਟਿਪਕ੍ਖਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗੰ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਦੀਪੋ ਨ ਤਥਾ ਉਜ੍ਜਲੋ, ਯਥਾ ਤੇਲਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋਤਿ **ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤ**ਗ੍ਗਹਣੰ। **ਏਤੇਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹੀ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੁਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਵਿਵਰਣਾਦਿਉਪਮੋਪਮਿਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ।

ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਨ੍ਤਿ ਪਸਨ੍ਨੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਸਕ੍ਕਾਰੰ। **ਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਰਣੰ ਪਰਾਯਣੰ। **ਅਜ੍ਜਤਾ**ਤਿ **ਅਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨਮਤ੍ਤੰ ਹੇਤ੍ਥ **ਤਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ''ਦੇਵਤਾ''ਤਿ। **ਪਾਣੇਹਿ ਉਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣੇਹਿ ਸਹ ਸਰਣੰ ਉਪੇਤੰ। ''ਯਾਵ ਮੇ ਪਾਣਾ ਧਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਰਣੰ ਗਤਮੇਵ ਮੰ ਧਾਰੇਤੂ''ਤਿ ਆਪਾਣਕੋਟਿਕੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰਣਗਮਨੰ ਪਵੇਦੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਾਵ ਮੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਮੇਵ।

ਦਹਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਪੁਰਿਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੩. ਪੁਰਿਮਸੁਤ੍ਤੇਤਿ ਪੁਰਿਮਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਯਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੁਵੇਲਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕੇਵਲਂ ਸਮ੍ਮੋਦਨਂ ਕਰੋਤਿ। ਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਞਤ੍ਵਾ ਸਰਣਙ੍ਗਤਤ੍ਤਾ **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਗਮੇ **ਅਭਿਵਾਦੇਸਿ** ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ**, ਅਵਿਜਹੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਏਕਜ੍ਝਂ ਗਹਣਵਸੇਨ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। ਕਾਮਞ੍ਚਾਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਵਿਸਯਜ੍ਝਤ੍ਤਅਜ੍ਝਤ੍ਤਜ੍ਝਤ੍ਤੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ, ਨਿਯਕਸਙ੍ਖਾਤਅਜ੍ਝਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ**"ਤਿ। **ਲੁਬ੍ਭਨਲਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਗਿਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣੋ, ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਹਣਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣੋ, ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਨਸਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਯ੍ਹਨਲਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਲਕ੍ਖਣੋ, ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਭਾਵਸਮ੍ਮੋਹਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਹੇਠੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਨਾਸਨਅਨਤ੍ਥੁਪ੍ਪਾਦਨੇਹਿ ਵਿਬਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਏਵ ਯਥਾ ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਸੁ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਨਾਸੇਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭੂਤਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ।

ਪੁਰਿਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਜਰਾਮਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੪. ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਜਰਾਮਰਣਾਤਿ ਜਰਾਮਰਣੇਨ ਵਿਨਾ। ਜਰਾਮਰਣਵਿਰਹਿਤੋ ਜਾਤੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਜਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਮਹਾਸਾਲਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਰ**-ਕਾਰਸ੍ਸ **ਲ**-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਮਹਾਸਾਲਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਯਥਾ ''ਪੁਰਤ੍ਥਿਯੋਤਿ ਪੁਲਤ੍ਥਿਯੋ''ਤਿ। **ਮਹਾਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਭਵਸਾਰਂ ਪਤ੍ਤਾ। **ਕੋਟਿਸਤਂ** ਧਨਂ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। ''ਕੁਮ੍ਭਂ ਨਾਮ ਦਸ ਅਮ੍ਬਣਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਇਸ੍ਸਰਾ**ਤਿ ਵਿਭਵਿਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਇਸ੍ਸਰਾ। **ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਭਾਜਨਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਤ੍ਥਸੇਯ੍ਯਾਵਸਥਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਸਾਧਾਰਣਧਨਾਨਂ ਨਿਧਾਨਗਤਤ੍ਤਾ "**ਅਨਿਧਾਨਗਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤੁਟ੍ਠਿਕਰਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਸਿਵਿਕਾਦਿਸੁਖਸਾਧਨਸ੍ਸ।

ਆਰਕਾ ਕਿਲੇਸੇਹੀਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿਮਾਹ। **ਆਰਕਾ**ਤਿ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਦੂਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾ, ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵਤੋ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਚ **ਅਰਹਂ**। ਕਾਮਞ੍ਚਾਯਂ ਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ, ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯੋ ਏਵ ਪਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ "**ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ**"ਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ। **ਵੁਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਵਨ੍ਤੋ। **ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਂ। ਏਵਂ ਗਤਂ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਓਸੀਦਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਭਾਰਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਭਾਰਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਭਾਰਾ ਹਵੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ**"ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੨)। ਅਤ੍ਤੁਪਟਿਬਦ੍ਧਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਜਹਨਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਯ ਚ ਪਰਮਤ੍ਥੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। ਕਾਮਞ੍ਚਾਯਮਤ੍ਥੋ ਸਬ੍ਬਸਮਿਦ੍ਧਿਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਸਭਾਵਾ, ਅਪਰਿਹਾਨਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਨ ਅਗ੍ਗਭੂਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਸਾਤਿਸਯੋ, ਨ ਇਤਰੇਸੂਤਿ "**ਅਰਹਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਵਿਭਾਗਂ **ਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ** ਭਵੇਸੁ ਸਂਯੋਜਨਂ ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਪਚ੍ਚਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਭਵਸਂਯੋਜਨਂ**। ਸਤਿਪਿ ਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਤਪ੍ਪਕ੍ਖਿਯਭਾਵੇਨ ਵਿਨਾ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਤੇਸਂ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਭਵਨਿਯਾਮੋ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਤਂਤਂਭਵਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਕਮ੍ਮਨਿਯਾਮੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਂਯੋਜਨਸ੍ਸ ਕਤਾਨਿਪਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਭਵਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਂਯੋਜਨਟ੍ਠੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਮ੍ਮਾ ਕਾਰਣੇਹਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਞਾਯੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਸੋ ਯਥਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ; ਤਥਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਕਿਰਿਯਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਹਿ ਅਪਰਕਾਲਕਿਰਿਯਾ ਚ ਯਥਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵੋ ਖਣਾਯତ୍ତਤ੍ਤਾ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸਭਾਵੋ** ਮਰਣਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਉਸ੍ਮਾਯੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਪਗਮੋ ਛਡ੍ਡਨੀਯਧਮ੍ਮੋ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਾਨਗਤਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਆਹ **"ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਹਿ ਅਜੀਰਣਧਮ੍ਮੋਪਿ ਅਤ੍ਥੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਬ੍ਯਾਮਮਤ੍ਤੇ ਕਲੇਵਰੇ ਸਸਞ੍ਞਿਮ੍ਹਿ ਸਮਨਕੇ ਲੋਕਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਲੋਕਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਲੋਕਨਿਰੋਧਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੪੫)। **ਅਸ੍ਸ** ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ, ''ਜੀਰਣਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਅਜੀਰਣਧਮ੍ਮਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਜੀਰਣਧਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤੇਸਂਪਾਯਂ ਕਾਯੋ ਭੇਦਨਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿ ਏਵਮਾਹ। ਜਰਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਭੇਦਨਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਤਾਨਿਯਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ। ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ। ਕਿਰ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਗਤੋਯਮਤ੍ਥੋ, ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਤੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਦਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਯੇਨਾਯਂ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਤੁਨਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਿਵਿਕਸਾਲਾਯਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ''ਤਿ ਨਿਦਾਨਵਚਨੇਨ ਯਥਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਨਨੁ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਸੁਤ੍ਤੇਕਦੇਸਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਤਾਵਚਨਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਾਨਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਆਗਤੋ, ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਹਨੀਯਰਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸਰੀਰੇ ਫੇਣਪਿਣ੍ਡਸਮੇ **ਕਿਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ? ਸਬ੍ਭਿ ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਧੂਹਿ ਸਹ ਪਵੇਦਯਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਕਦਾਚਿ ਸਾਧੂਨਂ ਸਾਧੂਹਿ ਸਹ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਦਨਸਭਾਵਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਭਿਜ੍ਜਨਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਬ੍ਭੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪੁਰਿਮਪਦਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਸਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੋ ਨ ਜਰਂ ਉਪੇਤੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ। **ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ** ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਵਸੇਨ। **ਸਤਂ ਧਮ੍ਮੋ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਂਸੀਦਨਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ **ਜਰਂ ਨ ਉਪੇਤਿ**। ਕਿਲੇਸਾ ਪਨ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾ, ਏਵਮਯਂ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣਤੋ ਜਰਂ ਨ ਉਪੇਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਦਾ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੁਨ੍ਦਰਾਧਿਵਚਨਂ ਵਾ ਏਤਂ "ਸਬ੍ਭੀ"**ਤਿ ਪਦਂ ਅਪਾਪਤਾਦੀਪਨਤੋ, ਸਬ੍ਭਿਧਮ੍ਮਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਵਿਰਾਗੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪), ਨ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੬.੪; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੨੭) ਚ।

ਜਰਾਮਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫. ਰਹਸਿ ਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਜਨਸਮ੍ਬਾਧਤੋ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਨਿਲੀਨਸ੍ਸ** ਤੇਨੇਵ ਜਨਵਿਵੇਕੇਨ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਏਕੀਭਾਵੇਨ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਵਿਯ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਕੀਭੂਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਸਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਹ** ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ''ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਤਥਾਪਚ੍ਚਨੁਭਾਸਨ੍ਤੋ। ਅਨੁਕੇਨਾਧਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿ **ਮਾਨੁਸਂ ਭਵਂ ਜਹਤੋ। ਅਨੁਗ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਗਤਂ, ਤਮੇਵ ਅਨੁਗਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਨਿਚਿਤਭੂਤਂ। **ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯ ਹਿਤਂ।

ਪਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬. ਪੀਦਹਨਨ੍ਤਿ ਸਂਯਮਨਂ। **ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਪਿਨਕਾਲੇ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਤਾਯ ਕਮ੍ਮਪਥਵਿਸੇਸਂ ਅਗਤਸ੍ਸ। **ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਸਂਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਵਰਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਨ ਸਂਵਰਭਾਵੋ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤੋਵਾਤਿ। **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇ**ਵ ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਂ ਪਾਪਉਤ੍ਰਾਸਰਹਿਤਂ, ਉਤ੍ਰਾਸੋ ਵਾ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਰਹਿਤੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਅਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਪ੍ਪਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੭. ਉਲ਼ਾਰਸਦ੍ਦੋ ਸੇਟ੍ਠੇ ਬਹੁਕੇ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਣੀਤੇ ਚ ਬਹੁਕੇ ਚਾ**"ਤਿ। **ਮਾਨਮਜ੍ਜਨੇਨਾ**ਤਿ ਮਾਨਵਸੇਨ ਮਦਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਧੁਮਰਿਯਾਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮਲਕ੍ਖਣਂ ਦੋਸਂ। **ਕੂਟੋ** ਪਾਸੋ।

ਅਪ੍ਪਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਅਡ੍ਡਕਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੮. ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਮਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਭਾਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਕਾਮਹੇਤੂ**"ਤਿਆਦਿ। **ਭਦ੍ਦਮੁਖ**ਸੀਸੇਨ ਵਿ**ਟਟੂਭਂ** ਭਦ੍ਦੋਪਚਾਰੇਨ ਉਪਚਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਕਰੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਡ੍ਡਕਰਣਂ,** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨਂ। **ਖਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਕੂਟਂ, ਮਚ੍ਛਖਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਓਡ੍ਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਓਡ੍ਡਨਵਸੇਨ ਫਲਂ ਪਾਪਿਤਂ।

ਅਡ੍ਡਕਰਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਮਲ੍ਲਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯. "**ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਾਕਾਰਣਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਯਂ ਕਿਰ ਮਲ੍ਲਿਕਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾਲਾਰਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਤੁ ਮਾਲਾਰਾਮਂ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਅਵਸੇਸਪੁਪ੍ਫਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਕਾਸਿਗਾਮੇ**ਤਿ ਕਾਸਿਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਗਾਮੇ। ਸੋ ਕਿਰ ਗਾਮੋ ਮਹਾਕੋਸਲਰਾਜੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤੁਯਾ ਪਤਿਘਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਪੁਪ੍ਫਮੂਲਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਭਾਗਿਨੇਯਜੇਨ** ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ। **ਸਾਤਿ** ਮਲ੍ਲਿਕਾ। **ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ। **ਨੇਵਜ੍ਝਗਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਥੇ ਅਤੀਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ। **ਪੁਥੁ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਾ।

ਮਲ੍ਲਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਯਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੦. **ਥੂਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਞਥੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਂ। **ਉਪਨੀਤਾਨਿ** ਯਞ੍ਞਂ ਯਜਿਤੁਂ ਆਰਮ੍ਭਾਯ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**ਤਿ ''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ…ਪੇ॰… ਰੁਦਮਾਨਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਪਾਠੇਨ। **ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਨਂ ਇਟ੍ਠਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਚ੍ਛਯਂ ਅਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨ ਞਾਯਨ੍ਤੋ। **ਫੇਣੁਦ੍ਦੇਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਯਤ੍ਥ ਕੁਥਿਤੇ ਫੇਣਂ ਉਦ੍ਦੇਹਤਿ ਨ ਉਪਧੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਫੇਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਤਂ ਦਿਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਞ੍ਞਾ ਨਿਦ੍ਦਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸੇਯ੍ਯਜਦਿਵਸੇ। **ਆਲੋਕਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭਿਮੁਖਵਟ੍ਟਿਸੀਸੇ ਪਤ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਮਹਨ੍ਤਂ ਆਲੋਕਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਂ ਰਞ੍ਞੋ ਪਵਤ੍ਤਿਞਾਪਨਤ੍ਥਂ। **ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਉਦਪਾਦਿ** ''ਏਵਰੂਪਂ ਯਞ੍ਞਂ ਰਾਜਾ ਕਾਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ। **ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ,** ਵਤ੍ਤੁਞ੍ਚ ਪਨ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤੋ ''ਸ'' ਇਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭਿਯਂ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ। ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ। **ਧਮ੍ਮਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਸੁਂ** ''ਕੋਚਿ ਕਞ੍ਚਿ ਪਾਣਂ ਮਾ ਹਨਤੂ''ਤਿ। **ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਸਾਮਿਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਚ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਰਾਜਾ ਪਨ ਮਹਾਬੋਧਿਨਿਰੁਜ੍ਝਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਿ।

ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਕਾਰਣਾਨਿ। ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸਸ੍ਸਤੋ ਨਵਭਾਗੇ ਕਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞਂ ਏਕਭਾਗਗ੍ਗਹਣਂ **ਦਸਮਭਾਗਗ੍ਗਹਣਂ**। ਏਵਂ ਕਸ੍ਸਕਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਸਸ੍ਸਾਨਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਸਸ੍ਸਸਮ੍ਪਾਦਨੇ ਮੇਧਾਵਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਤਤੋ ਓਰਭਾਗੇ ਕਿਰ ਛਭਾਗਗ੍ਗਹਣਂ ਜਾਤਂ। **ਛਮਾਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਨਂ ਛਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਪਹੋਨਕਂ। **ਪਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਪਾਸਗਤੇ ਵਿਯ ਕਰੋਤਿ। ਵਾਚਾਯ

ਪਿਯਸ੍ਸ ਪਿਯਕਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਵ◌ਾ**ਚਾਪੇਯਜੰ**। ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਾਦਿਭਾਵਤੋ **ਖੇਮੰ। ਨਿਰਬ੍ਬੁਦੰ** ਚੋਰਿਯਾਭਾਵਤੋ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਰਟ੍ਠੰ ਅਚੋਰਿਯੰ **ਨਿਰਗ੍ਗ਼ਲਨ੍ਤਿ** ਵ◌ੁ**ਚ੍ਚਤਿ** ਅਪਾਰੁਤਘਰਭਾਵਤੋ।

ਉਦ੍ਧੰਮੂਲਕੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਉਮ੍ਮੂਲੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। **ਦ੍ਵ**◌ੀ**ਹਿ ਪਰਿਯਞ੍ਞੇਹੀ**ਤਿ ਮਹਾਯਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਚ੍ਛਾ ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬੇਹਿ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਪਰਿਵ◌ਾਰਯਞ੍ਞੇਹਿ। **ਸਤ੍ਤਵ**◌ੀ**ਸਤਿ...ਪੇ॰... ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਵ◌ੀਸਾਧਿਕਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਪਸੁਸਤਾਨੰ ਦ੍ਵ◌ਾਵ◌ੀਸਤਿਯਾ ਅਸ੍ਸਾਦੀਹਿ ਚ ਸਟ੍ਠਿਅਧਿਕਦ੍ਵ◌ਿਸਤਆਰਞ੍ਞਕਪਸੂਹਿ ਚ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਪਨ ਨਵ◌ਾਧਿਕਛਸਤਪਸੂਨੰ ਮਾਰਣੇਨ ਭੇਰਵਸ੍ਸ ਪਾਪਭੀਰੁਕਾਨੰ ਭਯਾਵਹਸ੍ਸ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਦਨ੍ਤਿ –

> ''ਛਸਤਾਨਿ ਨਿਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਪਸੂਨੰ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਹਨਿ,
> ਅਸ੍ਸਮੇਧਸ੍ਸ ਯਞ੍ਞਸ੍ਸ, ਅਧਿਕਾਨਿ ਨਵ◌ਾਪਿ ਚਾ''ਤਿ॥

ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਯੁਗਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਦਣ੍ਡਕੰ। **ਪਾਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਖਿਪਨ੍ਤਿ। **ਸੰਹਾਰਿਮੇਹੀ**ਤਿ ਸਕਟੇਹਿ ਵ◌ਹਿਤਬ੍ਬੇਹਿ ਯੂਪੇਹਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਏਕੋ ਰਾਜਾ ਸਮ੍ਮਾਪਾਸੰ ਯਜਨ੍ਤੋ ਸਰਸ੍ਸਤਿਨਦੀਤੀਰੇ ਪਥਵ◌ਿਯਾ ਵ◌ਿਵਰੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋਯੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਅਨ੍ਧਬਾਲਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਗਤਾਨੁਗਤਿਗਤਾ ''ਅਯੰ ਤਸ੍ਸ ਸਗ੍ਗਗਮਨਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾਪਾਸਯਞ੍ਞੰ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ **"ਨਿਮੁਗ੍ਗੋਕਾਸਤੋ ਪਭੁਤੀ**"ਤਿ। ਅਯੂਪੋ ਅਪ੍ਪਕਦਿਵਸੋ **ਯਾਗੋ,** ਸਯੂਪੋ ਬਹੁਦਿਵਸੰ ਸਾਧੇਯਜੋ **ਸਤ੍ਰਯਾਗੋ**। ਮਨ੍ਤਪਦਾਭਿਸਙ੍ਖਤਾਨੰ ਸਪ੍ਪਿਮਧੂਨੰ ਵ◌ਾ**ਜ**ਮਿਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਗੋਮਹਿੰ ਸਾਦਿ**ਸਤ੍ਤਰਸਕਦਕ੍ਖਿਣਸ੍ਸ**। ਸਾਰਗਬ੍ਭਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਾਦੀਸੁ ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗ਼ਲਨ੍ਤਿ **ਨਿਰਗ੍ਗ਼ਲੋ**। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਯਞ੍ਞੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਪਤੇਯਜੰ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਅਨਿਗੂਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਯਜਾਤੀਯਤਿ। **ਮਹਾਰਮ੍ਭਾ**ਤਿ ਬਹੁਪਸੁਘਾਤਕਮ੍ਮਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ''ਵ◌ਿਵ◌ਿਧਾ ਯਤ੍ਥ ਹਞ੍ਞਰੇ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ''ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ, ਇਧ ''ਮਹਾਰਮ੍ਭਾਤਿ ਪਪਞ੍ਚਵਸੇਨ ਅਜੇਲਕਾ''ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਬਹੁਪਸੁਘਾਤਕਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। **ਨਿਰਾਰਮ੍ਭਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨੁਗਤੰ ਕੁਲਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਕੁਲੰ,** ਕੁਲਾਨੁਗਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਯੰ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦਿ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ।

ਯਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧. **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਕੰ ਵਚਨੰ। ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਰੋਚੇਸੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਤੇਸੂ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਰਞ੍ਞਾ ਬਨ੍ਧਾਪਿਤਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ। **ਸੁਕਤਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕਾਰਣਕਿਰਿਯੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ, ਨ ਕੇਵਲੰ ਤੇਸੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਬਨ੍ਧਾਪਿਤਭਾਵ◌ੰ । ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। **ਅਟ੍ਠਵਙ੍ਕੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠੰਸੋ। **ਅਨ੍ਤੋਘਰਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਵ◌ਾਸਿਨੋ।

ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਤਿ ਯੁਦ੍ਧੇ। **ਮਨ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਗੁਤ੍ਤਮਨ੍ਤੀਸੁ। **ਅਕੁਤੂਹਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਤੰ। **ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਨ੍ਨਪਾਨਮ੍ਹਿ** ਮਧੁਰੇ ਅਭੁਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਅਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਕਿਚ੍ਚੇ ਜਾਤੇ **ਥਿਰਨ੍ਤਿ ਨ ਕਥੇਨ੍ਤਿ** ਕਾਯਬਲਮਤ੍ਤੇਨ ਅਪਨੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤ੍ਤਾ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਤ੍ਤਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਰਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਰਤ੍ਤਾ। **ਸਾਰਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਰਭਾਵ◌ੇਨ ਸਾਰਭਾਵਸਞ੍ਞਾਯ। **ਓਹਾਰਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਹਰਣਸੀਲਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਆਕਡ੍ਢਨਕ**"ਨ੍ਤਿ। **ਸਿਥਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਥਿਲਾਕਾਰੰ, ਨ ਪਨ ਸਿਥਿਲੰ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵ◌ਾ **"ਦੁਪ੍ਪਮੁਞ੍ਚ**"ਨ੍ਤਿ।

ਬਨ੍ਧਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਤ੍ਤੁਜਟਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੨. ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮਸਙ੍ਖਾਤੇਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਦਿਸਾਯ ਕਤਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੋਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੇ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ‘‘ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਪਾਸਾਦੇ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤਵਚਨੇ। **ਅਯਂ** ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ** ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਕ੍ਕਮਕਥਾ। **ਪਤ੍ਥਨਂ ਅਕਾਸਿ** ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਂ ਏਕਂ ਉਪਾਸਿਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੀ। **ਮੇਣ੍ਡਕਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੇਣ੍ਡਕਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਮਾਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ** ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਕਾਰਂ ਗਰੁਭਾਵਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਤਾਯ ਕਾਰਿਤੇ ਪਾਸਾਦੇ**ਤਿ ਤਾਯ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾਯ ਮਹਾਲਤਾਪਸਾਧਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਵਹਿ ਕੋਟੀਹਿ ਕਰੀਸਮਤ੍ਤੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਕਾਰਿਤੇ ਸਹਸ੍ਸਗਬ੍ਭਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ ਪਾਸਾਦੇ।

ਪਰੂਲ੍ਹਕਚ੍ਛਾਤਿ ਪਰੂਲ੍ਹਕਚ੍ਛਲੋਮਾ। ਕਮਣ੍ਡਲੁਘਟਿਕਾਦਿਂ **ਪਬ੍ਬਜਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ। ਨਗ੍ਗਭੋਗ੍ਗਨਿਸ੍ਸਿਰਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਗ੍ਗਾਨਞ੍ਚੇਵ ਭੋਗ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਿਰਿਕਾਨਞ੍ਚ। ਤੇ ਹਿ ਅਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥਤਾਯ ਨਗ੍ਗਾ ਚੇਵ, ਅਚੇਲਕਵਤਾਦਿਨਾ ਭੋਗ੍ਗਸਰੀਰਤਾਯ ਭੋਗ੍ਗਾ, ਸੋਭਾਰਹਿਤਤਾਯ ਨਿਸ੍ਸਿਰਿਕਾ ਚ। **ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨ ਕਥੇਯਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਰਣਮੇਤਂ ਤੇਸਂ ਰਞ੍ਞਾ ਪਯੁਤ੍ਤਚਰਪੁਰਿਸਭਾਵਤੋ। **ਏਵਂ ਕਤੇ ਪਨ** ਤੇ ‘‘ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਯਂ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞੇਯਜੁਨ੍ਤਿ ਕੋਹਞ੍ਞਚਿਤ੍ਤੋ ਏਵਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਅਪਰਿਤੋਸਮਾਨੋ **“ਅਪਿਚਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨਨ੍ਤਿ ਉਜ੍ਜਲਚਨ੍ਦਨਂ। ਤਂ ਕਿਰ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਹੋਤਿ ਪਭਸ੍ਸਰਂ, ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਨਂ ਸਣ੍ਹਤਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨਨ੍ਤਿ ਸਣ੍ਹਚਨ੍ਦਨ”**ਨ੍ਤਿ। **ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਸੋਭਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੁਗਨ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਞ੍ਚ। **ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਛਵਿਰਾਗਕਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਸੁਗਨ੍ਧਤ੍ਥਾਯ ਚ। ‘‘ਗਿਹਿਨਾ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਏਵਂ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਿਨਾ ਤਯਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਂਵਾਸੋ ਨਾਮ ਇਧ ਕਾਲੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿ ਆਹ। ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਅਸਂਯਤੇਨਪਿ **ਸਂਯਤਾਕਾਰੋ, ਅਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨਪਿ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਕਾਰੋ। ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਵੀਮਂਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ‘‘ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਨੁ ਖੋ, ਨੋ’’ਤਿ। **ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਲਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਪਞ੍ਞਾਯ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੇਨ। **ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਸਭਾਵਸ੍ਸ ਸਤੋ ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਨੁਪਧਾਰਣਤੋ।

ਕਥਨੇਨਾਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਕਥਨੇਨ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ **“ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ। **ਅਰਿਯਵੋਹਾਰੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵੋਹਰਿਤੋ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਦਿਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਸਦ੍ਦਵੋਹਾਰੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਕਾਰਣਮੇਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **“ਏਤ੍ਥ ਚੇਤਨਾ”**ਤਿ ਆਹ। ਏਸ ਨਯੋ **ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰੇਪਿ**। ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਸਚ੍ਚਵਾਚਾਦਯੋ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਯੋ ਚੇਤਨਾਲਕ੍ਖਣਾਤਿ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵੋਹਾਰੋ** ਤਥਾ ਤਥਾ ਵੋਹਰਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਏਵਮਾਹ** ‘‘ਸਂਵੋਹਾਰੇਨ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੋਚੇਯ੍ਯਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ।

ਞਾਣਥਾਮੋਤਿ ਞਾਣਗੁਣਬਲਂ, ਯੇਨ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਪਟਿਭਾਨਾਦਿਨਾ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯਾਨਿ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। **ਸਂਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਵੀਮਂਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਕਥਾਯ। **ਉਪ੍ਪਿਲਵਤਿ** ਲਹੁਕਭਾਵਤੋ। **ਹੇਟ੍ਠਾਚਰਕਾ**ਤਿ ਅਵਚਰਕਾ। ਯੇ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਰਹਸ੍ਸਵੀਮਂਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੁ ਓਚਰਕਵੋਹਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਚਰਾ ਹੀ”**ਤਿਆਦਿ।

ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨੇਨਾਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਵਾ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ। ਸੁਜਾਨੋ ਪੇਸਲੋ ਵਿਸ੍ਸਸੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਲਹੁਕਦਸ੍ਸਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਿਜ੍ਜੁਕੇਨ ਵਿਯ। **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਣ੍ਡਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭੂਤੇਨ ਭਣ੍ਡਕੇਨ। **ਲੋਹਡ੍ਢਮਾਸੋ**ਤਿ ਲੋਹਮਯੋ ਉਪਡ੍ਢਗ੍ਘਨਕਮਾਸੋ।

ਸਤ੍ਤੁਜਟਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਪਞ੍ਚਰਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੩. ਰੂਪਾਤਿ ਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤਾ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਤੇ ਪਨ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾਪਿ ਰੂਪਾਯਤਨਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਤੰ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਭੇਦੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣ"**ਨ੍ਤਿ। ਤੇ-ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਦਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਕਾਲਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਯਤੋਤਿ ਯਦਾ"**ਤਿ। ਮਨੰ ਆਪਯਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ **ਮਨਾਪੰ,** ਮਨੋਰਮੰ। **ਮਨਾਪਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਮਨਸਾ ਪਿਯਾਯਿਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਪਰਮੰ ਕੋਟਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲਮਨਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸਭਾਵੰ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਮਨਾਪਭਾਵੇਨੇਵ ਇਟ੍ਠਤਾਯ ਇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਮੁਤੀ**ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ। **ਪੁਗ੍ਗਲਮਨਾਪੰ ਨਾਮ** ਸਞ੍ਞਾਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵਿਪਰੀਤਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਇਤਰਸਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਯੰ ਏਕਸ੍ਸ…ਪੇ॰… ਇਟ੍ਠੰ ਕਨ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਵਾਸੀਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਇਦੰ ਪੁਗ੍ਗਲਮਨਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯਜੰ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਵੰਜਾਤਿਕੰ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਮਨਾਪਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣੰ ਪੁਗ੍ਗਲਮਨਾਪੰ ਨਾਮ।

ਲੋਕੇ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਲੋਕੇਨ ਮਧੁਰਜਾਤੇਨਪਿ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬਕਪ੍ਪਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਦੇਵਲੋਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਦਿਸਮ੍ਪਿ **ਅਮਨਾਪੰ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ** ਉਲ੍ਲਾਰਪਣੀਤਾਰਮ੍ਮਣਪਰਿਚਯਤੋ। **ਮਜ੍ਝਿਮਾਨੰ ਪਨ…ਪੇ॰… ਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬੰ** ਤੇਸੰ ਮਨਾਪਸ੍ਸ ਮਨਾਪਤੋ, ਅਮਨਾਪਸ੍ਸ ਅਮਨਾਪਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਤਞ੍ਚ ਪਨੇਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਞ੍ਚ ਪਨੇਤੰ** ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਭੂਤੰ **ਆਰਮ੍ਮਣੰ** ਕਾਮਾਵਚਰਜਵਨੇਸੁ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ''ਰਜ੍ਜਤਿ ਦੁਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਸੇਸਕਾਮਾਵਚਰਸ੍ਸਪਿ ਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੰ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲੇਪਿ ਪਟਿਕੂਲਾਕਾਰਤੋ, ਪਟਿਕੂਲੇਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾਕਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ। **ਵਿਪਾਕਚਿਤ੍ਤੰ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ,** ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਪਾਕੰ ਵਞ੍ਚੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਕੁਸਲਕਮ੍ਮੰ ਹਿ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਇਟ੍ਠਮੇਵ, ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਨਿਟ੍ਠਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਵਿਪਾਕਚਿਤ੍ਤੰ ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ।

ਯੰ ਪਨ **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯੰ** ''ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਜੰ ਅਨਿਟ੍ਠੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਸੋਭਨੰ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਜਮ੍ਪਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਸਿਯਾ। ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਜੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਇਟ੍ਠਮੇਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨੰ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸਰੂਪੰ ਅਮਨਾਪੰ, ਯਤੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਪਲਾਯਨ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਦੇਵਤਾਨੰ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਾਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਤੰ ਰੂਪੰ ਆਰਬ੍ਭ ਕੁਸਲਵਿਪਾਕਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪਨ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਨ ਤੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਜਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਵਿਯ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਜਸ੍ਸ ਸੋਭਨਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਜੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਸ੍ਸੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣੰ, ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਜੰ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਕੁਸਲਵਿਪਾਕਸ੍ਸ, ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇਨ ਵੋਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਕੰ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਜੰ ਬਹੁਲੰ ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣੰ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਵਿਪਾਕਵਸੇਨ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **"ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਯਿਦੰ ਸਮ੍ਮੁਤਿਮਨਾਪਸੰਵਿਭਾਗਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਧ ਪਨ ਨ ਤਥਾ ਵਿਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਭਗਵਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਚਨ੍ਦਨਙ੍ਗਲਗਾਮੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **"ਚਨ੍ਦਨਙ੍ਗਲਿਕੋ"**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ''ਚਨ੍ਦਨਵਿਲਾਸੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਤਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਪਟਿਭਾਨੰ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੇ ਰਾਜਾਨੋ ਹਤਪ੍ਪਭੇ ਹਤਸੋਭੇ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਉਦਕਾਭਿਸਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਦਕੇਨ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤੋ। **ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਕ੍ਖਣੇ ਵਿਯ।

ਕਾਲਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਪਗੇਵ। **ਅਵਿਗਤਗਨ੍ਧੰ** ਤਙ੍ਖਣਵਿਕਸਿਤਤਾਯ। **ਈਦਿਸੰ ਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਚ੍ਛਾਦੇਸੀ''ਤਿ ਏਵਰੂਪੰ ਵਚਨਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਰਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਦੋਣਪਾਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੪. ‘‘ਦੋਣਪਾਕਕੁਰ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤਿਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ “**ਦੋਣਪਾਕਂ ਕੁਰ**”ਨ੍ਤਿ। **ਦੋਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਆਲ਼੍ਹਕਾਨਂ, ਸੋਲ਼ਸਨਾਲ਼ੀਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਦੁਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਰੂਪਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਪਰਿਮਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਤਂਦਿਵਸਤੋ ਪੁਰਿਮਤਰਦਿਵਸੇਸੁ। **ਬਲ**ਵਾਤਿ ਮਹਾ। **ਭਤ੍ਤਪਰਿਲ਼ਾਹੋ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਸਮ੍ਮਦਹੇਤੁਕੋ। **ਅਸ੍ਸ** ਰਞ੍ਞੋ **ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ** ਗਹਿਤਤਾਲਵਣ੍ਟਾ **ਬੀਜਨ੍ਤਿ ਯਮਕਤਾਲਵਣ੍ਟੇਹਿ**। **ਫਾਸੁਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਸੁਖਵਿਹਾਰਂ। ਭੋਜਨਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹਿ ਸੁਖਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਨੁਕਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਸਣਿਕਂ ਜੀਰਤਿ ਆਯੁ ਪਾਲਯ**”ਨ੍ਤਿ।

ਤਨੁਕਸ੍ਸਾਤਿ ਤਨੁਕਾ ਅਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ਭੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਸਭਾਗਵੇਦਨਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਦਂ ਮੁਦੁਕਂ, ਅਪਰਿਸ੍ਸਯਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜੀਰਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਹਾਰੋ ਪਚ੍ਚਤਿ। **ਆਯੁਪਾਲਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧੋ ਅਵੇਦਨੋ ਜੀਵਿਤਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਸਣਿਕਂ ਜੀਰਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਿਮਿਤਾਹਾਰਤਾਯ ਸਣਿਕਂ ਚਿਰੇਨ ਜੀਰਤਿ ਜਰਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਜੀਵਿਤਂ ਪਾਲੇਨ੍ਤੋ।

ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਸੋ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿ, ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਯਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਾਵਤਕੇ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਹਾਰੇਯ੍ਯਾਸਿ** ਤਦੁਪਿਯਞ੍ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਪੁਰਿਸਭਾਗੋ ਏਸਾਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭਾਗੋ ਏਸੋ, ਯਦਿਦਂ ਨਾਲ਼ਿਕੋਦਨਮਤ੍ਤਂ। **ਸਲ੍ਲਿਖਿਤਸਰੀਰਤਾ**ਤਿ ਭਮਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਉਲ੍ਲਿਖਿਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਵੂਪਸਮਸ੍ਸ ਪੁਥੁਲਤਾਪਗਤਸਰੀਰਸ੍ਸ। **ਸੀਲਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕੁਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਭੋਜਨੇ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸੀਲਙ੍ਗਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਸ੍ਸ ਅਵਯਵੋ ਏਕੋ ਭਾਗੋ ਹੋਤਿ।

ਦੋਣਪਾਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਠਮਸਙ੍ਗਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੫. ਵੇਦੇਨ ਞਾਣੇਨ ਈਹਤਿ ਇਰਿਯਤੀਤਿ **ਵੇਦੇਹੀ,** ਕੋਸਲਰਾਜਭਗਿਨੀ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨੋ ਮਾਤਾ, ਸਾ ਕਿਰ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਜਾਤਿਕਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਣ੍ਡਿਤਾਧਿਵਚਨ**”ਨ੍ਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਏਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ **ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨੀ**। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਰਜ੍ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਸਿਕਰਜ੍ਜਮਗਧਰਜ੍ਜਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ, ਸੋ ਪਨ ਗਾਮੋ ਕਾਸਿਕਰਜ੍ਜੇ।

ਪਾਪਾਤਿ ਲਾਮਕਾ ਨਿਹੀਨਾਚਾਰਾ। ਮੇਜ੍ਜਤਿ ਸਿਨਿਯ੍ਹਤੀਤਿ ਮੇਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਏਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਿਤ੍ਤਾ**। ਸਹ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਹਾਯਾ**। **ਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਨਤਂ। **ਜਯਕਾਰਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਹ,** ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਇਮਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸੇਤੀ’’ਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੇਰਿਘਾਤੋ ਨਾਮ ਵੇਰਿਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸਤੀਤਿ ਆਹ “**ਵੇਰਿਪੁਗ੍ਗਲਂ ਲਭਤੀ**”ਤਿ।

ਪਠਮਸਙ੍ਗਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਗਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੬. **ਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ‘‘ਵਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਉਪਕਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। **ਸਯਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ। ‘‘ਯਦਾ ਚਞ੍ਞੇ’’ਤਿ ਚ-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਯਦਾ ਅਞ੍ਞੇ**”ਤਿ। **ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਾਸਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਵਿਲੁਮ੍ਪੀਯਤੀ**ਤਿ ਵਿਲੁਤ੍ਤਪਰਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਸਕਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਕਮ੍ਮਫਲਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਯਮ੍ਪਿ ਪਰੇਨ ਵਿਲੁਮ੍ਪੀਯਤਿ, ਧਨਜਾਨਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। “**ਕਾਰਣ**”**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਪਾਪਕਿਰਿਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਾਵਹਂ ਕਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞਤਿ। **ਜਯਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ** ‘‘ਇਦਂ ਨਾਮ ਜਿਨਾਮੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਪਰਾਜਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਘਟ੍ਟੇਤਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਂ। **ਕਮ੍ਮਵਿਵਟ੍ਟੇਨਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਵਟ੍ਟਨੇਨ, ਪਚ੍ਚਯਲਾਭੇਨ ਲਦ੍ਧਾਵਸਰੇਨ ਵਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਮਿਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਗਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮਲ੍ਲਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੭. **ਏਕਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਸਪਞ੍ਞਾ। **ਸੇਯਜਾ**ਤਿ ਵਰਾ। ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥੰ ਸਸੁਰਸਦ੍ਦਲੋਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਸ੍ਸੁਦੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਸ੍ਸੁਸਸੁਰਦੇਵਤਾ**"ਤਿ। **ਦਿਸਾਜੇਟ੍ਠਕਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁਪਿ ਦਿਸਾਸੁ ਜੇਟ੍ਠਕਸੀਸੇਨ ਹਿ ਲੋਕੰ ਵਦਤਿ। **ਤਾਦਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਮੇਧਾਵਿਤਾਦਿਗੁਣਵੁਤ੍ਤਿਯਾ। **ਸੁਭਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਖੇਤ੍ਤਭੂਤਾਯ ਸੁਨ੍ਦਰਿਤ੍ਥਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਲ੍ਲਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਅਪ੍ਪਮਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੮. **ਸਮਧਿਗ੍ਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਤਿਵਿਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਞਾਯੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ। **ਕਾਰਾਪਕਅਪ੍ਪਮਾਦੋ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨੰ ਪਵਤ੍ਤਕਅਪ੍ਪਮਾਦੋ। **ਸਮਵਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਵਰੋਧੰ ਅਨ੍ਤੋਗਧੰ। **ਉਪਕ੍ਖੇਪ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਤੰ। **ਸੇਸਪਦਜਾਤਾਨਿ ਵਿਯ ਅਵ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਾ** ਸਪ੍ਪਦੇਸਤ੍ਤਾ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦੇ ਸਮੋਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤ੍ਤਾ। **ਅਗ੍ਗੰ ਸੇਟ੍ਠੰ** ਮਹਨ੍ਤੰ **ਸੇਸਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ। ਪਟਿਲਾਭਕਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਮਹੇਤੁਤਾਯ। **ਲੋਕਿਯੋਪਿ ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰੋਪਿ ਸਮਾਨੋ। ਮਹਗ੍ਗਤਾਨੁਤ੍ਤਰਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਵਤ੍ਤਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਹਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਪ੍ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਪਾਸੰਸਭਾਵੇ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ਪਨ "**ਏਤਾਨੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਰਣੰ ਆਹ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਯੋਜਨਾਯ ''ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਸੂ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਸੁ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਉਭੋ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਯੁਆਦੀਨਿ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋਵ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਦੁਤਿਯਯੋਜਨਾਯ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥ? ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਸੁ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋਤਿਆਦਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਯਸ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। **ਅਤ੍ਥਪਟਿਲਾਭਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਹਿਤਪਟਿਲਾਭਾ।

ਅਪ੍ਪਮਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੯. ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਭਦ੍ਦਕੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸ੍ਵਾਖਾਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ** ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਤ੍ਥੰ ਪੂਰੇਤੀ**"ਤਿ। **ਇਤਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਪੂਰਣੇਨ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੋ ਚ ਖੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤੰ ਵਚਨੰ। **ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ। ਸੋ ਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੋ, ਇਤਰੇ ਤਦੁਪਨਿਸ੍ਸਯਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰੇਹਿ, ਤੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਾਵਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਵਸੇਨ ਹੇਸਾ ਦੇਸਨਾ ਆਗਤਾ। ਨ ਹਿ ਸੇਸਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰੋਪਦੇਸੇਨ ਪਯੋਜਨੰ ਅਤ੍ਥਿ।

ਉਪਡ੍ਢੰ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤੋਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਗੁਣੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤੋ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੋ। **ਉਪਡ੍ਢੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰਤੋ**ਤਿ ਇਤਰੰ ਉਪਡ੍ਢੰ ਞਾਣੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਿਸਕਾਰਤੋ। ਲੋਕੇਪਿ ਪਾਕਟੋਯਮਤ੍ਥੋ ''ਆਚਰਿਯਤੋ ਉਪਡ੍ਢੰ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰਤੋ ਉਪਡ੍ਢੰ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਾ ਤੇਵਿਜ੍ਜਤਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਤਥਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। **ਨਿਪ੍ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤੋ। **ਉਪਡ੍ਢੰ ਆਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਗੁਣੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। **ਬਹੂਹਿ** ਪੁਰਿਸੇਹਿ। **ਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੋ** ਵਿਵੇਚਨੰ **ਨਤ੍ਥਿ** ਏਕਜ੍ਝੰ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਵੇਚੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। **ਏਸਾ**ਤਿ ਪਰਤੋਘੋਸਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰਤੋ ਚ ਸਿਜ੍ਝਮਾਨੋ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੋ

ਭਾਗੋ। ਯਦਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਸੁ **ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁਂ**। ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੇ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਪਰਤੋਘੋਸਮਤ੍ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਅਸਿਜ੍ਝਨਤੋ, ਪਧਾਨਹੇਤੁਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਪਨ **“ਸਕਲਮੇਵਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਲਾਭਞ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਬ੍ਬਕਾਰਣਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਦੇਸੇਨ ਵਿਨਾ ਤੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤੋ। **ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ। **“ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਂ…ਪੇ॰… ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾ”**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇ ਪਨ ਸੀਲਾਦਯੋ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਤਿ ਆਹ **“ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੇਵਾ”**ਤਿ।

ਮਾਹੇਵਨ੍ਤਿ ਮਾ ਅਹ ਏਵਨ੍ਤਿ ਛੇਦੋ, **ਅਹਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਮਾਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਮਾ ਏਵਂ ਅਭਣੀ”**ਤਿ। ‘‘ਮਾਹੇਵਂ ਆਨਨ੍ਦਾ’’ਤਿ ਵਦਤੋ ਭਗਵਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਨਾਮ ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਗੁਣੇ ਸੇਵਤੋ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਯਾਥਾਵਤੋਤਿ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਯਥਾਭੂਤਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਭਗਵਾ ਆਹਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਕਲਮੇਵ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ‘‘ਮਾਹੇਵ’’ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਜੋਤਿਤਂ, ਨ ਸਰੂਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਤਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਇਦਾਨਿ…ਪੇ॰… ਆਦਿਮਾਹਾ”**ਤਿ। **ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਆਹ **“ਅਵਸ੍ਸਂਭਾਵੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ”**ਤਿ।

ਇਧਾਤਿ ਅਨ੍ਞੋਗਧਾਵਧਾਰਣਪਦਂ, ਇਧੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਹਿ ਸਾਸਨੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। **ਆਦਿਪਦਾਨਂਯੇਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਕ੍ਯੇ ਆਦਿਤੋ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਪਦਾਨਂਯੇਵ। **ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਦਸ੍ਸਨਸਭਾਵਾ। **ਸਮ੍ਮਾਅਭਿਰੋਪਨਲਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਰੋਪਨਸਭਾਵੋ। **ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣਾ**ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦੀਨਂ ਵਿਸਂਵਾਦਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਲੂਖਾਨਂ ਅਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਸਭਾਵਾ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਸਿਨਿਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਪਚ੍ਚਯਂ ਸੁਭਾਸਿਤਸੋਤਾਰਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਗ੍ਗਹਣਲਕ੍ਖਣਾ**। ਯਥਾ ਕਾਯਿਕਕਿਰਿਯਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਸਯਞ੍ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨਂ ਘਟਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ **ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤ** ਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਿਰਤਿਪੀਤਿ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਲਕ੍ਖਣਾ** ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਨਂ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਂ** ਕਾਯਿਕਕਿਰਿਯਾਯ ਭਾਰੁਕ੍ਖਿਪਨਂ ਵਿਯ। ਜੀਵਮਾਨਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਾ, ਜੀਵਿਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਆਜੀਵਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਿ ਵੋਦਾਨਂ। ਯਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਵਜ੍ਜਾਨਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਪਹਾਨਾਨੁਪ੍ਪਾਦਅਤ੍ਥਲਾਭਾਦਿਪਰਿਵੁਡ੍ਢਿ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਗ੍ਗਹਣਸਭਾਵੋਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ**। ਕਾਯਵੇਦਨਾਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸੁਭਸੁਖਨਿਚ੍ਚਅਤ੍ਤਗਾਹਾਨਞ੍ਚ ਵਿਧਮਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸਭਾਵਾਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣਾ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ**। ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮਾਦਹਨਂ ਏਕਗ੍ਗਤਾਕਰਣਂ ਸਭਾਵੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਾਨਲਕ੍ਖਣੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ। ਤੀਣਿ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ** ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਸੁ , ਆਰਮ੍ਮਣਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਭੂਤਾਨਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸੇਯ੍ਯਥਿਦ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਅਞ੍ਞੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਿਲੇਸਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਹ ਏਕਟ੍ਠਾ ਵਾ ਅਨੇਕਟ੍ਠਾ ਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਜਹਤਿ** ਪਹਾਯ ਨਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ। **ਨਿਰੋਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿ** ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ।

ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਪਰੇਨਪਿ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਪਿਚਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨਾਨਾਖਣਾ** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾ** ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਭਾਵਤੋ। **ਏਕਕ੍ਖਣਾ** ਸਕਿਦੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। **ਏਕਾਰਮ੍ਮਣਾ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਿਸਯਤ੍ਤਾ। **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਤਿ** ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। **ਤੀਣਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਤਿ** ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦੀਨਂ ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਪਹਾਨਵਸੇਨ ਹਿਸ੍ਸ ਨਾਮਤ੍ਤਯਲਾਭੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੇਤਨਾਯੋਪਿ** ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਵਿਰਤਿਯੋ**ਵ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਚੇਤਨਾ ਮਗ੍ਗਸਭਾਵਾ। **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਭਤਿ** ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦੀਨਂ ਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ

ਵਡ੍ਢਨਤੋ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾ। ਏਵੰ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ। ਨ ਹਿ ਏਕੋਪਿ ਚ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਆਦਿਨਾਮਾਨਿ ਲਭਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨੰ ਵਿਯ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਭੇਦਾਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਯੇ**ਵਾ"ਤਿ।

ਵਤ੍ਵਾ ਵਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਵੇਪੁਲ੍ਲੰ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਏਵਾਤਿ ਆਹ "**ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਜਨੇਤੀ**"ਤਿ। **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਵਡ੍ਢੰ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ। **ਵਿਵਿਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਸੋ ਹਿ ਵਿਵੇਚਨੀਯਤੋ ਵਿਵਿਚ੍ਚਤਿ, ਯੰ ਵਿਵਿਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਇਧ ਵਿਵਿਤ੍ਤਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ''ਵਿਵਿਤ੍ਤਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਸੁ ਪੁਰਿਮੋ ਵਿਵੇਚਨੀਯਤੋ ਵਿਵਿਚ੍ਚਮਾਨਤਾਯ ਵਿਵਿਚ੍ਚਨਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮਙ੍ਗੀ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ ਤਾਯ ਏਵ ਵਿਵਿਚ੍ਚਨਕਿਰਿਯਾਯ ਵਸੇਨ ਵਿਵੇਕੋਤਿ ਗਹਿਤੋ। ਇਤਰੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਤੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸਭਾਵਤਾਯ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜੇ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਵਿਵਿਚ੍ਚਮਾਨਤਾਯ ਵਿਵੇਕਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਇਤਰੰ ਪਨ ਤੰਨਿਨ੍ਨਤਾਤੰਆਰਮ੍ਮਣਤਾਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਵਿਵੇਕੰ ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ, ਵਿਵੇਕੇ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਯਥਾ ਵਾ ਵਿਵੇਕਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਞਾਣੰ ''ਵਿਵੇਕਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਵਿਵੇਕਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ''ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਾ''ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਾਨੰ ਵਸੇਨ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਸਤਿਪਿ ਤਾਸੰ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਭਾਵੇ ''ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦਨੰ ਵਿਯ ਅਭਿਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਧਾਰਾ ਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਨਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਦਙ੍ਗ-ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਤੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਤਾਯ ਅਵਚਨੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਭਾਵਿਤਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹਿ ਯੇ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਸੰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਵੇਕੋ। **ਅਜ੍ਝਾਸਯਤੋ**ਤਿ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਸਚ੍ਛਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਅਜ੍ਝਾਸਯਤੋ। ਯਦਿਪਿ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਪਨ ਆਦੀਨਵੰ ਸੁਟ੍ਠੁ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਨਿਨ੍ਨਤਾਯ ਅਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਣ੍ਹਾਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੀਤਨਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤਾ ਵਿਯ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਥਾ ਸਭਾਵਤੋ, ਯਥਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਤਾ, ਏਵੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਤਾਪਿ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਿਨ੍ਨਤਾ ਸਿਯਾ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਫਲਨਿਨ੍ਨਤਾਪਿ ਸਿਯਾ ''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹੰ ਤਦਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਾਵਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਹਾਨਵਿਨਯੋ ਵਿਯ ਰਾਗਨਿਰੋਧੋਪਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਵਿਵੇਕੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਸਿਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਏਸ ਨਯੋ ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤਾਦੀਸੂ**ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਵਿਵੇਕਤ੍ਥਾ ਏਵ ਹਿ ਵਿਰਾਗਾਦਯੋ''ਤਿ।

ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਤ੍ਥੋ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਤ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੁਵਿਧਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਞ੍ਹਿ ਪਹਾਨੰ, ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਪਵਤ੍ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਹਾਨੰ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ, ਤਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ ਤੰਨਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣੇਨ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਭਾਵਤਾ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ "**ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਯੰ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਅਯੰ ਮਿਸ੍ਸਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। **ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਪਕਾਰੇਨ ਤੰਨਿਨ੍ਨਤਦਾਰਮ੍ਮਣਕਰਣਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਚ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਵਚਨਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ "**ਸਕਲੇਨ ਵਚਨੇਨਾ**"ਤਿ। **ਪਰਿਣਮਨ੍ਤੰ** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ, **ਪਰਿਣਤੰ** ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ। ਪਰਿਣਾਮੋ ਨਾਮ ਇਧ ਪਰਿਪਾਕੋਤਿ ਆਹ "**ਪਰਿਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞ੍ਚਾ**"ਤਿ। ਪਰਿਪਾਕੋ ਚ ਆਸੇਵਨਲਾਭੇਨ ਲਦ੍ਧਸਾਮਤ੍ਥਿਯਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤੁੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤੁੰ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ਯ੍ਵਾਯੰ ਨਯੋ ''ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੇਸੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ, ਏਵੰ ਤਤ੍ਥ ਨੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਚ੍ਚਾਤਿ** ਨਿਸ੍ਸਾਯ। **ਜਾਤਿਸਭਾਵਾ**ਤਿ ਜਾਯਨਸਭਾਵਾ। **ਸਕਲੋ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸੋ, ਸਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਕੋਚਿ ਮਗ੍ਗੋ

ਸਾਵਸੇਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮੇ ਮਗ੍ਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਰਿਮੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਏਵ ਨਾਮ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਵ**ਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਵਚਸਾਯਤ੍ਥੇ। ਵ**ਣ੍ਣਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗੁਣਵਣ੍ਣਨਵਸੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤਿ।

ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਠਮਅਪੁਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੦. ਦਿਵ-ਸਦ੍ਦੋ ਦਿਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਦਿਵਸਪਰਿਯਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੇਸਨਭਾਵੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਦਿਵਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਆਹ "**ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਦਿਵਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਤੀਤਿ ਸਪ੍ਪਤਿ, ਧਨਸਾਮਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਹਿਤਾਵਹਤ੍ਤਾ **ਸਾਪਤੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਧਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਕਤਾਕਤਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਤਿਬਹੁਭਾਵਤੋ ਵਿਮ੍ਹਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਰਾਜਾ "**ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ**"ਤਿ ਆਹ। **ਕਾਲ਼ਲੋਹਂ** ਨਾਮ ਅਯੋਫਲਂ। ਕਚ੍ਛਪਾਦਿਰੂਪੇਹਿਪਿ ਸੋਵਣ੍ਣਾਦੀਨਿ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। **ਸਕੁਣ੍ਡਕਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਕੁਣ੍ਡੇਹਿ ਵਾ ਸਥੁਸੇਹਿ ਵਾ ਪਕ੍ਕਭਤ੍ਤਂ। ਬਿਲਙ੍ਗਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਞ੍ਞਬਿਲਙ੍ਗਂ, ਆਰਨਾਲਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਦੁਤਿਯਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਬਿਲਙ੍ਗਦੁਤਿਯਂ**। ਤਞ੍ਹਿ ਕਞ੍ਜਿਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਕਞ੍ਜਿਕਂ** ਨਾਮ। ਤੀਹਿ ਪਕ੍ਖੇਹਿ ਵਤ੍ਥਖਣ੍ਡੇਹਿ ਕਤਨਿਵਾਸਨਂ **ਤਿਪਕ੍ਖਵਸਨਂ**। ਤੇਨਾਹ "**ਤੀਣਿ...ਪੇ॰... ਨਿਵਾਸਨ**"ਨ੍ਤਿ।

ਅਸਨ੍ਤੋ ਨੀਚੋ ਪੁਰਿਸੋਤਿ **ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਆਹ "**ਲਾਮਕਪੁਰਿਸੋ**"ਤਿ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਓਤਰਣਤਾਯ ਫਲਂ ਅਗ੍ਗਂ ਨਾਮ, ਉਪਰਿਭੂਮਿਗਤਤ੍ਤਾ ਉਦ੍ਧਂ ਅਗ੍ਗਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਿਕਂ। ਦਕ੍ਖਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਮਾਹ। ਸਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਕਾਮਭਵੂਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ "**ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹਿਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਰੂਪਪਤ੍ਤਿਜਨਨਤੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਜਨਨਤੋ, ਉਪ੍ਪਾਦਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੇਤਂ ਉਦਕਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੇਤੋਦਕਾ**। ਸੋ ਯੇਨ ਭਾਵੇਨ ਯਤ੍ਥ ਪਾਕਟਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਵੀਚੀਨਂ ਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ**"ਤਿ ਆਹ। ਸੁਖੋਤਰਣਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਕਦ੍ਦਮਾਦਿਦੋਸਵਿਰਹਤੋ ਚ **ਸੁਪ੍ਪਤਿਤ੍ਥਾ। ਤਂ ਅਪੇਯ੍ਯਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਉਦਕਂ ਕੇਨਚਿ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਂ। **ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਕਰੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਕਿਚ੍ਚਕਰੋ, ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਚੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਚ ਨਿਯੋਜਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਸਲਕਿਚ੍ਚਕਰੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਪੁਞ੍ਞਕਰੋ।

ਪਠਮਅਪੁਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਅਪੁਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੧. **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਹਯੋਗੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਪਟਿਪਾਦਨਂ ਤੇਨ ਸਹ ਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਯੋਜੇਸਿ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਅਦਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ''ਪਣੀਤਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ''ਕਣਾਜਕਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਬਿਲਙ੍ਗਦੁਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਦਾਨਿ ''ਇਮਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਾਨੁਭਾਵੇਹਿ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਟ੍ਠਿਭਰਿਯਾਯ ''ਨ ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇਸਂ ਦੇਨ੍ਤਾਪਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਣੀਤਮੇਵ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਨਾਸਾਪੁਟਂ ਪਹਰਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ। **ਸੋ** ਲੁਦ੍ਧਤਾਯ ''ਬਹੁ ਵਤ ਧਞ੍ਞਂ ਮਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਂਯਮੇਤੁਂ** ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ **ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ**।

ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਵਰਮੇਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਮਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਦਤੋ ਨ ਏਕਾਯ ਏਵ ਜਵਨਵੀਥਿਯਾ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ। ਅਥ ਖੋ ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਪਵਤ੍ਤਜਵਨਵਾਰੇਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮਜ੍ਝੇ ਪਵਤ੍ਤਜਵਨਵਾਰੇਪਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਚੇਤਨਾਵਸੇਨਾ**"ਤਿ। **ਏਕਾ ਚੇਤਨਾ ਦ੍ਵੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ ਨ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਕੇਤਪਞ੍ਹਵਸੇਨ ਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨਂ ਚੇਤਨਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪੁਰੇਤਰਂ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਪੁਰਾਣਂ**।

ਪਰਿਗਯ੍ਹਤੀਤਿ **ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਆਹ “**ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਵਤ੍ਥੁ**”ਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਵਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨੁਜੀਵਿਨੋ। ਸਬ੍ਬਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਸਬ੍ਬਂ ਏਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਗ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁਂ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪ੍ਪਗਾਮਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਤਾਗਾਮਿਨਂ। ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸਭਾਵਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ “**ਨਿਕ੍ਖਿਪ੍ਪਸਭਾਵ**”ਨ੍ਤਿ। ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਬ੍ਬਸਭਾਵਮੇ**ਵਾ”ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਅਪੁਤ੍ਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪੁਗ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੨. ‘‘ਨੀਚੇ ਕੁਲੇ ਪਚ੍ਚਾਜਾਤੋ’’ਤਿਆਦਿ ਅਪ੍ਪਕਾਸਨਭਾਵੇਨ ਤਮਤੀਤਿ **ਤਮੋ**, ਤੇਨ ਤਮੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਤਮੋ** ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂਯੋਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ਯਥਾ ‘‘ਮਚ੍ਛੇਰਯੋਗਤੋ ਮਚ੍ਛੇਰੋ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਤਮੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਕਾਸਨਭਾਵੇਨ ਤਮੋ ਤਮਭੂਤੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਵਿਯ ਜਾਤੋ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਤਮਮੇਵ ਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਅਯਨਂ ਗਤਿ ਨਿਟ੍ਠਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਤਮਪਰਾਯਣੋ**, ਤਮਪਰਾਯਣਤਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਾਯੇਨਪਿ ਤਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਖਨ੍ਧਤਮੋਵ ਕਥਿਤੋ, ਨ ਅਨ੍ਧਕਾਰਤਮੋ। ਖਨ੍ਧਤਮੋਤਿ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਾ ਖਨ੍ਧਪਵਤ੍ਤਿਯੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ‘‘ਉਚ੍ਚੇ ਕੁਲੇ ਪਚ੍ਚਾਜਾਤੋ’’ਤਿਆਦਿ ਪਕਾਸਨਭਾਵੇਨ ਜੋਤੇਤੀਤਿ **ਜੋਤਿ**, ਤੇਨ ਜੋਤਿਨਾ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਜੋਤਿਤਮਪਰਾਯਣੋ ਜੋਤਿਜੋਤਿਪਰਾਯਣੋਤਿ ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ।

ਵੇਣੁਵੇਤ੍ਤਾਦਿਕੇਹਿ ਪੇਲ਼ਾਦਿਕਾਰਕਾ **ਵਿਲੀਵਕਾਰਕਾ**। ਮਿਗਮਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਨਿਸਾਦਨਤੋ **ਨੇਸਾਦਾ**, ਮਾਗਵਿਕਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾਦਯੋ। ਰਥੇਸੁ ਚਮ੍ਮੇਨ ਹਨਨਕਰਣਤੋ **ਰਥਕਾਰਾ** ਚਮ੍ਮਕਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ‘‘ਪੁ’’ ਇਤਿ ਕਰੀਸਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਂ ਕੁਸੇਨ੍ਤਿ ਅਪਨੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪੁਕ੍ਕੁਸਾ**, ਪੁਪ੍ਫਛਡ੍ਡਕਾ। **ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਵਿਰੂਪੋ। **ਓਕੋਟਿਮਕੋ**ਤਿ ਆਰੋਹਾਭਾਵੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਕੋ, ਰਸ੍ਸਕਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਲਕੁਣ੍ਡਕੋ**”ਤਿ। ਲਕੁ ਵਿਯ ਘਟਿਕਾ ਵਿਯ ਡੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਹਿ **ਲਕੁਣ੍ਡਕੋ**, ਰਸ੍ਸੋ। ਕਣਤਿ ਨਿਮੀਲਤੀਤਿ **ਕਾਣੋ**। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਨਿਮੀਲਨਂ ਏਕੇਨ ਅਕ੍ਖਿਨਾ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਵਾਤਿ ਆਹ “**ਏਕਕ੍ਖਿਕਾਣੋ ਵਾ ਉਭਯਕ੍ਖਿਕਾਣੋ** ਵਾ”ਤਿ। ਕੁਣਨਂ ਕੁਣੋ, ਹਤ੍ਥਵੇਕਲ੍ਲਂ, ਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੁਣੀ। ਖਞ੍ਜੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਾਦਵਿਕਲੋ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੋ ਪਦੇਸੋ ਹਤੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਕ੍ਖਹਤੋ**। ਤੇਨਾਹ “**ਪੀਠਸਮ੍ਪੀ**”ਤਿ। ਪਦੀਪੇ ਪਦੀਪਨੇ ਏਤਬ੍ਬਂ ਨੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਪਦੀਪੇਯ੍ਯਂ**, ਤੇਲਕਪਲ੍ਲਾਦਿਉਪਕਰਣਂ। ਵੁ**ਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਗਮਨਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਗਮਨਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਆਗਮੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪੁਬ੍ਬੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਵਿਪਤ੍ਤਿ। ਚਣ੍ਡਾਲਾਦਿਸਭਾਵਾ ਹਿਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਾ, ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਤੇਹੇਵਸ੍ਸ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਏਵ, ਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਪਵਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇ ਸੁਖਪਚ੍ਚਯਵਿਪਤ੍ਤਿ। ਤਾਦਿਸੇ ਨਿਹੀਨਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਕੋਚਿ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਿਯਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਦੁਗ੍ਗਤੋ ਦੁਰੂਪੋ ਹੋਤਿ। **ਆਜੀਵੁਪਾਯਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਜੀਵਨੁਪਾਯਵਸੇਨ ਵਿਪਤ੍ਤਿ। ਸੁਖੇਨ ਹਿ ਜੀਵਿਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਉਪਾਯਭੂਤਾ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਾਦਯੋ ਇਮਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਪ੍ਫਛਡ੍ਡਕਸਿਲਾਕੋਟ੍ਟਨਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਕਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਸਿਰਵੁਤ੍ਤਿਕੇ**”ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਭਾਵਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਧਿਵਿਪਤ੍ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਕਾਰਣਸਮਾਯੋਗੋ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਸਮੋਧਾਨਂ। **ਸੁਖਕਾਰਣਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੁਖਪਚ੍ਚਯਪਰਿਹਾਨਿ। **ਉਪਭੋਗਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਭੋਗਸੁਖਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸੋ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਿ। ਜੋਤਿ ਚੇਵ ਜੋਤਿਪਰਾਯਣਭਾਵੋ ਚ **ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੋ**।

ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹੀਤਿ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਂ ਏਤਂ ਯਥਾ ‘‘ਯਦਿ ਮੇ ਬ੍ਯਾਧਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦਾਤਬ੍ਬਮਿਦਮੋਸਧ’’ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਭਾਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਾਨਂ ਦਾਤੁਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤਤਾਯ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ।

ਪੁਗ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਯਿਜਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੩. **ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਜਰਾਯ ਜਿਣ੍ਣਾ। ਤੇਨ ਪਾਕਟਜਰਾਯ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਾਹ। **ਵਯੋਵੁਡ੍ਢਾ**ਤਿ ਵਯਸਾ ਵੁਡ੍ਢਾ। ਤੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯਸ੍ਸ ਓਸਕ੍ਕਸਮ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਵਦਤਿ। **ਜਾਤਿਮਹਲ੍ਲਿਕਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਮਹਤ੍ਤਗਤਾ। **ਚਿਰਕਾਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਰਾਜਪਰਿਵਟ੍ਟੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ। ਵਯੋ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਾਧਾਰਣਵਚਨੋਪਿ ਜਿਣ੍ਣਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ ਓਸਾਨਵਯਂ ਏਵ ਵਦਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਚ੍ਛਿਮਵਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। **ਅਯਿਜਕਾ**ਤਿ ਮਾਤਾਮਹਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਹਤ੍ਥੀ ਏਵ ਰਤਨਭੂਤੋ **ਹਤ੍ਥਿਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ। **ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨੀ**ਤਿ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਭਾਜਨਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤੇਸੁ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਯਿਜਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਇਸ੍ਸਤ੍ਥਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੫. **ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾ ਅਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਅਲਾਭਾਯ ਅਯਸਾਯ ਪਰਿਸਕ੍ਕਨਂ। ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਭਗਵਤੋ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਤਂ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਯਮਕਮਹਾਮੇਘੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਓਘਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਾ ਪਾਰਮਿਯੋ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ ਵਿਯ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਮਹੋਘਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਯਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਤਤੋ ਅਨ੍ਨਪਾਨਯਾਨਵਤ੍ਥਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਾਦਿਹਤ੍ਥਾ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ – ''ਕਹਂ ਭਗਵਾ, ਕਹਂ ਦੇਵਦੇਵੋ ਨਰਾਸਭੋ ਲੋਕਨਾਥੋ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਸਕਟਸਤੇਹਿਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਗਾਵੁਤਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਸਕਟਧੁਰੇਨ ਸਕਟਧੁਰਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚ ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਵਿਯ। ਸਬ੍ਬਂ **ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੨) ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚ ਭਗਵਤੋ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਪਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ – ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਖੋ''ਤਿਆਦਿ (ਉਦਾ॰ ੩੮), ਤਥਾ ''ਯਾਵਤਾ ਖੋ, ਚੁਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਵਾ ਗਣੋ ਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਨਾਹਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਅਞ੍ਞਂ ਏਕਂ ਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਏਕਂ ਗਣਮ੍ਪਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਏਵਂ ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਂ, ਯਥਰਿਵਾਯਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੭੬)। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਕਾਰੇਨ। **ਨਿਜ੍ਝਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ। **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਂ।

ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਕਥਾ ਮਹਾਜਨਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ,** ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਦੇਨ੍ਤੇਪਿ ਹਿ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਵਡ੍ਢਤਿ। **ਆਰੋਚਿਤਂ** ਅਤ੍ਤਨੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਭਗਵਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥ ਆਮਨ੍ਤਨਂ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ** ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ **ਨਿਗਣ੍ਠਾ...ਪੇ॰... ਪਸੀਦਤਿ** ਪਸਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵਕਰੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਿਸੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਅਞ੍ਞਂ ਤਯਾ ਪਠਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਚ੍ਛਾ"**ਤਿ। **ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਹਿ ਏਤਂ**। ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪੁਰਿਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਨੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪੁਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਕਥਨਂ ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਭਾਰੋ। **ਸਮੁਪਬ੍ਬੂਲ੍ਹੋ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਸੇਨਾਯ ਰਾਸਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਰਾਸਿਭੂਤੋ"**ਤਿ। **ਅਸਿਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਧਨੁਸਿਪ੍ਪੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ। ਧਨੁਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕੋਚਿ ਕਤਹਤ੍ਥੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤੋ ਨ ਕਤਹਤ੍ਥੋ, ਪੋਙ੍ਖਾਨੁਪੋਙ੍ਖਭਾਵੇਯੇਵ ਬਜਾਮਮੁਟ੍ਠਿਬਨ੍ਧੋ। **ਤਿਣਪੁਞ੍ਜਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜਾਦੀਸੂ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ **ਪਂਸੁਪੁਞ੍ਜਵਾਲੁਕਪੁਞ੍ਜਸਾਰਫਲਕਅਯੋਘਨਾਦਿਕੇ** ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਕਤਪਰਿਚਯੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਅਕਤਪਰਿਚਯੋ। ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦਿਕੇ ਉਪੇਚ੍ਚ ਅਸਨਂ ਉਪਾਸਨਂ, ਨ ਕਤਂ ਉਪਾਸਨਂ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਕਤੂਪਾਸਨੋ**। ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਤਾਦਿਨਾ ਭੀਰੁਭਾਵੇਨ ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਛਮ੍ਭਨਂ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਨਂ ਉਤ੍ਤਾਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਛਮ੍ਭੀਤਿ ਆਹ **"ਪਵੇਧਿਤਕਾਯੋ"**ਤਿ।

ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਤਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ **"ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ **ਤਤਿਯੇਨੇ**ਵ **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤਿ** ਪਟਿਘਸਮ੍ਪਯੋਗਾ। ਅਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿ **ਅਸੇਕ੍ਖਂ,** ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਤਯਿਦਂ ਨ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਸੀਲਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸੇਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਸੀਲਂ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਏਵ ਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਜਾਤਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋਪੀਤਿ । ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਏਸੋਤਿ ਵਾ, ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਸਯਮੇਵ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਵਾ ਸੇਕ੍ਖੋ, ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਸੁ ਚ ਤੀਸੁ ਫਲੇਸੁ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ। ਉਪਰਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ **ਅਸੇਕ੍ਖੋ**। ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸੇਕ੍ਖੋਤਿ **ਅਸੇਕ੍ਖੋ**। ਅਗ੍ਗਫਲਭੂਤੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵੁਚ੍ਚੇਯਜ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ **"ਅਸੇਕ੍ਖੇਨਾ"**ਤਿਆਦੀਸੁ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਮਿਸ੍ਸਕਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਏਵਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਪੀਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਯੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਏਵ।

ਯੇਨ ਸਿਪ੍ਪੇਨ ਇਸ੍ਸਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ **ਇਸ੍ਸਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਉਸੁਸਿਪ੍ਪ"**ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਸਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਵਸੇਨ ਸਰੀਰਂ ਸਞ੍ਜਾਤਥਾਮਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਬਲਪਚ੍ਚਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਬਲਂ ਨਾਮ ਵਾਯੋਧਾਤੂ"**ਤਿ। ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਹਿ ਵਿਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਕਧਾਤੁ ਬਲਂ ਨਾਮ, ਤੇਨ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬਲਰੂਪਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਅਰਹਾ ਏਵ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਸੋਰਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਸੋਰਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸੋਰਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਖਨ੍ਤਿ ਸੋਰਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ। ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਪਾ,** ਯੋ ਕੋਚਿ ਜਲਾਸਯੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਨੀਯਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਚਤੁਰਸ੍ਸਪੋਕ੍ਖਰਣੀਆਦੀਨੀ"**ਤਿ। ਉਦਕਵਿਕੂਲਾਦੀਸੁ ਕਮਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਸਙ੍ਕਮਨਾਨਿ,** ਸੇਤੁਆਦੀਨਿ। ਸੇਤੁਕਰਣਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੇਤੁਂ, ਚਙ੍ਕਮਨਕਰਣਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਚਙ੍ਕਮਨਂ, ਮਗ੍ਗਕਰਣਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਗ੍ਗਂ ਕਰੇਯਜਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਣ੍ਣਾਸਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਹਿਤਂ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ। **ਦੇਨ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ **ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤੋਪੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਦੇਨ੍ਤੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਫਲਂ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਥਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਮੇਘਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ, ਯੋ ਹਿ ਮਹਾਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਗਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਜ੍ਜੁਮ੍ਮਾਲਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਪਵਸ੍ਸਤਿ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਖਾਦਨੀਯਸ੍ਸ ਵਿਵਿਧਜਾਤਿਯਾਨਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਰਾਸਿਂ ਕਤ੍ਵਾ"**ਤਿ।

ਪਕਿਰਣਂ ਨਾਮ ਵਿਕਿਰਣਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੂਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਵਿਕਿਰਤੀ"**ਤਿ। **ਪਕਿਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵਾ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗੁਣਖੇਤ੍ਤਮੇਵ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਕਰੁਣਾਖੇਤ੍ਤੇਪਿ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ''ਪਕਿਰੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਆਗਤਤਿਤ੍ਥਿਯਵਾਦੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਸੇਧਿਤਤਾਪਿ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਪੁਞ੍ਞਧਾਰਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਮਯਧਾਰਾ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਾ। **ਸਿਨੇਹਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਥੂਲਧਾਰੇਨਪਿ ਸਿਨੇਹੇਨ ਸਿਨਿਦ੍ਧਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ। **ਕਿਲੇਦਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਲ੍ਲਭਾਵਂ ਪਾਪਯਨ੍ਤੀ। ਯਥਾਯਂ ਪੁਞ੍ਞਧਾਰਾ ਦਾਤਾਰਂ ਅਨ੍ਤੋ ਸਿਨੇਹੇਤਿ ਪੂਰੇਤਿ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਸਿਨੇਹੇਤਿ ਪੂਰੇਤਿ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਦਦਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਭਜਨ੍ਤਿ ਨਂ ਬਹੂ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੪) ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਦਾਤਾਰਂ ਅਭਿਵਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਦਾਯਕਵਸੇਨੇਵ **"ਸਿਨੇਹੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਸਿਨੇਹੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਆਮਿਸਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦਾਯਕਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਸ੍ਸਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਬ੍ਬਤੂਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੬. ਖਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਭਿਸੇਕਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਇਸ੍ਸਰਿਯਮਦੋ **ਕਾਮਗੇਧੋ**। ਪਥਵਿਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਾ ਤਂਨਿਵਾਸਿਨਂ ਅਨੁਯਨ੍ਤਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਰਾਜਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸੁਖੇਨ ਸਮਿਜ੍ਝਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਕਿਤ੍ਤਨਂ। ਯਾਦਿਸੇ ਰਾਜਕਿਚ੍ਚੇ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤਂ

ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਏਸ ਕਿਰਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਨੁਰਗਮਨਾਨੀ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਨਿਰਨੁਰਗਮਨਾਨੰ ਅਨੁਰਨੁਰਾ ਗਮਨਾਨਿ। **ਚੋਰਾ ਚਿਨੁਯਿੰਸੂ**ਤਿ ਏਕੋ ਅਨੁਰਭੋਗਿਕੋ ਰਾਜਾਪਰਾਧਿਕੋ ਪਞ੍ਚਸਤਮਨੁਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਚੋਰਿਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

‘‘ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਤੇ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਚਾਹੰ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਧੁਰਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਰਥਸ੍ਸ ਧੁਰੰ ਵਿਯ ਨਗਰਸ੍ਸ ਧੁਰਭੂਤੇ ਵਿਹਾਰੇ। **ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਭਾਵੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁੰ। **ਸਦ੍ਧਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਯਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਦ੍ਧੇਯਜੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬੋ**”ਤਿ। **ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਬ੍ਭਸਮੰ** ਪੁਥੁਲਭਾਵੇਨ। **ਨਿਪ੍ਪੋਥੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਦ੍ਦੇਨ੍ਤੋ। **ਸਣ੍ਹਕਰਣੀਯੰ** ਅਤਿਸਣ੍ਹੰ **ਪਿਸਨ੍ਤੋ** ਨਿਸਦਪੋਤੇ ਵਿਯ ਪਿਸਨ੍ਤੋ।

ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਤਿਆਦਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸੀਸੰ ਚੇਲਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਪਰਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਭਾਵਤੋ। **ਆਚਿਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਕਥੇਮਿ, ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਚ ਯਥਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਰਾਜਾ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵੰ ਜਾਨਾਪੇਮੀਤਿ । **ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ** ਯੁਦ੍ਧੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ। ਵਿਸਿਨੋਤਿ ਬਨ੍ਧਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਸਯੋ,** ਸਮਤ੍ਥਭਾਵੋ। **ਮਨੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਰਾਜਮਨ੍ਤਾ। **ਮਹਾਅਮਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਹੋਸਧਾਦਿਸਦਿਸਾ ਨੀਤਿਸਤ੍ਥਛੇਕਾ ਅਮਚ੍ਚਪੁਰਿਸਾ। **ਉਪਲਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਸੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਵਿਰੋਧਤ੍ਥੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ।

ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਪਬ੍ਬਤਾਤਿ ਪਬ੍ਬਤਸਦਿਸਾ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਗਹਿਤਾ। **ਰਾਜੋਵਾਦੇ**ਤਿ ਰਾਜੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤੇ। **ਆਗਤਾਵ** ਤਤ੍ਤਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਰੂਪਤ੍ਥੰ। **ਵਿਲੁਮ੍ਪਮਾਨਾ**ਤਿ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਭੋਗਪਰਿਹਾਨਾਦਿਵਿਨਾਸੋ। **ਹਤ੍ਥਿਯੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਜਰਾਮਰਣੰ ਜਿਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ** ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਅਵਿਸਯਭਾਵਤੋ। ਯੇਨ ਪਨ ਜਿਨਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ “**ਬੁਦ੍ਧੇ…ਪੇ॰… ਨਿਵੇਸਯੇ**”ਤਿ ਆਹ। ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਮੂਲਜਾਤਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਏਕਨ੍ਤੋ ਜਰਾਮਰਣਵਿਜਯਾਯ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧ**”ਨ੍ਤਿ।

ਪਬ੍ਬਤੂਪਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਕੋਸਲਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪. ਮਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਤਪੋਕਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੭. ਉਰੁਵੇਲਾਯ ਸਮੀਪੇ ਗਾਮੋ ਉਰੁਵੇਲਗਾਮੋ, ਤਂ **ਉਰੁਵੇਲਗਾਮਂ** ਅਭਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਭਗਵਾ **ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਆਦਿਤੋ ਪਨ੍ਨਰਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਠਮਬੋਧਿ, ਇਧ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਮਿਂ ਯੇਵਾ**"ਤਿ। ਅਸੁਖਭਾਵੇਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰੋ, ਸੋ ਏਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ **ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾ**। ਤਾਯ ਮੁਤ੍ਤੋ ਵਤਮ੍ਹੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਤਂ ਲੋਕਨਾਥੋ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਤਿ? ਕਮ੍ਮਪੀਲ਼ਿਤਵਸੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੩੯.੯੨-੯੪) –

''ਅਵਚਾਹਂ ਜੋਤਿਪਾਲੋ, ਸੁਗਤਂ ਕਸ੍ਸਪਂ ਤਦਾ।
ਕੁਤੋ ਨੁ ਬੋਧਿ ਮੁਣ੍ਡਸ੍ਸ, ਬੋਧਿ ਪਰਮਦੁਲ੍ਲਭਾ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਅਚਰਿਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਬਹੁਂ।
ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨੁਰੁਵੇਲਾਯਂ, ਤਤੋ ਬੋਧਿਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

''ਨਾਹਂ ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ, ਪਾਪੁਣਿਂ ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮਂ।
ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਵੇਸਿਸ੍ਸਂ, ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇਨ ਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ॥

ਮਾਰੇਤੀਤਿ ਵਿਬਾਧੇਤਿ। ਵਿਪਤ੍ਤਿਆਦਿਸਂਯੋਜਨਞ੍ਹਿ ਸਾਧੂਨਂ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਮਰਣਂ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਮਾਰਣਤ੍ਤਾ, ਪਾਪਤਰਤ੍ਤਾ ਪਾਪਤਮੋਤਿ **ਪਾਪਿਮਾ**। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਪਾਪਤਮਤਾ ਪਾਪਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਪਾਪੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿ। **ਅਧਿਪਤੀ**ਤਿ ਕਾਮਾਧਿਪਤਿ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਕਾਮਰਾਗੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ **ਵਸਵਤ੍ਤੀ**। ਤੇਸਂਯੇਵ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਕੋ**। ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ **ਨਮੁਚਿ**। ਮਤ੍ਤਾਨਂ ਪਮਤ੍ਤਾਨਂ ਬਨ੍ਧੂਤਿ **ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁ**।

ਤਪੋਕਮ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਤੋ। **ਅਪਰਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਵਿਰਜ੍ਝਸਿ। ''ਅਪਰਾਧੋ''ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਯਕਿਲਮਥਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਮਰਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਚ ਕਮ੍ਮਵਾਦੀਹਿ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੋ ਦੇਵਤ੍ਥਾਯ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਅਮਰਭਾਵਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਂ ਤਪਨ੍ਤਿ** ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਂ। **ਅਤ੍ਥਾਵਹਂ ਨ ਭਵਤਿ** ਬੋਧਿਯਾ ਅਨੁਪਾਯਤ੍ਤਾ। **ਕਿਞ੍ਚਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫਿਯਾਰਿਤ੍ਤਂਵ ਧਮ੍ਮਨੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਣ੍ਣੁ, ਸੋ ਇਧ ''ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਧਮ੍ਮਨਿ ਵਣ੍ਣੁਪਦੇਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਰਞ੍ਞੇ''ਤਿ। ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਫਿਯਾਹਿ **ਆਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ ਚੇ**ਵ ਅਰਿਤ੍ਤੇਹਿ **ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਯ੍ਯ ਚ**।

ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਜੀਵਾ ਗਹਿਤਾ ਮਗ੍ਗਸੀਲਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਸਮਾਧਿਨੋ ਹਿ ਗਹਣੇਨ **ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮਸਤਿਸਮਾਧਯੋ ਗਹਿਤਾ** ਉਪਕਾਰਭਾਵਤੋ। **ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਬੋਧੋ**। ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਆਹ "**ਬੋਧਾਯਾਤਿ ਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ। ਕਥਂ ਪਨ ਮਗ੍ਗਂ ਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਆਹ "**ਯਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤੇਨ ਯਥਾ ਯਾਗੁਪਚਨਾਰਮ੍ਭੋ ਯਾਵਦੇਵ ਯਾਗੁਅਤ੍ਥੋ, ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਰਮ੍ਭੋ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਆਰਮ੍ਭੋਤਿ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਬਨ੍ਧਾਪਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ, ਬੋਧਾਯਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਸਮ੍ਬੋਧਾਯ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ 'ਪਤ੍ਤੋਸ੍ਮਿ ਪਰਮਸੁਦ੍ਧਿ'ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ,

ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾਪਿ ਬੋਧਿਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ''ਤਿ। **ਨਿਹਤੋ** ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਭਾਵੰ ਪਾਪਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਰਾਜਿਤੋ**"ਤਿ।

ਤਪੋਕਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਹਤ੍ਥਿਰਾਜਵਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੮. ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਾਰਕੇਤਿ ਪਚੁਰਜਨਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣੇਨ ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਾਰਕੇ। **ਮਹਾਤਮੇ**ਤਿ ਮਹਤਿ ਤਮਸਿ। **ਪਾਸਾਣਫਲਕੇ ਮਹਾਚੀਵਰੰ ਸੀਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਤੰ ਫਲਕੰ ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ । **ਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨੰ। **ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਮਾਨੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ, ਭਾਵਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਨੁ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਰਿਟ੍ਠਕੋ**ਤਿ ਅਰਿਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਕਾਲ਼ਕੋ**"ਤਿ।

ਦੀਘਮਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਚਿਰਤਰੰ ਕਾਲੰ। **ਸੰਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਆਸਾਦਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤੋ, ਅਲੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਏਤੇਨ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨ ਹਿ ਤੇਨ ਮਾਰਸ੍ਸ ਕਾਚਿ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧੀਤਿ।

ਹਤ੍ਥਿਰਾਜਵਣ੍ਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸੁਭਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੯. ਸੁਸੰਵੁਤਾਤਿ ਮਗ੍ਗਸੰਵਰੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੰਵੁਤਾ। **ਸੁਪਿਹਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਿਹਿਤਾ। **ਵਸਾਨੁਗਾ**ਤਿ ਕਾਯਾਦਿਦ੍ਵਾਰਵਸਾਨੁਗਾ ਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਬਦ੍ਧਚਰਾ**ਤਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਰਿਯਾਤਿ।

ਸੁਭਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਠਮਮਾਰਪਾਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੦. ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੇਨਾਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਮਨਸਿਕਰਣੇਨ। **ਉਪਾਯਵੀਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਯ ਵਿਧਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯੇਨ। **ਕਾਰਣਵੀਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤੇਨ ਵੀਰਿਯੇਨ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਾਪਕਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਅਤ੍ਥਾਨਿ ਹਿ ਵੀਰਿਯਾਨਿ ਯਦਤ੍ਥੰ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਕੋ **ਸਮ੍ਮਾਸਦ੍ਦੋ**। ਯੋਨਿਸੋਸਮ੍ਮਾਸਦ੍ਦੇਨ ਹਿ ਉਪਾਯਕਾਰਣਤ੍ਥਦੀਪਕਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਉਪਾਯਵੀਰਿਯੇਨ ਕਾਰਣਵੀਰਿਯੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ** ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ। ਮਾਰੇਨ ''ਮਯ੍ਹੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਕੰ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਤੁਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਕਿਲੇਸਪਾਸੇਨਾਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ ਉਪਾਯਭੂਤੇਨ। ਕਿਲੇਸਮਾਰੋ ਹਿ ਸਤ੍ਤੇ ਕਾਮਗੁਣਪਾਸੇਹਿ ਨਿਬਨ੍ਧਤਿ, ਨ ਪਨ ਸਯਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੇ ਦਿਬ੍ਬਾ ਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਮਾਰਬਨ੍ਧਨੇ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੇ, ਭਵਚਾਰਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਮੇ ਸਮਣ ਮੋਕ੍ਖਸੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਮਾਰੋ ''ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਪਾਸੇਹੀ''ਤਿ ਚ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋਪਿ ਵਾ ''ਏਵਮਯੰ ਪਰੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਮੋਕ੍ਖਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ।

ਪਠਮਮਾਰਪਾਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਦੁਤਿਯਮਾਰਪਾਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੧. **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਗਮਨਚਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਗਮਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਚਾਰਿਕਂ। **ਏਵਂ ਹਿ ਗਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਵਂ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਬਹੂਸੁ ਏਕਜ਼ਙ੍ਗਂ ਗਤੇਸੁ।

ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ**, ਤਥਾ ਸੇਸੇਸੁ। **ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਆਦਿ ਸੀਲਂ** ਮੂਲਕਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਸ **ਸਮਥਾਦਯੋ ਮਜ੍ਝਂ** ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਮਜ੍ਝਭਾਵਤੋ। **ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ** ਤਦਧਿਗਮਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਰਣੀਯਾਭਾਵਤੋ। ਸਾਸਨੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਾਯ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਸੀਲਂ ਸਮਾਧਿ ਚ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੀਲਸਮਾਧਯੋ ਵਾ ਆਦੀ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਾ ਅਨੁਬੋਧਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ "**ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਾ ਮਜ੍ਝ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਪਞ੍ਞਾਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਫਲਕਿਚ੍ਚਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਤਤੋ ਪਰਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਫਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹਿ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਇਤਰੇਨ ਇਤਰਂ, ਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਓਸਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। ''ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਆਦਿਮੇਵ ਵਿਸੋਧੇਹਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਕੋ ਚਾਦਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ? ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਉਜੁਕਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੬੯) ਵਚਨਤੋ ਸੀਲਦਿਟ੍ਠੁਜੁਕਤਾਯ ਮਤ੍ਥਕਭੂਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਤਦਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਸੀਲਸਮਾਧੀਤਿ ਇਮੇ ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੀਲਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਾ ਆਦੀ**"ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵਯਵਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸਮੁਦਾਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੇਸੁ ਪਨ ਅਵਯਵੇਸੁ ਸਮੁਦਾਯਰੂਪੇਨ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਗਾਥਾਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਤਂ ਤਤੋ ਭਿਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਪਠਮਪਾਦੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਞ੍ਚਪਦਛਪ੍ਪਦਾਨਂ ਗਾਥਾਨਂ ਆਦਿਪਰਿਯੋਸਾਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਇਤਰੇ ਦੁਤਿਯਾਦਯੋ ਤਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਮੇਵਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਬਹੁਵਿਭਾਗਂ ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਏਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਨ ਤੇਯੇਵ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਵਿਭਾਗੇਨ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਭਾਗਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਦੇਸਕਪਰਿਸਾਦਿ-ਅਪਦਿਸਨਲਕ੍ਖਣਾਦਿਕੋ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦਮਵੋਚਾਤਿ ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਤਦਵਸੇਸਨਿਗਮਨਪਾਲਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਨੇਕਾਨੁਸਨ੍ਧੀਕਸ੍ਸ** ਸਹ ਨਿਦਾਨੇਨ ਪਠਮੋ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਆਦਿ। ਸਹ ਨਿਗਮਨੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਇਤਰੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਨ੍ਤਿਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਸਾਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਤ੍ਥਕਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਨਾਮ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤਾਤਿ ਆਹ "**ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ...ਪੇ॰... ਦੇਸੇਤਾ**"ਤਿ। **ਸਕਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਸੀਲਾਦਿਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ। **ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ** ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਭਾਵਤੋ। ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਕਲੇ ਸਾਸਨੇ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਤਮੇਸਾਨਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਂ ਅਹੋਸੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧੮) ਵਿਯ। **ਦੁਕੂਲਸਾਣਿਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਵਿਯ,** ਨ ਤੁ ਪਾਕਾਰਸੇਲਾਦਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਵਿਯ। ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕਲਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹਾਨਾਨੁਭਾਵਂ ਵਦਤਿ। **ਅਲਾਭਪਰਿਹਾਨਿਯਾ,** ਨ ਲਦ੍ਧਪਰਿਹਾਨਿਯਾ। **ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾਨੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾਧਿਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। **ਸਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਂ।

ਦੁਤਿਯਮਾਰਪਾਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੨. **ਸੁਰਾਕਾਰਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਸੁਰਾਯੋਜਨਕਾਨਂ। ਕੋਸਲਾਨਂ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਕੋਸਲੋ, ਕੋਸਲਰਾਜਸ੍ਸ ਅਯਨ੍ਤਿ **ਕੋਸਲਿਕਾ। ਪਰਿਭੋਗਪਾਤੀ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਪਰਿਭੋਜਨਤ੍ਥਾਯ ਪਾਤਿ ਪਰਿਭੋਗਪਾਤਿ। **ਕਮ੍ਮਾਰੁਦ੍ਧਨਪਣਾਲ਼ਿਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਰੁਦ੍ਧਨਪਣਾਲ਼ਿਮੁਖੇ।

ਧਮਮਾਨਾਯਾਤਿ ਧਮਿਯਮਾਨਾਯ। ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਭਸ੍ਤ੍ਰਾਤੇਹਿ ਪੂਰਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਭਸ੍ਤ੍ਰਾਤੇਨ ਪੂਰਿਯਮਾਨਾਯਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਯਾਮਭੂਮਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਟ੍ਠਾਨੇ **ਸਵ੍ਵਰਨ੍ਤਂ** ਮਾਰਂ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾਵ **ਦਿਸ੍ਵਾ**। ਤੇਨਾਹ ''ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਲੋਕੇਨਾ''ਤਿ।

ਸੇਯਜਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਸੇਯਜਾਨਿਸਂਸਾਯ। ਤੇਨਾਹ **"ਠਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਤ੍ਤੁਸਵ੍ਵਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਭਾਵੇਨ ਸਂਯਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਂਯਤਤ੍ਤੁਭਾਵੋ"**ਤਿ। **ਤਂਸਣ੍ਠਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਹਤ੍ਥਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਰਹਿਤੇ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿਸ੍ਮਿਂ ਅਵਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ। **ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜ ਚਰੇਯਜ ਤਤ੍ਥ ਸੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਗਵਾ ਤਂ ਬਜਾਕਰਮਾਨੋ ਵਿਭਿਂਸਿਤਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਭਯਾਭਾਵਤੋ? ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਅਨਟ੍ਠਵਲਿਕਂ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤ੍ਵਮੇਵ ਆਯਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਮਾਰਂ ਸਨ੍ਤੁਜ੍ਜੇਤਿ।

ਭੇਰਵਾਤਿ ਅਵੀਤਰਾਗਾਨਂ ਭਯਜਨਕਾ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਫਲੇਯਜਾ**ਤਿ ਭਿਜ੍ਜੇਯਜ। **ਸਤ੍ਤਿਸਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪੁਥੁਸਲ੍ਲਂ। **ਉਰਸ੍ਮਿਂ ਚਾਰਯੇਯਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਫਾਸੁਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਠਪੇਯਜੁਂ ਉਗ੍ਗਿਰੇਯਜੁਂ। **ਖਨ੍ਧੁਪਧੀਸੂ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਉਪਧੀਸੁ। **ਤਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਭਯਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਨਾਮ।

ਸਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸੁਪਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੩. ਉਤ੍ਤਗਾਹਾਪਨਤ੍ਥਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਨ ਰਜੋਜਲ੍ਲਵਿਕ੍ਖਾਲਨਤ੍ਥਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਧੋਤਪਾਦਕੇ ਗੇਹੇ**ਤਿ ਧੋਤਪਾਦੇਹਿ ਅਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਕੇ। **ਵਤ੍ਤੁਭੇਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ** ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮਿਭਾਵਤੋ। **ਵਤ੍ਤੁਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਧੋਵਨ੍ਤਿ** ਅਦ੍ਵੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ। **ਸੋਪ੍ਪਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੋਪ੍ਪਂ** ਨਾਮ ਨਿਦ੍ਦਾਯ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤੁਕਿਰਿਯਮਯਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਰਹਿਤਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਭਵਙ੍ਗਸਨ੍ਤਤੀਤਿ ਤਂ ਸਭਾਵਤੋ ਪਯੋਜਨਤੋ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਂ ਉਪਰਿਨਿਦ੍ਦੇਸਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸੋਪ੍ਪਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕੇਨ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨਾ"**ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਨਿਦ੍ਦਾਸੋਪ੍ਪਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਸੋਪ੍ਪਂ ਹੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ।

ਕਿਂ ਨੂਤਿ ਏਤ੍ਥਂ **ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਕਸ੍ਮਾ ਨੁ ਸੁਪਸੀ"**ਤਿ? **ਦੁਬ੍ਭਗੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਸ੍ਸਿਰਿਕੋ ਭਿਨ੍ਨਭਗੋ, ਸੋ ਪਨ ਮਤਸਦਿਸੋ ਵਿਸਞ੍ਞਿਸਦਿਸੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਮਤੋ ਵਿਯ ਵਿਸਞ੍ਞੀ ਵਿਯ ਚਾ"**ਤਿ।

ਆਦਿਨਾਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ''ਬਾਹਿਰਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਯ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੮੪੨) ਆਗਤਂ ਤਣ੍ਹਾਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਸਤ੍ਤੁਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਮ੍ਹਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਸੇਸਤੋ ਆਸਤ੍ਤੁਭਾਵੇਨ। ਵਿਸਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋ **ਵਿਸਮੂਲਤਾ** ਵਿਸਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਾਦਿਭੂਤਵੇਦਨਾ ਮੂਲਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਸਮੂਲਾ,** ਤਣ੍ਹਾ। ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਾਦਿਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ, ਨ ਅਮਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਸਪਰਿਭੋਗਤਾ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਨੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭਵੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਨੇਤੁਂ? **ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖੀਣਤ੍ਤਾ। **ਤੁਯ੍ਹਂ ਕਿਂ ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੁਪਧਿਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਮ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਕਿਂ ਉਜ੍ਝਾਯਨਂ? ਕੇਵਲਂ ਵਿਘਾਤੋਯੇਵ ਤੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸੁਪਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਨਨ੍ਦਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੪. ਅਟ੍ਠਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਨਨ੍ਦਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਠਮਆਯੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੫. **ਪਣ੍ਣਾਸਂ** ਵਾ **ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਜੀਵਤਿ** ਵਸ੍ਸਸਤਤੋ ਉਪਰਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ। **ਸਟ੍ਠਿ** ਵਾ **ਵਸ੍ਸਾਨਿ** ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਬਾਕੁਲੋ। ਪਟਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚੂਨੀਕਭਾਵੇ ਸਾਤਂ ਸੁਖਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਚੂਨੀਕਸਾਤੋ, ਤਬ੍ਭਾਵੋ **ਪਚੂਨੀਕਸਾਤਤਾ**, ਤਾਯ। **ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਭਾਸਿ** ਪਟਿਵਚਨਂ ਜਾਨਮਾਨੋਵ।

ਨ ਹੀਲ਼ੇਯ੍ਯ ਨ ਜਿਗੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਦਾਰਕੋ ਵਿਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਚਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਹਿਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਜ੍ਜਲਿਤਸੀਸੋ** ਵਿਯ **ਚਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਪਜ੍ਜਲਿਤਸੀਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੂਪਸਮਾਯ ਵਾਯਮੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਆਯੁਂ ਪਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਅਨਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਏਵ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਵਿਗਮਾਯ ਚਰੇਯ੍ਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

ਪਠਮਆਯੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਆਯੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੬. **ਨੇਮੀ**ਵਾਤਿ ਨੇਮਿਸੀਸੇਨ ਚਕ੍ਕਂ ਵਦਤਿ। **ਕੁਬ੍ਬਰਂ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਤੀ**ਤਿ ਕੁਬ੍ਬਰਂ ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਪਨ ਸੋ ਤਂ ਅਜਹਨ੍ਤੋਵਾਤਿ ਆਹ “**ਨ ਵਿਜਹਤੀ**”ਤਿ। **ਆਯੁ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਤੀ**ਤਿ ਮਚ੍ਚਾਨਂ ਆਯੁ ਗਤਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਟਾਣਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਤਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਅਹੋਰਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਯੁਨੋ ਅਚ੍ਚਯਗਮਨਮਰਣਤਂਯੇਵ ਪਵੇਦੇਸਿ।

ਦੁਤਿਯਆਯੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਾਸਾਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੭. **ਪਵਿਜ੍ਝੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਂ ਸਬ੍ਬਤੋ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਤਤੋ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿ। **ਸਕਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਭਾਗਵਨ੍ਤਂ, ਨਿਸ੍ਸੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਾਸਾਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਕਿਂਨੁਸੀਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੮. **ਵਿਚਕ੍ਖੁਕਮ੍ਮਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਚਕ੍ਖੁਭਾਵਕਾਮਤਾਯ। ਯਥਾ ਸਾ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਿਯਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਨ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ ਕਾਤੁਂ ਕਾਮਤਾਯ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਰਿਸਾਯਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਨਾਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ** ਭੇਰਵਾਰਮ੍ਮਣੇ ਭਾਯਨਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ। **ਦਸਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਸਹਿ ਬਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ।

ਕਿਂਨੁਸੀਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਕਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੯. **ਮਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਜਲਭਾਵੇਨ **ਮੋਮੂਹਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਮੂਲ੍ਹਤਾਯ। **ਕਬ੍ਬਕਰਣੇਨ ਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਪਸੁਤਤਾਦਿਵਸੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ਕਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਿਮਿਦਂ ਸੋਪ੍ਪਸੇਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਵ ਸੋਪ੍ਪਂ ਕਿਮਤ੍ਥਂ, ਪੁਰਿਸੇਨ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸਤ੍ਥਕਰੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸੋਪ੍ਪਪਤਿਯੇਵ। **ਅਤ੍ਥਂ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਅਸਙ੍ਖ…ਪੇ॰… ਨਤ੍ਥਿ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਭਾਵਤੋ। **ਜਗ੍ਗਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਜਾਗਰਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ, **ਨ ਭਾਯਾਮਿ** ਭਯਹੇਤੂਨਂ ਅਭਾਵਾ। **ਨਾਨੁਤਪਨ੍ਤਿ** ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਦਾਪਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਤੋ, **ਮਾਮਨ੍ਤਿ** ਮਮਂ। ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਠਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤ੍ਤਾ। **ਹਾਨਿਨ੍ਤਿ** ਕਸ੍ਸਚਿ ਜਾਨਿਂ।

ਸਕਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਤਿਰੂਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੦. ਅਨੁਰੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਅਨੁਰੋਧੋ, ਰਾਗੋ। ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਿਰੋਧੋ, ਪਟਿਘੋ। ਤੇਸੁ **ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧੇਸੁ** ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਸਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ** ਸਙ੍ਗਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ, ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧੁਪ੍ਪਾਦਨਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸਜ੍ਜਨਂ। **ਯਦਞ੍ਞਮਨੁਸਾਸਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਨੁਸਾਸਨਂ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਹਿਤੇਸਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੇ ਹਿਤੇਸਕੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਕਮ੍ਪਨਤ੍ਥਂ ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਦਸੀਤਿ।

ਪਤਿਰੂਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਾਨਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੧. **ਆਕਾਸੇ ਚਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਚਰਨ੍ਤੋਪਿ ਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨਤੋ **ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰੋ**। ਮਨਸਿ ਜਾਤੋਤਿ **ਮਾਨਸੋ**। ਤਂ ਪਨ ਮਨਸਨ੍ਤਾਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਮਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿ।

ਮਾਨਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੨. ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣਾਦੀਨਿ ਚੇਵ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਾਦੀਨਵਨਿਸ੍ਸਰਣਾਨਿ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਲਕ੍ਖਣਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਰੁਪ੍ਪਨਵੇਦਿਯਨਸਞ੍ਜਾਨਨਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਵਿਜਾਨਨਾਨਿ **ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਸਭਾਵਲਕ੍ਖਣਾਨਿ। ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਰਸਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਚੇਵ ਸਮੁਦਯਾਦੀਨਿ ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਹਤ੍ਥਾਮਲਕਂ ਵਿਯ ਪਾਕਟੇ ਵਿਭੂਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਾ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। **ਸਮਾਦਾਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਦਿਯਨੇ ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਸਨਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਸਮਾਦਿਯਨੇ। **ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਗੁਣੇਨਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰੇਨ ਚ ਤੇਸਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਗੁਣੇਨ । **ਜੋਤਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦਿਕਿਲੇਸਮਲਵਿਧਮਨੇਨ ਪਭਸ੍ਸਰਂ ਕਰੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਂ ਪਯੋਜਨਂ ਦਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਂ ਨੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਕਮ੍ਮਕਾਰਕਚਿਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਓਤਰਣਚਿਤ੍ਤਂ। ''ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪੁਬ੍ਬਕਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਓਹਿਤਸੋਤਾ**ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਵਿਹਿਤਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਯ ਅਪ੍ਪਿਤਸੋਤਾ, ਤਤੋ ਏਵ ਤਦਤ੍ਥਂ **ਠਪਿਤਸੋਤਾ**।

ਏਤੇ ਰੂਪਾਦਯੋ ਖਨ੍ਧੇ ਯਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਤਂ ਸਮਿਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਤਂ, ਤਤ੍ਥ ‘‘ਏਸੋ ਅਹਂ ਨ ਹੋਮਿ, ਏਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਖੇਮੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਖੇਮਤ੍ਤਾ, ਤਂ **ਖੇਮਤ੍ਤਂ**। ਤੇਨਾਹ “**ਖੇਮਿਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵ**”ਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਾ** ਮਾਰਸੇਨਾ।

ਪਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਛਫਸ੍ਸਾਯਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. ਸਞ੍ਜਾਯਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਿ, ਸੋ ਏਵ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਸਮੋਸਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਮੋਸਰਣਂ, ਸੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ **ਸਞ੍ਜਾਤਿਸਮੋਸਰਣਟ੍ਠੇਨ। ਭਯਭੇਰਵਂ ਸਦ੍ਦਨ੍ਤਿ** ਭਾਯਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਭਯਂ,** ਤਦੇਵ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭੇਰਵਾਵਹਤ੍ਤਾ **ਭੇਰਵਂ,** ਦੇਵਾਦਿਸਦ੍ਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਉਪ੍ਪਾਤਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸਦ੍ਦੋ **ਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭਿ**। ਅਸਨਿਪਾਤਾਦਿਸਦ੍ਦੋ **ਅਸਨਿਪਾਤਸਦ੍ਦੋ। ਉਨ੍ਨੀਯਤੀ**ਤਿ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ। **ਲੋਕੋ ਅਧਿਮੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਅਤਿਥਦ੍ਧਕਾਯੋ ਵਿਯ ਮੁਚ੍ਛਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। **ਮਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ। **ਠਾਨਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ।

ਛਫਸ੍ਸਾਯਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਿਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੪. **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਕੁਲੇ। **ਪਾਹੁਨਕਾਨੀ**ਤਿ ਪਹਿਤਬ੍ਬਪਣ੍ਣਾਕਾਰਾਨਿ। **ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਣ੍ਣਾਕਾਰਾਨੀ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਉਪਗਤਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਪਣ੍ਣਾਕਾਰਾਨਿ। **ਸਯਂਚਰਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਕੁਮਾਰਕਾਨਞ੍ਚ ਕੁਮਾਰਿਕਾਨਞ੍ਚ ਸਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚਰਿਤਬ੍ਬਛਣਦਿਵਸੇ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਸਮਵਯਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਮਵਯਸਮਜਾਤਿਕਸਮਗੋਤ੍ਤਾਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਮ-ਸਦ੍ਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਗੋਤ੍ਤਸਮਤਾ ਚ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਯੋਗ੍ਯਤਾਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਨ ਏਕਗੋਤ੍ਤਤਾਵਸੇਨ। **ਤਤੋ ਤਤੋ** ਗਾਮਤੋ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ** ਦਾਤਬ੍ਬੇ ਅਸਤਿ। ਛਣਵਸੇਨ ਪਹਿਣਿਤੁਂ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤਂ ਪੂਵਂ **ਛਣਪੂਵਂ। ਤਾਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਤਾਸਂ ਦਾਨਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਞ੍ਚਾਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਦੁਵਿਧਾਯਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ।

ਞਾਣਂ ਨਾਮ ਆਵਜ੍ਜਨਪੁਬ੍ਬਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਜਾਨਨਸ੍ਸ ‘‘ਅਨਾਵਜ੍ਜਨਤਾਯਾ’’ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸੇਸਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤੋ “**ਬੁਦ੍ਧਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਉਪਚਾਰਭੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਂ। **ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਧਮਿਤ੍ਤਂ।

ਭਗਵਾ ਪਨਾਤਿ **ਪਨ**ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਜੋਤਕੋ। ਤੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਭਗਵਾ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡਨਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਤਂ ਗਾਮਂ ਨ ਪੁਨ ਪਾਵਿਸਿ, ਅਥ ਖੋ ਮਾਰਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤੋਤਿ ਇਦਂ ਵਿਸੇਸਂ ਜੋਤੇਤਿ।

ਜਨੇਸੀਤਿ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਜਨੇਸਿ, ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਚ ਯਥਾ ਤਤੋ ਆਯਤਿਂ ਥਿਰਤਰਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਸਿ। **ਆਸਜ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਤਿ ਮਦ੍ਦਤਿ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਕਿਞ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਮਦ੍ਦਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿ।

ਪਿਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਕਸ੍ਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੫. **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਪਦਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗੁਣੇ ਆਰਬ੍ਭਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਟਹਟਕੇਸੋ**ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਕਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਆਕੁਲਾਕੁਲਕੇਸੋ। **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਚਕ੍ਖੁਗ੍ਗਹਣੇਨ ਫਸ੍ਸੋ ਵਿਸੇਸਿਤੋ, ਤੇਨ ਏਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਯਤਨਂ। ਤਥਾ ਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਗਹਣਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਨਨੁ ਚੇਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ

ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਗਹਣਨ੍ਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਠਮੇਨ ਚਕ੍ਖੁਗ੍ਗਹਣੇਨਾਤਿ ਨਾਯੰ ਦੋਸੋ। **ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਭੂਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਸਾਵਜ੍ਜਨਕ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ **ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਜਵਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ''ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਯਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਿਮ੍ਮਲਮੇਵ।

"**ਚਕ੍ਖੂ**"ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਮਾਰਸ੍ਸ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਂ ਲੋਕੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਪਕ੍ਕਵਿਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਪਾਕਰੋਗੇਨ ਉਪਰਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਕ੍ਕੰ ਕੁਥਿਤੰ। **ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਂ ਲੋਕੇ ਕੁਟ੍ਠਕਿਲਾਸਗਣ੍ਡਕਚ੍ਛੁਆਦੀਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤੰ ਵਣਪੀਲ਼ਕਾਦਿਵਸੇਨ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੰ ਅਸੁਚਿੰ ਅਨੁਮਸੋ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛਰੂਪਮ੍ਪਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਤਵੇਵ ਹੋਤੂਤਿ ਏਵਮਾਦਿੰ ਅਪਦਿਸਤਿ।

ਯਂ ਭਣ੍ਡਕਨ੍ਤਿ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਦਿਉਪਕਰਣੰ ਗਹਟ੍ਠਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਚ ਯਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿੰ ''ਮਮ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਾਵ ਵਦਨ੍ਤਿ, **ਏਤੇਸੁ** ਪਰਿਗ੍ਗਹਟ੍ਠੇਸੁ ਚ ਤੇਸੰ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਚ ਤੇ **ਚਿਤ੍ਤੰ ਯਦਿ ਅਤ੍ਥਿ,** ਤਾਨਿ ਆਰਬ੍ਭ ਤਵ ਚਿਤ੍ਤੰ ਯਦਿ ਭਵਤਿ, ਏਵੰ ਤ੍ਵੰ ਤਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧੋ ਏਵ ਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਮੇ ਸਮਣ ਮੋਕ੍ਖਸੀ**"ਤਿ।

ਯਂ ਭਣ੍ਡਕੰ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਉਪਕਰਣੰ ਲੋਕੇ ਬਹੁਜਨਾ ''ਮਮ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨ ਤੰ ਮਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਮਯ੍ਹੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਮਮ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਮਮਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨ ਤੇ ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਏਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧਾ, ਤੇਪਿ ਅਹੰ ਨ ਹੋਮਿ, ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਬਦ੍ਧੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨ ਮੇ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਦਕ੍ਖਸੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਬਦ੍ਧਾਭਾਵੇਨ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਗਤਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਮਾਰ ਤ੍ਵੰ ਨ ਦਕ੍ਖਸਿ ਨ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਸਿ, ਯੇ ਭਵਾਦਯੋ ਤੁਯ੍ਹੰ ਵਿਸਯਾ, ਤੇਸੁ ਭਵਯੋਨਿਗਤਿਆਦੀਸੁ ਮਯ੍ਹੰ ਗਤਮਗ੍ਗੰ ਨ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਸਿ ਭਵਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ।

ਕਸ੍ਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਰਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੬. ਅਹਨਨ੍ਤਿ ਕਰਣੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਅਹਨਨ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਏਵ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ, ''ਅਹਨਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਸੇਸੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਜਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੋਗਧਹੇਤੁਅਤ੍ਥੰ ਵਦਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਰਸ੍ਸ ਧਨਜਾਨਿੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿ। **ਅਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਧਨਜਾਨਿੰ ਅਕਾਰੇਨ੍ਤੇਨ। **ਅਸੋਚਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਭੋਗਬਜਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰੰ ਅਸੋਚਨ੍ਤੇਨ। ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਇਤੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਰਜ੍ਜੇ ਵਿਜਿਤੇ ਦਣ੍ਡਕਰਪੀਲ਼ਿਤੇ**ਤਿ ਧਨਦਣ੍ਡਾਦਿਦਣ੍ਡੇਨ ਚੇਵ ਬਲਿਨਾ ਚ ਬਾਧਿਤੇ।

ਇਜ੍ਝਨਕਕੋਟ੍ਠਾਸਾਤਿ ਚੇਤੋਵਸਿਭਾਵਾਦਿਕਸ੍ਸ ਸਾਧਨਕਕੋਟ੍ਠਾਸਾ। **ਵਡ੍ਢਿਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਿਤਾ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਤਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਬਹੁਲੀਕਰਣੇਨ ਅਪਰਾਪਰੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ। **ਯੁਤ੍ਤਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਯੁਤ੍ਤਾਨੰ ਆਜਞ੍ਞਰਥਾਨੰ ਸਾਰਥਿਨਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੰ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵੰ ਯਥਾਰੁਚਿਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਗਮਿਤਾ। **ਪਤਿਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ। **ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸੋਧਨੇਨ ਇਦ੍ਧਿਵਿਸਯਤਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਸੁਵਿਸੋਧਿਤਪਰਿਸ੍ਸਯਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕਤਾ। **ਅਵਿਜਹਿਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਦੂਰੀਭਾਵਤੋ ਸੁਭਾਵਿਤਭਾਵੇਨ ਤੰਤੰਅਧਿਟ੍ਠਾਨਯੋਗਜਤਾਯ ਨ ਜਹਾਪਿਤਾ। **ਨਿਚ੍ਚਾਨੁਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਨਿਚ੍ਚੰ ਅਨੁਬਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਕਤਾ। **ਸੁਪਰਿਚਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਭਾਵਨਾਨੁਪਚਯੰ ਗਮਿਤਾ। **ਅਵਿਰਾਧਿਤਵੇਧਿਹਟ੍ਠੋ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਵਿਰਜ੍ਝਨਭਾਵੇਨ ਵਿਰਜ੍ਝਨਹਟ੍ਠੋ ਵਿਯ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤਾ। **ਚਿਨ੍ਤੇਯਜਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਯਜ।

ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਬ੍ਬਤੋ ਅਸ੍ਸ। ਪਬ੍ਬਤੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਬ੍ਬਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ** ਕੀਦਿਸਸ੍ਸਾਤਿ ਆਹ “**ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਜਾਤਰੂਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਤਪਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੋ ਸੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤਤ੍ਤਕੋ। **ਏਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ **ਨਾਲਂ ਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤੋ** ਤਣ੍ਹਾਯ ਦੁਪ੍ਪੂਰਣਭਾਵਾ। **ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਤਣ੍ਹਾਯ ਦੁਪ੍ਪੂਰਣਭਾਵਾਦੀਨਵਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਸਮਂ ਚਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਰਵਤ੍ਥੁਪਰਾਮਾਸਾਦਿਂ ਵਿਹਾਯ ਕਾਯਾਦੀਹਿ ਸਮਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਣ੍ਹਾਨਿਦਾਨਂ, ਤਣ੍ਹਾ ਕਾਮਗੁਣਨਿਦਾਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਕਾਮਗੁਣਨਿਦਾਨਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਂ। **ਯਤੋਨਿਦਾਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਂਨਿਦਾਨਂ ਯਂਕਾਰਣਂ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਏਵਂ ਯੋ ਅਦਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਯੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕੋ ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨਭੂਤੇ ਕਾਮਗੁਣੇ ਚ ਤਥਤੋ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਿ। **ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਨਮੇਯ੍ਯ**? ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਮਗੁਣਉਪਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਉਪਧਿਂ। ਸਜ੍ਜਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਙ੍ਗੋ ਏਸੋ, ਲਗ੍ਗਨਮੇਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**। ਤਮੇਵ ਕਾਮਾਭਿਭੂਤੋ ਨਪ੍ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯ ਨ ਲਗ੍ਗੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਂ ਵਿਨਯਾਯ ਵੂਪਸਮਾਯ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਰਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਮ੍ਬਹੁਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੭. **ਜਟਾਚੁਮ੍ਬਟਕੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਸੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕੇਨ ਜਟਾਕਲਾਪੇਨ। ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹਿ ਜਟਾਯ ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਿ। **ਉਦੁਮ੍ਬਰਦਣ੍ਡ**ਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤੁਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਗਹਿਤਂ ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥ**”ਨ੍ਤਿ। **ਸੀਸਂ ਓਕਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤਿਵਿਯ ਸੀਸਸ੍ਸ ਓਕਮ੍ਪਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਹਨੁਕੇਨ ਉਰਂ ਪਹਰਨ੍ਤੋ ਅਧੋਨਤਂ ਕਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਜਿਵ੍ਹਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਲਮ੍ਬਨਚਾਲਨਵਸੇਨ ਮੁਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਉਦ੍ਧਾ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਤਿਸਾਖ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਭਙ੍ਗਭਕੁਟਿ ਵਿਯ ਨਲਾਟੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਨਲਾਟਿਕਂ**। ਤੇਨਾਹ “**ਨਲਾਟੇ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਵਲਿਤ੍ਤਯ**”ਨ੍ਤਿ, ਤਿਭਙ੍ਗਵਲਿਕਂ ਨਲਾਟੇ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤੁਨੇਵ ਤੇਲੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਨੇਵ ਪਾਪਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੇ ਤੇਲੇ, ਪਚਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਗੇਹੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਮ੍ਬਹੁਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਮਿਦ੍ਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੮. **ਮਯ੍ਹਂ ਲਾਭਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੋ, ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ਨਾਮ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੋ, ਏਵਰੂਪਾਨਞ੍ਚ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ, ਏਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਸੁਲਦ੍ਧਲਾਭਾ। **ਮਯ੍ਹਂ ਸੁਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਚੇਤਂ ਮਮ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਭਿਰਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤਂ ਮਯਾ ਸੁਲਦ੍ਧਂ। ਯਥਾ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸੋ ਕਿਰਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਰਿਤਾਨੁਰੂਪਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ **ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ। ਪਾਸਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਸਾਦਾਵਹਂ। **ਏਵਮਹੋਸੀ**ਤਿ “**ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਵਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਹੋਸਿ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨਸਦਿਸੋ**ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਯ। **ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਮਾਰੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ। **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਉਪਕਾਰਾਵਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਮਯਾ। ਸਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਾ ਚ **ਸਤਿਪਞ੍ਞਾ,** ਤਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਅਬੁਦ੍ਧਾ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਤਦਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਸਿ। **ਕਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਰੁਚਿ। ਕੇਚਿ ''ਕਾਮਂ ਕਰਸ੍ਸੂਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ 'ਕਾਮਾ'ਤਿ ਮਾਰਸ੍ਸ ਆਲਪਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਵਿਭਿਂਸਕਾਰਹਾਨੀ**ਤਿ ਭਯਾਨਕਾਰਹਾਨਿ। **ਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ। ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਤ੍ਥੋਪਿ ਹਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦੋ **"ਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਅਨਪ੍ਪਕ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਨ ਕਮ੍ਪੇਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਤੋ ਨ ਚਲਿਸ੍ਸਸਿ।

ਸਮਿਦ੍ਧਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਗੋਧਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੯. **ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਉਪਚ੍ਚਕਾਯਂ। ਸਮਯੇ ਸਮਯੇ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਸਾਮਯਿਕਂ**। ਤੇਨਾਹ **"ਅਪ੍ਪਿਤਪ੍ਪਿਤਕ੍ਖਣੇ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿ। ਲੋਕਿਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਹਿ ਅਨਚ੍ਚਨ੍ਤਪਹਾਯਿਤਾਯ ਸਮਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਹਾਯਿਤਾਯ ਅਸਮਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਤਾਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ''ਸਮਯਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਅਸਮਯਵਿਮੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਯਾਵ** ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ, ਤਾਵ **ਕਸ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯੀਤਿ** ਅਤ੍ਥੋ? **ਸਾਬਾਧਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਰੋਗਤ੍ਤਾ। **ਵਾਤਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਵਾਤਪਿਤ੍ਤਵਸੇਨ, ਕਦਾਚਿ ਵਾਤਸੇਮ੍ਹਵਸੇਨ, ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਵਸੇਨ। **ਅਨੁਸਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਕਾਯਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤੋ, ਯਾਪਜਾਮਯਭਾਵੇਨ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਾਧਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾਯ। **ਉਪਕਾਰਕਧਮ੍ਮੇ** ਉਤੁਭੋਜਨਾਦਿਕੇ। **ਪੂਰੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤੁਂ। **ਪਰਿਹਾਯੀ**ਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਕਲ੍ਲਭਾਵਤੋ।

ਆਹਰੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਹਰਣਤ੍ਥਾਯ ਉਪਨੇਯ੍ਯਂ। **ਨਿਬਦ੍ਧਾ ਗਤਿ ਹੋਤਿ** ਕੇਵਲਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀ"**ਤਿ।

ਜਲਮਾਨਾਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਨਿਯਤਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਜਲਮਾਨਾ। ਮਂਸਚਕ੍ਖੁ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ **ਚਕ੍ਖੁਮਾ। ਆਨੁਭਾਵਧਰਾ**ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਆਨੁਭਾਵਪਰਿਯਾਯੋਪਿ ਹਿ ਜੁਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ''ਇਦ੍ਧਿਜੁਤਿਬਲਵੀਰਿਯੂਪਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੨.੨੨.੧੫੮੯, ੧੫੯੫) ਵਿਯ। ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਮਾਨਂ ਸਿਯਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ **ਮਾਨਸਂ**। ਤਨ੍ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਾ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਨਸਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਸੀਲਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਸੀਲਾਦੀਨਿ। **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨੋ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਨਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ। ਨ ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਕਰਣੀਯੋ"**ਤਿ। **ਜਨੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇ, ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ।

ਵੇ**ਦਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ **ਤਂਯੇਵ ਵੇਦਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ** ਪਵਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੀਥਿਮੇਵ ਓਤਰਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਸਮਸੀਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਭੇਦਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਮਸੀਸੀ ਨਾਮ ਤਿਵਿਧੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਰਿਯਾਪਥਵਸੇਨ ਸਮਸੀਸੀ **ਇਰਿਯਾਪਥਸਮਸੀਸੀ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਦ੍ਵਯੇਪਿ।

ਇਰਿਯਾਪਥਕੋਪਨਞ੍ਞਾਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਅਸਮਾਯੋਗੋ। **ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਏਕਵੇਲਾਯਮੇਵ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਵਸੇਨ, ਨ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਮਤ੍ਤੇਨ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਯੇਸੁ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਤੇਨੇਵ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੋਰੋਗੇਯੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਰੋਗੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵਾ ਬਹਵੋਪਿ ਸਮਸੀਸਿਨੋ ਏਵ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸੀਸਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤੇਰਸ – ਪਲਿਬੋਧਸੀਸਂ ਤਣ੍ਹਾ, ਬਨ੍ਧਨਸੀਸਂ ਮਾਨੋ, ਪਰਾਮਾਸਸੀਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਵਿਕ੍ਖੇਪਸੀਸਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ, ਕਿਲੇਸਸੀਸਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਸੀਸਂ ਸਦ੍ਧਾ, ਪਗ੍ਗਹਸੀਸਂ ਵੀਰਿਯਂ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਸੀਸਂ ਸਤਿ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਸੀਸਂ ਸਮਾਧਿ, ਦਸ੍ਸਨਸੀਸਂ ਪਞ੍ਞਾ, ਪਵਤ੍ਤਿਸੀਸਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਗੋਚਰਸੀਸਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਸੀਸਂ ਨਿਰੋਧੋਤਿ। ਇਮੇਸੁ ਤੇਰਸਸੁ ਸੀਸੇਸੁ ਪਲਿਬੋਧਸੀਸਾਦੀਨਿ ਪਵਤ੍ਤਿਸੀਸਞ੍ਚ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਸੀਸਾਦੀਨਿ ਪਰਿਯਾਦਾਯਕਾਨਿ, ਪਰਿਯਾਦਾਯਕਫਲਂ ਗੋਚਰਸੀਸਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਸਯਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਫਲਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਪਰਿਯਾਦਾਯਕਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਫਲਸ੍ਸ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਸਙ੍ਖਾਰਸੀਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰਵਿਵੇਕਭੂਤੋ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਿਯਾਦਾਯਕਫਲਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਸਹ ਵਿਯ ਸਂਸਿਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਮਸੀਸਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ ਤੇਰਸ ਸੀਸਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਇਧ ਪਨ ‘‘ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਆਸਵਪਰਿਯਾਦਾਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਾਦਾਨਞ੍ਚਾ’’ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੬) ਵਚਨਤੋ ਤੇਸੁ ਕਿਲੇਸਪਵਤ੍ਤਸੀਸਾਨਮੇਵ ਵਸੇਨ ਯੋਜਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **‘‘ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਸੀਸ’’**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਿਸੀਸਂ ਪਵਤ੍ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗੋ ਚੁਤਿਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਰਣਵਸੇਨ ਯਦਿਪਿ ਪਰਿਯਾਦੀਯਤਿ, ਯਾਵ ਪਨ ਚੁਤਿ, ਤਾਵ ਪਵਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ **‘‘ਪਵਤ੍ਤਿਸੀਸਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਖੇਪੇਤੀ’’**ਤਿ ਆਹ। ਕਿਲੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨੇਨ ਪਨ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵਿਯ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਾਰਾ ਚ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵਾਰਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ। ‘‘ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨) ਵਚਨਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਸਮਾਪਨੇਨ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਸਮਾਪਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਪਰਿਸਮਾਪਨਂ ਯਦਿ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਹੋਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਜੀਵਿਤਪਰਿਸਮਾਪਨਞ੍ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਾਯ ਵਾਰਚੁਤਿਸਮਤਾਯ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਜੀਵਿਤਪਰਿਯਾਦਾਨਾਨਂ ਅਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਨਤ੍ਥੀ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾਨਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਜਵਨਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **‘‘ਏਕੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾ ‘‘ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਚਿਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ।

ਧੂਮਾਯਿਤਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਧੂਮਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਯਿਤਭਾਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਂ। ਧੂਮਸਦਿਸਾ ਵਲਾਹਕਾ **ਧੂਮਵਲਾਹਕਾ,** ਤਿਮਿਰਵਲਾਹਕਾ, ਯੇ ਮਹਿਕਾ ‘‘ਤਿਮਿਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ। ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਏਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਅਨੁਪ੍ਪਤਿਤ੍ਥਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਤਿ ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਯਦੇਵ ਤਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਕਾਰਣਂ, ਤਦੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਕਾਰਣਾ’’**ਤਿ।

ਸੋਕੇਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾਤਿ ‘‘ਅਫਲੋ ਵਤ ਮੇ ਵਾਯਾਮੋ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਸੋਕੇਨ ਅਭਿਭੂਤਸ੍ਸ। **ਅਭਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਬਲਵਸੋਕਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾ ਸਿਥਿਲਂ ਗਹਿਤਾ ਭਸ੍ਸਿ ਪਤਿਤਾ ਸਾ ਕਚ੍ਛਾ।

ਗੋਧਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਨੁਬਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੦. ਯਸ੍ਮਾ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਾਰੋ ਓਤਾਰਾਪੇਕ੍ਖੋ ਲੋਕਨਾਥਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਪੁਰੇ ਬੋਧਿਯਾ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨੀ’’**ਤਿ। **ਅਤਿਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ।

ਅਵਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੋਤਿ ਪਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੋ। **ਜਿਤੋ** ਵਿਤ੍ਤਪਰਾਜਿਤੋ ਅਸਿ ਨੁ। **ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਤਰਂ।

ਖਨਿਤ੍ਵਾ ਉਮ੍ਮੂਲੇਤ੍ਵਾ। ਕਾਮਾਸਵਾਦੀਨਿ ਪਜਹਨ੍ਤੋ **ਅਨਾਸਵੋ**।

ਪੇਹੀਤਿ ਅਪੇਹਿ। **ਪਾਰਗਾਮਿਨੇ**ਤਿ ਪਾਰਙ੍ਗਮਨਸੀਲਾ। ਤੇਕਾਲਿਕੋ ਅਯਂ ਗਾਮਿ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ "**ਯੇਪੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਮਾਰਵਿਸੂਕਾਨੀਤਿ ਮਾਰਕਣ੍ਟਕਾਨਿ ਕਣ੍ਟਕਸਦਿਸਾਨਿ ਮਾਰਸ੍ਸ ਦੁਰਾਚਾਰਾਨਿ। **ਵਿਰੁਦ੍ਧਸੇਵਿਤਾਨਿ** ਵਿਰੋਧਵਸੇਨ ਤਾਸਂਯੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਪ੍ਪਮਾਯੂ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਬ੍ਬੇਜਨੀਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਦਦਾਯਿਕਾ। **ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨੀਯਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਵਹਾ।

ਵਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਓਪਮ੍ਮਪਰਿਕਪ੍ਪਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਪਦਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੁਪਰਿਗਚ੍ਛੇਯਜਾ**"ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਮੇਦਵਣ੍ਣਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ। **ਮੁਦੂ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਮਧੁਰਸਂ **ਵਿਨ੍ਦੇਯਜਾਮ** ਪਟਿਲਭੇਯਜਾਮ। **ਅਸ੍ਸਾਦੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ।

ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਨੁਬਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਾਰਧੀਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੧. ਚਿਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਸੋਕਵਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਯਿ। **ਗਣਿਕਾਰਹਤ੍ਥਿਨਿਯੋ**ਤਿ ਦੀਪਕਕਰੇਣੁਯੋ। **ਏਕਸਤਂ ਏਕਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸਤਂ ਏਕਸਤਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਸਤਂ ਸਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਕੇਕਂ ਸਤਂ ਸਤਂ ਕਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਕੁਮਾਰਿਵਣ੍ਣਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਮਾਰਿਤ੍ਥੀਨਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾਨਂ ਸਤਂ। ਤਾ ਕਿਰ ਪਠਮਂ ਕਞ੍ਞਾਰੂਪੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਸੁਂ। ਅਨੁਪਗਤਪੁਪ੍ਫਾਨਞ੍ਹਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਕਞ੍ਞਾਤਿ। ਪੁਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕੁਮਾਰਿਰੂਪੇਨ ਉਪਗਤਪੁਪ੍ਫਾ ਹਿ ਕੁਮਾਰੀ। ਪੁਨ ਵਧੁਕਾਰੂਪੇਨ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਅਵਿਜਾਤਵਣ੍ਣਸਤ**"ਨ੍ਤਿ । ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਯੁਵਤਿਰੂਪੇਨ। ਵਿਜਾਤਾ ਹਿ ਇਤ੍ਥੀ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਜ੍ਝਿਮਵਯਾ ਯੁਵਤੀ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਬਾਲਾ ਤਰੁਣੀ ਪੋਰੀਤਿ ਤਿਵਿਧਾਸੁ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਵਾਰੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯੋਵ ਰੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਰੂਪੇਨ ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਸੁਂ।

ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਹਿਤਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। **ਹਦਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮਚਿਤ੍ਤੂਪਸਮਂ। **ਕਿਲੇਸਸੇਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਠਮਂ ਕਿਲੇਸਸੇਨਂ। ਸਾ ਹਿ ਕਿਲੇਸਸੇਨਾ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਾਤਸਭਾਵਾਪਿ ਪਟਿਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਰੂਪਭਾਵਤੋ ਪਿਯਰੂਪਸਾਤਰੂਪਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ। **ਏਕੋ ਅਹਂ ਝਾਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਚ ਅਭਾਵਤੋ ਏਕੋ ਅਸਹਾਯੋ ਅਹਂ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਨਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੋ। **ਅਨੁਬੁਜ੍ਝਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਬੁਜ੍ਝਿਂ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਂ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਵੇਕਸੁਖਸਮਧਿਗਮਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਅਕਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇਨ। **ਸਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਖਿਭਾਵੋ।

ਕਤਮੇਨ ਵਿਹਾਰੇਨਾਤਿ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਕਤਮੇਨ ਵਿਹਾਰੇਨ। ਇਧ ਦੁਤਿਯਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯਮੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਨ "**ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲ**"ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਕਥਂ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

"**ਅਵਿਤਕ੍ਕਝਾਯੀ**"ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਅਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਕਾਯਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਹ "**ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇਨ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਕਾਯਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ**"ਤਿ। ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕੇ **ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ**। ਕਾਮਾਲਯਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਨਾਲਯੋ। ਨ ਸਰਤੀ**ਤਿ ਨ ਸਵਤਿ। ਰਾਗਵਸੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਸਾਰਮਨੁਸਵਨ੍ਤਿ। **ਨ ਥਿਨੇ**ਤਿ ਨ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ। ਮੋਹਵਸੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ। **ਦਿਯਡ੍ਢਕਿਲੇਸਸਹਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ **ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਵਿਭਙ੍ਗੇ** (ਵਿਭ॰ ੮੪੨, ੯੭੬) ਆਗਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਕਿਲੇਸਸਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸਤਂ ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾ ਪਞ੍ਞਾਸਾਧਿਕਂ ਸਤਂ ਕਿਲੇਸਾ, ਤੇ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧) ਆਗਤਾਹਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਸਹ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਾਧਿਕਂ ਸਤ੍ਤਸਤਂ ਹੋਤਿ; ਤਾ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਦਿਗੁਣਿਤਾ ਦਿਯਡ੍ਢਕਿਲੇਸਸਹਸ੍ਸਂ ਦਸਾਧਿਕਂ ਹੋਤਿ; ਤਂ ਅਪ੍ਪਕਂ ਪਨ ਊਨਮਧਿਕਂ ਵਾ ਗਣਨੂਪਗਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ''ਦਿਯਡ੍ਢਕਿਲੇਸਸਹਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰੇਸਂ ਅਤੀਤਾਦਿਭਾਵਾਮਸਨਤੋ ਅਗ੍ਗਹਣਂ ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ

ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਯੰ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਨੁਟੀ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਠਮਪਦੇਨਾ**ਤਿ ''ਨ ਕੁਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ। **ਦੁਤਿਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਨ ਸਰਤੀ''ਤਿ ਪਦੇਨ। **ਤਤਿਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਨ ਥਿਨੋ''ਤਿ ਪਦੇਨ। **ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਖੀਣਾਸਵਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ**, ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨੀਵਰਣਾਨੰ ਅਚ੍ਚੁਨ੍ਤਪ੍ਪਹਾਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ।

ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਕਿਲੇਸੋਘੰ ਤਿਣ੍ਣੋਤਿ ਛਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਕਿਲੇਸੋਘੰ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ਕਾਮੋਘਦਿਟ੍ਠੋਘਭਵੋਘਟ੍ਠਕਿਲੇਸਭਾਵਤੋ **"ਪਞ੍ਚੋਘਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਰੂਪਰਾਗਾਦਯੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਨ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਛਟ੍ਠਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਞ੍ਚੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ**"ਤਿ।

ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ**"ਤਿ ਆਹ। **ਨਯਮਾਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਦਰੇ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਨਯਮਾਨੇਸੂ**"ਤਿ।

ਊਹਚ੍ਚਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ। **"ਇਦਮਵੋਚਾ"ਤਿ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਸੰਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਯੰ ਨਿਗਮਨਪਾਲ਼ਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਨਾਗਤਨਯਤ੍ਤਾ ਪਨ ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨ ਲਿਖੀਯਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦਦ੍ਦੱਲਮਾਨਾ**ਤਿ ਜਜ੍ਜਕਾਰਸ੍ਸ ਹਿ ਦਦ੍ਦਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਤਿਵਿਯ ਜਲਮਾਨਾ**"ਤਿ। **ਨੀਹਰੀ**ਤਿ ਤਾਸੰ ਕਾਯਵਚੀਵਿਕਾਰੰ ਨ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਿਣਾਯਪਿ ਅਮਞ੍ਞਮਾਨੋਵ ਅਨਪੇਕ੍ਖੇਨੇਵ ਨੀਹਰਿ। **ਫਲਤੋ ਭਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਸਿਪਾਟਿਕਤੋ ਭਟ੍ਠੰ। ਕੁਣ੍ਡਤਿਣਾਦਿਗਚ੍ਛਤੂਲੰ **ਪੋਟਕਿਤੂਲੰ**।

ਮਾਰਧੀਤੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਮਾਰਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫. ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਂਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਆਲ਼ਵਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੨. **ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਜਾਤਾ**ਤਿ ਆਲਵਿਯਂ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਂਵਡ੍ਢਮਾਨਾ। ਤੇਨਾਹ **''ਆਲ਼ਵਿਨਗਰਤੋਯੇਵ ਚ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''**ਤਿ। **ਧਨਂ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਰਾਜਾ ਏਕਂ ਮੁਖਂ, ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਏਕਂ, ਅਮਚ੍ਚਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਪਤਿ ਏਕਂ, ਜਨਪਦਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਤੂਸੁ ਮੁਖੇਸੁ ਨਵਕਮ੍ਮੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ ਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਗਹਿਤਮੁਖੇ ਕਮ੍ਮੇ ਓਲੀਯਮਾਨੇ ਏਕੋ ਉਪਾਸਕੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪਞ੍ਚ ਸਕਟਸਤਾਨਿ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਯੋ ਯਂ ਦਾਤੁਂ ਉਸ੍ਸਹਤਿ ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤਵਿਧਰਤਨਂ ਵਾ ਹਰਿਤਾਲਂ ਵਾ ਮਨੋਸਿਲਂ ਵਾ, ਸੋ ਧਨਂ ਦੇਤੂ''ਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਲਦ੍ਧਂ ਪਠਮਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ''ਨਵਕਮ੍ਮਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਕਕਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰਾ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਧਨਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ''ਸਚੇ ਨਂ ਮੁਞ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮ, ਅਨਤ੍ਥਂ ਨੋ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸੁਂ। ਅਨਪਰਾਧੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇ ਅਪਰਾਧਕਾ ਤੇ ਚੋਰਾ ਅਨ੍ਧਾ ਜਾਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਠਾਨਂ **''ਅਨ੍ਧਵਨ''**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਯਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਹੋਤਿਯੇਵ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ **''ਕਾਯਵਿਵੇਕਤ੍ਥਿਨੀ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਿਸ੍ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ। **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨ, ਪਗੇਵ ਮਗ੍ਗਫਲਞਾਣੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸਂ। **ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਹਦਯਂ ਵਿਨਿਵਿਦ੍ਧੇਨ ਹਦਯਮ੍ਹਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਏਤੇ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਾ ਸਤ੍ਤਿਸੂਲਸਦਿਸਾ। **ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਭਣ੍ਡਿਕਾ**ਤਿ ਆਘਾਤਨਘਟਿਕਾ।

ਆਲ਼ਵਿਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸੋਮਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੩. **ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਸਯਜ੍ਝਤ੍ਤਂ। **ਦੁਪ੍ਪਸਹਂ** ਅਕਮ੍ਪਿਯਭਾਵਤ੍ਤਾ। **ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਹਿ ਦਹਰਕੁਮਾਰਿਕਾਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਦਨਪਚਨਵਿਧਿਂ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਯੋ ਉਕ੍ਖਲਿਯਂ ਉਦਕਂ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਤੇਸਂ ਪਾਕਕਾਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਤਾਨਿ ਦਬ੍ਬਿਯਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤੇਨ ਪਕ੍ਕਾਪਕ੍ਕਭਾਵਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ਿਤਕਾਲੇ ਏਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਹਙ੍ਗੁਲਿਕੇਹਿ ਦੁਬ੍ਬਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ **''ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਞ੍ਞਾ''**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਵਿਹਾਰੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **''ਞਾਣਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਹੀਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ''**ਤਿ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਤੋ ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਞ੍ਞਂ** ਵਾਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁਂ। ''ਅਹਂ ਅਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹਤਣ੍ਹਾਗਾਹਵਸੇਨ ਗਹਿਤਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਯੇਵਾਤਿ ਆਹ **''ਅਹਂ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨਾ''**ਤਿ।

ਸੋਮਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਕਿਸਾਗੋਤਮੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ''ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾ ਪਨਾਯਂ ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ, ਕਿਸ੍ਸ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਸੀਤਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **''ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਰਦ੍ਧਂ। **ਅਙ੍ਗਾਰਾ**ਵਾਤਿ ਅਦ੍ਧਾਰਿਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਅਙ੍ਗਾਰਾ ਏਵ ਜਾਤਾ। **ਦਾਰੁਸਾਕ**ਨ੍ਤਿ

ਅਦ੍ਧਮਾਸਕੇਨ ਦਾਰੁੰ ਸਾਕਢ੍ਢ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਨੁਰਾਪਣੇ ਅਨੁਰਵ◌ੀਥਿੰ ਗਤਾ।

ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਸਾਸਪੰ। **ਸਾਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਥਸਾਲਾਯੰ। **ਖੁਰਗ੍ਗੇਯੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਖੁਰਸਿਖੇ ਏਵ, ਕੇਸੋਰੋਹਨਕ੍ਖਣੇ ਏਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਕਮਾਸੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ਸੰਹਿਤਾਵਸੇਨ ਚ ਪੁਰਿਮਪਦੇ ਵ◌ਾ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤੰ। ਪਰਪਦੇ ਵ◌ਾ ਦੀਘਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਏਕਾ ਆਸੀ**”ਤਿ। **ਭਾਵਨਪੁੰਸਕਮੇਤੰ** ‘‘ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯ। **ਪੁਤ੍ਤਮਰਣੰ ਅਨ੍ਤੰ ਅਤੀਤੰ** ਇਦਾਨਿ ਪੁਤ੍ਤਮਰਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ “**ਪੁਤ੍ਤਮਰਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ**”ਤਿ। **ਪੁਰਿਸੰ ਗਵ◌ੇਸਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਮਯ੍ਹੰ ਪੁਰਿਸਗਵ◌ੇਸਨਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਏਵ ਪੁਤ੍ਤਗਵ◌ੇਸਨਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤਮਰਣੰ ਏਤਦਨ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਭਵ◌ਾਦੀਸੁ ਚ ਤਣ੍ਹਾਨਨ੍ਦਿਯਾ ਅਭਾਵਕਥਨੇਨ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵ◌ਿਸੋਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਕਾਰਕਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਤੰ ਪਵ◌ੇਦੇਨ੍ਤੀ ਥੇਰੀ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦੀਤਿ।

ਕਿਸਾਗੋਤਮੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਵ◌ਿਜਯਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੫. ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੰ, ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਮੇਵ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੰ, ਤੇਨ **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇਨ। ਆਤਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਆਤਤੰ** ਨਾਮ ਚਮ੍ਮਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੇਸੁ ਭੇਰਿਆਦੀਸੁ ਏਕਤਲੰ ਤੂਰਿਯੰ। **ਵ◌ਿਤਤੰ** ਨਾਮ ਉਭਯਤਲੰ। **ਆਤਤਵ◌ਿਤਤੰ** ਨਾਮ ਤਨ੍ਤਿਬਦ੍ਧਵ◌ੀਣਾਦਿ। **ਸੁਸਿਰੰ** ਵ◌ੰਸਾਦਿ। **ਘਨੰ** ਸਮ੍ਮਾਦਿ। ਤਤਆਦਿਵ◌ਿਸੇਸੋਪਿ ਆਤਤਮੇਵ◌ਾਤਿ ‘‘ਚਮ੍ਮਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੇਸੂ’’ਤਿ ਵ◌ਿਸੇਸਨੰ। ਏਕਤਲੰ ਕੁਮ੍ਭਥੂਣਦਦ੍ਦਰਾਦਿ। ਉਭਯਤਲੰ ਭੇਰਿਮੁਦਿਙ੍ਗਾਦਿ। ਚਮ੍ਮਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੰ ਸੇਸੰ ਤਨ੍ਤਿਬਦ੍ਧੰ ਸਬ੍ਬੰ ਆਤਤਵ◌ਿਤਤੰ ਨਾਮ, ਗੋਮੁਖੀਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵ◌ੰ**ਸਾਦੀਤਿ ਆਦਿ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਖਸਿਙ੍ਗਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼-ਕੰਸਤਾਲ਼-ਸਿਲਾਤਾਲ਼-ਸਲਾਕਤਾਲ਼ਾਦਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ੰ** ਨਾਮ ਦਣ੍ਡਮਯਤਾਲ਼ੰ, ਕੰਸਮਯਤਾਲ਼ੰ **ਕੰਸਤਾਲ਼ੰ,** ਸਿਲਾਯੰ ਅਯੋਪਤ੍ਤੇਨ ਚ ਤਾਲ਼ਨਤਾਲ਼ੰ। **ਸਬ੍ਬੇ** ਕਾਮਗੁਣੇ। **ਉਗ੍ਘਰਿਤਪਗ੍ਘਰਿਤਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਘਰਣੇਨ ਚ ਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨੇਨ ਚ। **ਏ**ਵਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਪੂਤਿਕਾਯੇਨਾ’’ਤਿ। **ਅਰੂਪਟ੍ਠਾਯਿਨੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨਾਯੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਤਿ ਆਹ “**ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵ◌ੇਸੂ**”ਤਿ। **ਤੇਸੰ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨੰ** ਰੂਪਾਰੂਪਭਵ◌ਾਨੰ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਭਵਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਤੋ, ਤਦਧਿਟ੍ਠਾਨਤੋ **ਗਹਿਤੇ ਕਾਮਭਵ◌ੇ**। **ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਤਮੋ ਵ◌ਿਹਤੋ** ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਤ੍ਤਾ।

ਵ◌ਿਜਯਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੬. **ਅਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਅਗ੍ਗਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਮੂਲਾ ਅਨੁਰਾਯੁਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪੁਪ੍ਫਿਤੰ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੰ। ਵਣ੍ਣਧਾਤੁਸੀਸੇਨ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਦੁਤਿਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਵਦਤੀਤਿ ਆਹ “**ਤਯਾ ਸਦਿਸਾ ਅਞ੍ਞਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਤ੍ਥੀ**”ਤਿ। ਪਖੁਮਸੀਸੇਨ ਅਕ੍ਖਿਭਣ੍ਡੰ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ “**ਪਖੁਮਨ੍ਤਰਿਕਾਯਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨੰ ਅਕ੍ਖੀਨੰ ਮਜ੍ਝੇ**”ਤਿ। **ਨਾਸਵ◌ੰਸੇ**ਤਿ ਨਾਸਵ◌ੰਸਮੂਲੇ। “**ਨ ਪਸ੍ਸਸੀ**”ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਕਾਰਣੰ ਆਹ “ਵ**ਸੀਭੂਤਮ੍ਹੀ**”ਤਿ।

ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਚਾਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੭. ਇਦਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਦਸ੍ਸਨੰ। **ਗਾਹਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਸਮਾਦਾਪੇਸਿ “**ਜਾਤਿੰ ਮਾ ਰੋਚਾ**”ਤਿ। **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਵਧਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਛੇਦਨਾਦਿੰ। **ਨਿਵੇਸੇਸੀ**ਤਿ ਪਵਿਸਾਪੇਸਿ।

ਚਾਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਉਪਚਾਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੮. ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ...ਪੇ॰... ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਅਸਮੂਹਤਤ੍ਤਾ। **ਸਨ੍ਤਾਪਿਤੋ** ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪੇਹਿ। **ਅਗਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਸਯੋ।

ਉਪਚਾਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸੀਸੁਪਚਾਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯. ਸਮਣਿਸਦਿਸਾਤਿ ਸਮਣਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਧਾਰਣੇਨ ਸਮਣਿਸਦਿਸਾ, ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਪਾਸਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਰੁਚ੍ਚਨਤੋ ਮੋਨਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਤੋ ਤਵ ਸਮਣਿਭਾਵੰ ਨਾਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਾਸੰ ਡੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਸੰ ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਸੇ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾਭੂਤਾ ਚ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤੇ ਖਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਸੰ ਖਿਪਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। **ਪਾਸੇ ਮੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਸੇ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਨੀਹਰਤਿ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾਯ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਾਸਮੋਚਨਤੋ ਪਾਸਣ੍ਡੋਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। “**ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾਯੇਵ ਪਾਸਣ੍ਡਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਗਮਨੰ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬਾਹਿਰਕਸਮਯੇ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਚੂਲ਼ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੇ** ‘‘ਛਨ੍ਨਵੁਤਿ ਪਾਸਣ੍ਡਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਸੀਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਙ੍ਕੇ ਸੰਸਾਰਪਙ੍ਕੇ ਚ ਪਕਾਰੇਹਿ ਅਗਾਧਾ ਓਸੀਦਨ੍ਤਿ।

ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸੰਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਅਜਿਤੋ**ਤਿ ਅਜਿਨਿ ਅਵਿਜਯਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚ ਖੀਣਾਨਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯੋ,** ਅਰਹਤ੍ਤੰ। ਉਪਧਯੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਉਪਧਿਸਙ੍ਖਯੋ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ।

ਸੀਸੁਪਚਾਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸੇਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੦. ਕੇਨਿਦੰ ਪਕਤੰ ਬਿਮ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ ਬਿਮ੍ਬੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ-ਵਿਸਣ੍ਹੁਪੁਰਿਸ-ਪਜਾਪਤਿਆਦੀਸੁ ਕੇਨ ਕਤੰ ਨਿਮ੍ਮਿਤੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਮੋਹੰ ਨਾਮ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਅਘ**ਨ੍ਤਿ ਅਘਵਤ੍ਥੁ। ਤੇਨਾਹ “**ਦੁਕ੍ਖਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ**”ਤਿ। **ਹੇਤੁਨਿਰੋਧੇਨਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਨੋ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੇਨ। **ਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲੇਨਾ**ਤਿ ਤਦਵਸਿਟ੍ਠਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਵੇਕਲ੍ਲਭਾਵੇਨ, ਅਪਚ੍ਚਯਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੇਲਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਵਜਿਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੧. ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰਪੁਞ੍ਜੋਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪਵਿਭਾਗੇ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਖਾਰਸਮੂਹੇ। **ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਸਭਾਵੇਨ। ਯਥਾ ਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਸਙ੍ਖਾਰਪੁਞ੍ਜੋ ਨਾਮ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਵੰ ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ।

ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੂਤਿ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇਸੁ। **ਤੇਨਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿਆਕਾਰੇਨ। ਵ**ਵਤ੍ਥਿਤੇਸੂ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਸਣ੍ਠਾਨਵਿਸੇਸੰ ਉਪਾਦਾਯ ''ਪੁਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ ਅਸ੍ਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੋ ਪਵਤ੍ਤੇਸੁ। **ਸਮ੍ਮੁਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵੋਹਾਰੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤਮੇਵਾ"**ਤਿ। **ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਸਞ੍ਞਿਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ। ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ ''ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੦; ੩.੩੭੩; ਵਿਭ॰ ੨੦੨) **ਅਞ੍ਞੋ ਨੇਵ ਸਮ੍ਭੋਤਿ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਹੋਤਿ ਨਿਰੋਧੋਤਿ।

ਵਜਿਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬. ਬ੍ਰਹ੍ਮਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯਾਚਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੨. **ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਹੇਤੁਕੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਅਯਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਕਸ੍ਮਾ ਉਦਪਾਦਿ? ਕਤ੍ਥ ਚ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ **ਆਚਿਣ੍ਣਸਮਾਚਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਆਚਰਿਤੋ ਚੇਵ ਆਚਰਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਚਰਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਅਯਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਤ੍ਤਮਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਪਰਂ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਇਤਰੇਸਂ ਵਿਯ ਅਟ੍ਠਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵਾ। **ਸਪਚ੍ਚਗ੍ਘੇ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਘੇ। ''ਪਚ੍ਚਗ੍ਘੇ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਅਭਿਨਵੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਲਮਯੇ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣਸਿਲਾਮਯੇ।

ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋਤਿ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਮੁਖਂ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤੋ, ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਵਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ** ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਗਮ੍ਭੀਰੋ**ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਮਕਸਤੁਣ੍ਡਸੂਚਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮੁਪਚਿਤਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਞਾਣੇਨ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪਤਿਟ੍ਠੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਤ੍ਤਾਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਮੇਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪਤਿਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਓਗਾਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਸਰੂਪਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਆਹ **"ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾਵ ਦੁਦ੍ਦਸੋ"**ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਦਾਚਿਦੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਂ ਪਨ ਦਟ੍ਠੁਮੇਵ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਸ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁ ਅਨੁ ਬੁਜ੍ਝਨਕੋ ਕਦਾਚਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ **"ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾਵ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ"**ਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਵਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ** ਅਵਬੋਧਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਤਮਂ ਨੁ ਖੋ ਦੁਕ੍ਕਰਤਰਂ ਵਾ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਤਰਂ ਵਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧੧੫) ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਵਾ **ਸਨ੍ਤੋ**। ਨਿਬ੍ਬੁਤਸਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਤਾਯ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਧਾਨਭਾਵਂ ਨੀਤੋਤਿ ਵਾ **ਪਣੀਤੋ** । ਅਤਿਤ੍ਤਿਕਰਣਟ੍ਠੇਨ **ਅਤਪ੍ਪਕੋ** ਸਾਦੁਰਸਭੋਜਨਂ ਵਿਯ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚਾਤਿ ਸਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਅਨੁਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵਤੋ ਸਨ੍ਤੋ। ਨਿਬ੍ਬੁਤਸਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਭਾਵੇਨੇਵ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਅਸੇਚਨਕਤਾਯ ਅਤਪ੍ਪਕਤਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਉਤ੍ਤਮਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯਤ੍ਤਾ **ਨ ਤਕ੍ਕੇਨ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬੋ**। ਤਤੋ ਏਵ ਨਿਪੁਣਞਾਣਗੋਚਰਤਾਯ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚ **ਨਿਪੁਣੋ**। ਬਾਲਾਨਂ ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਏਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ**। ਆਲੀਯਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਸੇਵੀਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਲਯਾ,** ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਆਲਯਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤਿ ਅਭਿਰਮਣਵਸੇਨ ਸੇਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਲਯਾ,** ਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨਿ। **ਰਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰਤਿਂ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਲਲ਼ਨ੍ਤਿ। **ਆਲਯਰਤਾਤਿ** ਆਲਯਨਿਰਤਾ।

ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਠਾਨਸਦ੍ਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਫਲਂ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾਤਿ ਹਿ **ਠਾਨਂ,** ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ। ਇਮੇਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ। **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ** ਯਥਾ ''ਦੇਵੋ ਏਵ ਦੇਵਤਾ''। ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਂ ਪਤਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਉਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥਤਾ **ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ**। ਤੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਪਚ੍ਚਯਲਕ੍ਖਣੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਫਲਂ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ**। ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੋ ਏਵ ਵਿਭਾਵਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ। ਤੇਸਂ **ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਨਂ**। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਮਹਾਟੀ॰ ੨.੫੭੨-੫੭੩) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥਾਦਿਅਭਿਧੇਯ੍ਯਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਤੋ

ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ। ਇਦਾਨਿ ਅਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਯਸ੍ਮਾ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। **ਆਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਹੇਤੁ। **ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵੂਪਸਮਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਸਨ੍ਤਾ ਚ ਸਵਿਸੇਸੰ ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**”ਤਿ। ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ**, ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੇ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵੂਪਸਮਪਰਿਯਾਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਉਪਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ **ਉਪਧਿ**, ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ। **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾ ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਤਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ। **ਸਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸਰਾਗਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਰੂਪਰਾਗਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਿਲੇਸਭੂਤਾ ਰਾਗਾ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਾ ਕਿਲੇਸਾ ਇਧ “**ਕਿਲੇਸਰਾਗਾ**”ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਲੋਭਵਿਸੇਸਾ ਏਵ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਲ਼ਾਹਭਾਵਾਪਾਦਨਤੋ। ਯਥਾਹ ‘‘ਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਪਰਿਣਤੰ , ਦੁਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਪਰਿਣਤੰ, ਮੂਲ਼੍ਹਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਪਰਿਣਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੭੧)। **ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਲੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤੇਨ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। **ਸਬ੍ਬੰ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਭੇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ। **ਭਵੇਨ ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਭਵੇਨ ਭਵਨ੍ਤਰੰ ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਸੰਸਿਬ੍ਬਤਿ। **ਫਲੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਮ੍ਮੰ** ਸਤਣ੍ਹਸ੍ਸੇਵ ਆਯਤਿੰ ਪੁਨਬ੍ਭਵਭਾਵਤੋ। **ਤਤੋ ਵਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੰ** ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵਤੋ। ਚਿਰਨਿਸਜ੍ਜਾਚਿਰਭਾਸਨੇਹਿ ਪਿਟ੍ਠਿਆਗਿਲਾਯਨਤਾਲੁਗਲਸੋਸਾਦਿਵਸੇਨ **ਕਾਯਕਿਲਮਥੋ ਚੇਵ ਕਾਯਵਿਹੇਸਾ ਚ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਚ ਖੋ ਦੇਸਨਾਯ ਅਤ੍ਥਮਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਅਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ, ਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਪਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਕਾਯਪਰਿਸ੍ਸਮੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਅਪਰਿਸ੍ਸਮੋਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਨ ਚ ਮੰ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣੰ ਵਿਹੇਸੇਸੀ’’ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੧੦)। ਤੇਨੇਵਾਹ – “**ਯਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਦੇਸਨਾ ਨਾਮ, ਸੋ ਮਮ ਕਿਲਮਥੋ ਅਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। **ਉਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਿਲਮਥੋ ਚਿਤ੍ਤਵਿਹੇਸਾ ਚਾਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਤ੍ਥਿ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਏਵ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਨੰ** ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨੰ। **ਸੋ**ਤਿ ਅਪਿਸ੍ਸੁਤਿ ਨਿਪਾਤੋ। ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ **ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ,** ਵੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥੋਪਿ ਹਿ -ਕਾਰੋ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ਕਪ੍ਪਾਨੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਅਸਙ੍ਖਜੇਯਜਾਨਿ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੰਵਿਭਾਗਕਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮਧਿਗਤਧਮ੍ਮਰਜ੍ਜਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤਾ ਗਾਥਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਅਚ੍ਛਰਿਯਤਾ ਤਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਾਰੇਨ ਹਿ ਗਾਥਾਨੰ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਤਾ। **ਗੋਚਰਾ ਅਹੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਉਪਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਬ੍ਬਤਾਵਾਤਿ ਆਹ “**ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਯਿਤਬ੍ਬਤੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੂ**”ਤਿ।

ਯਦਿ ਸੁਖਾਪਟਿਪਦਾਵ, ਕਥੰ ਕਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਆਹ “**ਪਾਰਮੀਪੂਰਣਕਾਲੇ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਮਾਦੀਨਿ** ਦੁਪ੍ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਨਿ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਹ**-ਇਤਿ ਵਾ ਬਜਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ‘‘ਏਕੰਸਤ੍ਥੇ’’ਤਿ ਕੇਚਿ। ਹ ਬਜਤ੍ਤੰ, ਏਕੰਸੇਨ ਵਾ ਅਲੰ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨੰ ਏਵੰ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਪਕਾਸਿਤੁੰ ਦੇਸਿਤੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਹਲ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਲਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਨਤ੍ਥਪਦੰ ‘‘ਹਲਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਰਾਗਦੋਸਫੁਟ੍ਠੇਹੀ**ਤਿ ਫੁਟ੍ਠਵਿਸੇਨ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪੇਨ ਰਾਗੇਨ ਦੋਸੇਨ ਚ ਫੁਟ੍ਠੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤੇਹਿ। **ਰਾਗਦੋਸਾਨੁਗਤੇਹੀ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸੇਹਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧੇਹਿ।

ਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾਨੰ। **ਏਵੰਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਾਮਰਾਗਰਤ੍ਤਾ ਚ ਭਵਰਾਗਰਤ੍ਤਾ ਚ ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਨਿਵੁਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗਰਤ੍ਤਾ ਵਿਪਰੀਤਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ **ਨ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ** ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਸਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਸਭਾਵੇਨ। **ਏਵੰ ਗਾਹਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਭਾਵੇਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਜਾਨਾਪੇਤੁੰ। ਰਾਗਦੋਸਪਰੇਤਤਾਪਿ ਨੇਸੰ ਸਮ੍ਮੂਲ਼੍ਹਭਾਵੇਨੇਵਾਤਿ ਆਹ “**ਤਮੋਖਨ੍ਧੇਨ ਆਵੁਟਾ**”ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣੰ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ “**ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਯਮੇਵ ਚੋਦਨੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। **ਅਦ੍ਵਾਤਵੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਅਦ੍ਵਾਤਵੇਸੇਨ। ‘‘ਅਦ੍ਵਤਰਤਾਪਸਵੇਸੇਨਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ, ਸੋ ਪਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਨੇਨੇਵ ਵਿਗਚ੍ਛੇਯਜ। ਤਿਵਿਧੰ ਕਾਰਣੰ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੋ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਭਗਵਤੋ ਸਾਤਿਸਯੰ ਗਾਰਵਨ੍ਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਤਸ੍ਸ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ ਰਾਗਾਦਯੋ

ਕਿਲੇਸਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਰਾਯਕਰਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਂ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਚਿਰਪਰਿਭਾਵਨਾਯ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਿਯਤਾਯ ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਨੋ ਵਿਯ ਦੁਬ੍ਬਲਪੁਰਿਸਂ ਅਧਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਆਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਅਨੇਕਸਤਯੋਜਨਾਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਸੁਨਿਚਿਤਂ ਘਨਸਨ੍ਨਿਵੇਸਂ ਕਣ੍ਟਕਦੁਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਅਧਿਸੇਨ੍ਤਿ। ਦੂਰਪਭੇਦਦੁਚ੍ਛੇਜ੍ਜਤਾਹਿ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਿਯਤਂ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਥਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਨ੍ਤੋ ਅਮਟ੍ਠਤਾਯ **ਕਣ੍ਜਿਯਪੁਣ੍ਣਾ ਲਾਬੁ,** ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਕਤਾਯ **ਤਕ੍ਕਭਰਿਤਾ ਚਾਟਿ,** ਸ੍ਨੇਹਤਿਨ੍ਤਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਨ **ਵਸਾਪੀਤਪਿਲੋਤਿਕਾ,** ਤੇਲਮਿਸ੍ਸਿਤਤਾਯ **ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਹਤ੍ਥੋ** ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਨੀਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਹੀਨੂਪਮਾ ਚੇਤਾ ਰੂਪਪਬਨ੍ਧਭਾਵਤੋ ਅਚਿਰਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਚ ਮਲੀਨਤਾਯ, ਕਿਲੇਸਸਂਕਿਲੇਸੋ ਏਵ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਨੀਯਤਰੋ ਅਨਾਦਿਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਅਰੂਪਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਤਿਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ।

ਯਥਾ ਚ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧਨੀਯਤਰਤਾਯ, ਏਵਂ ਗਮ੍ਭੀਰਦੁਦ੍ਦਸਦੁਰਨੁਬੋਧਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਉਪਮਾ ਹੀਨੂਪਮਾਵ। ਗਮ੍ਭੀਰੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨੇਨ ਞਾਣੇਨ ਵਿਸਦਭਾਵਂ ਆਪਨ੍ਨੇਨ ਸੁਪਾਕਟੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਂ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਬਦ੍ਧਂ, ਸਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਧੀਨਾ, ਤਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਸਾਦਾਯਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਾਨਂ ਅਜ੍ਝੇਸਨਹੇਤੁਕੋਤਿ ਪਣਾਲਿਕਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯਾਚਨਾਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਭੂਤਂ ਅਪ੍ਪਂ ਰਾਗਾਦਿਰਜਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਪ੍ਪਰਜਂ, ਅਪ੍ਪਰਜਂ ਅਕ੍ਖਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ ਯੇਸਂ ਤੇ ਤਂਸਭਾਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਞ੍ਞਾਮਯੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਪ੍ਪਂ ਰਾਗਾਦਿਰਜਂ ਯੇਸਂ ਤਂਸਭਾਵਾ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਸ੍ਸਵਨਤਾਤਿ** ''ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਕਰਣੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਸ੍ਸਵਨਤਾਯਾ"**ਤਿ। **ਦਸਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਦਾਨਾਦਿਦਸਵਿਧਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਂ ਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਂ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮੨) ਪਨ ''ਦ੍ਵਾਦਸਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਦਾਨਾਦੀਸੁ ਸਰਣਗਮਨ-ਪਰਹਿਤਪਰਿਣਾਮਨਾਦਿਪਕ੍ਖਿਪਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਰਾਗਾਦਿਮਲੇਨ **ਸਮਲੇਹਿ** ਪੂਰਣਾਦੀਹਿ **ਛਹਿ ਸਤ੍ਥਾਰੇਹਿ** ਸਤ੍ਥੁਪਟਿਞ੍ਞੇਹਿ ਕਬ੍ਬਰਚਨਾਵਸੇਨ ਚਿਨ੍ਤਾਕਵਿਆਦਿਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤਕ੍ਕਪਰਿਯਾਹਤਂ ਵੀਮਂਸਾਨੁਚਰਿਤਂ ਸਯਂਪਟਿਭਾਨਂ ਚਿਨ੍ਤਿਤੋ। ਤੇ ਕਿਰ ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਾਨੁਸ੍ਸਵੇਨ ਸਞ੍ਜਾਤਕੁਤੂਹਲਂ ਲੋਕਂ ਵਞ੍ਚੇਨ੍ਤਾ ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਧਮ੍ਮਮੇਵ ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਦੀਪੇਸੁਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਤੇ ਹਿ ਪੁਰੇਤਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਪਾਪੁਰੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਿਹਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਹਾਦ੍ਵਾਰਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਹਤ੍ਥੇਨ ਅਪਾਪੁਰ ਵਿਵਰ।

ਸੇਲੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਉਚ੍ਚੋ ਹੋਤਿ ਥਿਰੋ ਚ, ਨ ਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤੋ ਮਿਸ੍ਸਕਪਬ੍ਬਤੋ ਚਾਤਿ ਆਹ **"ਸੇਲੇ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨੀ"**ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਮਯਂ ਪਾਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਮਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਸਾਦਾਵਹੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਪਾਸਾਦਸਦਿਸੋ ਚ। ਪਞ੍ਞਾਪਰਿਯਾਯੋ ਵਾ ਇਧ ਧਮ੍ਮ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਞ੍ਞਾਮਯ"**ਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਪਾਸਾਦੋਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਆਗਤਾ। ਤਥਾ ਚਾਹ –

''ਪਞ੍ਞਾਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ, ਅਸੋਕੋ ਸੋਕਿਨਿਂ ਪਜਂ।
ਪਬ੍ਬਤਟ੍ਠੋਵ ਭੂਮਟ੍ਠੇ, ਧੀਰੋ ਬਾਲੇ ਅਵੇਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੮)।

ਯਥਾ ਹੀਤਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾ ਚ ਪਬ੍ਬਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤਕੇਦਾਰਪਾਲ਼ਿਕੁਟਿਕਾਯੋ ਤਤ੍ਥ ਸਯਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ ਅਨੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ, ਕੁਟਿਕਾਸੁ ਪਨ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਸਮੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ, ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਓਲੋਕਯਤੋ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਪਾਥਂ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਕਤਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਅਨੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ ਅਨੁਲ਼ਾਰਭਾਵਤੋ ਚ ਰਤ੍ਤਿਂ ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਰਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਤਕਲ੍ਯਾਣਾ ਪਨ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਾ ਦੂਰੇ ਠਿਤਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਆਪਾਥਂ

ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਗ੍ਗਤਾਯ ਸਮੁਜ੍ਜਲਭਾਵਤੋ ਉਲ੍ਲਾਰਸਨ੍ਤਾਨਤਾਯ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਚਾਤਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਗਰੁਟ੍ਠਾਨੀਯੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਗਰੁਤਰੰ ਪਯੋਜਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਭਿਪਤ੍ਥਨਾ ਅਜ੍ਝੇਸਨਾ, ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਯਾਚਨਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਅਜ੍ਝੇਸਨਨ੍ਤਿ ਯਾਚਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਪਦੇਸਵਿਸਯੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰਯੇਵ ਆਵੇਣਿਕਭਾਵਤੋ ਇਦੰ ਞਾਣਦ੍ਵਯੰ ''ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਞਾਣਾਨੰ 'ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੂ'ਤਿ ਨਾਮ"**ਨ੍ਤਿ। **ਤਿਣ੍ਣੰ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਨੰ ''ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਨਾਮੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਯਤੋ ਤਾਨਿ ਞਾਣਾਨਿ ਵਿਜ੍ਜੂਪਮਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞਾਣੰ ਪਨ ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ''ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਤੋ ਤੰ ਵਜਿਰੂਪਮਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਮਨ੍ਦਕਿਲੇਸਾ **"ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹਲਕਿਲੇਸਾ **"ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾ"**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਤਿਕ੍ਖਾਨਿ** ਸੂਰਾਨਿ ਵਿਸਦਾਨਿ, ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ **ਮੁਦੂਨਿ। ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਆਕਾਰਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਨਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇ ਵਦਤਿ। **ਸੁਨ੍ਦਰਾ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਾ। **ਸਮ੍ਮੋਹਵਿਨੋਦਨਿਯੰ** ਪਨ ''ਯੇਸੰ ਆਸਯਾਦਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾ, ਤੇ ਸ੍ਵਾਕਾਰਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਇਮਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸੰਸਨ੍ਦਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਕਾਰਣੰ** ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ, ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਾ। **ਪਰਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯੰ। ਤੰ ਦੁਕ੍ਖਾਵਹੰ ਵਜ੍ਜੰ ਵਿਯ ਭਯਤੋ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਪਰਲੋਕਞ੍ਚੇਵ ਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਭਯਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਤੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਪਰਲੋਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਪਰ...ਪੇ॰... ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਪਦਾਨੰ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨੇ ਅਯੰ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾਭਾਵਸਾਧਨਪਾਲ਼ਿ। ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਪਰਿਪਾਚਕਧਮ੍ਮਾਨੰ ਬਲਵਭਾਵੋ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਨੰ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇ ਸਤਿ ਹੋਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਬਲਵਭਾਵੋ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਕਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਵਿਸੇਸੰ ਅਤ੍ਥਿਤਾਨਤ੍ਥਿਤਾਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾਤਿਆਦਯੋ ਪਾਲ਼ਿਯੰ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੧) ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ''ਸਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਏਵ ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਲੋਕੋ** ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਭੂਤੋ ਲੋਕੋ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵਲੋਕੋ,** ਸੁਗਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਭਵਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਲੋਕੋ,** ਸੁਗਤਿਸੰਵਤ੍ਤਨਿਯੋ ਕਮ੍ਮਭਵੋ। ਦੁਗ੍ਗਤਿਸਙ੍ਖਾਤਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵ-ਦੁਗ੍ਗਤਿਸੰਵਤ੍ਤਨਿਯਕਮ੍ਮਭਵਾ **ਵਿਪਤ੍ਤਿਭਵਲੋਕ-ਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਲੋਕਾ**। ਪੁਨ ਏਕਕਦੁਕਾਦਿਵਸੇਨ ਲੋਕੰ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਏਕੋ ਲੋਕੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਹਾਰਾਦਯੋ ਵਿਯ ਹਿ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਬ੍ਬੇ ਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਲੋਕੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਕੋ ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ**ਤਿ ਯਾਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਕਥਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋ ਏਕੋ ਏਕਵਿਧੋ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਦ੍ਵੇ ਲੋਕਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਾਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਣੰ ਤਸ੍ਸ ਅਲੋਕਸਭਾਵਤ੍ਤਾ।

ਨਨੁ ਚ ''ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਮ੍ਪਿ ਲੋਕਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨੰ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾਨੰ ਇਧ ''ਲੋਕੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਵਾ ਨ ਲੁਜ੍ਜਤਿ ਨ ਪਲੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋ ਗਹਿਤੋ ਤਥਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਲੋਕੋਤਿ ਤਂਗਹਣਰਹਿਤਾਨੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨੰ ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਕਤਾ। ਉਪਾਦਾਨਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ ਖਨ੍ਧਾ **ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ**। ਅਨੁਰੋਧਾਦਿਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾ ਲਾਭਾਦਯੋ **ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ। ਦਸਾਯਤਨਾਨੀ**ਤਿ ਦਸ ਰੂਪਾਯਤਨਾਨਿ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਵਿਵਟ੍ਟਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਬ੍ਬੰ ਤੇਭੂਮਕਕਮ੍ਮੰ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬੰ ਵਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਸਬ੍ਬੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਜ੍ਜਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮਾ ਵਜ੍ਜਾ"**ਤਿ । ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਤਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਦੁਕੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਦਸ ਦਸ ਕਤ੍ਵਾ **"ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਜਾਨਾਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਾਦਿਭਬ੍ਬਾਦਿਵਸੇਨ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਞ੍ਜਪੁਞ੍ਜਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕੇਕਾ।

ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਪ੍ਪਲਿਨੀ**। ਉਪ੍ਪਲਗਚ੍ਛੇਪਿ ਜਲਾਸਯੋਪਿ ਚ। ਇਧ ਪਨ ਜਲਾਸਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਆਹ "**ਉਪ੍ਪਲਵਨੇ**"ਤਿ। ਯਾਨਿ ਹਿ ਉਦਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਸਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨਿ। **ਦੀਪਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ, ਇਧੇਵ ਵਾ "**ਅਞ੍ਞਾਨਿਪੀ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। **ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਉਗ੍ਘਟਨਂ ਨਾਮ ਞਾਣੁਗ੍ਘਟਨਂ, ਞਾਣੇਨ ਉਗ੍ਘਟਿਤਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ**। ਨਿਦ੍ਦੇਸਾਦੀਹਿ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯਾਯ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਨੇਯ੍ਯੋ**। ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਦਂ, ਪਜ੍ਜਤੇ ਞਾਯਤੇਤਿ ਵਾ ਪਦਂ, ਤਦਤ੍ਥੋ। ਪਦਂ ਪਰਮਂ ਏਤਸ੍ਸ, ਨ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧੋਤਿ **ਪਦਪਰਮੋ**।

ਉਦਾਹਟਵੇਲਾਯਾਤਿ ਉਦਾਹਾਰੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਉਦਾਹਟਮਤ੍ਤੇਯੇਵ। **ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਭਿਸਮਯੋ। **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤਿਕਾਯ ਠਪਿਯਮਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਵਿਭਜਿਯਮਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਦ੍ਦੇਸਤੋ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਹੇਤੁ। ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। **ਨ ਤਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਝਾਨਂ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਦਪਰਮੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਛਬ੍ਬਿਧਂ ਬਜ੍ਝਞ੍ਜਨਪਦਂ ਛਬ੍ਬਿਧਂ ਅਤ੍ਥਪਦਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਦਮੇਵ ਪਰਮਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਪਦਪਰਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਾਸਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦੇਸਨਾ ਫਲਵੋਹਾਰੇਨ ਵਾਸਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਕਾਚਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦੇਸਨਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ। **ਯੇ**ਤਿ ਯੇ ਦੁਵਿਧੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। ਵਿਭਙ੍ਗੇ **ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮੇਨ। **ਵਿਪਾਕਾਵਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦੁਹੇਤੁਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਟਿਵੇਧੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਹੇਤੁਕਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਪਿ ਵਿਪਾਕਾਵਰਣਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਕਿਲੇਸਾਵਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ। **ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਸਦ੍ਧਾਰਹਿਤਾ। **ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦਰਹਿਤਾ। ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ। **ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਹੀਨਾ। ਭਵਙ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਪਿ ਯਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਚਲਨਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਏਵ ਨਾਮ। **ਅਭਬ੍ਬਾ ਨਿਯਾਮਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਅਭਬ੍ਬਾ। **ਨ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਰਾਗਚਰਿਤਾ**ਦਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ਮਹਾਟੀ॰ ੧.੪੩) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਵਿਸਨਮਗ੍ਗੋ **ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ** ਮਹਾਕਰੁਣੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। **ਸਦ੍ਧਂ ਪਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਂ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਯੋਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੁ, ਸਦ੍ਦਹਨਾਕਾਰੇਨ ਨਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਖੇਨ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨੀਯਤਾਯ **ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ। ਨ ਭਾਸਿਂ** ਨ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ।

ਸਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਨਾਮ ਅਤਿਟ੍ਠਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਕਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਤੋ**"ਤਿ। ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਏਵ ਵਿਨੇਯ੍ਯਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ**। ਅਥ ਵਾ **ਚਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਣਾ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾ। ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਕਞ੍ਚਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ**। ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਯੇਨ ਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿਪਿ **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ**। ਯਥਾਹ ''ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਚਕ੍ਕਞ੍ਚਾਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ, ਚਕ੍ਕਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚਾਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਯ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੪੦-੪੧)। **ਪਵਤ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯਾਚਨਸੁਤ੍ਤવਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਗਾਰવਸੁਤ੍ਤવਣ੍ਣਨਾ

੧੭੩. **ਅਯੰ વਿਤਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਅਯੰ ''ਕਿਨ੍ਨਾਹੰ વਿਹਰੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ ਏવੰ ਪવਤ੍ਤਿਤવਿਤਕ੍ਕੋ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਸ੍ਮਿਂ। ਅਤ੍ਤਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਹਿ ਅਞ੍ਞੋ, ਪਰੋ। ਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨ ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨੀਯੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਞ੍ਚਿ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨੇ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍વਾ"**ਤਿ। ਪਤਿਸ੍ਸવਤਿ ਗਰੁਨੋ ''ਆਮਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਤਿਸ੍ਸੋ, ਨ ਪਤਿਸ੍ਸੋਤਿ **ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ। ਪਤਿਸ੍ਸਯਰਹਿਤੋ** ਗਰੁਪਸ੍ਸਯਰਹਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਦੇવਕੇਤਿ ਅવਯવੇਨ વਿਗ੍ਗਹੋ ਸਮੁਦਾਯੋ ਸਮਾਸਤ੍ਥੋ। ਸਦੇવਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਾવਚਰਦੇવਗ੍ਗਹਣੰ ਪਾਰਿਸੇਸਞਾਯੇਨ ਇਤਰੇਸੰ ਪਦਨ੍ਤਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਸਮਾਰਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਛਟ੍ਠਕਾਮਾવਚਰਦੇવਗ੍ਗਹਣੰ ਪਚ੍ਚਾਸਤ੍ਤਿਞਾਯੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਮਾਰੋ ਜਾਤੋ ਤਨ੍ਨਿવਾਸੀ ਚ ਹੋਤਿ। ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕવਚਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਗ੍ਗਹਣੰ ਪਚ੍ਚਾਸਤ੍ਤਿਞਾਯੇਨੇવ। ''ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪਜਾਯਾ''ਤਿ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣੰ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ ਅਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨੰ ਅਸਮਿਤਪਾਪਾਨੰ ਅਬਾਹਿਤਪਾਪਾਨਞ੍ਚ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਤੇਨੇવ વਚਨੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਕਾਮੰ ''ਸਦੇવਕੇ''ਤਿਆਦਿવਿਸੇਸਨਾਨੰ વਸੇਨ ਸਤ੍ਤવਿਸਯੋ ਲੋਕਸਦ੍ਦੋਤਿ વਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ਤੁਲਜਯੋਗવਿਸਯਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ। ''ਸਲੋਮਕੋ ਸਪਕ੍ਖਕੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਅਤੁਲਜਯੋਗੇਪਿ ਅਯੰ ਸਮਾਸੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਬਜਭਿਚਾਰਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਜਾਗਹਣਨ੍ਤਿ ਪਜਾવਚਨੇਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕਗ੍ਗਹਣੰ। ਦੇવਭਾવਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮੇਸੁ ਗਹਿਤੇਸੁਪਿ ਇਤਰੇਹਿ ਤੇਸੰ ਲਬ੍ਭਮਾਨવਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ વਿਸੁੰ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਮਾਰੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਮਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ વਿਚਕ੍ਖੁਕਮ੍ਮਾਯ ਪਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਬ੍ਬੇਸ"**ਨ੍ਤਿ। **ਉਪਰੀ**ਤਿ ਉਪਰਿਭਾવੇ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ**ਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਥਾ ਚਾਹ **"ਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਇਧ ਦੀਘਨਿਕਾਯਾਦਯੋ વਿਯ ਬਾਹਿਰਕਾਨਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਠਨਿਕਾਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ **"ਏਕਨਿਕਾਯਾਦਿવਸੇਨਾ"**ਤਿ।

વਤ੍ਥવਿਜ੍ਜਾਦੀਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ વਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ। ਯਥਾਸਕੰ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪਜਾਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਜਾ, ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੋ। ਤਸ੍ਸਾ **ਪਜਾਯ। ਸਦੇવਮਨੁਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ વਾ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇવਗ੍ਗਹਣੰ ਤਦવਸਿਟ੍ਠਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏવੰ ਭਾਗਸੋ ਲੋਕੰ ਗਹੇਤ੍વਾ ਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍વਾ ਇਦਾਨਿ ਅਭਾਗਸੋ ਲੋਕੰ ਗਹੇਤ੍વਾ ਯੋਜਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪਿਚੇਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿ વੁਤ੍ਤੰ। **ਲੋਕવਸੇਨ વੁਤ੍ਤਾਨਿ** ''ਲੋਕੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਫਲਾਨੀ''ਤਿ ਕਤ੍વਾ, **ਪਜਾવਸੇਨ** ''ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਜਾਯਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍વਾ। **ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ''ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਾਲਿਕੇਦਾਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੧੪.੧) વਿਯ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਧਿਕਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ''ਅਧਿਕਤਰ''ਨ੍ਤਿ વਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਮਰਹਤਿ। **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ''ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਰ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ।

ਕਾਰਣਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਕਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿੰ। **ਅਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅવਿਪਰੀਤਤ੍ਥੰ। **વੁਡ੍ਢਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿવੁਡ੍ਢਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ।

ਇਮਿਨਾ વਚਨੇਨਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਅਨਨ੍ਤਰੰ વੁਤ੍ਤવਚਨੇਨ। ਨ ਕੇવਲੰ ਇਮਿਨਾવ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਆਨੇਤ੍વਾ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਯੰ વਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ **ਸੁਮਙ੍ਗਲવਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ** (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੧੬੨) વੁਤ੍ਤਮੇવ। **ਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣੇ ਏਤੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤવਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਸਰਨ੍ਤੇਨਾ"**ਤਿ, **ਸਰ**ਨ੍ਤਿ વਾ ਸਰਣਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਗਾਰવਸੁਤ੍ਤવਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇવਸੁਤ੍ਤવਣ੍ਣਨਾ

੧੨੪. ਏਕਕੋਤਿ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਿਤਤਾਯ ਨਿਸ੍ਸਟੋ। ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਭਾਵੋ ਤਸ੍ਸਾਨੇਨ ਦੀਪਿਤੋ, ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕਾਭਾਵੋ ਪਨ “**ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ**”ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਕਾਸਿਤੋ। **ਪੇਸਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤਿ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਸਮ੍ਮਦੇਵਾ**ਤਿ ਞਾਯੇਨੇਵ। ਸੋ ਪਨ ਯਦਿ ਆਗਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਪਟਿਪਦਾਰਮ੍ਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਯ ਫਲਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਸਾਤਿਸਯੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹੋਤਿ ‘‘ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਸਾਮਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। ਯਥਾ ਜਾਨਨਾ ਪਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਰਣਂ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਿਰਿਯਾਤਿ ‘‘ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। ਤਥਾ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ ਚਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। **ਏਤੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ।

ਜਾਤਿ ਖੀਣਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਾਤਿਸੀਸੇਨ ਤਬ੍ਬਿਕਾਰਵਨ੍ਤੋ ਖਨ੍ਧਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਨਤੋ ਪਗੇਵ ਅਤੀਤਭਾਵੇਨੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ। **ਤਤ੍ਥ** ਅਨਾਗਤੇਸੁ। **ਵਾਯਾਮਾਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਅਨਾਗਤਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਲੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਾ ਚ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। ਯਥਾ ਅਜਾਤਫਲਤਰੁਣਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ਆਯਤਿਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਛੇਦਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਾਵਨਾਯ ਅਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾ ਕਿਲੇਸਾ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਜਾਤਿ ਚ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਸਤਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪਹੀਨਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ “**ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨੇਨ** ਞਾਣੇਨ ਖੀਣਰਾਗਵਸੇਨ।

ਸੋਲ਼ਸਕਿਚ੍ਚਭਾਵਾਯਾਤਿ ਸੋਲ਼ਸਕਿਚ੍ਚਤਾਯ, ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਸ੍ਸ ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਭਾਵਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦਨਾਯ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ **ਸਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਪਦਾਨਚਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨਾਤਿ ਆਹ “**ਸਪਦਾਨਚਾਰ**”ਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਆਹੁਤਿਪਿਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਜੁਹਿਤਬ੍ਬਪਿਣ੍ਡਂ, ਜੁਹਨਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਪਾਯਾਸਪਿਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਭੂਤਬਲਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਬਲਿਕਮ੍ਮਕਰਣਂ। **ਹਰਿਤੁਪਲਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲਗੋਮਯੇਨ ਕਤਪਰਿਭਣ੍ਡਂ। **ਵਨਮਾਲਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੋਹਰਾਹਿ ਵਨਪੁਪ੍ਫਮਾਲਾਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। **ਧੂਮਕਟਚ੍ਛੂ**ਤਿ ਧੂਮਪਾਨਂ। **ਸੀਲਗਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਤ੍ਤਿਗਨ੍ਧਂ। **ਘਾਯਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਗਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ।

ਇਮਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾ, ਮਹਾਪਥਵਿਤਲਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਬ੍ਬਹੇਟ੍ਠਿਮੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾਨਂ ਵਾਸਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਮਾਹ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਥੋ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕੁਸਲਜ੍ਝਾਨਾਨਿ** ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਮਗ੍ਗਭਾਵਤੋ। **ਜੀਵਿਤਪਥੋ ਨਾਮ** ਜੀਵਿਤਪਵਤ੍ਤਿਉਪਾਯਭਾਵਤੋ। ‘‘ਭੁਞ੍ਜਤੁ ਭਵਂ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ “**ਕਿਂ ਜਪ੍ਪਸੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਤਿਣਬੀਜਾਨੀ**ਤਿ ਸਾਲਿਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ। **ਗੋਯੂਸ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਰਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ‘‘ਨੇਤਾਦਿਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭਕ੍ਖੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਦੀਪਿਤੋਤਿ।

ਅਤਿਦੇਵਪਤ੍ਤੋਪਿ ਪਞ੍ਚਖਨ੍ਧੂਪਧੀਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਕਿਲੇਸੂਪਧਿਆਦੀਨਂਯੇਵ ਵਿਰਹਿਤਭਾਵੋ ਗਹਿਤੋ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਹਿ ਭਾਵਪਚ੍ਚਯਂ ਤਦਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ “**ਅਤਿਦੇਵਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋ**”ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋਪਿ ਦੇਵਗਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦੇਵਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋ**”ਤਿ।

ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ।

ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਤਸਾ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਤ੍ਤਾਸਵਸੇਨ ਤਾਸਨਤੋ। **ਖੀਣਾਸਵਾ ਥਾਵਰਾ ਨਾਮ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਗਤੀਸੁ ਸਞ੍ਚਰਣਾਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਭਵਦਾਯਜ੍ਜਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬਜਸ੍ਸ ਭਾਵਤੋ ਏਕਚ੍ਚਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ਸਞ੍ਚਰਣਸਭਾਵਤੋ ਸੇਕ੍ਖਾ ਥਾਵਰਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਭਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਭਜਾਪਿਯਮਾਨਾ। **ਥਾਵਰਪਕ੍ਖਮੇਵ ਭਜਨ੍ਤਿ** ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਪਕ੍ਖਂ ਏਕਨ੍ਤੁਪਸਟ੍ਠਂ ਭਜਮਾਨਭਾਵਂ ਉਪਾਦਾਯ।

ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੋ ਖੀਣਾਸਵੋ **ਵਿਸੇਨੋ**। ਸੁਖਂ ਆਯਤਿ ਸੁਖਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਕਂ **ਸੁਖਾਯਤਿਕਂ**।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਬਕਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੫. ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ **ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਹ ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਹ ਤੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਤ੍ਤਭਾਵੇਨ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਤ੍ਥੁੰ। **ਅਨਿਚ੍ਚੰ “ਨਿਚ੍ਚ”ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ** ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਤ੍ਤਾ। **ਥਿਰ**ਨ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹੰ, ਵਿਨਾਸਾਭਾਵਤੋ ਸਾਰਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪ੍ਪਾਦਵਿਪਰਿਣਾਮਾਭਾਵਤੋ **ਸਦਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ। ਕੇਵਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਖਣ੍ਡ”**ਨ੍ਤਿ। **ਕੇਵਲ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ, ਵਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਉਪ੍ਪਾਦਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵਤੋ ਏਵ **ਅਚਵਨਧਮ੍ਮੰ। ਕੋਚਿ ਜਾਯਨਕੋ…ਪੇ॰… ਉਪਪਜ੍ਜਨਕੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ** ਨਿਚ੍ਚਭਾਵਤੋ ਠਾਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਨ੍ਨਿਵਾਸੀਨੰ। ਨਿਚ੍ਚਭਾਵਞ੍ਹਿ ਸੋ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਝਾਨਭੂਮਿਯੋ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਵਿਸੇਸਾ ਹਿ ਅਸਞ੍ਞਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਰੂਪ੍ਪਭਵਾ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਨ ਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਅਸਞ੍ਞ…ਪੇ॰… ਭਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਟਿਬਾਹਤੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤੰਯੇਵ ਸਮਾਨੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ‘‘ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਏਕੋ** ਉਤ੍ਤਰਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨੋ।

ਹੇਟ੍ਠੂਪਪਤ੍ਤਿਕੋਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭੂਮੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਉਪਪਤ੍ਤਿਕੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਵਿਵਰਿਤੁੰ **“ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਹੇਟ੍ਠੂਪਪਤ੍ਤਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਠਿਤਭੂਮਿਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯੰ ਉਪਪਤ੍ਤਿਝਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਨ ਉਪਰਿਝਾਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਤ੍ਥਨਾਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਠਮਕਾਲੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਪਠਮਕਾਲੇ। **ਅਞ੍ਞਾਸਿ** ਆਸਨ੍ਨਭਾਵਤੋ। **ਉਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਤੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਕਮ੍ਮਞ੍ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਯੰ। **ਪਮੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ** ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਗਤੋਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤੋ। ਸਹਯੋਗੇ ਹਿ ਇਦੰ ਕਰਣਵਚਨੰ। ਤੇਨਾਹ **“ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ”**ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਾਣੀ**ਤਿ ਅਵਿਦ੍ਵਾ। ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਵਿਰਹਤੋ **ਅਨ੍ਧੀਭੂਤੋ,** ਅਨ੍ਧਭਾਵੰ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨਾਗਤੇ ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਾਯੰ ‘‘ਵਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਯਤ੍ਰਸਦ੍ਦੂਪਯੋਗੇਨ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਿਕੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਭਣਤੀ”**ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਯਤ੍ਰਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਮਗ੍ਗਚੋਰੋਤਿ ਮਗ੍ਗਪਰਿਬੁਨ੍ਧਕਚੋਰੋ। **ਸਨ੍ਤੁਜ੍ਜਿਯਮਾਨੋ**ਤਿ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤੋ ਵਤ, ਭੋ, ਬਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਨ੍ਤੁਜ੍ਜਿਯਮਾਨੋ। **ਸਤਿੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਜ੍ਜਨੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਵਿਸਯੰ ਸਤਿੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਿਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਘੰਸੇਤੁਕਾਮੋ ਦੋਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ‘‘ਇਦੰ ਪਸ੍ਸ ਯਾਵਞ੍ਚ ਤੇ ਅਪਰਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਰਿਨੋ। **ਵੇਦੇਹਿ** ਞਾਣੇਹਿ **ਗਤਤ੍ਤਾ** ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਨ੍ਤਿਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਪਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਅਸ੍ਮਾਭਿਜਪ੍ਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਸ੍ਮੇ ਅਭਿਜਪ੍ਪਨ੍ਤਿ। ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਸੇਨ ਬ੍ਰੂਹਿਤਗੁਣਤ੍ਤਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ**। ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ **ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ। ਅਭਿਭੂ**ਤਿ ਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੰ ਜੇਟ੍ਠਕਭਾਵੇਨ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਅਨਭਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨ ਅਭਿਭੂਤੋ। **ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਏਕੰਸਵਚਨਮੇਤੰ। ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ **ਦਸੋ,** ਸਬ੍ਬੰ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਸਵਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਜਨੰ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਇਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਲੋਕੇ ਇਸ੍ਸਰੋ। **ਕਤ੍ਤਾ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਾ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾ। **ਸੇਟ੍ਠੋ ਸਜਿਤਾ**ਤਿ ਅਯੰ ਲੋਕਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਮੋ ਸੰਵਿਭਜਿਤਾ ਚ। **ਵਸੀ ਪਿਤਾ ਭੂਤਭਬਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਿਣ੍ਣਵਸਿਤ੍ਤਾ ਵਸੀ, ਅਯੰ ਪਿਤਾ ਭੂਤਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨੰ ਭਬਜਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨਨ੍ਤਿ **ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ** ਵਿਕਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ **ਪਿਹੇਨ੍ਤਿ** ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ।

ਏਤਨ੍ਤਿ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ‘‘ਇਦੰ ਨਿਚ੍ਚੰ ਇਦੰ ਧੁਵੰ ਇਦੰ ਸਸ੍ਸਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਏਤੰ ਅਪ੍ਪੰ ਪਰਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਤੰ ਭਗਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੰ ਪਨ ‘‘ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਕੋਸਲਕੇ ਤਿਲਵਾਹੇ ਵਸ੍ਸਸਤੇ ਵਸ੍ਸਸਤੇ ਏਕੇਕਤਿਲੁਦ੍ਧਾਰੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ ਤਿਲਾਨਿ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਬ੍ਬੁਦੇ ਆਯੂ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਬ੍ਬੁਦੋ, ਤੰਵਸੇਨ ਵੀਸਤਿਗੁਣੰ ਨਿਰਬ੍ਬੁਦੋ, ਤੇਸੰ ਨਿਰਬ੍ਬੁਦਾਨੰ ਵਸੇਨ ਨਿਰਬ੍ਬੁਦਸਤਸਹਸ੍ਸੰ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਪਦੁਮੇ ਆਯੁਨੋ ਵਸ੍ਸਗਣਨਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਸੰਯੁਤ੍ਤੇ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਅਨਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਞੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸੀ। **ਵਤਸੀਲਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਵਤਭੂਤੰ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਵਸੇਨ ਸਮਾਚਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਸੀਲਵਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਪਨ ਏਕਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **“ਸੀਲਮੇਵਾ”**ਤਿ।

ਅਪਾਯੇਸੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਦਾ ਸੋ ਪਿਪਾਸਿਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪਾਨੀਯਂ ਪਾਯੇਸਿ, ਤਂ ਸਮੁਦਾਗਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤਤ੍ਰਾ**"ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਯਂ। ਏਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ''ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਞ੍ਞੀ ਅਹੋਸਿ। **ਝਾਨਰਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤੀ**ਤਿ ਤਦਾ ਤਸ੍ਸਾ ਕਿਰਿਯਾਯ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਪਯੋਗੋ। ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਕਟਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਵਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਸਕਟਾਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤਨਂ ਹੋਤੀਤਿ "**ਸਬ੍ਬਸਕਟਾਨਿ ਤਥੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕਮ੍ਮਸਜ੍ਜਾਤਿ ਯੁਦ੍ਧਸਜ੍ਜਾ। **ਵਿਲੋਪ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਲੁਤ੍ਤਭਣ੍ਡਂ। **ਏਣਿਕੂਲਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਨਿਹਤਾਯ ਨਿਚ੍ਚਗਙ੍ਗਾਯ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ''ਏਣਿਮਿਗਬਹੁਲਤਾਯ ਸੋ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਪ੍ਪਦੇਸੋ ਏਣਿਕੂਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। **ਗਙ੍ਗੇਯਜਕੋ**ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਸਨ੍ਨਿਵਾਸੀ।

ਬਦ੍ਧਚਰੋਤਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਰਿਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ**"ਤਿ। **ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋ** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਇਧ ਮਯ੍ਹਂ ਪਮੁਟ੍ਠਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਬ੍ਬਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਓਭਾਸਯਨ੍ਤੋ** ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਭਗਵਾ ਓਭਾਸਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਭਾਸਂ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਬਕਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਞ੍ਞਤਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੬. ਤੇਜੋਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ''ਤੇਜੋਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਏਵੇਤ੍ਥ ਤੇਜੋਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਝਾਨਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਪਰਿਕਮ੍ਮਪਪਞ੍ਚੋ ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀਭਾਵਸ੍ਸ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ''ਯਥਾਹਂ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਅਞ੍ਞੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਿ, ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਯੋ ਇਧ ਆਗਚ੍ਛੇਯਜਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਆਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ…ਪੇ॰… ਤਥਾਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਅਟ੍ਠਿਵੇਧਂ ਵਿਯਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ **ਅਟ੍ਠਿਵੇਧੀ,** ਯਥਾ ਅਟ੍ਠਿਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਿਵੇਧੀ ਵਿਯ **ਅਟ੍ਠਿਵੇਧੀ,** ਯਥਾ ਸੋ ਲਦ੍ਧਿਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਾਨਂ।

ਅਞ੍ਞਬ੍ਰਹ੍ਮਸਰੀਰਵਿਮਾਨਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦੀਨਂ ਪਭਾਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾ ਵਿਮਾਨਪ੍ਪਭਾ ਅਲਙ੍ਕਾਰਵਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਪਭਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਇਮਾ ਸਬ੍ਬਾ ਪਭਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵੇਨ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਂ। **ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਸਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਯੋ ਇਧ ਆਗਚ੍ਛੇਯਜਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਲਦ੍ਧਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਤਤ੍ਰਾਸ੍ਸ…ਪੇ॰… ਪਹੀਨਾ**"ਤਿ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਗਮੇ। ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ **ਮਹਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਸਿ**।

''ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ **ਤਤ੍ਤਕੇਨੇਵ। ਸਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਠਮੇਨ ਪਾਦੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਂ ਨਾਗਤਨ੍ਤਿ? ਆਹ "**ਤਾਸਂ ਵਸੇਨ ਆਗਤਮੇਵਾ**"ਤਿ। ਯੇਨ ਇਮਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਸਮ੍ਪਾਦਨਂ ਭਾਰਿਯਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਗਮੇਨ ਸੁਖੇਨੇਵ ਇਜ੍ਝਨਤੋ।

ਅਞ੍ਞਤਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੭. **ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਦ੍ਵਾਰਬਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਂ। ਪਚ੍ਚੇਕ-ਸਦ੍ਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਆਵੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ; ''ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਪਚ੍ਚੇਕ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਏਕੇਕੋ ਏਕੇਕ**"ਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਏਕੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਏਕਦ੍ਵਾਰਬਾਹਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੋ, ਅਪਰੋ ਅਞ੍ਞਂ। **ਪਚ੍ਚੇਕਬ੍ਰਹ੍ਮਾ**ਤਿ ਚ ਏਕਚਾਰੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਨ ਪਰਿਸਚਾਰੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮਿਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਸਗ੍ਗੇ ਸੁਖੁਪਕਰਣੇਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਝਾਨਂ ਸੁਖੁਪਕਰਣਨ੍ਤਿ **ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਸਮਿਦ੍ਧੋ**ਤਿ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਗੁਣੇਹਿ ਵਿਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਫੀਤੋਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੋ**"ਤਿ। **ਅਸਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਸਹਨ੍ਤੋ ਨਰੋਚੇਨ੍ਤੋ।

ਸਤਪਦਨ੍ਤਿ ਸਤਸਦ੍ਦੋ। **ਰੂਪਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦਵਸੇਨ, ਰੂਪਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ **ਪਨ੍ਨਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। **ਏਕਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਮਿਗਾਰੀ, ਤੇਸਂ ਬਜਗ੍ਘੀਨਿਸਾਰੂਪਕਾਨਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ**"ਤਿ ਵਿਮਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵਿਮ੍ਹਯਕ੍ਖਿਕੋ ਅਹਙ੍ਕਾਰਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। ਰਣਨ੍ਤਿ ਨਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਰਣਾ**, ਦੋਸਾ। ਵਿਰੋਧਿਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਵਿਕਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਰੁਪ੍ਪਨਂ ਰੂਪਸ੍ਸ ਪਵੇਧਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੀਤਾਦੀਹਿ ਚ ਨਿਚ੍ਚਂ ਪਵੇਧਿਤ**"ਨ੍ਤਿ। **ਸੁਮੇਧੋ** ਸੁਨ੍ਦਰਪਞ੍ਞੋ **ਸੋ ਸਤ੍ਥਾ ਰੂਪੇ ਨ ਰਮਤਿ,** ਕਿਂ ਪਨ ਮਨ੍ਦਪਞ੍ਞੋ ਰੂਪੇ ਸਰਣਞ੍ਚ ਪਵੇਧਿਤਞ੍ਚ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਰਮਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੮. ਪਮਾਣਕਰਾਨਂ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਮਂ ਪਮਾਤੁਨ੍ਤਿ **ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ,** ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾਨਿ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਪਮਿਤਂ ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਤਸ੍ਸ ਕਤੋ ਪਰਿਮੇਯ੍ਯੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਖੀਣਾਸਵੋ...ਪੇ॰... ਦੀਪੇਤੀ**"ਤਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਂ। **ਪਮੇਤੁਂ** ਰਨ੍ਧਗਵੇਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਜ੍ਜਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ। ਯਥਾਸਭਾਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਮਿਨਨੇ ਨਿਹੀਨਪਞ੍ਞਤਾਯ **ਅਵਕੁਜ੍ਜਪਞ੍ਞਂ**।

ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕਤਮੋਦਕਤਿਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੯. ਕਿਂ ਕੁਸਲਗਵੇਸਿਤਾਯ ''ਕਿਂ ਕੁਸਲਂ ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਨ੍ਤਿ ਸੁਣਾਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਕਿਸ੍ਸ** ਵਾ ਵੁ**ਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ**।

ਕਤਮੋਦਕਤਿਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਤੁਰੂਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੦. ਆਬਾਧੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਆਬਾਧਿਕੋ। ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਨਾਗਤਾਨਨ੍ਤਰੇ ਸੁਤ੍ਤੇ। **ਵਰਾਕੋ**ਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਵਚਨਮੇਵ, ਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ। **ਪਿਯਸੀਲਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ''ਪੇਸਲਾ''ਤਿ ਪਦਸਿਦ੍ਧੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਬਰਕ੍ਖੀਨੀ**ਤਿ ਬਜਾਧਿਬਲੇਨ ਪਰਿਭਿਨ੍ਨਵਣ੍ਣਤਾਯ ਕਬਰਭੂਤਾਨਿ ਅਕ੍ਖੀਨਿ। **ਯਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਰੋਸਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ **ਤਯਾ ਅਪਰਦ੍ਧਂ,** ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਨਾਮ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਬ੍ਯਾਪਾਦਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਬ੍ਯਾਪਾਦਵਸੇਨ ਇਧਾਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਵ ਤੇ ਇਦਂ ਅਪਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਅਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਨਿਮਿਤ੍ਤੋ। **ਗਿਲਵਿਸੋ ਵਿਯ** ਵਿਸਂ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਵਿਯ। **ਕੁਠਾਰਿਸਦਿਸਾ** ਮੂਲਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ। **ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੇ। **ਖੀਣਾਸਵੋਤਿ ਵਦਤਿ** ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਚੇਲਂ ਕੋਰਕ੍ਖਤ੍ਤਿਯਂ। **ਯੋ** ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇ ਵਿਯ

ਪਸਂਸਿਤਬ੍ਬੋ ਖੀਣਾਸਵੋ, ਤਂ ''ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਵਾ ਵਦਤਿ। **ਸਮਕੋਵ ਵਿਪਾਕੋ**ਤਿ ਪਸਂਸਿਯਨ੍ਤੂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਪਰਿਧਂਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਯਾਵ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਾਯ ਕਟੁਕਤਰਵਿਪਾਕਾ, ਤਾਵ ਨਿਨ੍ਦਿਯਪਸਂਸਾਪਿ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਾਯ ਸਮਵਿਪਾਕਾ ਤਤ੍ਥ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਸਮਾਰੋਪਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਂ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਪਸਂਸਿਯੇਨ ਤਸ੍ਸ ਸਮਭਾਵਕਰਣਤੋ ਚ। ਲੋਕੇਪਿ ਹਿ ਅਯਂ ਪੁਰੇ ਸਮਣਗਾਰਯ੍ਹੋ ਹੋਤਿ, ਪਗੇਵ ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਸਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਸਕੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯੇਨ। **ਅਯਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੋ ਅਪਰਾਧੋ** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਤ੍ਤਾ ਸਪ੍ਪਤਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਚ ਤਸ੍ਸ। **ਅਯਂ ਮਹਨ੍ਤਤਰੋ ਕਲਿ** ਕਤ੍ਤੂਪਚਿਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਤਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਚ।

''ਨਿਰਬ੍ਬੁਦੋ''ਤਿ ਗਣਨਾਵਿਸੇਸੋ ਏਕੋਤਿ ਆਹ "**ਨਿਰਬ੍ਬੁਦਗਣਨਾਯਾ**"ਤਿ, ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਨਿਰਬ੍ਬੁਦਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਰਬ੍ਬੁਦਪਰਿਗਣਨਂ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਯਮਰਿਯਗਰਹੀ ਨਿਰਯਂ ਉਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਾਕਤਿਕੇਨ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਪਨ ਗੁਣਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਤਤੋਪਿ ਅਤਿਵਿਯ ਮਹਨ੍ਤਤਰਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤੁਰੂਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਦ੍ਵੇ ਕੋਕਾਲਿਕਨਾਮਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤਤੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ – "**ਕੋ ਅਯਂ ਕੋਕਾਲਿਕੋ**"ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਾ। ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ – "**ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀ**"ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਾ । **ਅਯਂ ਕਿਰਾ**ਤਿਆਦਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਤਾਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। ਵਿਵੇਕਵਾਸਂ ਵਸਿਤੁਕਾਮਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਚ **ਮਾ ਕਸ੍ਸਚਿ...ਪੇ॰... ਵਸਿਂਸੁ**।

ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਆਘਾਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਵਿਘਾਤਨਤੋ। **ਥੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦਯਿਂਸੁ** ਪਯੁਤ੍ਤਵਾਚਾਯ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਥੇਰੇਹਿ ਚ ਅਦੀਪਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ...ਪੇ॰... ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਥੇਰਾਨਂ ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਠਿਤਭਾਵਂ ਆਸਙ੍ਕਤਿ ਅਵਣੇ ਵਣਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸੁਦ੍ਧੇ ਆਦਾਸਤਲੇ ਲੇਖਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ।

ਅਪਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਤਿ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ''ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ। ਆਹ "**ਸਦ੍ਧਾਯ ਆਕਰੋ ਪਸਾਦਾਵਹੋ**"ਤਿ। ਪਵਤ੍ਤੁਸਦ੍ਧਾਯਿਕੋ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਸਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬਵਚਨੋ**"ਤਿ।

ਪੀਲ਼ਕਾ ਨਾਮ ਬਾਹਿਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਿਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਇਮਾ ਪਨ ਪਠਮਂਯੇਵ ਅਟ੍ਠਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਤਾ। **ਤਰੁਣਬੇਲੁਵਮਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਤਰੁਣਬਿਲ੍ਲਫਲਮਤ੍ਤਿਯੋ। **ਵਿਸਗਿਲਿਤੋ**ਤਿ ਖਿਤ੍ਤਪਹਰਣੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਬਲ਼ਿਸਂ ਵਿਸਸਮਞ੍ਞਾ ਲੋਕੇ। ''ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਸਂਵੋਹਾਰਤੋ **ਮਾਗਧਕੋ ਪਤ੍ਥੋ**, ਤੇਨ। ਤਿਲਸਕਟਂ **ਤਿਲਵਾਹਾ**ਏਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਚ੍ਚਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਰਯਦੁਕ੍ਖੇਨ ਪਚ੍ਚਿਤਬ੍ਬਪਦੇਸਸ੍ਸ। **ਏਤਂ** ''ਅਬ੍ਬੁਦੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ।

ਵਸ੍ਸਗਣਨਾਤਿ ਏਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸਗੁਣਿਤਂ ਅਬ੍ਬੁਦਆਯੁਮ੍ਹਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਵੀਸਤਿਗੁਣਂ ਨਿਰਬ੍ਬੁਦਾਦੀਸੁ ਵਸ੍ਸਗਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਬਬਾਦੀਸੁ ਪਦੁਮਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਨਿਰਯੇਸੁ। **ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤੋ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿਗੁਣਤਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ।

ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੨. **ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਕਾਲਤ੍ਤਾ। ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਜਨੇ, ਤੰ ਇਤੋ **ਜਨੇਤੋ**, ਤਸ੍ਮਿਂ। **ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸੇਟ੍ਠੋ** ਲੋਕਮਰਿਯਾਦਪਰਿਪਾਲਨਾਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਯੋਜਨੇਨ ਬਹੁਕਾਰਤ੍ਤਾ। ਸੋ ਹਿ ਪਰੇ ਤਥਾ ਪਟਿਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਦੀਨਂ ਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨ **ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਬਾਹੁਸਚ੍ਚਵੀਰਿਯਸਤਿਪਞ੍ਞਾਤਿ ਇਮੇ **ਸਤ੍ਤ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ**। ਚਰਨ੍ਤਿ ਅਗਤਪੁਬ੍ਬਂ ਦਿਸਂ ਏਤੇਹੀਤਿ **ਚਰਣਾਨਿ,** ਸੀਲਾਦਯੋ ਪਨ੍ਨਰਸ ਧਮ੍ਮਾ।

ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੇਵਦਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੩. ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਏਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਛੇਜ੍ਜਗਾਮਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਸਲਿਙ੍ਗੇਨੇਵ ਚ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ''ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਾਸਨਤੋ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਾਸਨਤੋ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ "**ਵੇਲੁਵਨਤੋ ਗਯਾਸੀਸਂ ਗਤੇ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਨ ਅਪਕਤਤ੍ਤੋਤਿ। **ਵਲ਼ਵਾਯਾ**ਤਿ ਵਲ਼ਵਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਜਾਤਂ।

ਦੇਵਦਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੪. **ਜਨਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਨਾਨਂ ਸਮੂਹਂ, ਜਨਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਨੁਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥਕੇ ਕਸਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਸਞ੍ਚਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਚਾਰੇ। **ਸਂਯੋਜਨਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਸਂਯੋਜਨਵਿਮੋਕ੍ਖਹੇਤੁ। ਵਿਵੇਕਰਤਿਂ ਪਵਿਵੇਕਸੁਖਜ੍ਝਾਨਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ। **ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੇਨ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਅਸਂਸਟ੍ਠੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਂਸੁ, ਇਦਾਨਿ ਗਾਮਨ੍ਤੇ ਵਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਨਿਵੁਟ੍ਠੋਤਿ ਅਪ੍ਪਸਾਦਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯਦਿਪਿ ਮੇ ਇਧ ਅਭਿਰਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਇਧੇਵ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚਿਤ੍ਤਵਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਪਰਾਯਣੋ**ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਰਤੋ। ਏਵਂ ਹਿਸ੍ਸ ਗਣਵਾਸੋਪਿ ਪਾਸਂਸੋ ਵਿਵੇਕਵਾਸੇਨ ਵਿਨਾ ਸਮਣਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਸਿਜ੍ਝਨਤੋ।

ਵ**ਟ੍ਟਭਯਤੋ** ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਨਿਸੀਦ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਥੁਪਲਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਤੇਸਂ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਇਮਿਨਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਆਕਾਰੇਨ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਨ ਅਨੁਸ੍ਸਵਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ, ਨ ਅਨੁਸ੍ਸਵਗ੍ਗਹਣਂ। ਤਕ੍ਕਹੇਤੁ ਨਯਹੇਤੁ ਵਾ ਨ ਵਦਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਿਟਕਂ ਗਨ੍ਥੋ ਸਮ੍ਪਦੀਯਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਿਟਕਸਮ੍ਪਦਾਨਂ,** ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ ਤੇਨ ਪਿਟਕਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨਕਭਾਵੇਨ, ਕੇਨਚਿ ਗਨ੍ਥਾਨੁਸਾਰੇਨ ਏਵਂ ਨ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਰਿਯਂ ਵਾਚਸਿਕਂ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ

ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ। ਭਾਵਿਤੇਨ ਮਰਣਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਾਗੇਨ ਵਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨ **ਮਰਣਪਰਿਚ੍ਚਾਗੀਨਂ**। ਤੇ ਚ ਖੀਣਜਾਤਿਕਾਤਿ ਆਹ "**ਖੀਣਾਸਵਾਨ**"ਨ੍ਤਿ।

ਦਸਧਾ ਦਸਾਤਿ ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦਸ। **ਅਢ੍ਢਵ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾਧਿਕਸਹਸ੍ਸਤੋ ਅਢ੍ਢਂ। **ਪੁਞ੍ਞਭਾਗਿਨੋ**ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟੂਨਿਸ੍ਸਿਤਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਾਗਿਨੋ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਏਤ੍ਤਕਾ ਸਤ੍ਤਾ ਜਾਤਾਤਿ ਗਣੇਤੁਂ ਅਹਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਧਮ੍ਮਦੇਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਹ।

ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਰੁਣਵਤੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੫. **ਅਭਿਭੂ ਸਮ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਹਾਥੇਰਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਤੇਸੂ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇ ਦ੍ਵੇ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਵਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। **ਖਿਯਜਨ੍ਤਿ** ਤਂ ਲਾਮਕਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਲਾਮਕਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਸਣ੍ਡਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯੇ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯੇ ਪਟਿਲਾਭੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਅਤ੍ਥੇ ਪੁਰਿਸਕਾਰਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਆਰਮ੍ਭਵੀਰਿਯਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁਸੇਨਾਸਙ੍ਖਾਤਕਿਲੇਸਧੁਨਨੇ ਆਰਮ੍ਭਵੀਰਿਯਂ, ਯਾ ''ਆਰਮ੍ਭਧਾਤੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ । **ਨਿਕ੍ਕਮਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਸਜ੍ਜਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਂ ਵੀਰਿਯਂ, ਯਾ ''ਨਿਕ੍ਕਮਧਾਤੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਯੋਗਂ ਕਰੋਥਾ**ਤਿ ਪਰਂ ਪਰਂ ਠਾਨਂ ਅਕ੍ਕਮਨਤੋ ਤਤੋਪਿ ਬਲਵਤਰਂ ਭਾਵਨਾਭਿਯੋਗਂ ਪਵਤ੍ਤੇਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਪਰਕ੍ਕਮਥਾ''ਤਿ। **ਕਿਲੇਸਸੇਨਾ** ਨਾਮ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਸਮੂਹੋ, ਸੋ ਮਰਣਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ''ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਸੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਮਹਾਸੇਨੇਨ ਮਚ੍ਚੁਨਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੨, ੨੭੫, ੨੭੬)। ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਠਮਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ **ਜਾਤਿ,** ਤਦਞ੍ਞਂ ਪਨ ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਾਟਿ ਪਵਤ੍ਤਂ **ਸਂਸਾਰੋ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਹ "**ਜਾਤਿਞ੍ਚ ਸਂਸਾਰਞ੍ਚਾ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਆਦਾਨਨਿਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ''ਜਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਾ ਏਵ ਯਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਸਂਸਾਰੋ ''ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਸਂਸਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਜਾਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਾ ਸਂਸਾਰ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਚ੍ਛੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ। ਓਭਾਸਂ ਫਰੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਆਲੋਕਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਆਲੋਕਟ੍ਠਾਨੇ। **ਆਲੋਕਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਆਲੋਕਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯ ਆਲੋਕਟ੍ਠਾਨੇ ਆਲੋਕਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ''ਕਿਂ ਆਲੋਕੋ ਅਯਂ, ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਆਲੋਕੋ''ਤਿ? **ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਾਨਂ** ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਨਂ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਯਂ ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ। **ਓਸਟਾਯ ਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬੋਸਟਾਯ ਪਰਿਚਿਤਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਪਰਿਸਾਯ। **ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਿਂਸੂ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਦਮੇਵ ਸੁਣਿਂਸੁ, ਅਥ ਖੋ ਅਤ੍ਥੋਪੀਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਤੇਸਂ ਪਕਤਿਸਵਨੁਪਚਾਰੇ ਵਿਯ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਿਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸੀਤਿ।

ਅਰੁਣਵਤੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੬. **ਏਵਂ ਤਂ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਨੁਰੋਧਪੁਰਸ੍ਸ ਥੂਪਾਰਾਮੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯਂ, ਏਵਂ ਤਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਯਂ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮਾ ਉਯ੍ਯਾਨਤੋ ਉਪੇਚ੍ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਉਪਵਤ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਲਪਨ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਠਿਤਂ ਸਾਲਵਨਂ। **ਅਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਵੇਮਜ੍ਝੇ। ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨਂ **ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ,** ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਞਾਣੂਪਸਂਹਿਤਾ ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸਤਿਯਾ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਸਾਤਿਸਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਦੇਯੇਵ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਭਾਸਿ** ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਕਲਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ।

ਞਾਣਾਦੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਵਸੀਭਾਵਤਾਯ ‘‘ਏਤ੍ਤਕੇ ਕਾਲੇ ਏਤ੍ਤਕਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੋ।

ਅਯਮ੍ਪਿ ਚਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਚਸਟ੍ਠਿਯਾ ਞਾਣਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਕਥਾਪਿ ਸਙ੍ਖੇਪਕਥਾ ਏਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤਦਾ ਦੇਵਸਿਕਂ ਵਲਞ੍ਜਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘**ਨਿਬ੍ਬਾਨਪੁਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ**’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਚਤੁਵੀਸਤਿ…ਪੇ॰… ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਤਾਵ ਆਹੁ ‘‘ਭਗਵਾ ਦੇਵਸਿਕਂ ਦ੍ਵਾਦਸਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਦ੍ਵਾਦਸਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮੇਵ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਾਪਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ‘ਤਥਾਗਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਦ੍ਵੇ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਬਹੁਲਂ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ ਖੇਮੋ ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਵਿਵੇਕੋ ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੋ’ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੩੮)। ਖੇਮੋ ਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਪਵਿਵੇਕਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਹਿ ਭਵਙ੍ਗਪਰਿਵਾਸੋ ਲਹੁਕੋ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਵਸੀਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਕਤਿਪਯਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਹੇਵ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸੇਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾ ਦੇਵਸਿਕਂ ਵਲਞ੍ਜਨਕਕਸਿਣਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ।

ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ ‘‘ਯਂ ਤਂ ਭਗਵਤਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗਮੁਖੇਨ ਪਟਿਲੋਮਨਯੇਨ ਜਰਾਮਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਦਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਨ੍ਤੇਨ ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਵਿਦੁਗ੍ਗਂ ਮਹਾਗਹਨਂ ਮਹਾਵਨਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਨਿਸਾਨਸਿਲਾਯਂ ਫਰਸੁਂ ਨਿਸਿਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਨਿਸਾਨਸਿਲਾਸਦਿਸਿਯੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਭਾਵਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗੇਸੁ ਲਕ੍ਖਕੋਟਿਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਭੂਤੋਪਿ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਤੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਙ੍ਗਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਲਕ੍ਖਕੋਟਿਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ’’’ਤਿ।

ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਮਨਨ੍ਤਰਾਨੇਵ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯਪਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਤਾਯ ਞਾਣਪਕ੍ਖਿਕਭਾਵਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਂ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਤਤੋ ਤਤੋ ਚਵਨਤੋ ‘‘ਚੁਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਯਮੇਵ ਭਗਵਾ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚਵਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਯੇ ਹਿ ਕੇਚੀ’’**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਨ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਕਾਲਂ** ਕਾਲਕਿਰਿਯਂ **ਕਰੋਨ੍ਤਿ** ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਕਾਲਗਮਨਤੋ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਪੇਚ੍ਚਾਤਿ।

ਪਟਿਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲਵਿਰਹਿਤੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਅਸਦਿਸਤਾਯ ਸਦਿਸਪੁਗ੍ਗਲਰਹਿਤੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵੂਪਸਮੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਞਾਤਂ ਕਥਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਸੁਖਨ੍ਤਿ। **ਲੋਮਹਂਸਨਕੋ**ਤਿ ਲੋਮਾਨਂ ਹਟ੍ਠਭਾਵਾਪਾਦਨੋ। **ਭਿਂਸਨਕੋ**ਤਿ ਅਵੀਤਰਾਗਾਨਂ ਭਯਜਨਕੋ **ਆਸਿ** ਅਹੋਸਿ। **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਵਰਗੁਣੂਪੇਤੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਆਕਾਰਵਰੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮਕਾਰਣੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ। **ਅਸਙ੍ਕੁਟਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਕੁਟਿਤੇਨ ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਾਭਾਵਤੋ। **ਸੁਵਿਕਸਿਤੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਯੋਗਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਕਸਿਤੇਨ। **ਵੇਦਨਂ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ** ਸਭਾਵਸਮੁਦਯਾਦਿਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। **ਅਨਾਵਰਣਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਬ੍ਬਸੋ** ਨਿਬ੍ਬਿਦਭਾਵੋ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵੂਪਗਮੋ’’**ਤਿ। **ਪਜ੍ਜੋਤਨਿਬ੍ਬਾਨਸਦਿਸੋ**ਤਿ ਪਦੀਪਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਦਿਸੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਅਵਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਤੋ।

ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਬ੍ਰਹ੍ਮਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੭. ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਅਰਹਨ੍ਤਵਗ੍ਗੋ

੧. ਧਨਞ੍ਜਾਨੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭. **ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਗੋਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਤੋ ਆਗਤਸ੍ਸ ਕੁਲਵੰਸਸ੍ਸ ਨਾਮਾਭਿਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਗਂ ਤਾਯਤੀਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ। (ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਾਸਾਧਾਰਣੰ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਆਦਿਪੁਰਿਸਸਮੁਦਾਗਤੰ ਤੰਕੁਲਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਾਧਾਰਣੰ ਸਾਮਞ੍ਞਰੂਪਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।) ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਗੋਤ੍ਤੰ ਏਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ **ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਗੋਤ੍ਤਾ**। ਤਸ੍ਸਾ ਉਦਾਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਭਾਵੇਤੁੰ **"ਸੋ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਾਨਾਰਸਭੋਜਨਂ ਦੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਸਮ੍ਪਾਦਿਤੰ ਸਾਲਿਭਤ੍ਤੰ ਸੂਪਸਾਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਨਾਨਾਰਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭੋਜਨਂ। **ਮਣ੍ਡਲਗ੍ਗਖਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੰ ਖਗ੍ਗਂ। ਦੁਵਿਧੋ ਹਿ ਖਗ੍ਗੋ ਮਣ੍ਡਲਗ੍ਗੋ ਦੀਘਗ੍ਗੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੋ ਮਣ੍ਡਲਾਕਾਰੇਨ ਠਿਤੋ, ਸੋ ਮਣ੍ਡਲਗ੍ਗੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਅਸਿਪੁਤ੍ਤਿਕਾ ਵਿਯ ਦੀਘੋ, ਸੋ ਦੀਘਗ੍ਗੋ।

ਸਾਸਨਾਤਿ ਅਨੁਸਾਸਨਾ। ''ਨਮੋ…ਪੇ॰… ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਪਞ੍ਚਪਦਿਕਗਾਥਾ**। ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਹਿ ਲੋਕਿਯਚ੍ਛਨ੍ਦੰ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਏਸਾ ਪਞ੍ਚਪਦਿਕਗਾਥਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਓਕ੍ਕਾਵਰਧਰਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਸਙ੍ਖਾਤਓਕ੍ਕਾਕਵੰਸਵਰਧਾਰਿਕਾ। **ਸਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ''ਸਚੇ ਮੇ ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨ। ''ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾਸਤਾਨਿ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਆਰੁਲ੍ਹਾਨਿ, ਇਧ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਏਵ ਉਦ੍ਧਟਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਹਰਿਤੁੰ** ਵਾਤਿ ਏਕਵਾਰਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਵਾ ਪਹਰਿਤੁਮ੍ਪਿ ਪਰਾਮਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾਯ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਪਨਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤਦਨੁਵਤ੍ਤਨੋ ਨਿਬ੍ਬਿਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਭੋਤੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ। **ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਨੇਨ੍ਤੀ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ''ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾਪਰਿਚਿਤੰ ਗੁਣਪਦਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਦਸਬਲਂ ਸਰੀ"**ਤਿ।

ਖਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚਰਹਿਤਤਾਯ **ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਂਯਤਾਭਾਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਮੇਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਏਵਮੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਏਤਰਹਿ ਅਕਾਰਣੇਨ, ਏਵਮੇਵ ਅਞ੍ਞਦਾਪਿ ਅਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਕ੍ਕਾਰਣਤਾਦੀਪਨੇ **ਏਵਂ**-ਸਦ੍ਦੋ, **ਏਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ। ਨਿਕ੍ਕਾਰਣਤਾ ਚ ਨਾਮ ਨਿਰਤ੍ਥਕਤਾ, ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਿਪ੍ਪਲਾਪਭਾਵੇਨੇਤ੍ਥ **ਏਵਂ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਗਹਣੇ ਪਵਤ੍ਤਿ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਗਰਹਤ੍ਥੋ ਵਾਯਂ **ਏਵਂ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਨਿਪਾਤਾਨਂ। ਗਰਹਤ੍ਥਤਾ ਚਸ੍ਸ ਵਸਲਿਸਦ੍ਦਸਨ੍ਨਿਧਾਨਤੋ ਪਾਕਟਾ ਏਵ।

ਗਾਮਨਿਗਮਰਟ੍ਠਪੂਜਿਤੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਮਨਿਗਮਰਟ੍ਠਸਾਮਿਕੇਹਿ ਪੂਜਿਤਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਗਾਮਾਦੀਨਂ ਤੇਸਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਨਾਮ** ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿ, ਯਮ੍ਪਿ ਚਞ੍ਞਂ ਇਧਾਗਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਣ੍ਣਿਤਞ੍ਚ।

ਧਨਞ੍ਜਾਨੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਕ੍ਕੋਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੮. ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋਵ ਸੋਤਿ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਨਾਮ ਏਵ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ। ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਹਿ ਤਯਿਦਂ ਨਾਮਂ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਨੇਤਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਜਾਨਿਕਤਾ**ਤਿ ਞਾਤਿਵਗ੍ਗਹਾਨਿਕਤਾ। **ਪਕ੍ਖੋ ਭਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਞਾਤਿਪਕ੍ਖੋ ਨਟ੍ਠੋ। ਯਥਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ ਲਭਤਿ, ਏਵਂ ਕੁਪਿਤੋਤਿ ਆਹ “**ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਚਾ**”ਤਿ। **ਦਸਹੀ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗਾਥਾਸਤੇਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਅਕ੍ਕੋਸੇਯਜਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੋਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿਯੇਵ ਨਾਮ। **ਕਰੋਸਿ** ਮਮ ਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ।

ਸਮ੍ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਕ੍ਕੋਸਾਦੀਹਿ **ਏਕਤੋ ਭੁਞ੍ਜਤਿ**। **ਵੀਤਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਬਜਤਿਹਾਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਕ੍ਕੋਸਤੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਕੋਸਨਾਦਿਨਾ ਵਿਨਿਮਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਕਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕਾਰਂ ਕਰੋਤੀ**”ਤਿ। ਅਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਸੇਨ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਪਤਿ ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ ਭਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ। **ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਦਂ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ‘‘ਤਵੇਵੇਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਸੇਨ ਸੁਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ। ਕਾਮਂ ਕਿਸਵਚ੍ਛਾਦਯੋ ਸਪਨਂ ਨਾਦਂਸੁ, ਦੇਵਤਾਨਂਯੇਵ ਹਿ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਤਥਾ ਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸੋਪਿ ਤਥਾਸਞ੍ਞੀ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਸੇਨਾ**”ਤਿ।

ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਦਮਥਂ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ। **ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸਾਦਿਹੇਤੁਕਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਰਹਿਤਸ੍ਸ। **ਤਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ **ਤੇਨ ਕੋਧੇਨ ਪਾਪਂ ਹੋਤਿ** ਪਾਪਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਰਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ “**ਤਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤੇਨ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨੇਨ। **ਪਾਪਿਯੋ**ਤਿ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਲਾਮਕਤਰੋ’’ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ** ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੇ ਠਿਤੋ **ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ,** ਨ ਸਹੋ ਮੂਲ੍ਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕੋਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਿਲੇਸਬਜਾਧਿਂ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਵੂਪਸਮੇਨ੍ਤਂ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ। **ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਰਿਮਾਸੁ ਗਾਥਾਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਯਾਥਾਵਤੋ ਵਿਨੀਤਾ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ “**ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ “**ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ**”ਤਿ।

ਅਕ੍ਕੋਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਅਸੁਰਿਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੯. ਤੇਨੇਵਾਤਿ ਭਾਤੁਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨੇਵ। **ਅਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਤਿਤਿਕ੍ਖਸ੍ਸ। “**ਤਂ ਜਯਂ ਹੋਤੀ**”ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਸੋ ਜਯੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ, ਦੁਜ੍ਜਯਂ ਕੋਧਂ ਤਿਤਿਕ੍ਖਾਯ ਜਿਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਿਤਿਕ੍ਖਾਦਯੋ ਨ ਕੋਧਵਸਿਕਂ ਧੁਰਂ, ਤਂ ਪਨ ਬਾਲਾਨਂ ਮਞ੍ਞਨਾਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਧ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ “**ਕਤਮਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਜਾਨਤੋਵ ਜਯੋ** ਨ ਅਵਿਜਾਨਤੋ ਤਿਤਿਕ੍ਖਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਅਵਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਧਬਾਲੋ ਕੋਧਂ ਵਿਜੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਕੇਵਲਂ ਜਯਂ ਮਞ੍ਞਤਿ** ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪਰਾਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਸੁਰਿਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਬਿਲਙ੍ਗਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੦. ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਸਮ੍ਭਾਰਵਿਰਹਿਤਂ। **ਸਮ੍ਭਾਰਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਟੁਕਭਣ੍ਡਾਦਿਸਮ੍ਭਾਰਸਹਿਤਂ। ਕਞ੍ਜਿਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਕਞ੍ਜਿਕਂ,** ਆਰਨਾਲਂ, ਬਿਲਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਮਂ ਗਹਿਤਂ** ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ‘‘ਬਿਲਙ੍ਗਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਵਸੇਨ। **ਤਯੋ**ਤਿ

ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਯਾ ਸਾਮਿਕੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ, ਅਕ੍ਕੋਸਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ, ਅਸੁਰਿਨ੍ਦਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋਤਿ ਆਦਿਤੋ ਤੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਆਗਤਾ ਤਯੋ। **ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ।

ਬਿਲਙ੍ਗਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਹਿਂਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੧. **ਏਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ। **"ਅਹਿਂਸਕੋ ਅਹ"**ਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤੁਂ ਇਚ੍ਛਾਯ ਕਥੇਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਹਿਂਸਕਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛੀ"**ਤਿ। **ਤਥਾ ਚੇ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਥਾ ਚੇਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਸਿ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਨਾਮਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਸਿ ਅਹਿਂਸਕੋ ਏਵ ਸਿਯਾਤਿ। **ਨ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਤਿ** ਦੁਕ੍ਖਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਪਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਹਿਂਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਜਟਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੨. **ਜਟਾਪਞ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਅਨ੍ਤੋਜਟਾ ਬਹਿਜਟਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਜਟਾਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ।

ਜਟਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸੁਦ੍ਧਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੩. **ਸੁਦ੍ਧਿਕਪਞ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਨਾਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਦ੍ਧਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ। **ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਨਿਯਮਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਤਪੋਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਸਨਪਞ੍ਚਾਤਪਤਪ੍ਪਨਾਦਿਪਰਿਭੇਦਨਤਪੋਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ। **ਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਤਯੋ ਵੇਦਾ**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਤਾਯ ਇਧਲੋਕਤ੍ਥਂ ਪਰਲੋਕਤ੍ਥਂ ਞਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। **ਗੋਤ੍ਤਚਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਰਣਂ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੁਜ੍ਝਤਿ** ਜੇਟ੍ਠਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਏਵ ਤਪਂ ਆਚਰਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਇਤਰੋ। **ਅਞ੍ਞਾ ਲਾਮਿਕਾ ਪਜਾ**ਤਿ ਇਤਰਵਣ੍ਣਂ ਵਦਤਿ। ਵ**ਚਨਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਨੇਕਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ। ਅਨ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪੂਤਿਕੋ ਸਭਾਵੇਨ ਪੂਤਿਕੋ। **ਕਿਲਿਟ੍ਠੇਹਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ** ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਹਿ।

ਸੁਦ੍ਧਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਗ੍ਗਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੪. **ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਣਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਜੁਹਨਵਸੇਨ। **ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੋ**ਤਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵਂ ਸਮ੍ਪਾਪਿਤੋ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਸੋ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਂਯੋਜਿਤੋ"**ਤਿ। **ਅਪਾਯਮਗ੍ਗਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ** ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਮਂ ਲਦ੍ਧਿ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਜਾਤਿਯਾਤਿ ਸਦੋਸਕਿਰਿਯਾਪਰਾਧਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਜਾਤਿਯਾ। **ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ** ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞਿਤੇ **ਗਨ੍ਥੇ। ਸੁਤਵਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਂ ਪਤ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਨਾਤਿ ਇਦਂ ਲੋਕੇ ਸਾਸਨੇ ਚ ਨਿਰੁਲ੍ਹਤਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞੇ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਨੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨਪਿ ਜਾਨਾਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਜਾਤਿ ਖੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਜਾਤਿਕ੍ਖਯੋ,** ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ , ਤੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। **ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵੋਸਿਤਵੋਸਾਨੋ**ਤਿ ਵਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸੋਲਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਵੋਸਿਤਵੋਸਾਨੋ।

ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਯਸਦਾਨਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਿਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਮਯਾ ਅਭਿਗੀਤਂ। **ਅਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਭੋਜਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਨੁ ਭਗਵਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਮੇਵ ਸੁਦ੍ਧੋਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਪਚ੍ਛਾ ਗਾਥਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਮੁਦੁਹਦਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨਾਗਤੇ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਆਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ਏਵਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕਿਲਞ੍ਜਮ੍ਹਿ...ਪੇ॰... ਪਕਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਗਾਥਂ ਉਦ੍ਦਿਸਟ੍ਠਾਨੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਗਾਯਨੇਨਾ**ਤਿ ਗਾਯਨਕੇਨ, ਗਾਨੇਨ ਵਾ। **ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੁ ਧਮ੍ਮਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿਤਞ੍ਞੇਵ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਞ੍ਞੁ। **ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਵੇਣਿਆਗਤੋ ਚਾਰਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਭੋਜਨੇਸੁ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੁਧਾਭੋਜਨ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਧਮ੍ਮੇ ਸਤੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਆਚਾਰਧਮ੍ਮੇ ਸਤਿ ਤਂ ਆਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤਾਨਂ ਏਤਦੇਵ ਸੇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ''ਸੋਮਂ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਪਾਯਸ''ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਕਥਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ।

ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ ਅਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ। **ਸੇਸਾ** ਪਚ੍ਚਯਾ **ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ** ਤੇ ਆਰਬ੍ਭ ਕਥਾਯ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ। **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵੂਪਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਆਹਿਤਪਦਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਨ੍ਨੇਨ ਪਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਮੇਤਂ ਯਥਾ ''ਕਾਕੇਹਿ ਸਪ੍ਪਿ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਤ"**ਨ੍ਤਿ। **ਬਹੁਸਸ੍ਸਫਲਦਾਯਕਂ ਸੁਖੇਤ੍ਤਂ** ਵਿਯ **ਪਟਿਯਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਕਸਨਬੀਜਨਉਦਕਾਨਯਨਾਪਨਯਨਾਦਿਨਾ ਸੁਸਜ੍ਜਿਤਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਏਤਂ।

ਅਗ੍ਗਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੫. ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਹੁਨਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਆਹੁਤਿ**। ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਪਾਯਸਾਦੀਹਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜੁਹੋਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਂ,** ਸਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਗ੍ਯਾਯਤਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸੁਵਿਸੋਧਿਤੋ ਚਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਿਹੀਨਜਾਤਿਕਾਨਂ ਅਨੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਸੋਧਿਤੋ ਚ ਭਵੇਯ੍ਯ। ''ਮੇ''ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਅਫਲਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ **ਦੇਮੀ**ਤਿ ਪਦਂ। ਤਾਵ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਆਗਤਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ ਪੇਯ੍ਯਾਲਵਸੇਨ ਠਪੇਸਿ, ਨ ਸਪ੍ਪਿਸਙ੍ਖਾਰਟ੍ਠਪਨਂ। **ਹਿਮਪਾਤਸ੍ਸ ਚ ਸੀਤਵਾਤਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਰਣਮੇਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਸੁਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਟਿਬਲੋਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨਾਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ।

ਨੀਚਕੇਸਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਰਸ੍ਸਕੇਸਨ੍ਤਂ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਾ ਸਿਖਾਤਿ ਆਹ **"ਪਵਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਸਿਖਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ"**ਤਿ, ''ਪਰਮਹਂਸਪਰਿਕ੍ਖਾਦਿਨਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਅਕਾਰਣਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵਸ੍ਸ ਜਾਤਿ ਅਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵਹੇਤੂਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਪਟਿਕ੍ਖੇਪਭਾਵਤੋ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਾਦਿਭੇਦਂ ਚਰਣਂ। **ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ** ਅਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵਕਾਰਕਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਦਙ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਪਜਹਨਤੋ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ। **ਤਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਤਾਸਙ੍ਖਾਤਮਤ੍ਥਂ ਉਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ। **ਸਾਲਾਦਿਕਟ੍ਠਾ ਜਾਤੋ**ਵਾਤਿ

ਸਾਲਾਦਿਵਿਸੁਦ੍ਧਕਟ੍ਠਾਵ ਜਾਤੋ। ਸਾਪਾਨਦੋਣਿਆਦਿਅਵਿਸੁਦ੍ਧਕਟ੍ਠਾ ਜਾਤੋ ਅਗ੍ਗਿਕਿਚ੍ਚੰ ਨ ਚ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਗ੍ਗਿ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਜਾਤੋਪਿ ਅਗ੍ਗਿਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਤਿਯੇਵ, ਏਵਂ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲਾਦੀਸੁ ਜਾਤੋਪਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਗੁਣਸਮ੍ਪਦਾਵਸੇਨ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵਂਸੇ ਪਜਾਤਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ “**ਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਤਿਮਾ**”ਤਿ। ਧਿਤਿਯਾ ਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਮੁਖਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਸੋ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਧਿਤਿਯਾ**ਤਿ ਵੀਰਿਯੇਨ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨੇਹਿ ਤੇ ਧਾਰੇਤਿ। **ਹਿਰਿਯਾ ਦੋਸੇ ਨਿਸੇਧੇਤਿ,** ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਾਪਾਨਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੇ ਸਤਿ ਤੇਸਂ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਸਰੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਮੋਨਧਮ੍ਮੇਨ** ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਉਤ੍ਤੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮੇਨ। **ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਜਾਨਨਕੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਠਾਨਂ, ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਸਭਾਵਟ੍ਠਾਨਂ ਜਾਨਨਕੋ।

ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ **ਦਨ੍ਤੋ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮੇਨਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਅਰਿਯੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੇਨ ਉਪਗਤੋ। ਵਿਦਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ **ਵੇਦਾ। ਮਗ੍ਗਵੇਦਾਨਂ ਅਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਫਲਂ। **ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਟ੍ਠਾਨਂ। **ਯਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਫਲਂ। **ਨਿਰਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਫਲਂ ਤੇਸਂ ਅਨਾਗਮਨਤੋ, ਆਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾਭਾਵਤੋ। **ਜੁਹਤਿ** ਦੇਤਿ।

ਸੁਯਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਸੁਦਾਨਂ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਲਾਭੇਨ। **ਸੁਹੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਅਥ ਵਾ **ਸੁਯਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਯਿਟ੍ਠਂ ਸਾਰੇ ਉਪਨੀਤਂ ਮਮ ਇਦਂ ਦੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁ। **ਸੁਹੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਉਪਹਟਮਤ੍ਤੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ‘‘ਭੁਞ੍ਜਤੁ ਭਵ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਨੀਤਮਤ੍ਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋਜਮੇਵਾ**ਤਿ ਸਵਤ੍ਥੁਕਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਿਵੇਚਿਤਓਜਮੇਵ। **ਤੇਨ ਤਂ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਂ ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਹਬ੍ਯਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸੁਖੁਮਭਾਵਂ ਗਤਨ੍ਤਿ ਓਜਾਯ ਅਨੋਲ਼ਾਰਿਕਤਾਯ ਪੁਰਿਮਾਕਾਰੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਓਜਾਯ ਏਵ ਕੇਵਲਾਯ ਗਹਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਸਾ ਹਿ ਅਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਵਿਸੁਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਵਤਾਹਿਪਿ ਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਗਯ੍ਹਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਕਰਜਕਾਯਮਾਹ। ਓਲ਼ਾਰਿਕਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਦੇਵਾਨਂ ਵਿਯ ਗਹਣੀ ਨ ਤਿਕ੍ਖਾਤਿ ਦਿਬ੍ਬੋਜਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੁਖੁਮਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਦਿਬ੍ਬੋਜਾ ਤੇਨ ਪਾਯਸੇਨ ਮਿਸ੍ਸਿਤਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਸੁਖੁਮਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਸੁਖਦਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ “**ਗੋਯੂਸੇ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ। ਪਰਿਭੋਗਵਤ੍ਥੁਨੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕਤਾਯ ਵਾ ਦੇਵਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮੇਤੁਂ, ਦਿਬ੍ਬੋਜਾਯ ਗਰੁਤਰਭਾਵੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ “**ਨ ਖ੍ਵਾਹ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਞਾਨਾਨੁਭਾਵਸਨ੍ਤੇਜਿਤਾ ਤਿਕ੍ਖਤਰਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਅਟ੍ਠ...ਪੇ॰... ਪਰਿਣਾਮੇਯ੍ਯਾ**”ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਸੁਦ੍ਧੇਨੇਵ ਪਰਿਣਮਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਪਾਕਤਿਕੇਨੇਵਾ**”ਤਿ, ਞਾਨਾਨੁਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਵਿਨਾ ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧੇਨੇਵ।

‘‘ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪ-ਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇਤਿ ਅਹਰਿਤੇ**”ਤਿ। **ਪਾਤਿਸਤੇਪਿ** ਪਾਯਸੇ। **ਨ ਆਲੁਲ਼ਤੀ**ਤਿ ਨ ਆਵਿਲਂ ਹੋਤਿ। **ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ** ‘‘ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਨ ਦਾਪੇਸਿ, ਕੇਵਲਂ ਪਾਯਸਂ ਨਾਸੇਸੀ’’ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋ।

ਦਾਰੁ ਸਮਾਦਹਾਨੋਤਿ ਦਾਰੁਹਰਿਦ੍ਧਿ ਦਾਰੁਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਸ ਦਹਨ੍ਤੋ। **ਯਦੀ**ਤਿਆਦਿ ਦਾਰੁਞਾਪਨਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਭਾਵਸਾਧਨਂ ਅਸੁਦ੍ਧਹੇਤੂਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ ਤਸ੍ਸ। **ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਕੁਸਲਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਸਭਾਵਤੋ ਸਮੁਦਯਤੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਤੋ ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਆਦੀਨਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਜਾਨਨਤੋ ਛੇਕਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ। **ਞਾਣਜੋਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਮਯਂ ਜੋਤਿਂ। **ਜਾਲੇਮੀ**ਤਿ ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ ਕਰੋਮਿ। **ਨਿਚ੍ਚਂ ਪਜ੍ਜਲਿਤਗ੍ਗਿ** ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਵਿਗਤਸਮ੍ਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਤਾਯ ਏਕੋਭਾਸਭਾਵਤੋ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ **ਨਿਚ੍ਚਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਵਦਤੀ**ਤਿ ਚਰਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਵਿਯ ਵਦਤਿ ਆਸਨ੍ਨਤਂ ਹਦਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

ਖਾਰਿਭਾਰੋਤਿ ਖਾਰਿਭਾਰਸਦਿਸੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਯਥਾ**”ਤਿਆਦਿ। **ਖਨ੍ਧੇਨ ਵਯ੍ਹਮਾਨੋ**ਤਿ ਕਾਜੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧੇਨ ਵਯ੍ਹਮਾਨੋ। **ਪਥਵਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਫੁਸੇਤਿ** ਭਾਰਸ੍ਸ ਗਰੁਕਭਾਵੇਨ ਕਾਜਸ੍ਸ ਪਰਿਣਮਨੇਨ। ਮਾਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਨ ਸਹਤੀਤਿ ਆਹ – “**ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਇਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ**”ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਿਆਦਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਗਰੁਤਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਂਸੀਦੇਯ੍ਯਾਤਿ

ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕੋਧੋ ਧੂਮੋ**ਤਿ ਯਥਾਪਿ ਭਾਸੁਰੋ ਅਗ੍ਗਿ ਧੂਮੇਨ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ, ਏਵੰ ਕੋਧੇਨ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ। **ਞਾਣਗ੍ਗੀਤਿ** ਤਸ੍ਸ ਕੋਧੋ ਧੂਮੋ। ਮੁਸਾਵਾਦੋਵ **ਮੋਸਵਜ੍ਜੰ**। ਯਥਾ ਞਾਣੇ ਸਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵੰ ਮੁਸਾਵਾਦੇ ਸਤਿ ਞਾਣਮ੍ਪੀਤਿ ਤੇਨ ਤੰ ਨਿਰੋਧਿਤੰ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ – "**ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਞਾਣ**"ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਸੁਜਾਯ ਵਿਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਯਾਗੋ ਨ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਏਵੰ ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਾਯ ਵਿਨਾ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਯਾਗੋ ਨ ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ ਜਿਵ੍ਹਾ ਸੁਜਾਪਰਿਯਾਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਜੋਤਿ ਠਿਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਜੋਤਿਟ੍ਠਾਨੰ** ਵੇਦਿ, ਯੰ ਅਗ੍ਗਿਕੁਣ੍ਡੰ। **ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਦਯੰ ਜੋਤਿਟ੍ਠਾਨੰ** ਞਾਣਗ੍ਗਿਨੋ ਤਤ੍ਥ ਸਮੁਜ੍ਜਲਨਤੋ। **ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ** ''ਆਹਿਤੋ ਅਹੰ ਮਾਨੋ ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ।

ਧਮ੍ਮੋ ਰਹਦੋਤਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦਿਆਲਸਿਯਾਭਾਵਤੋ ਕਿਲੇਸਮਲਪਕ੍ਖਾਲਨਤੋ ਪਰਮਗ੍ਗਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾਵਹਨਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੋ ਅਨਾਵਿਲੋ ਰਹਦੋ। **ਹੇਟ੍ਠਪਰਿਯਵਾਲੁਕਾ**ਤਿ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਵਾਲੁਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਆਲੁਲਾ**ਤਿ ਆਕੁਲਜਾਤਾ। **ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਪਸਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਪੁਰਤੋ ਸੇਟ੍ਠੋ। ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਸਨ੍ਤੋ ਪਾਸੰਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸੇ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਸਬ੍ਭੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨਾ**"ਤਿ। ਤਥਾ ਚਾਹ ਭਗਵਾ "**ਮਗ੍ਗਾਨਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਸੇਟ੍ਠੋ**"ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੩)।

ਵਚੀਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ''ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਾਚਾ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਚ੍ਚਸੰਯਮਪਦੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਇਧ ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ – "**ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਇਮਿਨਾ…ਪੇ॰… ਦਸ੍ਸੇਤੀ**"ਤਿ। **ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੰ ਗਹਿਤੰ** ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਅਨੇਕੇਹਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤ੍ਤਾਦਿਅਤ੍ਥਤੋ। ਤਾਯ ਹਿ ਸਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਇਤਰੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਦਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤਗ੍ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪਕਾਰਕਭਾਵੇਨ ਤਾਯ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਹਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨਾਹਟੰ ਪਞ੍ਞਾ ਵਿਚਿਨਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਤੋ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਸਮਾਧਿ ਗਹਿਤੋ, ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ ਤਦੁਪਕਾਰਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਏਵੰਧਮ੍ਮਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੯੭; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭੮) ਸਮਾਧਿ ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚੰ ਗਹਿਤੰ** ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। ਯਥਾਹ – ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ, ਵਿਰਾਗੋ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪)। **ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ, ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਨੰ ਵਾ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵਤੋ। **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ** ਤਾਸੰ ਮਗ੍ਗਭਾਵਤੋ। **ਤੀਣਿ** ਅਙ੍ਗਾਨਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਨਾਮ। **ਮਜ੍ਝੇ ਸਿਤਾ**ਤਿ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਾਦਿਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਵਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਮਜ੍ਝੇ ਮਜ੍ਝਿਮਪਟਿਪਦਾਭਾਵੰ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ। ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਗ੍ਗਹਣੰ ਹੇਤ੍ਥ ਪਧਾਨਤਾਯ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ। **ਸੇਟ੍ਠਪ੍ਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਤ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ**ਤਿ ''ਸ ਉਜੁਭੂਤੇਸੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਮਜ੍ਝੇ ਤ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, "**ਸ ਦੁਜ੍ਜੁਭੂਤੇਸੂ**ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਦ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ਸ-ਇਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਿਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਸ ਤ੍ਵ**"ਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਮ੍ਮੋ ਸਾਰਿਯੋ ਪਰਿਧਾਨਭੂਤਾ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਾਰੀ**। ਅਥ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਾਰਿਤਵਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਾਰੀ,** ਤੇਹਿ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਹੀ**"ਤਿਆਦਿ।

ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਬਹੁਧੀਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੬. ਸਮਨ੍ਤਤੋਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਵਾਮਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ। **ਊਰੁਬਦ੍ਧਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਊਰੂਨੰ ਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਨੰ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਊਰੂਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ ਆਭੁਜਿਤਾਕਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ "**ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਕਾਯਸ੍ਸ ਅਨੁਜੁਕੰ ਠਪਨੰ ਨਿਸਜ੍ਜਾਵਚਨੇਨੇਵ ਬੋਧਿਤਨ੍ਤਿ ''ਉਜੁੰ ਕਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯ-ਸਦ੍ਦੋ ਉਪਰਿਮਕਾਯਵਿਸਯੋਤਿ ਆਹ "**ਉਪਰਿਮੰ ਸਰੀਰੰ ਉਜੁਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਤੰ ਪਨ ਉਜੁਕਟ੍ਠਪਨੰ ਸਰੂਪਤੋ ਪਯੋਜਨਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਅਟ੍ਠਾਰਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਰਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖ**"ਨ੍ਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪੁਥੁਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰਯੇਵ ਪੁਰੇਕ੍ਖਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਗ੍ਗਹਟ੍ਠੋ** ''ਪਰਿਣਾਯਿਕਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਮੁਖਨ੍ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੋ** ''ਸੁਞ੍ਞਤਵਿਮੋਕ੍ਖਮੁਖ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ।

ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਨਿਗ੍ਗਮਨਟ੍ਠੋ ਹਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਨਿਯ੍ਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਗਹਿਤਸਮ੍ਮੋਸਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਸਮ੍ਮੋਸਂ **ਸਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ** ਪਰਮਂ ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ…ਪੇ॰… ਨਿਸੀਦਿ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਸਾਦਸਞ੍ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ। **ਅਟਵਿਮੁਖਾ ਚਰਮਾਨਾ**ਤਿ ਗੋਚਰਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ।

ਅਜ੍ਜਸਟ੍ਠਿਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਛਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣੀ ਸਟ੍ਠੀ ਦਿਵਸਵੁਤ੍ਤਿ, ਅਜ੍ਜ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਛ ਦਿਵਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਚੇਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਅਜ੍ਜ ਛਦਿਵਸਮਤ੍ਤਕਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਜਤੋ ਛਟ੍ਠਦਿਵਸਮਤ੍ਤਕਾ। **ਲਾਮਕਾ**ਤਿ ਨਿਹੀਨਾ ਨਿਪ੍ਫਲਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਤਿਲਖਾਣ੍ਕਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਉਸ੍ਸਾਹੇਨਾਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਉਦ੍ਧਂ ਪਸਾਰੇਨ ਅਭਿਭਵਨੇਨ। ਤਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਅਭਿਭਵਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਕਣ੍ਣਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਾਦੀਨੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

“**ਉਪ੍ਪਾਟਕਪਾਣਕਾ**”ਤਿ ਤਚਂ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਖਾਦਕਪਾਣਕਾ ਊਕਾਮਙ੍ਕੁਲਾਦਯੋ।

ਕਲ਼ਾਰਪਿਙ੍ਗਲਾਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਪਿਙ੍ਗਲਕ੍ਖਿਕਾ, **ਕਲ਼ਾਰਪਿਙ੍ਗਲਾ**ਤਿ ਵਾ ਰਤ੍ਤਗਤ੍ਤਾ ਚ ਪਿਙ੍ਗਲਚਕ੍ਖੁਕਾ ਚ। **ਤਿਲਕਾਹਤਾ**ਤਿ ਆਹਤਤਿਲਕਾ, ਤਿਲਪ੍ਪਮਾਣੇਹਿ ਬਿਨ੍ਦੂਹਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਞ੍ਚਿਤਸਰੀਰਾ।

ਪਟਿਗਾਥਾਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਸੀਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਗੁਣਕਿਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਹਿ ਵਡ੍ਢੇਸਿ। **ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਣਾਯਿਕਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਲਿਬੋਧਂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ।

ਯਥਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਪੁਨ ਦਿਵਸੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਂ ਤਂ ਕੁਲਘਰਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਤਂ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧੀਤਰਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਤਂ ਕੁਲਘਰਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮੇ ਗਰੁਕਰਣਾਭਾਵਤੋ।

> ‘‘ਨਟ੍ਠੇ ਮਤੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ, ਨਪੁਂਸਕੇਪਿ ਭਤ੍ਤੁਰਿ।
> ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪਤਿਸੇਟ੍ਠਾਯ, ਨ ਅਞ੍ਞੋ ਪਤਿ ਇਚ੍ਛਿਯੋ’’ਤਿ॥ –

ਅਯਞ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮੋ। **ਅਯਿਜਕਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਮਾਤਾਮਹਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ ਸਤ੍ਥੁ ਚਿਤ੍ਤਾਰਾਧਨਵਸੇਨਾਤਿ।

ਬਹੁਧੀਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਪਾਸਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੭. **ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਜਨਪਦੇ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਜਨਪਦੇ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਵਿਹਾਰੇ। **ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯੁਗੇ ਯੋਤ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਯੋਤ੍ਤਰਜ੍ਜੂਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਯੋਜਿਤਾਨਿ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਠਮਦਿਵਸੇਤਿ ਵਪਨਦਿਵਸੇਸੁ ਪਠਮਦਿਵਸੇ ਆਰਦ੍ਧਦਿਵਸੇ। ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿਪਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ, ਪਗੇਵ ਇਤਰਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾ**"ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਅਞ੍ਜਨੇਹਿ ਉਰਤ੍ਥਨਾਦੀਸੁ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ਆਭਾਯ ਉਜ੍ਜਲਗਤ੍ਤਾ। **ਅਵਸੇਸਾ** ਬਲੀਬਦ੍ਦਾ। ਕਿਲਨ੍ਤਗੋਣਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਕਿਲਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੋਜਨਂ **ਕਿਲਨ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ**।

ਸੀਹਕੁਣ੍ਡਲਾਨੀਤਿ ਸੀਹਮੁਖਕੁਣ੍ਡਲਾਨਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਵੇਠਨ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਵੇਠਨਸਦਿਸਂ, ਅਸ੍ਸਨਖਵੇਠਨਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਾਲਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ **ਪਞ੍ਚ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ। **ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਲਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ। **ਕਦਾਚਿ ਏਕੋ**ਤਿਆਦਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਵਿਨੇਯ੍ਯਜਾਨਂ ਵਿਨਯਨਾਨੁਰੂਪਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਪਕਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਬੁਦ੍ਧਵੇਸੇਨ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਹਿ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤ-ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸ- ਲਕ੍ਖਣ-ਕਾਯਪ੍ਪਭਾ-ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾ-ਕੇਤੁਮਾਲਾਵਿਚਿਤ੍ਤਤਾ ਬੁਦ੍ਧਵੇਸੋ। **ਕਦਾਚਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਹਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਹੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਰਮੀਨਂ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਭੂਤਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਰੁਚਿਵਸੇਨੇਵ ਪਕਾਸਨਕਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬਦਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ "**ਇਨ੍ਦਖੀਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਠਪਿਤਮਤ੍ਤੇ ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦੇ**"ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਸਮਤ੍ਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੇ ਪੀਤਰਸ੍ਮੀਨਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯ "**ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਸਿਞ੍ਚਾਨਿ ਵਿਯਾ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਾਯਮ੍ਹਿ ਨੀਲਾਦਿਰਸ੍ਮੀਹਿ ਤਹਂ ਤਹਂ ਪੀਤਮਿਸ੍ਸਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਵਿਚਿਤ੍ਰਪਟਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਯ ਚਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਧੁਰੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ** ਤੁਟ੍ਠਰਵਰਵਨਤੋ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿਹਾਰੇ। **ਗਨ੍ਧਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਕਤਪਰਿਭਣ੍ਡੇ ਸਮੋਸਰਿਤਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਦਾਮੇ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ।

ਉਪਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਪਮੁਖੇ। "**ਓਵਦਤੀ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੋਵਾਦਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, "**ਭਿਕ੍ਖਵੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਾਰਿਪੂਰਿ ਚੇਵ ਹਤ੍ਥਾਦਿਸਮ੍ਪਦਾ ਚ। **ਸਮਸ੍ਸਾਸਿਤਕਾਯੋ** ਕਿਲਮਥਵਿਨੋਦਨੇਨ। ''ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦੁਤਿਯਭਾਗੇ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪਰਭਾਗਂ ਤਯੋ ਭਾਗੇ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਭਾਗਂ ਸੇਯ੍ਯਨਿਸਜ੍ਜਾਵਸੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਗਹਾਦੀਸੁ ਯਂ ਤਦਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਾ ਬੁਜ੍ਝਨਕਂ ਵਿਨੇਯ੍ਯਜਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵੋਲੋਕੇਤਿ। **ਕਾਲਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਕਾਲਾਨੁਰੂਪਂ। **ਸਮਯਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਸਮਯਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤੇਹਿ ਆਜਾਨਿਤਬ੍ਬਵਿਸੇਸਪਟਿਲਾਭਾਨੁਰੂਪਂ।

ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨੇਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੇ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ** ਤਂ ਅਵਿਰਾਧੇਨ੍ਤੋ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਕਲ...ਪੇ॰... ਦੇਵਤਾਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲੋਕਧਾਤੁਸਾਕਲ੍ਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਨ ਦੇਵਤਾਸਾਕਲ੍ਯਂ। ਨ ਹਿ ਮਹਾਸਮਯੇ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਦਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾ ਦੇਵਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮੀਪਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਕਿਲਾਸੁਭਾਵੋ** ਕਿਲਮਥੋ।

ਵਿਹਾਰਚੀਵਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨਾਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਵਤ੍ਥਨਿਵਾਸਨਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ। **ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਾਰੁਪਨਵਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਤ੍ਥਂ ਚਰਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ।

ਅਤਿਰੋਚਮਾਨਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ। **ਸਰੀਰਪ੍ਪਭ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਂ। **ਜਙ੍ਗਮਂ ਵਿਯ ਪਦੁਮਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਮਯਕਿਞ੍ਜਕ੍ਖਂ ਰਜਤਮਯਕਣ੍ਣਿਕਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਮ੍ਫੁਲ੍ਲਿਤਕਞ੍ਚਨਪਦੁਮਂ ਸਞ੍ਚਾਰਿਮਸਰਂ ਵਿਯ। **ਗਗਨਤਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਮਹਿਕਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਆਕਾਸਤਲਂ ਵਿਯ। ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਾਰਾਗਣਕਿਰਣਜਾਲਸਮੁਜ੍ਜਲਤਾਯ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਿਰੋਚਤਿ। **ਕਨਕਸਿਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਨਕਗਿਰਿਸਿਖਰਂ। **ਸਿਰਿਯਾ ਜਲਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ

ਅਨਵਜ੍ਜਾਯ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯਤਾਯ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾਯ ਰੂਪਕਾਯਸਿਰਿਯਾ ਸਮੁਜ੍ਜਲਂ, ਯਸ੍ਸਾ ਰੁਚਿਰਭਾਵੋ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਲਮਨੋਮਮਣ੍ਡਲਂ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਅਤਿਰੋਚਤਿ, ਪਭਸ੍ਸਰਭਾਵੋ ਸਹਸ੍ਸਰਂਸਿਕਿਰਣਤੇਜੋਜਾਲਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਂ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਹੇਮਸਮੁਜ੍ਜਲਭਾਵੋ ਤਦੁਭਯੇ ਅਭਿਭੁਯਜ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਵਿਜ੍ਜੋਤਨਸਮਤ੍ਥ-ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪਭਾਸਮੁਦਯਂ ਅਭਿਵਿਹਚ੍ਚ ਭਾਸਤਿ ਤਪਤਿ ਵਿਰੋਚਤਿ।

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕੇਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਸਾਦਾਵਹੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਖੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯਾਤਿ ਆਹ "**ਪਸਾਦਨੀਯੋ**"ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਮਦਮਥਸਮਥਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਦਨ੍ਤਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਚਿਤ੍ਤਵੂਪਸਮਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ। **ਅਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਪਸਾਦਾਭਾਵੇਨ, ਪਸਾਦਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਵਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯੇਨ। **ਉਭਯਥਾਪਿ ਨੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਸਾਦੋ ਮਚ੍ਛਰਿਯਨ੍ਤਿ ਉਭਯਥਾਪਿ ਨੋ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਾਯ ਉਪਾਰਮ੍ਭਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ, ਭਗਵਤੋ ਮੁਖਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ ਵਾ ਏਵਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਭਗਵਤੋ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਤਿਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਤਿਂ ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। **ਕਮ੍ਮਭਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਹਾਨਿਂ।

ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਤਥਾ ਹਿ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। **ਕਥਾਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਏਵਮਾਹ** – ''ਏਵਂ ਅਹਂ ਇਮਸ੍ਸ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਤੁਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। **ਵੇਨੇਯਜਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਸਨਕਾਰਿਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ।

ਓਲਾਰਿਕਾਨੀਤਿ ਪਾਕਤਿਕਾਨਿ। ''ਏਸ ਉਤ੍ਤਮਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੋ''ਤਿ **ਸਞ੍ਜਾਤਬਹੁਮਾਨੋ**। ਪਾਲਿਯਂ "**ਯੁਗਂ ਵਾ ਨਙ੍ਗਲਂ ਵਾ**"ਤਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਬੀਜਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੀਜਂ ਵਾ ਈਸਂ ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਯੋਤ੍ਤਾਨਿ ਵਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦੇਨ੍ਤੋ "**ਸਦ੍ਧਾ ਬੀਜ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸਭਾਗਤਾਯਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਗਹਿਤਧਮ੍ਮਸਭਾਗਤਾਯ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਰੁਲ੍ਹਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਤੋ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵਾ ਇਧ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੋ** ਅਯਂ, ਯਦਿਦਂ ਪਸਙ੍ਗਾਗਤਧਮ੍ਮਮੁਖੇਨ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਵੇਨੇਯਜਵਿਨਯਨਂ।

ਅਨਨੁਸਨ੍ਧਿਕਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਅਨਨੁਸਨ੍ਧਿਕਾ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਕਾਰੇਨ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ। **ਸੋ**ਤਿ ਭਗਵਾ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ। **ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਹਿ ਸਤਿਪਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਤੇ ਤਿਟ੍ਠੇਯਜ, ਤਥਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨਨੁਕਮ੍ਪਕੋ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਉਭਯਧਮ੍ਮਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ''ਇਦਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ। **ਸਮੂਲ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ "**ਤਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਬੀਜਸ੍ਸ ਕਸਿਯਾ ਮੂਲਭਾਵੋ ਨਾਨਨ੍ਤਰਿਯਤੋ ਤਪ੍ਪਮਾਣਵਿਧਾਨਤੋ ਚਾਤਿ ਆਹ "**ਤਸ੍ਮਿਂ...ਪੇ॰... ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ**"ਤਿ। ਤੇਨ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਬੀਜਸ੍ਸ ਕਸਿਯਾ ਮੂਲਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਕੁਸਲਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਕੁਸਲਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਬੀਜਟ੍ਠਾਨਿਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ **ਉਪਕਾਰਭਾਵਤੋ। ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਫਲੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਯੋਜੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ। **ਤਪੋ ਵੁਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ "**ਅਯਂ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਸ੍ਸ ਬੀਜਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਵੁਟ੍ਠਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਬੀਜਸ੍ਸ ਵਪ੍ਪਕਾਲੇ ਅਨੁਰੂਪਾਯ ਵੁਟ੍ਠਿਯਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਸਾਨੇ ਮਜ੍ਝੇ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਯ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸਮਤ੍ਥਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਭਾਵਿਤਾ ਨ ਸਿਯਾ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਸਯੇ**ਤਿ ਞਾਨਾਦਿਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ। **ਪਚ੍ਛਾਪੀ**ਤਿ ਕਸਿਸਮ੍ਭਾਰਕਥਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾਪਿ। **ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਤਦਨਨ੍ਤਰਂਯੇ**ਵਾਤਿ ਬੀਜਾਨਨ੍ਤਰਂਯੇਵ। **ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ** ਵੁਟ੍ਠਿ **ਸਮਤ੍ਥਾ ਹੋਤਿ** , ਬੀਜਸ੍ਸ ਫਲੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੇ ਸਮਤ੍ਥਾਤਿ ਦੀਪਿਤਾ ਹੋਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਵਚਨੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸਾ ਆਸਨ੍ਨਉਪਕਾਰਤ੍ਤਦੀਪਨਤੋ।

ਸਮ੍ਪਸਾਦਲਕ੍ਖਣਾਤਿ ਪਸੀਦਿਤਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਸੀਦਨਲਕ੍ਖਣਾ। **ਓਕਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧੇਯਜਵਤ੍ਥੁਨੋ ਏਵਮੇਤਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਲਕ੍ਖਣਾ। **ਮੂਲਬੀਜ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਮੂਲਮੇਵ ਬੀਜਂ ਮੂਲਬੀਜਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਬੀਜਗਾਮਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ।

ਭੂਤਗਾਮੋ ਪਨ ਮੂਲਂ ਬੀਜਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਮੂਲਬੀਜਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਬੀਜਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵ◌ਾਯੇ ਸਦਿਸਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਿਸੇਸਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਵ◌ਿਰੂਹਨਸਮਤ੍ਥੇ ਸਾਰਫਲੇ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋ ਬੀਜਸਦ੍ਦੋ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਮੂਲਾਦੀਸੁਪਿ ਕੇਸੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਏਕੇਨ ਬੀਜ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵ◌ਿਸੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **"ਬੀਜਬੀਜ"**ਨ੍ਤਿ ''ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਂ ਰੂਪਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਯਥਾ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਵ ਬੀਜਭਾਵ◌ੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ…ਪੇ॰… ਗਚ੍ਛਤੀ"**ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਕਥਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸਦ੍ਧਾਯ ਓਪਮ੍ਮਤ੍ਤੇ ਬੀਜੇ ਸਦ੍ਧਾਯ ਬੀਜਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਿਭਾਵੇਤੁਂ **"ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ"**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਕਾਮਂ ਸਦ੍ਧੂਪਨਿਸਂ ਸੀਲਂ, ਤਥਾਪਿ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਵ◌ਿਯ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦਿਮੂਲਭਾਵਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯਪਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੀਲਮੂਲੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਸਮਥਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਰਮ੍ਭੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ **"ਉਪਰਿ ਸਮਥਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਙ੍ਕੁਰਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੀ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਤਨ੍ਤਿ** ਧਞ੍ਞਬੀਜਂ। **ਪਥਵ◌ਿਰਸਂ ਆਪੋਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਸਮ੍ਭਾਰਪਥਵ◌ੀਆਪੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਰਸਂ। **ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਧਞ੍ਞਪਰਿਪਾਕਗਹਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਧਞ੍ਞਪਰਿਪਾਕਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਂ। **ਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਸੀਲਮੂਲਹੇਤੁਸਮਥਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਰਸਂ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਨਾਲ਼ੇਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸੋਤੇਨ **ਅਰਿਯਫਲਧਞ੍ਞਪਰਿਪਾਕਗਹਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਫਲਮੇਵ ਧਨਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਧਞ੍ਞਂ ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਂ। ਧਞ੍ਞਨਾਲ਼ਂ ਨਾਮ ਕਣ੍ਡਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਦੇਸੋ, **ਕਣ੍ਡੋ** ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਤਂਨਿਸ੍ਸਯੋਯੇਵ ਦਣ੍ਡੋ। **ਪਸਵ◌ੋ** ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਂ। **ਵ◌ੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਯਵਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਵ◌ੁਦ੍ਧਿਂ। **ਵ◌ਿਰੂਲ਼੍ਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਦਲ਼੍ਹਤਾਯ ਵ◌ਿਰੂਲ਼੍ਹਤਂ। **ਵ◌ੇਪੁਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਨਾਲ਼ਾਦੀਹਿ ਵ◌ਿਪੁਲਭਾਵ◌ਂ। **ਖੀਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਤਰੁਣਸਲਾਟੁਕਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਣ੍ਡੁਲਸ੍ਸ ਬੀਜਸ੍ਸ ਬੀਜਭੂਤਂ ਖੀਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਏਸਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾ। **ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਾਕਮ੍ਮਪਥਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਹਿਤੇਨ ਆਦਿਤੋ ਪਵਤ੍ਤਸੀਲਮਤ੍ਤੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਵ◌ੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਹਿ ਸੀਲਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧੀਹਿ ਵ◌ੁਦ੍ਧਿਂ, ਦਿਟ੍ਠਿਕਙ੍ਖਾਵ◌ਿਤਰਣਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧੀਹਿ **ਵ◌ਿਰੂਲ਼੍ਹਿਂ**। ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧੀਹਿ **ਵ◌ੇਪੁਲ੍ਲਂ** ਪਤ੍ਵ◌ਾ। **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿਖੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਦੁਰਸਸੁਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵਤੋ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਖੀਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਅਨੇਕ…ਪੇ॰… ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ-ਅਨੇਕਾਭਿਞ੍ਞਾਣਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸੀਸਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ।

ਬੀਜਕਿਚ੍ਚਕਰਣਤੋਤਿ ਬੀਜਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਕਰਣਤੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਂਸਦਿਸਸ੍ਸ ਵ◌ਿਸਦਿਸਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨਨਿਪ੍ਫਾਦਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਬੀਜਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਂ, ਤਸ੍ਸ ਕਰਣਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ **"ਏਵ◌ਂ ਸਦ੍ਧਾ ਬੀਜਕਿਚ੍ਚ"**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਸਦ੍ਧਾਯ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੀਜਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਾ ਚਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਮਤ੍ਥੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਆਗਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਦ੍ਧਾਜਾਤੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਨ ਯਥਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਚ, ਏਵ◌ਂ ਅਨਵਸੇਸਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਾ ਮੂਲਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਵ◌ੀਰਿਯਞ੍ਚ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ, ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾ ਧੁਤਙ੍ਗਞ੍ਚ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਚੇਵ ਕਾਯਞ੍ਚ ਤਪਤਿ ਵ◌ਿਬਾਧਤੀਤਿ **ਤਪੋ**ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ** ਵ◌ੀਰਿਯਸ੍ਸ ਧੋਰਯ੍ਹਭਾਵ◌ੇਨ ਗਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ, ਇਤਰੇਸਂ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਲਲਙ੍ਗਾਰਵ◌ੁਟ੍ਠਿਆਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਸਮਨੁਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਗਤਂ। ਵ◌ਿਰੁਹਨਾਮਿਲਾਯਨਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਵਚਨੇਹਿ ਧਞ੍ਞਬੀਜਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਵ◌ਿਯ ਤੇਸਂ ਵ◌ੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਦ੍ਧਾਬੀਜਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਤਪੋਵ◌ੁਟ੍ਠਿਯਾ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਉਪਕਾਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪੁਰਿਮਪਦੇਸੁਪੀਤਿ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਪਦੇਸੁਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ''ਹਿਰੀ ਮੇ ਈਸਾ, ਮਨੋ ਮੇ ਯੋਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ, ''ਸਤਿ ਮੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮੇ-ਸਦ੍ਦੋ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਤਾਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ** ਨਦੀਤਲ਼ਾਕਾਦਿਤੋ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਵ◌ੀਰਿਯਬਲੀਬਦ੍ਦੋ** ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ **ਯੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾ। ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ** ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ।

ਸਹ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਅਮਤਪ੍ਫਲਾਯ ਕਸਿਯਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। **ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਞ੍ਞਾ ਚਾ**ਤਿ ਦੁਵ◌ਿਧਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਤਿ ਵ◌ਿਸਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਾ।

ਪਵ੍ਵਵਤਂ ਪਵ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਹੋਤਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ, ਸਹਜਾਤਾਧਿਪਤੀਸੁ ਚ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। **ਸਿਰੀਤਿ** ਸੋਭਗ੍ਗਂ। **ਸਤਂ ਧਮ੍ਮਾ** ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ, **ਅਨ੍ਵਾਯਿਕਾ**ਤਿ ਅਨੁਗਾਮਿਨੋ। **ਈਸਾਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਹਿਰਿਸਙ੍ਖਾਤਈਸਾਯ ਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ , ਪਵ੍ਵਾਯ ਕਦਾਚਿ ਅਪ੍ਪਯੋਗਤੋ ਮਨੋਸੀਸੇਨ ਸਮਾਧਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਯੋਤ੍ਤੁਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। **ਸਮਂ** ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਰਜ੍ਜੁਕਤ੍ਤਾ **ਸਮਾਧਿਯੋਤ੍ਤੁਂ। ਏਕਤੋ ਗਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਲੀਨਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਏਕਪਸ੍ਸਤੋ ਗਮਨਂ ਵਾਰੇਤਿ। ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵੀਥਿਯਾ ਪਟਿਪਾਦਨਤੋ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਸੁਭਸੁਖਨਿਚ੍ਚਤ੍ਤਭਾਵਵਿਗਮਨੇ ਪਵ੍ਵਾਯ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਸਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਪਵ੍ਵਾ"**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਯੋਗਾਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਸਨ੍ਤਿਘਨਾਦੀਨਂ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ – ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਤਾਯ ਏਕੀਭੂਤਾਨਂ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਿ **ਸਨ੍ਤਤਿਘਨਤਾ,** ਏਕਸਮੂਹਵਸੇਨ ਏਕੀਭੂਤਾਨਮਿਵ ਪਵਤ੍ਤਿ **ਸਮੂਹਘਨਤਾ,** ਦੁਬ੍ਬਿਵ੍ਵੇਯਜਕਿਚ੍ਚਭੇਦਵਸੇਨ ਏਕੀਭੂਤਾਨਮਿਵ ਪਵਤ੍ਤਿ। **ਕਿਚ੍ਚਘਨਤਾ,** ਏਕਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਏਕੀਭੂਤਾਨਮਿਵ ਪਵਤ੍ਤਿ **ਆਰਮ੍ਮਣਘਨਤਾ।** ਸਬ੍ਬੇਸਂ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਿ **ਸਬ੍ਬ…ਪੇ॰… ਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਿ।** ਅਨੁਪ੍ਪਯੋਗੋ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਦਾਲੇਤੀ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ। **ਸਾ ਚ ਖੋ** ''ਪਦਾਲੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਵ** ਪਵ੍ਵਾ ਅਨੁਸਯਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਸਨ੍ਤਤਿਘਨਾਦਿਭੇਦਨਾ ਪਨ ਲੋਕਿਯਾਪਿ ਹੋਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਤਰਾ ਪਨ ਲੋਕਿਕਾਪਿ ਸਿਯਾ"**ਤਿ।

ਹਿਰੀਯਤੀਤਿ ਲਜ੍ਜਤਿ, ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ **"ਪਾਪਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ"**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਵਾ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਮੇਵ,** ਨ ਹਿ ਲਜ੍ਜਨਂ ਨਿਬ੍ਭਯਂ ਪਾਪਭਯਂ ਵਾ ਅਲਜ੍ਜਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। **ਰੁਕ੍ਖਲਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡੋ। ਤੇਨ ਪਦੇਸੇਨ ਕਸਨਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਨਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਈਸਾ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਂ ਧਾਰੇਤੀ"**ਤਿ। ਕਾਮਂ ਪਵ੍ਵਾਰਹਿਤਾ ਹਿਰੀ ਅਤ੍ਥਿ, ਹਿਰਿਰਹਿਤਾ ਪਨ ਪਵ੍ਵਾ ਨਤ੍ਥੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਹਿਰਿ…ਪੇ॰… ਅਭਾਵਤੋ"**ਤਿ। ਸਨ੍ਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਕਮ੍ਪਨਾਭਾਵਤੋ **ਅਚਲਂ।** ਥਿਰਭਾਵੇਨ **ਅਸਿਥਿਲਂ।** ਹਿਰਿਪਟਿਬਦ੍ਧਪਵ੍ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਚ ਅਸਿਥਿਲਭਾਵੇਨ ਚ **ਅਚਲਾ ਅਸਿਥਿਲਾ**ਤਿ ਆਹ **"ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਾ ਅਹਿਰਿਕੇਨਾ"**ਤਿ। ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਮਿਨਮਾਨਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਮੁਨਾਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਮਨੋ। ਮਨੋਸੀਸੇਨਾ**ਤਿ ਮਨਸੋ ਅਪਦੇਸੇਨ। **ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕੁਨ੍ਤਸਹਚਰਣਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕੁਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਨਸਹਚਰਣਸਮਾਧਿ ''ਮਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਾਰਥਿਨਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਸਕੇਨ। ਸੋ ਹਿ ਇਧ ਬਲੀਬਦ੍ਦਾਨਂ ਸਾਰਣਤੋ ਪਾਚਨਤੋ ''ਸਾਰਥੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਏਕਾਬਨ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਕਰਣਂ। **ਸਕਕਿਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਸਕਕਿਚ੍ਚੇਨ ਯੁਤ੍ਤੇ। ਤੇਨ ਹਿ ਈਸਾਦੀਸੁ ਯਥਾਰਹਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤੇਸੁ ਨਙ੍ਗਲੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਂ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਅਵ੍ਵਥਾਤਿ ਤਂ **"ਸਕਕਿਚ੍ਚੇ ਪਟਿਪਾਦੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਸਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਸਭਾਵੇਨ । **ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਹਜਾਤਾਦਿਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਸਕਕਿਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਹਿਰੀਆਦੀਹਿ ਯਥਾਸਕਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਕਿਚ੍ਚੇ।

ਚਿਰਕਤਾਦਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚਿਰਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ। **ਸਰਤਿ** ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ ਕਾਯਾਦਿਂ ਅਸੁਭਾਦਿਤੋ ਨਿਜ੍ਝਾਯਤਿ। **ਫਾਲੇਤੀ**ਤਿ ਪਦਾਲੇਤਿ। ਪਾਜੇਨ੍ਤਿ ਗਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਤਂ **ਪਾਜਨਂ। ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ **"ਪਾਚਨ"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ** ਜ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਚ-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਫਾਲਪਾਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ…ਪੇ॰… ਸਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨਙ੍ਗਲਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਤਿ** ਭਿਜ੍ਜਨਫਾਲਨਤੋ। **ਪੁਰਤੋ ਚਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਨਙ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਨੇ ਭੂਮਿਯਾ ਵਿਲਿਖਨੇ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਹੋਤਿ। **ਗਤਿਯੋ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯੋ। **ਸਮਨ੍ਵੇਸਮਾਨਾ**ਤਿ ਸਰਣਵਸੇਨ ਗਵੇਸਮਾਨਾ। **ਆਰਮ੍ਮਣੇ** ਵਾ ਕਾਯਾਦਿਕੇ **ਉਪਟ੍ਠਾਪਯਮਾਨਾ** ਅਸੁਭਾਦਿਵਸੇਨ **ਪਵ੍ਵਾਨਙ੍ਗਲਂ ਰਕ੍ਖਤਿ।** ਸਭਾਵਾਸਭਾਵੂਪਗਮੇ ਫਾਲੇ ਵਿਯ ਨਙ੍ਗਲਸ੍ਸ **"ਆਰਕ੍ਖਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ** ''ਸਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਤੋ ਸਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਹੇਸਾ ਆਰਕ੍ਖਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਚਿਰਕਤਚਿਰਭਾਸਿਤਾਨਂ ਅਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸਤਿ ਪਵ੍ਵਾਨਙ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਤਿ…ਪੇ॰… ਨੋ ਪਮੁਟ੍ਠੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਸਤਿਪਰਿਚਿਤੇ**ਤਿ ਸਤਿਯਾ ਪਟ੍ਠਾਪਿਤੇ। ''ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। **ਸਂਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਸਕਿਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਸਂਸੀਦਨਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਕੋਸਜ੍ਜਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਂਸੀਦਨਂ **ਕੋਸਜ੍ਜਸਂਸੀਦਨਂ।**

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਸਂਯਮਸ੍ਸ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ। **ਆਹਾਰੇ ਉਦਰੇ ਯਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਭੁਵ੍ਜਿਤਬ੍ਬਆਹਾਰੇ ਸਂਯਤਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਰਿਭੁਵ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਚਤੂਸੁਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸਂਯਤਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਆਹ **"ਆਹਾਰਮੁਖੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਸੰਯਤਭਾਵ◌ੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯਹੇਤੁ ਅਨੇਸਨਾਭਾਵ◌ੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ “**ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। ਭੋਜਨਸਦ੍ਦੋ ਆਹਾਰਪਰਿਭੋਗੇ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹੋਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ “**ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਮੁਖੇਨਾ**”ਤਿ। ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਪਨ ਭੋਜਨਸਦ੍ਦਮੁਖੇਨਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥੋ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਗੁਤ੍ਤਾਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ। **ਨ ਵ◌ਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ “**ਦੀਪੇਤੀ**”ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਦ੍ਵ◌ੀਹਾਕਾਰੇਹੀਤਿ ਅਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਂ ਅਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨਾਤਿ ਏਵ◌ਂ ਦ੍ਵ◌ਿਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ। **ਅਵ◌ਿਸਂਵ◌ਾਦਨਂ** ਅਵ◌ਿਤਥਕਥਨਂ। **ਛੇਦਨਂ** ਮੂਲਪ੍ਪਦੇਸੇ ਨਿਕਨ੍ਤਨਂ। **ਲੁਨਨਂ** ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਛੇਦਨਂ। **ਉਪ੍ਪਾਟਨਂ** ਉਮ੍ਮੂਲਨਂ। **ਅਸਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਦਤ੍ਤੇਨ, ਲਾਯਿਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵ◌ਿ**ਸਂਵ◌ਾਦਨ**ਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ **ਤਿਣਾਨਂ,** ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਅਨਰਿਯਵ◌ੋਹਾਰਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਭੂਤਵਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਂ। **ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ** ਅਵ◌ਿਪਰੀਤਵ◌ੁਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ “**ਛੇਦਕਂ**” ਛਿਨ੍ਦਨਕਂ। **ਨਿਦ੍ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਾਯਕਂ। ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿ “**ਦਿਟ੍ਠਿਸਚ੍ਚ**”ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਵ◌ਿਕਪ੍ਪੇਸੂ**ਤਿ ਭਾਵਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਵ◌ਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। ‘‘ਨਿਦ੍ਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਸੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੀਲਮੇਵ “**ਸੋਰਚ੍ਚ**”**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ** ‘‘ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਰਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਸੁਨ੍ਦਰਭਾਵਤੋ ਸੁਨ੍ਦਰੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਰਤਤ੍ਤਾ ਸੁਰਤੋ, ਅਰਹਾ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵ◌ੋ **ਸੋਰਚ੍ਚਂ,** ਅਰਹਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪਮੋਚਨਮੇ**ਵ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾਯ ਪਮੋਚਨਂ ਨ ਹੋਤਿ।

ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਤਂਸਹਗਤਵ◌ੀਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ਨਙ੍ਗਲਧੋਰਯ੍ਹਤਾ, ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਕੁਸਲਭਾਵਨਾਯ ਚ ਕਸਿਭਾਵ◌ੋ ਚ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਤਤੋ ਪੁਰੇਤਰਂ ਪਵਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਵ◌ੀਰਿਯਪਾਰਮੀਨਂ ਨਙ੍ਗਲਧੋਰਯ੍ਹਤਾ, ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਕੁਸਲਭਾਵਨਾਯ ਚ ਕਸਿਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯਥਾ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਧੁਰਂ ਵਹਤੀਤਿ **ਧੋਰਯ੍ਹਂ। ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਘਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਾਦਿਭੇਦਂ ਘਨਂ। ਵਹਿਤਬ੍ਬਾ ਆਦਿਭੂਤਾ ਧੁਰਾ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਧੁਰਾ, ਪੁਰਿਮਧੁਰਵ◌ਾਹਕਾ। ਤਂਮੂਲਕਾ ਅਪਰਂ ਧੁਰਂ ਵਹਨ੍ਤਾ ਧੋਰਯ੍ਹਾ। **ਧੁਰਾ ਚ ਧੋਰਯ੍ਹਾ ਚ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹਂ** ਏਕਤ੍ਤਵਸੇਨ। ਵ**ਹਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਸਨੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ।

ਕਾਮਯੋਗਾਦੀਹਿ **ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਤ੍ਤਾ** ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਤ੍ਤਾ। **ਤਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਅਧਿਕਿਚ੍ਚ** ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ। **ਵ◌ਾਹੀਯਤਿ** ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਹਗਤਂ। **ਅਭਿਮੁਖਂ ਵ◌ਾਹੀਯਤਿ** ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ। **ਖੇਤ੍ਤਕੋਟਿ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਮਰਿਯਾਦਂ। **ਦਿਟ੍ਠੇਕਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਹਜਾਤੇਕਟ੍ਠੇ ਪਹਾਨੇਕਟ੍ਠੇ ਚ। **ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ**ਤਿ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੇ ਉਪਾਦਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਦਸ੍ਸਨਪਹਾਤਬ੍ਬਾਪਿ ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੇਹਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਤਿ। **ਅਣੁਸਹਗਤੇ**ਤਿ ਅਣੁਭੂਤੇ। ਇਦਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੇ ਉਪਾਦਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ** ਅਵਸਿਟ੍ਠਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ **ਪਜਹਨ੍ਤਂ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਤਿ** ਪੁਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। **ਅਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਨਿਵਤ੍ਤਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਨਿਵਤ੍ਤਨਰਹਿਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਏਤਂ ਪਨ** ਤਵ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹਂ।

ਏਵਮੇਸਾ ਕਸੀਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਨਿਗਮਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**”ਤਿ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਨ ਵਚਨਂ। **ਪਞ੍ਞਾਨਙ੍ਗਲੇਨ ਸਤਿਫਾਲਂ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਨਙ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤਿਫਾਲਸ੍ਸ ਏਕਾਬਦ੍ਧਭਾਵਕਰਣੇਨ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਕਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਸੀ’’ਤਿ ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ ‘‘ਕਟ੍ਠਾ ਕਸੀ’’ਤਿ। **ਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਕਸਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤਂ। ਯਦਿਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਮੇ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਿਕਵਸੇਨਾਯਂ ਅਮਤਪ੍ਫਲਾ ਕਸਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਦੇਸਨਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਾ ਏਵ◌ਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਸਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਦਿਵਸੇਯੇਵ◌ਾਤਿ ਤਂਦਿਵਸੇ ਏਵ। **ਆਦਿਮਾਹਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਾਠਪਦੇਸੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਤਦਞ੍ਞਂ ‘‘ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ’’ਤਿਆਦਿਪਾਠਂ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚਾ**”ਤਿ ਆਹ।

ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਦਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੮. ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਓਦਨੇਨ ਪੂਰੇਸੀ''ਤਿ ਏਤਂ ਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਗਹੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸੀ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਬਲੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਂ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਿਨੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ।

ਉਪਾਰਮ੍ਭਭਯੇਨਾਤਿ ਪਰੂਪਵਾਦਭਯੇਨ। **ਅਵਤ੍ਵਾਵ ਨਿਵਤ੍ਤੋ** ''ਅਬ੍ਭਾਗਤੋਪਿ ਪਾਸਣ੍ਡੋ ਵਾਚਾਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਨ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਨ ਤਾਵ ਞਾਣਂ ਪਰਿਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿ। **ਏਤਂ ਵਚਨਂ...ਪੇ॰... ਮਗਮਾਸਿ** ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਞ੍ਚੇਵ ਵਪਨ੍ਤਿ ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤੁਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ। ਪਕਾਰਤੋ ਕਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਪਕਟ੍ਠਕੋ,** ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਪਕਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਰਸਗਿਦ੍ਧੋ**"ਤਿ।

''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਞ੍ਚੇਵ ਵਪਨ੍ਤਿ ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਵਾ। ਤੇਨ ਅਵਯਵੇਨ ਸਮੁਦਾਯਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਓਸਕ੍ਕਸੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚਸਿ। **ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਪਨਂ ਕਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਲਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾ**"ਤਿ। **"ਵਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਿਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ।

ਦੇਸਨਾ...ਪੇ॰... ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋਪਿ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਾਯਗਤਾ ਵੁਤ੍ਤੀਤਿ। ਖੀਰਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਨਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ **ਖੀਰਨਿਕਾ। ਕਿਲਮਤੀ**ਤਿ ਤਂਤਂਕਿਚ੍ਚਕਰਣਵਸੇਨ ਖਿਜ੍ਜਤਿ। **ਫਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਸਮਾਯੋਗਵਸੇਨ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਤਿ। **ਅਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯਾ**ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਉਪਾਯੋ ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਲਦ੍ਧੇ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਾਵਤੋ। ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਬੀਜਵਪਨਾਦਯੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾਤਿ ਆਹ **"ਸੋਲ਼ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇਨਾ**"ਤਿ।

ਉਦਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਦੇਵਹਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੯. ਉਦਰਵਾਤੇਹੀਤਿ ਵਾਤਕਤਵਿਜ੍ਝਨਤੋਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਹਿ ਉਦਰਵਾਤੇਹਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਕਾਰੇਹਿ। ਨਿਬਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਕਕਾਲੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋਵ। **ਅਰਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਤਪੋਵਨਂ। ਤਂ **ਨਿਦ੍ਧੂਮਂ ਹੋਤਿ** ਉਦਕਤਾਪਨਸ੍ਸਪਿ ਅਕਰਣਤੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹੋਦਕਵਿਕ੍ਕਿਣਨਚਰਿਯਾਯ ਜੀਵਿਕਾਕਪ੍ਪਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ।

ਵਤ੍ਤੁਮੇਤਂ ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਕਾਰਤ੍ਥਂ ਪਰਿਕਥਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਲਬ੍ਭਨਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮ੍ਪਿ ਸਵਿਸਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਵਣ੍ਣਂ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਵਾਣਸ੍ਸ ਦੇਵਹਿਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਤਂ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਤਿਕਿਚ੍ਛਾਪਟਿਯਤ੍ਤਂ, ਤਾਯ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੋਗਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨਂ, ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਚ ਦੇਵਹਿਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇਨ ਸਰਣੇਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਞਤ੍ਵਾ ਏਵਂ **"ਇਙ੍ਘ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਉਪਵਾਣ, ਉਣ੍ਹੋਦਕਂ ਜਾਨਾਹੀ**"ਤਿ ਅਵੋਚ। **ਆਗਮਨੀਯਪ੍ਪਟਿਪਦਂ** ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ **ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। **ਸਦੇਵਕੇਨ ਲੋਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਲੋਕਸ੍ਸ ਗਹਣਂ। ਫਲਵਿਸੇਸਾਕਙ੍ਖਾਯ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਪੂਜਨੀਯਾ, ਤੇ ਏਵ ਇਧ **"ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਆਦਰੇਨ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਸਕ੍ਕਾਰਿਯਾ, ਆ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਰਿ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਰੇ-ਆਦੇਸਂ

ਕਤ੍ਵਾ “**ਸਕ੍ਕਰੇਯਜਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਅਪਚਯੇਯਜਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਯ-ਕਾਰਲੋਪੰ ਕਤ੍ਵਾ “**ਅਪਚੇਯਜਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਦੇਵਕੇਨ ਪੂਜਨੇਯਜਾਦੀਨੰ। **ਹਰਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਨੇਤੁੰ।

ਏਤ੍ਤਕੇਨਪੀਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਾਦਿਨਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਕਤਵਤ੍ਤੇਨ **ਅਯੰ ਕਿਤ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ**।

ਯਜਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੰ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਇਜ੍ਝਨੰ ਨਾਮ ਵਿਪੁਲਫਲਭਾਵੋਤਿ ਆਹ “**ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿ। **ਵਿਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਤੰ। **ਆਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵਾਦਿੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਜਾਨਾਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ। **ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਯ **ਕਤਕਿਚ੍ਚਤੰ ਪਤ੍ਤੋ**। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੋ ਕਾਰੋ ਚ ਭਗਵਤੋ ਏਵ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਇਮਿਨਾ ਖੀਣਾਸਵੇ ਯਜਨਾਕਾਰੇਨ ਯਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਦੇਵਹਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਮਹਾਸਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੦. ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਜਿਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਾਯੋ ਲੂਖੋ ਜਾਤੋ, ਜਿਣ੍ਣਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡੇਹਿ ਸਙ੍ਘਟਿਤੰ ਪਾਵੁਰਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਲੂਖਪਾਵੁਰਣੋ**”ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ “**ਜਿਣ੍ਣਪਾਵੁਰਣੋ**”ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਏਕਮੇਕੋ ਏਕਮੇਕਾਯ ਵਾਚਾਯ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ।

ਸਮ੍ਪੁਚ੍ਛਨੰ ਨਾਮ ਇਧ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿ। **ਨਨ੍ਦਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿੰ। ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦੰ ਅਨਾਗਤਵਚਨੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਨਨ੍ਦਿਜਾਤੋ...ਪੇ॰... ਅਹੋਸਿ**”ਨ੍ਤਿ। **ਭੁਸ੍ਸਨ੍ਤ**ਿ ਨਿਬ੍ਭੁਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਰਵਨ੍ਤਿ।

ਵਯੋਗਤਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੰ ਉਪਗਤੰ। ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮੇ ਦ੍ਵੇ ਵਯੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਗਤੋ। ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਏਕਦੇਸਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ – “**ਤਯੋ ਵਯੇ ਗਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇ ਠਿਤ**”ਨ੍ਤਿ।

ਨਿਪ੍ਪਰਿਭੋਗੋਤਿ ਜਿਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਜਵਪਰਕ੍ਕਮਹਾਨਿਯਾ ਅਪਰਿਭੋਗੋ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। **ਖਾਦਨਾ ਅਪਨੀਯਤੀ**ਤਿ ਯਵਸੰ ਅਦਦਨ੍ਤਾ ਤਤੋ ਨੀਹਰਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਵੁਡ੍ਢੋ।

ਅਨਸ੍ਸਵਾਤਿ ਨ ਵਚਨਕਰਾ। **ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਤਿਸ੍ਸਯਰਹਿਤਾ। **ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ**ਤਿ ਨ ਮਯ੍ਹੰ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਨਕਾ। **ਸੁਨ੍ਦਰਤਰੋ**ਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਾਰਿਭਾਵੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰੋ।

ਪੁਰਤੋਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਭਾਵੇਨ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ। **ਉਦਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਲਭਤਿ** ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਤੋ ਥਿਰਪਤਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ। ਅਦ੍ਧਪਤਿਟ੍ਠੋ ਹਿ ਦਣ੍ਡੋ ਦਣ੍ਡਧਰਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਲਭਾਪੇਤਿ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯੋ। **ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ’’ਤਿ ਏਵੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ। **ਮਾ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਹਿ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਰੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵਾ**ਤਿ ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਗੇਹੇਸੁ ਯੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਰੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠਾਨੰ। ਤਤ੍ਥਮੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਏਤੇਸੰ ਅਨੁਗ੍ਗਹੰ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ।

ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਪਟਿਲਾਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਯਦਤ੍ਥੰ ਮਯੰ ਇਮਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਾਦਿਨਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹੋ ਕਤੋ, ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਪਰਿਜਨਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਗੇਹੰ ਅਗਮਾਸਿ, ਤੇ ਏਵ ਪਨ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵਿਭਵੰ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨੰ ਅਕੰਸੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਹਾਸਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਾਨਤ੍ਥਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੧. **ਮਾਨੇਨ ਥਦ੍ਧੋ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਮਾਨੇਨ ਥਦ੍ਧੋ ਬਜ੍ਝਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਥਦ੍ਧਅਯੋਸਲਾਕੋ ਵਿਯ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਨੋਨਤੋ। **ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਜਾਨਾਤਿ** ਲੋਕੇ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਮਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਜਾਨਨਤੋ।

ਅਬ੍ਭੁਤਵਿਤ੍ਤਜਾਤਾਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਅਬ੍ਭੁਤਵਿਤ੍ਤਾ। ਵਿਤ੍ਤਂ ਵਿਤ੍ਤੀਤਿ ਚ ਤੁਟ੍ਠਿਪਰਿਯਾਯਾ। **ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾਯਾ**ਤਿ ਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਸਾਯ ਵਿਤ੍ਤਿ ਤਦਾ ਭੂਤਾ, ਸਾ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਭੂਤਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਭੂਤ...ਪੇ॰... ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ"**ਤਿ। **ਅਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ। **ਅਪਚਿਤਾ**ਤਿ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚੇਨ ਪੂਜਨੀਯਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕ੍ਖਿਪਨਂ ਇਧ ਦੇਸਨਾਕੋਸਲ੍ਲਂ।

ਮਾਨਤ੍ਥਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਚ੍ਚਨੀਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੨. **"ਸਬ੍ਬਂ ਸੇਤ"**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ **ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਸ੍ਸ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ। **ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਸੁਣਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ''ਸੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਜਞ੍ਞਾ ਸੁਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਅਸੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ।

ਪਚ੍ਚਨੀਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵਨਕਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੩. ਵਨਕਮ੍ਮੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ, ਕਿਰਿਯਮਾਨੇਨ ਵਨਕਮ੍ਮਂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਵਨਕਮ੍ਮਿਕੋ**। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਨਸਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਏਵਮਹਨ੍ਤੇ ਵਨਸਣ੍ਡੇ। ਨ ਮੇ ਵਨਸ੍ਮਿਂ ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਿ ਯਥਾ, ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤੁਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਤਰਂ ਪਨ ਯਂ ਮਹਾਕਿਲੇਸਵਨਂ, ਤਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਫਰਸੁਨਾ ਸਮਾਧਿਮਯਸਿਲਾਯਂ ਸੁਨਿਸਿਤੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਂ, ਤਤੋ ਏਵ **ਨਿਬ੍ਬਨਥੋ** ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਗਹਨੋ। ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਯਾ ਏਕਕੋ ਅਭਿਰਤੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਗਮੇਨ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਰਤਿਂ...ਪੇ॰... ਜਹਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ।

ਵਨਕਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕਟ੍ਠਹਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੪. **ਧਮ੍ਮਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਧਨਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਪ੍ਪੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨਕਾ"**ਤਿ। **ਗਮ੍ਭੀਰਸਭਾਵੇ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਦੂਰਤੋ ਗਹਨਸਚ੍ਛਨ੍ਨਵਿਪੁਲਤਰਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਲਤਾਯ ਚ, ਤਦਾ ਹਿਮਪਿਣ੍ਡਸਿਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਮਯੂਰਯਾਨੇਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਚ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੇ।

ਬਹੁਭੇਰਵੇਤਿ ਬਹੁਭਯਾਨਕੇ। **ਅਨਿਞ੍ਜਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਅਤਿਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਤਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਨਾਮ ਅਰਞ੍ਞੇ ਏਵਂ ਨਿਚ੍ਚਲਕਾਯੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਝਾਯਨ੍ਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਝਾਨਂ ਝਾਯਸੀਤਿ ਵਦਤਿ।

ਅਚ੍ਛੇਰਰੂਪਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਭਾਵਂ। **ਸੇਟ੍ਠਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ।

‘‘ਲੋਕਾਧਿਪਤਿਸਹਬ੍ਯਤੰ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਲੋਕਾਧਿਪਤਿਸਹਯੋਗਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਭਵ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਤਦੁਭਯਵਿਸੇਸਾਕਙ੍ਖਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਹ **“ਅਪਰੇਨਪਿ ਆਕਾਰੇਨ ਪੁਚ੍ਛਤੀ”**ਤਿ।

ਕਙ੍ਖਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾ ਅਭਿਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ। **ਅਨੇਕਸਭਾਵੇਸੂ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਵਸੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਏਵਂ ਨਾਨਾਸਭਾਵੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ। ਅਸ੍ਸਾਦਰਾਗੋ ਲੋਭੋ ਅਭਿਜ੍ਝਾਤਿ **ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ। ਸੇਸਕਿਲੇਸਾ** ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਦੋਸਾਦਯੋ। **ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਅਵਸ੍ਸਿਤਾ** ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਸ੍ਸਯਭਾਵਤ੍ਤਾ। **ਪਜਪ੍ਪਾਪਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਤਣ੍ਹਾਯਨਵਸੇਨ। **ਨਿਰਨ੍ਨ**ਾਤਿ ਅਨ੍ਨੁਰਹਿਤਾ ਨਿਰਵਸੇਸਾ।

ਅਨੁਪਗਮਨੇਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ। **ਸਬ੍ਬਵ੍ਵੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਦੀਪੇਤਿ,** ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਵਸੇਨ ਏਵ ਨਾਨਾਸਭਾਵੇਸੁ ਭਗਵਾ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **“ਸਬ੍ਬੇ…ਪੇ॰… ਦਸ੍ਸਨੇ”**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ,** ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ‘‘ਅਨੁਤ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਕਟ੍ਠਹਾਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮਾਤੁਪੋਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੫. ਇਤੋਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। **ਪਟਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਸਗ੍ਗੇ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਫਲੇਨ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਅਭਿਰਮਤਿ ਏਵ ਨਾਮਾਤਿ।

ਮਾਤੁਪੋਸਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਭਿਕ੍ਖਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੬. ਵਿਰੂਪਂ ਗਨ੍ਧਂ ਪਸਵਤੀਤਿ **ਵਿਸ੍ਸੋ,** ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ। **ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਬਹਿਕਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਤਂ ਪਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਜਹਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਜਹਿਤ੍ਵਾ”**ਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਯਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਸਙ੍ਖਾ,** ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਸਙ੍ਖਾਯਾਤਿ ਞਾਣੇਨਾ”**ਤਿ। **ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿਮਾਹ।

ਭਿਕ੍ਖਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਸਙ੍ਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੭. ਪਚ੍ਚੇਤੀਤਿ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਤਿ ਸਦ੍ਦਹਤਿ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਤਮਤ੍ਥਂ ਨਿਕਾਮੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਇਚ੍ਛਤਿ ਪਤ੍ਥੇਤੀ”**ਤਿ। **ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਾਧੁ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਯਾਚਨਤ੍ਥੋ, ਨ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਤ੍ਥੋਤਿ **“ਆਯਾਚਮਾਨੋ ਆਹਾ”**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਯਾਚਨੇ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕੋ ਨ ਏਕਂਸੇਨ ਅਪਾਯੂਪਗੋ, ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਪਨ ਸਾਵਜ੍ਜਕਿਲੇਸਭੂਤਭਾਵਤੋ ਆਯਾਚਤਿ। ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣਂ ਅਪਦਿਸਨ੍ਤੋ **“ਅਪਿਚਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਫਲਭੂਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਤ੍ਥਵਸਂ,** ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਤ੍ਥਾਨਿਸਂਸਂ ਅਤ੍ਥਕਾਰਣ”**ਨ੍ਤਿ। **ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਂ** ਪਨ ਫਲੇਨੇਵ ਅਰਣੀਯਤੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਤ੍ਥੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥਵਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਸੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥੇ ਦ੍ਵੇ ਕਾਰਣਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਙ੍ਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਖੋਮਦੁਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੮. ਏਵਂਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਵਮੇ**ਵਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਨ ਸਯਮੇਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ। **ਅਫਾਸੁਕਧਾਤੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਰੂਪਂ। **ਸਭਾਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਭਾਯ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਂ। **ਅਸਵ੍ਹਾਲੇਤ੍**ਵਾਤਿ ਆਸਨਤੋ ਅਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਉਜੁਕਮੇਵ ਆਗਚ੍ਛਤਿ** ਲੋਕਗ੍ਗਨਾਯਕੋ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਪਚਿਤਿਂ ਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਂਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਤੇਵ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ''ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਏਤੇ"**ਤਿਆਦਿਨਾ।

ਖੋਮਦੁਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੮. ਵਙ੍ਗੀਸਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯. **ਆਲ਼ਵਿਯਨ੍ਤਿ** ਆਲ਼ਵਿਨਗਰਸਮੀਪੇ। **ਅਗ੍ਗਚੇਤਿਯੇ**ਤਿ ਗੋਤਮਕਚੇਤਿਯਾਦੀਹਿ ਉਤ੍ਤਮਚੇਤਿਯੇ। ਤੰ ਕਿਰ ਭੂਮਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਭਾਵੇਨ ਮਨੁਞ੍ਞਤਾਯ ਪਧਾਨਯੁਤ੍ਤਤਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਇਤਰਚੇਤਿਯੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਸਮ੍ਮਤੰ। **ਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਤੋ ਆਗਤਨਾਮੋ ਥੇਰੋ, ਸਹਸ੍ਸਪੁਰਾਣਜਟਿਲਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਯੰ ਮਹਾਥੇਰੋ। **ਓਹੀਨਕੋ**ਤਿ ਥੇਰੇਸੁ ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੇਸੁ ਵਿਹਾਰੇ ਏਵ ਅਵਹੀਨਕੋ ਠਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ “**ਵਿਹਾਰਪਾਲੋ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸਮਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ** ਸਮੰ ਅਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ। **ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤਿ** ਪਵਤ੍ਤਿਤੁੰ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ। **ਏਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਰਾਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ। ‘‘ਏਕਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕੇ ਰਾਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਧਮ੍ਮੋ** ਵਾਤਿ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਧਮ੍ਮੋ ਵਾ। ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਰੋ ਅਨਭਿਰਤਿੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨੇਵ ਅਭਿਰਤਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਕਾਰਣਵਚਨੰ।

ਅਨਗਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਵਿਰਹਤੋ ਅਨਗਾਰੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਕ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯ-ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਧਾਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਹਦਯੰ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਧਾਵਨ੍ਤਿ। **ਉਗ੍ਗਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਾਨੰ ਪੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ ਰਾਜਞ੍ਞਭੂਤਾ**”ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਮਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਪਲੰ **ਸਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ। **ਪਰਿਕਿਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯੁੰ। **ਏਤਸ੍ਮਾ ਸਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਧਨੁਗ੍ਗਹਸਹਸ੍ਸਤੋ। **ਅਤਿਰੇਕਤਰਾ** ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾ। **ਇਤ੍ਥਿਯੋ** ਓਲੋਕਨਸਿਤਲਪਿਤਰੋਦਿਤਸਰੇ ਖਿਪਨ੍ਤਿਯੋ। **ਨੇਵ ਮੰ ਬ੍ਯਾਧਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਨੇਵ ਮੰ ਨਿਜ੍ਝਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ‘‘ਬ੍ਯਾਧਯਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਪਾਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ “**ਚਾਲੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**”ਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਕੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮੇ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਨਭਿਰਤਿੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ।

ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ‘‘ਮਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਸੋ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗੋ**”ਤਿ।

ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਰਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੦. **ਵਿਹਾਰਗਰੁਕੋ ਕਿਰੇਸ ਥੇਰੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੰ ਵਙ੍ਗੀਸੰ ਓਵਦਿਤੁੰ ਅਨਵਸਰੋ। ਤੇਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਰਾਗੋ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਾਸਨੇ ਅਰਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਪਰਿਪੂਰਣੇ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਯ ਚ ਅਨਭਿਰਤਿੰ। **ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਚ ਰਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦੰ। **ਪਾਪਵਿਤਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ। **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਾਕਾਰੇਨ। ਯਥਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਅਰਞ੍ਞੰ ਵਨਥਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਕਿਲੇਸਵਨੰ “**ਵਨਥ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਥਵਿਞ੍ਚ ਵੇਹਾਸਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਥਵਿਯੰ ਆਕਾਸੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਥਵਿਟ੍ਠਿਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਜਗਤੀ**ਤਿ ਚ ਪਥਵਿਯਾ ਵੇਵਚਨੰ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਨ੍ਤੋਪਥਵਿਯ**”ਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਜੀਰਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਜਰੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਮੁਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਭਾਵਾ**”ਤਿ।

ਪਟਿਘਪਦੇਨ ਗਨ੍ਧਰਸਾ ਗਹਿਤਾ ਘਾਨਜਿਵ੍ਹਾਨੰ ਪਟਿਹਨਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। **ਮੁਤਪਦੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣੰ ਗਹਿਤੰ** ਮੁਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ। **ਨ ਲਿਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਨ ਮਕ੍ਖੀਯਤਿ।

ਸਟ੍ਠਿ-ਸਦ੍ਦੇ ਛ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਤੇਤਿ “**ਸਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**”ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ “**ਛਆਰਮ੍ਮਣਨਿਸ੍ਸਿਤਾ**”ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪੁਥੂ ਅਧਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਰੂਪਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਵਸੇਨ ਬਹੂ ਨਾਨਾਵਿਤਕ੍ਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ। **ਜਨਤਾਯ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਮਹਾਜਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। **ਤੇਸਂ ਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾਨਂ ਵਸੇਨ। **ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ** ਆਰਮ੍ਮਣੇ। **ਕਿਲੇਸਵਗ੍ਗਗਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਘਣਿਕਂ ਉਪਗਤੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਕਿਲੇਸਵਿਤਕ੍ਕਾ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਚਨਂ** ਕਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਾ।

ਦਬ੍ਬਜਾਤਿਕੋਤਿ ਦਬ੍ਬਰੂਪੋ। **ਨੇਪਕ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਕੋਸਲ੍ਲੇਨ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਖਤਧਾਤੁਂ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਚ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲਂ।

ਅਰਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪੇਸਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੧. **ਏਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਮਹਲ੍ਲਕਾਨਂ। **ਨ ਪਾਲ਼ਿ** ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਅਪ੍ਪਗੁਣਭਾਵਤੋ। ਨ ਚ ਪਾਲ਼ਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਕਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਤਿ ਪਾਲ਼ਿਗਤਿਯਾ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਤਿ। **ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਾਦਿਤਂਬਜਞ੍ਜਨਬੁਦ੍ਧਿਂ ਅਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰਣਂ **ਪਦਬਜਞ੍ਜਨਮਧੁਰਤਾ। ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞਤਿ** ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਹੀਲ਼ਨਵਸੇਨ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਭਾਨਸੁਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਸਂਸਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤਿ। ਮਾਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਸਹਜਾਤਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾ ਤਂਸਹਭੁਧਮ੍ਮਾ। ਮਾਨਵਸੇਨ **ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਅਹੁਵਾ**। ਮਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਣ੍ਣਭਣਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਕਿਰਿਯਮਾਨਂ ਗੁਣਾਭਿਤ੍ਥਵਂ। **ਅਖਿਲੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਚੇਤੋਖਿਲਰਹਿਤੋ। **ਨਿਸ੍ਸੇਸਂ ਨਵਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਵਿਧਮ੍ਪਿ ਮਾਨਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਏਕਦੇਸਸ੍ਸਪਿ ਅਸੇਸਤੋ। **ਵਿਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਯ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ **ਸਮਿਤਤਾਯ** ਵੂਪਸਮਿਤਤਾਯ **ਸਮਿਤਾਵੀ**।

ਪੇਸਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਆਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੨. **ਰਾਗੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਙ੍ਗੀਸਸ੍ਸ ਰਾਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ “**ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ। **ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਵੇਦਨਾਦਿਭੇਦਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਸਤਿਗੋਚਰਂ। ਅਸੁਭਦੁਕ੍ਖਾਦਿਤੋ, ਰੂਪਾਦਿਏਕੇਕਮੇਵ ਵਾ ਛਲ਼ਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾਦਿਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਜਾਨਿਤੁਂ। **ਇਟ੍ਠਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਸਨ੍ਤਾਨੇ ਰੂਪਸਭਾਵੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ।

ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਪਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਂ। **ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਸੁਭੇ ‘‘ਸੁਭ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਭਾਵਹੇਤੁ। **ਰਾਗਟ੍ਠਾਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ। **ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਭਾਰਮ੍ਮਣਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਸੀਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਇਟ੍ਠਾਕਾਰਗ੍ਗਹਣਂ ਵਦਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਜ੍ਜਨੀਯਂ। **ਪਰਤੋ**ਤਿ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੇਨ ਅਞ੍ਞਤੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਹਿ ‘‘ਮਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਾਪਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਤ੍ਤਾ ਪਰੋ ਨਾਮ, ਸਾ ਚ ਨੇਸਂ ਪਰਤਾ ਅਨਿਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਪਰਤੋ ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਪਸ੍ਸਾ**”ਤਿ। ਕਾਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਆਰਬ੍ਭ ਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਯੇਸਂ ਪਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਤਿ ਗਹਿਤੁਂ ਅਰਹਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਲਕ੍ਖਣ-ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣ-ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਮਾਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਭਿਸਮਯੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯੋ। ‘‘ਮਗ੍ਗੇਨਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਨਾਭਿਸਮਯੋ, ਪਹਾਨਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯੋ। **ਰਾਗਾਦਿਸਨ੍ਤਤਾਯਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਤੋ ਸਨ੍ਤਭਾਵੇਨ।

ਆਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸੁਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੩. ਅਙ੍ਗੀਯਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਆਗਮਭਾਵੇਨ ਅਵਯਵਭਾਵੇਨ ਵਾ ਞਾਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਙ੍ਗਾਨਿ,** ਕਾਰਣਾਨਿ, ਅਵਯਵਾ ਵਾਤਿ ਆਹ **"ਅਙ੍ਗੇਹੀਤਿ ਕਾਰਣੇਹਿ, ਅਵਯਵੇਹਿ ਵਾ"**ਤਿ। ਵਿਰਤਿਯੋ ਸੁਭਾਸਿਤਵਾਚਾਯ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਾਵੇਰਮਣਿਆਦਯੋ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸੇਸਹੇਤੂਤਿ ਆਹ **"ਮੁਸਾਵਾਦਾ...ਪੇ॰... ਕਾਰਣਾਨੀ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਰਿਯਵੋਹਾਰਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚੇਤਨਾਸਭਾਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਸਮੁਦਾਯਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਵਾਚਾਦਯੋ ਅਙ੍ਗਭੂਤਾਤਿ ਆਹ **"ਸਚ੍ਚਵਚਨਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਵਯਵਾ"**ਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਸਮਨੁਆਗਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। ਵਾਚਾ ਹਿ ਤਾਯ ਵਿਰਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਆਗਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ''ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਰਣਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਯੋਗੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਯੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। ਸਹਜਾਤਾਪਿ ਹਿ ਚੇਤਨਾ ਯਥਾਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾਯ ਵਿਰਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਰਹਤਿ।

ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਵਾਚਾਤਿ ਸਦ੍ਦਵਾਚਾ, ਸਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ **ਵਾਚਾ** ਨਾਮ। ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਵਾਚਾ** ਨਾਮ, ਤਥਾ ਵਿਰਤਿ ਚੇਤਨਾਵਾਚਾ। **ਨ ਸਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ**ਤਿ ਸਾ ਚੇਤਨਾਵਾਚਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਾਚਾ ਵਿਯ ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ''ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਭਾਸਿਤਬ੍ਬਤੋ"**ਤਿ। ਸੁਟ੍ਠੁ **ਭਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਞਾਯੇਨ ਭਾਸਿਤਾ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਭਾਵਤੋ। **ਅਤ੍ਥਾਵਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਤਾਵਹਕਾਲਂ ਪਤਿ ਆਹ। **ਕਾਰਣਸੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਕਾਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ। **ਦੋਸਾਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਤਿਗਮਨਾਦਿਦੋਸਾਭਾਵਂ। ਰਾਗਦੋਸਾਦਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਂ ਭਾਸਤੋ ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਵਿਵਜ੍ਜਨਤੋ ਅਗਤਿਗਮਨਂ ਦੂਰਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਮੇਵਾਤਿ। **ਅਨੁਵਾਦਵਿਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਪਵਾਦਵਿਰਹਿਤਾ। **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਤਿ,** ਅਸਤਿ ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨੁਵਜ੍ਜਤਾਪਿ।

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ ਦੇਸਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਪਨ **ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ...ਪੇ॰... ਵਚਨਮੇਤਂ**। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ **"ਅਞ੍ਞਤਰਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਭਾਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਅਧਮ੍ਮਦੋਸਾਦਿਰਹਿਤਾਯ ਵਾਚਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ। ''ਸੁਭਾਸਿਤਂਯੇਵਾ''ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਾਚਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਸਨਨਿਵਾਰਣ"**ਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਯੋਗੀਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੋ ਹਿ ਏਵ-ਸਦ੍ਦੋ, ਤੇਨ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਸੁਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ **"ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਪ੍ਪਹਾਨਂ ਦੀਪੇਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਵਚੀਸੁਚਰਿਤਸਾਧਾਰਣਵਚਨਞ੍ਹਿ ਸੁਭਾਸਿਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਪਰਭੇਦਨਾਦਿਕਂ ਅਸਬ੍ਭਾਦਿਕਞ੍ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਚਨਂ ਅਪਿਸੁਣਾਦਿਵਿਸਯਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਵਚਨਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਸਭਾਵਲਕ੍ਖਣਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਨਨੁ ਅਭਾਸਿਤਬ੍ਬਂ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ''ਵਾਮਂ ਮੁਞ੍ਚ, ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਆਹ **"ਅਙ੍ਗਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਪਠਮੇਨਾਤਿ ''ਸੁਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੇਨ। **ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਂ। **ਮਨ੍ਤਾਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਵਚਨਂ। ਪਞ੍ਞਵਾ ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚੋ ਹਿ ਨ ਚ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ। **ਇਤਰੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹੀ**ਤਿ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਪਦੇਹਿ। **"ਇਮੇਹਿ ਖੋਤਿਆਦੀਨੀ**ਤਿ ਕਰਣੇ ਏਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਤਂ ਵਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਕਂ। ਯਞ੍ਚ ਵਾਚਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਕਾ ਞਾਯਵਾਦਿਨੋ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਚ। ''ਪਟਿਞ੍ਞਾਹੇਤੁਉਦਾਹਰਣੂਪਨਯਨਿਗਮਨਾਨਿ ਅਵਯਵਾ ਵਾਕਜਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਾਮਾਦੀਹੀ**ਤਿ ਨਾਮਾਖਜਾਤਪਦੇਹਿ। **ਲਿਙ੍ਗਂ** ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦਿ **ਵਚਨਂ** ਏਕਵਚਨਾਦਿ। ਪਠਮਾਦਿ **ਵਿਭਤ੍ਤਿ** ਅਤੀਤਾਦਿ **ਕਾਲਂ**। ਕਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਦਾਨਂ ਅਪਾਦਾਨਂ ਕਰਣਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ **ਕਾਰਕਂ**। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇ ਅਵਯਵਾਦਿਕੇ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਸੇਸਮ੍ਪਿ

ਵਾਚਂ ''ਇਮੇਹਿ ਖੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ। **ਖੋ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤ੍ਥ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਵਯਵਾਦੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਾ ਕਾਚਿ ਅਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਾ। ਸਾ ਮਿਲਕ੍ਖੁਭਾਸਾ। **ਸੀਹਲ਼ਕੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਨ ਵਚਨੇਨ। **ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੂ**ਤਿ ਸਂਸਾਰੇ ਅਤਿਵਿਯ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਰਣੇ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਮਾਨਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ।

ਪਾਤੋਵ ਫੁਲ੍ਲਿਤਕੋਕਨਦਨ੍ਤਿ ਪਾਤੋਵ ਸਂਫੁਲ੍ਲਪਦੁਮਂ। **ਭਿਜ੍ਜਿਯਤੇ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਯਤਿ ਨਿਬ੍ਭਿਗ੍ਗੋ ਜਾਯਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਗਤਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਂ ਉਪਗਤਾ।

ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੇਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਨ੍ਤਰੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ। ਤਦਾ ਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨੇ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਦਿਪ੍ਪਮਾਨੇ।

ਜਰਾਯ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਚਰਣਾਦਿਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸਿਥਿਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਵਿਸਯਗ੍ਗਹਣੇ ਅਸਮਤ੍ਥਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੋਬ੍ਬਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਗਤਂ, ਕਾਯਬਲਂ ਅਪਗਤਂ, ਸਤਿਮਤਿਧਿਤਿਆਦਯੋ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦਪਟਿਕਰਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਯੋਪਿ ਅਪਸਾਦਕਾ, ਪਰੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯਸਂਵੇਸਨੀਯਤਾ ਪੁਨਦੇਵ ਬਾਲਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਜਰਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਮਦ੍ਦਿਤਂ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਂ ਵਦਤਿ। **ਮਿਲਾਤਛਵਿਚਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤਤ੍ਤਾ ਮਿਲਾਤੇਹਿ ਗਤਯੋਬ੍ਬਨੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਘਾਸਮਾਮਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਘਾਸਭੂਤਂ ਆਮਿਸਂ ਮਚ੍ਚੁਨਾ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਤੋ। ਕੇਸਲੋਮਾਦਿ**ਨਾਨਾਕੁਣਪਪੂਰਿਤਂ**। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਸੁਚਿਭਾਜਨਂ ਏਤਂ**। ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਰਤਾਯ **ਕਦਲਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਮਂ**।

ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਹੀਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਾਹਿ। **ਨ ਤਾਪਯੇ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਾਯਞ੍ਚ ਨ ਤਾਪਯੇਯ। ਤਾਪਨਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿ ਚ ਵਿਸਾਦਨਾ। **ਨ ਬਾਧਯੇ**ਤਿ "**ਨਾਭਿਭਵੇਯ**"ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਂ। **ਅਪਿਸੁਣਵਾਚਾਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਪਿਸੁਣਵਾਚਤਾਵਸੇਨ। **ਪਾਪਾਨੀ**ਤਿ ਲਾਮਕਾਨਿ ਨਿਕਿਟ੍ਠਕਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਪ੍ਪਿਯਾਨੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਨਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

ਸਾਧੁਭਾਵੇਨਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਮਧੁਰਭਾਵੇਨ। **ਅਮਤਸਦਿਸਾ**ਤਿ ਸਦਿਸੇ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋਤਿ, ਕਾਰਣੇ ਵਾਯਂ ਕਾਰਿਯਵੋਹਾਰੋਤਿ ਆਹ "**ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਮਤਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ** ਵਾ"ਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਹਿ ਸਾ ਤਦਾ ਦਸ੍ਸਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। **ਚਰਿਯਾ**ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ। **ਪੋਰਾਣਾ** ਨਾਮ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਾ, ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਵਾ ਅਰਿਯਾ।

ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵੇਨ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਕਾ। ਉਭਯਥਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਆਹ "**ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**"ਤਿ। **ਅਤ੍ਥੇ** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਦਿਹਿਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਧਮ੍ਮੇ** ਅਵਿਹਿਂਸਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। **ਅਨੁਪਰੋਧਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਹਿਤਪਰਿਯਾਯੋਯਂ ਅਤ੍ਥ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਧਮ੍ਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਂ, ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਵਾ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਤ੍ਥਂ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ** ਅਨ੍ਤਕਰਣਤ੍ਥਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਖੇਮਾਯ ਭਾਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਖੇਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਯਾ **ਖੇਮਾ**, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਸਬ੍ਬਵਾਚਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਮਨ੍ਤਾਵਚਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਦੋਸਰਹਿਤਵਸੇਨ।

ਸੁਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੪. ਵਾਕ੍ਕਰਣਚਾਤੁਰਿਯਤੋ ਵਚਨਗੁਣਹੇਤੂਨੰ ਪੂਰਿਯਾ ਪੂਰੇ ਭਵਾਤਿ ਪੋਰੀ, ਤਾਯ **ਪੋਰਿਯਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਅਕ੍ਖਰਾਦਿਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਾ**"ਤਿ। **ਅਵਿਬਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਪਿਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਨ ਵਿਬਦ੍ਧਾਯ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਾਯ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਨਿਦ੍ਦੋਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਬਜਞ੍ਜਨਤੋ ਵਿਗਤਦੋਸਾਯ। **ਅਕ੍ਖਲਿਤਪਦਬਜਞ੍ਜਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਗਲਿਤਪਦਬਜਞ੍ਜਨਾਯ, **ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਬੋਧਨੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਾਯ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥੰ ਰਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ।

"**ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦੇਸੇਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਪਿ ਭਾਸਤੀ**"ਤਿ ਨਯਿਦੰ ਪਠਮੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਿਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਵਚਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾ ਹਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਪਨ ਦੇਸਨਾ ਕਦਾਚਿ ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਯਾ ਚ ਕਦਾਚਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ, ਤਦੁਭਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਭਾਵਮਧੁਰੋ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਮਧੁਰਤਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਥਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਵਿਧਾਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਤੁੰ ਪਟਿਭਾਤੀਤਿ **ਪਟਿਭਾਨੰ**, ਦੇਸਨਾਪਕਾਰਞਾਣੰ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮੁਦ੍ਦਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਓਦਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਜਾਨਨਵਸੇਨ ਗਮੇਨ੍ਤਿ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਪਵਾਰਣਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੫. **ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਹੂ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਹਨੀਤਿ ਆਹ "**ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ**"ਤਿ। **ਅਨਸਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਅਭੁਞ੍ਜਨੇਨ। ਸਾਸਨਿਕਸੀਲੇਨ ਬਾਹਿਰਕਅਨਸਨੇਨ ਵਾ ਉਪੇਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਖੀਰਪਾਨਮਧੁਸਾਯਨਾਦੀਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਕਾਰੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਵਾਰੇਤਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਕੇ ਸਰਾਪੇਤਿ ਗਾਰਯ੍ਹੇ ਕਰੋਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਪਵਾਰਣਾ**, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਸੋਧਨਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਜ੍ਜਸੋਧਨਾਯ ਓਕਾਸਦਾਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਸ੍ਸੰਵੁਟ੍ਠੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਏਸਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਸਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਵਸ੍ਸੰਵੁਟ੍ਠਪਵਾਰਣਾਯ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਾਤਿਪਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾਵ ਨਾਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤਾਯਪਿ ਵਣ੍ਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯਤੋ ਯਤੋ...ਪੇ॰... ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿ। ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਤਾ ਅਸੰਯਮੋ ਅਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾ **ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ**। ਤਥਾ **ਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਤਦਞ੍ਞੇਸਮਭਾਵੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਪਞ੍ਚਪਸਾਦੇਹੀਤਿ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਹਿ ਪਸਾਦੇਹਿ। **ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥੋ** ਯਥਾਰੁਚਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ। **ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੁਖੇਨੇਵ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੋ **ਨ**ਕਾਰੋ, **ਮੇ ਕਿਞ੍ਚਿ** ਕਿਰਿਯੰ ਵਾ ਵਾਚਸਿਕੰ ਵਾ ਨ ਗਰਹਥ, ਕਿਂ ਨੁ ਗਰਹਥ ਕਾਯਵਾਚਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ''ਦ੍ਵਾਰਾਨੇਵਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਸੀਸੇਨ ਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਚਰਿਯੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਯੇਨ ਪਵਾਰਿਤੰ, ਤੇਨੇਵ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਞਾਯਤਿ, ਯੇਨ ਨ ਪਵਾਰਿਤੰ। ਕਿਂ ਨੁ ਤੰ ਅਵਿਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਸਿਯਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਆਸਙ੍ਕਾ? ਤਨ੍ਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਮਾਹ "**ਨੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ** ਅਸੁਚਿਕਾਰਕਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਦੂਰੀਕਤਤ੍ਤਾ। **ਇਦਾਨਿ** ਏਤਰਹਿ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯੰ।

ਕਾਯਵਚੀਸਮਾਚਾਰਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਵੇਦਿਤਾਯ ਮਨੋਸਮਾਚਾਰਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਵੇਦਿਤਾਵ ਹੋਤੀਤਿ "**ਕਾਯਿਕੰ ਵਾ ਵਾਚਸਿਕੰ** ਵਾ"ਇਚ੍ਚੇਵਾਹ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਕਾਯਿਕੰ ਵਾ ਵਾਚਸਿਕੰ ਵਾਤਿ ਇਦੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਕ੍ਖਿਯਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੇਰੋ ਆਹਾ**"ਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਵਾਰੇਮਿ ਵੋ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾਯ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਪਟਿਵਚਨੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ "**ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਾਰੰ ਵਹਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਖੋ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ**"ਤਿਆਦਿ। **ਅਰਕ੍ਖਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਾਨੁਵਾਦਤੋ ਨ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵਤੋ।

‘‘ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਿਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਤਦਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ **“ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤੋ**ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਓਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। **ਅਦ੍ਧਨੇ**ਤਿ ਇਤੋ ਭਗਵਤੋ ਅਦ੍ਧਨੇ। **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਿਤਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ। ਸਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਸੇਨ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੋਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। **ਸਮਨੁਆਗਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਨੁ ਉਪਗਤਾ। **ਭਗਵਤੋ ਸੀਲਾਦਯੋ ਗੁਣਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸ ਗੁਣਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਆਹ **“ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਗਤਾ”**ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਗੁਣਾ**ਤਿ ਦਸਬਲਞਾਣਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। **ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ‘‘ਇਮੇਸਂ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵਾਚਸਿਕਂ ਵਾ’’ਤਿ ਯਾਵਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿਪਦੇਸੋ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਇਦਂ ਥੇਰੋ...ਪੇ॰... ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਹਾ”**ਤਿ।

ਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧਂ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਨਾਮ, ਨ ਇਤਰਨ੍ਤਿ ਪਠਮਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਪਵਤ੍ਤਨਂ, ਪਠਮਨਯੋ ਚ ਤਂਸਦਿਸੇ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਨਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਦਸਵਿਧਨ੍ਤਿ** ਅਨ੍ਤੋਜਨਸ੍ਮਿਂ, ਬਲਕਾਯੇ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਂਵਿਧਾਨਂ, ਖਤ੍ਤਿਯੇਸੁ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੇਸੁ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ, ਨੇਗਮਜਾਨਪਦੇਸੁ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ, ਮਿਗਪਕ੍ਖੀਸੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਅਧਨਾਨਂ ਧਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨਂ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਦਸਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਗਹਪਤਿਕੇ ਪਕ੍ਖਿਜਾਤੇ ਚ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਵਸੇਨ **ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਂ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭਾਵਾਵਹਂ ਵਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ, ਤਦਨੁਰੂਪਕਂ ਪਨ ਞਾਯੇਨ ਯੁਤ੍ਤਕੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **“ਸਮ੍ਮਾ ਨਯੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਕਾਰਣੇਨਾ”**ਤਿ। **ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਭਯਭਾਗੇਹਿ ਉਭਯਭਾਗਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **“ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਅਰੂਪਾ...ਪੇ॰... ਨਾਮਕਾਯਤੋ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ। **ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਦਿਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਤੇਵਿਜ੍ਜਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਚਤੁਪ੍ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਭਾਵਂ। ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਹਿ ਤਂ ਤਿਵਿਧਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਕੇਵਲਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ।

ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਤ੍ਥਾਯ। ਸਂਯੋਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਸਂਯੋਜਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚੇ**ਵ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ **ਬਨ੍ਧਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚ**। **ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਪੁਨ ਨ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸੇਨਾਯ ਵਸੇਨ ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਵਿਜਿਤਰਾਗਦੋਸਮੋਹਸਙ੍ਗਾਮ”**ਨ੍ਤਿ। **ਮਾਰਬਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਾਰਸੇਨਾਯ, ਮਾਰਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਸ੍ਸ। **ਵੇਨੇਯਜਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਜਨਸਮੂਹਂ। ਸਕਟਾਦਿਸਤ੍ਥਸਭਾਗਤੋ ਵਿਨੇਯਜੋਵ ਸਤ੍ਥੋਤਿ ਤਂ ਵੇਨੇਯਜਸਤ੍ਥਂ। ਸੀਲਸਾਰਾਦਿਅਭਾਵਤੋ **ਅਨ੍ਤੋਤੁਚ੍ਛੋ**।

ਪਵਾਰਣਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੬. ਸਹਸ੍ਸਤੋ ਪਰਂ ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਭਿਕ੍ਖੁਸਤਂ ਤਦਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੀਤਿ ਆਹ **“ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਸਹਸ੍ਸ”**ਨ੍ਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਕੁਤੋਚਿ ਭਯਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਕੁਤੋਚਿਪਿ ਕਾਰਣਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਭਯਂ ਨਤ੍ਥਿ ਅਸਙ੍ਖਤਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖੇਮਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਖੇਮਞ੍ਚ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਖੇਮਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੭੯-੪੦੮)। ਨ ਕੁਤੋਚਿ ਭਯਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਗਤੇਤਿ **ਅਕੁਤੋਭਯਂ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ **“ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਪਸ੍ਸਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਨਾਮਵਸੇਨ ਇਸੀਨਂ ਸਤ੍ਤਮਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤੇ ਬਹੁਸੋ ਕਿਤ੍ਤਿਤਾ। **ਇਸੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਬਾਹਿਰਕਇਸੀਨਂ ਸਤ੍ਤਮੋ ਉਤ੍ਤਰੋ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾਤਿ ਕਾਰਣਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ। ਤਦਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **“ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਟਿਭਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਾਚਾਯ ਅਞ੍ਞੇ ਈਸਤਿ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ **ਵਙ੍ਗੀਸੋ**। ਤੇਨਾਹ **“ਪਟਿਭਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਕਿਲੇਸੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਸਤਾਨੀਤਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨਂ ਰਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸਨਾਦਿਨਯੇਹਿ ਸਵਿਸਯੇ ਅਯੋਨਿਸੋ ਉਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਯਦਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਸਤਾਨਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ''ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਪਥ''ਨ੍ਤਿ? ਵੁਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵਟ੍ਟਪਥਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪਥ**"ਨ੍ਤਿ। ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ **ਰਾਗਖਿਲਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ**ਖਿਲਾਨਿ। **ਵਿਭਜਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਨਵਸੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤੁ। **ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਵਿਵੇਚੇਤ੍ਵਾ।

ਅਮਤੇ ਅਕ੍ਖਾਤੇਤਿ ਅਮਤਾਵਹੇ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਤੇ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਿਤਾਰੋ** ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧੇਨ। **ਅਸਂਹੀਰਾ** ਦਿਟ੍ਠਿਵਾਤੇਹਿ।

ਅਤਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨ ਭੂਤਂ। **ਦਸਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਉਪਡ੍ਢਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਞ੍ਚਨ੍ਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਜਾਨਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ।

ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੭. ਏਵਂਗਹਿਤਨਾਮੋਤਿ ''ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਵਤ, ਭੋ, ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਨਾਮਕੇਹਿ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ ਏਵਂਗਹਿਤਨਾਮੋ। ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਚਿਰਸ੍ਸਂ। ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਭਵਨੇ**ਤਿ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਰਾਜਭਵਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਪਞ੍ਞਵਾ ਮਹਾਸਾਵਕੋ** ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਤਾਯ। "**ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਦੇਵਾਨਂ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਤੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮਨ੍ਦਾਕਿਨਿਤੀਰੇ।

ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨਾਤਿ ਵਸ੍ਸਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਂ। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਵਿਯ ਲੋਕਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਰਾਯਨ੍ਤਿ। ਪਾਮੋਕ੍ਖਭੂਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਜਨਪਦੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮਨ੍ਦਾਕਿਨਿਤੀਰਂ ਉਪਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਨਪਦੇ ਵਸਿਤੁ**"ਨ੍ਤਿ।

ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯੁਕਾ ਤੇ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਕਤਪਰਿਚਯਾ**"ਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨੇ **ਆਵਰਣਸਾਖਾ ਹਰਿਤ੍ਵਾ** ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਮੁਖੋਦਕਞ੍ਚੇਵ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਸਲ਼ਲਦੇਵਦਾਰੁਕਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਸਾਣਖਣ੍ਡਾਨਿ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਨਿ ਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਤਲ਼ਾਕਾਸੁ ਉਦਕਸੋਣ੍ਡੀਸੁ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਨਾਗਲਤਾਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤੋ ਮੁਖੋਦਕਞ੍ਚ ਠਪੇਤਿ। **ਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਕੁਟਿਯਾ ਬਹਿ ਚ ਪਮੁਖੇਪਿ ਅਙ੍ਗਣੇਪਿ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਕ੍ਖਮਾਨਨਯੇਨ ਆਹਾਰਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ।

ਪਤਿਟ੍ਠਪ੍ਪਮਾਣੇਤਿ ਕਟਿਪ੍ਪਮਾਣੇ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ **ਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸੇਤਪਦੁਮਵਨਂ , ਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤਮੇਵ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ **ਰਤ੍ਤਕੁਮੁਦਵਨਾਦੀਸੁ। ਖਾਦਨ੍ਤਾ** ਮਨੁਸ੍ਸਾ। **ਪਕ੍ਕਪਯੋਘਨਿਕਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਪਕ੍ਕਪਯੋਘਨਂ ਵਿਯ। ਘਨਭਾਵੇਨ ਪਨ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਖੁਦ੍ਦਮਧੁ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਤਂ ਪੋਕ੍ਖਰਮਧੁ ਨਾਮਾ**"ਤਿ। **ਮੁਲ਼ਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਤਪਦੁਮਾਨਂ ਮੂਲਂ। **ਭਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਕਨ੍ਦਂ। **ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਨ੍ਤਰੇ। **ਪਾਦਘਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਣਸ੍ਸ ਚਤੁਭਾਗੋ ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਖੁਦ੍ਦਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਪਾਦਘਟਕਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਬਮਤ੍ਤਂ। **ਸੋਣ੍ਡਿਆਵਾਟੇ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਸੋਣ੍ਡਿਯੋ ਚੇਵ ਖੁਦ੍ਦਕਆਵਾਟੇ ਚ।

ਏਤਂ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਨਿਰੁਦਕਪਾਯਸਭੋਜਨਂ। **ਕੇਚਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ** ਯੇ ਥੇਰਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰਾ। **ਕੇਚਿ ਨ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ** ਯੇ ਨਵਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ।

ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੋ। **ਬਾਲ੍ਹਵੀਰਿਯੋ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚਿਰਨਿਚਿਤਵੀਰਿਯੋ। **ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਿਵੇਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਉਪਧਿਵਿਵੇਕਾਨਂ ਲਾਭੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਦਤਿ** ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰੋ ਸਯਂਪਟਿਭਾਨਂ, ਨ ਸੇਸਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ "**ਇਤਰਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਰਿਸਾ ਸਨ੍ਨਿਸੀਦਿ** ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦਭਾਵੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਞਾਤਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲਂ ਅਨੁ ਪਚ੍ਛਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਜਾਨਾਪੇਸੀਤਿ ਏਵਂ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਤਨ੍ਤਿ ਆਸਾਲ੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਇਸਿਪਤਨੇ ਯਂ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਯਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਰਚਰਿਯਾਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਦਿਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਠਮਦਸ੍ਸਨਂ। **ਓਨਤਵਿਨਤਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਪਰਿ ਚ ਓਨਤਾ ਵਿਨਤਾ। **ਕਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਥੋਕਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਏਕਨਿਨ੍ਨਾਦੋ** ਤੇਸਂ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਾਨਞ੍ਚੇਵ ਨਾਗਯਕ੍ਖਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦੇਨ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਦੇਵਾਨਂ ਅਦਂਸੂਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਸਜ੍ਝਾਯਮਕਂਸੁ ਪਸਾਦਨੀਯੇਸੁ ਪਸਾਦਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਪਰਿਸਾਯ ਪਸਾਦਜਨਨਤ੍ਥਂ **ਭਗਵਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਗਵਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ। **ਧਰਤਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਅਦੁਟ੍ਠਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੇਵ।

ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੮. ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਤਿ ਅਵੇਕ੍ਖਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। **ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਸਿਗਿਲਿਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ। **ਦੁਕ੍ਖਪਾਰਂ ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਗਤਂ । **ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਹਿ ਚ ਸਾਵਕਗੁਣੇਹਿ ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ। **ਅਨੇਕਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਘੋਸਲੂਖਧਮ੍ਮਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਚ ਅਨੇਕੇਹਿ ਅਨਨ੍ਤਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇਹਿ ਪਸੀਦਿਤਬ੍ਬਾਕਾਰੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਤੇ ਪਨ ਆਕਾਰਾ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਅਨੇਕੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਗਗ੍ਗਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੯. ਤੇਤਿ ਤੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇ। "**ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਰੀਰੇ ਛਵਿਵਣ੍ਣੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਰੂਪਕਾਯਗੁਣੇਨ। ''ਯਸਸਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਵਿਗਤਮਲੋ**ਤਿ ਅਬ੍ਭਾਮਹਿਕਾਦੀਹਿ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ । ਭਾਣੂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਭਾ, ਸਾਤਿਸਯੋ ਭਾਣੂ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਭਾਣੁਮਾ**। ਸੂਰਿਯੋਤਿ ਆਹ "**ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਵਿਯਾ**"ਤਿ।

ਗਗ੍ਗਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਵਙ੍ਗੀਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੦. ਸੋ ਕਿਰ ਵਿਚਰਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯਥਾਯਂ ਦੀਪੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋਤਿ ਜਮ੍ਬੁਨਾ ਪਞ੍ਞਾਤੋ, ਏਵਾਹਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਜਮ੍ਬੁਨਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ **ਜਮ੍ਬੁਸਾਖਂ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਵਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦੇ ਸਚੇ ਤੇ ਪਰਾਜਯੋ ਹੋਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਮੇ ਦਾਸੋ ਹੋਹਿ। ਸਚੇ ਮੇ ਪਰਾਜਯੋ, ਅਹਂ ਤੇ ਭਰਿਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਾਦੇ ਜਯਪਰਾਜਯਾਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਿਤੇ ਵਾਦੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਜਯਾਨੁਭਾਵੇਨ ਚੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਾਜਯੇਨ ਚ। **ਵਯਂ ਆਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਿਪ੍ਪੁਗ੍ਗਹਣਵਯਂ ਆਗਮ੍ਮ। **ਵਿਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤਂ।

ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਗਤਿਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਛਵਸੀਸਭਾਵਂ ਦੂਸੇਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ **ਛਵਦੂਸਕਂ ਸਿਪ੍ਪਂ,** ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਂ ਮਨ੍ਤਪਦਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ। **ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਸੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਅਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਸੀਸਕਟਾਹਂ। **ਦਸ੍ਸੇਸੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

"ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਜਾਨਾਥਾ"ਤਿ ਕਾਮਂ ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਆਮ, ਵਙ੍ਗੀਸ...ਪੇ॰... ਗਤਿਂ ਜਾਨਾਮੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਰਹਤੋ ਗਤੀ''ਤਿ। ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਸਯਂ ਮਨ੍ਤਬਲੇਨ ਗਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਗਤਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਤਥਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ **"ਮਨ੍ਤੇਨ ਜਾਨਾਸਿ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਮੇਵ ਮਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **"ਆਮ, ਵਙ੍ਗੀਸ, ਏਕੇਨ ਮਨ੍ਤੇਨੇਵ ਜਾਨਾਮੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਮੁਧਾ ਏਵ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਅਮੂਲਿਕੋ**। ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਸਯਨਂ **ਥਣ੍ਡਿਲਸੇਯ੍ਯਾ**। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਾਯਤਤਿਯਂ ਉਦਕੋਰੋਹਣਭੂਮਿਹਰਣਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸੋ ਤਂ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸੁਖਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ, ਆਯਤਿਂ ਥੇਰੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁ ਕਮ੍ਮਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਾਦਿਸਂ ਕਾਲਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨਾਹ –

''ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਵਤ ਮਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਉਪਧਾਵਨ੍ਤਿ, ਪਗਬ੍ਭਾ ਕਣ੍ਹਤੋ ਇਮੇ''॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੯; ਥੇਰਗਾ॰ ੧੨੧੮)।

ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਙ੍ਗੀਸਸ੍ਸ ਅਨਭਿਰਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਰਾਗੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤਿ, ''ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਡਯ੍ਹਾਮਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੇ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ੧੨੩੨)।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਪਤਿਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸੁਖਂ **ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਾਲਂ ਪਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ। ਕਵਿਨਾ ਕਤਂ, ਤਤੋ ਵਾ ਆਗਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਇਦਨ੍ਤਿ ਕਾਵੇਯ੍ਯਂ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ **"ਕਾਵੇਯ੍ਯ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯੇ ਨਿਯਾਮਗਤਦ੍ਦਸਾ**ਤਿ ਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਵਕਾ ਫਲਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਨਿਯਾਮਗਤਾ ਚੇਵ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਨਿਯਾਮਦਸਾ ਚ। **ਨਿਯਾਮੋ**ਤਿ ਹਿ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਸੁਆਗਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਮ ਇਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਗਮਨਂ ਉਪਗਮਨਂ, ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਗਮਨਂ ਪਬ੍ਬਜਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਆਗਮਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਵੁਤ੍ਤ**ਮ੍ਪਿ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਤੋ ਗਹਿਤਮੇਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਭਾਵਤੋ।

ਵਙ੍ਗੀਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਵਙ੍ਗੀਸਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੯. ਵਨਸੰਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਵਿਵੇਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੧. **ਸਂਵੇਜੇਤੁਕਾਮਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਂਵੇਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਕਾਮਾ। ਤਥਾਭੂਤਾ ਨਂ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਖਣਿਕਾਦਿਤੋ ਵਿਵੇਚੇਤੁਕਾਮਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਵਿਵੇਕਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤੁਕਾਮਾ**”ਤਿ। **ਬਾਹਿਰੇਸੂ**ਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ ਬਹਿਭੂਤੇਸੁ। **ਪੁਥੁਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇਸੂ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ। **ਚਰਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਤ੍ਵਂ ਜਨੇ**ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਜਨਨਤੋ ਵਿਸੁਂ ਜਾਤੋ ਤਾਦਿਸੇ ਏਵ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਜਨੇ ਇਮਂ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਵਿਨਯਸ੍ਸੁ ਵਿਨੋਦੇਹਿ। **ਸਤਂ ਤਂ ਸਾਰਯਾਮਸੇ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੇਨ ਚ ਸਤਿਮਨ੍ਤਂ ਪਣ੍ਡਿਤਂ ਤਂ ਮਯਮ੍ਪਿ ਯਥਾਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਨੋਦਨਾਯ ਸਾਰਯਾਮ, ਸਤਂ ਵਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਕਿਲੇਸਵਿਗਮਨਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਂ ਤਂ ਸਾਰਯਾਮ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ। **ਪਾਤਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਮੋਹਪਾਤਾਲਂ ਕਿਲੇਸਰਜੋ, ਤਦੇਵ ‘‘ਪਾਤਾਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾ ਅਵਹਰੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿਸੋਤਂ ਮਾ ਉਪਨੇਸਿ। **ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਰੀਰਲਗ੍ਗ**”ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਵੇਕਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਿਵੇਕਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਮਾਪਨ੍ਨੋ। **ਉਤ੍ਤੁਮਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵੀਰਿਯਂ, ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਂ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ। **ਪਗ੍ਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪਰਮਵਿਵੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਵੇਕਂ।

ਵਿਵੇਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੨. **ਕਾਯਦਰਥੋ ਹੋਤਿਯੇ**ਵ ਨਿਯਮੇਨ, ਨ ਚਿਤ੍ਤਦਰਥੋ ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਤ੍ਤਾ।

ਜਰਾਤੁਰੋਤਿ ਜਰਾਭਿਭਵਨੇਨ ਆਤੁਰੋਯੇਵ। ਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਉਪਰਿਟ੍ਠਤਾਯ ਪਰਿਤੋ ਦੀਘਪੁਥੁਲਤਾਯ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਸਤ੍ਤਿਸਲ੍ਲਗ੍ਗਹਣਂ। ਏਵਂ ਹਿਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ਸਦਿਸਤਾ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਨ ਸਮ੍ਮੋਹਾਪਾਦਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਪਾਦਨੇਨ ਚ ਵਿਸਸਦਿਸਤਾ। **ਰੁਪ੍ਪਤੋ**ਤਿ ਵਿਕਾਰਂ ਆਪਾਦਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਪੀਲਿਯਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ “**ਘਟ੍ਟਿਯਮਾਨਸ੍ਸਾ**”ਤਿ।

ਪਬ੍ਬਜਿਤਨ੍ਤਿ ਸਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਵਾ ਰਾਗਾਦਿਮਲਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਵਾ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵੇਤਂ ਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਯਂ** ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ **ਏਤ੍ਥ** ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੇਵਤਾਯ ਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਕਟਕਰਣਂ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸੇਸਗਾਥਾਸੁ। ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ “**ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ**”ਤਿ ਆਹ। **ਵਿਨਯਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਥਮਾਹ “**ਵਿਨਯੇਨਾ**”ਤਿ। ਤਥਾ “**ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ**”ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। **ਪਰਮਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ** ਸਂਕਿਲੇਸਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤੋ। **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਵੀਰਿਯਂ। ਸਮ੍ਭਾਵਨਞ੍ਚਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਂ ਪਰਿਪੂਰਣਞ੍ਚਾਤਿ ਆਹ “**ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਰਿਯ**”ਨ੍ਤਿ।

ਉਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਕਸ੍ਸਪਗੋਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੩. **ਛੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਗਾਨਂ ਜੀਵਿਤਂ ਛੇਤਂ। ਤੇਨਾਹ “**ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕ**”ਨ੍ਤਿ। **ਰੋਹਿਤਮਿਗ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣਂ ਖੁਦ੍ਦਕਮਿਗਂ, ‘‘ਮਹਾਰੋਹਿਤਮਿਗ’’ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਸੁਲਭਭਿਕ੍ਖਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਪਠਮਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਪਞ੍ਞਾਭਿਞ੍ਞੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਿਕੋ।

ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਪਦਾਨੁਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ ਗਮਨਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ **ਸੋਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕਂ ਜਾਲਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਬਲੇਨ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕਂ ਜਾਲਾਪੇਸਿ। **ਅਕ੍ਖੀਹਿਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ** ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕਂ ਜਾਲਮਾਨਂ। **ਕਣ੍ਣੇਹਿਪਿ** ਸੁਣਾਤਿ ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਏਕਦੇਸੇਨ। ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਧਾਵਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਏਤਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ ਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸਪਿ।

ਅਪ੍ਪਪਵ੍ਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ''ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਭਾਵਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ "**ਨਿਪ੍ਪਵ੍ਵ**"ਨ੍ਤਿ। **ਕਾਰਣਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖਂ, ਇਮਿਨਾ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਾਚਰਮਾਨੇਨ ਕਾਰਣਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਸਵਨਮਤ੍ਤਵਸੇਨ ਸੁਣਾਤਿ, ਨ ਤਦਤ੍ਥਵਸੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਤ੍ਥਮਸ੍ਸ ਨ ਜਾਨਾਤੀ**"ਤਿ। **ਕਾਰਣਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਸਭਾਵਕਾਰਣਾਨਿ। **ਕਿਂ ਮੇ ਇਮਿਨਾ**ਤਿ? ''ਇਦਂ ਪਪਞ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਪਹਾਯ। **ਵੀਰਿਯਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਂ ਵੀਰਿਯਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ।

ਕਸ੍ਸਪਗੋਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਮ੍ਬਹੁਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੪. **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਸਜ੍ਝਾਯਿਂਸੂਤਿ **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾ**। ਵਿਨਯਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਨਯਧਰਾ। ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਾਸਧੁਰੇ ਯੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਘਟੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਾਯਾਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਕੋਮੇਤਿ ਕਿਂ ਇਮੇ? ਤੇਨਾਹ "**ਕਹਂ ਇਮੇ**"ਤਿ? ਵਜ੍ਜਿਭੂਮਿਂ ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠਂ ਗਤਾਤਿ **ਵਜ੍ਜਿਭੂਮਿਯਾ**। ਤੇਨਾਹ "**ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠਾਭਿਮੁਖਾ ਗਤਾ**"ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤੇਸਂ ਨਿਕੇਭਂ ਨਿਬਦ੍ਧਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ **ਅਨਿਕੇਤਾ** ਤੇਨਾਹ "**ਅਗੇਹਾ**"ਤਿ। ਉਤੁ ਏਵ ਸਪ੍ਪਾਯਂ, ਉਤੁਵਸੇਨ ਵਾ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਕਲ੍ਲਤ੍ਤਾ ਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ।

ਸਮ੍ਬਹੁਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਆਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੫. **ਅਤਿਵੇਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਬਹੁਕਾਲਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਾਮ ਉਪਗਤਾਨਂ ਉਪਨਿਸਿਨ੍ਨਕਥਾਮਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਥਧੁਰੇਹਿ ਵਾਸਧੁਰੇਹਿ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨਾਤਿਵੇਲਂ ਤੇਸਂ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਬਹੁਲੇਨ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਤਦਾ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਬਹੁਵੇਲਂ ਗਿਹਿਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਤਿਵੇਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ "**ਭਗਵਤੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਸਞ੍ਞਾਪਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਤਂ ''ਅਤਿਵੇਲਂ ਗਿਹਿਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਨ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਂ ਵਦਤਿ।

ਪਸਕ੍ਕਿਯਾਤਿ ਉਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਤਂ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਹਦਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਨਿਸ੍ਸਟਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਮਸ੍ਸਾਸਕਰਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਂ ਤਂ ਉਪਰਿ ਅਧਿਗਮਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਹਦਯੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ – "**ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ...ਪੇ॰... ਓਪੇਤਿ ਨਾਮਾ**"ਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ...ਪੇ॰... ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਓਪੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਤ੍ਥਵਿਰਹਿਤਾ ''ਬਿਲ਼ਿਬਿਲ਼ੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਕਿਰਿਯਾ ਬਿਲ਼ਿਕਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਗਿਹਿਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਥਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥਅਸਾਧਨਤੋ ਦੇਵਤਾਯ ਬਿਲ਼ਿਕਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਬਿਲ਼ਿਬਿਲ਼ਿਕਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਆਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੬. **ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ**ਤਿ ਅਤੀਤਾਨਨ੍ਤਰੇ ਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵੇ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਤਾਵਤਿੰਸਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ। **ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ**ਤਿ ਕਾਚਿ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਦੇਵਧੀਤਾ ਚਿਤ੍ਤਪਣਿਧਾਨਮਤ੍ਤੇਨ ਇਦਾਨਿਪਿ ਦੇਵਕਾਯੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਉਪਚਿਤਕੁਸਲਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਵਿਯ ਕਥੇਨ੍ਤੀ **"ਸੋਭਸੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਏਵੰ ਅਤੀਤਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੰ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ ਨਾਤਿਚਿਰਕਾਲਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਸੋਭਸੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਸੁਗਤਿਨਿਰਯਾਦਿਦੁਗ੍ਗਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਦੁਗ੍ਗਤਾ ਏਤਰਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿਯਾ** ਕਾਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮੁਚ੍ਛਿਤਭਾਵਤੋ।

ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਤਿ ਨਿਵਿਸਨ੍ਤੋ। **ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀ**ਤਿ ਚਿਰਕਾਲਪਰਿਭਾਵਨਾਯ ਵਿਰੁਲ੍ਹਮੂਲੇਹਿ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਮੂਲਕੇਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਰਤ੍ਤੋ ਰਾਗਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤੋ ਚ ਯਥਾਸਮੀਹਿਤੇ ਇਟ੍ਠਾਕਾਰੇ ਸਕ੍ਕਾਯੇ ਸਞ੍ਜਾਤਰਾਗਵਸਾ ਰਤ੍ਤੋ ਗਿਦ੍ਧੋ ਗਧਿਤੋ। **ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਓਰੁਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਦੁਟ੍ਠੋ ਦੋਸਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤੋ ਚ ਯਥਾਸਮੀਹਿਤੇ ਅਨਿਟ੍ਠਾਕਾਰੇ ਸਕ੍ਕਾਯੇ ਸਞ੍ਜਾਤਦੋਸਵਸੇਨ ਦੁਟ੍ਠੋ ਰੁਪਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਮੂਲ੍ਹੋ ਮੋਹਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੇਨ ਮੂਲ੍ਹੋ ਮੁਯ੍ਹਨਵਸੇਨ। **ਵਿਨਿਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਹੰਕਾਰੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਨਿਬਨ੍ਧਨਤੋ ਮਾਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਬਨ੍ਧਿਤੋ। **ਮਾਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਞ੍ਞਨਾਕਾਰੇਨ। **ਪਰਾਮਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵੰ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਤੋ ਆਮਟ੍ਠੋ। **ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ। **ਥਾਮਗਤੋ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਥਾਮੰ ਥਿਰਭਾਵੰ ਉਪਗਤੋ। **ਅਨੁਸਯਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤਾਯ ਅਨੁ ਅਨੁ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਯਨਵਸੇਨ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੋ ਹਿ ਤੇਸੰ ਅਨੁਸਯਟ੍ਠੋ। **ਅਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਸੰਸਯਿਤੋ। **ਵਿਕ੍ਖੇਪਗਤੋ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵੰ ਉਪਗਤੋ। **ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਤਭਾਵਵਸੇਨ। **ਤਾਪੀ**ਤਿ ਤਾਪਿ ਦੇਵਕਞ੍ਞਾਯੋ। **ਏਵੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਵਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਰਤ੍ਤਭਾਵਾਦਿਨਾ ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਏਵ। **ਨਰਦੇਵਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਭੂਤਦੇਵਾਨੰ।

ਪਟਿਗਨ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਤਤੋ ਅਪਗਨ੍ਤੁੰ ਅਪੇਕ੍ਖੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁੰ। **ਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਨ੍ਤੁੰ, ''ਵਤ੍ਥੁ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਸੂਚਿੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਿਬ੍ਬਨਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸੂਚਿੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸੇ ਚ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ। ਮਨਾਪਕਾਯੇ ਦੇਵਨਿਕਾਯੇ ਜਾਤਾ **ਮਨਾਪਕਾਯਿਕਾ**। ਤੇਸੰ ਪਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਮਨਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਮਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਿਤੰ। **ਗਮਨਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਗਮਨਜ੍ਝਾਸਯੰ। **ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ**ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਸੇਨ ਖੀਣੋ। ਦੇਵਤਾਨੰ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਰੋਚਨੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤਾਸੰ ਪੁਨ ਅਨਾਗਮਨਤ੍ਥੰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਾਗਦਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੭. **ਅਤਿਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਕਾਲੇਨ, ਕਾਲਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੋਟਿਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਕੋਟਿਯਾ, ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਯਾ ਏਕਦੇਸੇਨੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੇ ਅਮਨਾਪਕਾਰਿਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਗਿਹਿਸੰਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਕਾਲੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹੇ ਬਹੁਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ। **ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ**ਤਿ ਨਾਤਿਕਾਲੰ ਪਵਿਟ੍ਠੇਹਿ। ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਞ੍ਹੇਤੰ। **ਭਾਯਾਮਿ ਨਾਗਦਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾ ਵਦਨ੍ਤੀ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। **ਸੁਪ੍ਪਗਬ੍ਭ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯਾਦੀਹਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ।

ਨਾਗਦਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕੁਲਘਰਣੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੮. ਓਗਾਹਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸਂ ਪਤ੍ਤੋ। **ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **“ਬਹੂਪਕਾਰਂ ਮੇ ਏਤਂ ਕੁਲਂ** ਚਿਰਂ ਸਪ੍ਪਾਯਾਹਾਰਦਾਨਾਦਿਨਾ; ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਹਂ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਜਾਤੋ; ਇਮੇਸਂਯੇਵ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪੁਞ੍ਞਂ ਵਡ੍ਢੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**”ਤਿਆਦਿ। **ਸਾ**ਤਿ ਦੇਵਤਾ। **ਉਭੋਪੇਤੇ**ਤਿ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਘਰਣਿਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਪਟਿਗਾਧਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਗਾਧਂ ਪਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ।

ਵਿਸ੍ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਣ੍ਠਾਨਂ,** ਵਿਸ੍ਸਮਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ। ਪਟਿਞ੍ਞੂਦਾਹਰਣੇਹਿ ਮਨ੍ਤਯਤੀਤਿ **ਮਨ੍ਤਨਂ,** ਞਾਪਕਂ ਕਾਰਣਂ। **ਪਟਿਲੋਮਸਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਪਟਿਲੋਮਭਾਵੇਨ ਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਅਸਚ੍ਚਵਿਭਾਵਨਾ ਪਟਿਕੂਲਸਦ੍ਦਾ। **ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣਪਟਿਰੂਪਕੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਵਚਨੇਨ। **ਨ ਮਙ੍ਕੁਹੋਤਬ੍ਬਂ** ਅਕਾਰਕਭਾਵਤੋ। **ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਯੁਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛਾਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਨਸੀਲੋ। **ਵਤਂ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਸਮਾਦਿਨ੍ਨਵਤਂ ਲਹੁਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਲਾਦਿਵਤਗੁਣੋ

ਕੁਲਘਰਣੀਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੯. ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠੇ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠੇ ਜਾਤਸਂਵਦ੍ਧੋ ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ। **ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਚਾਰੋ**ਤਿ ਛਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚਰਨ੍ਤੇਹਿ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬਨਕ੍ਖਤ੍ਤਮਹੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਕਤ੍ਤਿਕਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ”** ਤਿਆਦਿ। **ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਦੇਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧਾਯ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਕੀਲ਼ਾਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਤੇਹਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਭੇਰਿਆਦਿਤੂਰਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭੇਰਿਮੁਦਿਙ੍ਗਸਙ੍ਖਪਣਵਵੀਣਾਦਿਤੂਰਿਯਾਨਂ। **ਤਾਲ਼ਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਦ੍ਧਲਯਾਨੁਰੂਪਂ ਪਹਟਾਨਂ। **ਵੀਣਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਣਾਵੇਣੁਗੋਮੁਖੀਆਦੀਨਂ। **ਵਾਦਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਰਦ੍ਧਮੁਚ੍ਛਨਾਨੁਰੂਪਂ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਿਤਾਨਂ। **ਅਭਾਸੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨਹਦਯੋ ਅਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਹਤੀ ਵਤ ਮੇ ਜਾਨੀ’’ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਅਭਾਸਿ। **ਛਡ੍ਡਿਤਦਾਰੁਕਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਵਨੇ ਛਡ੍ਡਿਤਨਿਰਤ੍ਥਕਕਲਿਙ੍ਗਰਂ ਵਿਯ। **ਲਾਮਕਤਰੋ**ਤਿ ਨਿਹੀਨਤਰੋ। ਦੇਵਤਾ ਪਠਮਪ੍ਪਿਤਂ ਆਣਿਂ ਪਟਾਣਿਯਾ ਨੀਹਰਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਅਪਨੇਨ੍ਤੀ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਬਹੁਕਾ ਪਿਹਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਵੋਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਥੇਰੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਯਥਾ ਨੇਰਯਿਕਾ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤੁਯ੍ਹਂ ਬਹੂ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ‘‘ਪਾਪਿਯੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮਾ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਜ੍ਝਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੦. ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਰਿਯਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾਤਿ ਅਦ੍ਧਾ ਇਮਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਲਬ੍ਭਾਤਿ ਏਵਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਰਿਯਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। **ਸਜ੍ਝਾਯਨਤੋ**ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਨਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਰਿਯਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਜ੍ਝਾਯਨਕਰਣਂ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤਕਰਣਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸੋ ਕਿਰਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਦਿਵਸੇ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨਾਯ ਪੁਰਿਮਦਿਵਸੇਸੁਪਿ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਾਲਂ ਅਤਿਵਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ **“ਸਙ੍ਕਸਾਯਤੀ**”ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਚਨਂ। **ਥੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ।

ਧਮ੍ਮਪਦਾਨੀਤਿ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਦੀਪਕਾਨਿ ਪਦਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ**”ਨ੍ਤਿ। ਨ ਗਣ੍ਹਾਸਿ ਉਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਂਵਸਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਟ੍ਠਾਯਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਵਿਰਾਗੋ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। **ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਾਦਿਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਹਾਨਂ। **ਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸ੍ਸ** ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਪਗੇਵ ਨਿਸ੍ਸਰਣਟ੍ਠਾਯ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਮਤ੍ਤਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਸਜ੍ਝਾਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੧. **ਅਕੁਸਲੇ ਵਿਤਕ੍ਕੇ**ਤਿ ਅਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ ਅਕੁਸਲੇ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕੇ। ਯੋਨਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਉਪਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸੁਭਾਦਿਕੇ ਸੁਭਾਦਿਵਸੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋਤਿ ਆਹ “**ਅਨੁਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੇਨਾ**”ਤਿ। **ਪਾਸਾਦਿਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਸਾਦਾਵਹਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਆਦਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ। **ਬਲਵਪੀਤਿਞ੍ਚ ਸੁਖਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਨੀਵਰਣਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ ਬਲਵਨ੍ਤਂ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਸਹਗਤਂ ਪੀਤਿਞ੍ਚ ਸੁਖਞ੍ਚ।

ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੨. **ਨਨ੍ਦਨਵਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਨਨ੍ਦਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਤਤ੍ਥ ਇਧਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗੀਤਂ ਇਧ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ? ਦੇਵਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਦੇਵਤਾਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਗਹਿਤਂ।

ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੩. ਤੇਰਸਮੇ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਜਨ੍ਤੁਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਜਨ੍ਤੁਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗੀਤਂ ਇਧਾਪੀ’’ਤਿਆਦਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ਗਨ੍ਧਤ੍ਥੇਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੪. **ਗਨ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਗਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਉਪੇਚ੍ਚ ਨਿਜ੍ਝਾਯਤਿ, ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇਨ ਵਿਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਰੂਪਂ, ਗਨ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੇਨ ਤਂ ਉਪੇਚ੍ਚ ਨਿਜ੍ਝਾਯਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ, ਯਾਥਾਵਤੋ ਸਭਾਵਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਿਙ੍ਘਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਙ੍ਘਿਸ੍ਸਤਿ।

ਏਕਙ੍ਗਮੇਤਂ ਥੇਯ੍ਯਾਨਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਥੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਵਿਭਜਿਯਮਾਨੇਸੁ ਏਕਮਙ੍ਗਮੇਤਂ ਗਨ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਥੇਨਿਤਬ੍ਬਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਓਜਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਤਾਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਸਿਯਾ, ਸਾ ਪਨ ਨ ਮਧੁਰਾ ਥੇਯ੍ਯਕਤਾ ਚਾਤਿ “**ਪਞ੍ਚਕੋਟ੍ਠਾਸਾਨ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਤਂ ਗਨ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਂ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਦਿਯਿਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਨ

ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਨ ਯੁੱਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗੋ। ਯੰ ਪਨ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵੁੱਤੰ "**ਨ ਹਰਾਮਿ ਨ ਭਞ੍ਜਾਮੀ**"ਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਯਮੇਵ ਪਰਿਹਾਰੋ। ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ ਫਲੰ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵ**ਣ੍ਣੰ,** ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ "ਵ**ਣ੍ਣੇਨਾਤਿ ਕਾਰਣੇਨਾ**"ਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿੰ। **ਆਕਿਣ੍ਣਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਮੋਹਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਨਤੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਚ ਕਥਿਨਕਕ੍ਖਲ਼ਖਰਿਗਤਤ੍ਤਾ "**ਅਖੀਣਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਵੁੱਤੰ।

ਆਕਿਣ੍ਣਲੁਦ੍ਦੋਤਿ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਕ੍ਖਲ਼ੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਬਹੁਪਾਪੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਮਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿ ਲਿਤ੍ਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤਾਚੋਦਨੰ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤਤ੍ਤਾ''ਤ੍ਵਞ੍ਞਾਰਹਾਮਿ ਵਤ੍ਤੁਵੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਹ।

ਗਵੇਸਨੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਅਨੇਕਯੋਜਨਾਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰੰ ਗਗਨਤਲੰ ਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਲਾਹਕਕੂਟਪ੍ਪਮਾਣੰ ਵਿਯ। **ਸੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸੀਲੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਜਾਨਾਸਿ। **ਸੁਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰ। ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਿਦ੍ਧੋ।

ਗਨ੍ਧਤ੍ਥੇਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਵਨਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੦. ਯਕ੍ਖਸਂਯੁਤ੍ਤਂ

੧. ਇਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੫. ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਯਕਤ੍ਤੇਨ ਇਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਮਹੇਸਕ੍ਖੋ, ਇਨ੍ਦੋਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਇਨ੍ਦਕੋ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਇਨ੍ਦਕਸ੍ਸ**। ਇਨ੍ਦਕੂਟੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਨਿਵਸਤੀਤਿ ਇਨ੍ਦਕੂਟਨਿਵਾਸੀ, ਤਸ੍ਸ **ਇਨ੍ਦਕੂਟਨਿਵਾਸਿਨੋ**। ਬਲਿਕਮ੍ਮੇਹਿ ਯਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪੂਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਯਕ੍ਖੋ, ਤਸ੍ਸ **ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ**। ਇਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਕੂਟਂ ਇਨ੍ਦਕੂਟਨ੍ਤਿ **ਯਕ੍ਖਤੋ ਕੂਟੇਨ ਨਾਮਂ ਲਦ੍ਧਂ**। ਇਨ੍ਦਕੂਟੋ ਇਨ੍ਦੋ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਯਥਾ ''ਕੇਲਾਸਕੂਟੋ ਕੇਲਾਸੋ''ਤਿ। ਇਨ੍ਦੋ ਯਕ੍ਖੋਤਿ **ਕੂਟਤੋ ਯਕ੍ਖੇਨ ਨਾਮਂ ਲਦ੍ਧਂ**। **ਨ** ਚੇਤ੍ਥ ਇਤਰੀਤਰਨਿਸ੍ਸਯਦੋਸੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੂਪਲਕ੍ਖਣਭਾਵਤੋ ਯਥਾ ਤਂ ''ਕਾਯਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਂ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਮਾਹ, ਨ ਰੂਪਾਯਤਨਨ੍ਤਿ। ਇਮਂ ਸਰੀਰਂ ਪੇਚ੍ਚ ਅਯਂ ਕਿਨ੍ਤਿ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ ਚੋਦੇਤਿ।

ਕੁਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਰਾਧਾਰਰੂਪੇ ਜੀਵੇ ਅਤ੍ਤਨਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮੋਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਕੁਤੋ ਨਾਮ ਠਾਨਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਇਮਾਨਿ ਚ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਇਮਾ ਚ ਮਂਸਪੇਸਿਯੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕਥਂ ਨ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਕੁਚ੍ਛਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਗਬ੍ਭਰੇ ਕਥਂ ਸਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ''ਸੀਹਾਨਂਵ ਨਦਨ੍ਤਾਨਂ, ਦਾਠੀਨਂ ਗਿਰਿਗਬ੍ਭਰੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਥੇਰਗਾ॰ ਨਿਦਾਨਗਾਥਾ) ਗਬ੍ਭਰੋ ਚ ਕੁਚ੍ਛਿਵਾਚਕੋ ਆਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਗਬ੍ਭਰਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿ"**ਨ੍ਤਿ। **ਪੁਗ੍ਗਲਵਾਦੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਭੁਤ੍ਤਂ ਫੇਣਂ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਲੀਯਤਿ, ਨ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਸਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਏਵਮੇਵਂ ਯਦਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਗਬ੍ਭਭਾਵੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰੂਪਂ ਸਤ੍ਤੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ ਨੋ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯ, ਵਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਚ ਤਂ ਰੂਪਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਜੀਵੋਤਿ ਇਮਾਯ **ਲਦ੍ਧਿਯਾ। ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਰੂਪਂ...ਪੇ॰... ਗਬ੍ਭਰਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਵੋਚ। **ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਠਮਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਠਮੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿ"**ਨ੍ਤਿ। **"ਜਾਤਿਉਣ੍ਣਂਸੂਹੀ**ਤਿ ਜਾਤਿਏਲਕਾਯ ਉਣ੍ਣਂਸੂਹੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਗਬ੍ਭਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਉਣ੍ਣਾ **ਜਾਤਿਉਣ੍ਣਾ**। ਤਸ੍ਸਾ ਅਂਸੂਹਿ **ਤੀਹਿ ਕਤਸੁਤ੍ਤਗ੍ਗੇ**"ਤਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤਭਾਣਕਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਨਾਵਿਲੋਤਿ ਅਚ੍ਛੋ, ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਂਵਣ੍ਣਪ੍ਪਟਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ। **ਕਲਲਂ ਸਮ੍ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਭੂਤੁਪਾਦਾਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਨ੍ਤਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਕਲਲਂ ਨਾਮਾਤਿ ਕਥੀਯਤਿ।

ਕਲਲਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਲਲਰੂਪਹੇਤੁ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਮਂਸਧੋਵਨਉਦਕਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਤੋ ਮਂਸਧੋਵਨਉਦਕਵਣ੍ਣਂ, ਸਣ੍ਠਾਨਤੋ ਪਨ ਵਿਲੀਨਤਿਪੁਸਦਿਸਂ।

ਪਰਿਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪਾਕਕਲਲਭਾਵਤੋ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਂ ਸੁਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਂ। **ਸਮੂਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੂਹਭੂਤਂ ਸਙ੍ਘਤਂ। **ਵਿਵਟ੍ਟਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਣਮਨ੍ਤਂ। **ਤਬ੍ਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣੇ ਏਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਤਬ੍ਭਾਵੇਨ ਪਰਿਣਮਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਵਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਤਬ੍ਭਾਵਤੋ ਕਲਲਭਾਵਤੋ ਕਲਲਂ ਵਿਪਰਿਣਮਨ੍ਤਂ। **ਅਬ੍ਬੁਦਂ ਨਾਮ ਜਾਯਤਿ,** ਅਬ੍ਬੁਦਂ ਨਾਮ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਲੀਨਤਿਪੁਸਦਿਸਾ ਸਣ੍ਠਾਨਵਸੇਨ, ਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਪਨ ਸਿਤਾ ਅਰਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਰਿਕਾਨਂ ਤਥਾ ਪੀਲ਼ਨਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਰਿਚਪਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਾਰਭੂਤਂ ਰਸਂ। **ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਮਣ੍ਡੋ ਕਪਾਲੇ ਅਲਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ਮੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਏਵਰੂਪਾ ਪੇਸਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਾ ਪੇਸਿ ਗਬ੍ਭਾਸਯੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਲਗ੍ਗਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਪਿਣ੍ਡਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਲੀਨਤਿਪੁਸਦਿਸਾ"**ਤਿ।

ਪੇਸਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪੇਸੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਤਤੋ ਪੇਸਿਤੋ"**ਤਿ।

ਘਨਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਂ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਤਂਸਣ੍ਠਾਨਂ ਰੂਪਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਯਤਿ। ''ਜਰਾਮਰਣਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਸਙ੍ਖਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪੀਲ਼ਕਾਤਿ ਪੀਲ਼ਕਸਦਿਸਾ ਮਂਸਪਿਣ੍ਡਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਾਦੀਨੀਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਟ੍ਠਮਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਏਕਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾ ਚਤੁਤ੍ਤਿਂਸ ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਪਰਿਣਤਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤਕਾਲਂ। ਨਵਮਾਸਤੋ ਬਹਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਕੇਸਲੋਮਾਦਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਦ੍ਵਾਚਤ੍ਤਾਲੀਸੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਏਤਾਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤੀ**"ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਮਾਤੁਉਦਰਪਟਲੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ** ਯਤੋ ਮਾਤਰਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਆਹਾਰੋ ਆਮਾਸਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਨਾਭਿਨਾਲ਼ਾਨੁਸਾਰੇਨ ਗਬ੍ਭਗਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ। **ਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਓਜਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਚ ਤਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਓਜਟ੍ਠਮਕਂ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਏਵਂ ਮਾਤਰਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯੇਨ ਗਬ੍ਭਗਤੋ ਦਸ ਮਾਸੇ ਯਾਪੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਭਿਨਾਲ਼ਾਨੁਸਾਰਗਤੇਨੇਵ ਤੇਨ ਯਾਵ ਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸਤ੍ਤਾਹੋ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਹਰਣਤੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਮਾਤਰਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਆਹਾਰੋ ਬਾਹਿਰਵਗ੍ਗੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਂ ਅਭਿਸਨ੍ਨੇਤਿ ਪਰਿਸਨ੍ਨੇਤਿ, ਤੇਨ ਸੋ ਯਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਗਤਂ ਉਦਰਪਟਲੇਨ ਤਿਰੋਹਿਤਤ੍ਤਾ ਬਹਿ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਨ ਅਰਹਤੀਤਿ **"ਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤੋ**"ਤਿ ਆਹ। **ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਗਤੋ ਨਰੋ**ਤਿ ਮਾਤੁ ਤਿਰੋਕੁਚ੍ਛਿਗਤੋ। **ਏਵਂ ਖੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ... ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੂਪਂ ਨ ਜੀਵੋ। ਨ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਕ੍ਕਮੇਨ ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਪਤ੍ਤਿਤੋ।

ਇਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਕ੍ਕਨਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੬. ਸਕ੍ਕਨਾਮਕੋਤਿ ਬਲਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਨਾਮੋ। ''ਏਸੋ ਕਿਰਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਏਕੋ ਕਿਰਾ''ਤਿਪਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੇ ਗਤੋ **ਮਾਰਪਕ੍ਖਿਕੋ। ਯਦਦ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਅਦ੍ਵਸ੍ਸ ਅਨੁਸਾਸਨਂ, ਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਨ ਸਾਧੂਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਮਤ੍ਤੇਨ ਸਂਵਾਸੋ ਜਾਯਤਿ। **ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ** ਗਹਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਵਾ। **ਤਂ** ਕਾਰਣਨ੍ਤਰਂ ਸਮਾਗਤਂ ਪੁਰਿਸਂ **ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ** ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤੁਂ ਨਾਰਹਤਿ** ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਭਾਵਾ, ਸਤਿ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਵਿਸੇਸਂ ਪਸਾਦੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਮਨਸਾ ਚੇ...ਪੇ॰... ਨ ਤੇਨ ਹੋਤਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ** ਸਿਨੇਹਵਸੇਨ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾ ਅਨੁਦ੍ਦਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਸਭਾਵਤ੍ਤਾ।

ਸਕ੍ਕਨਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸੂਚਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੭. ਗਯਾਯ ਅਵਿਦੂਰੇ ਭਵੋ ਗਾਮੋ ''ਗਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਗਯਾਯ**"ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਾਹ **"ਗਯਾਯ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ**"ਤਿ। ਗੋਚਰਗਾਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਹੇਤਂ। **ਇਦਂ ਉਪਰਿ ਇਦਂ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਨਤ੍ਥਿ** ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯੋ ਮਞ੍ਚਪਾਦਾਨਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਦੀਘਭਾਵੇਨ। ਬਲਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਦੇਵਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਦੇਵਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿ**। ਅਟ੍ਠਪਾਦਮਞ੍ਚਸਦਿਸੋ ਕਿਰ ਸੋ ਹੇਟ੍ਠਪਰਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਤੋ। ਕਥਿਨਸਿਬ੍ਬਨਸੂਚਿ **ਕਥਿਨਸੂਚਿ। ਅਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪਟਿਚ੍ਛਦਨਂ ਅਪਚ੍ਚੁਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ। **ਗਵਚ੍ਛਿਵਿਜ੍ਝਿਤਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਸੂਚਿਲੋਮੇਹਿ ਗਵਚ੍ਛਿਜਾਲਂ ਵਿਯ ਗਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੋਹਤਂ।

ਇਧਾਪਿ ''ਖਰਸਰੀਰੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਖਰਸਰੀਰੰ ਕਥਿਨਸੂਚਿਸਦਿਸਤਾਯ ਲੋਮਸ੍ਸਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੋ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇਹੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਤੇਲਸਮ੍ਮਕ੍ਖਿਤੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੰ ਮਕ੍ਖੇਸਿ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ।

ਸਮਾਗਮਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਯਕ੍ਖਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨੰ। **ਸੋ**ਤਿ ਸੂਚਿਲੋਮੋ ਯਕ੍ਖੋ। **ਮਨ੍ਤਿ** ਚ ਤਮੇਵ ਵਦਤਿ।

ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਪਨਾਮੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੰ ਉਪਨੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਥੋਕੰ ਅਪਨਾਮੇਸਿ। **ਅਮਨੁਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਫਰੁਸਤਿਕ੍ਖਤਾਯ ਨ ਮਨੁਞ੍ਞੋ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਤੇ ਖਿਪਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਤਵ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪੰ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਸੋ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਯੇਸਞ੍ਞੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਭੇਰਵੰ ਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ ਭਯਾਨਕੰ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਭਯੰ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੰ ਲੋਮਹੰਸੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੰ। ''ਕਥੇਨ੍ਤਾਨੰਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਤੰ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਾਦੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੰ ਗਙ੍ਗਾਯ ਖਿਪਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕੁਤੋਨਿਦਾਨਾਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਕਾਰਣਾ? ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ਸਮਾਸਪਦਮੇਤੰ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਕਿੰਨਿਦਾਨਾ ਕਿੰਪਚ੍ਚਯਾ"**ਤਿ? ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਓਸ੍ਸਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁੰ ਅਪ੍ਪਦਾਨਵਸੇਨ ਪੁਰਤੋ ਖਿਪਨ੍ਤਿ। **ਕੁਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ?

ਕਾਮਰਾਗਾਦਯੋ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਹੇਤੂ। ਕਾਮੋ ਪਨ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਚ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਆਹ **"ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਨਿਦਾਨੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਇਤੋਨਿਦਾਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਵਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਕੀਲ਼ਾਪਸੁਤਕੁਮਾਰਕਾ ਵਿਯ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਤੇਸੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ ਲੋਕੋ ਵਿਯ ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵਲੋਕੋ। ਤੇਹਿ ਓਸ੍ਸਜਿਯਮਾਨੰ ਧਙ੍ਕੰ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਬਦ੍ਧਦੀਘਸੁਤ੍ਤਕੰ ਵਿਯ ਤੰ ਦੂਰਾਨੁਬਨ੍ਧੰ ਸੰਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਉਪਮਾਯ ਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਪਾਪਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਤਣ੍ਹਾ ਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯੋ ਤਦਭਾਵੇਨ ਤੇਸੰ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਆਹ **"ਤਣ੍ਹਾਸਿਨੇਹਤੋ ਜਾਤਾ"**ਤਿ। ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **"ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭੂਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਨੇਸੰ ਅਨਞ੍ਞਹੇਤੁਕਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਨਿਗ੍ਰੋਧਸ੍ਸੇ**ਵ **ਖਨ੍ਧਜਾਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਪੁਥੁਭਾਵਞ੍ਚ, **ਵਿਸਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਸ੍ਸਟਤਞ੍ਚ। **ਵਤ੍ਥਕਾਮੇਸੁ** ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਸੁ ਪੁਥੂਸੁ। **ਪੁਥੂ ਕਿਲੇਸਕਾਮਾ** ਕਾਮਰੂਪਤਣ੍ਹਾਦਯੋ। **ਤੇਹਿ** ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਕਰਣਭੂਤੇਹਿ। **ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ** ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ। **ਯੇ** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਾ ਯਾਥਾਵਤੋ **ਜਾਨਨ੍ਤਿ**।

ਯਤੋਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਯੰ ਨਿਦਾਨਮਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। ''ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਯੇਨ ਨ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਬਾਧਿਤਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੇਨ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੀ"**ਤਿ। ਵਿਨੋਦਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਨੀਹਰਣੰ ਬਹਿਕਰਣੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹਾਨੰ, ਪਹੀਨੇ ਚ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਿਲੇਸੇ ਓਘੰ ਤਰਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਦੁਤ੍ਤਰ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਧਿਗਤੇ ਨ ਪੁਨ ਭਵੋਤਿ **ਅਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**, **ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਅਪੁਨਬ੍ਭਵਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ''ਯੇ ਨੰ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਯਤੋਨਿਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਵਿਨੋਦਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੰ, ਅਪੁਨਬ੍ਭਵਗ੍ਗਹਣੇਨ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੰ ਪਕਾਸਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ"**ਤਿ।

ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵਾਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ''ਰਾਗੋ ਚ ਦੋਸੋ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਪਦੇਸੇ ਠਿਤੋ। **ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਮੁਕ੍ਕੰਸਿਕਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੇਨ। **ਞਾਣੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤਿ ਅਨੁਬੋਧਞਾਣੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਨਯਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਪਠਮਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੇਨ ਪਠਮਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨ ਕਿਲਿਟ੍ਠਤ੍ਤਭਾਵੋ ਤਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। **ਸੇਤਕਣ੍ਡੁਪੀਲ਼ਕਸੂਚਿਯੋ**ਤਿ ਸੇਤਭਾਵੰ ਪਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਡੁਪੀਲ਼ਕਾ ਲੋਮਸੂਚਿਯੋ **ਸਬ੍ਬਾ** ਅਨਵਸੇਸਾ **ਪਤਿਤਾ** ਪਰਿਭਟ੍ਠਾ ਅਪਗਤਾ। **ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾਪਰਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵਨ੍ਤਿ।

ਸੂਚਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ଠਿਤਾ।

੪. ਮਣਿਭਦ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੮. ਸੁਖਂ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਭੇਦਂ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। **ਨਿਚ੍ਚਮੇਵ ਸੇਯ੍ਯੋ** ਸਤਿਮਤੋ ਆਯਤਿਂ ਹਿਤਚਰਣਤੋ। ਮਣਿਭਦ੍ਦੋ ''ਸਤਿਮਾਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਤੋਕਾਰੀ ਸਮ੍ਪਤਿ ਵੇਰਂ ਨਪ੍ਪਸਵਤੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਵੇਰਾ ਚ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਤਿਮਨ੍ਤਤਾਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਵੇਰਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨਂ ਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਂ, ਨਾਪਿ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਪਰਤੋ ਚ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾਤਿ ਤਂ ਨਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ **"ਵੇਰਾ ਚ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ਯਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਂ ਏਕਨ੍ਤਿਕਞ੍ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੇਰਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। **ਕਰੁਣਾਯਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਕਰੁਣਾਯ। **ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ**ਤਿ ਕਰੁਣਾਭਾਵਨਾਯ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਪਠਮਜ੍ਝਾਨੂਪਚਾਰੇ। **ਸੋ**ਤਿ ਕਰੁਣਾਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਮੇਤ੍ਤਂਸੋ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਅਂਸੋ ਏਕੋ ਕੁਸਲਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਮੇਤ੍ਤਂਸੋ। **ਤਸ੍ਸ ਕੇਨਚੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ ਕਰੁਣਾਯ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਯ ਚ ਸਾਤਿਸਯਤ੍ਤਾ ਤਦਭਾਵੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੇਰਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮਿਨਾ ਖੀਣਾਸਵੋਪਿ ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਭਾਵਨਾਰਹਿਤੇ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਦੋਸੇਨ ਵੇਰਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ ਕੋਚਿ ਵੇਰਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਮਣਿਭਦ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸਾਨੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੯. ਯਕ੍ਖੇਨ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯਕ੍ਖੇਨ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਗਹਣਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਮੂਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸ ਅਨਿਮ੍ਮਭਵਿਕਤ੍ਤਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪੂਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਪਚ੍ਚਾਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਰਭਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਮ ਧਮ੍ਮਭਣਨੇ। **ਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਂ। **ਪਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ,** ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ 'ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਿਯੋ ਚ ਅਸ੍ਸਂ ਮਨਾਪੋ ਚ ਗਰੁ ਚ ਭਾਵਨੀਯੋ ਚਾ'ਤਿ, ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੫)। ਤਥਾ ਚਾਹ **"ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਾਮਣੇਰੇ"**ਤਿਆਦਿ।

ਵ**ੁਡ੍ਢਿਮਨ੍ਵਾਯਾ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਂ ਪਰਿਵੁਡ੍ਢਿਮਾਗਮ੍ਮ। ਕਾਮਸਮ੍ਭੋਗਸਮਤ੍ਥਤਾਵਸੇਨ **ਪਰਿਪਕ੍ਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ**। **ਅਨੁਯੋਜੇਤ੍ਵਾਵਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ, ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਵਾ ਅਨੁਯੋਜੇਤ੍ਵਾਵ। ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸੀਲਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤੋ, ਇਦਾਨਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਘੋਸਨਾਵਸੇਨ **ਦੇਵਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਮਾਹੇਵ ਮੇ ਲਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ**।

ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਕ੍ਖਞ੍ਚਾਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਪਞ੍ਚਦਸੀਅਟ੍ਠਮੀਨਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਆਦਿਤੋ ਅਨ੍ਤਤੋ ਆਦਿਅਨ੍ਤਤੋ ਚ ਪਵੇਸਨਨਿਕ੍ਖਮਨਵਸੇਨ ਉਪੋਸਥਸੀਲਸ੍ਸ ਪਟਿ ਪਟਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਪਚ੍ਚਾਵਹਿਤਬ੍ਬਪਕ੍ਖਞ੍ਚ। **ਤੇਰਸਿਯਾਪੀ**ਤਿ ਪਰਂ ਸਤ੍ਤਮੀਨਵਮੀਸੁਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਵੇਸਭੂਤਞ੍ਹਿ ਉਪੋਸਥਸੀਲਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮੀਸੁ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ ਸੀਲਂ ਪਟਿਪਦਂ, ਨਵਮੀਸੁ ਨਿਕ੍ਖਮਭੂਤਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਾਨੁਗਮਨਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮਨੁਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਡ੍ਢਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਕਾਲਪਕ੍ਖਂ । ਏਵਞ੍ਹਿ ਵਸ੍ਸਵਾਸਸ੍ਸ ਅਨੁਗਮਨਂ ਗਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਆਗਤਂ। ਤਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਂ ਪਕਾਰੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਕਰਣੇਨ **ਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਂ। "ਨ ਤੇ ਹਿ ਯਕ੍ਖਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੀਲ਼ਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹ।

ਉਪਾਸਿਕਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਉਪੋਸਥਸੀਲੇਨ ਸੀਲਵਤੀ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਣੇਰਸੀਲੇਨ ਸੀਲਵਾ। **ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ। **ਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ** ਦੁਕ੍ਖਾਵਹਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤੂਪਚਿਤਤ੍ਤਾ।

ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਕਾਮੇਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮੇ। ਕਿਲੇਸਕਾਮੰ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ ਏਵ ਹਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ ਨਾਮ। **ਵਿਬ੍ਭਮਨਵਸੇਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ** ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਆਹਿਣ੍ਡਨਾਦਿਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚਤੋ। **ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ** ਵਿਗਤਸੀਲਸ੍ਸ ਜੀਵਤੋ ਆਨਾਪਾਨਮਤ੍ਤੇਨ **ਜੀਵਨ੍ਤੋਪਿ ਸੋ ਮਤਕੋ**ਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਮਰਣਞ੍ਹੇਤੰ, ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ, ਯੋ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੫)।

ਉਣ੍ਣਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਸਪਰਿਲ਼ਾਹਟ੍ਠੇਨ। **ਅਭਿਧਾਵਥਾ**ਤਿ ਅਭਿਧਾਵਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਭਿਧਾਵਨਕਿਚ੍ਚੇ ਭਦ੍ਦੰ ਤੇ ਹੋਤੂਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਭਾਵਾਯ ਅਭਿਧਾਵਥ। **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ। ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਮਹਾਡਾਹਸਦਿਸੇ। ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵੰ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਆਨਿਸੰਸਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ। **ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ** ''ਮਮ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮਤੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਰਿਸਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖੋਭਵਸੇਨ **ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੰ ਖੋਭੇਤ੍ਵਾ**।

ਸਾਨੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਿਯਙ੍ਕਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੦. ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇਤਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ। **ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਵਿਸੁੰ। ਯਮਕਵਗ੍ਗਾਦਿਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਛਬ੍ਬੀਸਤਿ ਵਗ੍ਗਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਛਬ੍ਬੀਸਤਿਵਗ੍ਗਾ, ਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਾਦਿ ਏਵਰੂਪੰ **ਦੁਬ੍ਭੋਜਨੰ,** ''ਅਸੁਚਿਜੇਗੁਚ੍ਛਭਾਵੇਨ ਦੁਟ੍ਠੁ ਭੋਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਦੁਬ੍ਭੋਜਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਵਨ੍ਤਗਬ੍ਭਮਲਾਦੀਨਿ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। **ਛਵਿਆਦੀਨਿ ਛੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਛਵਿਆਦੀਨਿ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝ ਅਤਿਵਿਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜੰ ਆਹਚ੍ਚ ਅਟ੍ਠਾਸਿ** ਪੀਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਓਲ਼ਾਰੋਲ਼ਾਰਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ **''ਹਦਯਙ੍ਗਮਨੀਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ''**ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਸੰਯਤਾ ਹੋਮਾਤਿ ਯਥਾਸੰਯਤਾ। **ਤਤਿਯਪਦੇਨਾ**ਤਿ ''ਸਿਕ੍ਖੇਮ ਸੁਸੀਲਜ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ। **ਸੇਸਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾ। **ਤਿਸ੍ਸੋ** ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਸੁਰਾਪਾਨਵਿਰਤਿਯੋ। **ਗਹਿਤਾ** ਗੋਬਲੀਬਦ੍ਦਞਾਯੇਨ। ਛਾਤਕੰ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਞ੍ਚ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਛਾਤਕਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾ,** ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾਬਹੁਲਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਸਾਚਯਕ੍ਖਯੋਨਿਯਾ**ਤਿ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਸਦਿਸਯਕ੍ਖਯੋਨਿਯਾ ਅਪਿ ਨਾਮ ਮੁਚ੍ਚੇਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਿਯਙ੍ਕਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਪੁਨਬ੍ਬਸੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੧. ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ** ਪਕਤਿਸਞ੍ਞਾਣੂਪਚਾਰਮਤ੍ਤਬਜਾਪਨਤੋ। **ਯਥਾਪਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸਾਨੁਰੂਪੰ, ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਪਰਿਸਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤੰ ਤੰ ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਸਤ੍ਥੁ ਮੁਖਵਿਕਾਰਾਭਾਵਤੋ ਪਵੇਸਾਨੁਞ੍ਞੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੀ ''ਨੂਨ ਅਯੰ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਮਾਨਸਿਦ੍ਧੰ **ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ। ਏਕੀਭਾਵਗਮਨੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੂਪਗਮਨੇਨ ਪਰਿਸਾਯ ਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਪੁਤ੍ਤਕਾ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਪੁਤ੍ਤਿਯੋ। ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯਞ੍ਹਿ **ਕ**-ਸਦ੍ਦੋ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਮੁਚ੍ਚਿਯਮਾਨਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ "**ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਪਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵੇਲਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਮਾਣਤੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਆਹ "**ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ**"ਤਿ। **ਪਿਯਾਯਨਾ**ਤਿ ਆਸੀਸਨਾ। ਆਸੀਸਨਂ ਪੇਮਵਸੇਨ ਪੇਮਵਤ੍ਥੁਨੋ ਏਸਨਾ ਪਤ੍ਥਨਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ "**ਮਗ੍ਗਨਾ ਪਤ੍ਥਨਾ**"ਤਿ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਪਿਯਪੁਤ੍ਤਾਦਿਤੋ। **ਪਾਣੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਪੁਥੁਵਚਨਂ ਦੁਕ੍ਖਸਦ੍ਦਾਪੇਕ੍ਖਂ। **ਕੇ ਮੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਮੋਚਨਕਿਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ? ਇਭਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੋਤਿ "**ਪਾਣਿਨੇਤਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਧਨ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**"ਤਿ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿ।

ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ। **ਉਗ੍ਗਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਲਲੇ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਮਾਨਾ ਤਤੋ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਞਾਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤਾ ਉਗ੍ਗਤਾ। ਪੁਨ ਵਿਨਿਪਾਤਾਭਾਵਤੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ **ਸਮੁਗ੍ਗਤਾ**। ਤਥਾਭੂਤਾ ਸਾਸਨੇਪਿ ਉਗ੍ਗਤਾ ਸਮੁਗ੍ਗਤਾ ਜਾਤਾ। **ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਭਾਵ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਂ। **ਕਣ੍ਡੁਕਚ੍ਛੁਆਦੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਜੇਗੁਚ੍ਛਅਸਾਤਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਲਭਤਿ** ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਾਯਿਨੋ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤੋਕਾਸਤ੍ਤਾ। **ਤੁਣ੍ਹੀ ਉਤ੍ਤਰਿਕੇ ਹੋਹੀ**ਤਿ ਮਾਤੁ-ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਅਵਿਬਨ੍ਧਕਰਣਸਮ੍ਮਾਪਯੋਗੇਨ ਯਥਾਲਦ੍ਧਵਿਸੇਸਾਯ ਮਾਤੁਯਾ ਵਸੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਧੀਤਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਲਾਭੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਮਾਤੁ ਆਨੁਭਾਵੇਨੇਵਾ**"ਤਿ।

ਪੁਨਬ੍ਬਸੁਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸੁਦਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੨. **ਕਰਣੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਣਿਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ "**ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਵਿਕ੍ਕੀਯਤੀ**ਤਿ ਵਿਕ੍ਕਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਤਥੇਵ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਰਾਜਗਹਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤਂ, ਤਥੇਵ ਰਾਜਗਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ। **ਸ੍ਵਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ।

ਤਂ ਦਿਵਸਨ੍ਤਿ ਯਂ ਦਿਵਸਂ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ, ਗਹਪਤਿ, ਰਾਜਗਹਸਮੀਪਂ ਉਪਗਤੋ, ਤਂ ਦਿਵਸਂ। **ਪਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨਂ। **ਨ ਸੁਣੀ**ਤਿ ਅਸੁਣਨ੍ਤੋ ''ਪਣ੍ਣਂ ਨ ਸੁਣੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਧਮ੍ਮਗਾਰਵੇਨ ਹਿ ਸੋ ਸੇਟ੍ਠਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਣਾਯਪਿ ਨ ਮਞ੍ਞਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਦਾਰਕਰੂਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਰਕਾਨਂ। ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਕਰੋ ਹਿ **ਰੂਪ**-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ''ਗੋਰੂਪਾਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਿਕਾਦਿਭੇਦਂ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪੀਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿ। ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਹਿ ਤਾ ਏਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। "**ਸੀਸੇਨ ਉਟ੍ਠਾਯ...ਪੇ॰... ਗਚ੍ਛਤੀ**"ਤਿ ਪਦਂ ਪੀਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਵਸੇਨ ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਿਵਥਿਕਾਯ ਵਸਤੀਤਿ ਸਿਵਥਿਕਾਯ ਸਮੀਪੇ ਵਸਤਿ। ਸੁਸਾਨਸ੍ਸਾਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਹਿ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ। **ਅਥਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਥਸ੍ਸ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ''ਅਕਾਲੋ...ਪੇ॰... ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਤਂ ਅਹੋਸਿ। **ਬੁਦ੍ਧਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਗਤਾਯ ਏਵ ਸਤਿਯਾ ਸਯਨਵਰਗਤੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਤਂ ਦਿਵਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਬਲਵਪ੍ਪਸਾਦੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ ਬਲਵਤੀ ਸਦ੍ਧਾ। **ਪੀਤਿਆਲੋਕੋ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਚਿਰਕਾਲਂ ਪਰਿਚਯਂ ਗਤਸ੍ਸ ਬਲਵਤੋ ਪਸਾਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਸਵਨਮਤ੍ਤੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨੋਭਾਸਸਦਿਸੋ ਸਾਤਿਸਯੋ ਆਲੋਕੋ ਹੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਬ੍ਬਤਮਂ ਵਿਗਚ੍ਛੀ**"ਤਿਆਦਿ। ''ਦੇਵਤਾ ਹਿ ਕਤਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਮੋ ਏਵੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤੋ।

ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਾ ਦੇਵਤਾ। ਤਾ ਹਿ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਸ੍ਸਿਂਸੁ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਯਂ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਅਲ੍ਲਸਰੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਕਲੇਵਰਂ। **ਅਪਰਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਮਤਂ ਕੁਥਿਤਕੁਣਪਂ। **ਪਰਿਕਿਰਿਂਸੂ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਓਸਰਿਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। **ਆਲੋਕੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ**ਪੀਤਿਵੇਗਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਭਾਵੇਨ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਾਨਂ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵਤੋ।

ਇਮਿਨਾਵਾਤਿ ਅਧਿਕਾਰੇਨ ਸਹਸ੍ਸਪਦੇਨ ਏਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਪਦਂ ਵੀਤਿਹਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ,** ਪਦਵੀਤਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸਮਗਮਨੇ**ਤਿ ਦੁਤਵਿਲਮ੍ਬਿਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਮਗਮਨੇ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਸੋਲ਼ਸਭਾਗੇਸੁ। **ਏਕੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਪਦਵੀਤਿਹਾਰਪਦੇਸਂ ਸੋਲ਼ਸਧਾ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਏਕੋ ਭਾਗੋ। **ਪਵਤ੍ਤਚੇਤਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਲਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਲਙ੍ਘਨਧਾਵਨਪਵਤ੍ਤਚੇਤਨਾ। ਪਦਂ ਵਾ ਵੀਤਿਹਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਦਵੀਤਿਹਾਰੋ,** ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਚੇਤਨਾ। ''ਤਸ੍ਸਾ ਫਲਂ ਸੋਲ਼ਸਧਾ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਵਿਵਟ੍ਟਨਿਸ੍ਸਿਤਾਯ ਏਵ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪੂਜਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਮਾਦਾਨਸ੍ਸ ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਵਸੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਗਮਨਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਅਨੇਕਨ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ **"ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ"**ਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਵਚਨਂ।

ਸੋਤਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਸੇਟ੍ਠਿ। **ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨੁਗਾਮਿਨੋ ਸਹਾਯਾ। ਤੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ''ਸਿਵਕੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਅਪਰੇ। ਨ ਕੇਵਲਂ ''ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾਪਿ ਮੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਭਾਯਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸੂਰੋ ਅਹੋਸਿ? ਅਥ ਖੋ ਬੁਦ੍ਧਗਤਾਯ ਤਿਕ੍ਖਵਿਸਦਸਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਸ੍ਸਯਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਗਮਾਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਪਿਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਲਕ੍ਖਣਾ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾ, ਤਾਯ ਯੁਤ੍ਤਕੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋਪਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਗੁਣਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਸ੍ਸਯਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਤਾ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਸੀਲਤਾ ਉਲ਼ਾਰਜ੍ਝਾਸਯਤਾ ਪਰਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਕਾਮਤਾ ਪਰੇਸਂ ਹਿਤੇਸਿਤਾ ਪਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਮੋਦਨਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਮਹਾਗੁਣਾਨਂ ਵਸੇਨ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਅਨਾਥਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਦਾਯਕਤ੍ਤਾ ''ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ''ਤਿ ਏਵਂ **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮਂ। ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਏਹਿ ਸੁਦਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਹ।

ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੇਨ। **ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵੂਪਸਮਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਾਦਿਕਥਂ। ਸਾ ਹਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ''ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਦਾਨਕਥਂ ਸੀਲਕਥਂ ਸਗ੍ਗਕਥਂ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਕਾਸੇਸੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੦੫)। **ਮਤ੍ਥਕੇ**ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾਯ ਉਪਰਿ ਪਰਤੋ। **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ ਸਹਸ੍ਸਨਯਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯੋ ਸਹ ਹੇਤੁਨਾ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸੇਸੀਤਿ।

ਸੁਦਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਠਮਸੁਕ੍ਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੩. ਰਥਿਕਨ੍ਤਿ ਰਚ੍ਛਂ। **ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਤਿਕੋਣਾ ਰਚ੍ਛਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ''ਚਤੁਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਮਧੁਪੀਕਾ"**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਧੁ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਧੁਵਿਸੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ **"ਗਨ੍ਧਮਧੁਪਾਨਂ ਪੀਤਾ ਵਿਯਾ"**ਤਿ। ਸਾਮਞ੍ਞਜੋਤਨਾ ਹਿ ਵਿਸੇਸੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ **ਗਨ੍ਧਮਧੂ**ਤਿ ਚ ਅਤਿਵਿਯ ਮਧੁਰੋ ਮਦਨਿਯੋ ਏਕੋ ਮਧੁਵਿਸੇਸੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਯਤੇਵਾ"**ਤਿ।

ਨ ਪਟਿਵਾਨੀਯਂ ਨ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨੀਯਂ**। ਤੇਨਾਹ **"ਬਾਹਿਰਕਞ੍ਚੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਭਾਵਾਵਹਂ ਨ ਸੇਚਨਨ੍ਤਿ **ਅਸੇਚਨਕਂ**। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਨਾਸਿਤ੍ਤਕਂ। ਓਜਵਨ੍ਤਨ੍ਤਿ** ਬਹੁਸਮ੍ਮਤਓਜਵਨ੍ਤਸਦਿਸਤਾਯ ਓਜਵਨ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਥਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਧਮ੍ਮਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ। **ਮਧੁਰੋ** ਇਟ੍ਠੋ। **ਪਿਵਨ੍ਤੀ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਉਪਨੀਯਮਾਨਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਮਤਰਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੋਤਞ੍ਜਲਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਓਦਹਨ੍ਤੀਵ। ਵਲਾਹਕਤੋ ਆਗਤਂ **ਵਲਾਹਕਂ**।

ਪਠਮਸੁਕ੍ਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦੁਤਿਯਸੁਕ੍ਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੪. ਬਹੁਂ ਵਤ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸੀਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਜਾਯ ਸੁਕ੍ਕਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ।

ਦੁਤਿਯਸੁਕ੍ਕਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਚੀਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੫. ਏਕਾਦਸਮਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਦਸਮੇਨ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਭੋਜਨਂ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਆਭਤਂ, ਇਧ ਚੀਵਰਦਾਨਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ।

ਚੀਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੬. ਆਲ਼ਵਿਯਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਤਂ ਰਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਰਟ੍ਠੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੇਪਿ ਨ ਏਤ੍ਥ ਬਹੁਵਚਨਂ ਤਥਾਰੁਲ਼੍ਹਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। **ਤਞ੍ਚ ਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਭਵਨੇ। ''ਅਥ ਖੋ ਆਲ਼ਵਕੋ ਯਕ੍ਖੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ''ਤਿ **ਏਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਠਪਦੇਸੇ। **ਅਯਮਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਤੋ ਆਗਤਾ ਕਥਾ। ਆਲ਼ਵਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਆਲ਼ਵੋ, **ਆਲ਼ਵਕੋ**ਤਿ ਚ ਰਾਜਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਦਾਚਿ ਚੋਰਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ, ਕਦਾਚਿ ਉਸ੍ਸਾਹਸਤ੍ਤਿਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਪਟਿਰਾਜਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ, ਕਦਾਚਿ ਲਕ੍ਖਯੋਗਜਵਿਨਿਯੋਗਵਸੇਨ ਬਜਾਯਾਮਕਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ। ਮਿਗਾਨਂ ਵਨਨਤੋ ਵਸਨਤੋ ਵਾਨਤੋ ਵਾ ''ਮਿਗਵਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮਞ੍ਞਂ **ਮਿਗਵਂ। ਤਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਏਵ। **ਮਿਗੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਏਣਿਮਿਗੋ। **ਤਿਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਪਰਿਸ੍ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਉਦਕਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਨਿਰਸ੍ਸਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਯ ਠਿਤਂ। **ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੀਪਂ। ਯਕ੍ਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਰਞ੍ਞੋ ਭਯਂ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਊਰੁਤ੍ਥਮ੍ਭਂ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਾ ਪਲਾਯਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਖਾਦਿਤੁਂ ਉਪਗਤੋ"**ਤਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਛਿਨ੍ਨਂ ਮਿਗਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਕ੍ਖੋ ''ਨਨੁ ਮਮ ਹਤ੍ਥਗਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਿਗੋਪਿ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕੋ, ਤਤ੍ਥ ਕਿਨ੍ਨਾਮ ਤੇ ਕੇਰਾਟਿਯਮਿਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੋਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਾਨਂ ਨ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਂ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਰਾਜਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਭਵਨਂ ਅਨੁਪਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਮਮ ਭਵਨਂ ਅਨੁਪਗਤਂ। **ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਗਤੇਨ ਸਾਮਿਭੂਤੇਨ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਞ੍ਚ। ਏਤੇਨ ਉਪਗਤਂ ਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਤਾਦਿਸੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਞ੍ਚ ਖਾਦਿਤੁਂ ਲਭਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਮਚ੍ਚੁਪਥੇਤਿ ਮਚ੍ਚੁਗੋਚਰੇ। ਆਸਨ੍ਨਮਰਣਤਾਯ ਏਵਮਾਹਂਸੁ।

ਤਂ ਆਲਵਕਕੁਮਾਰਂ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਮਹੇਸੀ ਆਲਵਕਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਦੇਵਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤੀਨਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਰਿਣਾਮੇਤਬ੍ਬਂ।

ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇਤਿ ਯਕ੍ਖਂ ਦਮੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਭਗਵਤਾ ਸਰਾਜਿਕਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਦੇਸਿਤਦੇਸਨਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ। **ਸੋ**ਤਿ ਭਗਵਾ। **ਭਵਨੇ ਏਵਾ**ਤਿ ਵਿਮਾਨੇ ਏਵ। **ਭਗਵਾਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ** ਪਕਤਿਚਕ੍ਖੁਨਾਵ ਨਿਗ੍ਰੋਧਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਰਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ''ਰੋਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨੇ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਤਾਗਿਰਿਹੇਮਵਤਾਨਂ। ਕਾਲਦੀਪਦੇਸਕੁਲਜਨੇਤ੍ਤਿਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਵਿਸਯਂ **ਪਞ੍ਚਮਹਾਵਿਲੋਕਿਤਂ**। **"ਸੀਤਂ ਬਜਪਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਉਣ੍ਹਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਮਤੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੨.੮੩) ਆਗਤਾਨਿ **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ**। ਕਟਿਪ੍ਪਦੇਸਵਤ੍ਤਿਕੋਸਕਣ੍ਣਤੋ **ਤਿਧਾ। ਸਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਆਲਵਕਸ੍ਸ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤਸਦ੍ਦੋ।

ਇਮਿਨਾ ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਪਰੇਪਿ ਤਯੋ ਸਦ੍ਦਾ ਯਥਾ ਏਤੇ, ਏਵਂ ਆਲਵਕਸ੍ਸ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤਸਦ੍ਦੋਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਚਤ੍ਤਾਰੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਓਸਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੇ।

ਚੁਣ੍ਣੇਨ੍ਤਾਤਿ ਚੁਣ੍ਣੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਚੁਣ੍ਣਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਾ ਕਸ੍ਸਚੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਉਸ੍ਸਾਵਬਿਨ੍ਦੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਵਪਤਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। **ਖੁਰਪ੍ਪਂ** ਸਲ੍ਲਂ।

ਸੇਟ੍ਠਾਨੀਤਿ ਅਜੇਯਜੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਭਾਵੇਨ ਉਤ੍ਤਮਾਨਿ। **ਦੁਸ੍ਸਾਵੁਧ**ਨ੍ਤਿ ਆਵੁਧਕਿਚ੍ਚਕਰਂ ਉਤ੍ਤਰਿਯਂ ਦੁਸ੍ਸਂ। ਇਮਾਨਿ ਕਿਰ ਸਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਪ੍ਪਭਾਵਾਨਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਿਧਮਨਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਵਜ੍ਝਾਨਿ ਆਵੁਧਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਯਦਿ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਅਸਨਿਵਿਚਕ੍ਕਂ ਵਿਯਾਤਿ ਅਸਨਿਮਣ੍ਡਲਂ ਵਿਯ।

ਪਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਲਗਦ੍ਦੂਪਿਤ੍ਤਂ। **ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਆਸਿਞ੍ਚੇਯ੍ਯ। **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕਰਂ। **ਮੁਦੁਭੂਤਚਿਤ੍ਤਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇ ਵਵਤ੍ਥਾਨਸ੍ਸ ਕਰਣਤ੍ਥਂ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਤਿ ''ਨ ਖ੍ਵਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ। ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਠਿਤੇ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਯਿਰੂਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ **"ਕਸ੍ਸਪਂ...ਪੇ॰.. ਉਗ੍ਗਹੇਸੁ"**ਨ੍ਤਿ। **ਪੁਟ੍ਠਪਞ੍ਹਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪੁਟ੍ਠਪਞ੍ਹਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੇ ਪੁਟ੍ਠਪਞ੍ਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵਾਚਾਯ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਭਾਵੇਨੇਵ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ। ''ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀ''ਤਿ ਪਦਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਆਹ **"ਯਦਿ ਆਕਙ੍ਖਸੀ"**ਤਿ। ਤੇਨ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਂ ਤਾਵ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਮੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ **ਦ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋਤਿ ਆਹ **"ਯਂ ਆਕਙ੍ਖਸੀ"**ਤਿ। ''ਪੁਚ੍ਛ, ਆਵੁਸੋ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵਚਨਂ ਸਬ੍ਬਵਿਸਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਬ੍ਬਂ ਤੇ"**ਤਿਆਦਿ।

ਕਿਂ ਸੂਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯਂ, **ਸੂ**ਤਿ ਸਂਸਯੇ, ਕਿਂ ਨੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ? **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ। **ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਤ੍ਤਿਕਰਣਤੋ ਵਿਤ੍ਤਂ। **ਸੁਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਕਤਂ। **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਇਟ੍ਠਫਲਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਪਧਾਨਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਂ ਸਾਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਞ੍ਹਿ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਅਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਪਾਪੇਤਿ। ਅਤਿਸਯਤ੍ਥਜੋਤਨੋ ਤਰ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ ਆਹ

"**ਅਤਿਸਯੇਨ ਸਾਦੂ**"ਤਿ। ਰਸਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਇਟ੍ਠਾਨੰ ਰਾਗਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨੰ। **ਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨਾਤਿ ਕਥੰ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਮਾਹ। **ਕਥੰਜੀ**ਵਿਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਸਮਾਸਪਦਮੇਤੰ, ''ਕਥ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਨੁਨਾਸਿਕਾ ਕਤਾਤਿ ਆਹ "**ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਸਦ੍ਧੀਧ ਵਿਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਸਮੁਦਾਯਦਸ੍ਸਨੰ ਸਮੁਦ੍ਦਪਬ੍ਬਤਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਵਿਯ। **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਵਿਤ੍ਤਿਕਰਣਤੋ ਵਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਹੇਤੁਪਮਾਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਥਾ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਸੁਖਾਵਹਨਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਬਾਹਨਤੋ, ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯੂਪਸਮਨਤੋ, ਰਤਨਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ, ਲੋਕਸਨ੍ਤਤਿਆਵਹਨਤੋ ਚ ਸਦ੍ਧਾ ਵਿਤ੍ਤੰ ਯਥਾ ਤੰ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦੀਨਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਨਨੁ ਚੇਤਨਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਚ ਸਾਤਿਸਯੰ ਵਿਪਾਕਸੁਖੰ ਆਵਹਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਕਥੰ ਸਦ੍ਧਾ ਆਵਹਤੀਤਿ? ਸਦ੍ਧਾਪੁਰਭਾਵਸਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਦ੍ਧਾਧੁਰੇਨ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਇਦਾਨਿ ਯੰ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿ ਸਦ੍ਧਾਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਓਪਮ੍ਮੰ, ਤੰ ਹੀਨੰ, ਸਦ੍ਧਾਵਿਤ੍ਤਮੇਵ ਉਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ ਪਾਲਿਯੰ ਸੇਟ੍ਠਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਰਲੋਕੰ ਗਤੰ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਅਨੁਗਾਮਿਕੰ**। ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨ ਸਾਧਾਰਣਨ੍ਤਿ **ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੰ। ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸੰ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਦੀਨੰ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨੰ ਹੇਤੁ। **ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤਿ** ਅਨੁਪਾਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਤਸ੍ਮਾ** ਅਨੁਗਾਮਿਕਤ੍ਤਾ। ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਹਿਰਞ੍ਞਾਦਿਵਿਤ੍ਤਨਿਦਾਨਤ੍ਤਾ ਚ **ਸਦ੍ਧਾਵਿਤ੍ਤਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠੰ**। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦੇਸਨਾ ਯਥਾ ''ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ।

"**ਦਸਕੁਸਲਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰਯੇਵ ਦਾਨਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਨ ਸਬ੍ਬੇਸਨ੍ਤਿ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ "**ਦਾਨਸੀਲਭਾਵਨਾਧਮ੍ਮੋ** ਵਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। "**ਸੁਖ**"ਨ੍ਤਿ ਤਿਵਿਧਸ੍ਸਪਿ ਸੁਖਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਗ੍ਗਹਣਮੇਤਨ੍ਤਿ ਤੰ ਸਵਿਸੇਸਲਦ੍ਧੰ ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸੋਣਸੇਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਆਵਹਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। ਯੋ ਸੋ ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਦੇਵਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਪਦੁਮੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਸਦਿਸੰ ਰਜ੍ਜਸੁਖਮਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਮਨੁਭਵਿ, ਤੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਮਹਾਪਦੁਮਾਦੀਨੰ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਞ੍ਚ ਆਵਹਤੀ**"ਤਿ।

ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਨਯੇਨ ਸਚ੍ਚਸਦ੍ਦੰ ਸੰਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ "**ਅਨੇਕੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ ਆਹ। **ਵਾਚਾਸਚ੍ਚੇ** ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਸਚ੍ਚਸਦ੍ਦੋ ''ਭਣੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚੇ** ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਵੇਰਮਣੀਸੁ ਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ "**ਸਚ੍ਚੇ ਠਿਤਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਾਕਾਰਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੁੰ ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾਕਾਰੰ ਉਪਾਦਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਚ੍ਚੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ **ਦਿਟ੍ਠਿਸਚ੍ਚੇ** ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਾਨੰ ਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਯਾਨਿ ''ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਾ ਅਵਜ੍ਝਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਕਾਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਨਾਹੰ ਕ੍ਵਚਨਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਿਞ੍ਚਨਤਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੮੫) ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ ਆਗਤਾਨਿ। ਪਰਮਤ੍ਥਭੂਤੰ ਸਚ੍ਚੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਧਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਦੁਤਰਤ੍ਤਾ। **ਯਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਵਾਚਾਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ।

ਉਦਕਮ੍ਹਿ ਧਾਵਤੀਤਿ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠਿਯੰ ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯੰ ਪਥਵਿਯਾ ਵਿਯ ਧਾਵਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਰਾਜਾ ਵਿਯ। **ਵਿਸਮ੍ਪਿ ਸਚ੍ਚੇਨ ਹਨਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਹਦੀਪਾਯਨਾਦਯੋ ਵਿਯ। **ਸਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਜਾਤਕੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਚ੍ਚੇਨ **ਦੇਵੋ ਥਨਯੰ ਪਵਸ੍ਸਤਿ। ਸਚ੍ਚੇ ਠਿਤਾ**ਤਿ ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚੇ ਵਾਚਾਸਚ੍ਚੇ ਚ ਠਿਤਾ ਤਯੋਪਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ। **ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਿ। **ਸਾਦੁਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਤਤਰੰ ਇਟ੍ਠਤਰਵਿਪਾਕਦਾਨਤੋ।

ਰਸਾਨਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਨਿਦ੍ਧਾਰਣਞ੍ਚ ਕੋਚਿ ਕੁਤੋਚਿ ਕੇਨਚਿ ਇਮਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਚਨੰ ਨ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯੇ ਇਮੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਨ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਰਸਸਮੁਦਾਯਤੋ ਸਾਦੁਤਰਤਾਵਿਸੇਸੇਨ ਨਿਦ੍ਧਾਰੀਯਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਾਯਨੀਯਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਰਸਾਯਤਨੰ ਰਸੋਤਿ ਆਹ "**ਮੂਲਰਸੋ ਖਨ੍ਧਰਸੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਫਲਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਸ੍ਸ ਰਸੰ, ਫਲੰ ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਰਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਰਸਰੂਪੋ**ਤਿ ਆਚਾਰਰਹਿਤਸਭਾਵੋ। ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਦਨਵਸੇਨ

ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੁਖਧਮ੍ਮਾ **ਰੂਪਰਸਾ**। ਏਸ ਨਯੋ **ਸਦ੍ਦਰਸਾਦੀਸੁ**। **ਸਦ੍ਦਰਸੋ**ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਭੂਤੋ ਰਸੋ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ**ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਰਸੋ। **ਅਤ੍ਥਰਸੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸੁਖਂ ਅਤ੍ਥਰਸੋ, ਤਥਾ **ਧਮ੍ਮਰਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।** **ਰੂਪਾਚਾਰਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਰਸਗ੍ਗਹਣੇਨ ਫਲਰਸਂ ਵਦਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਫਲਸ੍ਸ ਰੂਪੇ ਚ, ਰਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਆਸਾਦੇਤਬ੍ਬਤੋ ਰਸੋ ਚਾਤਿ "**ਰੂਪਰਸੋ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਆਚਾਰੋ** ਪਨ ਸਾਮਗ੍ਗੀਰਸਹੇਤੁਤਾਯ "**ਰਸੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸਚ੍ਚਂ ਹਵੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਵੇਤਿ ਏਕਂਸਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਏਕਂਸਤ੍ਥੋ ਚ ਅਵਧਾਰਣਮੇਵਾਤਿ ਆਹ "**ਸਚ੍ਚਮੇਵ ਸਾਦੁਤਰ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਸਰੀਰਮੁਪਬ੍ਰੂਹੇਨ੍ਤਿ**, ਨ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਨਨੁ ਚ ਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਯੋਜਨਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪਬ੍ਰੂਹੇਨ੍ਤੀਤਿ? ਨ, ਸੁਖਸ੍ਸ ਸਰੀਰਬ੍ਰੂਹਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚਵਾਚਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਂ ਵਦਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਮੁਪਬ੍ਰੂਹੇਤਿ** ਪਦਾਲਿਕਾਯ ਵਿਰਤਿਵਾਚਾਯ ਸਚ੍ਚਰਸੇ ਸਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿਸਂਸਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਸਂਕਿਲੇਸਿਕਞ੍ਚ ਸੁਖਮਾਵਹਤਿ** ਵਿਵਟ੍ਟਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ**ਤਿ ਫਲਸੁਖਂ ਵਦਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਮ੍ਪਿ ਵਾ। **ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਰਸੋ** ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨਰਸੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਂ ''ਅਚ੍ਚੁਤਿਰਸਂ ਅਸ੍ਸਾਸਕਰਣਰਸ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ **ਪਰਿਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸਸ੍ਸ ਸਾਦੁਤਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸਪਰਿਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਕਾਮਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ ਵਾ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਰਸੋ ਵਾ ਸਾਦੁਤਰਰਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਦਧਿਗਮੂਪਾਯਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੂਪਾਯਭੂਤਂ। **ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਫਲਞ੍ਚ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਅਤ੍ਥਰਸਾ ਧਮ੍ਮਰਸਾ ਚ ਸਾਦੂ, ਤਤੋਪਿ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਮੇਵ ਸਾਦੁਰਸਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਲੋਕਿਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਅਨ੍ਧੋ**, ਲੋਕਿਯਤ੍ਥਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਏਕਚਕ੍ਖੁ**, ਉਭਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਦ੍ਵਿਚਕ੍ਖੁ**। ਪਰਹਿਤਂ ਅਤ੍ਤਹਿਤਞ੍ਚ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਅਨ੍ਧੋ**, ਅਤ੍ਤਹਿਤਮੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਏਕਚਕ੍ਖੁ**, ਉਭਯਤ੍ਥਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਦ੍ਵਿਚਕ੍ਖੁ**। ਸੋ ਦ੍ਵਿਚਕ੍ਖੁਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਪਞ੍ਞਾਜੀਵੀ**। ਤਂ ਪਨ ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਵਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਗਹਟ੍ਠੋ ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਹਟ੍ਠਪਟਿਪਦਂ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵਾਤਿ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਨਯੇਨੇਵ। **ਕਿਞ੍ਚਾਪੀ**ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਨਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਕਿਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀਤਿ? ਗਾਥਾਯ ਚਤੂਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿਯਂ ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਸਿਦ੍ਧਿਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮੋਘਂ...ਪੇ॰... ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤੀ**"ਤਿ। ਕਿਂ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ? ਯੇਸਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬਲਵਭਾਵੇਨ ਓਘਤਰਣਾਦਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਹਵਸੇਨ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਓਘਤਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਓਘਤਰਣਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ। **ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਓਘਂ ਤਰਤੀਤਿ ਨ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ। **ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਨ ਉਗ੍ਘਾਟੀਯਤੀਤਿ ਨ ਓਤਰਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਕਾਮਾਚਾਰਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ। **ਪਮਤ੍ਤੋ** ਪਮਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਏਵ। **ਵਿਸਤ੍ਤਤ੍ਤਾ** ਲਗ੍ਗਤ੍ਤਾ। **ਵੇਕਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਵਿਸੇਵਿਤੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨਂ। **ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਓਕਾਸਤ੍ਤਾ।

ਏਤਾਯਾਤਿ ਗਾਥਾਯਂ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਸਂਸੇਵੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਮੇਸਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਂ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਸਦ੍ਧਾਜਾਤੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ , ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਸੋਤਂ ਓਦਹਤਿ, ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੩, ੪੩੨)। ਦਿਟ੍ਠੋਘਂ ਤਰਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਿਟ੍ਠੋਘਤਰਣਂ**, ਦਿਟ੍ਠੋਘਸ੍ਸ ਤਰਣਂ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ''ਤਰਤਿ ਓਘ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਤ੍ਤਮਾਨਸਮੀਪੇਪਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਵਿਯ ਵੋਹਰਣਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠੋਘਸ੍ਸ ਤਿਣ੍ਣਭਾਵਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾਤਿ "**ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤੁਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ...ਪੇ॰... ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।** "**ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਤਰਤੀ**"ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਆਗਮਨਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਂ ਸਿਯਾਤਿ ਤਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ "**ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਵਸੇਸ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਨੁ ''ਅਵਸੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਅਤਿਣ੍ਣਂ ਅਨਵਸੇਸਂ ਭਵੋਘਵਤ੍ਥੁ ਗਹਿਤਮੇਵ ਸਿਯਾਤਿ? ਨ, ਉਪਰਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਤਰਿਤਬ੍ਬਾਨਂ ਤੇਸਂ ਪਰਤੋ

ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਅਪਵਾਦਵਿਸਯਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਰਤਿ – ‘‘ਏਵਂ ਏਸਾ ਚੋਦਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿ। ਅਨਾਦਿਕਾਲਭਾਵਤ੍ਤਾ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਯ ਕਾਮੋਘਤਰਣਂ ਮਹਤਾ ਏਵ ਵੀਰਿਯੇਨ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਵੀਰਿਯੇਨਾ**"ਤਿ। **ਤਤਿਯਂ ਮਗ੍ਗਂ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ**। ਕਾਮੋਘਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ **ਕਾਮੋਘਵਤ੍ਥੁ,** ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬੋ ਕਾਮਭਵੋ। **ਕਾਮੋਘਸਞ੍ਞਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੋਘਸਙ੍ਖਾਤਂ। ਕਾਮਨਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮੋ ਚ ਸੋ ਦੁਕ੍ਖੋ ਚਾਤਿ **ਕਾਮਦੁਕ੍ਖਂ**। ਅਸ੍ਸਾਦਨਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮੋ ਏਵ ਸਞ੍ਞਾਤਿ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਿਗਤਾ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ **ਵਿਗਤਕਾਮਸਞ੍ਞਾ** । ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਰਾਗਾਦਿਮਲਾਨਂ ਮੂਲਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤੋ ਮਲੀਨਸਭਾਵਾਪਾਦਨਤੋ ਪਰਮਂ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਮਲਨ੍ਤਿ **ਪਰਮਮਲਂ,** ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਰਮਂ ਮਲ’’ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੪੩)।

ਪਞ੍ਞਾਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਪਦਂ ਹਦਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਭਾਨੇਨ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਵਿਯ ਉਗ੍ਗਹਿਤਨਿਯਾਮੇਨ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ। **ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਦਿਅਤ੍ਥਸਮਧਿਗਮਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਯਂ ਹੀ**"ਤਿਆਦਿ। **ਪਞ੍ਞਾਦਿਅਤ੍ਥਂ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਧਨ-ਕਿਤ੍ਤਿ-ਮਿਤ੍ਤ-ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਰੂਪਤੋ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਨਿਪ੍ਫਾਦਨੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। ਨਨੁ ਏਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਫਲਪਞ੍ਞਂ ਤਦਧਿਗਮੂਪਾਯਂ ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ, ਉਪਰਿ ਪਨ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਏਕਦੇਸੇਨੇਵ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਤਮੇਵ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। "**ਕਾਯ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ**"ਤਿਆਦਿ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਅਤਿਦਿਸ੍ਸਤਿ "**ਏਸ ਨਯੋ ਧਨਾਦੀਸੂ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਪੁਚ੍ਛਾਭਾਵੋ ਪਨ ‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਭਾਵਿਤੋਤਿ।

ਸਦ੍ਧਾਸੁਸ੍ਸੂਸਾਅਪ੍ਪਮਾਦਉਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ **ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦਿਭੇਦੇਨ** ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲਭੂਤੇਨ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭੂਤੇਨ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯੇ ਏਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ "**ਅਪਰਭਾਗੇ**"ਤਿ ਆਹ। ਪਰਿਯਾਯਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾ ਪਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਾਲੇਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ**ਤਿ ਵਾ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਾਲਂ। ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬਸਾਧਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ "**ਅਪਰਭਾਗੇ**"ਤਿ ਪੁਨਾਹ, ਤਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ। ਨ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਂ ਲਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਦ੍ਦਹਾਨੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। **ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਸੁਸ੍ਸੂਸਾਮਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭੋ, ਅਥ ਖੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਪਞ੍ਞਂ ਲਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਇਦਾਨਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਤਂਤਂਵਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾਨਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਏਵ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਸ੍ਸੂਸਾਯਾ**ਤਿ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ। ਸਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਾਦਿ। **ਪਞ੍ਞਾਧਿਗਮੂਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਮਾਹ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੁਣਾਤੀ**"ਤਿ। **ਗਹਿਤਂ ਨ ਪਮੁਸ੍ਸਤਿ,** ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਲਕ੍ਖਣੋ ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਗਹਣਕੋਸਲ੍ਲਮੇਵ ਵਿਚਕ੍ਖਣਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਵੇਧਨਞ੍ਚਾਤਿ ਆਹ "**ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਕਰੋਤੀ**"ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸੁਸ੍ਸੂਸਾਯ ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤ੍ਥਮੁਪਪਰਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਸੁਤਕਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥੁਪਪਰਿਕ੍ਖਾਪੁਬ੍ਬਕਂ ਰੂਪਾਰੂਪਵਿਭਾਗਂ ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਤੋ ਚ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ ਵੀਮਂਸਤਿ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਤਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਂ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਞ੍ਚ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ।

ਇਮਾਨਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਦੇਸਕਾਲਾਦੀਨਿ ਅਹਾਪੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਯੇ ਚ ਸਹਾਯਕੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਾਨਿ ਦੇਸਕਾਲਾਦੀਨਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਵੁਡ੍ਢਿਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਅਯਂ ਨਾਮ ਦੇਸੋ, ਯਤ੍ਥਾਹਂ ਏਤਰਹਿ ਵਸਾਮਿ, ਅਯਂ ਕਾਲੋ, ਇਮੇ ਮਿਤ੍ਤਾ, ਇਮੇ ਅਮਿਤ੍ਤਾ, ਇਮੇ ਆਯਵਯਾ, ਅਹਞ੍ਚ ਏਦਿਸੋ ਜਾਤਿ-ਕੁਲ-ਪਦੇਸ-ਬਲਭੋਗ-ਪਰਿਵਾਰਾਦੀਹਿ, ਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਇਦਾਨਿ ਆਰਦ੍ਧਬ੍ਬਂ, ਇਦਾਨਿ ਨਾਰਦ੍ਧਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ

ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਹਿ ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਧਨਸ੍ਸ ਪਟਿਰੂਪਾਧਿਗਮੂਪਾਯਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਪਨ ਸੀਲਵਿਸੋਧਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਹਿਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਧੁਰੋ ਵਿਯਾਤਿ ਧੁਰੋ, ਭਾਰੋ। ਇਧ ਪਨ ਧੁਰਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹੋ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ਧੁਰੋ, ਵੀਰਿਯਂ। ਸੋ ਸਾਤਿਸਯੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਧੁਰਵਾ**। ‘‘ਉਟ੍ਠਾਤਾ’’ਤਿ ਪਦੇਨ ਕਾਯਿਕਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ **“ਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਵਸੇਨਾ”**ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਂ। **ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ** ਧੋਰਯ੍ਹਭਾਵਤੋ। **ਤਿਣਾ ਭਿਯ੍ਯੋ ਨ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਤਿਣਂ ਵਿਯ ਪਰਿਭਵਨ੍ਤੋ ਅਤਿਭੁਯ੍ਯ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ –

‘‘ਕਰਂ ਪੁਰਿਸਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਸੋ ਸੁਖਾ ਨ ਵਿਹਾਯਤਿ। (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੩)।
‘‘ਨ ਦਿਵਾ ਸੋਪ੍ਪਸੀਲੇਨ, ਰਤ੍ਤਿਮੁਟ੍ਠਾਨਦੇਸ੍ਸਿਨਾ।
ਨਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਤੇਨ ਸੋਣ੍ਡੇਨ, ਸਕ੍ਕਾ ਆਵਸਿਤੁਂ ਘਰ’’ਨ੍ਤਿ ਚ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੩)। –

ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਅਸਿਥਿਲਪਰਕ੍ਕਮੋ** ਅਨਲਸਭਾਵਤੋ। **ਏਕਮੂਸਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਾਯ ਮਤਮੂਸਿਕਾਯ। **ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵਾ**ਤਿ ਚਤੁਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਯੇਵ। **ਚਤੁਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਂ ਚੂਲਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਕਾਕਣਿਕਙ੍ਢਕਹਾਪਣ-ਸੋਲਸ-ਕਹਾਪਣ-ਚਤੁਵੀਸਤਿ-ਕਹਾਪਣ-ਸਤਹਰਣਕ੍ਕਮੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਚੂਲਕਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਧੀਤੁਲਾਭਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਂ ਧਨਂ ਏਕਮੂਲੇਨ ਯਥਾ ਚੂਲਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਿਨ੍ਦਿ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਪਤਿਰੂਪਕਾਰੀ ਧੁਰਵਾ ਉਟ੍ਠਾਤਾ ਵਿਨ੍ਦਤੇ ਧਨਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਚੂਲਕਸੇਟ੍ਠਿਜਾਤਕੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਅਪ੍ਪਕੇਨਪਿ ਮੇਧਾਵੀ, ਪਾਭਤੇਨ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ।
ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ, ਅਣੁਂ ਅਗ੍ਗਿਂਵ ਸਨ੍ਧਮ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੪)।

ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ। ‘‘ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ ਭੂਤਵਾਦੀ’’ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਪਪ੍ਪੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਇਚ੍ਛਿਤਪਤ੍ਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਹਿ ਮਿਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਹਿ ਇਤਰਂ ਪਤ੍ਥਿਤਂ। **ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤੀ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵਂ ਘਟੇਤਿ। ਦਾਨਸ੍ਸ ਪਿਯਭਾਵਕਰਣਤੋ **“ਦਦਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਦਾਨਂ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵਾਵਹਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਦੁਦ੍ਦਦਂ ਵਾ ਦਦਂ ਤਂ ਗਨ੍ਥਤੀ”**ਤਿ ਆਹ। **ਦਦ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਮੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਦਾਨਮੁਖੇਨ ਵਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਆਲਵਕਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ **ਗਹਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ**। ਸਦ੍ਧਾ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਸ **ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਘਰਮੇਸਿਨੋ**ਤਿ ਘਰਾਵਾਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਘਰਂ ਏਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਘਰਾਵਾਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਘਰ’’ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਗੁਣਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ”**ਤਿ। ‘‘ਏਤੇ ਚਤੁਰੋ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਹਿਤਾ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸਚ੍ਚ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਇਮੇ ਕੁਸਲਾ, ਇਮੇ ਅਕੁਸਲਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਾਰਣਤੋ ਉਪਧਾਰਣਤੋ **ਧਮ੍ਮੋ**। ਸਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਧਾਰਣਂ, ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਸਨ੍ਧਾਰਣਤੋ ਕੁਸਲਸਨ੍ਤਾਨਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਿਤਿ,** ਵੀਰਿਯਂ। ਚਜਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਚਾਗੋ,** ਦਾਨਂ। ਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲਤੋ ਫਲੁਪ੍ਪਾਦਨਸਮਤ੍ਥਤਾਵਸੇਨ **ਸਨ੍ਤਿ**।

ਅਞ੍ਞੇਪੀਤਿ ਇਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਸਮੁਦਾਯਤੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਧਮ੍ਮਾ ਯਦਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪੁਚ੍ਛਸ੍ਸੁਤਿ। ਕਿਲੇਸੇ, ਕਾਯਵਾਚਾਦਿਕੇ ਵਾ ਦਮੇਤੀਤਿ **ਦਮੋ** , ਪਞ੍ਞਾ। ਉਟ੍ਠਹਤਿ ਉਸ੍ਸਹਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਉਟ੍ਠਾਨਂ,** ਵੀਰਿਯਂ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਪੁਚ੍ਛਾਯ। **ਸਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਭਾਵਤ੍ਥਪਦਾਨਂ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਸਹ। **ਏਕਮੇਕਂ ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਦਿਕਮੇਕੇਕਂ ਪਦਂ। ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਞ੍ਞਾਤਿ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਚ ਆਗਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾਦਿਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਣਂ **ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ**। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੬) ਵੇਵਚਨਪਦਾਨਂ ਉਦ੍ਧਰਣਂ **ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੋ**। ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮੋ, ਦਮੇਤੀਤਿ ਦਮੋਤਿ ਏਵਂ ਪਦਸ੍ਸ ਕਥਨਂ **ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ**।

ਅਜ੍ਜਾਤਿ ਵ◌ਾ ਏਤਰਹਿ। **ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਸਦ੍ਦੂਹਾਨੇ ਅਰਹਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। ਸਚ੍ਚਸਮ੍ਪਟਿਵ◌ੇਧਾਵਗਹਣਂ ਵ◌ਾ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚਤਾਯ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਤ੍ਥਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਯਕ੍ਖੋ ਸਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਲਾਭਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਕਥਂਸੁ ਲਭਤੇ ਪਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। **ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਲੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਤੇਨ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੋ ਚਾ’’ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ ਏਵ◌ਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ…ਪੇ॰… ਦਸ੍ਸੇਤੀ**”ਤਿ ਆਹ। ਅਰੀਯਤਿ ਫਲਂ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਅਤ੍ਥੋ,** ਕਾਰਣਂ। ਵ◌ਿ**ਚਕ੍ਖਣੇ** ਸਪਯੋਜਨਤਾਯ।

ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਵ◌ਿਭਾਵਨਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ। ਗੁਣਵ◌ਿਸੇਸੇਹਿ ਚ ਸਦਿਸਸ੍ਸਪਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਬੁਦ੍ਧੋ** ਭਗਵ◌ਾ। ਤੇਨਾਹ –

> ‘‘ਨਯਿਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਾ ਪਨ,
> ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸੇਟ੍ਠੋਵ ਸਮੋਵ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ।
> ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਪਰਮਾਹੁਤਿਂ ਗਤੋ,
> ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਵ◌ਿਪੁਲਫਲੇਸਿਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਵ◌ਿ॰ ਵ॰ ੧੦੪੭)।

ਸਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਹਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ। ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਬੋਧਿ ਸੁਬੋਧਿ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੁਬੋਧਿ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੋਧਿ, ਸਾ ਏਵ **ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੋਧਿਤਾ**। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਦੇਵਤਾਹਿ **ਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠਸਾਧੁਕਾਰਸਦ੍ਦਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ**।

ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪੇ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਂ ਅਨੇਕਪੁਞ੍ਞਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ। ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਯਤਾਯ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮੁਪੇਤਂ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਕਤਪੁਞ੍ਞਭਾਵ◌ਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ , ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ। ਤਂ ਯਕ੍ਖੋ…ਪੇ॰… ਪੂਰੇਸੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਪੂਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿ ਭਗਵ◌ਾ ਤਥਾਰੂਪਾਨਿ ਅਕਾਸਿ। **ਅਬ੍ਯਾਧਿਤਾ**ਤਿ ਅਰੋਗਾ। ‘‘ਅਬ੍ਯਥਿਤਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਸਯਸਨ੍ਤਾਸਰਹਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

‘‘ਹਤ੍ਥਯੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ **“ਹਤ੍ਥਕੋ**”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਆਲ਼ਵ◌ਿਨਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਆਲ਼ਵ◌ਿਨਗਰਵ◌ਾਸਿਨੋ ਵਦਤਿ। ਭਵਤਿ ਹਿ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਤਾਯ ਤਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾ ‘‘ਗਾਮੋ ਆਗਤੋ, ਮਞ੍ਚਾ ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। **ਏਕਕੋਲਾਹਲੇਨ** ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ।

ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵ◌ਾ। ਕਾਮਂ ਸਮ੍ਭਾਰੋ ਤੇਨ ਕਤੋਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੁਦ੍ਧਤ੍ਥਂ ਪਨ ਬਹੁਸੋ ਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ **“ਯੁਦ੍ਧਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ**”ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਤਮੇਵ ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤਂ ਕਥੇਸਿ** ਤਸ੍ਸਾ **ਏਵ** ਦੇਸਨਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਪਰਿਸਾਯ ਸਪ੍ਪਾਯਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ **“ਕਥਾਪਰਿ…ਪੇ॰… ਅਹੋਸੀ**”ਤਿ। **ਚਤੂਹਿ ਵਤ੍ਥੂਹੀ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ। **ਪਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸਂ। **“ਇਤਰਞ੍ਚਾ**”ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਯਕ੍ਖਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੧. ਸਕ੍ਕਸੰਯੁਤ੍ਤੰ

੧. ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸੁਵੀਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੭. **ਅਭਿਯੰਸੂ**ਤਿ ਯੁਦ੍ਧਸਜ੍ਜਾਭਿਮੁਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਿੰਸੁ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸੁਰਾਨੰ ਅਭਿਯਾਨੇ **ਅਯੰ** ਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਤੋ ਕਥਾ। **ਤੇਤ੍ਤਿੰਸ ਪੁਰਿਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇਤ੍ਤਿੰਸ ਪੁਰਿਸੇ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਸਹਾਯਭੂਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ''ਯਾਵਜੀਵੰ ਮਾਤਾਪਿਤੁਭਰੋ ਅਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾਨਿ **ਸਤ੍ਤ ਵਤਪਦਾਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ। ਅਧਿਗਣ੍ਹਨ੍ਤੰ** ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੰ। **ਪੁਤ੍ਤਹਤਾਯਾ**ਤਿ ਹਤਪੁਤ੍ਤਾਯ। ਸਾ ਸੁਰਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਸੁਰੰ ਪਿਵਿਮ੍ਹਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ''ਨ ਸੁਰਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ''ਨ ਸੁਰਨ੍ਤਿ ਨ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਿ ਅਸੁਰਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ** ਅਨ੍ਤੋਭੂਮਿਯੰ ਆਯਾਮਤੋ ਦਸਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸੰ।

ਉਰਗਾਦਿਸਹਚਰਿਤਾਨਿ ਠਾਨਾਨਿ ਉਰਗਾਦੀਨੀਤਿ ਆਹ **"ਉਰਗਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੂ"**ਤਿ। **ਪਠਮਾਲਿਨ੍ਦੇ**ਤਿ ਪਠਮੇ ਪਰਿਭਣ੍ਡੇ। ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਵਿਤ੍ਥਾਰਪੁਥੁਬਹਲਾਹਿ ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁਪਿ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਰਿਭਣ੍ਡਾ। ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਸ੍ਸੇ ਯੁਗਨ੍ਧਰਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸਤਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਪਰਿਵਾਰੇ ਮਹਾਦੀਪੇ ਚ ਲਭਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਮਹਤੋ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਮਹਤ੍ਥਾ। ਕੁਪਿਤਾਵਿਲਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੁਪਿਤੇਨ ਕੋਪੇਨ ਆਕੁਲਚਿਤ੍ਤਾ। **ਯੁਦ੍ਧੇਸੀ**ਤਿ ਯੁਦ੍ਧੇਸਿਨੋ। **ਸੇਸੇਸੂ**ਤਿ ਸੇਸੇਸੁ ਪਰਿਭਣ੍ਡੇਸੁ। **ਸੇਸਾ**ਤਿ ਸੁਪਣ੍ਣਾਦਯੋ।

ਵਮ੍ਮਿਕਮਕ੍ਖਿਕਾਤਿ ਸਪਕ੍ਖਿਕਉਪਚਿਕਾ। **ਓਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਭਾਗੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ।

ਪਮਾਦੰ ਆਪਾਦੇਸੀਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਆਣਾਯ ਪਮਾਦੰ ਆਪਜ੍ਜਿ। **ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨੰ** ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ। **ਸੁਵਣ੍ਣਮਹਾਵੀਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਭੂਮਿਜਗਤਿਵੀਥਿੰ।

ਅਨੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਤਿ ਉਟ੍ਠਾਨੰ ਕਾਯਿਕਵੀਰਿਯੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਅਵਾਯਮਨ੍ਤੋਤਿ** ਵਾਯਾਮੰ ਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਭੇਦੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮੰ। **ਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਰੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਉਤ੍ਤਮ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਕਸਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਓਕਾਸ"**ਨ੍ਤਿ। **ਕਮ੍ਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਭੂਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਜੀਵਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਨਾਮ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯਭੂਤੋ ਮਗ੍ਗੋ।

ਸੁਵੀਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸੁਸੀਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੮. **ਅਨੁਰੇ**ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ। **ਏਵਂਨਾਮਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੁਸੀਮੋ''ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੰ। **ਏਕੰ ਪੁਤ੍ਤਮੇ**ਵ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਸੁਸੀਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਧਜਗ੍ਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੯. ਸਮੁਪਬਜੂਲ਼੍ਹੋਤਿ ਉਭਿੰਨ੍ਨਂ ਸਹ ਏਵ ਸਮਾਗਮੋ, ਭੁਸਂ ਵਾ ਬਜੂਲ਼੍ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭੁਸਾ ਪਨਸ੍ਸ ਬਜੂਲ਼੍ਹਤਾ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨਂ ਸੇਨਾਨਂ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਭਾਵੇਨਾਤਿ ਆਹ **“ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤੋ ਰਾਸਿਭੂਤੋ”**ਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਰਥਪਞ੍ਜਰਸ੍ਸ ਪਰਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। **ਰਥਸਨ੍ਧਿਤੋ**ਤਿ ਰਥਪਞ੍ਜਰਸ੍ਸ ਕੁਬ੍ਬਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਤਦੇਵ ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੇਵ ‘‘ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਾਯਾਮੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਮੇਵ। **ਦਿਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤੋ ਸਤਯੋਜਨੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਚਨ੍ਦਿਮਣ੍ਡਲਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਕਿਙ੍ਕਿਣਿਕਜਾਲਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ **ਸੇਸਾਲਙ੍ਕਾਰਸ੍ਸ। ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ** ਦੇਵਾਨਂ। **ਰਾਜਾ ਨੋ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰਾਜਾ ਦੇਵਸੇਟ੍ਠੋ। **ਦੁਤਿਯਂ ਆਸਨਂ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੇ ਨਿਸਿੰਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਦੁਤਿਯਂ ਆਸਨਂ ਲਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਵਸੇਟ੍ਠਤਾਯ ਸਕ੍ਕੋ ਵਿਯ ਗਾਰਵਟ੍ਠਾਨਿਯੋ, ਯਤੋ ਸਕ੍ਕੋ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਜਗ੍ਗਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਯ੍ਯਾਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਅਸੁਰੇਹਿ ਪਰਾਜਿਤੋ**ਤਿ ਅਸੁਰੇਹਿ ਪਰਾਜਯਂ ਆਪਾਦਿਤੋ। **ਰਜਧਜਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਸੇਨਾਯ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਉਟ੍ਠਿਤਰਜਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਠਿਤੋਪਿ ਤਂ ਰਜਧਜਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੀਰੁਭਾਵੇਨ **ਪਲਾਯਨਧਮ੍ਮੋ**।

ਯਸ੍ਸ ਧਜਗ੍ਗਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਆਨੁਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਤਿ** ਅਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾਹਿਪਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਚੋਰਭਯਾਦੀਹੀ**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਰੋਗਭਯਾਦੀਨਞ੍ਚੇਵ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਵਿਧਿਨਾ ਭਾਵਿਤੇ ਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਇਜ੍ਝਨਤੋ।

ਦੀਘਵਾਪੀਨਾਮਕੇ ਗਾਮੇ ਚੇਤਿਯਂ **ਦੀਘਵਾਪਿਚੇਤਿਯਂ। ਮੁਦ੍ਧਵੇਦਿਕਾ** ਨਾਮ ਹਮ੍ਮਿਯਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਤਵੇਦਿਕਾ। ਬੁਦ੍ਧਗਤਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਰਕ੍ਖਗੁਤ੍ਤਿਂ ਆਹ। ਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ **ਦ੍ਵੇ ਇਟ੍ਠਕਾ...ਪੇ॰... ਅਟ੍ਠਂਸੁ**। ਤਥਾ ਹਿ **ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਯਂ ਠਿਤੇ...ਪੇ॰... ਅਟ੍ਠਂਸੂ**ਤਿ।

ਧਜਗ੍ਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਵੇਪਚਿਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੦. ‘‘ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਯ ਅਸੁਰਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਵੇਪਨੇਨ ਵੇਪਚਿਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਸੀਹਿ ਪਨ ਅਭਯਂ ਯਾਚਿਤੇ ‘‘ਭਯਮੇਵ ਦਦਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ‘‘ਅਕ੍ਖਯਂ ਹੋਤੁ ਤੇ ਭਯ’’ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਪਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੇਪਨਚਿਤ੍ਤਤਾਯ **“ਵੇਪਚਿਤ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਂ ਲੋਕਿਯਾ ‘‘ਪੁਲੋਮੋ’’ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਨਿਪਾਤਪਦਾਨਿਪਿ ਕਾਨਿਚਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਜੋਤਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਾਦੀਨਮੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਂ। **ਕਣ੍ਠੇ ਪਞ੍ਚਮੇਹੀ**ਤਿ ਕਣ੍ਠਬਨ੍ਧਨਪਞ੍ਚਮੇਹਿ, ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਚਿਤ੍ਤੇਨੇ**ਵਾਤਿ ‘‘ਇਮਂ ਬਨ੍ਧਾਮਿ, ਅਯਂ ਬਜ੍ਝਤੂ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ। **ਬਜ੍ਝਤਿ** ਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵੋ। **ਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਦਸਹੀ**ਤਿ ‘‘ਚੋਰੋਸੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਦਸਹਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਇਮੇਹੀ”**ਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਕਾਲਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਖੁਂਸਨਵਸੇਨ ਵਦਤਿ **“ਜਰਸਕ੍ਕਾ”**ਤਿ। **ਨ ਤਂ** ਅਕ੍ਕੋਸਂ **ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ** ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਖਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚੇਸੁ ਨਿਰੁਲ੍ਹਅਜ੍ਝਾਸਯਤ੍ਤਾ। **ਮਹਾਪਟਿਗ੍ਗਹਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਉਪਸਮਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵੇਪਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ।

ਪਟਿਸਂਯੁਜੇਤਿ ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਂਯੁਦ੍ਧਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਤੇਨਾਹ **“ਪਟਿਪ੍ਫਰੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿ। **ਉਪਸਮਂ...ਪੇ॰... ਮਞ੍ਞੇ** ਉਪਸਮੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਨਾਯਕਭੂਤਸ੍ਸ ਕੋਧਸ੍ਸ ਪਟਿਸੇਧਨਤੋ। ਤਾਦਿਸੇ ਹਿ ਕੋਧੋ ਪਟਿਕਿਰਿਯਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ। **ਯਦਾ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ, ਨ ਕਾਲਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ **“ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਮਞ੍ਞਤੀ”**ਤਿ। **ਤਾਵਦੇਵ ਦ੍ਵੇ ਗਾਵੋ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗੋਣੇਸੁ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੇਸੁ।

ਖਨ੍ਤਿਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੇਵ ਅਸ੍ਸ ਵਿਰੋਧਂ ਅਨਤ੍ਥਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਸ੍ਸ ਚ ਸਂਵਿਧਾਨਤੋ। **ਤਂ ਖਨ੍ਤਿਂ ਪਰਮਂ ਆਹੁ** ਸੇਟ੍ਠਬਲਂ ਵਿਰੋਧਪਚ੍ਚਯਂ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਬਾਲਯੋਗਤੋ ਬਾਲੋ, ਤਸ੍ਸ

ਬਲਂ **ਬਾਲਬਲਂ,** ਅਵ੍ਵਾਣਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਬਾਲਬਲਂ ਨਾਮ ਅਵ੍ਵਾਣਬਲ"**ਨ੍ਤਿ। **ਤਂ ਯਸ੍ਸ ਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਵ੍ਵਾਣਬਲਂ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਬਲਂ, **ਅਬਲਮੇਵ ਤਂ** ਪਵ੍ਵਾਬਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤਬ੍ਬਤੋ। **ਪਟਿਵਤ੍ਤਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪ੍ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਟਿਵਚਨਮਤ੍ਤਂ ਪਨ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਪਿ, ਤਂ ਅਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਟਿਪ੍ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਬਾਲਬਲ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਟਿਪ੍ਫਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। **ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ** ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨਕਸ੍ਸ। ਨਾਨਤ੍ਤਾਵਿਤਕ੍ਕਨਤੋ **ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਂ।** **ਤਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਪਟਿਬਾਹਨਮੁਖੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤਕਿਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤਂ। ''ਬਾਲੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵ੍ਵਪੇਤ੍ਤਂ ਹੇਤੁਫਲਾਨਂ ਅਨਵਬੋਧਤੋ **ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਅਛੇਕਾ**ਤਿ।

ਵੇਪਚਿਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸੁਭਾਸਿਤਜਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੧. **"ਛੇਕਤਾਯਾ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੁਂ ਛੇਕਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਗਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਂ। **ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪੁਨ ''ਚੋਰੋ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਮੋਚੇਤ੍ਵਾਤਿ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। **ਗਰੂ**ਤਿ ਭਾਰਿਯਂ, ਦੁਕ੍ਕਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ''ਪਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਠਮਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਪਵੇਦੇਤਿ ਨਾਮ, ਤਂ ਯਥਾਸਤ੍ਤਿ ਵਿਦਿਤਮਨੋ ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਪਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਸੁਖਂ ਵਤ੍ਤੁ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਪਿ ਚ ਅਸੁਰਿਨ੍ਦੇਨ ''ਹੋਤੁ, ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦ, ਸੁਭਾਸਿਤੇਨ ਜਯੋ''ਤਿ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਸੇਸੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ। ਵਚਸਿ ਕੁਸਲੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਤੇਨੇਵ ਪੁਬ੍ਬਂ ਉਪਨਯਾਪੇਨ੍ਤੋ ਉਪਲਾਪਨਵਸੇਨ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪੁਬ੍ਬਦੇਵਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਪਮੁਖਾਯ ਦੇਵਪਰਿਸਾਯ ਲੋਕੇ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਪੁਬ੍ਬਦੇਵਾ''ਤਿ ਪਸਂਸਵਚਨਂ। ਵੇਪਚਿਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ''ਪੁਬ੍ਬਦੇਵਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **"ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਤਾਵ ਪਵੇਣਿਆਗਤਂ ਭਣਥਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਾਰਵਟ੍ਠਾਨਿਯਤ੍ਤਾ ਵੇਪਚਿਤ੍ਤਿਨੋ ਬਹੁਵਚਨਪਯੋਗੋ। ਦਣ੍ਡੇਨ ਅਵਚਾਰੋ ਅਵਚਰਣਂ ਦਣ੍ਡਾਵਚਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੋ ਦਣ੍ਡਾਵਚਰੋਤਿ **ਅਦਣ੍ਡਾਵਚਰਾ,** ਸਕ੍ਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਾਥਾਯੋ।

ਸੁਭਾਸਿਤਜਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਕੁਲਾਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੨. **ਰਥਸਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਰਥਾਲਙ੍ਕਾਰਭੂਤਾਨਂ ਕਿਙ੍ਕਿਣਿਕਜਾਲਾਦੀਨਂ ਸਦ੍ਦੋ। ਤਥਾ **ਧਜਸਦ੍ਦੋ। ਆਜਾਨੀਯਸਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਆਜਾਨੀਯਾਨਂ ਹਸਿਤਸਦ੍ਦੋ ਚ। **ਕਰੁਣਾਸਮਾਵਜ੍ਜਿਤਹਦਯੋ**ਤਿ ਪਾਣਾਨਂ ਅਨੁਪਰੋਧੇਨ ਪਣਾਮਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਈਸਾਮੁਖੇਨਾ**ਤਿ ਰਥਕਪ੍ਪਰਮੁਖੇਨ। **ਪੁਵ੍ਵਪਚ੍ਚਯਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਂ ਸੁਵਿਪੁਲਂ ਪੁਵ੍ਵਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। **ਨ ਸਜ੍ਜਤਿ** ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਪ੍ਪਟਿਘਟ੍ਟਨੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਸਿਮ੍ਬਲਿਵਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਮ੍ਬਲਿਵਨਮਜ੍ਝੇਨ । **ਵਿਭਗ੍ਗਂ ਨਿਮ੍ਮਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਵਿਭਗ੍ਗਞ੍ਚੇਵ ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਮਥਿਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ।

ਕੁਲਾਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਦੁਬ੍ਭਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੩. **ਸੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਤਿਵਿਯ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੋ ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ। **ਗਹਿਤੋਸੀ**ਤਿ ਦੇਵਪਾਸੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੋ ਅਸਿ। **ਬਦ੍ਧੋਵ ਅਹੋਸਿ** ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪੁਵ੍ਵਾਨੁਭਾਵੇਨ। ਚੇਤਿਯਰਾਜਾ ਕਿਰ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪੇ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕੇਨਚਿ ਅਵੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਂ ਖਰਮੁਸਾਵਾਦਂ ਅਭਾਸਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਵਿਵਰੇ ਦਿਨੇ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਵੀਚਿਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਨਮਿਨ੍ਧਨਮਹੋਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚੇਤਿਯਰਞ੍ਞੋ ਪਾਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ"**ਤਿ। **ਮਹਾਪਾਪਾਨੀ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਗਰੁਤਰਾਨਿ ਪਾਪਾਨਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੇਪਚਿਤ੍ਤਿਨੋ ਸਪਥਕਰਣੇ ਨਿਦਸ੍ਸਨਭਾਵੇਨ ਏਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਾਨੀਤਿ।

ਨਦੁਬ੍ਭਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਵੇਰੋਚਨਅਸੁਰਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੪. **ਦ੍ਵਾਰਪਾਲਰੂਪਕਾਨਿ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲਾਕਾਰੇਨ ਕਤਪਟਿਮਾਯੋ ਵਿਯ। **ਵਾਯਮੇਥੇਵ**, ਨ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸਙ੍ਕੋਚਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸੋਭਨੇਸੂ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰੇਸੁ। ਸਬ੍ਬੇ ਹਿ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ ਅਤ੍ਥਾ ਨ ਸੋਭਨ੍ਤਿ। **ਕਿਚ੍ਚਜਾਤਾ**ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭਾਵੇਨ ਸਞ੍ਜਾਤਕਿਚ੍ਚਾ। **ਅਕਿਚ੍ਚਜਾਤੋ**ਤਿ ਅਸਞ੍ਜਾਤਕਿਚ੍ਚੋ ਕਿਚ੍ਚਰਹਿਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਗਮਨਟ੍ਠਿਤਸਯਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਦੁਕ੍ਖਵਿਨੋਦਨਭਾਵਤੋ। **ਸਂਯੋਗਪਰਮਾਤ੍ਵੇਵ ਸਮ੍ਭੋਗਾ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਾਮ ਪਕਤਿਯਾ ਵਿਰੋਧਸੀਲਾਨਿਪਿ ਅਸਂਯੋਗੇਨ ਵਾ ਅਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿਪਿ, ਤਾਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਪਚਨਸਂਯੋਜਨਪਰਮਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਤਥਾ ਸਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗਾਰਹਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਓਦਨਾਦੀਨੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਉਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੇ ਪਰਿਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਵੇਰੋਚਨਅਸੁਰਿਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨਇਸਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੫. ਜਾਮਾਤਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧੀਤੁਪਤਿ, ਸਸੁਰੋ ਭਰਿਯਾਯ ਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਅਨ੍ਤਰਵਤ੍ਤਿਨੋ ਦ੍ਵੇ ਜਨਾ ਸਕ੍ਕਵੇਪਚਿਤ੍ਤਿਨੋ ਸੁਜਾਯ ਵਸੇਨ **ਜਾਮਾਤਿਕਸਸੁਰਾ। "ਚਿਰਦਿਕ੍ਖਿਤਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਦਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਕਾਲਾਨਂ ਵਤਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਕਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ "**ਚਿਰਸਮਾਦਿਨ੍ਨਵਤਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਇਤੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਯਥਾਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਪੇਹਿ ਅਪਕ੍ਕਮ। **ਨ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਿਨੋ** ਗੁਣੇ ਗਾਰਵਯੋਗਤੋ। ਦੇਵਾ ਹਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ''ਮਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗੁਣਵਨ੍ਤੇ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਗੁਣਵਨ੍ਤੇਸੁ ਆਦਰਭਾਵਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ।

ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨਇਸਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਮੁਦ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੬. **ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਪਿਟ੍ਠਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਪਬ੍ਬਤਪਾਦਸਮਨ੍ਤਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਤੀਰਪਿਟ੍ਠਿਯਂ। ਯਥੇਵ ਸਿਨੇਰੁਸਮੀਪੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਨ੍ਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪੋਣੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਬ੍ਭਾਰੋ, ਏਵਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚਕ੍ਕਵਾਲਪਾਦਸਮੀਪੇਪਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਰਜਤਪਟ੍ਟਵਣ੍ਣੇ ਵਾਲੁਕਪੁਲਿਨੇ**"ਤਿ। **ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਸੂ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਸੁ। **ਅਸ੍ਸਮਪਦੇਨਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਮਪਦਵੇਮਜ੍ਝੇਨ। **ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੂ**ਤਿ ''ਯਂ ਨੂਨ ਮਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਂ, ਏਵਂ ਮਨ੍ਤਯਿਂਸੁ।

ਇਚ੍ਛਿਤਕਰੋਤਿ ਯਦਿਚ੍ਛਿਤਕਰਣਂ। **ਦੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਰਾਸਯਾਨਂ। ਤੇ ਪਨ ਦੁਟ੍ਠਜ੍ਝਾਸਯਾ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਦੁਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਪਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਜਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਪਿਤਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤ**"ਨ੍ਤਿ।

ਸਾਯਮਾਸਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਾਯਂ ਅਸਿਤਬ੍ਬਭੋਜਨਂ। ਯਥਾਵਾਰਂ ਭਕ੍ਖਿਤਮੇਤਂ ਦੇਵਾਨਂ ਵਿਯ ਸੁਖੁਮਂ ਗੁਰੁਵਾਸਞ੍ਞ ਨ ਹੋਤੀਤਿ "**ਭਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗੇਲਞ੍ਞਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਗੇਲਞ੍ਞਂ। **ਵੇਪਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਪਤਿ ਪਵੇਧਤਿ।

ਸਮੁਦ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਵਤਪਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੭. ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਤੋ **ਵਤਾਨਿ,** ਅਵ੍ਵਮਦ੍ਵਂ ਅਸਙ੍ਕਰਸਭਾਵੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਦਾਨਿ,** ਤਤੋ ਏਵ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਭਾਗਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **"ਵਤਕੋਟ੍ਠਾਸਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਪੁਵ੍ਵਵਿਸੇਸਤਾਯ ਪੁਜ੍ਜਭਵਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਾਨੇਨ ਚ ਸਮਂ ਅਤ੍ਤਾਨਿ ਸਮਤ੍ਤਾਨਿ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨੀ**ਤਿ ਅਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪੁਣ੍ਣਾਨਿ। **ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾਨੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਿਨ੍ਨਾਨਿ। **ਮਾਤੁਲਾਨੀ**ਤਿ ਪਿਤੁਭਗਿਨੀ, ਨ ਯਾ ਕਾਚਿ ਮਾਤੁਲਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ਕੁਲਜੇਟ੍ਠਕਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਭਰਿਯਾਪਿ ਵਾ ਮਾਤੁਲਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਸਤਿ ਮਹਾਪਿਤੁਭਰਿਯਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਜੇਟ੍ਠਭਗਿਨੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਅਪਚਿਤਿਕਾਰਕੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਕਰੋ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਦਦਨ੍ਤੋਪਿ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਮੁਤ੍ਤਚਾਗੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਨ ਏਵਨ੍ਤਿ **"ਮੁਤ੍ਤਚਾਗੋ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚਾਗੋ**ਤਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਬਹੁਲੋ ''ਲੋਹਿਤਪਾਣੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾ ਦਾਨਬਹੁਲੋ ''ਪਯਤਪਾਣੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਦਾਨਤ੍ਥਾਯ ਸਦਾ ਧੋਤਹਤ੍ਥੋ"**ਤਿ। **ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਰਤੋ**ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨੇ ਅਭਿਰਤੋ। **ਪਰੇਹਿ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਾਰਹੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਯਾਚਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਤਾਵਦੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤੋ। **ਦਾਨੇਨੇਵ ਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਦਾਨੇਨੇਵ ਯੁਤ੍ਤੋ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਪਵਤ੍ਤਮਹਾਦਾਨਤ੍ਤਾ। **ਦਾਨੇ ਚ ਸਂਵਿਭਾਗੇ ਚਾ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਦਾਨੇ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਂਵਿਭਜਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਂਵਿਭਾਗੇ ਚ **ਰਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ।

ਵਤਪਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਕ੍ਕਨਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੮. **ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਭੂਤੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ। **ਆਵਸਥ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਾਸਂ ਅਦਾਸੀਤਿ **ਵਾਸਵੋ**। ਅਤ੍ਥ-ਸਦ੍ਦੋ ਇਧ ਕਾਰਣਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ **"ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਕਾਰਣਾਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਭਾਵਿਤੋਵ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਪਞ੍ਞਾਅਕ੍ਖੀਨਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖੋ**। ਮਘਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਨਂ, ਤਂ ਪਨ ਸਦ੍ਧਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਘਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਘਵਾ**। ਪੁਰੇ ਦਾਨਂ ਦਦਾਤੀਤਿ **ਪੁਰਿਨ੍ਦਦੋ** ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ। ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ **ਸਕ੍ਕੋ**।

ਸਕ੍ਕਨਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਹਾਲਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੯. **ਸੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ। ਬਹੁਵਚਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਏਕਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਚਨਂ, ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ **ਬਹੁਵਚਨੇ**ਤਿ ਬਹੁਮ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਯਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੋ ਸਕ੍ਕਤ੍ਤਂ ਅਜ੍ਝਗਾ, ਤਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਕ੍ਕੋ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਭਾਵਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾਨਨ੍ਤਰੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਤਂ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਮਘਮਾਣਵਕਾਲੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ, ਤਾਯ ਸਕ੍ਕਭਾਵੂਪਗਮਨਞ੍ਚਾਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ। **ਵੁਤ੍ਤੋ,** ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਹਾਲਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਦਲਿਦ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੦. **ਮਨੁਸ੍ਸਦਲਿਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਦੁਗ੍ਗਤੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਕਾਰੁਞ੍ਞਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਪਰਮਨਿਹੀਨਤਂ। **ਮਨੁਸ੍ਸਕਪਣੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਵਾ ਪਰਮਨਿਹੀਨੋ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਲਾਮਕਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਵਤ੍ਥੁਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਹੀਨਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। **ਕਥੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਪਰੇਸਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। **ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਦਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਟ੍ਠਰਤਨੇ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਮਹਚ੍ਚਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਜਨਕਾਯੇਨ ਸਮੁਲ੍ਲੋਕਿਯਮਾਨੋ। ਅਵਲਮ੍ਬਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਵਨ੍ਨਮਤ੍ਥੁਂ ਵਾ ਨਾਹੋਸਿ**, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਾਨਾਦਰਕਿਰਿਯਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਕ੍ਵਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਬਜਾਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। ਕਾਲਰਤ੍ਤੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤਤ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ **"ਕੁਟ੍ਠਿਚੀਵਰਾਨਿ ਪਾਰੁਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ** ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤਿ। ਤਦਨੁਰੂਪਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੇਨ **ਰਾਜਗਹੇ…ਪੇ॰… ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ**। ਕਾਮਞ੍ਚ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮੇਨੇਵ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਿਨੋ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨਾ"**ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਗਹਿਤਕਾਲਤੋ… ਪੇ॰… ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ"**ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਰੋਗਸ੍ਸ ਬਲਵਤਾਯ **ਮਂਸਾਨਿ…ਪੇ॰… ਪਤਨ੍ਤਿ। ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਭਾਵਨਾਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ **ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ। ਚੁਮ੍ਬਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਚੁਮ੍ਬਟਂ। ਕੁਟ੍ਠਿਨੋ ਹਿ ਸਕਲਪਾਦਤਲਂ ਮਾ ਰੁਜੀਤਿ ਚੁਮ੍ਬਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਾਦਤਲੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, **ਮਤ੍ਤਿਕਪਾਤਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ** ਤਥਾ ਨਿਹੀਨਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ **ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਂ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤੋ ਵਿਯ** ਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਤੋ ਦੁਤਿਯਚਿਤ੍ਤਵਾਰੇ ਆਦਾਨਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ।

ਮਗ੍ਗੇਨਾਗਤਾਤਿ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਨੇਨ ਆਗਤਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਕਨ੍ਤਂ ਮਨਾਪਂ ਮਨੋਰਮਂ ਸੀਲਧਮ੍ਮਂ। ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ ਵਿਯ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਪਿ ਸਬ੍ਬਾ ਅਤਿਵਿਯ ਕਨ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਆਹ **"ਵਿਞ੍ਞਾਪੀ"**ਤਿਆਦਿ। **ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਵਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ। **ਪਞ੍ਚਸੀਲ**ਮ੍ਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਯ ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ **ਅਪ੍ਪਹੀਨਂ**।

ਦਲਿਦ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਰਾਮਣੇਯਜਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੧. ਆਰਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾਤਿ **ਆਰਾਮਾ**, ਮਨੋਰਮਾ ਉਪਵਨਾਦਯੋ। ਤੇ ਏਵ ਚੇਤੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਸਨ੍ਧਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਚੇਤਿਯਾ**ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਰਮਣੀਯਭਾਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਰਮਣੀਯਭਾਵਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਵਸੇਨ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਜਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯਜਾਨੁਭਾਵਤਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਭਗਵਾ **"ਨਾਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਿ"**ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ। ਅਚੇਤਨਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਰਮਣੀਯਤਾ ਨਾਮ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਸੇਵਨਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਇਦਾਨਿ…ਪੇ॰… ਗਾਮੇ ਵਾਤਿਆਦਿਮਾਹਾ"**ਤਿ।

ਰਾਮਣੇਯਜਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਯਜਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੨. **ਯਜਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਜਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਾਨਂ। ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਸੁਤ੍ਤਨਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਕਾਤੁਂ **"ਤਦਾ ਕਿਰਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਂ। ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਵਾ ਯਥਾਲਦ੍ਧਸਪ੍ਪਿਆਦਯੋ ਮਾ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੁ, ਅਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਾਨਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਕੇਵਲਂ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਝਾਪਨੇਨ, ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੇਨ ਮਾ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੁ। **ਤਕ੍ਕੇਨਾ**ਤਿ ਤਕ੍ਕਮਤ੍ਤੇਨ। ''ਕਥੇਮਾ''ਤਿ ਅਮ੍ਹੇ ਮਞ੍ਞਥ, ਇਦਾਨਿ ਪਸ੍ਸਥ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਯਂ ਵੋ…ਪੇ॰… ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਆਹਂਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਉਪਧਿਵਿਪਾਕਨ੍ਤਿ ਉਪਧੀਸੁ ਵਾ ਵਿਪਚ੍ਚਤਿ, ਉਪਧਯੋ ਵਾ ਵਿਪਾਕਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਉਪਧਿਵਿਪਾਕਂ। **ਵਿਪ੍ਫਾਰਵਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ** ਵਿਪੁਲਪਕ੍ਖਤਾਯ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਦਂਸੁ** ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਚ ਏਵਂ ਓਵਾਦੋ ਦਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ।

ਯਜਮਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਬੁਦ੍ਧਵਨ੍ਦਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੩. **ਉਟ੍ਠਹਾ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯਿਕਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਹਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਚਰ, ਲੋਕੇ"**ਤਿ। ਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਂ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪਿਤਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮਾ"**ਤਿ। **ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਿਕਸ੍ਸ** ਉਚ੍ਚਭਾਵੇਨ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਆਯਾਮਤੋ ਚ ਅਨੇਕਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਚਕ੍ਕਵਾਲਂ ਅਤਿਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ। **ਪਨ੍ਨਭਾਰਾ**ਤਿ ਪਾਤਿਤਭਾਰ। ਨਿਕ੍ਖੇਪਿਤਬ੍ਬਤੋ ਭਾਰਾਤਿ ਆਹ **"ਓਰੋਪਿਤਖਨ੍ਧਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤੇ ਹਿ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਤਨਟ੍ਠੇਨ **ਭਾਰਾ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਭਾਰਾ ਹਵੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੨)। ਤਦੇਕਦੇਸਾ ਚ **ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਪਨ੍ਨਰਸਾਯ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਰਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਪਨ੍ਨਰਸਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਲੇ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਸੋਭਤਿ, ਏਵਂ ਤਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਸੋਭਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਬੁਦ੍ਧਵਨ੍ਦਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਗਹਟ੍ਠਵਨ੍ਦਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੪. **ਪੁਥੁਦ੍ਦਿਸਾ**ਤਿ ਬਹੁਦਿਸਾ। ਕਾ ਪਨ ਤਾਤਿ ਆਹ **"ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਨੁਦਿਸਾ ਚਾ"**ਤਿ। ਅਨੁਦਿਸਾਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਉਦ੍ਧਂ ਅਧੋਪਿ ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਭੂਮਿਵਾਸਿਨੋ**ਤਿ ਭੂਮਿਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਨੋ। ਏਤੇਨ ਰੁਕ੍ਖਪਬ੍ਬਤਨਿਵਾਸਿਨੋਪਿ ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਚਿਰਰਤ੍ਤਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਝਾਨਾਨਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨਤਾਯ ਚਿਰਕਾਲਂ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੇ। **ਆਪਾਣਕੋਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਯਾਵਜੀਵਂ। **ਏਵਮਾਦੀਤਿ ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵਸੇਸਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਵਸੇਨ **ਪਞ੍ਚਹਿ,** ਨਿਯਮਸੀਲਵਸੇਨ **ਦਸਹਿ। ਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਤੋ ਕਤਿਪਯੇਹਿ ਉਪੋਸਥਸੀਲਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਹਿਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਧਮ੍ਮਿਕੇਹੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤੇਹਿ। **ਪਮੁਖੋ**ਤਿ ਪਮੋਕ੍ਖੋ।

ਗਹਟ੍ਠਵਨ੍ਦਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸਤ੍ਥਾਰਵਨ੍ਦਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੫. **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਣੁਕੋ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਪਥਵਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਮਾਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਣੁਕੋ ਨਾਮ ਤਥਾਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਯਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਯਕ੍ਖੋ,** ਪੂਜਨੀਯੋ। ਏਵਂ ਪੂਜਾਵਿਸੇਸਯੋਗਤੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਆਹ **"ਸੋ ਯਕ੍ਖੋਤਿ ਸੋ ਸਕ੍ਕੋ"**ਤਿ। ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਨਮਕ੍ਕਾਰਭਾਜਨਭੂਤਞ੍ਹਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮਾਤਲਿ **"ਕੋ ਨਾਮ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ"**ਤਿ ਆਹ। **ਗੁਣਨੇਮਿਤ੍ਤਕੇਹੀ**ਤਿ ਗੁਣਹੇਤੁਕੇਹਿ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਚ ਖੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਗੁਣਨੇਮਿਤ੍ਤਕਾਨੇਵ। ਅਨਨ੍ਤਗੁਣਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ, ਸਗੁਣੇਨ ਮਹੇਸਿਨੋ।
> ਗੁਣੇਨ ਨਾਮਮੁਦ੍ਧੇਯ੍ਯਂ, ਅਪਿ ਨਾਮਸਹਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ॥ –

ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨੋਮਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਗੁਣਨਾਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇਨ। ਕਿਲੇਸਾਰੀਨਂ ਅਪੇਤਚਯੋਤਿ **ਅਪਚਯੋ**, ਸੋ ਆਰਮਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਆਰਾਮੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਪਚਯਾਰਾਮਾ**। ਤੇਨਾਹ “**ਵਟ੍ਟਵਿਦ੍ਧਂਸਨੇ ਰਤਾ**”ਤਿ।

ਸਤ੍ਥਾਰਵਨ੍ਦਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਙ੍ਘਵਨ੍ਦਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੬. ਪੂਤਿਮ੍ਹਿ ਦੇਹੇ **ਮਾਤੁ ਸਰੀਰੇ** ਸਯਨਤੋ, **ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਵਾ** ਪੂਤਿਦੇਹਂ **ਸਰੀਰਂ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਿਤਤਾਯ **ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨਤੋ ਪੂਤਿਦੇਹਸਯਾ**ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕੁਣਪਮ੍ਹੇਤੇ**ਤਿ ਏਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਸੁਚਿਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲੇ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸਙ੍ਖਾਤੇ ਕੁਣਪਸ੍ਮਿਂ ਦਸ ਮਾਸੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾ। ਤੇਸਂ ਕਿਨ੍ਨਾਮ ਤ੍ਵਂ ਪਿਹਯਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਤੇਸਂ ਏਤਂ ਵਿਹਯਾਮੀ**ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਇਸੀਨਂ ਏਤਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਹਯਾਮਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਨ ਤੇ ਸਂ ਕੋਟ੍ਠੇ ਓਪੇਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਧਞ੍ਞਂ ਕੋਟ੍ਠੇ ਨ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ** ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਨ ਹਿ ਏਤੇਸਂ ਧਞ੍ਞ**”ਨ੍ਤਿ। **ਪਰੇਸਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਗਹਿਤਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਤੇਸਂ ਪਾਕਾਯ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ। **ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਾਚਰਿਯਾਯ। **ਏਸਮਾਨਾ** ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ। **ਏਵਂ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠੇਨ**। ਯਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਸਨ੍ਤਿ ਅਨੇਸਨਂ। **ਸੁਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸੁਨ੍ਨਬ੍ਬਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸੋਭਨਵਤਾ।

ਏਵਂ ਸੁਭਾਸਿਤਭਾਸਿਨੋਤਿ ਗਨ੍ਥਧੁਰਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧੁਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਗੁਣਪਰਿਮਾਣਸੁਭਾਸਿਤਸ੍ਸੇਵ ਭਾਸਨਸੀਲਾ । ਅਰਿਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ **ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ**। ਤਤੋ ਏਵ ਮਨਸ੍ਸ ਸਾਤਿਸਯਂ **ਸਮਞ੍ਞਰਾ**। ਗਹਿਤਦਣ੍ਡੇਸੁ ਪਰਾਮਾਸਾਦਿਪਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦਣ੍ਡਾਦਾਨਾਦਿਹੇਤੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਕਿਲੇਸਪਰਿਲਾਹਾਭਾਵਤੋ **ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ**। ਤੇਨਾਹ “**ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਦਣ੍ਡਾ**”ਤਿ। **ਸਾਦਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਸਭਵਾਦਾਨੇਸੁ। **ਅਨਾਦਾਨਾ**ਤਿ ਤਬ੍ਬਿਰਹਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ “**ਭਵਯੋਨੀ**”ਤਿਆਦਿ।

ਸਙ੍ਘਵਨ੍ਦਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਛੇਤ੍ਵਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੭. ਵੁ**ਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸਂਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ।

ਛੇਤ੍ਵਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੮. ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਵਿਰੂਪਵਣ੍ਣੋ। **ਓਕੋਟਿਮਕੋ**ਤਿ ਰਸ੍ਸਭਾਵੇਨ ਅਵਰਕੋਟਿਮਕੋ। **ਸਕ੍ਕੇਨ ਗਹਿਤਨਾਮਮੇਵੇਤਂ**, ਨ ਪਨ ਸੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਕੋਚਿ ਯਕ੍ਖੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਏਕੋ ਰੂਪਾਵਚਰਬ੍ਰਹ੍ਮਾ**”ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਸੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋਤਿ ਆਹ “**ਸਕ੍ਕੋ ਕਿਰਾ**”ਤਿ। ਕਥਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਞਾਯਤਿ ‘‘ਸੋ ਏਕੋ ਰੂਪਾਵਚਰਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਨ ਪਨੇਸੋ ਅਵਰੁਦ੍ਧਕਯਕ੍ਖੋ’’ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਵਰੁਦ੍ਧਕਯਕ੍ਖਾ ਪਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਦੇਵਾਨਂ** ਵਚਨਂ **ਸੁਤ੍ਵਾ। ਫਰੁਸੇਨਾ**ਤਿ ਫਰੁਸਸਮਾਚਾਰੇਨ। ‘‘ਕੋ ਨਾਮ ਮਯ੍ਹਂ ਆਸਨੇ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ **ਖਨ੍ਤਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ। ਬਲਵਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਤਰਂ ਸਕ੍ਕਾਰਬਹੁਮਾਨਂ। **ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੇ ਸੁਵੂਪਸਮਨੇ ਚ ਦਸ੍ਸਿਯਮਾਨੇ। ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਤਾਯ ਏਵ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਕ੍ਕਾਸਨੇ ਠਾਤੁਂ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ

ਆਵਿਕਾਤੁੰ **ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਰਧਾਯਿ। ਉਪਹਤਚਿਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਤਿਮੇਤ੍ਤਾਨੁਦ੍ਦਯਾਸਭ੍ਭਾਵਤੋ ਪਰਸ੍ਮਿੰ ਉਪਹਤਚਿਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀਤਿ ਸਕ੍ਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੰ ਵਦਤਿ। **ਕੋਧਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਧੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁੰ ਨ ਸੁਕਰੋਮ੍ਹਿ, ਅਥ ਖੋ ਕੋਧੰ ਮਯ੍ਹੰ ਵਸੇ ਨ ਵਤ੍ਤੇਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਚਿਰੰ ਨ ਕੁਜ੍ਝਾਮੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਮੇ ਕਦਾਚਿ ਕੋਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਕੋਧੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਚਿਰਕਾਲੰ ਨ ਕੁਜ੍ਝਾਮਿ । **ਨ ਉਪਨਯ੍ਹਾਮੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਸਚੇ ਮੇ ਕੋਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਚ ਨੰ ਪਟਿਵਿਨੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਤੰ ਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਵਤੰ ਪਰਿਪੂਰਿਤੰ।

ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਮ੍ਬਰਿਮਾਯਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੯. ਆਬਾਧਿਕੋਤਿ ਆਬਾਧੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਆਬਾਧਿਕੋ। **ਵਾਚੇਸੀ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਸਿ। ਸਮ੍ਬਰੋ ਨਾਮ ਅਸੁਰਮਾਯਾਯ ਆਦਿਪੁਰਿਸੋ ਪੁਰਾਤਨੋ ਅਸੁਰਿਨ੍ਦੋ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਯਥਾ ਸਮ੍ਬਰੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਏਵੰ ਪਚ੍ਚਤਿ** ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਮਾਯਾਵੀ ਮਾਯੰ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। ਉਪਵਾਦਨ੍ਤਰਾਯੋ ਨਾਮ ਖਮਾਪਨੇ ਸਤਿ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਾਕਤਿਕਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ **"ਏਵਮਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਭਵੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਵੇਪਚਿਤ੍ਤਿਨਾ ਸਮ੍ਬਰਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਦਾਨੇਨ ਵਞ੍ਚਿਤਤ੍ਤਾ। **ਤਥਾ ਅਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਸੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਖਮਾਪਨਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਅਕਤ੍ਵਾ।

ਸਮ੍ਬਰਿਮਾਯਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਚ੍ਚਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੦. ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਵਾਚਸਿਕੰ ਫਰੁਸੰ ਪਯੋਜੇਸੁੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਕਲਹੰ ਅਕੰਸੂ"**ਤਿ, ਵਿਵਾਦੰ ਅਕੰਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਚੀਸਂਵਰੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਚਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਚ੍ਚਯੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਤੰ ਖੀਣਯਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਖਮਮਾਨਸ੍ਸ ਖਮਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਨਪ੍ਪਟਿਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਨ ਖਮਤੀ"**ਤਿ। ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਤੁ, ਵਿਸੇਵਿਤੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯੋ ਹੋਤੁ। ਮਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਇਧ ਉਤ੍ਤਰਪਦਲੋਪੇਨ ''ਮਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **"ਮਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ"**ਤਿ। **ਕਰਣਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਿਤ੍ਤੇਹੀ''ਤਿ ਕਰਣਵਚਨੰ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ। ਤੇਨਾਹ **"ਮਿਤ੍ਤੇਸੂ"**ਤਿ। ਯਥਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸਭਾਵਸ੍ਸ ਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ **ਜਰਾ,** ਏਵੰ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੋ ਅਮਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਜਰਾਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਗਾਰਯ੍ਹੰ ਅਨਵਜ੍ਜੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੰ। ਤੇਨਾਹ "ਖੀਣਾਸਵਪੁਗ੍ਗਲ"**ਨ੍ਤਿ।

ਅਚ੍ਚਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਕ੍ਕੋਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੧. ਕੋਧੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਾ ਅਭਿਭਵੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੋਧੇਨ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤ੍ਤੰ ਖਨ੍ਤਿਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਦਿਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨੇਨ । ਤਥਾ ਹਿ ਤੰਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਕੋਧੋ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤੀਤਿ ਆਹ **"ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਕੋਧੰ ਅਭਿਭਵਥ। ਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਾਨੰ ਮਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਥਾ"**ਤਿ। **ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਏਸਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। **ਮੇਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਮੇਤ੍ਤਾ। ਤਦੁਪਚਾਰੋ **ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ**। ਨ ਵਿਹਿੰਸਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਤਾਯਾਤਿ **ਅਵਿਹਿੰਸਾ। ਕਰੁਣਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਕਰੁਣਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਦੁਪਚਾਰੋ **ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ। ਲਾਮਕਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਭਾਵੇਨ ਗਾਰਯ੍ਹਸਮਾਚਾਰਸਮਾਯੋਗੇਨ ਚ ਨਿਹੀਨੰ ਜਨੰ। ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ **ਕੋਧੋ** ਅਭਿਮਦ੍ਦਮਾਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੰ **ਅਭਿਮਦ੍ਦਤਿ,** ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਭਾਵਨਾਬਲੇਹਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਅਕ੍ਕੋਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਤਿਯਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਕ੍ਕਸੰਯੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯ ਲੀਨਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਸਾਰਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਿਨਿਯਾ

ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।